

Antero Alhonen

Ylioppilaselämää ja maakuntahenkeä

Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta 1950 – 2000

Satakunta XX

Julkaisija
Satakuntalainen Osakunta

ISBN 952-10-0183-6
Vammalan kirjapaino
Vammala 2001

Sisältö

1. Saatteeski	7
2. Suomen poliittinen ja taloudellinen tilanne 1950-luvulla	10
3. Satakuntalainen Osakunta vuosina 1654 – 1959	12
4. 1960-luku	59
1960-luvun poliittinen ja taloudellinen tilanne	59
Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1960-luvulla	62
Satakuntalainen Osakunta 1960-luvulla	62
Lukuvuosi 1959 – 1960, kevätluukausi 1960	63
Lukuvuosi 1960 – 1961	68
Lukuvuosi 1961 – 1962	74
Lukuvuosi 1962 – 1963	78
Lukuvuosi 1963 – 1964	91
Lukuvuosi 1964 – 1965	100
Lukuvuosi 1965 – 1966	105
Lukuvuosi 1966 – 1967	112
Lukuvuosi 1967 – 1968	120
Lukuvuosi 1968 – 1969	122
Lukuvuosi 1969 – 1970, vuosi 1969	125
Yhteenvetoa 1960-luvusta	126
5. 1970-luku	128
1970-luvun poliittinen ja taloudellinen tilanne	128
Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1970-luvulla	133
Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta 1970-luvulla	135
Vuosi 1970	135
Vuosi 1971	138
Vuosi 1972	143
Vuosi 1975	146
Vuosi 1976	147
Vuosi 1977	149
Vuosi 1978	150
Vuosi 1979	150
Yhteenvetoa 1970-luvusta	153

6. 1980-luku	155
1980-luvun poliittinen ja taloudellinen tilanne	155
Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1980-luvulla	159
Satakuntalainen Osakunta 1980-luvulla	161
Vuosi 1980	161
Vuosi 1981	165
Vuosi 1982	173
Vuosi 1983	183
Vuosi 1984	192
Vuosi 1985	201
Vuosi 1986	207
Vuosi 1987	216
Vuosi 1988	221
Vuosi 1989	228
Yhteenvetoa 1980-luvusta	237
7. 1990-luku	240
1990-luvun poliittinen ja taloudellinen tilanne	240
Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1990-luvulla	243
Satakuntalainen Osakunta 1990-luvulla	245
Vuosi 1990	245
Vuosi 1991	253
Vuosi 1992	261
Vuosi 1993	268
Vuosi 1994	277
Vuosi 1995	291
Vuosi 1996	297
Vuosi 1997	302
Vuosi 1998	307
Vuosi 1999	314
Yhteenvetoa 1990-luvusta	326
8. Vuosi 2000	330
Vuoden 2000 poliittinen ja taloudellinen tilanne	330
Satakuntalainen Osakunta vuonna 2000	331
9. Helsingin yliopiston Satakuntalaista Osakuntaa lähellä olevia tahoja	342
10. Epilogi	346

Lähdeviitteet	350
Lähteet ja kirjallisuus	381
Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan virkailijoita 1954 – 2001	384
Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan kunniajäsenet	392
Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan inspehtorit	395
Helsingin yliopiston satakuntalaiset rehtorit ja kanslerit 1950 – 2000	397

1. Saatteeksi

Tämän historiateoksen aiheena on Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan toiminta 1950-luvulta vuosituhanne loppuun asti. Viisikymmenenluku oli ajankohtana siinä suhteessa kiinnostava, että se jäi ylioppilaselämäässä historiaan vielä tradition ja perinteiden kunnioituksen vuosikymmenenä. Kuusikymmenenluku toi sitten mukanaan loppupuolellaan ylioppilasradikalismin, hippiliikkeen ja poliitikkaan voimakkaan vasemmistolaisuuntaukseen. Tämä jatkui 1970-luvulle saakka. Varsinainen radikalismin aikakausi kulminoitui juuri em. vuosikymmenen. Radikalismi näkyy myös kirjallisen lähdemateriaalin äärimmäisenä niukkuutena, mistä enemmän tuonnempaan. 1980-luku puolestaan oli paluuta perinteeseen. Vanhat kunniakkaat ylioppilasperinteet pukujuhlineen palasivat osakunnan toiminnan osaksi. Vuosisadan ja -tuhannen viimeinen vuosikymmen toi mukanaan merkittäviä muutoksia niin osakunnan kuin sitä lähellä olevien instituutioiden toimintaan.

Viisikymmenluvun akateeminen nuoriso oli poliittisesti passiivista, kuten Ylioppilaskunnan historiasta ilmenee.¹ Kuusi- ja seitsemäenkymmentäluku sen sijaan profiloitui opiskelijamaailmassa jo selkeästi poliitikan kautta.² Kahdeksan- ja yhdeksänkymmenluvuilla puoluepoliittinen aktiivisuus hiipui ylioppilaspoliitikkassa, ja perinteisesti vahvat aine/tiedekuntajärjestöt ja osakunnat (vaaliliittoineen) saivat uudelleen myös vahvan jalansijan. Satakuntalaisesta Osakunnasta aktiiveja tämän ajan ylioppilaspoliitikkoja olivat mm. Janne Laine ja Vesa Syrjä.

Ylioppilaskunnan historiaa käsittelevissä teoksissaan dosentti Laura Kolbe tarkastelee traditiota ja murrosta. Kolben työ on ansiokas ja kysymyksenasettelultaan mielenkiintoinen. Tämä on helpottanut myös omaa kysymyksenasetteluani ja näkökulmani valintaa. Olen valinnut tradition tarkastelun. Olen tässä työssä halunnut ottaa myös kantaa siihen, miten ylioppilaselämän ja -poliitikan yleiset virtaukset ovat havaittavissa Satakuntalaisessa Osakunnassa. Vertailu muihin maaseutuosakuntiin on myös paikallaan, sillä maakunnallinen toiminta, maakunta-aate, on luonnollisesti ollut vahvinta juuri maaseutuosakuntien keskuudessa. Satakuntalainen Osakunta ei tässä asiassa tee poikkeusta. Maakuntaan suuntautunut kiinnostus ja maakuntatyö olivat erityisen vahvasti mukana sen toiminnassa erityisesti 1950- ja 1960-luvuilla. Tuolloin myös osakunnan ja maakunnan välinen vuorovaikutussuhde korostuu. Tämä on selkeimmin havaittavissa Satakuntatalon rakennusprojektin yhteydessä. Talon rahoitus saatiin kokoon osaksi satakuntalaisten kuntien tuella.³

Lähdemateriaali

Lähdemateriaalina olen käyttänyt osakunnan toimintaan liittyvää kirjallista materiaalia eli osakunnan kokousten pöytäkirja-aineistoa. Erinomaisena lähteenä ovat toimineet myös vuosihistoriat, jotka ovat osakunnan lukuvuoden toimintakertomuksia. Viisi- ja kuusikymmenluvuilla ne ovat kattavasti laadittuja, sisältäen tietoa osakunnan arkipäivästä, kerhotoiminnasta, juhlista, kulttuuritoiminnasta ja maakunnallisesta toiminnasta. Osakuntien tuottamaa materiaalia professori Matti Klinge pitää erityisen tärkeänä aate- ja sivistyshistorian lähdeaineiston.⁴

Tapio Horilan kirjoittama Satakuntalaisen Osakunnan historia vuosilta 1929 – 1954 on toiminut antoisana lähteenä. Horilan kuvaus päättyy vuoteen 1954. Hän esittää ajatuksia myös tulevaisuudesta. Lähteet osoittivat, oliko Horilan ennustus aatteellisuuden nousemisesta kohti vuosikymmenen loppua oikea.

Aihepiiriä käsitlevästä kirjallisuudesta apuna on ollut mm. professori Matti Klingens kolmiosainen teos ylioppilaskunnan historiasta. Sen narratiivinen ote edustaa esimerkillistä tapaa kuvata menneisyyttä. Myös dosentti Laura Kolbe on teoksessaan käsitellyt samaa aihepiiriä.

Radikaali 1970-luku ei jättänyt jälkeensä juurikaan kirjallista materiaalia. Työni onnistumisen vuoksi olen tämän vuosikymmenen osalta turvautunut myös suulliseen materiaaliin eli haastatteluihin. Vuosikymmenen tapahtumia valottivat minulle entiset kuraattorit Veikko Lahtinen ja Tapio Aho. Heidän kertoman perusteella minulla on ollut mahdollista hahmottaa kokonaiskuvaa varsin tapahtumaköyhästä 1970-luvusta.

1950-luvulla Satakuntalainen Osakunta sai myös oman kauan kaivatun talonsa Lapinrinteelle Helsingin Kamppiin. Rakennusvaiheelle ja rakennusprosessille olen työssäni antanut sijaa. Tämä siksi, että oman osakuntatalon saaminen vaikutta luonnollisesti osakunnan toiminnan aktiivisuteen ja antoi osakuntalaissille mahdollisuuden asumiseen omassa talossa. Rakennusprosessia on Tapio Horilan teoksessa seikkaperäisesti kuvannut osakunnan inspektorinakin aikanaan toiminut professori Heikki Jokela.⁵

Satakuntalaisen Osakunnan toiminnan ymmärtämiseksi olen esittänyt työssäni lisäksi lyhyet katsaukset maamme poliittiseen ja taloudelliseen tilanteeseen kulloinkin tarkasteltavana vuosikymmenenä.

Kiitokset

Haluan lausua vilpittömät kiitokseni Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan tohtori K. W. Tiisalan rahastolle, jonka taloudellisen panoksen ansiosta tämä osakunnan menneisyyttä viideltä vuosikymmeneltä käsitlevä teos on syntynyt. Osakunnan inspektoria Pentti Alhosta, kuraattoria Riku Jaakonsaarta sekä hallituksen puheenjohtajia Kaisa Rantasärkkää ja Mikko Saloa kiiän vapaiden käsienvälistä saamisesta työn laatimisessa. Riku Jaakonsaaren ja Kaisa Rantasärkkän apu valokuvamateriaalin kokoamisessa on ollut merkittävä. Haluan lausua kiitokseni myös kaikille niille, jotka ovat ystäväällisesti antaneet omia valokuviaan käyttööni. Satalinnan Säätiön hallituksen jäsentä Veikko Lahtista kiiän monipuolisesta henkisestä tuesta ja keskustelumahdollisuksista. Hän on osaltaan valottanut vähäisen kirjallisen lähde- materiaalin ansiosta muita hämärämmäksi jäänyttä 1970-lukua. VTK Tapio Ahon haastattelu avasi minulle monia radikaalin vuosikymmenen henkeä koskevia asioita. Myös inspektori Pentti Alhosken ja inspitär Säde Mantere-Alhosken kanssa käydty keskustelut osakunnasta ja osakuntalaisuudesta ovat valottaneet aihetta aikanaan passiivisen riviosakuntalaisen silmissä.

Esitän parhaimmat kiitokseni myös historiatoimikunnalle siitä, että se on ottanut vastuun teoksen käytännön toimittamisesta. Historiallinen ketju ei katkea, kun tämä nyt käsillä oleva

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan historia julkaistaan samassa Satakunta-sarjassa kuin aiemmat, vuosia 1904 – 1929 ja 1929 – 1954 käsitelleet Mikko Saarenheimon ja Tapio Horilan ansiokkaat historiateokset. FM Jari Marjasta kiitän virkailijaluettelon toimittamisesta vuosilta 1954 – 1981.

Kokonaisuutena voin todeta projektin olleen äärimmäisen mielenkiintoisen. Osakunnan historia on nyt saatu yksiiin kansiin. Satakuntalaisuutta on tallennettu aatehistorialliseen kontekstiin. Voimakkaasti maakuntaan sitoutuneena Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta ansaitsee paikkansa niin maakunnan kuin yliopiston ja ylioppilaselämän aate- ja kulttuurihistoriassa.

2. Suomen poliittinen ja taloudellinen tilanne 1950-luvulla

Vuosikymmenen poliittinen profili on selkeästi yhdistettävissä yhteen henkilöön ja poliittiseen suuntaukseen, Urho Kaleva Kekkoseen ja Paasikiven – Kekkosen -linjaan. Urho Kekkonen oli kiistatta vuosikymmenen (ja kahden seuraavankin) merkittävin poliitikko. Moninkertaisena pääministerinä ja pitkäaikaisimpana ja kenties parhaimpana presidenttinä Kekkonen jätti lähtemättömän jälkensä maamme poliittiseen historiaan. Tuon ”jäljen” piirtäminen alkoi 1950-luvulla. Tässä yhteydessä on syytä mainita, että Urho Kekkonen oli aktiivinen myös ylioppilaspolitiikassa.⁶

Eduskuntavaaleissa vuosina 1951, 1954 ja 1958 kolmen suurimman puolueen, sosiaalidemokraattien, kansandemokraattien ja maalaissiiton yhteisosuuksien eduskunnan paikoista pysyi 150:n paikan tuntumassa. Kolmella suurimmalla puolueella oli $\frac{3}{4}$ eduskunnan paikoista. Vuoden 1958 vaalit ennakoivat jo hieman tulevia vasemmistotuulia. Kansandemokraatit voittivat seitsemän paikkaa saaden 50 kansanedustajaa. Tällä tuloksella kansandemokraatit saavuttivat suurimman puolueen aseman. Samaisissa eduskuntavaaleissa vasemmistopuolueet saavuttivat yhteensä 101 paikkaa eduskuntaan, jonne tuli pitkästä aikaa vasemmisto-enemmistö.⁷ Hyvästä vaalimenestyksestä huolimatta kansandemokraatit olivat oppositiossa koko vuosikymmenen ajan. Hallitusten runko muodostettiin perinteiselle punamultayhteistyöpohjalle. Tämä vakiinnutti sekä Kekkosen että maalaissiiton asemia Suomen poliittikassa niin tarkasteltavana kuin tulevinakin vuosikymmeninä.

Viisikymmenluku merkitsi Suomen poliittisen aseman vakiintumista. Maa oli omaksunut uuden ulkopoliittisen suuntauksen. Ulkopoliikan perusdoktriineja olivat YYA-sopimus ja Paasikiven – Kekkosen -linja. Poliittisen aseman vakiintumista kuvasti myös maamme pääsy yhdistyneiden kansakuntien ja Pohjoismaisen neuvoston jäseneksi vuonna 1955.

Samana vuonna neuvosto joukot vetätyivät Porkkalan tukikohdastaan. Porkkalan palautus kruunasi Paasikiven mittavan poliittisen uran. Se loi myös vahvan pohjan Urho Kekkosen poliittiselle asemalle sekä Paasikiven – Kekkosen -linjalle ulkopoliitikkamme ainoana ja oikeana doktriinina.

Vuosikymmenen loppupuolella Suomen ja Neuvostoliiton väliset suhteet viilenivät ns. yöpakkaskriisin johdosta. Sen seurauksena sosialidemokraatit joutuivat seitsenvuotiseen oppositioputkeen (1959 – 1966). Yöpakkaskriisiin alullepanijana oli Neuvostoliiton tytymättömyys K. A. Fagerholmin hallitusta kohtaan.

Sisäpolitiikassa merkittävimpänä tapahtumana voidaan pitää yleislakkoa vuonna 1956. Lakon laajuutta kuvastaa se, että jopa Helsingin taksit pohtivat osallistumistaan lakkotoimintaan.⁸ Yleislakkoon osallistuivat aluksi myös maataloustuottajat, mutta luovutuslakko oli niin huonosti organisoitu, että se kesti vain pari päivää. MTK:n mukaan sen tavoitteet täyttyivät K. A. Fagerholmin 3.3.1956 nimettyyn hallituksen ohjelmassa. Yleislakko kesti maaliskuun 20. päivään asti. Lakkolaiset saavuttivat tavoitteensa, 12 markan yleiskorotuksen. Yleislakko ja vuoden 1956 presidentinvaalien tiukka mittelö kärjisti politikoiden sävyä vuosikymmenen loppupuolella.

Viisikymmenlukuun ajoittuu myös kaksi kansallisen itsetunnon kohoamisen kannalta tärkeää tapahtumaa: Armi Kuuselan valinta maailman ensimmäiseksi Miss Universumiksi ja

Helsingin olympialaiset. Olympialaisten ansiosta monet merkittävät rakennushankkeet saatiin toteutettua ennen kisojen alkua. Olympialaituri, Palacen talo, Seutulan (nyk. Helsinki-Vantaan) lentokenttä ja Olympiakylä. Myös pääkaupungin taksiautokantaa pyrittiin parantamaan amerikkalaisilla Checkereillä. Autot osoittautuivat lopulta huonokuntoisiksi ja osin käyttökelvottomiksi⁹. Olympialaisten aikaan myös Coca Cola rantautui Suomeen.

Suomelle oli sodan päätyttyä määritty mittavat sotakorvaukset, joiden maksamisaikataulu oli tiukka. Joulukuussa 1944 vahvistetun perussopimuksen mukaan Suomen oli määritä maksaa Neuvostoliitolle kuuden vuoden ajan sotakorvausia 300 miljoonan Yhdysvaltain dollarin arvosta. Maksuaikaa pidennettiin vuoden 1945 lopussa kahdeksaan vuoteen ja kesällä 1948 korvausten nimellisarvoa laskettiin 226,5 miljoonaan dollariin. Dollarin arvo määrittiin vuoden 1938 tason mukaan korotettuna 15 – 20 %:lla. Sopimuksia tulkitsi lähinnä velkoja eli Neuvostoliitto.¹⁰ Sotakorvaukset olivat joka tapauksessa pitkään kaventamassa kansantuloa ja korottamassa verotusta. Tämä heijastui vielä 1950-luvun alkuun asti.

Vuoden 1950 jälkeistä taloudellista kehitystä leimasi Suomessa muiden Euroopan maiden tavoin ensinnäkin kansainvälisten markkinoiden laajeneminen ja tarve sopeutua niiden toimintasääntöihin. Tästä oli seurauksena talouskasvu ja rakennemuutos, joka toteutui koko laajuudessaan vasta tulevana vuosikymmeninä.

Keskeistä 1950-luvun talouspolitiikalle oli irtautuminen säädöstelystä ja työmarkkina-järjestöjen voimakas ote talouspoliittiseen päättösentekoon. Säädöstelyn asteittainen päättyminen sai alkunsa jo 1940-luvun lopussa. Vuoden 1948 vaaleissa Suomi ei lähtenyt Hertta Kuusisen toivomalle Tshekkoslovakian tielle¹¹, vaan maa käänsi selkänsä kommunismille kansandemokraattien jäädessä oppositioon vuosiksi 1948 – 1966.

Aleneva kansainvälinen hintakehitys auttoi pitämään hinnat ja palkat vakaina viisikymmentäluvun alkuvuosina, joskin lamavuonna 1953 valtiontalous oli taas kerran suurissa vaikeuksissa. Tämä johti säädöstelyn vapauttamisideologiasta huolimatta ulkomaankaupan ja poltoaineiden säädöstelyn tiukentamiseen. Päiväkohtaiset tulonjakokysymykset hoidettiin kuten aiemminkin ulkomaankaupan säädöstelyn, valtion subventioiden tai liikevaihtoveron tavarakohtaisten alennusten avulla. Näitä keinoja hyväksikäytäen ”ostettiin” vuoden 1954 hallitus- ja tulatoratkaisun yhteydessä elinkustannusindeksin pisteitä 5 - 6 %. Vapautuneen ostovoiman Suomen Pankki pyrki vetämään markkinoilta kireän rahapolitiikan avulla. Kun kansainvälinen noususuhdanne elvytti metsäteollisuuttamme ja sen kilpailukykyä vuosiksi 1954 – 1955, viimeisistä ostokorteista voitiin luopua vuoden 1954 maaliskuussa. Viimeisinä tuotteina ostokortilla olivat kahvi, sokeri, riisi ja margariini.¹² Metsäteollisuus oli jälleen kerran näyttänyt ansionsa Suomen talouden veturina ja kehittäjänä.

Ulkomaankaupan säädöstely päätti vuonna 1958. Kansainvälichen integraation kausi alkoi maamme taloushistoriassa. Kauppaan naapurimaahan Neuvostoliittoon harjoitettiin bilateraalista pohjalta. Tähän kaupantekotapaan kuului vat mm. clearing-tilit ja kauppojen käyminen hallitusten välissä neuvotteluissa ja kauppanomissioissa.

Kokonaisuutena voidaan todeta että 1950-luku oli niin taloudellisesti kuin poliittisestikin vakiintumisen ja kehityksen, kansainvälistymisen ja orastavan integraation aikaa.

3. Satakuntalainen Osakunta vuosina 1654 – 1959

Osakuntalaitos, ylioppilaiden oma instituutio, syntyi Turun yliopiston myötä vuonna 1640, kun samoilta seudulta tulleet ylioppilaat alkoivat viettää aikaansa yhdessä. Osakunnat olivat alussa epävirallisia, mutta jo vuonna 1654 Turun yliopisto virallisti ne tarkkaillakseen niiden kautta nuorukaisten elämää ja opintojen kulkua.

Turun yliopiston suomalaisista opiskelijoista viitisentoista prosenttia oli lähtöisin Satakunnan alueelta. Lisäksi yliopistolle oli lahjoitettu useita verotettavia tiloja Satakunnasta, mm. Ikaalisista, Hämeenkyröstä ja Viljakkalasta.

Turun yliopiston alkuaikoina valtaosa ylioppilaista oli ruotsalaisia ja ruotsinkielisiä. Yliopistossa toimineista yhdeksästä osakunnasta vain Turkulainen, Varsinaissuomalainen ja Uusmaalaispohjalainen olivat suomalaisia. Yliopiston suomalaistuessa jaettiin osakunnat viiteen suomenkieliseen ja neljään ruotsinkieliseen osakuntaan. Tässä 16.11.1653 päivätyssä asiakirjassa mainitaan Satakuntalaisen Osakunnan nimi ensimmäisen kerran.¹³

Vuonna 1828 yliopisto siirtyi Turun palon ja keisarin hallintopolitiikan vuoksi Helsinkiin, josta vastikään oli tullut uusi pääkaupunki. Osakunnat muuttivat luonnollisesti yliopiston mukana. Yliopiston muutto aikaansai opiskelijamäärän laskua, mikä puolestaan johti kolmen pienimmän osakunnan, satakuntalaisen, boreaalisen ja turkulaisen yhdistymiseen vuonna 1846. Uuden yhdistyneen osakunnan nimeksi tuli Länsi-Suomalainen Osakunta.

Suomalaisuustaistelun ja kieliristiriitojen vuoksi kaksikielinen osakunta jakautui vuonna 1904 Turkulaiseksi ja Satakuntalaiseksi osakunnaksi. Vuonna 1906 Turkulainen Osakunta jakautui edelleen Turkulaiseksi ja Varsinaissuomalaiseksi osakunnaksi.¹⁴

Vuonna 1904 perustetun uuden osakunnan inspektorit olivat 1950-luvun puoliväliin saakka humanisteja: J. J. Mikkola oli slaavilaisten kielten professori, O. J. Tallgren (Tuulio) romaanisten kielten professori, Edwin Linkomies latinan kielen professori ja Pekka Katara saksan kielen professori. Inspektori Mikkolan värikäs ja temperamenttinen puoliso kirjailija Maila Mikkola (Talvio) inspiroi osakuntalaisia kulttuuriharrastuksiin ja sosiaaliseen toimintaan. Esimerkkinä kulttuuriharrastuksista voi mainita nyt uudelleen elvytetyn osakunnan kirjallisuuspiirin, lukupiirin, jota kunnioittivat läsnäolollaan useat merkittävät kirjailijat ja kirjallisuuden tuntijat, kuten Nobel-palkittu hämeenkyröläiskirjailija Frans Emil Sillanpää. Maila Talvion kauden jälkeen inspittäret¹⁵ Tyyni Tuulio ja Veera Linkomies osallistuivat lukupiirin toimintaan suoden sille samalla kokoontumispaikan kotonaan.

Uuden osakunnan suhde Satakunnan maakuntaan oli lämmin. Osakuntalaiset perustivat kotimaakuntaansa kiertäviä kirjastoja. He olivat vahvasti mukana Länsi-Suomen kansanopiston syntyhankkeessa. Vaikuttavin ja kauaskatseisin hanke oli kuitenkin Satakunnan keuhkotautiparantolan perustaminen Harjavaltaan. Parantolaidean isä oli Väinö Horelli. Vuonna 1911 hän ehdotti, että maakuntaan perustettaisiin keuhkotautiparantola. Osakuntalaiset olivat ajatuksen kannalla heti, sillä tuohon aikaan Satakunta oli maamme keuhkotautikuolleisuuden mustimpia alueita. Tauti oli myös hyvin yleinen osakuntalaisten keskuudessa.

Vuonna 1913 osakunta osti Ala-Futkan tilan Harjavallasta ja perusti vuotta myöhemmin osakeyhtiön, jonka se rahoitti pääasiassa maakuntakiertueilta ja arpajaisista saamillaan varoilla. Parantola valmistui Harjavaltaan vuonna 1925.¹⁶

Osakunta myi parantolan vuonna 1949 Satakunnan tuberkuloosipiirin kuntainliitolle vuonna 1948 voimaantulleen uuden tuberkuloosilain vuoksi. Vuonna 1950 osakunta perusti Satalinnan säätiön ja rakennutti parantolan myynnistä saaduilla varoilla ylioppilasuntolaksi tarkoitetun Satakuntatalon Lapinlahdenkadun ja Lapinrinteen kulmaan Helsingin Kamppiin.

Osakunnan alue käsitti Satakunnan maakuntaan kuuluvan osan Turun ja Porin lääniä.¹⁷ Alue oli siten pienentynyt huomattavasti siitä, mitä se oli vielä 1700-luvulla ollut. Turun yliopiston aikana osakunnan alue oli Satakunnan maakunnan rajojen mukaisesti ulottunut pitkälle Hämeeseen. Länsisuomalaisen osakunnan aikana Hämäläis-Osakunta sai kuitenkin osia vanhan Satakuntalaisen Osakunnan alueesta, ja myös uuden osakunnan¹⁸ aikana 1900-luvun alkupuolella osakunnan rajat muuttuivat: Uudenkaupungin alue siirtyi Varsinaissuomalaiselle osakunnalle ja Pirkkala hämäläisille. Sen sijaan Rauma ja sen ympäristö, joka aiemmin oli kuulunut Boreaalisen osakunnan alueeseen, liitettiin nyt Satakuntalaisen Osakuntaan.¹⁹

Satakuntalainen Osakunta 1950-luvulla

Vuosikymmenen osakuntaelämä oli kulttuuripainotteista. Osakunnan lehdestä, Satakuntalaisesta, kehittyi mielenkiintoinen ja aikaansa seuraava julkaisu. Jo traditioksi muodostunut Maila Talvion inspiroi maakuntalaisten musiikkiliiton järjestämään kirjallisuudesta inspehtorin tai jonkun osakunnan seniorin johdolla. Myös musiikkielämä oli vahvasti esillä. Osakunnan kuoro, kvartetti ja orkesteri vastasivat osakuntalaisten musiikkinnälän tyydyttämisestä. Osakuntalaiset ottivat osaa myös Ylioppilaiden kulttuuritoimikunnan järjestämiin kulttuurikilpailuihin.²⁰ Suhteet kotimaakuntaan olivat hyvät. Osakunta järjesti säännöllisesti kotiseuduntutkimusretkiä ja kesäjuhlia. Se oli vuosikymmenen loppupuolella aktiivisesti mukana järjestämässä Satakunnan kulttuuripäiviä. Myös Satakunnan läänin perustamishankkeet kiinnostivat osakuntaa. Tämän oli tarkoitus syntyä nyttemmin Länsi-Suomen läänin osaksi liitetyn Turun- ja Porin läänin jakamisesta. Lääninjakosuunnitelma keskustelutti osakuntaa ahkerasti siitä miten jako vaikuttaisi osakunnan alueeseen.

Osakunnan toiminta

Satakuntalaisen Osakunnan tarkoituksesta oli:

"yhdistää jäsenensä jalostavaksi satakuntalaiseksi toveripiiriksi, herättää heissä harrastusta yhteiskunnallisiin asioihin, kehittää heidän siveellistä kuntoaan, pitää vireillä ja syventää heissä rakkautta isänmaahan ja kotiseutuun ja innostaa heitä työhön niiden hyväksi."²¹

Osakunnan tarkoitukseen määritelly kuvastaa mielestäni hyvin 1950-luvun henkeä tradition vuosikymmenenä. Säännöt vetaavat voimakkaasti perinteisten arvojen, isänmaallisuuden, maakunnallisuuden ja siveellisyden puolesta.

Keitä sitten olivat he, joiden ylevänä päämääränä oli muodostaa säätöjen määrittelemä satakuntalainen toveripiiri?

Ylioppilaalla oli oikeus liittyä osakuntaan, jos hän täytti seuraavat ehdot: *jure nativitatis*, *jure domicili*, *jure scholae* tai *jure patris* eli hän oli syntynyt, asunut tai käynyt koulua Satakuntalaisten Osakunnan alueella tai jompikumpi hänen vanhemmistaan oli kuulunut osakuntaan. Tiukoista liittymiskriteereistä huolimatta osakunnan jäsenmäärä kasvoi 1950-luvulla. Sillä oli jäseniä seuraavasti:²²

kevät 1954	553 jäsentä, joista naisia 225
kevät 1956	593 jäsentä, joista naisia 326
kevät 1958	643 jäsentä, joista naisia 360

Naisten prosentuaalinen osuus kasvoi koko vuosikymmenen ajan. Kevällä 1954 osakunnan jäsenistä 46 % oli naisia, kun vastaava luku 1958 oli jo 56 %. Naisten prosentuaalisen osuuden kasvu on yhtenevä koko yliopiston naisopiskelijoiden prosentuaalisen osuuden kasvun kanssa. Myös osakunnan jäsenten jakautuminen yliopiston eri tiedekuntiin vastasi suurin piirtein Helsingin yliopiston tiedekuntajakaumaa. Osakunnan jäsenet jakautuivat seuraavasti:²³

	1954	1956	1958
humanistit	36 %	40 %	45 %
matem.luonnont.	13 %	14 %	15 %
juristit	13 %	10 %	8 %
lääketiede	12 %	10 %	10 %
maat.metsät.	9 %	8 %	7 %
valtiotiede	7 %	8 %	8 %
teologia	3 %	3 %	3 %
voimistelulaitos	1 %	1 %	1%

Osakuntien ohella aktiivinen ylioppilas saattoi toimia tiedekuntajärjestöissä. Satakuntalainen Osakunta painotti selkeää työnjakoa osakuntien ja tiedekuntajärjestöjen välille. Edellisten tuli kasvattaa opiskelijoista hyviä kansalaisia, kun taas jälkimmäisten piti pohtia ammattiin liittyviä kysymyksiä. Taustana osakunnan painotukselle roolistaan lienee tapahtumat 1930-luvun osakunnissa, joissa voimakkaan aatteepalon siivittämänä haaveiltiin Suur-Suomesta. Suur-Suomi -ideologian rippeiden haihduttua torjuntavoittoon jatkosodassa joutuivat osakunnat jonkinlaiseen kriisiin. Sodasta palanneita ylioppilaita kiinnosti opiskelu enemmän kuin aatteepalo. Osakunnat eivät pystyneet tarjoamaan toimintamahdollisuuksia niin paljon kuin ennen, mikä johti tiedekuntajärjestöjen suosion kasvuun.

Vaikka Satakuntalainen Osakunta olikin suositellut selkeää rooli- ja työnjakoa tiedekuntajärjestöjen ja osakuntien kesken, pyrki se suosimaan piirissään ns. fakkikerhoja. Tällä tavalla osakunta pyrki pitämään jäsenmääränsä suhteellisesti entisellään ja estämään joidenkin opiskelijoiden liukumisen tiedekuntajärjestöjen siipien suojaan.

Osakunnan tehtävänä oli siis sen oman määritelmän mukaan kasvattaa opiskelijoista hyviä kansalaisia. Käytännössä tämä toteutui mm. siten, että siellä opittiin, miten kokouksissa tulee käyttäätyy. ²⁴ Osakunta tarjosi opiskelijalle asunnon lisäksi myös mahdollisuuden vapaa-ajan rientoihin, kuten esimerkiksi teeiltoihin, fuksisiaan, vuosijuhliin ja maakuntaretkiin. ²⁵ Toisaalta osakuntien ei haluttu olevan pelkkiä viihdytyspaikkoja. Näin kirjoitti Jaakko Iloniemi Satakuntalainen-lehdessä vuonna 1956:

”Osakunta ei saisi olla vain satakuntalainen, hämäläinen tai pohjalainen klubi, jossa luetaan lehtiä, pelataan shakkia ja käydään kerran pari vuodessa isommissa juhlissa tanssien ohella. Mutta juuri sitä osakunta on enemmistölle.

Ei heitä kiinnosta jonkin professorin muotokuvan maalaaminen, ei stipendiaatin lähettäminen, heitä kiinnostaa poikkeuksen myöntäminen järjestyssääntöjen 7:een §:ään.”²⁶

Iloniemensä mainitsema kiinnostus poikkeuksen myöntämiseen 7:een §:ään tarkoittaa oikeutta nauttia alkoholia osakuntahuoneistossa. Järjestyssääntöjen mainittu pykälä nimittäin kielisi sen nauttimisen osakuntahuoneistossa.

Viisikymmenlukua on usein syytetty aatteettomuudesta. Aatteelliseen 1930-lukuun tai radikaaliin 1960- ja 1970-lukuun verrattuna vuosikymmen tuntuukin hieman kesältä. Kuitenkin on syytä muistaa, että jokaisella vuosikymmenellä on oma erikoisleimansa, jota voidaan kutsua vaikkapa aatteeksi. Loppujen lopuksi kysymys on aatteellisuuden ja aatteiden määrittelystä, mihin tuonnempana palataan.

Viisikymmenluvulle omaleimaista oli passiivisuus ja kantaaottamattomuus. Suurin osa ylioppilasnuorisosta keskittyi opintoihinsa. Elämänpitriin kuului ”jokapäiväisen leivän” ohella asunto ja tuleva työ. Vuosikymmenen puolivälissä pahimpien vaaran vuosien jäätyä taakse osa opiskelijoista alkoi vaatia näkyvämmän, että isänmaallisuudesta ja yhteiskunnasta tuli saada puhua ääneen. Ajatuksen takana oli jo vuosikymmenen alussa perustettu Vapauden Akateeminen Liitto eli VAL. Liiton tarkoituksesta oli vaalia vapaata suomalaista yhteiskuntajärjestystä ja kotiseutu- ja maanpuolustushenkeä. VAL painotti perinteisiä arvoja, kuten uskontoa ja raittiutta. Liitto kehotti myös yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen.

Vapauden Akateemisen Liiton kannattaja oli nuori kylmän sodan ilmapiirissä kasvanut sukupolvi, joka itse ei ollut joutunut tuleen rintamalla. Tämä sukupolvi katsoi, että maamme puolustus oli laiminlyöty. Liiton jäseneksi pääseminen oli vaikeaa. Siihen ei kelpuutettu naisia, kommunisteja eikä edes kaikkia miehiä, sillä liiton jäsenyyden sai vain kutsusta.²⁷ VAL:ssa on nähty samoja piirteitä kuin aikanaan AKS:ssa.

Vanhoja arvoja korostaneiden ryhmien rinnalla alkoi esiintyä myös radikaaleja liikkeitä. Niistä yksi oli 1950-luvun kirjallisudessa vaikuttanut modernismi. Toinen radikaaleja ajatuksia esittänyt ryhmä oli 1950-luvun Ylioppilaslehti ja sen avustajat. Lehden henkeen kuului rääpiä

asiaa jos toista, esittää uusia ennakkoluulottomia mielipiteitä ja siten närkästyttää niin opiskelijoita kuin vanhempaakin lehden lukijakuntaa. Rämäpäisyytensä ja ärsyttävyytensä johdosta se kantoi otsallaan jopa kommunistisen lehden leimaa.²⁸ Satakuntalaisen Osakunnan aktivisteista ylioppilaslehdestä vaikuttivat osakunnan myöhempä inspehtori Timo Tiusanen, kirjailija Arvo Salo ja ministeri Jaakko Iloniemi.

Professori, inspehtori Timo Tiusanen näki Ylioppilaslehden avustajakunnan aaltomaisena. Ensimmäistä aaltoa olivat hänen mukaansa Tuomas Ahava, Jouko Tyyri ja Pekka Lounela. He vapauttivat lehdelle enemmän liikkumatilaan. Toiseen aaltoon kuuluivat Tiusasen aikalaiset Aarre Heimala, Kari Rydman, Risto Hannula, Aarre Kinnunen, Pentti Saarikoski ja Matti Paavilainen. Kolmas aalto puolestaan koostui jo osin kuusikymmenluvun merkittävästä hahmoista Pekka Suhoesta, Juhana Blomstedtista, Carl Henningistä, Erkki Salmenhaarasta, Ilkka Oramosta ja Peter von Baghista.²⁹

Ylioppilaslehti lienee samalla ensimmäinen, joka ylpeili sillä, että se uskalsi julkaista sanan ”vittu” sivullaan – tosin vain perinteisenä sana-arvoituksena. Arvo Salo ja Bo Ahlfors kirjoittivat kuva-arvoituksesta osakunnan inspehtoriin Edwin Linkomieehen viitaten seuraavasti:

”Ei ole varmaa, osasiko Edwin Linkomies ratkaista arvoituksen vai avattiinko se hänelle.”³⁰

Myös Satakuntalaisessa Osakunnassa oli eri ryhmittyymiä. Enemmistöön olivat politiikasta ja yhteiskunnallisia asioista kiinnostumattomat riviopiskelijat. Heidän lisäkseen osakunnassa vaikutti sekä VAL:laishenkinen suuntaus että radikaalimpia ryhmä ns. oppositio. Tähän henkeen ilmapiiriin viittaa osakunnan historiakirjoittaja Tapio Horila, jonka mukaan:

”Satakuntalainen Osakunta on kohonnut niiden osakuntien joukkoon, jotka vaativat ylioppilaselämän irtautumista sodan jälkikauden materialisesta latteudesta korkeampien aatteellisten tunnusten hyväksi.”³¹

Satakuntalainen ja Hämäläinen Osakunta olivat ensimmäisiä, joihin perustettiin reservin-upseeriipit. Niiden tarkoituksesta oli turvata opiskelijoiden maanpuolustusharrastus.³²

Osakunnan VAL:laishenkisenä vaikuttajina pidettiin viisikymmenluvulla ”kahdeksannen kerroksen jengi”³³. Jengi asusti nimensä mukaisesti Satakuntatalon ylimmässä, kahdeksannessa kerrosseissa. Sen jäseniä olivat kuraattori Unto Partasen lisäksi Olli Aljanko, Tauno Kivelä, Veikko Majankulma, Timo Setälä, Risto Tainio, Unto Salo ja Ilmo Vuorinen. Jengin vastustajiin eli oppositioon kuuluivat ainakin Erkki Lehtinen, Timo Lehtinen, Ossi Metsämäki, Antti-Veikko Perheentupa, Jaakko Perheentupa, Arvo Salo, Teuvo Soljanto, Pentti Soljanto, Antti Tuomola ja Seikko Eskola. Osakunnan yleisessä ilmapiirissä oppositio kuului selkeään vähemmistöön.³⁴ Kummankin ryhmän poliittista kantaa on vaikea määritellä tarkasti, mutta osakuntalaisten näkemyksen mukaan jengi edusti VAL:a ja oppositio vasemmistoa. Opposition tapana oli arvostella ja shokeerata, mutta toisaalta se oli ehkä enemmänkin periaatteellinen kuin aatteellinen. Ryhmien erimielisydet ilmenivät inspehtorin tai kuraattorin vaalissa, ansio- ja harrastusmerkkien jaossa tai virkailijavaaleissa. Opposition mielestä jengi junttasi omia

ehdokkaitaan kaikkiin mahdollisiin paikkoihin. Inspehtori Linkomies suhtautui jengin ja opposition kiistoihin ymmärtäväisellä nuhteella: ylioppilaat saivat hänen mielestään kapinoida ja purnata, mutta hän toivoi, että osakunnassa olisivat riidelleet vain aatteet ja asiat eivätkä miehet.³⁵

Osakunnan toiminta keskittyi suurimalta osalta kulttuuririentoihin ja maakunnalliseen toimintaan. Sen toimintaa ohjanneiden säätöjen uudistaminen tapahtui 1950-luvulla. Tämä oli pitkä ja osakunnan käytännön toimintaan vaikuttanut prosessi.

Sääntöjen uudistaminen oli vireillä kauan: jo syksyllä 1953 osakunnan kokouksessa ilmoitettiin, ettei fukseille jaeta säätövihkoa, koska uudet säädöt valmistuisivat pian.³⁶ Pöytäkirjamerkintä oli turhan optimistinen. ”Pian” tarkoitti käytännössä vuoden 1956 toukokuuta. Yliopiston rehtori vahvisti ne 6.9.1956. Vuosien ja valmistelutyön kuluessa säätöuudistus muuttui opposition ja muun osakunnan väliseksi voimanmittelyksi.³⁷

Ensimmäinen säätöluonnos valmistui pari vuotta uudistushankkeiden aloittamisen jälkeen eli vuonna 1955. Luonnonksen tarkastamista varten osakunta asetti toimikunnan, johon kuuluivat Unto Partanen, Tauno Kivelä, Timo Setälä, Pentti Rautama ja Antti-Veikko Perheentupa. Sen työstä tuli myrskyisä.³⁸ Eniten riitaa aiheutti vaalitavan valinta, sillä toimikunnan kaikki muut jäsenet Perheentupaa lukuun ottamatta kannattivat enemmistövaalia. Perheentupa ja osakunnan oppositio olivat suhteellisen vaalitavan kannalla.

Osakunnan kokouksessa toukokuussa 1956 *civis Arvo Salo* perusteli opposition kantaa sillä, että osakunta oli julkisoikeudellinen yhteisö, jonka oli turvattava vähemmistönsä oikeudet. Vilkassa keskustelussa esitettiin eri näkökulmia. Esimerkiksi *civis Sumiala* muistutti, että Salon ehdotuksessa oppositio saisi pelottavan suuren vallan. Inspehtori *Edwin Linkomiehen* mukaan vähemmistön suojuelu menisi liian pitkälle, jos opposition vaatima suhteellinen vaalitapa hyväksyttäisiin. Kompromissia vaalitapojen välille, jonkinlaista puolivälimenetelmää, taas olisi vaikea löytää.³⁹

Oppositiolaisen *civis Jaakko Perheentuvan* esitystä kuraattorin toimikauden rajoittamiseksi vain yhteen kauteen kannatti *civis Arvo Salo*. Äänestyksessä Perheentuvan ehdotus hävisi äänin 20 – 2. Oppositio ei myöskään saanut läpi tavoitettaan suhteellisesta vaalitavasta.

Osakunnan lehti, Satakuntalainen jää kuitenkin opposition käsiin. Päätoimittaja sai itse päättää lehtensä linjasta. Lehdestä ei siten tullut sanelukonetta, ”parlografia”, kuten asian ilmaisi lehden paiknoitsijanimimerkki *Tör-Tör*.⁴⁰

Muuten säätöuudistus oli lähinnä kosmeettinen. Valmistelevasta elimestä, yleisvaliokunnasta tuli osakuntaneuvosto ja kurinpitolautakunnasta harhaanjohtavasti kunnianeuvosto.⁴¹

Satakuntalainen osakunta harjoitti myös sosialista ja humanitääristä toimintaa. Vähempisäisten auttaminen oli aina ollut kiinteä osa osakunnan toimintaa.

Viisikymmenluvulla Satalinnan Säätiön heikko taloudellinen asema ja sen talouden tasa-painottamiseksi järjestetyt monet tempaukset verottivat muuten humanitääriseen toimintaan tottuneen osakunnan inthoa ja aikaa. Tämän vuoksi harrastettiin pienempimuotoisia hankkeita.

Yksi näistä hankkeista oli oman kummilapsen ottaminen. Osakunta sai ensimmäisen kummilapsensa Mannerheimin lastensuojeluliiton kautta jo vuonna 1940. Kyseessä oli porilainen sotaorpo, josta osakunta luopui seitsemän vuotta myöhemmin pojan äidin aviodutua

uudelleen. Panelialaisesta Marja-Leena Suomesta tuli osakunnan seuraava kummilapsi. Marja-Leena Suomen isä oli kaatunut jatkosodassa, jolloin äidin huollettavaksi jäi kaksi lasta.⁴² Osakunnan ja Marja-Leena Suomen yhteydenpito kesti vuoteen 1962 eli siihen saakka, kun tytö pääsi ylioppilaaksi.⁴³ Osakunta valitsi työlle vuosittain kummitädin ja -sedän, jotka hankkivat kummilapselle lahjat, toimittivat hänen osakunnasta kertovia valokuvia ja osakunnan lehden, Satakuntalaisen. Marja-Leena Suomi vieraili myös Satakuntatalossa ja osakunnan kesäjuhlissa.

Kummilasta varten varattiin tietty summa osakunnan talousarviossa.⁴⁴ Osakuntalailla oli mahdollisuus tukea häntä taloudellisesti muutenkin. HOK:n myymälä sijaitsi viisikymmenluvulla Satakuntatalon ensimmäisessä kerroksessa ja osakuntalaiset saivat halutessaan laittaa HOK:n ostokuituit talon B-rapussa olleeseen laatikkoon. Kuiteista saadut rahat käytettiin kummilapsen hyväksi.⁴⁵ Lisäksi Satakuntatalon Porin huoneessa⁴⁶ säilytettiin säästölipasta tyttö varten, mutta jossakin vaiheessa lipas katosi salaperäisesti. Marja-Leena Suomi suunnitteli ryhtyvänsä sairaanhoitajaksi keskikoulun jälkeen. Mutta päättikin lopulta suorittaa ylioppilastutkinnon.⁴⁷ Samalla päätyi osakunnan kummilapsitoiminta.

Osakuntalaiset, tarkemmin sanottuna osakunnan fuksit, keräsivät joka syksy rahaa sotainvalideille. Tästä ”ovelta ovelle” -periaatteella toteutetusta keräystoiminnaasta uudet opiskelijat saivat kaipaamiaan fuksipisteitä. Osakunta täytti puolestaan jo tavaksi tulleita velvoitteitaan. Viisikymmentälvulla se keräsi rahaa myös suomalaiselle sotavangille Vilho Matsiselle tämän päästyä Neuvostoliitosta Suomeen.

Yksi viisikymmenluvun järkyttävimmistä tapahtumista oli Unkarin kansannousun murskaaminen neuvostojoukkojen johdolla marraskuussa 1956. Unkarilaisten uudistukset vapaamman hallinnon aikaansaamiseksi ja irtautumisyritys Varsovan liiton ikeen alta 1.11.1956 päätti muutamassa päivässä tappioon. Neuvostoliitto vyöryi sotilasdoktriininsa mukaisesti tankkien voimalla Budapestin kaduille kukistamaan vapauden kaipuuta ja vallankumousta.⁴⁸ Itäinen barbaria otti selkävoiton läntisestä sivistyksestä.

Suuressa osassa maailmaa Neuvostoliiton barbaarin toiminta tuomittiin ankarasti. Suomalaiset ylioppilasnuoret eivät tehneet tässä poikkeusta. Suomen virallinen kanta oli maltillinen ja voimakkaita kannanottoja välttävä. Elettiinhan yya-henkistä neuvostomyönteisyyden kautta. Opiskelijoilla oli kuitenkin rohkeutta ja oikeudentuntoa osoittaa avoimesti mieltään: VAL pitää ylioppilaille hiljaisen hetken ”katoavien kansakuntien muistoksi”, ylioppilaskunta järjesti verenluovutustilaisuuksia ja osa nuorista suunnitteli lähtöä Tehtaankadulle ikkunoita kivittämään.⁴⁹

Unkarin kansannousun tukahduttaminen vetosi ihmisiin ja käensi arvostelun kärjen kohti Neuvostoliittoa. Unkarin tapahtumat saivat esimerkiksi VAL:n piiristä lähteneen maanpuolustus- ja väestönsuojelutyön tuntumaan oikeutetummalta, jopa profetiaaliselta. ”Tätähän me sanoimme” -mieliala hyväksyttiin nyt helpommin.

Koska ylioppilaskunta ei Satakuntalaisen Osakunnan mielestä auttanut unkarilaisia heimo-veljiä tarpeeksi tehokkaasti, järjesti osakunta tammikuussa 1957 paperi- ja lumppukeräyskilpailun kahdessa maakunnan keskeisessä kaupungissa Porissa ja Raumalla. Osakunnan apuna käytännön työssä toimivat kilpailijakaupunkien teinit⁵⁰. Kilpailun voitti asukasta kohden

laskettuna vähäväkisempi Rauma. Kokonaistuotto 801 885 markkaa⁵¹ luovutettiin Suomen Punaiselle Ristille.⁵² Myös Hämäläis-Osakunta, Etelä-Pohjalainen Osakunta ja Vasa Nation järjestivät vastavantyyppisen keräyksen unkarilaisten neuvostovallan uhrien auttamiseksi.⁵³

Unkarilaista kummilasta osakunta ei suunnitelmistaan huolimatta ottanut. Sen sijaan se avusti ruotsalaisen ystävyysosakuntansa, Uppsalan yliopistossa toimivan Gästrike-Hälsinge Nationin määrärahoilla kahta Suomen Ylioppilaskuntien Liiton, SYL:n unkarilaisstipendiaattia.⁵⁴ Myös lukupiiri otti kantaa Unkarin kansannousun – omalla tavallaan, sillä marraskuussa 1956 pidetyssä lukupiirissä käsiteltiin Unkarin kirjallisuutta. Piirissä vierailivat tuolloin unkarilainen pastori Lajos Garam, hänen puolisonsa Sole Kallioniemi-Garam ja heidän ”neljä laulavaa lastaan”⁵⁵

Osakunta osallistui keväällä 1957 vielä toiseenkin paperi- ja lumppukeräykseen, tällä kertaa sairasautojen hankkimiseksi. ”Sairasauto joka kuntaan” -keräyksen alkuunpanijana toimi HYY. Satakuntalaisen Osakunnan keräysalueena oli Munkkiniemen kaupunginosa Helsingissä. Osakunnasta valittiin keräyspääliiköksi Eero Helariutta. Hänen avukseen tuli kymmenen ahkeraa osakuntalaista. Lisäksi keräyksen käytännön toteutukseen osallistui muutamia teinejä.⁵⁶

Fuksikasvatus

Osakuntataipaleensa opiskelija aloittaa fuksina: pienenä, arkana ja kokemattomana. Fuksikasvatuksella osakunta taikoi hänestä sen – toivottavasti – rohkean, toimeliaan ja määritietoisen ylioppilaan, jollaisen osakuntalaisen toivottiin olevan. Fuksikasvatus tuli Satakuntalaiseen Osakuntaan jo vuonna 1932 Hämäläis-Osakunnasta civis Heikki Hosian aloitteesta. Tarkoituksesta oli siirtää perinteitä uudelle polvelle ja totuttaa se ylioppilaselämään.⁵⁷ Kasvatus ei muuttunut parissa vuosikymmenessä paljoakaan.

Mitä kaikkea sitten fuksikasvatukseen kuuluikaan? Oliko se vain civisten ilonpitoa onnettomien kustannuksella? Fuksikasvatukseen kuului luentoja, nauhatentti ja fuksiaiset. Kasvatuksesta eli opastuksesta huolehti virallisesti opastustoimikunta, mutta käytännössä usein kaitsija, joka hankki luennoille mm. esitelmöitsijät. Luennot käsittelevät Helsingin yliopistoa ja muita korkeakouluja, ylioppilasjärjestöjä, liikuntakasvatusta., sekä terveydenhuoltoa ja harrastusmahdolisuuksia. Fuksit vierailivat myös Mikkola-museossa Satakuntalon kahdeksannessa kerroksessa.⁵⁸ Fuksiluennot päätyivät kerran lukukaudessa pidettyyn nauhatenttiin.

Fuksiaiset olivat todellinen fuksikasvatuksen huipentuma. Juhlan alkuperäisenä tarkoituksesta oli tutustuttaa uudet ja vanhat osakuntalaiset toisiinsa. Käytäntö oli kuitenkin toinen. Tutustuminen jäi siihen, että civikset istuivat parhaimmille paikoille eturiviin katsomaan, kuinka fuksit suorittivat fuksittajan määräämiä, usein halpamaisiakin tehtäviä. Fuksiaiset olivat hyväksytyt keino pilailulla esimerkiksi tyttöjen ulkonäöllä ja olemuksella.

Jo 1940-luvun lopussa ja 1950-luvun alussa fuksiaiset olivat niin rajuja, että inspehtori Edwin Linkomies joutui puuttumaan niiden kulkun. Meno rauhoittui, mutta vain hetkeksi. Vuoden 1956 fuksiaiset, joihin inspehtori ei osallistunut, herättivät jälleen pahennusta. ”Fuksiaiset, humoria vai sadismia?”, kirjoitti Esko Vuorinen Satakuntalaisessa. Vuorisen

näkemyksen mukaan fuksiaiset eivät olleet pysyneet sopivaisuuden rajoissa. Kömpelöiden fuksitytöjen juoksuttaminen edestakaisin ”mimmi-kilpailussa yleisön taukoamattoman mölinän säestysellä”, saappaasta juominen, ”yksikorvaisen käyttäminen juoma-astiana”, pukeutumiskohtauksit tai runsaasti meikattujen tyttöjen naamanpesu olivat merkki ”sadistisesta ilmapiiristä”, joka ei saanut toistua. Monelle ujolle ja aralle juhla jäi ehkä ainoaksi, piinaavaksi osakuntamuistoksi. Fuksiaisten saaman kovan arvostelun vuoksi seuraavat vuoden 1957 fuksiaiset olivat jo paljon kesymmät, vaikka fuksittaja Ossi Pukkila muistuttikin ”jonkinlaista teurastajaa”.⁵⁹ Fuksit järjestivät puolestaan civiksille vastavuoroisesti kiitosjuhlan. Kiitosjuhlasta saattoi ennustaa uuden osakuntasukupolven aktiivisuuden.

Kuusikymmenluvulla fuksikasvatuksesta tuli henkilökohtaisempaa ja vapaampaa. Huhtikuussa 1960 hyväksytyn opastusohjesäännön mukaisesti osakunta painotti ylioppilaan sopeutumista pääkaupunkiin Helsinkiin ja opintoihin yliopistossa / korkeakoulussa. Osakunnan merkitystä ei enää korostettu entisessä laajuudessa ja fuksien massakäsitelyn välttämiseksi opastustoimikunta jakoi uudet opiskelijat 20 – 25 hengen ryhmiin. Fuksiluentojen sijasta fuksit vierailivat yliopistolla, kirjastoissa ja eri järjestöissä. Samalla myös pistejärjestelmä lieveni: vielä viisikymmenluvulla fuksit saivat pisteytä esimerkiksi osakunnan kokouksiin osallistumisesta. Uusi opiskelija sai sinikeltaisen osakuntanauhan itsenäisyyspäivän juhlassa. Edessään olivat vielä ne ajat, jolloin opiskelija sai nauhan kirjoittautumisen yhteydessä.⁶⁰

Fuksikasvatuksen läpikäynyt ylioppilas oli osakunnan täysivaltainen jäsen. Fuksiluennoilla ja niiden jälkeen pidetyissä vanhojen tangsien harjoituksissa ylioppilas oppi akateemisen tapakulttuurin keskeiset kuviot. Sivistyneitä käytöstapoja opetettiin viisikymmenluvulla myös lukupiirissä.⁶¹

Osakunnan juhlat

Osakunnan toimintaan kuuluvat erilaiset juhlat ja illanvieriot. Niitä olivat esimerkiksi pikkujoulu, laskiainen, vappu, itsenäisyyspäivä, virkailijakaronkka, naamaiset sekä tee- ja lauluillat. Juhlallisimpia tapahtumia olivat vuosijuhta maaliskuun 24. päivänä ja Topias-juhla syksyisin.⁶²

Pikkujoulu ja laskiainen olivat jo viisikymmenluvulla käytännössä kadottaneet alkuperäisen uskonnollisen luonteesa. Pikkujouluun kuului puropuhe, soitto- ja lauluesityksiä, joulu-pukki ja tontut sekä osakunnan virkailijoista esitetyt kronikat. Nämä olivat useimmiten aika mitäänsanomattomia, mutta helmiäkin toki löytyi, kuten seuraava tuntemattoman runonikkarin laatima laulu vuoden 1956 – 1957 kotiseutusihteeristä Paavo Silvolasta (laulun nuottina on ollut kappale ”Nytpä tahdon olla ma, pienen kodin laittaja”):

”Pieni Paavo Silvol
on vahvan ruoan laittaja
ehkä kaipaa vielä kasvaa,
koska lyö hän pannuun rasvaa,
läskiä ja huipuksi,
joukkoon julma sipuli”⁶³

Laskiaista osakunta vietti Kaivopuistossa tai Väiskillä eli Väinämöisen kentällä Hietaniemessä. Reippailun ja pitkien pellavien jälkeen ylioppilaat joivat Satakuntatalossa kuumaa maitoa ja söivät laskiaispullia.⁶⁴

Vappuna osakunnassa järjestettiin ylioppilastanssit, jotka saavuttivatkin suurta suosiota, useimmiten liput olivat loppuunmyydyt. Toisinaan osakuntalaiset ottivat vapun vastaan osakuntahuoneistossa simaa ja nakkeja maistellen ja ohjelmaa seuraten. Esimerkiksi keväällä 1958 Risto Hannula lakkitti valemanta ”Valburgis-Vannin”. Vappuaamuna virkeimmät osakuntalaiset lähtivät Ullanlinnanmäelle, kello yhdeltä iltapäivällä oli vuorossa perinteinen osakuntalaisten ja osakunnan senioreiden yhteinen vappulounas Satakuntatalossa.⁶⁵

Itsenäisyyspäivän viettoon kuului mm. Suomen lipun kantaminen juhlatiloihin porilaisten marssin säestyksellä, soitto- ja laulusesityksiä ja juhlapuhe, joka usein painotti ylioppilasnuorison vastuuta puolustushengen ylläpitäjänä. Myös osakuntanauhojen jako ja osallistuminen soihtukulkueeseen Hietaniemestä Senaatintorille kuuluivat oleellisena osana isänmaamme syntymäpäivän viettoon.⁶⁶

Virkailijakaronkka oli osakunnan virkailijoiden oma juhla. Sitä vietettiin loka-marraskuussa virkakauden alkajaisiksi ja touokuussa virkakauden päättäjäisiksi. Koska moni osakuntalainen palasi kotiseudulleen jo touokokuun alussa, jäi kevätkaronkka vähitellen pois. Virkailijat kustansivat itse karonkkaan kuuluneen seisovan pöydän antimet, kahvin ja virvokkeet. Toimintakertamuksista ilmenee, että karonkassa esitettiin ”Länsi-Virginian pioneja ja pupujusseja esittävä kaitafilmi”, tietokilpailu ”ota tai jätä” sekä mieskuoron laulusesityksiä. Syksyllä 1955 karonkalaiset saivat nauttia Jukka Määtän ja Aimo Koskimäen esityksestä ”kevyttä pianolla ja bassolla”. Karonkkaan osallistui 50 – 60 henkeä.⁶⁷

Naistenkerho järjesti osakuntalaisille Kainonpäivän naamiaiset ensimmäisen kerran helmikuussa 1955. Vähitellen naamiaiset muodostuivat traditioksi. Naamiaisissa pukeuduttiin tietyn teeman mukaan. Talvella 1955 tapasivat merirosvot, maharadjat, jätkät, satamaruuusut, kiinalaiset, japanilaiset, munkit ja nunnat ”kirjavassa satamassa kapakan portilla kuun loisteeessa”.⁶⁸ Vuosina 1956 ja 1960 naamiaisten nimi oli karkauskarnevaalit karkauspäivän kunniaksi.

Kainonpäivän naamiaiset olivat mitä aidointa huvittelua. Kainoja ne eivät nimestään huolimatta olleet. Vuoden 1955 historioitsijan mukaan ”vain harvat homeaivoiset arvohenkilöt” olivat jääneet tulematta ja useimmat luomakunnan kruunut olivat jopa luopuneet ”pölytyneestä satakuntalaisesta arvokkuudestaan”.⁶⁹ Ennakkoluuloton pukeutuminen ja baari takasivat vapaan ilmapiirin – alkoholin nauttiminen osakuntahuoneistossa oli tietenkin sallittua juhlien aikana. Muutahan osakunnan säännöt kielsivät alkoholin nauttimisen osakuntahuoneistossa.⁷⁰ Myös talven 1957 naamiaisissa oli vauhti päällä. Tähän viittaa Satakuntalaisten kirjoitus, jossa lehti jakoi osakunnan juhlat karkeasti kahteen lajiin: juhliin, joissa laulettiin ja rikottiin tuoleja sekä juhliin, joissa vain laulettiin. Tämä oli vain yleisjako, mutta tarkempaan ryhmittelyyn voitiin mennä. Oli nimittäin juhla, jossa tuolien rikkomisen ja laulamisen lisäksi ”laapittiin sinappia ikkunaverhoille ja seinille”.⁷¹ Vuotta myöhemmin naistenkerho lupasi, että naamiaiset olisivat tällä kerralla ”siistit”.⁷²

Marraskuun toisena päivänä osakunta vietti Topiasjuhlaa apokryfisen suojeluspyhimyksen Tobian päivän mukaisesti. Juhla oli pidetty jo ensimmäisen kerran vuonna 1929 osakunnan

seniorijärjestön Satakunnan killan ja osakunnan suhteiden ylläpitämiseksi.⁷³ Topiasjuhlaan kuului topiassaarna, topiashymni, kahvia ja teetä. Kiltalaisten arvovaltaisen läsnäolon vuoksi ylioppilaat eivät riehaantuneet liikaa ja vielä syksyllä 1953 historioitsija totesi: ”Yleisvaikutelmaksi jäi lattea ja laimea tuntu. Liekö paras balsamoida koko Tobias.”⁷⁴ Vuonna 1959 ei Tobias-juhlaa vietetty Tobiaan päivänä, vaan marraskuun 13. päivänä satakuntalaisessa pitopöydässä. Juhlassa tarjottiin uutispuuroa, kutunjuustovoileipiä sekä sahtia. Seuraavana vuonna juhlaa vietettiin marraskuun 18. päivänä Satakuntatalon peruskiven muuraamisen muistoksi. Ruokana oli siikasoppaa, kovaa leipää ja pitokaljaa.⁷⁵

Osakuntalaisten ja seniorien yhteinen Topias-juhla muutti näin nimensä nykyiseen muotoonsa ”Satakuntalaiseksi ehtooksi” saaden samalla maakunnallisen sisällön: se heijasti osakunnan 1960-luvun alun kiinnostusta Satakunnasta. Maakunnallinen sisältö muodostui siitä, että jokin satakuntalainen kunta tai kaupunki vieraili Satakuntatalossa. Satakuntalaisen ehtoon ohjelma on hyvinkin maakunnallinen, ja se on säilynyt yhtenä osakunnan juhlana omalle vuosikymmenellellemme.

Osakunnan tärkeintä juhlaa, vuosijuhaa, vietetään 24. Päivänä maaliskuuta Suomen kansanopetuksen aloittamisen muistoksi. Tuona päivänä vuonna 1856 tsaari ja suuriruhtinas Aleksanteri II luki Suomen senaatille kirjelmän, jossa hän kehotti senaattia laatimaan edustukseen, ”millä tavoin koulujen perustamista kansan sivistämistä varten maalaiskunnissa olisi edesautettava”. Samana päivänä kahta vuotta myöhemmin tsaari Aleksanteri II hyväksyi Uno Cygnauksen laatiman kansakoululaitoksen johtosäännön.⁷⁶

Vuosijuha aloitettiin aamulla kunnia- ja tervehdykskäynnein. Osakunnan edustajat laskivat seppeleen Vanhan ylioppilastalon sankarivainajien muistomerkille ja kunniainspektoripari Maila ja J. J. Mikkolan haudalle. Myös inspektoriparia kätyiin tervehtimässä. Päiväjuhlaan kuului soittoa, laulua, lausuntaa sekä puhe vainajille ja yliopistolle. Iltajuhlassa pidettiin puhe kutsuvieraille, kotiseudulle, isänmaalle ja inspektoriparille. Lisäksi tohtorinarvon saavuttanut entinen osakuntalainen piti vuosijuhaesitelmän. Myös ansio- ja harrastusmerkit jaettiin vuosijulassa. Ilta päätti yhdessä laulettuun Satakunnan lauluun ja vanhoihin tansseihin.⁷⁷

Vuosijuhan merkitys ei rajoittunut vain vanhojen perinteiden vaalimiseen tai huvipitooton frakissa ja iltapuvussa. Juhla opetti ylioppilasta selviytymään tapakulttuurin vaatimuksista. Juhlasun kantaminen, henkevä keskustelu ja puheiden pito oli ylioppilaan tulevaisuudelle tärkeää harjoitusta.

Osakunnan uusi lippu

Vuosijuhan tunnelma oli aina arvokas, mutta vielä tavallista arvokkaamman tunnelman vallitessa vietettiin vuosijuhan päiväjuhlaa vuonna 1958. Tuolloin vihittiin käyttöön osakunnan uusi lippu. Osakunnalla oli ollut ennen tästä kaksi lippua. Inspitär Maila Talvion ja Satakunnan naisten hankkima lippu vuodelta 1904 oli vaihdettu uuteen vuonna 1931. Koska tämäkin lippu oli alkanut jo vanhentua, valittiin marraskuussa 1957 lipputoimikunta, johon kuuluivat Ulla Hermonen, Raili Mäki-Imppula ja Anja Nuutinen sekä neuvoo-antavina jäseninä inspitär Vuokko Niini, kuraattori Antti Kotiranta, isäntä Erkki Kesäläinen ja Pekka Palmu.⁷⁸

Satakuntaisen Osakunnan vuosijuhla 24.3.1958. Inspektori Risto Niinen ja inspitär Vuokko Niinen ympärillä vasemmalta Timo Lehtonen, Maija Tolvi, Pertti Piirinen, Antti Kotiranta, Elina Kotiranta, Arto Valio, Eeva Lehtinen, Pentti Mahlamäki, Asta Salmio, Uppsalan ystävyysosakunnan Gästrike-Helsingin edustaja, Eero Helariutta ja Erkki Kesäläinen. Lääkintöneuvos Antti Kotirannan valokuvakokoelma.

Lipputoimikunta keräsi rahaa lippua varten mm. Topias-juhlassa, mutta muuten uudella lippulla ei ollut kiirettä ennen kuin luonnonvoimat puuttuivat asiaan: karhukuvioinen lippu repesi myrskyisenä syyspäivänä Hietaniemen sankarihaudoilla; uusi tarvittiin jo vuosijuhlaan 1958.⁷⁹

Koska osakunnan edellinen lippu oli heraldikkojen mielestä liian haalea ja monivärisen istuvan karhun olisi pitänyt olla musta ja seisoa, piirsi osakunnan isäntä Erkki Kesäläinen lipun mallin, jota heraldikot eivät kuitenkaan hyväksyneet. Heidän kehotuksestaan Erkki Kesäläinen käytti mallinaan vuonna 1686 vahvistettua Porin Rykmentin komppanian lippua sekä taiteilija Toivo Vikstedtin piirtämää toimiston vaakunakarhua. Tämän version sitten heraldinen toimikunta lopulta hyväksyi.⁸⁰

Rahan vähyyden vuoksi osakuntalaiset joutuivat valmistamaan lipun pääosin omin voimin, eivätkä teettäneet sitä esimerkiksi käsitööläikkeessä. Kangasta yritettiin hankkia kotimaasta, Tukholmasta, Brysselstä ja Amsterdamista, mutta huonolla menestyksellä. Sopiva kangas löytyi vasta helmikuussa 1958 Pariisista. Kaksi AERO-yhtiön palveluksessa ollutta entistä osakuntalaista, maisteri Veikko Hagström ja lentoperä mies Antti Aromaa, toimivat kankaan tuojina. Suomen Käsityön Ystävissä kuvio piirrettiin kankaalle, karhu aplikoitiin ja kentät ommeltiin yhteen helmikuun loppuun mennessä. Sen jälkeen osakuntalainen, käsitöönopettaja Eeva Norri viimeisteli lipun. Vahtimestari Eero Tolvanen teki sille tangon.

Lippu naulattiin 24. Maaliskuuta 1958 Mikkola museossa saman pöydän päällä kuin edellinen lippu. Ensimmäisen naulan löi inspehtori Risto Niini, sitten vuoroon tulivat inspitär Vuokko Niini, kunniajäsenet Jalmari Jaakkola ja Pekka Katara sekä entinen inspitär Tyyni Tuulio. Myös Satakunnan killan, Satakunta-seuran, Helsingin Raomlaiste Seoran, Satalinnan Säätiön, Satakuntatalon Kannatusyhdistyksen ja Gästrike-Helsinge Nationin edustajat löivät oman naulansa. Saman kunnian saivat vielä lipun hankkimiseen osallistuneet ja osakunnan päävirkailijat. Vuoden 1904 lippu luovutettiin Satakunnan museoon ja vuoden 1931 lippu Kansallismuseoon.⁸¹

1950-luvun kerhotoiminta Satakuntalaisessa Osakunnassa

Satakuntalaisessa Osakunnassa toimi 1950-luvulla useita kerhoja. Niiden toiminta ansaitsee lähempää, kerhokohtaista tarkastelua. Viisikymmenluvun kerhoja olivat mm. juristikerho, metsämieskerho, kannunvalajat, yhteiskunnallinen kerho, upseeripiiri, naistenkerho, kamera-kerho, kerho⁵² ja sunnuntaipiiri. Uuden kerhon sai perustaa, jos se ei ollut ristiriidassa osakunnan periaatteiden kanssa. Kerhot saivat toiminta-avustusta osakunnalta. Lisäksi ne rahoittivat toimintaansa juhlilla ja myyjäisillä. Käytännössä tästä rahoituksen toimintamuotoa käyttivät vain upseeripiiri ja naistenkerho. Kerhot tavoittivat osakuntalaisista vain pienen osan. Kulttuuriin liittyvistä kerhoista kerrotaan tuonnempana kulttuuriosakuntaa käsitleväässä osiossa.

Juristikerho perustettiin vuonna 1946 aikana, jolloin osakuntien suosio laski ja aine-järjestöjen vuorostaan kasvoi. Hyväksymällä ammattikerhot osakunta pyrki heikentämään tiedekuntajärjestöjen valtaa. Juristikerhon tarkoituksesta oli toimia yhdyssiteenä oikeustieteen opiskelijoiden välillä sekä ylläpitää tervettä juristihenkeä.⁸² Osakunnassa juristihenkeä kyllä arvosteltiin: ”juristiviisastelun” väitettiin vähentävän osanottoa osakunnan kokouksiin. Valitettiin myös sitä, että kirjastosta löytyi vain lakikirjoja. Kerho kokoontui kolmesta neljään kertaan lukukaudessa ja sen jäsenmäärä pysyi tasaisesti lähellä kymmentä. Se tavoitti siten osakunnan juristeista noin 15 %. Kerho järjesti esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia sekä tutustumiskäyntejä. Alustusten aiheena oli mm. käräjien istuminen, liikevaihtovero, Eestin oikeuslaitos, pankkien antolainaustoiminta ja kuolemanrangaistus.⁸³ Kerho vietti omaa vuosijuhlaansa huhtikuussa. Juhlaan kuului musiikkia ja tanssia sekä entisen osakuntalaisen pitämä vuosijuhlaesitelmä. Esimerkiksi vuonna 1956 esitelmöi Heikki Simola aiheesta ”kunnallinen lainsääädäntö” ja vuonna 1957 myöhempä osakunnan inspehtori Heikki Jokela loi katsauksen aiheeseen ”avioliitto kansainvälisoikeudellisten oikeussäännösten valossa”.⁸⁴

Lukuvuoden 1954 – 1955 historioitsijan Aira Nuutisen mieleen jäi Kalevi Pohjalan voittama miesten säärkilpailu juristikerhon vuosijuhlassa vuonna 1955.⁸⁵ Kerhon kymmenvuotisjuhlaa kunnioitti läsnäolollaan inspehtori Edwin Linkomies. Vuonna 1960 kerholla ei enää ollut varaa vuosijuhlaan, mutta omatoimiseen varainhankintaan se ei silti ryhtynyt.

Metsämieskerho oli perustettu, kuten juristikerhokin, vuonna 1946 metsätieteen opiskelijoiden yhdysiteeksi. Kerho sammui välillä, mutta heräsi uudelleen toimintaan lukuvuonna 1953 – 1954. Osakunnan toimintakertomuksissa ja pöytäkirjoissa on vain muutamia

mainintoja kerhosta: kerran keskusteltiin aiheesta ”Onko Suomi maa- vai metsätalousmaa” ja ”Metsämieskerhon merkitys fakkihengen ja osakuntahengen yhdistäjänä”. Vuonna 1956 metsämiehet retkeilivät Kallvikissa, tutustuivat Arabian tehtaisiin ja kilpailivat naistenkerhon kanssa siitä, kuka kuljettaa lättähatun nopeimmin talon kuudenteen kerrokseen. Naistenkerho voitti kilpailun!⁸⁶ Vuoden 1956 jälkeen metsämieskerho sammui jälleen. Herääminen ”horroksesta” jäi siten lyhytaikaiseksi.

Valtioittielijöiden kerho, **Kannunvalajat**, perustettiin vuonna 1945. Muutaman aktiivijäsenen varassa toimineessa kerhossa keskusteltiin mm. ylioppilaiden aatteettomuudesta, maanpuolustuskyksistä ja Suomen itsenäisyydestä. Tämäkin kerho sammui vuosikymmenen puolivälissä.⁸⁷

Ammattikerhot olivat juristikerhoa lukuunottamatta vain hetkellisiä tiedekuntajärjestöjen innoittamia leimahduksia. Osakunta suosi, kilpailutavotiestaan huolimatta, enemmän kaikille tarkoitettuja harrastuskerhoja.

VAL:laisen hengen myötä oli osakuntiin noussut **reservinupseeriipiirejä**. Niiden tarkoituksena oli muokata ylioppilaiden mielipidettä suopeaksi isänmaan puolustamiselle ja ylläpitää opiskelijoiden puolustustaitoja. Satakuntalaisen Osakunnan reservinupseeriipiiri perustettiin lokakuussa 1953 41 jäsenen voimin. Perustamisvuonna kerhon säätöjä valmisteli nelihenkinen toimikunta, johon kuuluivat Erkki Alho, Jaakko Riuttamäki, Risto Tainio ja kuraattori Unto Partanen.⁸⁸ Kerho oli tarkoitettu armeijan käyneille, maanpuolustuksesta kiinnostuneille osakuntalaisille. Esitelmätäisuuksien ja väestönsuojeluharjoitusten lisäksi kerholaiset kävivät kerran viikossa ampumassa. Tarkkuusammunta olikin monen osakuntalaisen vapaa-ajan rattoisa herrasmiesurheilumuoto.⁸⁹ Upseeriipiirillä oli aktiivijäseniä 4 – 12. Tästä piiristä tuli 20.4.1955 virallisesti Satakuntalaisen Osakunnan Upseerit.⁹⁰

Upseeriipiiri oli ammuntojensa ansiosta yksi osakunnan eniten toimineista viisikymmenluvun kerhoista. Satakuntalaiselle Osakunnalle, erityisesti sen toimeliaille upseereille, luovutettiin Itä-Kannaksen rintamalohkon muistoristi kesällä 1956. Kerho järjesti tämän kunniaksi muistojuhlan 11. helmikuuta 1957.⁹¹ Upseerit olivat yhteydessä myös Helsingin yliopiston Upseerit -yhdistyksen ja Akateemisten reservinupseerien kanssa. Kerho oli mukana järjestämässä maanpuolustusjuhlaa Vanhalla ylioppilastalolla vuonna 1955 Akateemisten reservinupseerien kanssa. Juhla herätti aikanaan runsaasti huomiota mm. lehdistössä. Kerho järjesti monena vuonna myös miestenjuhlia sekä naistenkerhon kanssa naamaisia.

Osakunnassa upseerien asema oli kiistanalainen. Vastustajat eivät arvostelleet niinkään maanpuolustusta kuin ”upseeriudella kukkoilemista”. ”Maanpuolustusharrastusta täytyy pitää yllä, mutta jos osakunnissa alkaa vilistä vänrikkejä civisten asemasta, on harhauduttu preussilaisuuteen.”⁹²

Monen muistossa oli myös upseerikerhon miestenjuhla vuonna 1954, jossa miehet oli jaettu aselajeittain upseereihin ja nostomiehiin.⁹³

Rauhanaate ei vielä kukoistanut viisikymmenluvulla. Seuraavalle vuosikymmenelle, 1960-luvulle, hippiliikkeen ja pasifismin vuosikymmenelle osakunnan upseeriipiiri siirtyi hankkimalla Match-Target Kal 22 -kaksintaistelupistoolin.⁹⁴ Tuolloin myös osakunnan vasemmistolaisen kritiikki upseereita kohtaan kasvoi. Varsinkin tämä on silloin selkeästi havaittavissa, jos

osakunnan historioitsija on itse ollut vasemmistolainen. Toimintakertomuksien kommentit upseerien toiminnasta ovat tuolloin kauniisti muotoiltuna nasevia.⁹⁵

Ylioppilaiden puhe- ja väittelytaidon harjaannuttamiseksi osakuntaan perustettiin 29. syyskuuta 1959 **yhteiskunnallinen kerho** eli YKK. Puhetaitoa oli sitä ennen vaalittu puhekerhossa, mutta se oli liukunut näytelmälliseen suuntaan. Tarvittiin siis uusi kerho. YKK:n ensim-mäisenä puheenjohtajana toimi maisteri Paavo Silvolta ja kerhovirkailijoina Kari Jalonens, Anneli Räikkälä ja Pentti Patja. Kerhossa keskusteltiin mm. Suomen liittymisestä Euroopan vapaakauppa-alueeseen EFTA:aan, Ylioppilaiden Taloudellisesta Valistuskampanjasta, jolla opiskelijat yrityttiin saada kiinnostumaan suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen taloudesta, sekä poliittisista puolueista ja Suomen ulkopoliitikasta yleensä. Jälkimmäistä aihetta käsiteltiin yhteiskunnallisen kerhon, Etelä-Pohjalaisen Osakunnan ja Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan järjestämässä Studia Politica -sarjassa keväällä 1960. Yhteiskunnallisen kerhon yhteiskunnallisuutta ei voi verrata 1960-luvun radikaaliin yhteiskunnallisuuteen. Kerho oli ajatusmaailmaltaan lähellä VAL:laista maailmankatsomusta. Sekin halusi torjua käityksen poliikan likaisudesta ja alhaisudesta.⁹⁶

Vuonna 1950 inspitär Veera Linkomies elvytti jo sammuneen **naistenkerhon**. Kerhon tarkoitukseksi oli kirjattu ”naista kiinnostavien asioiden harrastaminen”.⁹⁷ Naisia näytti kiinnostaneen sosiaalinen työ, kauneudenhoito ja kodinhoitoon liittyvät askareet. Kerhon jäsenmäärä vaihteli muutamasta hengestä kymmeneen. Ennen sotia naistenkerho oli ollut ompelukerho. Viisikymmenluvulla tytöt kutoivat villavaatteita köyhille, leipoivat, järjestivät myyjäisiä ja hankkivat joululahjat Satalinnan sekä 1960-luvulla myös Ulvilan hoitokodin lapsille. Kerholaiset korjasivat rikkinäisiä lampunvarjostimia, valmistivat uusia ”pergamiinista ja muovinauhasta” ja ompelivat suojukset osakunnan rummuille. Siinä missä mies hajotti nainen paikkasi: ompeluperinnnettä vaalien naiset korjasivat poikien urheiluvarusteita eräänä iltana vuonna 1956.⁹⁸

Perjantaisin naiset jumppasivat juhlasalissa mm. Sirpa Pitkäsen ja Auli-Maija Kuritun johdolla. Hyviä tapoja opeteltiin lukemalla käytöksen kultaista kirjaa ja kauneutta hoidettiin viemällä tyhjiä voidetölkkejä kerhon kauneusasantuntijan täytettäväksi. Kauneusniksejä arjen varalle antoi mm. diplomikosmetologi rouva Kamara. Kodinhoito ei aina innostanut tyttöjä. Salaatin tai lämpimien voileipien teko kiinnosti, mutta kun diplomi-insinööri Hannula esitelmöi uusista tekstiililaaduista ja maisteri Kerttu Mäkelä kertoii tahrojen poistosta sekä villavaatteiden pesusta, oli paikalla vain muutama nainen. ”Tytöt kai luottavat enemmän mamman taitoon”, päävitti vuoden 1954 historioitsija.⁹⁹ Tytöt ompelivat myös tonttulakkeja, nypläsvät pitsiä ja seurasivat, ”miten soukka spindel-matto syntyy” ylioppilas Anneli Kivelän käsissä lukuvuonna 1959 – 1960. Saman lukuvuoden aikana tytöt tekivät mosaiikkitöitä ja veistivät teakisia salaattihaarukoita ja muita puuesineitä. Miehet vierailivat naistenkerhossa harvoin, korkeintaan uteliaisuudesta katsomassa, miten puukko pysyy naisen kädessä. Osakunnan myöntämän kerhoavustuksen lisäksi naistenkerho rahoitti toimintaansa myyjäisillä, naamiaisilla ja tanssibuffetilla. Naistenkerhon jäsenmäärän kasvu 1950-luvun lopussa osoitti, että opiskelun lomassa kaivattiin rentoa yhdessäoloa ja mahdollisuutta tehdä jotain konkreettista omin käsin.

Satakuntalaisen Osakunnan Naistenkerhon järjestämä juhla 17.2.1952. Kuvassa oikealla mm. Unto Salo ja Pekka Murto; edessä vasemmalla näkyvät myös Martti Setälä, Simo Horelli, Arvi A. Koivisto, Elina Laaksovirta, Antti Kotiranta ja Esko Järvinen. Opetusneuvos Kaarina Huhtalan valokuvakokoelma.

Osakunnan **kamerakerho** perustettiin lokakuussa 1952. Juhlasalin takana majailleen kerhon toiminta oli ulospäin hiljaista, mutta todellisuudessa valokuvalaboratoriorion käyttäjiä oli parhaimmillaan parikymmentä. Osakunnan laboratorio oli tarkoitettu kaikille osakuntalaissille, mutta sen jälkeen kun siellä majaili kutsumattomia vieraita ja esineitä alkoi särkyä, sallittiin pääsy vain kerhon jäsenille.¹⁰⁰

Kerhon ohjelmaan kuului myös kokouksia, keskustelutilaisuuksia, esitelmää ja tutustumiskäyntejä. Esitelmätilaisuuksissa käsiteltiin mm. erilaisia kameratyypejä, valokuvaustekniikkaa ja kaitafilmausta. Vuosikymmenen puolivälissä osakunta hankki kerholle suurennuskoneen, jota vastaan sen oli toimitettava osakunnalle 70 kuva vuodessa elävöittämään osakunnan historiaa.¹⁰¹ Kerholaisista ainakin Heikki Arsalo, Eero Helariutta ja Esa Rantala täyttivät lupauksen. Syksyllä 1960 kerho sai jälleen uuden suurennuskoneen. Vuosihistorioiden lisäksi kamerakerho elävätti myös osakunnan lehteä ja kulttuurkilpailuja.

Huhtikuun 21. päivänä 1959 perustettiin **kerho52**. Se ei ollut, toisin kuin fukseille uskottiin, vuonna 1952 osakuntaan kirjoittautuneiden, vaan ”taitopuolisia korttipelejä” harrastanut kerho. Sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin civis Piirinen, sihteeri/taloudenhoitajaksi civis Arsalo ja kerhomestariksi civis Malmi. Kerhoon kuului kymmenen aktiivi-pelaajaa. Alkuun kerholaiset pelasivat canastaa ja bridgeä, mutta jo vuonna 1960 skruuvista

tuli suosituin. Kerran vuodessa järjestettiin turnaus, jonka voittajalle luovutettiin kierotpalkinto. Kerholaiset kunnioittivat perustajajäsentään P. T. U. Piiristä maalauttamalla hänestä muotokuvan, joka paljastettiin 12. toukokuuta 1960. Paljastuspuheen piti Esa Rantala.¹⁰²

Osakuntalaisten hengellisestä elämästä huolehti sunnuntaipiiri. Se kokoontui sunnuntaina Rauman huoneeseen keskustelemaan Raamatun ja alustosten pohjalta. Kerhon jäsenmäärä vaihteli viidestä kymmeneen. Sunnuntaipiiri näyttää olleen aika sulkeutunut kerho, mikäli on uskomista lukuvuoden 1954 – 1955 vt. historioitsijaan. Hänen kertoman mukaan piiriin eksynyt keskustelunnälkäinen katsottiin pois, jos tämä uskalsi esittää jotain kristinuskon tai Raamatun vastaista. Samoin kävi sille satunnaiselle vierailijalle, joka yritti järkeillä jotain, mikä olisi pitänyt uskoa ”noin muuten vain”. Samantyyppisiä mielenilmuksia oli muillakin kuin vuosihistoriaa laatineella vt. historioitsijalla.¹⁰³

Viisikymmenluvun lopussa **sunnuntaipiiri** järjesti rukouslauantaisin illanviettoja, joissa osanottajien ei tarvinnut keskustella. Nämä illanvietot näyttävät kiinnostaneen osakuntalaisia. Parhaalla kerralla paikalla oli jopa kuutisenkymmentä henkeä. Rukouslauantaiden suosio osoitti hengellisten asioiden kiinnostaneen osakuntalaisia ja samalla se oli selvä merkki siitä, että sunnuntaipiirin jäsenet halusivat laajentaa ryhmäänsä.¹⁰⁴

Liikunnallinen toiminta

Liikunnallinen toiminta oli aktiivista Satakuntalaisessa Osakunnassa. Tosin nousu- ja laskukausia oli viisikymmenluvun kuluessa. ”Missä ovat ne SatOn kuuluisat massat?”, kysyi nimimerkki Esajas Ylioppilaslehdestä syksyllä 1955, kun osakunta ei onnistunutkaan värväämään ylioppilaiden väliin kilpailuihin tarpeeksi pelaajia.¹⁰⁵ Vaikka lama olikin hetkellinen, ennuisti se osakunnan urheiluharrastusten synkkää tulevaisuutta: vuosikymmenen lopussa Satakuntalainen Osakunta ei enää pärjänyt urheilussa niin hyvin kuin vuosikymmenen alussa.

Vuosikymmenen keskeisiä ja suosituimpia urheilumuotoja olivat joukkue- ja massakilpailut. Joukkuekilpailut oli suunnattu urheilussa menestyville opiskelijoille. Kilpailujen järjestäjänä toimivat mm. Suomen Akateeminen Urheiluliitto, SAUL ja sen alajärjestö Helsingin yliopiston urheiluseura. Satakuntalaisen Osakunnan asema oli joukkuekilpailuissa toisinaan sangen hyvä. Vuonna 1951 osakunta sai yleisurheilun arvostetuimman akateemisen kierotpalkinnon, Kalevan maljan Keskisuomalaiselta Osakunnalta. Tästä palkinnosta kisailtiin kymmenessä joukkuelajissa, joista osakunnat saivat joukkueittensa sijoitukseen mukaan pisteytä. Pelkkä osanotto tuotti $\frac{1}{2}$ pistettä. Kalevan malja luovutettiin vuosittain sille osakunnalle, joka sai lukuvuoden kuluessa kerättyä eniten pisteytä. Malja oli Satakuntalaisen Osakunnan palkintokaapissa lukuvuosina 1951 – 1952, 1952 – 1953, 1953 – 1954 sekä kovalla ja sisukkaalla taistelulla myös lukuvuosina 1954 – 1955 ja 1955 – 1956. Vuosikymmenen lopussa osakunta pysytteli kylläkin kärkisijoilla, muttei enää yltänyt voittoon.¹⁰⁶

Viisikymmenluvun nuorison liikuntainnostaksen herättämiseksi kehitettiin massaliikuntatempauksia. Massaliikunnassa ei kilpailtu nopeudesta tai taidosta, vaan määrästä. Se osakunta tai ylioppilasyhteisö, joka pystyi houkuttelemaan suhteellisesti eniten jäseniään massatapah-

tumiin, selvisi kisan voittajaksi. Massaliikuntamuotoja olivat massamarssi, -hiilto ja -suunniustus. Massamarssi suoritettiin kävelynä Domukselta Seurasaareen. Massalajeissa jokaisesta osallistuneesta civiksestä sai pisteen, mutta jokaisesta osallistuneesta fuksista peräti kaksi pistettä. Liikunnasta pyrittiin täten tekemään elämäntapa jo ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.¹⁰⁷ Osakunnat kantoivat täten kortensa kekoon kansanterveyden edistämisessä.

Satakuntalaisten Osakunnan maine massaosakuntana oli vahva. Aito kiinnostus urheiluun oli alkanut 1940- ja 1950-luvun vaihteessa. Uskomaton haave, oma Satakuntatalo, oli pystytty toteuttamaan; miksei voitu pärjätä yhtä hyvin myös urheilussa? Talo loi osakuntalaisiin omalta osaltaan voimakasta me-henkeä. Lisäksi vuosikymmenen alun urheilujohtajat ja kuraattori Unto Partanen kiertelivät osakuntalaisten luona ovia koputellen ja pyytäen mukaan urheilutapahtumiin.

Vielä vuosikymmenen puolivälissä Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan urheilutoimikunta mainosti satakuntalaisia urheilun malliosakuntana. Mutta jo lukuvuonna 1956 – 1957 urheilujohtaja Ossi Pukkila valitti Satakuntalaissa, että osakunta ratsasti entisellä maineellaan. Nyt joukkueisiin ei saatu enää pelaajia ja innostus oli selkeästi laantumassa. Urheilun laman arveltiin johtuvan siitä, että entiset urheilujohtajat ja hengenluojat olivat saavuttaneet akateemiset päämääränsä eli valmistuneet. Uusia opiskelijapolvia kiinnosti vain opiskelu, eikä toki opiskeluakin hyödyttävän fyysisen kunnon hankkiminen. Osakunnan urheilunvastustajat inhosivat etenkin massatapahtumia:

”– järjestetään massakulttuurikilpailut! Vain MASSA ON VOIMAA. Siksi on saatettava jokaisen velvollisuudeksi ottaa osaa ainakin yhteen sarjaan. Talossa asuvien kahteen.”¹⁰⁸

Nimimerkki Tot Ali Tarismuksen kirjoitus viittaa siihen, että massaurheilua vastustivat juuri osakunnan aktiiviset kulttuurinharrastajat. Ehkäpä he näkivät fyysisesti terveen ja vahvan nuorison massamarsseissa militarismin piirteitä. Totalitarismista johdettu nimimerkki viittaa käsittääkseni tämäntyypiseen ajatteluun. Totalitarismin ja militarismin erohan on itse asiassa veteen piirretty viiva.

Edellä mainittujen ja osan osakuntalaista parjaamien massatapahtumien lisäksi Satakuntalaisten Osakunta urheili myös ruotsalaisen ystävyyssosakuntansa Gästrike-Helsinge Nationin kanssa vuoroin Helsingissä vuoroin Uppsalassa.

Vuosikymmenen jälkipuoliskon huonosta urheilumenestyksestä huolimatta osakunnassa oli muutamia hyviä urheilijoita. Osakunnalla oli tapana palkita parhaita urheilijoitaan kiertopalkinnolla, Kai Villan lahjoittamalla Paavo Nurmi -patsaalla. Sen sai vuosina 1953 – 1954 ja 1954 – 1955 Pentti Mahlamäki sekä 1955 – 1956 ja 1956 – 1957 Matti Hannula.¹⁰⁹ Patsaan myöhemmästä kohtalosta eivät osakunnan vuosihistoriat mainitse kuin sen, että syksyllä 1957 patsaasta kamppailivat Hannula, Haukka, Vainio-Mattila ja Heino.¹¹⁰

Osakunnan muista urheilun nimihenkilöistä voisi mainita mm seuraavat henkilöt: Ragnar Graeffe, Markku Teräsmaa, Pentti Snellman, Aarre Lepistö, Olavi Huhtala, Tapani Vähä-Vahe, Sirpa Pitkänen, Seija Knuutila, Eila Ristimäki, Maija Miilunpalo ja Paula Mäki-Imppula.¹¹¹

Satakuntalaisen Osakunnan kulttuuritoiminnasta

Tot Ali Tarismus kritisoi urheilutapahtumia ja puolusti kulttuurin merkitystä. Hänen ei ollut yksin kulttuuri-innostuksensa kanssa, sillä osakunta osallistui myös kulttuuririentoihin koko viisikymmenluvun ajan.

Vuonna 1945 perustettu Ylioppilaiden Kulttuuritoimikunta järjesti keväisin ylioppilaiden kulttuuriviikon, jossa kilpailtiin akateemisesta mestaruudesta sekä osakunnitain että yksilötasolla. Kilpailu jakautui eri lajeihin, joita olivat esimerkiksi vuonna 1956 aforismit, runot, novellit ja romaanit, valokuvaus, filmit, käskirjoitukset, sävellykset, lausunta, puhekilpa ja näytteleminen. Myös ylioppilaslehdet kilpailivat keskenään.¹¹²

Vielä edellisellä vuosikymmenellä kulttuurikilpailujen suosio oli kohtalainen, mutta esimerkiksi keväällä 1956 valitettiin osanottajamäärään piennutta vielä viikko ennen kilpailuja. Koska kulttuuriharrastus ylioppilaiden parissa oli muuttunut jonkin verran aiemmasta otettiin vuoden 1956 kilpailuihin mukaan uusina lajeina myös jazz ja kaitafilmaus. Ylioppilaslehdien pakinoitsija ”Kala” ehdotti myös röntgenkuvausmukaanottoa.¹¹³ Kalan ehdotus ei saanut taakseen kulttuurikilpailun järjestäjiä.

Kulttuurikilpailun voitto merkitsi ylioppilaalle ponnahdusta kohti kuuluisuutta. Satakuntalaisten sijoittuminen kulttuurikilpailuissa jäi tosin useimmiten kymmenennen sijan huonommalle puolelle. Menestyjäkin toki oli, kuten esimerkiksi Eija Linkamo yksinlaulussa vuonna 1956 ja Timo Tiusanen lausunnassa vuonna 1957.¹¹⁴ Lisäksi Arvo Salo voitti Satakuntalaisen mukaan kirjoituskilvan pakinasarjassa vuonna 1956 ja Hilkka Servo sai toisen sijan pianonsoitossa vuonna 1958.¹¹⁵

Osakunnan kulttuuritoiminnasta huolehti kulttuuritoimikunta. Se järjesti ryhmäkäyntejä taidenäyttelyihin, teatteriin ja oopperaan. Vuonna 1954 toimikunta kertoi ilmoitustaululla ”viikon taideviihjeen” – minne kannatti mennä, mistä löytyivät parhaimmat taidetapahtumat. Osakunta järjesti monena vuonna myös omat kulttuurikilpailut, jotka samalla valmistelivat osakuntalaisia varsinaisiin akateemisiin kulttuurikilpailuihin.

Osakunnan kulttuuriharrastajillakin oli oma kiertopalkintonsa. Sellaisena toimi hopeinen kulttuurihaarikka, joka luovutettiin vuosijuhlassa ansioituneelle kulttuurintekijälle. Viisikymmenluvulla haarikan saivat seuraavat henkilöt:

1953	pianotaiteilija Arja Forsman
1954	osakunnan kvartetti (Pekka Murto, Unto Salo, Risto Tainio ja Martti Setälä)
1955	Satakuntalaisen päätoimittaja Erkki Lehtinen
1956	laulajatar Eija Linkamo
1957	Arvo Salo (kirjoitti sekä Satakuntalaiseen että Ylioppilaslehteeseen)
1958	Timo Tiusanen (Tiusanen oli vuoden 1957 akateeminen lausujamestari. Hän kirjoitti Ylioppilaslehteen nimimerkillä ”Skunkki”)
1959	osakunnan orkesteri ¹¹⁶

Osakunta jakoi myös stipendimuotoista vuosijuhlapalkintoa. Hakijoiden puutteesta apuraha myönnettiin osakunnan lehteä, Satakuntalaista, avustaneille osakuntalaisille.¹¹⁷

Kuten nimimerkki Tot Ali Tarismuksenkin kirjoituksesta saattoi hyvin päätellä, ei kulttuurin ja urheilun suhde ollut suinkaan paras mahdollinen. Vuosikymmenen alun urheiluinto vei voimat kulttuurilta, vuosikymmenen puolenvälin ja lopun kulttuuri-innostus puolestaan ”maksoi takaisin” lamaannuttamalla urheilua. Osapuolet olivat jatkuvasti tukkanuottasilla siitä, kumpi sai enemmän määrärahoja. Kulttuuritoimikunta pitää itseään marttyyrina, osin syystäkin, sillä urheilutoimikunta sai esimerkiksi lukuvuonna 1955 – 1956 110 000 markkaa, mutta kulttuuritoimikunta ja musiikkikerhot yhteensä vain 60 000 markkaa.¹¹⁸ Seuraavana lukuvuonna vastaavat luvut olivat 75 000 markkaa ja 35 000 markkaa.¹¹⁹ Koska sama suuntaus edelleen jatkui, kulttuurin puolustajat alkoivat ryhdistytyä ja aktivoitua. He eivät enää tytyneet tyynesti seuraamaan, miten rahat vierivät taskuihin. Kevällä 1958, kun kirjaston sekä kulttuuritoimikunnan määrärahaehdotuksia taas kerran uhattiin pienentää, pitäti civis Anja Nuutinen kulttuurihenkisen ja osakunnan tilaa hyvin kuvanneen puheen:

”Mielipahakseni olen jälleen saanut todeta, että teknikka ja urheilu jylläväät, kun taas kulttuuria on syrjitty – Koska urheilumäärärahoista menee 40 000 markkaa vuodessa uusien pelivälineiden hankkimiseen, ehdotan että jäätä palloilijoja katkottaisiin ensi vuonna 10 000 markkaa vähemmän –”¹²⁰

Vaikka osakunta pienensikin urheilutoimikunnan määrärahaa jo lukuvuoden 1959 – 1960 talousarviossa, jäi katkeruu kytemään kummallekin puolelle. Vuoden 1960 Satakuntalainen kirjoitti vakavin äänenpainoin siitä, mitä harrastusten paneminen eri arvoasteikkoon aiheuttaa osakunnan hengelle. Television ääressä aikaansa kuluttaneet osakuntalaiset haukkuvat lukupiirissä kävijöitä, runonlausujia ja teatteri-ihmisiä ”kulttuuripersoonaksi”.

Eräs kulttuurin ystävä puolestaan murehti samassa Satakuntalaisessa:

”Kysymys on kuitenkin vakavasta asiasta siksi, että tuohon kulttuuripersona-nimitykseen liittyy pienoinen hymähtävä sävy, niin kuin Sillanpää sanoisi.”¹²¹

Satakuntalaisen Osakunnan kulttuuritoiminnan helmi oli lukupiiri, jota inspektori Edwin Linkomies nimitti osuvasti osakunnan kukkaseksi. Rakkaudella ja hartaudella vaalitun piirin juuret ulottuivat vuoteen 1907. Tuolloin inspitär, kirjailija Maila Talvio, joka juuri oli eronnut Koiton lausujaliiton johdosta, päätti perustaa kerhon kirjallisuudesta kiinnostuneille ylioppilaille.¹²²

Lukupiiri kokoontui yli kymmenen vuoden ajan puiden varjostamassa Linnunlaulun huvilassa Maila ja Juuse Mikkolan kotona Eläintarha 10:ssä. Vuonna 1919 piiri siirtyi Mikkoloiden mukana Meilahden Laaksolaan.¹²³ Lukupiirin vaellusvuodet alkoivat vuonna 1931 inspektori Mikkolan jätettyä tehtävänsä. Kolme vuotta myöhemmin se sai jälleen uuden kodin Linkomiehillä. Sotien alusta aina Maila Mikkolan kuolemaan saakka eli vuoteen 1951 piiri kokoontui jälleen Laaksolassa.¹²⁴

Viisikymmenluvulla lukupiiriä pidettiin sekä Linkomiehillä Yrjönkatu 13:ssa että inspehtoripari Niinen luona Snellmaninkadulla. Muutaman kerran lukupiiri vieraili myös entisten jäsentensä luona. Kokoontuminen osakunnan virallisten tilojen ulkopuolella loi sekä yhteenkuuluvuuden että juhlallisuuden tunnetta. Ylioppilailla oli samalla ainutlaatuinen mahdollisuus tutustua kulttuurikotien ilmapiiriin. Monelle osakuntalaiselle oli ikimuistoista esimerkksi käyti inspehtori Edwin ja inspitar Veera Linkomiehen kotona.

Lukupiiri kokoontui joka toinen torstai eli noin neljästä kuuteen kertaan lukukaudessa. Vuosina 1954 – 1958 osanottajia oli keskimäärin parikymmentä. Sen jälkeen piiriläisten määrä väheni noin kymmenen: tiukka tenttikausi vähensi kuulijakuntaa, mutta yleensä ainakin ydinjoukko, ”eliitti” oli paikalla.¹²⁵ Lukupiirin kunnianarvoisten perinteiden ja mahdollisesti myös inspehtorin arvovallan avulla piiriin saatiin monia nimekkäättä vierailijoita kirjallisuuden, tieteen ja taiteen alalta. Vuonna 1954 lukupiirissä vieraili osakuntalaisten suuresti rakastama kirjailijamestari Frans Emil Sillanpää, nuori kirjailijatar Eeva Joenpelto, joka selosti romaanian ”Kivi palaa” sekä kirjallisuuskriitikko Anna-Mari Sarajas. Lokakuussa 1955 piirissä vieraili filosofian tohtori Eino E. Suolahti. Joskus alustajana saattoi toimia inspehtori itse. Antiikin ajan tuntijana Edwin Linkomies johdatti kuuliansa ”muinaisen Rooman kaduille Plautuksen mukaan” tai kertoii Mika Waltarin Turms Kuolemattoman kohtalosta.¹²⁶

Eri maiden kirjallisuusillat olivat lukupiirissä melko suosittuja: keväällä 1956 Irmeli Niemi kertoi Islannin kirjallisuutta käsitleväässä piirissä Nobel-kirjailija Halldor Laxnessista. Unkarin kansannousun jälkeen tutustuttiin Unkarin kirjallisuuteen pastori Lajos Garamin ja hänen perheensä johdolla.

Lukupiiriin kuului olennaisesti myös lausunta ja musiikki. Lausunnasta huolehti Timo Tiusanen, musiikista Arja Forsman, Antti Kylänpää, Saara Teeri, Marja Pajuri, Erkki Halla ja Maarit Räikkönen. Musiikki oli usein kytketty yhteen illan aiheen kanssa.¹²⁷

Kalevalan päivänä vuonna 1957 lukupiiri täytti 50 vuotta. Juhlapäivän kunniaksi toimittaa Saara Palmgren kokosi lukupiiriä käsitlevän radio-ohjelman, jossa esiintyivät Inkeri Aaltoila, Tytti Tuulio, Eerik Erämetsä, Veera Linkomies ja Maarit Räikkönen. Osakunta vietti lukupiirin 50-vuotisjuhlaa Satakuntatalossa 160 vieraan voimin.¹²⁸

Juhlien yhteydessä lukupiirin kokoontumispalikka siirtyi Linkomiehiltä uuden inspehtoriparin Risto ja Vuokko Niinin kotiin Snellmaninkadulle. Siellä ensimmäisen illan aloitti Jorma Vuoriniemi kertomalla kirjailijoiden panoksesta Nykysuomen sanakirjaan.¹²⁹

Lukupiirin kirjallisuusvalikoimaan kuului kotimaisten teosten lisäksi ulkomaisista kirjallisuutta. Suomalainen kirjallisuus käsitti klassikoiden ohella myös viisikymmenluvun modernia kirjallisuutta. Ainoastaan sotakirjat hylättiin. Jussi Talven romaanian ”Ystäviä ja vihollisia” ei löydy, eikä edes Väinö Linnan maineikasta ”Tuntematonta sotilasta.” Näin kirjoittikin inspitar Linkomies Satakuntalaisessa keväällä 1954 Linnan Tunte mattoman sotilaan ilmestymisen aikoihin:

”Helppohintainen ajanvietelukemisto ei ole nytkään saanut pääsyä lukupiiriin. Myöskin on koetettu välttää tuomasta yhteiseloamme masentamaan teoksia, joiden sisältö on vain lohdutonta kurjuuden kuvaamista ilman kapeintakaan ihanteellisuuden valojuovaa. Suolaa

avoimelle haavalle olisivat varmaan olleet maailman viime sotia ja sen tuomia järkytyksiä kuvaavat kirjat –”¹³⁰

Ulkomaalaisesta kirjallisuudesta valtaosa oli anglosaksista. Piiriläiset tutustuivat amerikkalaisten Ernest Hemingwayn, Norman Mailerin ja Herman Melvilien teosiin, englantilaisiin Oscar Wildeen, Somerset Maughamiin ja taattuun klassikkoon, William Shakespeareen. Lukupiirissä käsiteltiin myös ranskalaista kirjallisuutta. Pohjoismaalaisuutta edustivat aiemmin mainittu Laxness ja August Strindberg. Saksan laajasta ja monipuolisesta kirjallisuudesta piiriin kelpasivat vain Heinrich Heine ja Thomas Mann.

Anglosaksisuuden ihannointi ja voittokulku ei ollut pelkästään lukupiirin ilmiö. Kirjallisuudentutkija Kai Laitisen mukaan kirjallisuuden kasvot muuttuivat sodanjälkeisessä Suomessa nopeasti entisen saksalaisen kulttuurisuuntauksen muuttuttua anglosaksiseksi, osin myös ranskalaiseksi.¹³¹ Lukupiiri tarjosi ylioppilaalle tilaisuuden tutustua kirjailijoihin ja kirjallisuuteen. Piiri tarjosi ylevää tunnelmaa ja ajankulua. Siellä oli mahdollisuus ilmaista itseään, sillä inspitär Maila Mikkola oli toivonut, että myös osakuntalaiset ottaisivat osaa keskusteluun ja selostuksiin. Lukupiirin ”musta kirja”, johon kirjattiin illan kulku ja jonka joku osakuntalainen luki seuraavalla kerralla, oli mukana vielä viisikymmenluvun alkupuolella.

Suosiostaan huolimatta lukupiiri tavoitti osakuntalaisista vain muutaman prosentin. Monet pelkäsivät sen arvokasta ilmapiiriä, kulturellisuutta tai keskustelupakkoa – turhaan, mikäli on uskomista vuoden 1956 Satakuntalaiseen:

”Poisjääneiden olisi aika uskoa, ettei siellä tarvitse lausua kypsiä mielipiteitä kirjallisuudesta, ei keskustella kenenkään kanssa ellei tahdo, ei nykyään kirjoittaa edes Mustaan kirjaan: tuo monen pojämäisen aiheuttaja täytyi muutama viikko sitten. Jos haluaa, voi lukupiirissä vain istua, kuunnella ja miettiä. Voi mietiskellä, miksi lattiaa peittävän maton kuviointi on väreiltään epäsäännöllinen tai mistä syystä taiteilija Anna Snellmannin maalaama muotokuva Sinikasta on juuri sellainen kuin on.”¹³²

”Näytelijän kerho niin kuin päiväperho huitoi hetken, sitten kuoli.”¹³³

Vuonna 1944 perustettu näytelmäkerho oli heilunut elämän ja kuoleman rajamailla jo pitkään. Viimeisen naulan sen arkkuun lõi kamerakerho laittamalla maskeeraus–laboratoriohuoneen oven säppiin. Näytelmäkerhon tilalle perustettiin 11. maaliskuuta 1954 puhekerho suullisen esitystaidon parantamiseksi. Vuoden kuluttua kerho kulki puhe- ja näytelmäkerhon nimellä.

Kerhon virkailijoiksi valittiin Pentti Haukka, Antti Kylänpää ja Ritva Rae. Ensimmäisenä keväänä kerholaiset opettelivat puhe- ja keskustelutaitoa aiheina mm. ”urheilija ja opiskelija” ja ”voiko puhekerho toimia ulkona?” Samana keväänä leikittiin vielä ”messuilla kävää mikrofonia”. Kerhon jäsenmäärä vaihteli kuudesta kymmeneen henkeen.¹³⁴

Kevällä 1955 kerho innostui näyttelemisestä. Kerholaiset esittivät osakuntalaisille Aino-Inkeri Notkolan ohjaaman näytelmän ”Othellon voitonkulku” ja Salli Karunan ohjaaman Thornton Wilderin ”Onnellisen matkan”. Samana keväänä näytelmäkerho ja osakunnan orkesteri järjestivät tilaisuuden, jonka päänumerona oli mukaelma Nortamon jaarituksesta

"Kon Dasala Vilkk sulkku saerast". Sen näyttelivät Salli Karuna, Heikki Packalen, Antti Kylänpää, Olli Ojala, Simo Laurila ja Pentti Haukka.¹³⁵

Kerho esiintyi kesällä 1955 myös osakunnan kesäkiertueella. Syksyllä 1955 näytelmäkerho alkoi harjoitella Lauri Haarlan näytelmää "Kuoleman hinnalla" ohjaajanaan Fritz Hugo Backman. Se ei kuitenkaan menestynyt ylioppilaiden kulttuurikilpailussa. Vähitellen kerhon toiminta lamaantui, mutta se herättiin uudelleen henkiin vuonna 1958. Uuden kerhon puheenjohtajaksi valittiin Pekka Santala. Kerholaiset esiintyivät lukupiirissä, osakunnan muissa illanvietoissa sekä Luvian laulujuhlilla ja Ikaalisten kesäjuhlilla 1958.¹³⁶

Viisikymmenluvulla Satakuntalaisessa Osakunnassa musiikkiharrastus oli varsin aktiivista. Osakunnassa toimi sekakuoro, mieskuoro, kvartetti ja orkesteri. Seuraavan vuosikymmenen alussa myös nokkahuilukerho. Musiikinystävät saattoivat nauttia kauniista sävelistä myös magnetofonikonserteissa. Konsertit pidettiin yleensä sunnuntaina.

Osakunnan musiikkiharrastuksessa keskeisin sija oli laulukirjalla, kuuluihan se jokaisen ylioppilaan varustuksiin. Laulukirjan virkaa hoiti viisikymmenluvun alussa vuonna 1945 ilmestynyt Laulu Vihko, joka sisälsi vaativammasta nimestään huolimatta 160 laulua. Siihen oltiin suhteellisen tyytyväisiä, joskin inspektori Katara oli aikoinaan paheksunut ns. hyypöiden¹³⁷ laulujen sisällyttämistä Laulu Vihkoon. Maila Mikkola oli aikoinaan samasta syystä tarjoutunut ostamaan ja hävittämään koko painoksen. Koska laulukirjanen oli helposti hajoava ja osin puutteellinen ja painoskin loppui viisikymmenluvun puolivälissä, päätti osakunta tehdä uuden laulukirjan.¹³⁸

Laulukirjatoimikuntaan valittiin vuonna 1954 laulunjohtaja Olli Ojala, kapellimestari Nisse Rinkama, ylioppilaat Ulla Ihantola, Jaakko Perheentupa ja Simo Koskelo sekä huhtikuussa 1955 Arvo Salo ja Anja Männistö.¹³⁹ Toimikunta asetti uuden laulukirjan lopullisen luonnoksen kirjastoon kaikkien osakuntalaisten nähtäväksi keväällä 1956. Luonnoksessa oli 244 neljääntoista eri ryhmään jaettua laulua. Uusia osastoja oli kaksi: satakuntalaiset kansanlaulut ja vieraasmaalaiset laulut. Vanhan Laulu Vihon perinteitä eli Nortamon henkeä ja vapaan ylioppilaslaulun perinnettä jatkettiin, mutta hyypöiden lauluja karsittiin, koska nuo intiimit, omatekoiset sävelmät olivat unohtuneet sukupolven mukana.¹⁴⁰

Osakunta hyväksyi toimikunnan ehdotuksen päärirteissään kokouksessaan 16.4.1956. Muutamia lauluja siirrettiin toiseen paikkaan, suomalaisia kansanlauluja vähenettiin ja mukaan otettiin myös pohjoismaiden ja Viron kansallislaulut.¹⁴¹ Kirjan kuvittamiseksi järjestettiin osakuntalaisille kilpailu. Laulukirja ilmestyi vuonna 1957.

Sekakuoro perustettiin vuonna 1950 inspitär Linkomiehen aloitteesta.¹⁴² Kuoro harjoitelti kahdeksasta kymmenestä kertaan lukukaudessa kapellimestari Nisse Rinkaman johdolla. Kuoro hajosi keväällä 1955 ja sen tilalle perustettiin mieskuoro. Kuoron johtajina toimivat vuosina 1955 – 1956 Jukka Määttä, 1956 – 1957 Jaakko Lehtinen ja 1957 – 1958 Jaakko Lehtinen ja Kalle Hermonen. Vuosikymmenen taitteessa mieskuoron toiminta loppui, mutta 27. tammikuuta 1960 osakuntaan perustettiin jälleen sekakuoro.¹⁴³

Osakunnan orkesteri perustettiin syksyllä 1953 osakunnan 300-vuotisjuhlia varten. Orkesteria johti Matti Peltonen ja vuodesta 1955 lähtien kiireinen ja tempaperamenttinen kapellimestari Nisse Rinkama, jota lukuvuoden 1960 – 1961 historioitsija kuvaili näin:

"Ankarana tupakkamiehenä oli Nissellä tuhkakuppi pianon päällä, eikä hurjimmassakaan tempossa tuottanut hänenne vaikeuksia karistaa oikealla kädellään tupakasta tuhka pianon päällä olevaan kuppiin samalla kun vasen käsi pysyi erehtymättä rytmisissä."¹⁴⁴

Nisse Rinkama kuoli elokuussa 1961 Espanjassa Cadizissa, jossa Kansallisoopperan baletti oli vierailulla.

Osakunnan lehti

Uuden osakunnan ensimmäinen lehti Lalli ilmestyi vuosina 1904 – 1951 välillä konekirjoitetussa välillä painetussa muodossa. Sen rinnalle perusti civis Heikki Hosia vuonna 1930 uuden lehden, maakuntahenkisen Satakuntalaisen. Lehti ilmestyi kuitenkin vain neljän seuraavan vuoden ajan. Satakuntalainen tuli taas ajankohtaiseksi 17 vuotta myöhemmin vuonna 1951. Tuolloin Lallin toimitajat Erkki Lehtinen ja Eino Wahlström ehdottivat nimen muuttamista Satakuntalaiseksi sekä lehden painattamista että jakamista kaikille. Ehdotus hyväksyttiin ja Eino Wahlströmistä tehtiin lehden ensimmäinen päätoimittaja.¹⁴⁵

Lehden julkaisemista, taloudenhoitoa ja sisältöä valvoi kolmijäseninen toimitusneuvosto, johon kuului kuraattorin lisäksi kaksi muuta jäsentä. Syksyn 1956 säätöuudistuksessa toimitussihteerien määrä vähennettiin kahdesta yhteen ja lehden taloudenhoitaja luettiin toimitukseen kuuluvaksi. Päätoimittajalla oli lisäksi kaksi avustajaa.¹⁴⁶

Yli sataisuinen Satakuntalainen ilmestyi neljästä kuuteen kertaan lukuvuodessa. Osakuntaisten mielestä lehti ilmestyi turhan harvoin, mutta harva ilmestyminen ei johtunut toimituskunasta, vaan lehden heikosta taloudesta. Määräraha ja ilmoitushankinnalla saadut lisätulot eivät riittäneet, koska liikeyritykset eivät mainostaneet vähälevikkisessä Satakuntalaisessa. Osakuntalaissille alettiin maksaa syksystä 1957 alkaen provisioita jokaisesta hankitusta ilmoituksesta.

Eino Wahlströmin kaudella lehti pysyteli intiiminä perhelehtenä, joka ei avautunut osakunnan ulkopuolisille. Länsi-Suomi -lehти nimitti Satakuntalaista jopa "Apun ja Äbyn yhteiseksi koeputkikeskoseksi". Lehden linja muuttui osakuntalaissille, senioreille ja maakunnalle suunnatussa 300-vuotisjuhlanumerossa. Entisten osakuntalaisten kirjoittamat artikkelit saivat ansaittua huomiota. Lehtää arvostellut Länsi-Suomikin totesi, että lehti oli tullut painosta "aitona satakuntalaisena isäntämiehenä – jo ulkoisilta mitoiltaan muhkeana ja myös painavaa henkistä murkinaa sisältäväänä".¹⁴⁷

Syksyllä 1954 Satakuntalainen siirtyi kolmeksi vuodeksi opposition käsiin: lehden päätoimittajina olivat lukuvuosina 1954 – 1955 Erkki Lehtinen, 1955 – 1956 Arvo Salo ja 1956 – 1957 Antti-Veikko Perheentupa. Seuraavanakin kolmena lukuvuotena päätoimittajien Piirisnen, Helariutan ja Rantalan aikana lehti jatkoi jo vakiintunutta linjaansa.¹⁴⁸

Oppositio päätti tehdä Satakuntalaisesta Ylioppilaslehden kaltaisen julkaisun, joka uskaltaisi arvostella asiaa kuin asiaa. Toisinaan Satakuntalainen olikin naljaileva jopa sillä seurauksella, että osakunnan kokouksissa toimitusta muistutettiin siitä, että lehden tuli yhdistää osakuntaa eikä repiä sitä. Lehden lennättämä piikki kohdistui osakunnan "jengiin".¹⁴⁹

Satakuntalainen käsitteili maakuntaa sekä historiallisesta että yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Maaltapako, maakunnan koulu- ja yliopistokysymykset tai terveyspalvelut kiinnostivat lehteä. Satakuntatalon taloudellisen aseman ollessa heikoimmillaan pohdittiin talon ja maakunnan suhdetta ja 1960-lukua lähestyttäessä vei lääninjakokysymys lähes kaiken huomion. Yhteiskunnallisuus ja maakunnallisuus kulkivat vieri vieressä. Satakuntalaisessa oli myös oma juorupalsta valmistuneista, kihlautuneista ja avioituneista. Lehden pakinoitsijanimimerkkejä olivat ”Ikäcivis, Salavoro, Ola Sorva ja Torvi”, jolla oli oma ”Tör-Tör”-palsta.¹⁵⁰

Lehden kirjallisuus- ja elokuva-arvostelupalsta oli olennainen osa Satakuntalaista. Elokuva- ja teesta kertoivat viisi- ja kuusikymmenluvun taitteessa Risto Hannula, Reijo Rajamäki ja Carl Henning.

Kirjoittajakunnastaan Satakuntalaisen tuli olla ylpeä: Ylioppilaslehden historian kirjoittajien maisteri Mauno Harmon ja professori Matti Klingen mukaan esimerkiksi Risto Hannula ja Timo Tiusanen pääsivät siihen ylioppilaiden ”henkiseen eliittiin”, jonka asema oli ylioppilasmaailmassa kiistelty, mutta tunnustettu. Satakuntalaisen päätoimittaja lukuvuodelta 1955 – 1956, Arvo Salo valittiin Ylioppilaslehden päätoimittajaksi vuonna 1959. Ylioppilaslehdestä tuli tuolloin persoonallinen, pirteä ja radikaali sekä ansiokkaasti näkökantojaan puolustanut lehti.¹⁵¹

Satakuntalainen ei ennakkoluulottomasta toimittajakunnastaan huolimatta menestynyt Ylioppilaisten Kulttuurikilpailuissa, varsinkaan tuon vuosikymmenen puoliväliin ajottuneen linjanvaihdoksen jälkeen. Lehden päätoimittaja Arvo Salo selitti Satakuntalaisen heikkona menestystä vuonna 1955 näin:

”Satakuntalainen on nytkin tämmöinen vain. Eikä se muuta voikaan olla. Uutislehdeksi se on liian vanha, ajanvietelehdeksi se on liian köyhä. Kulttuurilehdeksi se ei uskalla ruveta, sellaiset tässä maassa kuolevat. Eikä siitä oikein ole osakuntalehdeksikään, kun se on liian Satakuntalainen.”¹⁵²

Satakuntalainen ei pärjänyt kulttuurikilpailuissa vuotta myöhemminkään. Nimimerkki ”Torvi” voivotteli lehdessä sitä, että Satakuntalaisesta oli jälleen tullut marttyyri. Suunnanmuutosta ei katsottu tarpeelliseksi, sillä maakunta antoi lehdelle ruusuja kulttuurikilpailuissa saatujen risujen asemesta. Satakunnan Kansa -lehti pitää Satakuntalaista mielenkiintoisen ja kiitteli erityisesti osakuntalehden kirjallisuusarvosteluja. Satakunnan kansan mielestä ”ei edes pääkaupungin lehtien ammattiarvostelijain puntarointi samoista teoksista läheskään ole täytyänyt samoja asiallisuuden mittoja. Mutta niinpä Satakuntalaisen nuorilla kriitikoilla ei vielä olekaan kirjailijatuttavuuksia ja muita suhteita arvostelussaan huomioon otettavina seikkoina.”¹⁵³ Satakuntalaisen kirja-arvosteluja tuottivat tuolloin Timo Tiusanen, Antti Veikko Perheentupa, Arvo Salo, Erkki Lehtinen ja Seikko Eskola – siis osakunnan oppositio.¹⁵⁴

Satakunnan Kansan mielestä osakunnan lehden olisi pitänyt päästää paremmin kotimaakuntansa tuttavuuteen. Toisaalta lehteä seurattiin jopa Hämeessä. Hämäläis-Osakunnan historiankirjoittajan Seppo Kuusiston mukaan hämäläiset valittelivat sitä, että Satakuntalainen oli Tampereen kouluissa useammin nähty lehti kuin hämäläisten oma Hälläpyörä.¹⁵⁵

Satakuntalaisen ulkoasu parani vuosikymmenen puolivälissä kannen taiton yksinkertaistuttua. Myös sijoitus kulttuurikilpailussa parani, vuonna 1958 lehti saavutti neljänneksen sijan. Seuraavalla vuosikymmenellä siitä tuli herkkä, uusien radikaalisvoittoisten aatteiden välittäjä.

Osakuntalaiset olivat vielä viisikymmenluvulla lehteensä suhteellisen tyytyväisiä. Satakuntalainen heijasteli ylioppilaiden ja osakunnan toiminnan virtauksia. Sen suhde maakuntaan oli koko ajan hyvä ja ylioppilaalle lehti soi oivan mahdollisuuden harjoitella kynän käyttöä.

Nämä Arvo Salo vuonna 1954:

"Vaativammankin lehden avustaminen on kehittävä kurssi. Osakuntalehdenkään tarjoamaa tilaisuutta sen kurssin käymiseen ei pitäisi halveksia."¹⁵⁶

Osakunnan kulttuuritoiminta oli viisikymmenluvulla monipuolista ja laajapohjaista. Tosin toiminta tavoitti vain pieni osan osakuntalaisista. Suurin osa opiskelijoista näyttää keskityneen opitun tiedon päähän päättäämiseen osakunta-aktiivisuuden ja elämää varten tärkeiden sosiaalisten taitojen harjoittelemiseen sijaan.

Osakunnan johtoa – inspehtori ja kuraattori

Satakuntalaisen Osakunnan inspehtorina toimi vuosina 1934 – 1943 ja 1949 – 1956 professori, sittemmin yliopiston rehtori ja kansleri Edwin Hildegard Linkomies – legenda jo eläessään.

Linkomies muisteli itse lämmöllä uudelleenvalintaansa vuonna 1949. Tuolloin joukko osakuntalaisia oli kävellyt Sörnäisiin pyytämään häntä uudelleen inspehtoriksi. "Tämä oli kiintymys, joka oli osoitettu oikealla hetkellä", kertoii hän vuonna 1956 jäähyväispuheessaan osakunnalle.¹⁵⁷ Hänen valintansa filosofisen tiedekunnan promoottoriksi vuonna 1950 oli ylioppilailta samantyylinen kannanotto mennyttä sotaa kohtaan.¹⁵⁸

Linkomiehen toinen inspehtorikausi oli voimakasta ja innokasta aikaa. Satakuntalon rakennuttaminen, Satakuntasarja ja lukupiiri olivat hänen tärkeitä asioita. Monelle osakuntalaiselle vierailu lukupiirissä oli vastaavasti unohtumaton kokemus.

Inspehtorin persoonallisuus on jakanut mielipiteet kahtia. Tunnettua on, että Linkomies oli etevä antiikin tuntija ja lahjakas seuramies ja puhuja. Osakunnan seuraava inspehtori professori Risto Niini vertasi Linkomiestä tämän läksiäisjuhlassa roomalaiseen valtiomieheen:

"Voisimme kuvitella professori Linkomiehen roomalaiseksi ja siirtää hänet ajassa taaksepäin, jolloin tapaisimme hänet Rooman senaatin torilla rauhallisesti ja selkeästi puhumassa, vaikka Hannibal olisi porttien takana."¹⁵⁹

Viisi- ja kuusikymmenluvun ylioppilaille Linkomies oli auktoriteetti ja arvovallan symboli. Myös hänen oma käytöksensä tuki tätä vaikutelmaa. Hän oli ylpeä, itsetietoinen ja tarkka siitä miten ylioppilaat käyttäytyivät. Vuoden 1954 toimintakertomuksessa kuvataan, miten

inspehtori Linkomies loi lukupiirissä arvostelevia silmäyksiä Inberg-nimiseen fuksiin, koska tämä oli ottanut kaksi joulupullaa yhdellä kertaa viedäkseen toisen pullan vieressä istuneelle toverilleen.¹⁶⁰ Pekka Harttila muisteli Linkomiestä seuraavasti:

”Osakunnassa vallitsi syksyllä 1960 vielä tietyllä tavalla historiallinen henki. Edellinen inspehtori Edwin Linkomies oli täyttä todellisuutta. Muistan, kuinka Linkomiestä odotettiin Satalinnan Säätiön hallituksen kokoukseen. Vahtimestari Eero Tolvanen oli hyvissä ajoin tullut pitämään auki Satakuntatalon A-rapun hissin ovea: legendaarisen rutiniinistaan huolimatta hän oli selvästi jännitynyt.”

Toisaalta inspehtori osasi olla lämmin. Harttila jatkaa muisteluaan vierailustaan Linkomiehen kodissa Yrjökkadulla eräänä lauantai-iltana oli:

”roomalainen imperaattori ainakin silloin jossakin taka-alalla. Linkomiehen persoonallisuuden leppoisa ulottuvuus tuli hieman myöhemmin esille eräässä Satakuntalaissa ehtoossa, jossa hän humoristiseen sävyyn kuvasi ystävyttäänsä Akseli Gallen-Kallelan kanssa.”¹⁶¹

Kuraattori avusti inspehtoria osakunnan valvomisessa ja johtamisessa toimien samalla sen ja inspehtorin välimiehenä. Kuraattori valittiin kolmeksi vuodeksi kerrallaan aikaisemmin osakuntaan kuuluneista akateemisen loppututkinnon suorittaneista ehdokkaista. Toisinaan kuraattorien ja nuorten opiskelijoiden välille tuli ristiriitoja. Ristiriidat johtuivat useimmiten siitä, että kuraattorit ja ylioppilaat olivat eri sukupolvea ja heidän aatemaailmansa olivat luonnollisesti erilaisia. Muun muassa 1950-luvun säätöyüdistükissä muutamat osakuntalaiset ehdottivat, että kuraattorin kausi rajataisiin yhteen kolmivuotiskauteen, koska ”sama henkilö kuluttaa aatteensa loppuun kolmen vuoden kuluessa.” Osakunnan varsinaisessa kokouksessa ehdotus ei kuitenkaan saanut tarpeeksi kannatusta.¹⁶²

Vuosina 1950 – 1956 Satakuntalaisten Osakunnan kuraattorina toimi valtiotieteen maisteri Unto Partanen. Partanen oli aktiivinen ylioppilaspoliitikko sekä aito isänmaan ja urheilun ystävä. Luomallaan yhteishengellä hän sai osakuntalaiset osallistumaan niin urheilutapahtumiinkin kuin verenluovutustilaisuuksiin. Partanen oli ensimmäinen Satakuntalossa asunut kuraattori. Viipurilaisesta syntyperästään huolimatta hänenestä tuli ”satakuntalaismies” kuin monet satakuntalaiset”.¹⁶³

Unto Partanen toimi kuraattorina vuoden 1956 loppuun. Hänen läksiäisiään vietettiin 30. tammikuuta 1957 yli 200 osakuntalaisten voimin. Partanen sai läksiäislahjaksi osakunnan pienoislipun, amerikkalaisen stipendiaatin Harless Mc Geén maalaaman taulun ja hopeisen savukekotelon.¹⁶⁴

Syyskuun 17. päivänä 1956 Edwin Linkomies ilmoitti eroavansa inspehtorin tehtävästä ja keskittyvänsä kirjalliseen ja tieteelliseen työhön. Vajaan kuukauden kuluttua hänet kuitenkin valittiin Helsingin yliopiston rehtoriksi.¹⁶⁵ Linkomies johti osakunnan kokousta viimeisen kerran 9. päivänä lokakuuta 1956. Samassa tilaisuudessa hän vielä lausui, miten hänellä ei ollut sotaa edeltäneestä ja sen jälkeisestä inspehtorikaudesta ”muuta kuin hyviä muistoja”.¹⁶⁶

Linkomiehen läksiäiset pidettiin 16. marraskuuta 1956. Juhlassa olivat läsnä mm. Satakuntalaisten Osakunnan kunniajäsenet Nobel-kirjailija Frans Emil Sillanpää, professorit Pentti Eskola, Väinö Horelli ja Pekka Kataja sekä osakunnan uusi inspehtori professori Risto Niini puolisoineen. Inspehtori Niini ojensi Linkomiehelle osakunnan läksiäislahjana kahdeksankulmaisen venäläisen hopeakannun. Se oli peräisin vuodelta 1853. Inspehtoripari kuljetettiin kotiin perinteellisesti ylioppilaiden vetämässä vaunuissa.¹⁶⁷ Osakunnan 306-vuotisjuhlassa vuonna 1960 paljastettiin taiteilija Kaija Väreens maalaama muotokuva rouva Linkomiehestä.¹⁶⁸

Uuden inspehtorin valinta ei ollut helppoa eikä riidatonta. Osakuntalaiset toivoivat, että tulevalla inspehtorilla olisi jonkinlaista kokemusta esimerkiksi Satakuntatalon hoidosta. Muutamat osakuntalaiset, lähinnä oppositiolaiset, esittivät, että Linkomiehen seuraajan pitäisi olla humanisti.¹⁶⁹

Sopivan ehdokkaan löytämiseksi osakunta asetti toimikunnan, johon kuuluivat kuraattori Unto Partanen, varatuomari Antti Poukka, varatuomari Heikki Simola ja ekonomi Veikko Oksanen. Osakuntalaisia edustivat Kivelä, Horelli ja Soljanto.¹⁷⁰

Lokakuun yhdeksäntäenä pidettiin osakunnassa ”valmisteleva keskustelutilaisuus”¹⁷¹, jossa toimikunta esitti inspehtoriehdokkaita. Toimikunnan mukaan vain professorit Risto Niini ja Aarre Lauha suostuivat inspehtoriksi. Samassa tilaisuudessa toimikunta ehdotti, että osakunnan uudeksi inspehtoriksi valittaisiin professori Risto Niini. Kahden oppositiolaisen, Seikko Eskolan ja Antti-Veikko Perheentuvan mielestä toimikunta menetti väärin tehdessään esityksen jo tässä vaiheessa. Myös se, että professori Niini käytti alkoholia toisinaan runsaastikin, vaikutti Eskolan ja Perheentuvan kielteiseen kantaan. Inspehtorin vaalia siirrettiin muutamalla viikolla. Näin Risto Niinin valintaa vastustaneet oppositiolaiset saivat lisääikä hankkiakseen täydentäviä lisätietoja kummastakin ehdokkaasta.

Uusi inspehtori valittiin lopulta 23 lokakuuta 1956. Jotta valinta olisi ollut muodollisesti yksimielinen, keskeytettiin vaali hetkeksi koeäänestystä varten. Koska professori Niini voitti koeäänestyksessä, päättivät häntä vastustaneet Eskola ja Perheentupa kannattaa Niiniä lopullisessa vaalissa. Niin osakunnan inspehtoriksi valittiin näennäisen yksimielisesti teoreettisen fysiikan henkilökohtainen ylimääräinen professori Risto Ilmari Niini.¹⁷² Oppossitiolaiset eivät siten saaneet humanistia inspehtoriksi.

Viisikymmenluvun puolivälin osakuntalaiset muistanevat vaalin vuosikymmenen riitana. Jotta vaalien todellinen kulkusävy olisi välittynyt myös meille jälkipolville, pyysi lukuvuoden 1956 – 1957 historioitsija Marja Pajuri Seikko Eskolalta ja Antti-Veikko Perheentuvalta kirjalista selvitystä vaaliin liittyvistä seikoista ja erimielisyysistä. Nämä suostuivat edellyttääneen kuitenkin että kirje avattaisiin vasta 20 vuotta myöhempin.

Eskola ja Perheentupa eivät halunneet loukata osakunnan uutta inspehtoria esittämällä tästä hänen tietensä kielteisiäasioita. Maaliskuun kolmantena 1959 päivättyä kirjettä säilytettiin osakunnan kassakaapissa avaamattomana yli 25 vuotta. Kirje avattiin lopulta 4.6.1984 valtio-tieteen tohtori Seikko Eskolan läsnäollessa. Kirjettä on tässä työssä käytetty lähteinen kuvaamaan inspehtorin vaalia sekä jengin ja opposition välistä suhdetta.

Risto Niini oli syntynyt Porissa tammikuun 16. päivänä vuonna 1907. Hän oli aktiivisesti mukana eri luottamustehtävissä toimien mm. Helsingin yliopiston ylioppilaskunnassa, Suomen

ylioppilaskuntien liiton hallituksessa ja Akavassa, jonka puheenjohtajana hän oli vuosina 1957 – 1965. Niini oli myös Atomienrgia Oy:n johtokunnan jäsen. Suomen tiedekatemian jäseneksi hänet kutsuttiin vuonna 1950.¹⁷³ Hänen veljensä Aarno Niini toimi Satakuntalaisen Osakunnan kuraattorina vuosina 1930 – 1935.¹⁷⁴

Niinin kaudella Satakuntalossa otettiin käyttöön stipendipaikat. Järjestelmän mukaan ne kunnat, jotka lunastivat talosta stipendipaikan, saattoivat luovuttaa huoneen oman kuntansa opiskelijalle. Niinin inspektorikaudella osakunta oli kiinteässä yhteistyössä Satakuntaan. Maakunnan teollisuus ja sen kehittäminen, oma lääni ja toisaalta satakuntalaisen kulttuurimaiseman säilyminen olivatasioita, jotka saivat hänet lämpenemään.¹⁷⁵ Osakunta lahjoitti inspektorilleen tämän viisikymmenvuotispäivänä taiteilija Albert Kaasisen kulkevaa tyttöä esittävän puuveistoksen.¹⁷⁶

Inspektori Niinen kaudella vaihtui myös kuraattori. Marraskuussa 1956 pidetyissä vaalissa hammaslääkäri Antti Kotiranta voitti 68 äänellä vastaehdokkaansa Timo Setälän. Kotiranta toimi kuraattorina kaksi kautta eli vuoteen 1963 asti.¹⁷⁷ Uusi kuraattori oli hummorintajuinen, impulsiivinen ja oma-aloitteinen. Toisinaan Antti Kotiranta, joka oli opiskeluaihanaan laulanut osakunnan kvartetissa, hyppäsi pöydälle laulua johtamaan. Hän painotti osakuntatoiminnassa aktiivisuutta ja keskusteluintoa.¹⁷⁸ Kotirannan aikana osakunta oli tiiviisti yhteydessä ruotsalaiseen ystävyysosakuntaansa Gästrike-Hälsinge Nationiin.¹⁷⁹

Inspektori Niinin ja kuraattori Kotirannan aikana pahimmat ristiriidat hälvenivät, kun vuodet kuluivat opposition ja jengin jäsenten valmistuessa ja lähtiessä osakunnasta uusien opiskelijapolvien astuessa tilalle.

Satakuntatalo

Satakuntatalo muodostui luonnollisesti keskeiseksi osaksi osakuntalaisten elämää. Tutuksi tuli sanonta ”talo ja sen kaksi päättä” – osakunta ja asuntola. Antti-Veikko Perheentupa kertoi osakunnan yhden vaiheen päätymisestä, Satakunnan keuhkotautiparantolan osakeyhtiön purkamisesta joulukuussa 1954 seuraavasti:

”Satakunnan keuhkotautiparantolan Osakeyhtiö on purettu. - - oli vain pidetty perunkirjoitus vainajan jälkeen, jonka peijaiset oli aikojen sitten vietetty. Vainaja muistutti viimeisen kerran olleensa olemassa. Osakunnan suoranainen yhteys Satalinnaan on lopussa.”¹⁸⁰

Käytännössä yhteys ei kuitenkaan katkennut täysin, sillä esimerkiksi naistenkerho huolehti siitä, että Satalinnan lapset saivat joululahjansa ajallaan. Osakunta muisti parantolaa toki myös kevät- ja kesäkiertueillaan.

Osakunnan edustajina Satakunnan keuhkotautiparantola Oy:n purkamiskokouksessa olivat varatuomari Heikki Jokela, diplomi-insinööri Penti Mattila ja valtiotieteiden maisteri Unto Partanen. Joulukuun 24. päivänä 1954 päätyyn jakokirjan mukaan osakunta sai 286, Jooseppi ja Maila Mikkolan kuolinpesä kaksi ja Satalinnan Säätiö seitsemän osaketta jäljellä

olleista 295 osakkeesta. Säätiön huostaan uskottiin viiden kadonneen osakkeen osuus. Rahaa kertyi osaketta kohti 356 700 markkaa.¹⁸¹ Tammikuussa 1955 Satakuntalainen Osakunta luovutti 100 600 000 markkaa Satalinnan Säätiön peruspääomaan liitettäväksi.¹⁸² Satakuntatalo oli kuitenkin yhä velkainen. Liiketilojen vuokraus helpotti säätiön taloutta vain jonkin verran, muttei tarpeeksi. Varat riittivät vain korkoihin, eikä uutta lainaa ollut helppo saada.¹⁸³ Säätiön pitkääikaisen puolipäivätoimisen toiminnanjohtajan varatuomari Heikki Jokelan luovuttua tehtävästä vuoden 1958 alussa, muutettiin tehtävä kokopäivätoimiseksi. Uudeksi toiminnanjohtajaksi valittiin ekonomi Pentti Mahlamäki. Inspektori Niini, kuraattori Kotiranta, toiminnanjohtaja Mahlamäki, säätiön hallitus sekä vuonna 1955 perustettu Satakuntatalon Kannatusyhdistys r.y. keksivät keinoja talouden parantamiseksi.

Maaliskuun 4. ja 12. päivänä 1958 järjestettiin sekä Satakuntatalossa että maakunnassa Nallearpajaiset, jotka tuottivat 566 940 markkaa.¹⁸⁴ Saman vuoden lopussa Satakunnassa pidetyillä paperi- ja lumppukeräyksillä osakunta niitti rahan lisäksi myös mainetta. Varsinkin kesäisin toimiva Satakuntahotelli oli maakunnassa vielä melko tuntematon. Niinpä jokainen keräyksestä kertova tiedote oli mainostaa myös Satakuntahotellille.¹⁸⁵

Satakuntatalon kesähotellitoiminta oli alkanut olympia vuonna 1952. Tuolloin Satakunta "Press Hotell" oli majoittanut ulkomaisia lehtimiehiä. Tiettyjen ulkoisten puutteiden, kuten omien kylpyhuoneiden ja kerrossuihkujen puuttumisen vuoksi, opiskelijavoimin toiminut hotelli panosti hyvään palveluun. Kesällä 1958 jokaiseen huoneeseen tuli oma puhelin, ja myös ravintola kehitti palvelujaan: viisikymmenluvun lopussa se otti käyttöön 15 %:n opiskeljalounasalennuksen osakuntalaistille. Senioreille taas järjestettiin mahdollisuus syödä satakuntalaisesta pitopöydästä joka sunnuntai.¹⁸⁶

Ravintolatoiminnan kehittämiseksi Satakuntaravintola haki syksyllä 1958 anniskelu-oikeuksia seuraavaa kesää varten, mutta Helsingin kaupunginvaltuoston mielestä asia ei ollut niin yksiselitteinen. Täysraittiit valtuustolaiset vastustivat hakemusta "pedagogisin äänepainoin"¹⁸⁷. SKDL:n Juha Mehdon mielestä opiskelijat eivät saaneet asua kapakkailmapiirissä, sillä pian olisi kirjoitettu kotipuoleen, että "opiskelu tuleekin vähän kalliimmaksi kuin mitä siellä kotona luullaan, niin että pistävä pääs vähän lisää rahaa tulemaan pojalle." Myös suomenruotsalainen Arvid von Martens antoi osakunnalle kovan tuomion:

"Det är en skam om våra studentnationer måste leva på alkoholinkomster. Sådana nationer kan torka in."¹⁸⁸

Osakunta ei kuitenkaan, von Martensin toiveesta huolimatta kuivunut, sillä kesäksi 1959 ravintola sai A-oikeudet. Samana kesänä talossa pidettiin hyvällä menestyksellä kansainvälistä ylioppilasklubia. Myös osakunnan järjestämät lauantaitanssit olivat tuolloin säännöllisesti loppuunmyydyt.¹⁸⁹

Yksi keino Satalinnan Säätiön talouden parantamiseksi oli nimikkohuone- ja stipendi-paikkajärjestelmä. Nimikkohuoneilla oli sekä mainosarvoa että merkitystä silloin, kun taloon valittiin asukkaita. Huoneiden myynti aloitettiin jo talon rakennusvaiheessa. Vuoteen 1958 mennessä seuraavat kunnat ja yhteisöt olivat lunastaneet nimikkohuoneen säädettyllä 200 000

markalla: Eura, Eurajoki, Harjavalta, Huittinen, Kankaanpää, Keikyä, Kiukainen, Kokemäki, Lavia, Mouhijärvi, Nakkila, Pori, Rauma, Tyrvää, Vammala ja Ulvila sekä Friitalan Nahka, Keikyän Mylly ja Saha Oy, Toras Oy, Porin Oluttehdas ja Satakunnan Ylioppilaspurjehtijat. Myös Gerda ja Risto Ryttilä oli oma nimikkohuone.¹⁹⁰

Stipendi- eli vapaapaikan lunastaneella kunnalla tai yhteisöllä oli mahdollisuus valita asukas lunastamaansa huoneeseen. Opiskelijalle asuminen oli tällöin ilmaista. Vuoteen 1961 mennessä stipendipaikan olivat lunastaneet Porin kaupunki (kaksi paikkaa), Porin maalaiskunta, Ulvila, Noormarkku, Eura, Harjavalta, Kokemäki, Huittinen, Keikyä, Vammala ja Kankaanpää sekä Porin Säästöpankki. Myös insinööri Simolan testamentissa oli määritetty yksi vapaapaikka. Vuoteen 1961 mennessä Satalinnan Säätiö lyhensi velkaansa vapaapaiKKojen myynnillä 1 600 000 markalla. Järjestelmän puute oli se, ettei asukkaita voitu enää valita täysin vapaasti.¹⁹¹ Sekä nimikkohuone että stipendipaikkajärjestelmä toimivat myös maakunnallisten suhteiden edistäjänä.

Kuusikymmenluvun alussa säätiön toiminnanjohtaja vaihtui. Ekonomi Mahlamäen tilalle tuli filosofian maisteri Kauko Malmi. ”Mahla lähti ja Malmström tuli”, kirjoitti Satakuntalainen toiminnanjohtajan vaihtumisesta.¹⁹² Myöhemmin Satakuntatalo profiloitui vahvasti toiminnanjohtajaansa. Se saikin lempinimekseen ”Kapun arkki”.¹⁹³

Pääseminen talon asukkaaksi oli ylioppilaalle todellinen onnenpotku, sillä 1950-luvulla edullisista vuokra-asunnoista oli huutava pula. Suomen Ylioppilaskuntien Liiton karttoituksen mukaan miesopiskelijan asema asuntomarkkinoilla oli paras, avioparien tilanne taas vaikein.¹⁹⁴

Satakuntalaisen Osakunnan 500 – 600 jäsenestä vain alle sata mahtui Satakuntataloon. Valinnan perusteina olivat opintomenestys, opiskelijan asuntotilanne, varallisuus ja osakuntasiot. Asumisaikaa ei rajoitettu, jos opintosuorituksia oli riittävästi. Keväästä 1956 lähtien uusille opiskelijoille varattiin puolet asuntopaikoista.¹⁹⁵

Millaista oli arkielämä Satakuntatalossa? Vuoden 1957 Satakuntalainen kertoii eri mahdolisuksista, jos tenttikirjat tai asuintoveri kyllästyttivät. Tällaisessa tilanteessa opiskelija saattoi keittää teetä tai ”urheilla” käytävällä, tutustua osakuntahuoneiston runsaaseen lehtivalikoimaan tai mennä kirjastoon, joka oli tarkoitettu sekä lainaus- että lukupaikaksi, mutta jossa harvoin pystyi toissaan keskittymään mihinkään juhlasalista pauhaavan píanonsoiton vuoksi. Toisinaan saattoi kirjaston hyllyiltä löytää puolillaan olevia viinapulloja, mutta löytäjän suureksi pettymykseksi ne sisälsivät vain hedelmämehua.¹⁹⁶ Viisikymmenluvun opiskelijan ei tarvinnut siivota huonettaan eikä pestä pyykkää käsin, sillä talossa oli oma siivooja ja Rosenlewin vuonna 1956 lahjoittama Huvi-nimininen pesukone.

Osakunnan vahtimestarina oli pitkään Eero Tolvanen.¹⁹⁷ Talo tarjosi opiskelijalle katon päään päälle ja tietenkintä ystäviä. Asuntolassa asuminen kasvatti ja hioi luonteesta pahimmat särmät. Mutta kaikella on myös kääntöpuolensa. Niin oli myös Satakuntatalolla, jonka haitoista vuoden 1956 Satakuntalainen kertoo seuraavaa:

”Iäkkäämmät civikset sanovat, että vanhaan osakuntaan oli vallan toista tulla. Nyt on seurusteluhuoneessa – he sanovat, vierauden tuntu. Sitä ei tunne kodikseen. Kotoisuutta kyllä on – asuntolan puolella. Siellä ovat tututkin, asumassa tai pistäytymässä. Tukikohdat ovat siinä päässä. Toinen pää on jäänyt toiseksi.”¹⁹⁸

Satakuntatalon vihkiäisfransee 1952. Kuvassa vasemmalla mm. Unto Partanen, Anneli ja Olli Ajanko, Jaakko Riuttamäki sekä Elina ja Antti Kotiranta. Lääkintöneuvos Antti Kotirannan valokuvakokoelma.

”Talo ja sen kaksi päättä”¹⁹⁹, osakunta ja asuntola, olivat vastatusten, toisin kuin viisikymmenluvun alun yhteishengen vuosina olisi edes kuviteltu. Talon ulkopuolella asuneet osakuntalaiset olivat kyllästyneet sisärengasläisiksi ja patriisiluokaksi nimitettyihin talon asukkaisiin, jotka vaeltelivat osakunnan tiloissa yrmeä ilme naamallaan, aamutohvelit jalassa ja tervehtimättä. Kuusikymmenluvun alussa parannuskeinoksi ehdotettiin mm. asumisajan rajoitusta.²⁰⁰

Satakuntalaisen Osakunnan ystävyyssuhteet – Satakunnan Kulta ja Karhuliitto

Osakunnan ”lähisukulaisia” ovat Karhuliitto ja Satakunnan Kulta. Satakunnan Kulta – *Communitas terrare Satagundiae* – perustettiin tammikuun 19. päivänä vuonna 1924 järjestöksi, jossa entiset osakuntakaverukset voisivat tavata toisiaan valmistumisensa ja vakiintumisensa jälkeen. Ennen killan perustamista tämä oli ollut mahdollista vain Karhuliiton järjestämässä perhejuhlassa tuomiosunnuntain kynnyksellä, jonka jo valmistuneet ja perheen perustaneet osakuntalaiset saapuivat aviopuolisoineen ja lapsineen. Mahdollisuus koski siis vain perheellisiä.

Senioriyhdistyksen perustamisen yhtenä päämäääränä oli toimia yhdysiteenä vanhojen ja uusien osakuntalaisten välillä. Tämä hieno periaate ei kuitenkaan valitettavasti toteutunut, sillä kilta kutsui esimerkiksi vuosijuhlaansa osakuntalaisia vain silloin, jos kaikki paikat eivät täytyneet kiltalaisilla. Tämän vuoksi yhteistyömuotoja kehitettiin ja uudeksi yhteisjuhlaksi muodostui jo aiemmin käsitetty Tobian päivän juhla, joka viisikymmenluvun lopusta alkaen on kulkenut Satakuntalaisen Ehtoon nimellä.

Topias-juhlan tai muutamien yhteisten muotokuvahankkeiden lisäksi osakunnalla ja killalla ei ollut paljon yhteistä. Vanhanaikaiset rituaalit eivät kiinnostaneet osakuntalaisia eikä heillä ollut samankaltaisia tunnesiteitä legendaariseen Mikkolan inspektoripariin ja heidän antamaansa henkiseen perintöön kuin kiltalaisilla. Satakuntalon valmistuminen vuonna 1952, osakunnan 300-vuotisjuhlat vuonna 1954, yhteiset vappulounat ja lääninjakohanke yhdistivät eri sukupolvia jonkin verran.²⁰¹ Yhteistyö Karhuliiton kanssa rajoittui ainoastaan liiton pikkujoulun järjestämiseen.

Ruotsalainen ystävyysosakunta Gästrike-Hälsinge Nation

Satakuntalaisen Osakunnan ja Uppsalassa sijaitsevan Gästrike-Hälsinge Nationin ystävyys alkoi jo vuonna 1940 ruotsalaisten tunnettua myötätuntoa talvisodan kourissa kamppailevaa Suomea kohtaan. Virallinen ystävyysopimus allekirjoitettiin tosin vasta sodan jo päätyttyä vuonna 1946.²⁰² Viisikymmenluvulla satakuntalaisten ja ruotsalaisten suhteet noudattivat edellisvuosien mallia.

Tärkein yhteistyömuoto oli stipendiaattivaihto. Osakunnat lähettivät vuosittain yhden stipendiaatin kuukaudeksi tai kaksi stipendiaattia pariksi viikoksi toiseen osakuntaan. Vierailuun kuului täysi ylläpito taskurahoineen, asuntoineen – Suomessa Satakuntalossa tai jonkin osakuntalaisen kotona – ja ruokailuineen. Stipendiaatti osallistui myös illanviettoihin, juhliin ja usein myös osakunnan järjestämiin kesätapahtumiin.

Uppsalaan lähtevien stipendiaattien valinnassa Satakuntalainen Osakunta kiinnitti huomiota opintoalaan, opintomenestykseen ja osakunta-ansioihin. Osakunnan Uppsalan stipendiaatteja olivat viisikymmenluvulla ainakin seuraavat henkilöt: lukuvuonna 1954 – 1955 Anja Nuutinen ja Erkki Alho, 1955 – 1956 Raili Mäki-Impula, 1956 – 1957 Marja Pajuri, 1957 – 1958 Pertti Piirinen ja 1959 – 1960 Seija Varis ja Ismo Suojanen. Lukuvuoden 1958 – 1959 stipendiaatista ei löydy mainintaa.

Syksyisin osakunnat järjestivät urheilumaaottelun vuoroin Helsingissä, vuoroin lahden takana Uppsalassa. Rahoitusvaikeuksien vuoksi osakunnan yleisvaliokunta ehdotti syksyllä 1956 kilpailujen järjestämistä vain joka toinen vuosi. Koska uppsalalaissilla oli oma talo rakenteilla ja rahaa tarvittiin muuhunkin kuin vieraiden kestisemisseen, ottivat he yleisvaliokunnan esityksen tyydytyksellä vastaan.²⁰³ Urheilumaaotteluun kuului jalkapalloa, yleisurheilua ja viisikymmenluvun puolivälissä vielä osakuntalaisille tuntematonta linkopalhoa.²⁰⁴

Gästrike-Hälsinge Nationin edustajat vierailivat myös osakunnan vuosijuhlassa maaliskuussa. Satakuntalaiset puolestaan lähettivät kaksi edustajaansa Uppsalaan vapun tienoilla pidettyyn kevätsuolueen, vårbaleniin.

EUS Veljesto ja EUS Raimla

Siteet osakunnan toiseen ulkomaiseen ystävyyslyöpilasjärjestöön virolaiseen Veljestoon olivat aikojen saatossa katkenneet. Ystävyys oli alkanut jo 1920-luvun lopussa ja 1930-luvulla Heikki Hosia elvytti suhdetta uudelleen. Toisen maailmansodan jälkeen Veljesto siirtyi Ruotsiin, jossa siitä tuli pakolaisylioppilasjärjestö.²⁰⁵

Syksyllä 1958 Ruotsissa vieraillut Timo Kylliäinen toi terveiset Veljeston varapuheenjohtajalta Julius Mägisteltä, joka toivoi osakuntien välisen ystävyysuhteen jälleen elpyvän. Kokouksessaan Satakuntalainen Osakunta kuitenkin päätti, että Veljeston jäsenen kutsuminen vuosijuhlaan, kotiseuturetkille tai kesäjuhlille riittää ystävyyden osoitukseksi.²⁰⁶ Suhteiden vaaliminen jäi käytännössä virolaisten harteille. Tästä huolimatta veljeskansan kohtalo kiinnostti osakuntalaisia. Esimerkkinä voisi mainita vaikkapa sen, että osakunta otti Unkarin kansanousun liikuttamana uuteen laulukirjaansa Viron kansallislaulun.²⁰⁷

Kuusikymmenluvulle tultaessa ei radikalismi ollut vielä saanut, pienistä merkeistä huolimatta, jalansijaa osakunnassa. Vanhoillisuutta kuvaav hyvin se, että osakunta kiinnostui toisesta virolais-ruotsalaisesta pakolaisylioppilasjärjestöstä, EUS Raimlasta. Osakunta allekirjoitti ystävyssopimuksen Raimlan kanssa vuosijuhlassa 23. maaliskuuta 1962.²⁰⁸

Maakuntahenki ja maakuntaan suuntautunut toiminta

Uuden osakunnan kiinteä yhteistyö maakunnan kanssa, Satalinnan parantolan perustaminen ja Satakuntalon rakentaminen parantolan myynnistä saaduilla varoilla aiheuttivat sen, että viisikymmenluvulla osakunta tunsi olevansa velassa Satakunnalle. Velka maakunnalle ei ollut taloudellista vaan henkistä velkaa. Sitä osakunta ”maksi” perinteisillä toimintamuodoilla kuten kesä- ja laulujuhilla, kiertueilla, kotiseudun tutkimusretkillä ja Satakunta-sarjan julkaisemisella. Viisikymmenluvun lopussa osakunta elvytti suhteet Satakunnan maakunta-liittoon, järjesti yhdessä liiton kanssa Kulttuuripaivät ja pohti lääninjakoon liittyviä kysymyksiä. Osakunta oli maakunnalle pieni, mutta yllättävästi tärkeä liittolainen pääkaupunkiseudulla. Sen kotiseututyötä ohjasi kotiseututoimikunta.

Kotiseudun tutkimusretket ja Satakunta-sarjan julkaiseminen olivat osakunnan maakunta-toiminnosta perinteisimpä. Osakunta oli järjestänyt kotiseutuun liittyviä tutkimusretkiä säännöllisesti vuodesta 1929 lähtien. Ne suuntautuivat alussa kansanperintein kannalta koskemattomille alueille Satakunnan itä- ja pohjoisosiin, mutta sotien jälkeen retkiä alettiin tehdä myös etelämäksi Kokemäenjokilaakson pitäjiin.²⁰⁹

Viisikymmenluvulla tehtiin retkiä Satakunnan keski- ja pohjoisosiin tuntemattomille ja vielä aidolle murrealueille. Dosentit Niilo Valonen ja Pentti Virtaranta, professori Lauri Hakulinen ja maisteri Mauno Jokipii ohjasivat ylioppilaita tutkimusaiheen ja tutkittavan pitäjän valinnassa sekä kävivät paikan päällä tutustumassa työn edistymiseen. Tutkimustulokset talletettiin kansallismuseoon, sanakirjasäätiöön ja Muinaismuistoyhdistykseen. Osakunta rahoitti retket apurahoin, joita se sai mm. opetusministeriöstä, kotiseutuyhdistyksiltä ja

kunnilta. Osakunnan oma määräraha ei olisi riittänyt kattamaan retkistä aiheutuneita kustannuksia.²¹⁰ Pääosa osallistujista oli opinnäytetyötään tekeviä historian, suomen kielen, kansatieteen ja kansanrunouden opiskelijoita. Retkien suosio ei ollut aina paras mahdollinen, sillä niistä maksettu pieni korvaus ei tyydyttänyt montaakaan opiskelijaa. Joskus opiskelijoita oli jopa puhelimen välityksellä houkuteltava mukaan retkelle. Retkille osallistui yleensä kahdeksasta kymmenestä opiskelijasta.

Viisikymmenluvulla olivat retkillä mukana vähintään kaksi kertaa ainakin Maija-Liisa Pohja, Sirpa Pitkänen ja Irmeli Müller sekä Ulpu Riola Etelä-Suomalaisesta Osakunnasta. Kesällä 1957 niille osallistui myös kolme naisopiskelijaa Turun yliopistosta. Toisinaan satakuntalaiset osanottajat valmistautuivat retkeen yhdessä jonkin muun osakunnan kanssa: esimerkiksi vuosikymmenen puolivälissä osakuntalaiset istuivat samoilla luennoilla hämäläisten kanssa.²¹¹ Kotiseudun tutkimusretkien suosio alkoikin viisikymmenluvun keskivaiheilla levitää yli osakuntarajojen, ehkä siksi, että osakunta ei saanut tarpeeksi mukaan omia jäseniään.²¹²

Ylioppilaat luetteloivat retkillä museoesineitä, kirjoittivat muistiin vanhoja rekilauluja, kansantarinoita ja eri elämänaloihin kuuluneita työtapoja ja sanoja sekä sanontoja. Aihe määrittyi paitsi opiskelijan opintoalan myös pitäjän asutustyylin ja elinkeinojen mukaan.

Kesän 1954 retkestä ei löydy muita mainintoja kuin se, että Tyrväälle suuntautunutta retkeä johti Tappi Horila. Vuoden 1956 retki suuntautui Kankaanpähän. Tällöin tutustuttiin mm. käsityötaitoihin ja jalkinetuotannon sanastoon. Vuonna 1957 retkeläisten suuntana oli Loimaa. Aiheena oli mm. asutus- ja maaseutusosiologia, kansantanssit, pitotavat ja pitosanasto. Vuosien 1956 ja 1957 retkien johtajana toimi Pekka Manninen.²¹³

Kesällä 1958 kotiseuduntutkijat lähtivät Laviaan Räpilän tilalle kartoittamaan sinne varastoituja kotiseutumuseon esineitä. Samalla retkeläiset tutustuivat vanhaan kalanpyyntitapaan listekatkalla. Lavian Karhijärven Pääsaaren lähellä tämä tapa tunnettiin vielä viisikymmenluvulla. Retken aikana katiskan valmistaminen ja sen istuttaminen veteen filmattiin kansallismuseon kokoelmiin. Filmauksen valmisteluista vastasivat tohtorit Valonen ja Virtaranta²¹⁴, muuten Lavian retkeä johti Tappi Horila.

Vuoden 1959 retkikin suuntautui jälleen Pohjois-Satakuntaan, tällä kertaa rannikolle Merikarviaalle, jossa pitäjän kieelliset ominaispiirteet olivat säilyneet suhteellisen aitoina. Opiskelijat keräsivät myös kalastusvälineitä kalastusmuseota varten. Merikarvian retkeä johti Unto Salo. Kesän 1960 retki suuntautui Paavo Silvolan johdossa Ulvilaan. Ulvilassa retkeläiset pääsivät tutustumaan Loimaan tavoin pitoihin, mutta myös huonekaluihin ja viljanviljelysanastoon.²¹⁵

Retkeläiset aloittivat päivänsä puoli kahdeksan maissa aamukahvilla. Tämän jälkeen kokin lähti omalle työsaralleen jalan, pyörällä tai jos oikein hyvin onnistti, jonkin kuntalaisen auton kyydissä. He tapasivat virkeitä yli seitsemäenkymppisiä vanhuksia, jotka olivat kovin mielissään voidessaan auttaa nuoria tieteentekijöitä. Vilkas ja liukaskielinen Selma-mummo Ulvilasta oli hyvin tyytyväinen, kun oli haastattelussa puhunut ”kaksi nyöriä” täyneen, mutta sisar vain yhden ”nyörin”. Toisaalta tekniset laitteet eivät vielä olleet kovinkaan tuttuja maaseudun vanhuksille. Eräskin ulvilalaismummo vilkuili haastattelun aikana jatkuvasti magnetofonia ja kyseli ”kuuleeko tua miäs nyt mun puheen?”²¹⁶

Kotiseuduntutkimusretket olivat ylioppilaille ilmeisen vaikuttava ja mieleen jävä kokemus. Näin kerrotaan vuoden 1960 Ulvilan retkestä:

"Mutta tyytyväisiä olivat myös kaikki retkeläiset. Jokseenkin seikkaperäinen tutustuminen uuteen maakuntamme pitääjään omine elinkeinoineen, tapoineen ja tottumuksineen avarsi varmaan jokaisen näkemystä ja kokemuspiiriä. Mutta erikoisesti tutustuminen näihin vanhuksiin antoi jokaiselle joitain uutta ja merkitsevää. Usean tunnin keskustelussa jonkun kokeneen ja viisaan vanhuksen kanssa saa varmasti sellaista elämäniisautta ja ehkä vähän elämänymmärrystä ja avarakatseisuutta, mitä ei nykyään ehkä hevin muualta löydä."²¹⁷

Viisikymmenluvun lopussa yritettiin kotiseuduntutkimusretkille saada mukaan humanistien lisäksi myös muiden alojen opiskelijoita. Ajatuksena oli, että opiskelijoiden tutkimuksia olisi voitu hyödyntää esimerkiksi Satakunnan seutusuunnittelussa. Ehdotus ei kuitenkaan tuottanut haluttua tulosta.

Julkaisutoiminta

Satakuntalaisen Osakunnan julkaisutoiminta oli aina liittynyt läheisesti maakuntaan, kuten jo sarjojen "Kotiseudullemme" ja "Satakunta" nimet osoittavat. Näistä Kotiseudullemme-sarja, josta vuoteen 1954 mennessä oli ilmestynyt kaikkiaan neljä osaa, oli vaativammampi. Sarjan ensimmäinen osa ilmestyi 1920- ja 1930-lukujen taitteessa, mutta sisällöllinen anti oli kevyttä Satakunta-sarjaan verrattuna. Tämän alkuperäisenä tarkoituksena oli luoda maakunta-henkä ja tarkastella maakuntaa tieteellisesti. Satakunta I ilmestyi jo vuonna 1907. Osakunta omisti julkaisunsa yleensä jollekin merkkihenkilölle tai huomattavalle tapahtumalle. Oman julkaisunsa olivat uuden osakunnan aikana saaneet ainakin J. J. Mikkola, F. E. Sillanpää, Viljo Alanen ja Jalmari Jaakkola sekä myös 25-vuotias Satalinnan parantola ja vastavalmistunut Satakuntatalo.²¹⁸

Julkaisut käsittelevät maakunnan menneisyyttä, joskus myös senhetkistä tilannetta. Tieteistä humanistiset tieteen olivat esimerkiksi luonnontieteitä useammin esillä. Kirjoitukset olivat voittopuolisesti jo tieteessä ansioituneiden ja menestyneiden tutkijoiden käsilaa. Osakunnan 300-vuotisjuhlien kunniaksi julkaistut teokset muodostavat sikäli poikkeuksen, että ne kuvasivat maakunnan siasta osakuntaa. Juhlavuonna 1954 ilmestiyivät Mauno Jokipiin toimittama Satakuntalaisen Osakunnan vanha matrikkeli I, joka käsitti vuodet 1640 – 1721, Satakuntalaisia karikatyrejä V sekä Tapio Horilan kirjoittama osakunnan 25-vuotishistoria Satakunta XVI.

Päätös matrikkelin julkaisemisesta oli tehty jo vuonna 1949 kirjailija Maila Talvion kotona Meilahden Laaksolassa, jonka joukko Talvion ystäviä oli kokoontunut kuuntelemaan mm. Mauno Jokipiin kertomusta vanhasta Satakuntalaisesta Osakunnasta. Tuona iltana oli ehdotettu, että vanhan osakunnan jäsenistä koottaisiin matrikkeli.²¹⁹

Satakuntalaisia karikatyrejä V -teos sisälsi osakunnan pikkujouluissa vuosina 1939 – 1953 piirrettyjä kuvia osakuntalaisista. Osakunnan 25-vuotishistoria eli Satakunta XVI oli puolestaan jatkoa Mikko Saarenheimon kirjoittamalle Satakunta VII:lle. Satakunta XVI käsitti osakunnan historian 1930-luvulta vuoteen 1954 asti. Osakunnalla oli julkaisutoimintaansa varten oma julkaisurahasto, joka muodostui teosten myynnistä kertyneistä tuloista, lahjatuksista ja muista avustuksista. Periaatteena oli, että teosten julkaisemisen aiheuttamat kustannukset pystytäisiin peittämään myyntituloilla. Jokainen myymätön kirja tuotti siten tappiota osakunnan julkaisurahastoon.

Matrikkeli rahoitettiin osittain entisten osakuntalaisten avustuksilla ja myytiin ennakkotilauksina. Suurempaa huolta aiheutti osakunnan 25-vuotishistoria, sillä työ osoittautui arvioitua hankalammaksi ja suuritöisemmäksi. Koska rahan arvo ajan kuluessa aleni, pyrittiin korvaus maksamaan kirjoittajalle stipendinä. Osakunnan rahavaraja verotti myös Kotiseudullemme IV -teos.²²⁰ Suurten kustannusten vuoksi moni osakuntalainen arvosteli julkaisutoimintaa, mutta puolustajienkaan joukko ei jänyt pieneksi. Eräs julkaisutoiminnan puolustaja kirjoitti:

”Olisiko osakunnan historia pitänyt jättää kirjoittamatta? – Eikö osakunnan julkaisutoiminta ole senhetkisen aktiivisuuden arvokkaimpia muotoja, joilla osakuntalaiset voivat satakuntalaisuutta edistää?”²²¹

Sekä rahan että innon puutteen vuoksi sarjojen julkaiseminen lamaantui. Juhlavuoden 1954 jälkeen kului peräti seitsemän vuotta, ennen kuin osakunta julkaisi uuden teoksen, nimittäin Satakunta XVII:n. Sitä alettiin suunnitella syksyllä 1959. Osakunta uskoi, että kirja pystytäisiin rahoittamaan osin omin varoin, osin apurahoilla ja muilla kirjoituksilla. Satakunta XVII:n toimituskuntaan kuuluiivat Pertti Virtaranta, Mauno Jokipii, Niilo Valonen ja osakunnan edustajana Eero Helariutta. Osakunta suositti teoksen laajuudeksi 250 sivua, mutta kun toimituskunta oli saanut kirjaa varten paljon hyvääräitä aineistoja, tehtiin kirjasta 350-sivuinen.²²²

Toisin kuin vuosikymmenen alun osakuntakeskeiset teokset palasi Satakunta XVII juuriin Satakunnan maakunnan tutkimiseen. Julkaisu käsitteili asumista, lehdistöä, maanviljelystä, maakunnan geologiaa ja lukuharrastusta. Teokseen kirjoittivat Mauno Jokipii, Niilo Valonen, Jorma Heinonen, Osmo Vuoristo, Erkki Lehtinen, Pentti Papunen, Päiviö Tommila, Kalevi Virkkala, Ilmari Talve, Tapio Horila, Pekka Lehtimäki ja Eero Kiviniemi. Teos omistettiin Jalmar Jaakkolalle hänen 75-vuotisjuhlansa kunniaksi 1.1.1960, julkaisu tuli tosin painosta vasta vuonna 1961.²²³

Maakuntaa viihdyttämässä

Kotiseudun tutkimuksen lisäksi myös kiertueperinne lujitti maakunnan ja osakunnan välistä suhdetta. Osakunnan ensimmäisen kiertueen tarkoituksesta kymmenluvun alussa oli ollut varojen keruu Satakunnan keuhkotautiparantola varten. Parantolan valmistuttua ei osakunta enää halunnut luopua tästä Maila Mikkolan keksimästä ajatuksesta²²⁴

Satakuntalainen Osakunta järjesti sekä talvi- että kesäkiertueita, kerran pari lisäksi vielä kevätkiertueen. Kesällä 1954 osakuntalaiset vierailivat Kokemäellä ja Reposaarella, seuraavana vuonna Laviassa, Kiikassa, Keikyällä, Kokemäellä, Satalinnassa²²⁵ Harjavallassa ja Luvialla. Esittäjien puutteessa kesäkiertueet loppuivat vuoteen 1955.²²⁶

Koska kiertueen ajankohdan oli sovittava yhteen opintojen kanssa ahkeroivan osakuntalaisten aikataulun kanssa, päätti osakunta järjestää ne keväisin, koska opiskelijat eivät vielä olleet menneet kesätöihin. Samalla osakunta pyrki edelleen parantamaan suhteitaan rakkaaseen kotimakuntaan ja mainostamaan samalla Satakuntataloa. Pääsiäisenä 1955 Porissa ja Raumalla järjestetty päivämatinea ja iltajuhla ei vielä ollut osakunnan ja Satalinnan säätiön propagandatilaisuus. Vierailu Porissa ja Satalinnan sairaalassa herätti maakunnan mielenkiinnon, joskin senioreille ja osakuntalaisten vanhemmille tarkoitettu retki tuotti tappiota 16 000²²⁷ markkaa. Toukokuussa 1958 osakunta vieraili kahdeksalla paikkakunnalla: Harjavallassa, Eurassa, Lauttakylässä, Paneliassa, Laviassa, Kankaanpäässä, Parkanossa ja Hämeenkyrössä.²²⁸

Vaikka osakunta, niukan osallistumisinnon ja -mahdollisuksien vuoksi, lopettiakin kesäkiertueet, ei se kuitenkaan luopunut perinteisistä kesäjuhlistaan. Kesäjuhlat olivat vuonna 1955 Luvialla, 1956 Raumalla, 1957 Punkalaitumella, 1958 Ikaalisissa, 1959 Vammalassa ja 1960 Eurassa.

Kaksipäiväisten juhlien ensimmäisenä päivänä, lauantaina, osakuntalaiset nauttivat Suomen kauniista kesästä saunaan, tanssiin ja laulaen sekä tutustumalla paikkakuntaan. Sunnuntaina he kävivät Jumalanpalveluksessa, laskivat seppeleen sankarihaudoille, retkeilivät ja söivät päivällistä. Illalla oli vuorossa yleisöjuhla, jossa osakuntalaiset vastasivat ohjelmatarjonnasta. Kesäjuhlat saivat osakseen osakuntalaisten suuren suosion. Esimerkiksi vuonna 1960 Eurassa pidetylle kesäjuhlille osallistui lähes 150 osakuntalaista. Usein myös ruotsalaisen ystävyysosakunnan Gästrike-Helsinge Nationin edustajia oli mukana kesäjuhlilla.²²⁹

Juhannusjuhlaa osakuntalaiset olivat vietäneet vuodesta 1948 alkaen. Aloitteen tekijänä oli ollut Niilo Valonen. Juhlat vietettiin Ytyterissä, Satakuntalaisen Osakunnan omistamalla tanssilavalla. Koska juhlien tarkoituksesta oli hankkia osakunnalle varoja, maksettiin osakuntalaisten keskuudesta valituille järjestäjille palkan lisäksi kymmenisen prosenttia nettotuotosta. Jotkut osakuntalaiset arvostelivat taloudellisten arvojen korostamista, monet taas pitivät järjestäjien saamaa palkkiota liian suurena verrattuna esimerkiksi kiertuekorvaukseen.²³⁰ Myös osakuntalaisten alkoholinkäyttö herätti näkästystä.

Satakuntalainen kirjoitti:

”Toivottavasti on niin, etteivät humalaiset koululaiset mene osakunnan tilille. Mutta – sanoivat paikalla olleet – Ytyterin mittumaareille eivät valkoiset ylioppilashanteet olleet tunnusomaisia.”²³¹

Muutaman vuoden kuluttua Ytyterin siirryttyä Suomen Punaiselta Ristiltä Ytyterisäätiölle joutui osakunta lopettamaan Ytyterin juhannusjuhlien järjestämisen. Osakuntalaiset saivat kuitenkin luvan pitää juhlan jonakin toisena ajankohtana. Heinäkuussa 1957 järjestetty ”Keskikesän Suurkimara” oli kuitenkin tappiollinen ja jäi viimeiseksi osakunnan järjestämäksi juhlaksi Ytyterin sannoilla.²³²

Yhteistyö nuorisoseurojen ja Satakunnan Maakuntaliiton kanssa

Satakuntalainen Osakunta oli viisikymmenluvulla yhteistyössä maakunnan eri järjestöjen, mm. Satakunnan Nuorisoseurain Liiton ja Satakunnan Maakuntaliiton kanssa.

Yhteydenpito Satakunnan Nuorisoseurain Liittooon vilkastui 1950-luvun lopussa. Laulujuhlien lisäksi osakunta osallistui esimerkiksi Punkalaitumen kotiseutupäiville vuonna 1959 omalla valokuvanäytellyllään. Seuraavana vuonna osallistettiin Tyrvään Sammaljoen kotiseutupäiville. Tyrvällä esiintyi osakunnan nimeämänä professori Pertti Virtaranta. Osakunnan edustajana liiton kotiseutukursseilla Suoniemen Sarkolassa keväällä 1960 oli Jouni Tarjamo. Samana vuonna vieraili Jalasjoen Kuivalahden Nuorisoseura Satakuntatalossa esittämässä tanhuja. Satakuntalaiseen Osakuntaan perustettiin kuusikymmenluvun alussa tanhukerho ilmeisesti juuri nuorisoseurain vaikutuksesta.²³³

Osakunta oli mukana myös kotimaakunnan oppikoulujen lausuntakilpailuissa, jonka tuomaristoon lähetettiin oma edustaja. Tuomareina olivat mm. Timo Tiusanen, Timo Leino ja Tauno Piisi. Vuodesta 1957 lähtien kilpailut pidettiin keväisin Satakunnan oppikoulujen kulttuurikilpailujen yhteydessä. Osakunta hankki kilpailun kiertopalkinnoksi suomalaista maalaismaisemaa esittävän Santeri Salokiven etsauksen vuodelta 1929.²³⁴

Kotiseututoimikunta aloitti ehtolaiskurssien järjestämisen maakunnan teineille, mutta toiminta tyrehtyi välittömästi tiedekuntajärjestöjen muistutettua ehtolaiskurssien pitämisen kuuluvan enemmän niiden perinteisiin.²³⁵

Vuosikymmenen puolivälissä, varsinkin inspehtori Niinen kaudella, osakunta lujitti suhdettaan Satakunnan Maakuntaliittoon. Sen ja Satakuntalaisen Osakunnan välinen yhteydenpito oli toisaalta luonnollistakin, sillä maakuntaliiton perustaminen oli otettu osakunnassa esiin jo 1930-luvulla kuraattori Aarno Niinen aikana. Maakuntaliitto perustettiin kuitenkin vasta vuonna 1941. Sen tehtävänä oli alun perin vaalia Satakunnan menneisyyttä, maakuntarakkautta ja kotiseutuhenkää, mutta viisikymmenluvulla ei pelkän romanttisesti sävyttyneen maakuntahengen voimaan enää uskottu. Toiminta laajeni kunnallispoliittiseen suuntaan, ja liitto alkoi kiinnittää huomiota mm. asutus-, liikenne- ja koulukysymyksiin.²³⁶

Yhteistyö suuntasi myös osakunnan kotiseututoimintaa kohti yhteiskunnallisia kysymyksiä ja kulttuuriasioita. Maakuntaliitto järjesti maaliskuussa 1955 viikon kestäneen satakuntalaisen taiteen näyttelyn Tämän jälkeen osakunnan ja maakuntaliiton suhteet viettivät muutaman vuoden hiljaiseloa, kunnes osakunta keväällä 1959 innostui yhteistyön elvyttämisestä. Erkki Kesäläisen ja Pentti Mahlamäen aloitteesta pidettiin Porissa 27. huhtikuuta 1959 neuvottelutilaisuus kulttuuripäivien järjestämiseksi seuraavana syksynä. Neuvottelutilaisuudessa olivat osakunnan edustajien lisäksi läsnä myös maakunnallisten järjestöjen, maakunnan kulttuuri- ja talouselämän sekä Porin kaupungin edustajat. Tulevien kulttuuripäivien yhteyteen suunniteltiin myös vireillä olleen Satakunnan Kulttuurirahaston perustamisjuhlaa. Kulttuuripäiviä valmistelemaan asetettiin toimikunta, johon kuuluivat Satakunnan museon johtaja Unto Salo, kapellimestari Arvo Airaksinen, kirjastonhoitaja Henry Granfors, rehtori Reino Hannula, lehtori Hemmi Koivuniemi, varatuomari Kaarlo Saarenheimo, johtajaopettaja Aimo Tammivuori ja pankinjohtaja Seppo Vuori.²³⁷

Satakunnan I Kulttuuripäivät pidettiin 30.10. – 1.11.1959 Porissa. Perjantaina 30.10.1959 avattiin satakuntalaisten kuvamataiteen näyttely ja vietettiin Martti Santavuoren kirjoittaman näytelmän ”Yksi meistä” ensi-iltaa. Inspehtori Risto Niini avasi seuraavan päivän kulttuuri-politiisisen keskustelutilaisuuden. Ilta päätti Suomen Kulttuurirahaston Satakunnan rahaston perustamiskokoukseen ja iltajuhlaan. Sunnuntaina oli vuorossa Porin kaupunginkirjaston järjestämä kirjallisuusmatinea. Kulttuuripäivät päätyivät Satakunnan Nuorisoseurain Liiton järjestämään satakuntalaiseen iltaan.²³⁸

Osakunnan merkitystä viisikymmenluvun maakuntatyössä kuvannee se, että Satakunnan rahaston hoitokuntaan nimetään myös yksi osakunnan edustaja.²³⁹ Satakunnan II Kulttuuripäivät pidettiin Raumalla vuonna 1960.²⁴⁰

Satakunnan I Kulttuuripäivillä keskusteltiin myös lääninjakokysymyksistä. Voidaakin sanoa, että Kulttuuripäivät ja lääninjakosuunnitelmat hallitsivat osakunnan 1950-luvun lopun toimintaa siinä määrin, että muut asiat olivat jäädä paitsoon. Pekka Santala valittelikin Satakuntalaisessa vuonna 1959:

”Minusta tuntuu, että osakuntaa uhkaa kaavoihin kangistuminen”²⁴¹

Jo vuonna 1641 määrittiin perustettavaksi Porin lääni, mutta asia raukesi, kun lääniin ei saatu maaherra. Asiaa alettiin kehitellä uudelleen kolmesataa vuotta myöhemmin 1940-luvulla. Vuonna 1953 valmistuneessa aluejakokomitean mietinnössä esitettiin Porin, Tampereen, Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen ja Keski-Pohjanmaan läänien perustamista.²⁴²

Tammikuussa 1959 Satakunnan Kilta ja Satakuntalaisten Osakunta nimesivät killan aloitteesta lääninjakokomitean. Komitean jäseniä olivat Aarno Niini, Niilo Valonen ja Heikki Simola killasta.²⁴³ Osakunnan edustajina olivat kuraattori Antti Kotiranta ja civis Kauko Malmi.²⁴⁴ Valtioneuvoston asettamassa lääninjakokomiteassa toimi puheenjohtajana maaherra Kulovaara ja osakunnan sekä killan edustajana Aarno Niini.²⁴⁵

Osakunnan mielestä Satakunnan läänin perustaminen oli tarpeellista maakunnan kehittämiseksi hallinnollisesti, taloudellisesti ja sivistysellisesti. Pitkäaikainen hallintoyleys Varsinais-Suomeen oli katkaistava, sillä kaukana Turussa sijaitseva lääninhallitus ei voinut perehdyä riittävästi esimerkiksi Pohjois-Satakunnan kuntien ongelmiin. Satakunnan maakunnallinen yhteys oli säälytettävä mahdollisimman tarkoin eikä historiallisia ja perinteisiä seikkoja saanut jättää huomiotta, vaikka läänin rajat tulikin määritä ensisijaisesti senhetkistä ja tulevaa ajatellen. Osaa Satakunnan kunnista ei tullut liittää Tampereen lääniin, eikä jostain läänistä saanut tulla väkiluvultaan muita huomattavasti suurempaa: Tampereen lääniä ei osakunnan mielestä saanut paisuttaa niin, että Satakunnan läänille olisi jäänyt vain kapea rantakaistale.²⁴⁶ Osakunnan ehdottama lääninraja seuraili suurin piirtein sen omia rajoja.

Satakuntalaisten mielenkiinon herättämiseksi osakunta hiihti Satakunnan läänin rajat karhunhihdossa tammikuussa 1960. Idean isä oli todennäköisesti inspehtori Risto Niini, joka vuosihistorian 1959-1960 mukaan kyllästyi Satakuntalaisen ja Hämäläis-Osakunnan yhteisillanvietossa kuuntelemaan, miten hämäläiset ylpeilivät omalla ilveshihdollaan. Lopulta inspehtori Risto Niini oli tokaissut kuraattori Antti Kotirannalle: ”No hiihdetään ne Satakun-

nan läänin rajat!” Kuraattori mainitsi hiihdosta osakunnan kokouksessa, jossa idea sai heti hyvän vastaanoton.²⁴⁷

Karhunhihtotoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Heikki Arsalo ja jäseniksi Eero Helariutta, Olavi Huhtala, Jaakko Kurru, Pertti Piirinen, Ossi Pukkila, Esa Rantala ja Paavo Silvolta.²⁴⁸

Osakunta hiihti Satakunnan läänin rajat kolmen päivän aikana 4. – 6. tammikuuta 1960 kahta reittiä. Pohjoiseen reittiin kuuluivat Merikarvia, Siikainen, Honkajoki, Karvia, Parkano, Kihniö, Ikaalinen, Viljakkala, Hämeenkyrö, Mouhijärvi, Suoniemi, Karkku ja Vammala. Viestihiihdon pituus oli noin 220 kilometriä. Sitä johtivat Pertti Piirinen ja Jaakko Kurru. Eteläinen reitti alkoi Raumalta ja jatkui Lapin, Kodisjoen, Hinnerjoen, ja Honkilahden kautta Euraan ja sieltä Säkylään, Oripäähän, Vampulaan, Alastarolle, Loimaalle, Punkalaitumelle sekä edelleen Tyrväälle ja Vammalaan. Tämän reitin pituus oli noin 200 kilometriä. Hiihtoa johtivat Heikki Arsalo ja Tauno Piisi. Hiihtoon osallistui kaikkiaan 35 osakuntalaista. Sää ei kuitenkaan ollut hiihtäjille suosiollinen, sillä keli vaihteli lumisateesta räntään. Rauman seudulla ei tosin ollut lunta lainkaan.

Hiihtäjät otettiin vastaan sydämellisesti, paikoin jopa juhlallisesti. Hiihdon jälkeen osakunta piti kokouksen Vammalassa ja samassa tilaisuudessa Vammalan kauppalaan ehdotettiin läänin hallintopaikaksi. Osakunta painatti hiihtoreitin varrella olleille kunnille julistuskirjan muistoksi Karhunhihdosta.

Vaikka osakunta oli – ainakin Satakuntalaisen mukaan – yksimielinen lääninjakoasiassa, herätti Karhunhiitto arvostelua. Osakuntalaiset kutsuivat sitä loppiashiihtotyypiseksi, hiihtotempaukseksi vailla miehistä miehekyyttä, rajankäynniksi ja osakunnan alueen rajojen hiihtämiseksi. Ilkeämielisimmät Karhunhihdon arvostelijat puhuivat jopa motoroidusta huviretkestä kunnanisien kahvipöydästä toiseen.²⁴⁹

Ryti-veistoksen hankkiminen Porin lyseoon

Vuosihistorian 1956 – 1957 liitteenä on osakunnan silloisen taloudenhoitajan Pentti Mattilan mielenkiintoinen kirjoitus siitä, miten Porin lyseon entiset oppilaat hankkivat presidentti Risto Rytiä esittävän veistoksen presidentin entiseen kouluun. Vaikka patsashanke ei kuulunutkaan osakunnan viralliseen toimintaan, on hankkeen kuvaaminen tässä yhteydessä perusteltua, koska presidentti Risto Ryti oli Satakuntalaisen Osakunnan kunniajäsen, ja hankkeen puuhamehet olivat lähtöisin osakunnasta.

Patsas idean isä oli osakunnan entinen kuraattori silloinen apulaisprofessori Sakari Mattila. Patsastoimikuntaan kuuluivat inspehtori Risto Niini, kuraattori Antti Kotiranta, taloudenhoitaja Pentti Mattila sekä osakunnan silloinen sihteeri Olavi Huhtala. Toimikunnan tuli järjestää rahoitus ja hankkia muotokuvamaalari, sillä vielä hankkeen alkuvaiheessa tarkoituksena oli maalauttaa presidentti Rytistä muotokuva.

Toimikunta otti ensin yhteyttä tohtori Erkki Tilvikseen, joka oli maalannut Rytistä valtioneuvoston tilaaman muotokuvan. Muotokuvahankkeesta kuitenkin luovuttiin ja

inspehtori Risto Niini kääntyi kuvanveistäjä Essi Renvallin puoleen. Tämä lupasi toimittaa veistoksen toukokuun 1957 aikana. Teoksen hinnaksi sovittiin 175 000 markkaa²⁵⁰.

Mutta sekä veistoksen rahoitus, taiteilijan salaperäisyys ja veistoksen ominaiskeisuus tuottivat toimikunnalle päävaivaa. Veistos päättiin nimittää rahoittaa lyseon entisiltä oppilailta kerätyin lahjoitusvaroin. Kerjuukirje lähti 250:lle lyseon entiselle oppilaalle, jotka asuivat Helsingin seudulla. Tämän katsottiin riittävän, mutta tämä keräys tuottikin vain 98 000 markkaa²⁵¹. Rahoitusvaikeuksien vuoksi myös taiteilija sai lisääikaa. Rahoitukselle asetettu tavoite saavutettiin vasta syksyllä 1957 kuraattori Antti Kotirannan ja taloudenhoitaja Pentti Mattilan ahdisteltua maksun laiminlyönteitä. Lopulta 174 Porin lyseon entistä oppilasta osallistui lahjoituksellaan keräykseen.

Myös Porin lyseon lisärakennuksen vihkiäisten siirtyminen marraskuuhun 1957 aiheutti hankaluksia, sillä taiteilija Renvall halusi lähettää ”omaperäisen vapaasti toteutetun”²⁵² veistoksensa Göteborgin pohjoismaiseen taidenäyttelyyn. Toimikunta taas halusi veistoksen paljastettavaksi vasta lisärakennuksen vihkiäistilaisuudessa. Mutta taiteilija ei luovuttanut. Mattilan mukaan Essi Renvall todennäköisesti janosi epätavalliselle, persoonallisesti toteutetulle veistokselle julkista kritiikkiä. Toimikuntaa odotti yllätyksellinen Pentti Mattila kertoo näin:

”Lokakuisena lauantaina avattiin Aleksanterinkadun jokasyksinen taidenäyttely. Ja tapahtui, että ohikulkijoita tervehти täällön Kuusinen Oy:n ikkunasta käsin lukijan jo hyvin tuntemaan Ryti-veistos. Sen vieressä oli lappu, Varattu. Kaksoiskappale mahdollinen. Kuvanveistäjä oli kaikessa hiljaisuudessa valmistanut kepposen, yhtä odottamattoman kuin julkeankin, mutta toimikunta oli myös varuillaan ja patsas saatii nopeasti poistetuksi julkisuudesta. Se ennätti olla kaksi tuntia katuyleisön nähtävänä. Tämän selkkauksen jälkeen siirrettiin kuva turvaan Satakuntataloon.”²⁵³

Kuvanveistäjä Essi Renvallin vuonna 1958 veistämä Tasavallan Presidentti Risto Rytin rintakuva Porin lyseoon. Ryti valittiin Satakuntalaisen Osa-kunnan kunniajäseneksi 1941. Lääkintöneuvos Antti Kotirannan valokuvakokoelma.

Mutta veistos pääsi toisenkin kerran julkisuuteen ennen paljastustilaisuutta, tosin vain yhden lehden yleisöñosastossa. Marraskuun 25. päivänä 1957 Maaseudun Tulevaisuuden toimittaja A. J. Ollila kirjoitti Uuden Suomen yleisöñosastoon tulikivenkatkuisen kirjoituksen, jossa hän nimitti rintakuvaa veistelmäksi ja tekeleksi ja ihmetteli, mitä paha Risto Rytty oli tehnyt Porin lyseolle tullakseen tällä tavalla ikuistetuksi.²⁵⁴ Arvostelun kimmokkeena oli valokuva, jonka maisteri Eero Laaksovirta oli ottanut taideteoksesta ja jonka toimikunta oli lähettänyt etukäteen jokaiselle lahjoittajalle. Valokuvassa Rytin runneltu hahmo näytti entistä murjotummalta.

Myös professori Paavo Aro arvosteli veistosta. Hän kertoi suuttuneensa katsellessaan veistoksesta otettua valokuvaa ja järkyttyneensä vielä enemmän nähtyään taideteoksen luonnossa. Kuvanveistäjä Renvallia ei teoksen saama arvostelu sen sijaan häirinnyt. Hänelle lienee riittänyt se, että presidentin puoliso Gerda Rytty oli, ensihämästyksestä selvittyään, vaikuttanut tytyväiseltä ja todennut miehensä olleen vankilasta palattuaan juuri veistoksen hahmon näköinen. Taiteilija Renvall oli sittenkin luonut näköisveistoksen.

Osakunnan lehti Satakuntalainen haastatteli asiasta vielä Strindbergin taidesalongin konttoripäällikköä ekonomi Paavo Aaltoa, joka totesi hankkeen onnistuneen, kun veistos kerran oli herättänyt keskustelua. Samalla hän käänsi Ollilan Uuden Suomen yleisöñosastolla esittämän väitteen pääinvastaiseksi esittämällä seuraavanlaisen kysymyksen: ”Mitä paha maailma on tehnyt Porin lyseon entiselle oppilaalle, jotta taiteilija on voinut herkän tunteensa symbolina antaa hänelle Herran kärsivän palvelijan muodon.” Veistos paljastettiin 30.11.1957 Porin lyseon lisärakennuksen avajaisissa. Puheen piti inspehtori, professori Risto Niini.

Yhteenvetoa 1950-luvusta

Osakunnan jäsenmäärä kasvoi koko 1950-luvun kuluessa. Silti aktiivien osakuntalaisten määrä pysyi vakiona. Kerhotoimintaan osallistuminen oli passiivista ja suosituimmatkin kerhot tavoittivat reilusti alle kymmenen prosenttia osakuntalaistusta. Suurin osa viisikymmenluvun opiskelijoista näyttää pääsääntöisesti keskityneen opintoihinsa osakuntarientojen jäädessä vähemmälle huomiolle.

Monen kerhon toiminta jää hetkelliseksi, yhden aktiivin osakuntasukupolven varaan. Heidän saavutettua akateemisen loppututkinnon loppui kerhonkin toiminta. Osa kerhoista saattoi nähdä vielä lyhyesti uudemman kerran päivänvaloa, mutta toiminta ei silloinkaan päässyt alkua pitemmälle. Jopa juristikerho, joka oli aktiivisin ns. ammattikerhoista, tavoitti vain murto-osan osakunnan juristiopiskelijoista.

Ammatillinen kerhotoiminta oli tarkoitukseensa mukaisesti perustettu kilpailemaan aine-järjestöjen kanssa opiskelijoiden suosiosta. Muilla kerhoillaan ei ollut yhteiskuntapoliittista sävyä, ei edes yhteiskunnallisella kerholla, joka perustettiin 1950-luvun lopulla radikalismin jo häämöttääessaan uuden vuosikymmenen sumussa. Kerhotoiminnalla pyrittiin aktivoimaan osakuntalaisia, mutta siinä ei käsittääkseni onnistuttu. Osakuntalaiset pysyivät passiivisina, ja toiminta ei näyttänyt heitä kiinnostavan. Kolmekymmenluvun poliittisen äärioikeistolaisen

hurmoshengen haamu näytti selvästi kummittelevan uudenkin, viisikymmenlukulaisen, opiskelijanuorison mielissä, koska yhteiskunnallisesta kerhosta ei noussut radikalismin tuulia Satakuntataloon ja Satakuntalaisen Osakunnan opiskelijoiden mieliin.

Kerhotoiminnan monipuolisus ja laajat harrastusmahdollisuudet osoittavat kuitenkin, että ne harvat aidot osakunta-aktivistit olivat todella aktiiveja. Osakuntayhteisön eteen työnsä uhranneet tekivät kaikkensa aktivoidakseen opiskeluun syventyneitä osakuntalaisia mukaan toimintaan tarjoamalla laaja-alaista ja virikkeellistä harrastustoimintaa. Mukaan haaviin tarttui tosin vain muutamia osakuntalaisia.

Kulttuuritoiminnasta jää hieman sekava kuva. Ylioppilaskunnan kulttuurkilpailuihin osallistuttiin kyllä ahkerasti ja usein hyvällä menestyksellä. Lukupiirikin kokoontui, tosin ennemminkin menneisyyttä ihailevan hartauden kuin aatteellisuuden vallassa. Aatteellisia ja yhteiskunnallisesti kantaa ottavia kirjoja ei lukupiirissä luettu. Joutuipa Väinö Linnan Tunteenmaton sotilaskin pannaan lukupiirissä. Lukupiiri pyrki tavoittelemaan pääasiassa sitä henkevyyttä, joka oli vahvasti mukana Maila Talvion toimiessa inspittärenä. Uusia sukupolvia tämä ei tuntunut enää innostavan. Vaikka edellä mainittu musta kirjakin oli jo kadonnut ja siten ”pelot” hälvenneet, ei lukupiirikään innostanut kuin pieni osaa osakuntalaisista kulttuuriseen aktiivisuuteen. Myös vuosittaisiin kulttuurkilpailuihin osallistuivat usein samat henkilöt. Kulttuuritoimintaan ei siten onnistunut sodanjälkeisen, varsin passiivisen opiskeliasukupolven aktivoimisessa. Aatteepalo ja kulttuuriharrastukset näyttävät me-nettäneen merkityksensä talvisodan pakkasissa ja kannaksen suurhyökkäyksessä. Uusi (ulko)poliittinen suuntaus näyttää omalta osalta passivoineen opiskelijanuorisoa. Vanhat aatteet ja kulttuurisiteet (esimerkiksi AKS, Karjala-innostus) olivat hävinneet ja uudet olivat vasta odottamassa tulevalla vuosikymmenellä. Kulttuuritoiminnan tai oikeastaan sen passiivisuuden tarkastelu vahvistaa käsitystä ainoastaan opiskeluun keskittyvästä viisikymmenlukulaisesta opiskelijasta.

Satakuntalainen Osakunta piti yllä vahvoja siteitä kotimaakuntaan. Maakunnan kulttuuri-perinteiden tallentaminen ja useat maakuntaretket ovat tästä selkeänä osoituksena. Tosin tämäkin toiminta innosti ainoastaan pieni joukko aktiivisia osakuntalaisia. Myös maakunnan mukaantulo Satakuntataloon kuntahuoneiden hankkijana ja siten osakunnan toiminnan ja talon rahoittajana korostaa maakunnan ja maakuntasuheteiden merkitystä. Mielestäni tässä kohtaa voidaan puhua jonkinlaisesta aatteellisuudesta tai ainakin voimakkaasta maakunta tietoisuudesta. Joidenkin civisten ja senioreiden kohdalla tämä tietoisuus oli niin voimakasta, että sitä voi perustellusti kutsua maakunta-aatteellisuudeksi. Maakunnan arvo koetaan niin merkitykselliseksi, että sen tutkimus ja tuntemus saa keskeisen sijan osakuntalaisen toiminnassa. Hyväni esimerkkinä voidaan mainita sukukieltemme maineikas tuntija ja tutkija akateemikko Pertti Virtaranta. Hän kunnostautui myös mm. Viljakkalan murrekirjan tekijänä, satakuntalaisten murteiden tutkijana yleensä sekä Satakuntalaisen Osakunnan maakuntaretkien ja maakunnallisen tutkimuksen johtajana. Myös professori Unto Salo on laajassa arkeologisessa tuotannossaan keskittynyt kotimaakuntansa Satakunnan esihistoriallisen menneisyyden täydelliseen hahmottamiseen. Useat muutkin osakuntalaiset kunnostautuivat maakunnan perinteiden sekä murteiden kerääjinä ja tallettajina. Käsityseni mukaan tämä työ ei olisi

välttämättä tullut tehdynksi ilman voimakasta tunnelatausta omaa kotimaakuntaa kohtaan. Myös Satakuntalaisen Osakunnan sinne tekemät kesäretket ja vierailut osoittavat, että sillä oli tarve tehdä itseään tunnetuksi maakunnassa ja maakuntaa osakunnassa. Retkien ohjelma oli monipuolista ja maakunnan eri alueita pyrittiin koko vuosikymmenen ajan tehdä tasapuolisesti tunnetuksi. Siksi vierailut painottuvat eri puolle Satakuntaa. Kuitenkin on yllättävää, ettei tämäkään toiminta, joka oli useaan muuhun verrattuna todella aktiivista, herättänyt kuin pienen joukon kiinnostuksen. Osakuntalaisten passiivisuus on siten jälleen kerran havaittavissa.

Kuten jo jokaisen toimintamuodon kohdalla on todettu, olivat viisikymmenluvun osakuntalaiset passiivisia. He keskittyivät pääasiassa opiskeluun, muu ei oikeastaan kiinnostanut heitä. Voisiko viisikymmenluvun opiskelijoiden aatteeksi nostaa uralla etenemisen, määritietoisen keskittymisen opintoihin ja tulevaisuuteen – vai tuleeko passiivisuuden syitä kuitenkin etsiä aiempien kahden vuosikymmenen aatteiden kuolemasta välirauhansopimuksessa syyskuussa 1944?

Uuden sukupolven opiskelijat, joista monet olivat saaneet sodassa henkilökohtaisesti tuntea aatteiden uhon karvaat tulokset kokivat vanhat aatteet kuolleiksi. Heillä oli siten henkilökohtaisia kokemuksia aatteepalon vaikutuksista. Nämä halusivat keskittyä olennaiseen, mikä merkitsi vain opiskelua. Varsinkin 1950-luvun alun opiskelijat olivat menettäneet useita potentiaalisia opiskeluvuosiaan sotatantereilla. Heidän oli yksinkertaisesti kirittävä menetettyä aikaa kiinni. Osakuntapassiivisuus antoi tällaisen mallin edelleen nuoremmille polville. Näille fukseille, joista myöhemmin tuli civiksiä passiivisempia, malli tuli ikään kuin toimintaohjeeksi. Ei ollut enää vanhempa opiskelijasukupolvia, joka olisi voimakkaan aatteepalon vallassa innostanut nuoria osakuntatovereitaan esimerkiksi AKS:n ja Suur-Suomi aatteen taakse. Oli vain opiskelijoita, jotka paneutuivat opintoihinsa eli tekivät sitä työtä, jota opiskelijan tulikin tehdä.

Osakunnan arkinen elämä koostuu opiskelijoiden yhdessäolosta, yhteisistä keskustelutuokioista, illanistujaisista jne. Nämä toimintamuodot eivät valitettavasti ole jättäneet jälkeensä kirjallista lähdemateriaalia. Osakunnan arki peilautuu lähinnä vuosihistorioiden sisällön kautta. Siten on mahdollista, että aatteellisuus ja poliittinen nousivat illan hämärtyessä ja keskustelun tiivistyessä esiin, mutta jälkipolville siitä ei enää jäänytkään tietoa. Jos näin on ollut, on se ollut vähäistä, sillä laajempi poliittinen ja aatteellinen liikehdintä olisi varmasti kirjattu myös vuosihistoriaan. Viisikymmenluvulla ne antavat selkeän kokonaiskuvan Satakuntalaisen Osakunnan toiminnasta.

Osakunnan toiminnan tarkoitus oli määritelty sen säännöissä ylevien periaatteiden mukaan. Ideassa on havaittavissa aatteellisuutta; olihan osakuntalaitos yksi osanen, jonka tarkoituksesta oli muokata nuorista ylioppilaista kunnollisia ja isänmaallisia ihaneyhteiskunnan kansalaisia. Tradition asema, joka muutenkin koko vuosikymmenenä oli varsin vahva, korostui osakunnan toiminnan määrittelyssä. Traditioniin kuuluivat kiinteästi erilaiset juhlat, joita Satakuntalainenkin Osakunta vietti perinteitään kunnioittaen. Tosin sen ei pitänyt olla pelkkä viihdytyspaikka, kuten Jaakko Iloniemi eraässä osakunnan lehteen kirjoittamassa artikkeliissa totesi.

Vapauden akateeminen liitto sai kannattajia myös Satakuntalaisesta Osakunnassa, mutta miksiän osakunnan keskeiseksi poliittiseksi ideologiaksi ei VAL:laisuus noussut. Kahdeksannen kerroksen ”jengiä” ei voi mielestääni pitää poliittisena ryhmänä, samoin ei oppositiotakaan. Jengin näen enemmänkin opinnoissaan pitkälle edenneiden opiskelijoiden ryhmittymänä. Samankaltainen vanhojen civisten kerho oli kahdeksankymmentäluvulla osakunnassa toiminut ”salaseura” nimeltään yökerho.

Olisi voinut olettaa, että osakunnan säätöjen uudistamisprosessi olisi nostanut esiin suuriakin poliittisia vastakkainasetteluja. Näin ei kuitenkaan käynyt. Säännöistä käytiin keskustelua, mutta oppositio ei saanut taakseen merkittäviä voimia. Oppositio oli enemmänkin periaatteellinen eli haluttiin vastustaa ja shokeerata. Varsinaista aatteellisuutta ei sen toiminnasta tässäkään voida löytää. Vaikka keskustelu rönsyilkin välillä myrskyisänä, ei se innostanut kuin pienä osaa osakuntalaista. Opposition esitys suhteellisesta vaalitavasta kaatui äänestyksessä äänin 2 – 20. Siten ainostaan 22 osakuntalaista osallistui äänestykseen. Osakunnassa oli säätömuutosvuonna yhteensä 593 jäsentä, joten asiaa käsitteili todella pieni osa osakuntalaista. Sääntömuutoskysymykseni olisi uskonut olleen niin tärkeä, että sen kiinnostavuus olisi ollut taattu. Toisin kuitenkin kävi. Tämäkään ei koskettanut osakuntalaisten passiivista pääjoukkoa.

Unkarin kansannousu ja Suomen virallisen kannan välinpitämättömyys nostivat hetkeksi poliittisia tuntoja esiin myös opiskelijoissa. Erityisesti VAL puuttui kansannousuun. Satakuntalainen Osakunta järjesti paperi- ja lumppukeräyksen unkarilaisten hyväksi. Osakunnassa katsottiin, ettei HYY toiminut tarpeeksi tehokkaasti heimoveljien auttamisessa. Tästä hetkellisestä poliittisesta innostuksesta ei kuitenkaan noussut mitään pysyvää. Opiskelijoista ei tullut maamme virallisen neuvostomyönteisen poliitikan kriitikoita.

Viisikymmenlukua on oikeutetusti pidetty tradition vuosikymmenenä. Tämä näkyy erityisesti panostuksena perinteisiin juhliin, joista vuosijuhta ja Topias-juhla olivat tärkeimmät. Fuksikoulutus, joka huipentui usein raakoihinkin fuksiaisiin, kuului myös osakunnan traditioon. Tosin niiden sadistinen ilmapiiri saattoi myötävaikuttaa yksilötasolla passiivisuuteen. Inhottavat fuksiaiset jäivät monelle ainoaksi, joskin kipeäksi osakuntamuistoksi. Juhlissakin korostui traditio.

Viisikymmenluvun opiskelijaa voidaan hyvin pitää taloustietoisena materialistina. Jokapäiväisen elannon saamisen edellytykset olivat hankalat, mikä pakotti hänet suhtautumaan tilanteeseen vakavasti. Taloudelliset realiteetit ja yhteiskunnan tuen puute ajoivat opiskelijan vahvasti opiskelun pariin. Aatteellisuus hävisi, koska oli pakko opiskella päätoimisesti ja mahdollisimman nopeasti päästäänkseen kiinni työelämään ja ansioihin.

Satakuntalon rakentaminen helpotti jossain määrin satakuntalaisen opiskelijan asuntotilannetta. Taloon pääsi kuitenkin vain pieni osa osakuntalaista. He näyttävätkin olleen aktiivisimpia. Osalle näistä ei koitunut asumisesta kuluja, koska kunnat ostivat huoneita osakunnasta ja kustansivat siten oman kunnan opiskelijan asumisen Satakuntatalossa. Tällaisella opiskelijalla oli yksi arkinen selviytymishuoli vähemmän kannettavanaan. Tämä saattaa olla syytä aktiivisemmalle toiminnalle osakunnassa. Voimakkaana aatteenpalona tämä ei kuitenkaan ilmennyt.

VAL pyrki toimimaan viisikymmenluvulle tyypillistä materialismia vastaan ja nostamaan aatteellisuuden profilia. Satakuntalaisessa Osakunnassa ei kuitenkaan ole havaittavissa huomattavia merkkejä tämän työn onnistumisesta. VAL:n kannatus jäi suhteellisen pieneksi, vaikka osakunnan kuraattori Unto Partanen olikin VAL:n keskeisiä vaikuttajia. Unkarin kansannousun aiheuttama hetkellinen kuohuntakaan ei kasvattanut pysyvästi VAL:n asemaa osakunnassa.

Materialismilla voidaan selittää myös tiedekuntajärjestöjen aseman vahvistumista ja kehittymistä. Nämä ohjasivat tulevaan ammattiin ja niissä toimimisessa oli hyötyä tulevalle elämänuralle. Osakuntien vastauksena tälle haasteelle syntyneet ammattikerhot eivät kuitenkaan ainakaan Satakuntalaisen Osakunnan tapauksessa saaneet vastaavaa suosiota. Korkeimman ”järjestäytymisasteen” saavuttanut juristikerhokin tavoitti vain pienen osan osakunnan tulevista lakimiehistä.

4. 1960-luku

1960-luvun poliittinen ja taloudellinen tilanne

Kuusikymmenenluku oli Suomessa sodanjälkeisen ajan merkittävien muutosten vuosikymmen. Yhteiskuntarakenne koki huomattavan muutosprosessin. Väestöä muutti maalta kaupunkiin ja maasta pois. Perinteiset elinkeinot, maa- ja metsätalous, menettivät asemiaan uusien esimaihin myötä. Suomi alkoi siirtyä vuosikymmenen kuluessa agrariyhteiskunnasta jälkiteolliseksi yhteiskunnaksi.

Vuoden 1956 presidentinvaleissa oli maalaissliittolainen Urho Kaleva Kekkonen voittanut niukasti vastustajansa sosialidemokraattien Karl August Fagerholmin. Kuusikymmentäluvulla Kekkonen vakiinnutti ehdottoman valta-asemansa suomalaisessa poliitikassa. Vuoden 1962 vaalit ratkaistiin ns. noottikriisissä vuonna 1961, ja vuoden 1968 valeissa Kekkonen sai taakseen tarvittavan enemmistön puolueita ilman Honka-liiton kaatamiseen tarvittuja erityisjärjestelyitä. Kuusikymmentäluku vahvisti punamultayhteistyön asemaa Suomessa. Vuoden 1966 eduskuntavaaleissa vasemmisto saavutti enemmistön. Puolueista kansallinen kokoomus joutui pysyvään oppositioasemaan. Sitä jatkuikin aina vuoteen 1987 asti. Kansanvallan kannalta luonnottomaan yhtä puoluetta sortavaan tilanteeseen päädyttiin ”yleisten syiden” vuoksi. Niiden taustalla oli lähinnä Kekkosen kauna Honka-liiton ajoilta.

Kuten edellä on mainittu, olivat Honka-liitto ja noottikriisi 1960-luvun poliittisen historian merkkipaaluja, joilla oli vaikutusta pitkälle tulevaisuuteen. Sosialidemokraattien piirissä oli selkeästi havaittavissa tyttymättömyyttä Kekkoseen. Puolue valitsikin presidenttiehdokkaakseen oikeuskansleri Olavi Hongan. Hänen taakseen asettui myös kokoomus. Honkarintama oli selkeästi nimenomaan kekkosvastainen. Ehdokas itse ei ollut vasemmistolainen, mutta SDP:ssä katsottiin, ettei vasemmistolaisella ollut mahdollisuutta tulla valituksi. Vaalitapistelun keskeiseksi teemaksi nostettiinkin kekkoslaisen leirin toimesta ulkopoliitikka: oli kysymys sen jatkumisesta tai muuttumisesta. Loppujen lopuksi vaalien tuloksen ratkaisi Neuvostoliiton puuttuminen Suomen sisäisiin asioihin.

Neuvostoliitto julkaisi 30.10.1961 Suomen hallitukselle osoitetun nootin, jossa Berliinin tilanteen kiristymiseen viitaten esitettiin YYA-sopimuksen mukaisia sotilaallisia konsultaatioita. Nootti oli kansainvälinen sensaatio, joka säikäyttyi suomalaiset pahanpäiväisesti. Kekkonen määräsi eduskunnan hajotettavaksi, jotta kansa saisi sanoa sanansa. Lisäksi hän matkusti Neuvostoliittoon keskustelemaan pääsihteeri Nikita Hrustsevin kanssa. Keskusteluissa neuvostoliitolaiset korostivat ulkopolitiittista luottamustaankin UKK:hon. Neuvostoliiton viestit ymmärrettiin Suomessa. Honka luopui ehdokkuudestaan ja hänen tilalleen tuli SDP:n ehdokkaaksi Rafael Paasio. Kekkosen haastajilla ei ollut enää mahdollisuksia vaaleissa. UKK:ta tukivat kaikki porvarilliset puolueet, jolloin hän sai jo ensimmäisellä kierroksella taakseen 199 valitsijamiestä.²⁵⁵

Vuosikymmenellä tapahtui myös muutoksia poliittisissa puoluekentissä. Kehitys alkoi noottikriisin jälkeisinä vuosina. Itse asiassa lähes kaikissa puolueissa ilmeni näihin aikoihin

muutoksia, jotka osaksi liittyivät yhteiskunnan rakennemuutoksiin, osaksi ”kovaksi realiteetiksi” miellettyyn ulkopoliittiseen dimensioon. Maalaisliitolla oli Suomessa vallitsevan poliittisen tilanteen takia ehdoton mahtiasema. Puolueella oli kuitenkin syytä huolestua sen keskeisen kannattajakunnan maatalousväestön vähenemisestä. Luonnollisesti maalaissiitonkin oli suuntauduttava kohti kaupunkiota. Vuonna 1966 maalaisliitosta tuli keskustapuolue. Muutos maalisväestön puolueesta ainakin nimellisesti keskustapuoleeksi oli yleispohjoismaisen kehityksen mukaista. Nimenmuutoksesta hakivat hyötyä maalaissiitosta eronneet vennamaiset. Pientalonpoikien puolue muuttui Suomen Maaseudun Puolueeksi (SMP). Keskustapuolueessa sisäiset ristiriitaisuudet jatkuivat. Kahden tohtorin, Ahti Karjalaisen ja Johannes Virolaisen, väliset linjaerimielisydet jakoivat puoluetta. Karjalaisen kannattajat olivat voimakkaan kekkoslaisia, K-linjalaisia. SDP:ssä alkoi puolestaan eheytyksen kausi TPSL:n suosion hiipuessa.²⁵⁶

Ulkopolitiikka nousi keskeiseksi osaksi Suomen politiikkaa. Avainsana oli puolueettomuus ja sen takaajana UKK ja maalaissiitto / keskustapuolue. Kansainvälistä huomiota Suomi sai Kekkosen esitetyä 28.5.1963 Pohjolan ydinaseettoman vyöhykkeen perustamista. Asiaa olivat pohtineet myös YK:n pääsihteeri Sidhu U Thant ja Ruotsin ulkoministeri Undén. Kekkosen ehdotus ei kuitenkaan saanut Skandinaviassa kannatusta, kuten eivät ole saaneet myöskään suomalaiset ajatukset jännityksen vähentämisestä Pohjolassa korvaamalla Norjan Nato-jäsenyyss Suomen ja Neuvostoliiton välisen YYA-sopimuksen tapaisella sopimuksella USA:n kanssa. Muissa Pohjoismaissa Kekkosen ajatus ydinaseettomuudesta torjuttiin, koska Neuvostoliitto oli haluton liittämään osia alueestaan vyöhykkeen piiriin.

Kehitys kohti hyvinvointivaltiota alkoi 1960-luvulla. Taloudellinen kasvu nosti yleisen hyvinvoinnin nopeasti odottamattoman korkealle sekä johti samalla niin yhteiskuntarakenteen kuin asenteiden ja elämäntapojen muutoksiin, joita ei oltu kyetty ennakoimaan. Suomessa kuten muissakin länsimaisissa kehitys johti elinkeinorakenteen muutokseen. Maaseutuelinkeino menettivät asemiaan teollisuuden ja palveluelinkeinojen kasvataessa osuuttaan. Työn tuottavuuden kasvu oli teollisuudessa maataloutta ripeämpää, joskin jälkimmäisen koneellistuminen vapautti työvoimareservejä. Suomessa oli kuitenkin edelleen liikaväestöä. Tämä ”ylipaine” purkautui voimakkaana maastamuuttona länsinaapuriin. Vuosikymmenen alussa Ruotsissa asui 50 000 Suomen kansalaista, mutta vuosikymmenen lopussa jo 180 000, mihin on vielä lisättävä 100 000 Ruotsin kansalaisuuden saanutta. Muuttoliike tietysti toi helpotusta esimerkiksi työllisyyden hoitoon kohdistuneisiin paineisiin, mutta toisaalta se vei maasta parhaassa iässä olevaa työvoimaa, jonka kasvattamisesta Suomi oli saanut huolehtia.²⁵⁷

1960-luvun alussa vallitsi huomattavan laaja yksimielisyys siitä, että monilla kulttuurin aloilla, kuten esimerkiksi koululaitoksessa, oli jäätty jälkeen yhteiskunnan yleisestä kehityksestä. Merkkejä uudesta ajattelusta esiintyi erityisesti nuoren akateemisen väestön osan keskuudessa. Pasifismi, kansainvälichen esikuvan mukaisine sadankomiteoineen nosti päättä myös Suomessa. Vanhempana sodankäynyttä sukupolvea ärsytti erityisesti nuorten pilailu sotasankaruuden kustannuksella. Ylioppilaslehti, päätoimittajanaan aktiivinen Satakuntalaisen Osakunnan jäsen Arvo Salo, herätti jatkuvalaista huomiota. Kansainvälinen solidaarisuus ja huoli kehitysmaista nousivat teemoiksi ylioppilaiden ja myös koululaisten (teinikuntien) keskuudessa.

Ylioppilaiden valtaosa oli kuitenkin yhä vankasti porvarillisen maailmankatsomuksen kannattajia. Kun Suomessa 1962 pidettiin Maailman nuorison ja ylioppilaiden kansainvälinen festivaali, SYL:n pääsihteeri toivoi sen aiheuttavan mahdollisimman vähän mielenosoituksia. Opiskelijoiden poliittisen radikalisoitumisen voidaan katsoa alkaneen vasta vuosikymmenen puolivälistä.²⁵⁸

Vuoden 1966 eduskuntavaaleissa vasemmisto saavutti voiton. Sen seurauksena sekä SDP että kommunistit oli jälleen havaittu kelvollisiksi hallituukseen. Vasemmiston voitto ei kuitenkaan tuonut sille omaa presidenttiä. Kekkosen asema oli niin vahva, että hän nyt kelpasi vasemmistollekin. Vuoden 1968 vaaleissa UKK oli kaikkien ns. kansanrintamapuolueiden ehdokkaana. Kekkosen vastaehdokkaina olivat vaaleissa kokoomuksen Matti Virkkunen ja SMP:n Veikko Vennamo. UKK sai taakseen 201 valitsijamiestä (64,9 % äänistä). Hänen vastustajiensa äänisaalis oli kuitenkin huomattavan suuri. Virkkunen sai 20,9 % ja Vennamo 11,3 % äänistä. Menestystä on tulkittu protestiksi vaihtoehtojen niukkuutta kohtaan.²⁵⁹

Suomen taloudellinen tilanne 1960-luvulla

Kuusikymmenluvulla alkoi rakennemuutokseksi kutsuttu prosessi, jolla oli vaikutuksia myös talouden kehityspiirteisiin. Tätä olen laajemmin käsitellyt seuraavan vuosikymmenen, 1970-luvun esittelyjaksossa. 1960-luvun puolivälin hetkellisen taantuman jälkeen nousukautta kesti aina öljykriisiin asti.

Elinkeinorakenteen kannalta alkutuotanto, lähinnä maatalous, alkoi supistua. Sen osuus BKT:sta oli vuonna 1965 noin viidennes, mutta muodostti 1975 siitä enää kymmenesosan. Taloudellinen kasvu alkoi toisin sanoen siirtyä muille aloille. Aluksi voimakkainta se oli jalostuksessa eli teollisuudessa, jonka BKT osuus kasvoi vuosina 1965 – 1970, mutta supistui vuosina 1970 – 1975. Kolmannella sektorilla eli palveluissa BKT osuuden kasvu pysyi vuosina 1965 – 1970 samana, mutta 1970-luvulla sen osuus kasvoi merkittävästi.

Taulukko 1

Jalostuksen ja palvelujen osuus BKT:sta 1965, 1970 ja 1975

	1965	1970	1975
Jalostus	38 %	42 %	36 %
Palvelut	43 %	43 %	54 %

Lähde: Vihavainen 1987, s. 879.

Rakennemuutos heijastui luonnollisesti myös työvoiman osuuteen. Maataloudessa työskentelevien määrä pieneni siten, että vuonna 1960 sen osuus oli 35 %, 1965 20 % ja vuonna 1975 enää 15 %. Väheminen johtui muuttoliikkeestä maan sisällä ja maasta pois.²⁶⁰

Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1960-luvulla

Kuusikymmenenluvun kuva ylioppilaskunnasta poikkesi edeltäjistään. Pohjana tälle muutokselle oli ylioppilasmääärän voimakas kasvu, mikä samalla merkitsi HY:n sosiaalisen kokoontuman huomattavaa muuttumista. Ylioppilaselämässä nousivat esiin uusina peruspiirteinä yhteiskunnallisuus ja kansainvälyys. Kiinnostus YK:ta kohtaan lisääntyi samoin kuin into rauhan-työhön ja konfliktiongelmiin. Ylioppilaskunnan edustajiston vaaleissa vuonna 1967 alkoi tiedekuntajärjestöjen esiinmarssi. Osakunnat menettivät asemiaan. Ylioppilaskunnan historian kirjoittanut Matti Klinge toteaakin, että:

”Osakuntien olemus ylioppilaskunnan puolueina, joka oli jatkunut 1860-luvulta 1950-luvulle, ja heijastanut myös eri aatevirtausten, esimerkiksi AKS-läisyden hyvinkin erilaisena kannatuksena, on nähtävästi päättymässä. Se ei merkitse sitä, etteikö osakunnilla edelleen olisi tärkeä tehtävänsä ylioppilaiden sitoutumattoman kommunikaation ja seurallisten harrastusten keskuksina, yhteisöinä, joissa voi saada erilaisia maailmankatsomuksellisia ja muita virikkeitä valittavakseen. Ylioppilaskuntapoliitikka sen sijaan lienee suuntautunut tiedekuntajärjestöjen tai poliittisten ylioppilasjärjestöjen edustamille urille.”²⁶¹

Tämä näkemys on osakuntien kannalta ehkä liiankin ruusuinen. Aktiivin ylioppilasjohtajan roolissa Klinge toimi mm. ESO:n kuraattorina ja oli muutenkin osakunta-aktiivi. Verrattaessa hänen kantaansa esimerkiksi sosiologi Marjatta Marinin väitöskirjatutkimukseen voidaan kuitenkin havaita, ettei osakunta enää kiinnostanut suuresti 1960-luvun opiskelijaa. Hänelle alkoi jo fakkiutumisen kausi oman itsensä mietämisessä, siirtymällä esimerkiksi ”hämäläisestä” ”medisiinariin”.²⁶² Samansuuntaista kuvaaa osakuntien suosiosta antoi osakuntien yhteisvaltuuskunnan teettämä mielipidetutkimus vuonna 1970. Osakuntaa ei mielletty tärkeäksi ”klingeläisessä” merkityksessä. Klingen edellä hahmottama kuva osakunnasta onkin varsin perinteinen, mikä näkemykseni mukaan edustaa enemmän niiden yleviä tavoitteita kuin vuosikymmenen arkea.

Satakuntalainen Osakunta 1960-luvulla

Satakuntalaisen Osakunnan 1960-luku kulki eteenpäin vahvassa perinteen hengessä. Vuosikymmenen alkupuoli oli kuin jatkoa edelliselle Maakunnallisuus oli yhävähvasti esillä. Eri muodoissa toteutunut yhteistyö maakunnan kanssa oli voimakasta. Uutena piirteenä tarkasteltavalle vuosikymmenelle oli kasvava yhteistyö satakuntalaisen nuorisoseuraliikkeen kanssa.

Osakunta piti edelleen voimakkaasti kiinni traditioistaan. Vuosijuhlat ja Satakuntalaiset Ehtoot olivat yhtä juhlavia ja arvostettuja kuin aikaisemmin. Kerhotoiminta oli edelleen laajaa, mutta aktiivisuus ei kasvanut. Yhä pieni osa osakuntalaisista toimi aktiiveina suuren enemmistön pysyessä passiivisena. Osakunta eli entiseen tapaan lukuvuosien tahdissa. Kalenterivuosiin pohjautuvaan toimintaan siirryttiin vasta seuraavalla vuosikymmenellä. Osakunta teki yhteistyötä myös muiden osakuntien kanssa. Jatkossa tulen tarkastelemaan osakunnan toimintaa lukuvuosittain.

Lukuvuosi 1959 – 1960, kevätlukukausi 1960

Osakunta siirtyi uudelle vuosikymmenelle inspehtori Niinen ja kuraattori Kotirannan johdolla. Sihteerinä toimi myöhempä Helsingin yliopiston rehtori Kari Raivio. Lukuvuonna 1959 – 1960 oli osakuntaan kirjoittautunut 128 uutta jäsentä.²⁶³ Satakuntalainen-lehti jatkoi ilmestymistään ja siinä käsiteltiin mm. Satakuntatalon tuomaa ongelmaa osakunnan arkeen.²⁶⁴ Asiaan palataan vielä tuonnempana.

Lukuvuoden 1959 – 1960 vuosihistorian laati Seppo Myllyniemi. Hänen mukaansa kuluunen lukukauden huomattavimpia tapahtumia olivat karhuhiitto ja osakunnan keskeinen panos Satakunnan Kulttuuripäivien aikaansamisessa. Karhuhihdosta on kerrottu jo 1950-lukua käsitleväässä osuudessa, mutta kertauksen vuoksi mainittakoon, että osakunta hiihti Satakunnan läänin rajat kolmen päivän aikana 4. – 6. tammikuuta 1960 kahta reittiä. Pohjoisen reittiin kuuluivat Merikarvia, Siikainen, Honkajoki, Karvia, Parkano, Kihniö, Ikaalinen, Viljakkala, Hämeenkyrö, Mouhijärvi, Suoniemi, Karkku ja Vammala. Viestihiihdon pituus oli noin 220 kilometriä. Hiihtoa johtivat Pertti Piirinen ja Jaakko Kurru. Eteläinen reitti alkoi Raumalta ja jatkui Lapin, Kodisjoen, Hinnerjoen, ja Honkilahden kautta Euraan, sieltä Säkylään, Oripäähän, Vampulaan, Alastarolle, Loimaalle, Punkalaitumelle sekä edelleen Tyrväälle ja Vammalaan. Tämän reitin pituus oli noin 200 kilometriä. Hiihtoa johtivat Heikki Arsalo ja Tauno Piisi.²⁶⁵

Tradition mukaisesti osakunta huomioi arkistoonsa tapahtumatietoja entisten jäsentensä elämästä. Ko. lukuvuonna historioitsija merkitsi tiedoksi, että osakunnan entisistä jäsenistä maaherra Wilho Kyttä ja professori Arre Tuompo olivat kuolleet. Merkkipäivän viettäjäksi kirjattiin mm. professori Jalmari Jaakkola, joka täytti 75 vuotta.²⁶⁶ Osakunnan kuraattorina jatkoi Antti Kotiranta, joka valittiin tehtävään uudeksi kolmivuotiskaudeksi osakunnan varsinaisessa kokouksessa 24.11.1959.²⁶⁷

Osakunnassa oli kirjoilla 31.12.1959 yhteensä 691 jäsentä, joista läsnäoleviksi oli kirjoittautunut 641. Heistä naisylioppilaita oli 384 (läsnäolevana 358). Tiedekunnittain osakuntalaiset jakautuivat seuraavasti:

Tiedekunta:	Yhteensä	Läsnäolevia yhteensä
Teologinen	33	33
Lainopallinen	50	46
Hist.-kielitiet.	295	268
Lääketieteellinen	70	70
Matem.-luonnont.	104	95
Valtiotieteellinen	56	52
Maat.-metsät.	56	50
Voimistelulaitos	8	8
Farmaseuttinen laitos	19	19 ²⁶⁸

Toukokuun lopussa 1960 oli osakuntalaisten kokonaismäärä 669. Heistä läsnäoleviksi oli kirjoittautunut yhteensä 623. Naisylioppilaiden osuus oli kokonaismäärästä 370 ylioppilasta ja läsnäolevista 350 ylioppilasta. Historiallis-kielitieteellinen osasto muodostii edelleen suurimman ryhmän osakuntalaisia. Heitä oli yhteensä 281 (Läsnäolevina 265). Osasto oli myös kaikkein naisvaltaisin: 79,6 % osaston satakuntalaisylioppilaista oli naisia.²⁶⁹

Uuden vuosikymmenen alussa osakunnan naisvaltaistuminen jatkui. Mainituista 128 uudesta osakuntalaisesta selkeä enemmistö oli naisia, nimittäin 72 utta naisopiskelijaa.²⁷⁰ Uudet osakuntalaiset tulivat hyvin tasaisesti maakunnan eri oppikouluista, eniten Tyrvään (13 utta osakuntalaista) ja Porin yhteislyseot (11).²⁷¹

Uuden osakuntalaisen sisäänpäin osakuntamaailmaan alkaa fuksikasvatuksen kautta. Lukuvuonna 1959 – 1960 fuksien kouluttajana eli kaitstijana toimi Jaakko Kurru. Fuksikasvatus koostui luennoista, jotka käsittelevät niin osakuntaa kuin opiskeluun yleisesti liittyvistäasioista. Siihen kuului myös fuksien osallistuminen erilaisiin tempauksiin. Esimerkiksi syyslukukaudella 1959 he keräsivät paperia sotainvalidien hyväksi. Osallistumisesta luentoihin ja eri tempauksiin fuksit saivat fuksipisteitä, joita jaettiin myös kokouksiin osallistumisesta. Myös ns. työ- ja harrastuspisteitä annettiin. Fuksikasvatuksen kruunasi nauhatentti.²⁷²

Osakunnan kerhotoiminta oli vuosikymmenten vaihteessa edelleen monipuolista Kerhot täydensiivät osakunnan muuta arkitointia tottuissa uomissaan. **Juristikerhon** toimintakertomus toteaakin

”toiminnan olleen edellisten vuosien tapaista, joskin ehkä jonkin verran vilkkaampaa”²⁷³.

Kerho piti ko. lukuvuonna yhteensä viisi kokousta, joihin osallistui parisenkymmentä aktiivistä satakuntalaisjuristia. Kokouksissa keskusteltiin jäsenten pitämien alustusten pohjalta. Niistä toimintakertomuksen laatija mainitsee erityisesti *civis Reijo Myntin* esitelmän ”Määräalan kaupasta Suomen oikeuden mukaan”. Se herätti kiinnostusta muissakin osakuntalaissä kuin lakitieteellisen opiskelijoissa. Koska kerhon talous oli ollut huono, se ei ollut kyennyt hankkimaan osakunnan kirjastoon lainopillista kirjallisuutta. Koska sen kokonaisjäsenmääräkin oli pysynyt aika pienenä, nimittäin 15 – 20 aktiivistä jäsentä, ei kerho ollut järjestänyt minkäänlaisia tutustumiskäyntejä. Kerho toimi tiiviissä yhteistyössä oikeustieteellisen opiskelijajärjestön Pykälän kanssa. Myös yhteistyötä muun osakunnan kanssa kehitettiin. Juristikerholla oli selkeä pyrkimys päästä irti eristyneisyystä ja toimintakertomuksen laatija Heikki Arsalo katsookin kerhon tässä onnistuneen. Toimintakertomuksensa hänen päättää seuraavasti:

”... Tärkeimpänä seikkana on pidettävä sen eristytyneisyyyden ajan päättymistä, mikä Juristikerhon ja muun osakunnan välillä on viime aikoina vallinnut.”²⁷⁴

Naistenkerhon toimintaperiaatteena on edelleen ollut ”naisia kiinnostavien asioiden harrastaminen”. Kerhon toiminta oli kotitalouspainotteista. Se teki yhteistyötä muiden osakuntien naistenkerhojen kanssa. Kevällä 1960 kerho vietti vuosijuhlaa perinteisesti naamiaisten merkeissä. Koska ne vietettiin karkauspäivänä, tuli juhlan nimaksi ”Karkauskarnevaalit”. HYY:n

naistoimikunnan järjestämään mannekiininäytökseen osallistui SatO:sta Eeva Lehtinen. Naistenkerho osallistui tilaisuuden järjestelyihin pääsylippujen aktiivisella myymisellä.²⁷⁵

Osakunnassa toimi lukukaudella 59 – 60 kaksikin kuoroa, muttei samanaikaisesti. Syyslukukaudella 1959 toiminut **mieskuoro** joutui lopettamaan toimintansa pienuutensa vuoksi. Kuorotta ei osakunta kuitenkaan jäänyt, sillä jo tammikuussa 1960 perustettiin osakuntaan **sekakuoro**. Sen harjoituksiin osallistui keväällä 1960 keskimäärin 20 osakuntalaista. Osakunnan orkesteri toimi edelleen legendaarisen musiikkimiehen Nisse Rikaman johdolla.²⁷⁶

Myös **lukupiiri** jatkoi toimintaansa. Lukupiirissä esiteltiin mm. Boris Pasternakin teos Tohtori Zivago, Camus'n teos Rutto ja Oscar Wilden teoksia. Kevään viimeisessä kokoonnuttimisessa 1960 kirjailija Tyyni Tuulio kuvasi Maila Talvion aikaista lukupiiriä.

Lukupiiri pysyi suhteellisen pienenä. Tilaisuuksiin osallistui keskimäärin kymmenisen osakuntalaista. Lukupiirin aloitteesta osakunta päätti maalauttaa muotokuvan entisestä inspitäärestään, lukupiirin monivuotisesta henkevästä ja tarmokkaasta vaalijasta Veera Linkomiehestä. Osakunta uskoi työn suorittamisen taiteilija Kaija Väreelle.²⁷⁷

Myös **reserviupseerikerho** jatkoi entiseen tapaan osakunnan upseerien yhdistävänä elimenä. Kerhon tarkoituksesta oli maanpuolustushengen vaalimien sekä upseereille tärkeän tietotaidon opettaminen ja ylläpitäminen. Päämääräinsä kerho pyrki monipuolisella opetus- ja kilpailutoiminnalla. Esitelmätilaisuuksissa käsiteltiin mm. Suomen laivaston merkitystä sodassa ja sen jälkeen. Asiasta alusti komentaja Pakkala. Ampumataitoaan upseerit ylläpitivät harjoittelemassa Polin ampumaradalla. Kerho aloitti myös yhteistyöneuvottelut Niinisalon varuskunnan upseerikerhon ja Kankaanpään reserviupseerikerhon kanssa.²⁷⁸

Kerho52 toimi koko lukuvuoden aktiivisesti kortinpeluun merkeissä. Peli-iltoja oli yhteensä 15 ja suosituimmat pelit olivat canasta ja bridge. Kerholaiset kunnostautuivat myös urheilun saralla. Kerho osallistui Akateemisen vartin juoksuun harrastelijasarjassa sijoittuen viidenneksi.²⁷⁹

Kamerakerho jatkoi toimintaansa kymmenen osakuntalaisen voimin. Toimintakautena kerho kokoontui kahdesti kuukaudessa. Keväällä 1960 tutustuttiin valokuvaaja Jouko Levannon studioon ja Yhtyneet Kuvalehdet Oy:n Lehtitaloon. Kerho aloitti syksyllä 1959 osakunnan toimintaa käsitlevän valokuva-albumin valmistelemisen ja syksyllä 1960 kerho hankki omistukseensa uuden suurennuskoneen.²⁸⁰

Raamattupiiri toimi mm. ohjelman järjestäjänä tee-iltoihin. Kevätluukaudella 1960 se vaihtoi kokoontumishetkeekseen keskiviikkoiillat. Aikaisemmin oli kokoonnuttu sunnuntaisin sunnuntaipiirinä.²⁸¹

Yhteiskunnallinen kerho perustettiin 29.9.1959. Kevätluukaudella 1960 kerho järjesti keskustelutilaisuuden aiheesta ”Osakuntademokratia vai harvainvalta”. Keskustelun alustajina toimivat ekonomi Pentti Mahlamäki, maisteri Unto Partanen, maisteri Anja Nuutinen ja Hämäläis-Osakunnan entinen toiminnanohjaaja Kari Tavila. Kerho osallistui yhteistyössä muiden osakuntien kanssa toteutettuun Studia Politica -sarjaan, kevätluukaudella 1960 seuraavalla ohjelmalla:

- 4.3. Botnialla aiheesta ”Valtion ja kuntien suhde” alustajana maisteri Hosianluoma Maalaiskuntien liitosta.

- 16.3. Botnialla aiheesta ”Puolueemme tään ja huomenna” alustajana tohtori Jaakko Nousiainen.
- 25.3. Botnialla aiheesta ”Suomen ulkopolitiikka” alustajana maisteri Antti Lassila.
- 12.4. SatO:ssa aiheesta ”Ketkä nyt ovat hallituskelpoisia”. Alustajina maisteri Burman (sd.), maisteri Loikkanen (ml) ja pääsihteeri Pusa (kok).²⁸²

Studia Politica -sarja sai etenkin huomiota myös lehdistössä. Yhteistyö EPO:n ja PPO:n kanssa toi osakunnalle julkisuutta ja näkyvyyttä.

Osakunnan toiminnassa maakunnalla on luonnollisesti keskeinen sija. Siksi on erityisen tärkeää tarkastella **kotiseututoimikunnan** toimintaa 1959 – 1960. Sekin pyrki toimintakerto-muksensa mukaan pysyttyymään perinteisessä toiminnassaan. Keskeisiksi tehtäviksi nousivat opintoneuvonnan uudelleenjärjestely ja yhteistyö nuorisoseurojen kanssa. Maakunnan kaikille yliopistoon ja korkeakouluihin johtaville oppikouluille tarjottiin opintoneuvontaa, jonka anta-jiksi tulisi ko. koulujen entiset oppilaat. Ohjausmateriaaliksi saatiani mm. HYY:n opinto-sihteeriltä monistettuja oppaita pääsyvaatimuksista eri korkeakouluihin ja tiedekuntiin.

Yhteistyö Satakunnan Nuorisoseurain liiton ja Satakuntalaisen Osakunnan välillä nousi keskeiseksi osaksi kotiseututoimikunnan toimialaa. Osakunta osallistui 11. – 13.3.1960 Suo-niemen Sarkkolassa järjestetylle kotiseutukursseille civis Jouni Tarjamont edustuksen roolissa ja lisäksi yhdessä nuorisoseurojen liiton kanssa kotiseutupäivien järjestämiseen 17. – 18.4.1960 Tyrvään Sammaljoella. Päivillä esiintyi mm. professori Pertti Virtaranta kertoen Satakunnan murteiden tallentamisesta. Myös suurelle yleisölle avattiin kotiseutuaiheinen näyttely.

Nuorisoseurat tekivät osakuntaan vastavirailun 23. – 24.4.1960. Tuolloin osakuntalaisia hauskuutti mm. kuuluisa tarinankertoja Kokemäen Uuno.

Osakunta osallistui vanhan perinteent mukaan myös Satakunnan laulujuhlien järjestämiseen ohjelmallisen iltaman muodossa. Juhlat pidettiin 10.7.1960 Köyliön Lallintalossa.²⁸³

Osakunnan maakunnallisessa toiminnassa keskeisellä sijalla ovat olleet **kotiseuduntutkimusretket**. Kesän 1960 kotiseuturetki päättiin suunnata Ulvilaan. Sen järjestelyistä päättiin lopullisesti osakunnan varsinaisessa kokouksessa 26.4.1960. Retken vetäjäksi tuli toimikunnan ehdotuksen mukaisesti maisteri Paavo Silvolta.²⁸⁴ Erityisen merkittäväksi kotiseututoimikunta koki jo edellisen vuosikymmenen loppupuolella alkaneen yhteistyön nuorisoseuraliikkeen kanssa. Tähän haluttiin toimikunnan piirissä edelleen panostaa. Vaikka kotiseututoimikunta jo luonteenkaan takia nojasi vahvasti traditioon, ei uudistuminen ja kehityminen ollut sille vierasta. Lukuvuoden 1959 – 1960 kotiseutusihteeri Marja-Liisa Lehtonen päättääkin toimi-kunnan toimintakertomuksen seuraavin sanoin:

”Kotiseututoiminnan ei pitäisi antaa kangistua kaavoihin; muidenkin kuin kotiseutu-toimikunnan jäsenten osoittama harrastus ja aktiivisuus varmasti lisäisi tämän osakunnan melkoisen huomattavan toiminta-alan kehittämismahdollisuksia.”²⁸⁵

Toimikunnan työ, erityisesti nuorisoseurayhteistyö ja kotiseuduntutkimusretket saivat osakseen huomiota myös maakunnan eri lehdissä.²⁸⁶

Osakunnan traditioon kuuluvat keskeisellä sijalla erilaiset juhlat. Vuosijuhla on niistä luonnollisesti merkittävin. Osakunta vietti 306. vuosijuhlaansa 24.3.1960. Juhlapäivän aamuna kävät kuraattori HLL Antti Kotiranta ja emäntä civis Helka Pohjola laskemassa osakunnan seppeleen Vanhan Ylioppilastalon sankaritaluille. Sen jälkeen seurasi laulutervehdyskäynti inspehtoriparin luona. Kuraattori ja emäntä laskivat lisäksi seppeleen myös osakunnan entisen inspehtoriparin Maila ja Juuso Mikkolan haudoille. Kunniajäsen presidentti Risto Rytin muistoa kunnioitettiin niinikään osakunnan merkkipäivänä. Päiväjuhlissa paljastettiin entisen inspittären Vera Linkomiehen muotokuva. Kaija Väreens teoksen paljastuspuheen piti osakunnan inspehtori professori Risto Niini. Omassa kiitospuheessaan Vera Linkomies muisteli erityisesti lukupiirin antoisia hetkiä. Iltajuhlassa vuosijuhlaesitelmän aiheesta ”Maito – eräs luonnon ihmetuote” piti professori Matti Hietaranta. Tilaisuudessa jaettiin myös stipendit, ansiomerkit ja kunnianauhat.²⁸⁷

Osakunta jatkoi myös yhteyksiään ruotsalaisosakuntaan G-H:on. Sen vieraillessa syksyllä 1959 satakuntalaisten luona ohjelmassa olivat mm. urheilukilpailut ja vierailtiin Svenska Teaternissa. Vierailuun sisältyi luonnollisesti myös yhteistä illanistumista ja tutustumista Helsinkiin.²⁸⁸

Satakuntatalo oli ollut viisikymmenluvun merkittävä saavutus. Se tarjosi asuinsijan satakuntalaiselle ylioppilaalle. Talon merkitys oli siten kiistaton. Mutta kaikesta hyvästä voi valitetavasti seurata jotakin vähemmän hyväkin. Osakuntaan syntyi nimittäin talolaisten ”sisäpiiri”, joka talossa asumattomien aikalaismielipiteen mukaan tehokkaasti sulki ulkopuolelle muut. Asiaan puuttui mm. Kaija Kouhi Satakuntalaisessa (2 / 1960) kirjoituksessaan ”Onko Satakuntatalo ongelma”. Kouhin laskelmien mukaan ainoastaan 14 – 15 % osakuntalaista asui talossa. Sisäpiirin syntymiseen ja talon merkitystää talossa asumattoman osakuntalaisen kannalta Kouhi otti kantaa seuraavasti:

”Samalla kun Satakuntatalo yhdistää ja lujittaa asukkaitensa kanssakäymistä kohoaa huomaamatta ja kenenkään tahtomatta näkymätön muuri talon vakinaisten asukkaiden ja ‘ulkopuolisten’ välille. Jonkin mielestä tällainen puhe saattaa kuulostaa mielikuvituksen tuotteelta, mutta monien tarkoituksellisesti tehtyjen kyselyjen avulla voi edellä mainitun ilmiön todeta olevan olemassa. Hyvin usein kuulee väitettyvä, että osakunta on yhtä kuin Satakuntatalo sanan ahtaimmassa merkityksessä eli toisin sanonen ne, jotka asuvat talossa ovat sinänsä sellainen osakunnan sisäengas, ettei tavallinen osakuntalaisten tunne olevansa tervetullut joukkoon. Moni jäakin sanojensa mukaisesti saapumatta moneen osakunnan sisäiseen tilaisuuteen siksi, että hänen mielestään siellä on vain ‘muutama kourallinen talolaisia’.”²⁸⁹

Osakunnan myöhempää inspehtori Penti Alhonen on vahvistanut Kouhin näkemyksen oikeansuuntaiseksi. Ikaalista Helsinkiin opiskelemaan tullut Alhonen puki Kouhin ajatuksen sanoiksi hieman toisenlaisessa, ehkäpä ”pohjoissatakuntalaisessa” merkityksessä:

”Tullessani Satakuntalaiseen Osakuntaan vallitsi siellä rautainen Pori-Rauma -akseli.”²⁹⁰

Sisärenkaan olemassaolo oli Kouhin näkemyksen mukaan sangen valitettava. Hän pitää huonona asiana, että monelle osakunta-aktiivisuus jää vuosittaiseen kirjoittautumiseen. Kouhi katsoi,

että monen riviosakuntalaisen näkemyksen mukaan osakunnan ruokala ja lehtihuone olivat varatut ainoastaan talolaisille. Kirjoituksensa loppupuolella Kouhi esitti, että talossa asumista tulisi rajoittaa määrätyn ajan pituiseksi. Näin saataisiin lisää ”sisäpiiriläisiä”. Kirjoittaja viittaa myös ongelmaan satakuntalaisen kansanluonteen kannalta:

”Monien todistelujen mukaisesti me satakuntalaiset olemme tunnetusti itsepintaista joukkoja, joten kerran syntyneiden väärinkäsitysten oikominen ja muurien alasrepiminen saattaa tuottaa vaikeuksia, mutta voisimmehan julistaa ideakilpailun asianilan parantamiseksi tai panna talon paljon puhutut ja parjatut ‘massavoimat’ liikkeelle, ellei ongelmia muuten ole korjattavissa.”²⁹¹

Osakunta puuttuikin myöhemmin vapaaseen ja ”loputtomaan” asumiseen Satakuntatalossa, mihin palataan tässä teoksessa tuonnempana.

Yleisesti ottaen voidaan todeta lukuvuoden 1959 – 1960 sujuneen rauhallisissa merkeissä ilman suurempia kuohuttavia ja mieltä järkyttäneitä tapahtumia. Osakunnan kokoukset sujivat suhteellisen juoheasti, joskin vilkasta keskustelua saattoi ilmetä. Ainoa lievää kohua herättänyt asia oli se seikka, että eräässä kortinpeluuillassa oli bridgen ja canastan ohella myös pelattu pokkaa. Erityisesti kuraattori Kotiranta paheksui voimakkaasti pokaneluuta ja vaati sen välitöntä lopettamista.²⁹²

Lukuvuosi 1960 – 1961

Varsinaisessa kokouksessaan 26.4.1960 osakunta valitsi itselleen tulevan lukuvuoden virkailijoita. Keskeisimpiin tehtäviin valittiin seuraavat: sihteeriksi Jukka Haukka, isännäksi Matti Änkö, emännäksi Kirsi Ruosteenoja ja kaitsijaksi äänestyksen jälkeen Heikki Arsalo. Tämä lõi kaitsijanvaliassa osakunnan sihteerinä lukuvuonna 1959 – 1960 toimineen Kari Raivion äänin 13 – 8.²⁹³ Isännäksi valittu Matti Änkö luopui kuitenkin tehtävästäan välittömästi uuden lukuvuoden alettua. Hänen tilalleen valittiin Veikko Kauppila.²⁹⁴ Samassa kokouksessa osakunta joutui myös valitsemaan uuden edustajan Satalinnan Säätiön hallitukseen. Tuomari Kivelän erottua tehtävästä valittiin hänen tilalleen kieltäytymisestä huolimatta civis Esa Rantala.²⁹⁵

Syyslukukauden kokouksissa jatkettiin ja täydennettiin osakunnan virkailijaluetteloa. Se joutui myös ottamaan kantaa jäsenyyteensä Akateemisessa shakkiliitossa. Osakuntaneuvosto oli nimittäin päättänyt esittää osakunnan kokoukselle, että shakkiliiton jäsenyydestä luovuttaisiin. Ehdotus sai kuitenkin vastustusta ja keskustelu asian tiimoilta oli yllättäväkin vilkasta. Lopulta päättyttiin äänestämään ja osakunta jäi Akateemisen shakkiliiton jäseneksi äänin 6 – 4.²⁹⁶

Marraskuussa havaittiin, että osakunnan vaakuna oli kadonnut osakuntahuoneiston edestä. Sen katoamista selvittämään perustettiin toimikunta, johon valittiin Pekka Santala ja Veikko Kauppila. Ilmoitus kadonneesta vaakunasta tehtiin poliisille joulukuussa. Lähdemateriaalista ei valitettavasti käy ilmi löytyikö sitä koskaan.²⁹⁷ Syksyn 1960 merkittävään uudistuksena voidaan pitää ystävyysmerkin perustamista.²⁹⁸ Se tuli jaettavaksi mm. vuosijuhlassa ja merkki-

päivän huomionosoituksena. Osakunta valitsi edustajikseen Satalinnan Säätiöön Unto Partasen, Pentti Patjan ja Matti Wirkin.²⁹⁹

Lukuvuosi 1960 – 1961 sujui vuosihistorian laatijan Jouni Tarjamon mukaan tavanomaiseen tapaan. Ainoana takaiskuna hän piti YKK:n kohtaloa.³⁰⁰

Osakunnan johdossa jatkoivat professori Niini inspehtorina ja HLL Kotiranta kuraattorina. Joulukuussa 1960 osakunta juhli 50-vuotta täyttävää Satakuntatalon vahtimestaria Eero Tolvasata. Hänen asemansa osakunnassa oli sikäli uraauurtava, ettei sillä aikaisemmin ollut vahtimestaria. Tosin vuosihistorian laatijan mukaan nimitys vahtimestari oli Eero Tolvasen kohdalla liian vähäpäätöinen. Osakunta onnitteli päivänsankaria niin lauluin kuin kukkasinkin. Onnen-toivotusten yhteydessä esitettiin toivomus, että Eero Tolvanen jatkaisi vielä pitkään tehtävässään.³⁰¹

Vuosijuhlaansa osakunta vietti tälläkin kertaa perinteisin menoin, sen jakautuessa päivä-ja iltajuhlaan. Juhlapuheissa käsiteltiin mm. akateemisen nuorison asemaa. Puheessaan isänmaalle ja kotiseudulle civis Arto Valio hahmotti akateemisen nuorison asemaa ja tehtävää varsin ylevässä hengessä:

”... Mutta vaikka meiltä odotetaankin radikaalisuutta ja pelotonta asioihin tarttumista, meidän on rakennettava uudetkin aatteemme niille perusarvoille, jotka on todettu lujiksi ja paikkaansa pitäviksi jo monissa voitoissa ja tappioissa ennen meitä.”³⁰²

Vuosijuhlaesitelmän piti lakit. tri. Heikki Jokela aiheesta ”Lapsi ja kansainväliset lakiristiriidat”. Osakunnan kunnianauha luovutettiin osakunnan merkittävälle aktivistille FT Erik Erämetsälle.³⁰³

Satakuntalainen ehtoo sai 18.11.1960 erityismerkityksen, sillä ehtoota vietettiin Satakuntatalon peruskiven muuraamisen kymmenvuotisjuhlana. Toisena suurena ajatuksena oli varojen kerääminen Vammalaan pystytettävää Akseli Gallen-Kallelan muistopatsasta varten. Juhlassa esiintyi mm. osakunnan tanhukerho. Tuttuun tapaan tarjoiltiin päivällisellä vanhoja satakuntalaisia perinneruokia. Tällä kertaa pöydälle oli katettu laajasta satakuntalaisesta perinneruokavalikoimasta siikakeittoa, kovaa leipää ja euralaista pitokaljaa. Maittavan ja ravitsevan aterian jälkeen seurasi yhteislaulua, minkä jälkeen rehtori Edwin Linkomies kertoi Satakuntatalon syntyvaiheesta ja Akseli Gallen-Kallelasta. Opettaja Vihtori Pakula toi terveisensä Vammalasta sekä kertoi muistopatsaan olevan valmis ja odottavan vain jalustaa. Kuten aina, muodostui tälläkin kertaa Satakuntalaisesta ehtosta ehyttunnelmainen ja virkistävä sekä mieleenpainuva tilaisuus. Varsinaisen ohjelman päätyttyä jatkettiin yhdessäoloa tanssin merkeissä. Satakuntalainen ehtoo huomioitiin myös Aamulehdessä, jossa osakunnan isäntä Veikko Kauppila totesi ”ehtoota vietetyn sekä henkisesti että taloudellisesti Akseli Gallen-Kallelan hyväksi”.³⁰⁴

Osakunta jatkoi ja kehitti edelleen yhteistyötä maakunnan nuorisoseuraliikkeen kanssa. Satakunnan Nuorisoseurain Liiton edustajia vieraili Satakuntatalossa 26. – 27.2.1961. Ohjelmaan kuului mm. Jumalanpalvelus Hämäläis-Osakunnan talolla ja heti sen jälkeen kiertoajelu kaupungilla, minkä yhteydessä tutustuttiin mm. Otaniemeen ja Tapiolaan. Päivällinen nautittiin Satakuntatalossa. Iltajuhlassa, johon osallistui viitisenkymmentä henkilöä, nähtiin mm. Köyliön Nuorisoseuran miesvoimistelijoiden esitys. Juhlan yhteydessä osakunnalle

luovutettiin Köyliön kunnan viiri. Vierailu sai huomiota myös Lalli-lehdessä, jossa oli lyhyt selostus vierailusta.³⁰⁵

SatO jatkoi yhteistyötään muiden osakuntien kanssa kuluvanakin lukuvuotena. Yhteistyön muotona oli yhteiset tilaisuudet ja keskinäiset vierailut, joista esimerkkinä voisi mainita osakunnan vierailun EPO:oona 25.4.1961.³⁰⁶

Maakuntavierailut eivät rajoittuneet ainoastaan kesäretkiin ja kotiseuduntutkimusretkiin. Lukuvuonna 1960 – 1961 osakunta suoritti vierailun Lauttakylään ja Satalinnaan. Se alkoi Harjavallassa sijaitsevasta Satalinnan parantolasta, missä osakuntalaiset tutustuivat mm. lastenosastoon. Naistenkerho oli varannut mieluisan yllätyksen lapsipotilaille. He toivat tuliaisina makeisia ja hedelmiä. Varsinaisessa juhlassa ylilääkäri Risto Elo kiitteli osakuntaa ja sen hyviä suhteita parantolaan. Ohjelmassa oli myös musiikkia Roy Asplundin ja Anneli Nuutisen esittämänä. Illalla vietettiin juhlallista hetkeä Lauttakylän Karhulinnassa. Juhlapuheessaan inspektori Niini käsitteli mm. niitä toimintamuotoja, joita osakunnalla oli kulttuurin kehittämiseksi. Lopuksi hän luovutti Huitisten kunnalle osakunnan lipun kiitokseksi stipendipaikasta Satakuntatalossa. Kunnan puolesta lipun vastaanottivat kunnanhallituksen puheenjohtaja Yrjö Hälli ja varapuheenjohtaja Timo Jalonens. Musiikkipoolesta vastasivat cives Kalle Hermonen ja Timo Leino gluntteja esittäen. Tämäkin osakunnan toimintamuoto sai huomiota maakunnan lehdissä, mm. Satakunnan Kansassa.³⁰⁷

Kesäinen kotiseuturetki suuntautui 1. – 22.6.1961 Honkajoelle. Retki tapahtui paikallisen Honkajoki Seuran aloitteesta. Siihen osallistui osakunnasta yhdeksänhenkinen ryhmä. Heistä cives Kaija Brander, Ritva Hämäläinen ja Maija-Liisa Julin huolehtivat museoesineiden luetteloinnista. Civis Sinikka Halonen puolestaan tutki pitolaitosta ja civis Vappu Kujala perehtyi aiheeseen ”tyttären varustaminen miehelleen”. Civis Marja-Liisa Tapion tutkimusalana olivat vanhat tekstiilit, ja civis Minna Savela perehtyi paikannimistöön. FK Pekka Lehtimäki tallensi paikallista murretta, ja retken johtajana ja valokuvaajana toimi civis Helariutta. Eräänä retkeläisten tehtäväänä oli kunnostaa paikallinen museo. Kun esineet oli viimein saatu paikoilleen, seurasi museon esittelytilaisuus, jossa oppaina toimivat tällä kertaa ahkerasti uurastaneet osakuntalaiset.³⁰⁸ Honkajoen museon järjestelytöitä pidettiinkin yhtenä retken tärkeimmistä saavutuksista. Laajaa huomiota maakunnan lehdissä saanut työ puettiin Satakunnan Kansassa sanoiksi seuraavasti:

”Erittäin tärkeänä työkohteena on Honkajoki-Seuran toimesta kerätyn museoesineistön kunnostaminen ja luetteloointi.”³⁰⁹

Toinen kotiseuturetkistä suuntautui Köyliöön. Myös tämän retken luonne oli tutkimuspainotteinen, vaikka luonnollisesti aikataulun puitteisiin mahtui myös juhlia ja iloista yhdessäoloa. Retkelle osallistui 14 osakuntalaista. Sen keskeisimmäksi tehtäväksi nousi Köyliön Kankaanpään kylän pohjakaavan piirtäminen. Työtä olivat suorittamassa kansallismuseon stipendiaattina taiteilija Paavo Hakala sekä ylioppilaat Eila Pilvensalo ja Marja Salmi. Mittausten ja kyselyjen avulla pyrittiin selvittämään kylän asemakaavaa. Myös tämän retken tutkimuskohteissa kansanperinteellä ja kulttuurihistorialla oli huomattava sijansa. Köyliöläisten

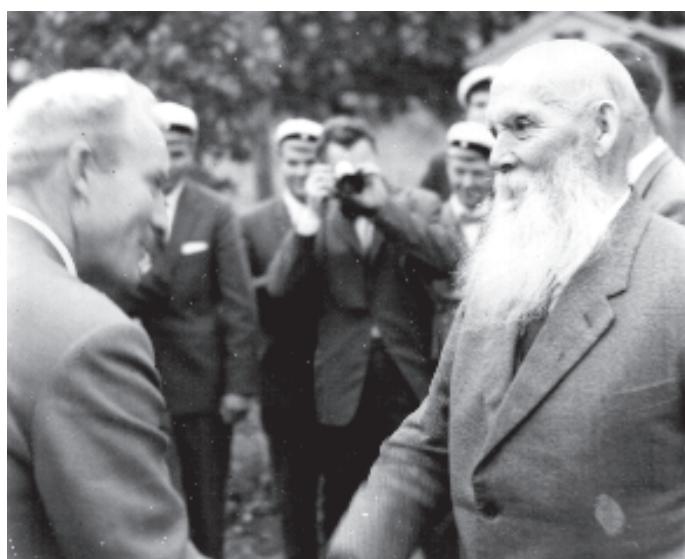
vanhojen pirttien menneisyyss, vanhat arkut ja menneen ajan elinkeinot kiinnostivat tiedonjanoisia tutkijoita. Myös muistitietoa kerättiin talteen, tällä kertaa työvään osalta. Fil. yo. Arja Tuulensuu osallistui vuonna 1961 aloitettuun työvään muistitiedon keruuseen. Tarkoituksena oli luoda mahdollisimman täydellinen kuva Suomen työvään oloista ja työvärenliikkeen vaiheista vuosina 1880 – 1918. Myös periusomalainen maatalouden ”non-food” –elinkeino tervanpolto sai tutkimusretkellä ansaitsemansa huomion.³¹⁰ Perinteisiä kesäjuhliaan osakunta vietti kesällä 1961 Hämeenkyrössä. Juhlien yhteydessä tutustuttiin mm. Osaran Maamies-kouluun ja suuren satakuntalaisen kirjailijan Frans Emil Sillanpään kotimaisemiin.³¹¹

Osakunnan **kerhotoiminta** oli edelleen sangen monipuolista. **Näytelmäkerho** oli valinnut ohjelmistoonsa Ionescuun ”Kaljun Laulajattaren” ja Lahtisen ”Vain ihmisiä” sekä Nenän pakinan ”Teloitus”. Tämän kolmen näytelmän ohjelmiston parissa kerho uurasti ahkerasti. Esiintymistä mainittakoon tässä ainoastaan keskeisimmät: Hämäläis-Osakunnassa 21.2.1961, Botnialla 25.4.1961 ja illanvietossa 9.5.1961. Lisäksi näytelmäkerho esitti repertuaariaan myös Lauttakylän ja Harjavallan vierailun yhteydessä. Oman esiintymisensä ohella kerho kävi Kansallisteatterin Ystävät ry:n järjestämässä tilaisuudessa 23.10.1960, jolloin esiteltiin Kansallisteatterin ja Työväenteatterin tulevaa ohjelmista ja haastateltiin kirjailija Lauri Kokkosta.³¹²

Orkesteri kuului osakunnan aktiivisimpiin ”kerhoihin”. Se oli lukuvuonna 1960 – 1961 esitettyjen aikalaisarvioiden mukaan parempi kuin vuosiin. Suurin kunnia orkesterin erinomaisesta menestyksestä ja korkeasta tasosta kuului orkesterin johtajalle civis Roy Asplundille. Orkesteri harjoitteli sinnikkäästi ja ahkerasti kerran viikossa, vaikka aina eivät kaikki musikantit olleet saapuvilla. Orkesterin konserttimestari-kapellimestari toimen ohella Roy Asplund soitti myös ykkösviulua. Kaiken tämän lisäksi Asplund esiintyi yhdessä Anneli Nuutisen kanssa lukuisissa eri tilaisuuksissa.³¹³

Satakuntalainen Osakunta vietti kesäjuhliaan 1961 Hämeenkyrössä. Isäntä Veikko Kauppila tervehdi Osakunnan kunniajäsentä Nobel-kirjailija Frans Eemil ”Taata” Sillanpääätä.

Dipl. ins. Veikko Kauppilan valokuvakokoelma.

Raamattupiiri kärsi lukuvuonna 60 – 61 usean muun kerhon tavoin ”verenvähyydestä”. Kerhon toiminta oli kuitenkin säännöllistä, eikä se kuulunut katoamisuhан alla oleviin osakunnan kerhoihin. Raamattupiirin keskeisin toimintamuoto oli tälläkin kertaa keskiviikkoin kokoontunut raamattupiiri, jossa käsiteltiin aina jotakin Raamatunkohtaa.³¹⁴

Tanhukerho syntyi ja kuoli lukuvuonna 1960 – 1961. Kuitenkaan sen tarina ei ole niin surullinen, kuin tuo lyhyt elinkaari antaisi olettaa. Sen hetken kun kerho eli ja kukoisti oli se sangen aktiivinen. Ainoaksi esiintymiseksi jäi kuitenkin tanhuaminen Satakuntalaisessa ehtoossa. Kerhon kuolema on siinä mielessä murheellinen luku ettei lopettamispäätös syntynyt perinteisen ”verenvähyyden” tai innonpuutteen johdosta. Syy oli paljon materialistisempi ja raadollisempi: Satalinnan Säätiön köyhyyss, mistä johtuen säätiö oli pakotettu vuokraamaan ulos kaikki mahdolliset tilat taloudellisen toimintansa mahdollistamiseksi. Tanhukerholle ei löytynyt Satakuntatalosta harjoitustiloja. Se yritti harjoitella seniorihuoneessa, mutta tämä oli tilanpuutteen vuoksi luonnollisesti mahdotonta. Juhlasali oli iltaisin kylläkin vapaa, tosin vasta useimmiten kello 22:n jälkeen, mutta kuten osakunnan vuosihistorioitsija Tarjamo toteaakin

”... mutta silloinhan on jo melkein yö ja yöllä on parempaan tekemistä.”³¹⁵

Joten kerhon kävi kuten kävi syyn löytyessä tällä kertaa muualta kuin kerholaisista itsestään: kuolema ei tullut kerhon kohdalle ”vapauttajana”.³¹⁶

Reserviupseerikerho kärsi aktiiveista toimitsijoista, vaikka sillä kirjaimellisesti oli suuri reservi, nimitän kaikki osakunnan reserviupseerit olivat automaattisesti kerhon jäseniä. Kerho järjesti perinteeksi tulleen tavan mukaan keskustelu- ja esitelmätilaisuuksia sekä ampuma-harjoituksia. Nämä pidettiin lukuvuonna 1960 – 1961 Hämiksen radalla. Edellisenä lukuvuotena ruuti paloi Polin radalla.³¹⁷

Yhteiskunnallisen kerhon toiminta kuihtui kokoon lukuvuonna 1960 – 1961. Vuosi-kokouksessa oli saapuvilla ainoastaan neljä henkeä, joten kokous jäi pitämättä. Kerho oli perustettu siksi, ettei osakunnasta löytynyt intoa yhteiskunnallisille asioille. Historioitsija Tarjamoon useisiin kyselyihin kerhon tilasta ei tullut vastauksia. Lopulta historioitsija sai kuulla, että yhteiskunnallisten asioiden harrastus osakunnassa oli todella sillä tasolla minkä vuoksi kerho oli perustettu. Näin ollen tässä tapauksessa kerhon kuolema oli ”vapauttaja”. Historioitsija Tarjamo summaakin sen kohtaloa:

”... Mutta vainaja kai unohdettiin kuolinvuoteelleen, sillä mitään julkisia hautajaisia ei ainakaan pidetty. Oliko tapahtuneeseen syynä sitten harrastuksen puute vai kerhon johdon saamatomuus, ehkä syy oli molemmissa, mene, tiedä.”³¹⁸

Kotiseututoimikunta noudatti vanhoja tuttuja perinteitään. Opintoneuvonnasta tosin luovuttiin lukuvuonna 60 – 61. Osakunnan kotiseututoimikunta huolehti mm. nuorisoseura-vierailujen järjestelyihin liittyvien asioiden hoidosta. Kotiseutupäivät pidettiin 2. – 3.4.1961 Luvialla. Tilaisuudessa puhui mm. osakunnan kuraattori HLL Antti Kotiranta. Juhlaesitelmän pitti Satakunnan museon johtaja maisteri Unto Salo.³¹⁹

Kulttuuritoimikunta järjesti yhteiskäynnin Ateneumin ”Sata vuotta sitten” -näytelyyn. Teatteri Jurkka vieraili osakunnassa 22.11.1960 esittäen Mika Waltarin ”Myöhästyneen hääyön”. Syyslukukaudella toimikunnan puheenjohtajana oli *civis* Kari Raivio. Hänen astuttua asepalvelukseen keväällä 1961 tuli uudeksi puheenjohtajaksi *civis* Raimo Nordfors. Kevät-lukukaudella tehtiin vierailu Ylioppilasteatteriin katsomaan P. Hannikaisen ”Silmänkääntääjää”. Kulttuuritoimikunta osallistui myös osakunnassa vietetyin matinea-illanvieton järjestelyihin. Illanvietossa näytelmäkerho esitti Ionescun näytelmän ”*Kalju laulajatar*”.³²⁰

Lukupiiri kokoontui perinteisen kaavan mukaisesti inspehtoriparin kotona. Lukupiirin lukuvuoden 60 – 61 toiminta huipentui tilaisuuteen, jossa olivat saapuvilla osakunnan entinen inspehtori rehtori Edwin Linkomies ja akateemikko V. A. Koskenniemi. Lukupiirissä käsiteltiin mm. amerikkalaisen Norman Mailerin tuotantoa.³²¹

Korkeakoulupoliitikkaan osakunta otti kantaa järjestämällä keskustelutilaisuuden aiheesta ”Koulutammeko naisia liikaa”. Keskustelijoina olivat mm. Hilkka Pietilä, Arvo Salo ja Sirkka-Liisa Vauramo.³²²

Myös osakuntaa useaan otteeseen aiemmin ja myös vielä tulevaisuudessakin puhuttanut läänikysymys nousi esiin tämänkin lukuvuoden kuluessa, tällä kertaa mm. kirjoituksena Satakuntalaisessa.³²³ Läänikysymyksessä ei nytkään päästy puusta pidemmälle. Erityisesti 1950-luvulla oli osakuntakin osallistunut aktiivisesti aiheen käsittelyyn. Lääniakoasioissa on muillakin osakunnilla ollut keskeinen merkitys. Professori Anto Leikola on kertonut tekijälle Keski-suomalaisen Osakunnan roolista läänin syntymiseen.³²⁴ Lääniasia oli esillä lyhyesti myös osakunnan varsinaisessa kokouksessa 14.2.1961, jossa *civis* Pekka Santala esitti lääninjakokysymyksen nykytilaa eli kansanedustajien aloitetta Tampereen ja Satakunnan läänin perustamisesta.³²⁵

Osakuntaa vaivasi aktiivisen toiminnan innon puute. Passiivisuus oli havaittu osakunnassa myös korkeimmalla mahdollisella taholla. Kevät-lukukauden 1961 ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessa 17. tammikuuta 1961 inspehtori, professori Risto Niini otti asian esille. Hän toivoi puheenvuorossaan osakuntalaisilta aktiivisuutta muistuttaen osakuntatoiminnan olevan hyvää käytännön harjoitusta yhteiskunnallisille aloille. Niini korosti myös osakuntatyön isänmaallista ja maakunnallista luonnetta ja merkitystä. Inspehtori lausuikin tervetulosanojensa päätteeksi:

”... Osakunta on site n myös isänmaallista koulutusta ja lausun kaikki osakuntalaiset tähän koulutukseen tervetulleiksi.”³²⁶

Huhtikuun kokouksessa oli vuorossa jälleen perinteiset virkailijavaalit. Keskeisiin tehtäviin valittiin sihteeriksi Pekka Harttila, isännäksi Sakari Ryömä ja emännäksi äänestyksen jälkeen Seija Varis. Varis löi äänestyksessä vastaehdokkaansa Riitta Rantasen äänin 15 – 7. Osakuntaneuvostoon valittiin Haukka, Malmi, Ruosteenoja, Kauppila ja Piisi. Sama kokous myönsi tavoitellun Uppsala-stipendin osakunnan myöhemmälle inspehtorille Pentti Alhoselle. Toinen stipendinsaaja oli Kirsti Ruosteenoja. Kokous hyväksyi myös sääntömuutoksen, joka mahdollisti Satakuntalainen-lehden virkailijoiden valitsemisen lukuvuosi-periaatteen sijasta

kalenterivuosittain. Ehdotus hyväksyttiin lopullisesti seuraavassa kokouksessa toisessa käsitelyssä. Muutos oli astuva voimaan välittömästi sen jälkeen kun yliopiston rehtori oli vahvistanut uudet säätöpykälät.³²⁷

Toukokuussa 1961 valittiin Satakuntalaisen päätoimitajaksi *civis* Pekka Santala. Hän saneli pöytäkirjaan reunaehdon, jonka mukaan ”hän ei tule missään tapauksessa jatkamaan Satakuntalaisen päätoimitajan virassa ensi vuonna (v. 1962 AA)”. Lehden toimitussihteeriksi valittiin *civis* Reijo Rajamäki.³²⁸

Osakuntaan oli edellisenä lukuvuotena hankittu televisio, johon liittyy pieni hauska anekdootti. Osakuntalaisten kokoontuessa viettämään perinteistä itsenäisyysjuhlaa 6.12.1960 ei iltajuhla päässytkään alkamaan suunnitellusti kello 20.15. Tilaisuus alkoi vasta kun Satakuntatalon vahtimestari Tolvanen katkaisi sähköt lehtihuoneesta, joka oli pakkautunut täyteen television katselijoita.³²⁹

Maakunnallisuus ja maakunta-ate eivät olleet esillä ainoastaan kesäretkillä ja -juhlissa. Se näkyi myös Satakuntatalossa, ainakin jos inspehtori Niinen luonnehdintaan on yhtyminen:

”Satakuntatalo on aatteen toteuttama, mutta ilman työtä ei aatekaan menesty. Olkaa siis aatteellisia, mutta tehkää myös työtä.”³³⁰

Lukuvuosi 1961 – 1962

Nyt tarkasteltavana oleva lukuvuosi ei ole jättänyt jälkeensä vuosihistoriaa, joten menneisyyttä joutuu peilaamaan ainoastaan pöytäkirjamateriaalin kautta.

Syksyn kokouksissa täydennettiin virkailijaluetteloa. Historioitsijaksi valittiin Arja Vanne ja Satakuntalaisen taloudenhoitajaksi Juhani Karumo.³³¹ Vanteen ura osakunnan historioitsijana jää kuitenkin lähes yhtä lyhyeksi kuin aikanaan Matti Ängön isännänura. Hän pyysi jo seuraavassa kokouksessa eroa tehtävästä, mikä hänelle myös myönnettiin. Uudeksi historioitsijaksi valittiin Liisa Salminen.³³²

Osakunnan kuraattorina aktiivisesti toiminut HLL Antti Kotiranta anoi osakunnalta virkavapautta ajaksi 15.11.1961 – 14.11.1962. Monen ylioppilaselämässä aktiivisen henkilön tavoin Kotirannan aktiivisuus ei pelkästään, moninaisuudestaan ja laajuudestaan huolimatta, rajoittunut Satakuntalaiseen Osakuntaan. Kotiranta tuli valituksi HYY:n ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. Tehtävän luonteen vuoksi hän joutui anomaan virkavapautta mikä hänen luonnollisesti kokouksessa myönnettiinkin. Sama kokous valitsi myös toimikunnan valmistelemaan vt. kuraattorin valintaa.³³³ Se toteutui vasta monien vaiheiden jälkeen. Lokakuun 31. päivän kokouksessa esiteltiin henkilötä, joita oli tehtävään ajateltu. Kysytyistä kieltävän vastauksen oli antanut mm. Gunnar Graeffe, jonka nimi nousi myöhemmin esiin varsinaissakin kuraattorinvaalissa. Juha Salminen oli suostunut ehdokkaaksi, Timo Tiusanen puolestaan oli tässä vaiheessa vielä jäänyt harkitsevalle kannalle.³³⁴ Seuraavassa kokouksessa kävikiin ilmi, että Salminen olikin kieltäytynyt ehdokkuudesta. Samoin oli tehnyt Timo Tiusanen. Toimikunta velvoitettiin jatkamaan työtään ja valmistelemaan asiasta esitys seuraavan

Yliopiston rehtori ja rouva Edwin Linkomies saapuvat vuosijuhlaan 1962. Linkomiehen takana Sakari Ryömä ja portailla inspitär Vuokko Niini. Oikealla airuena Iimo Suojanen. Dipl. ins. Veikko Kauppilan valokuvakokoelma.

kokoukseen.³³⁵ Toimikunta Se oli jälleen ollut ahkera, mutta uurasta työtä ei palkittu. Tuloksena oli taas tukku kieltäytyisiä. Iloniemi, Tiisala ja Lehtonen olivat kieltäytyneet. Maisteri Esa Rantala oli toisen kosinnan tuloksena suostunut ehdokkaaksi. Koska toimikunnan ponnisteluista huolimatta ei muita ehdokkaita ollut, valitsi kokous maisteri Rantalan vt. kuraattoriksi.³³⁶

Marraskuun 14. pidetty kokous perusti osakuntaan uuden viran, tosin ensin kokeiluluontoisena. Virka oli ulkoasiainsihteerin tehtävä. Civis Veikko Kauppila ehdotti siihen osakunnan sihteeriä civis Pekka Harttilaa. Kauppilan ehdotusta vastusti civis Pekka Santala perustellen kantaansa sillä, ettei samaa henkilöä tulisi valita usean tehtävän haltijaksi. Santala pelkäsi tällaisen johtavan osakunta-aristokratiaan. Civis Kauppila känäsi kuitenkin Santalan ajatuksia vastaan todeten, että rajankäynti sihteeriin ja ulkoasiainsihteeriin toimenkuviien välillä onnistuisi juuri hänen ehdottamallaan menettelyllä kaikista parhaiten. Ilmeisesti Kauppilan perustelu oli niin vakuuttava tai ainakin kovin vakuuttavasti esitetty, että Santala perui tekemänsä vastaehdotuksen. Osakunnan sihteeri Pekka Harttila tuli siten valituksi myös ulkoasiainsihteeriksi.³³⁷

Marraskuun myöhemmissä kokouksissa jatkettiin virkailijavaaleja. Osakunnan edustajiksi Satalinnan Säätiöön valittiin Kotiranta, Patja ja Wirkki.³³⁸ Satakuntalaisen päätoimittajaksi valittiin Reijo Rajamäki³³⁹, joka seuraavassa kokouksessa luopui tiedotussihteerin paikastaan. Uudeksi tiedotussihteeriksi puolestaan valittiin Änkö.³⁴⁰ Samainen kokous täydensi edelleen Satakuntalaisen virkailijakuntaa. Lehden taloudenhoitajaksi valittiin civis Karumo ja levikkipäälliköksi civis Kauppila.³⁴¹

Osakunnalle oma tiedotuslehti

Vuoden 1962 ensimmäinen osakunnan varsinainen kokous keskusteli mahdollisuudesta perustaa oma tiedotuslehti. Keskustelu ehden perustamisen ympäillä oli luonnollisesti vilkasta, sillä asia oli tärkeä. Civis Santala kiinnitti omassa puheenvuorossaan huomiota lehden tekemisen käytännöllisiin järjestelyihin. Hän esitti, että se voisi malliltaan muistuttaa Hämäläis-Osakunnan vastaavaa painotuotetta. Lehden painatuskuluksi Santala oli selvittänyt 2 500 markkaa 700:lta kappaleelta. Lisäksi tulisivat vielä postituskulut. Lehden esiintymistiheydeksi Santala toivoi kuukausittaisuutta. Seuraavaksi keskusteltiin lehden mahdollisesta painopaiasta. Civis Jukka Haukka muistutti kokousta siitä avusta, mitä Vammalan kirjapaino Oy oli osakunnalle usein antanut. Omassa puheenvuorossaan civis Santala kuitenkin totesi, ettei hän ollut omassa esityksessään ottanut kantaa lehden painopaikeaan. Santala kiitteli kuitenkin kyseisen kirjapainon laadukasta työtä Satakuntalainen-lehden painamisessa. Civis Piisi esitti, että lehti ilmestyi ensin yhtenä koenuumerona osana Satakuntalaista. Myöhemmin se voitaisiin vakinaistaa. Civis Raivio kannatti esitettyä menettelyä. Civis Santala kertoi, että Teekkarilehdestä, josta ilmestiyivät A- ja B-versio, viimeksi mainitun toimiessa tiedotuslehtenä. Asiaa ei vielä tehnyt päättetty, vaan se siirtyi seuraavalle kokoukselle. Siihen mennessä pyydettiäsiin lausunnot osakuntaneuvostolta ja taloustoimikunnalta.³⁴²

Keskustelu lehdestä siis jatkui jo viikon päästä olevassa seuraavassa kokouksessa. Vt. kuraattori, maisteri Esa Rantala ilmoitti osakunta- ja taloustoimikunnan lausunnot, jotka oli annettu tiedotuslehden perustamisesta. Taloustoimikunta kannatti lehden perustamista, ja ehdotti sen ilmestyvän 4 – 8 kertaa lukuvuodessa. Osakuntaneuvosto yhtyi taloustoimikunnan kantaan, tosin se esitti lehden perustamista aluksi kokeiluluontoisena ja esitti vakinaistamista myöhemmin harkittavaksi. Civis Haapiseva kannatti osakuntaneuvoston esitystä, sillä se ei ollut ristiriidassa taloustoimikunnan lausuman kanssa., vaan ainoastaan täydensi ja tarkensi sitä. Tämä osakuntaneuvoston kanta jäi kokouksen päätökseksi.³⁴³

Tammikuun 30:nnen kokous esitti osakunnan sääntöjen 50§ muutettavan siten, että sen sisältämään virkailijaluetteloon lisättiin ulkoasiainsihteerin virka. Samalla hyväksyttiin uusi sääntöpykälä 66a, joka määritteli ulkoasiainsihteerin tehtäviä seuraavasti:

”Ulkoasiainsihteerin tehtävät ovat: yhteydenpito ulkomaisiin ystävyyskorporaatioihin, stipendiaattivaihdon järjestäminen, huolenpito osakunnan ulkomaisista vieraista ja ulkomaille matkustavien osakuntalaisten opastaminen sekä mahdollisten ulkomaisien harjoittelua- ja opiskelupaikkojen hankkiminen.”³⁴⁴

Samalla myönnettiin civis Pekka Harttilalle ero ulkoasiainsihteerin tilapäisen toimen hoitamisesta ja valittiin tehtävään civis Kari Raivio siihen saakka, kunnes ulkoasiainsihteerin vakinainen virka oli säätömuutoksia koskevan vahvistamisen jälkeen syntynyt.³⁴⁵ Seuraavassa kokouksessa hyväksyttiin toisessa käsittelyssä virkailijapykälän 50 täydennys ja uusi virkailijan tehtäviä koskeva pykälä 66a.³⁴⁶

Osakuntanauhat puhuttivat

Osakuntanauhojen jakaminen ja sen perusteet nousi seuraavaksi laajempaa keskustelua herättäneeksi aiheeksi. Osakunnan varsinaiselle kokoukselle 20.3.1962 annettiin opastustoimikunnan esitys osakuntanauhan antamisesta syksyllä 1961 tulleille uusille jäsenille. Esityksen tultua luetuksi tiedusteli civis Piisi, missä oikein kulki raja kiitosmaininnan saaneiden ja ilman sitä osakuntanauhan saaneiden välillä. Opastustoimikunnan puolesta civis Virtalaine kertoi, että vähintään 20 pistettä saaneet saavat nauhan ja vähintään 40 pistettä saaneet saavat sen kiitosmaininnalla. Inspektori Niini tiedustelikin civis Virtalaineen vastauksen perusteella, moneltao osakunnan toimintaan osaa ottaneelta oli nauha kuitenkin jäänyt saamatta. Vastaukseksi civis Virtalaine ilmoitti heitä olevan viitisenkymmentä. Tämän kuultuaan inspektori toisti kysymyksensä, johon civis Virtalaine antoi tarkentavana vastauksena luvun 24. Civis Piisi totesi havainneensa epätarkoituksenmukaisuutta fuksipisteiden keruussa. Civis Ryömä yhtyi civis Piisin kantaan, todeten pistesysteemin olevan tietyssä määrin epäoikeudenmukainen. Civis Ryömä totesi, että joku voi saada pisteet kokoon yksistään urheilemalla. Hänen mukaansa oli kyseenalaista voidaanko näin yksipuolisella osakuntatoiminalla antaa osakuntanauha. Inspektori muistutti, ettei liiallinen ankaruus ollut paikallaan sitä myönnnettäessä. Civis Piisi toisti kantansa todeten, että nykyinen pistesysteemi jättää nauhan myöntämisperusteisiin liikaa harkinnavaraisuutta. Keskustelun edetessä civis Pekka Harttila kiinnitti huomionsa uuteen epäkohtaan. Hänen mukaansa nyt oli kaikille ulkojäsenille annettu osakuntanauha, vaikkei tällaiselle menettelylle löytynyt perusteita opastusohjesäännöstä saatikka sitten osakunnan säännöistä. Civis Virtalaine totesi, että moni sellainen ulkojäsen, joka ei ollut osallistunut fuksikasvatukseen, oli saanut vastaavanlaista koulutusta omassa korkeakoulussaan. Kuraattori huomautti, että melkoinen osa oli työssäkäyvä, joista he eivät tällaisista koulutusta saaneet. Civis Kauppila ilmoitti olevansa kuraattorin kanssa samaa mieltä. Keskustelu rönsyili edelleen, mutta lopulta äänestyksen jälkeen opastustoimikunnan ehdotus osakuntanauhojen saajista tuli hyväksytyksi äänin 8 – 2.³⁴⁷

Liikuntayhdistykseen?

Kaksi päivää tämän vilkasta keskustelua herättäneen kokouksen jälkeen osakunta joutui kokoontumaan ylimääräiseen kokoukseen. Syynä oli Helsingin yliopiston Ylioppilaskunnalta tullut kirje, jossa tiedusteltiin osakunnan kantaa ylioppilaskunnan yhteyteen suunnitteilla olevaan liikuntayhdistykseen. Asiaa varten oli paria vuotta aiemmin asetettu komitea, joka nyt oli saanut työnsä päätkseen kannattaen mainitun yhdistyksen perustamista. Myös

liikuntayhdystyksen säännöt olivat valmistuneet. Vt. kuraattori luki ääneen kokoukselle säännöt, minkä jälkeen hän kehotti osakuntalaisia ilmaisemaan mielipiteensä Satakuntalaisten Osakunnan liittymisestä kyseiseen yhdistykseen vai ei. Civis Santala totesi puheenvuorossaan, että kaikki massaliikuntaan kuuluva oli aina ollut lähellä hänen sydäntään. Hän ehdotti että osakunta liittyisi kyseiseen yhdistykseen. Civis Kauppila tiedusteli yhdistykseen kuulumisen mukanaan tuomista mahdollisista taloudellisista rasituksista. Tähän vastaukseksi vt. kuraattori luki yhdistyksen sääntöehdotuksen 4§, jonka mukaan yhdistys voi asettaa jäsenensä suoritettavaksi maksuja. Hän lisäsi, että yhdistyksen perustamishankkeessa innokkaasti mukana olleen rouva Hollménin mukaan, yhdistys tulisi kaiken todennäköisyyden mukaan saamaan taloudellista tukea yliopistolta. Kansliapäällikkö Rauramo oli kuulemma suhtautunut asiaan myönteisesti. Kuultuaan vt. kuraattorin vastauksen civis Kauppila tuli päättelyssään siihen tulokseen, ettei yhdistykseen kuulumisesta koidu taloudellista taakkaa osakunnalle. Civis Harttila muistutti, etteivät vastaanlaiset yhdistykset yleensä olleet turvautuneet osakuntien taloudelliseen apuun. Vt. kuraattori mainitsi, että halutessaan osakunta pääsisi liitytyään yhdistykseen myös nopeasti siitä eroon. Civis Haapiseva totesi tyydytyksellä uuden yhdistyksen perustamisen. Hän tiedusteli, olisiko perusteltua perustaa osakuntaan toinen urheilujohtajan virka, jonka haltija hoitaisi massaurheilun. Civis Ryömä muistutti, että tällaisesta oli ollut puhetta jo edellisenä syksynä. Civis Santala huomautti, että sääntömuutokset muutenkin olivat ajankohtaistumassa, joten muutoksia virkailijoihinkin voitaisiin tässä yhteydessä tehdä. Vt. kuraattorin julistettua keskustelun päättyneeksi oli tehty ehdotus, joka puolsi liittymistä. Koska vastaehdotuksia ei oltu tehty, totesi hän että yhdistykseen liitytään.³⁴⁸

Huhtikuussa osakunta aloitti jokavuotisen virkailijavaalinsa. Lukuvuoden 1962 – 1963 keskeisiksi virkailijoiksi valittiin taloudenhoitajaksi DI Pentti Mattila, sihteeriksi Kaarina Tulonen, isännäksi Juhani Hakoniemi, emännäksi Sirkka-Liisa Leppäkoski, kaitsijaksi Veikko Kauppila ja ulkoasiainsihteeriksi Pekka Harttila.³⁴⁹

Kerhotoiminta oli lukuvuonna 1961 – 1962 kohtalaisen aktiivista. Kerhoista olivat toiminassa ainakin naistenkerho, reserviupseerikerho, näytelmäkerho, nokkahuulukerho ja kerho 52.³⁵⁰

Lukuvuosi 1962 – 1963

Kyseisestä lukuvuodesta on lähdemateriaaliin jäänyt toimintakertomus eli vuosihistoria. Sen laatija on Kaisa Pihlajamäki.

Tarkasteltavasta lukuvuodesta muodostui merkittävä Satakuntalaisen Osakunnan historiassa. Vuonna 1962 tuli kuluneeksi kymmenen vuotta Satakuntatalon valmistumisesta. Osakunnan johdossa tapahtui myös muutoksia. Osakuntaa yli kuusi vuotta johtanut professori Risto Niini luopui tehtävästäään. Hänen tilalleen valittiin inspektoriksi professori Inkeri Anttila. Satakuntalainen Osakunta teki valinnallaan historiaa. Inkeri Anttila oli kautta aikojen ensimmäinen naisinspektori Helsingin yliopiston osakunnissa. Ensimmäistä naispresidenttiä suomalaiset saivat odottaa aina vuoteen 2000 asti, jolloin Tarja Halonen valittiin presidentiksi. Ainutlaatuista oli myös se, että ko. lukuvuonna osakunnan kuraattorin tehtävää hoiti peräti

Vuoden 1963 tuoreet civikset osakuntanauhoineen kuraattorinsa Veikko Kauppilan takana. Nauhat annettiin vuosijuhlan pääväjuhlassa. Dipl. ins. Veikko Kauppilan valokuvakokoelma.

kolme henkilöä. He olivat Esa Rantala, Antti Kotiranta ja Pentti Patja. Muu osakuntaelämä kulki vanhoissa tutuissa urissaan. Pihlajamäen mukaan ajoittain osakuntaelämässä oli havaittavissa kalpeutta, varsinkaan osakunnan varsinaiset kokoukset eivät innostaneet liikkeelle suuria joukkoja. Kerhotoiminta sen sijaan oli kohtalaisen vilkasta.³⁵¹

Osakunnalla oli siis kolmen kuraattorin lisäksi myös kaksi inspehtoria. Risto Niinen ja Inkeri Anttilan vallanvaihto tapahtui perinteisessä inspehtorinkaronkassa, joka pidettiin 7.5.1963. Osakuntalaisten lisäksi karonkkaan osallistui kolmisenkymmentä senioria. Professorit Pekka Katara ja Jalmari Jaakkola kohdistivat puheensa eroavalle inspehtorille Risto Niinelle. Samoin tekivät puheissaan uudeksi inspehtoriksi valittu professori Inkeri Anttila ja kuraattori Antti Kotiranta. Tilaisuuden musiikista vastasi trio Untamala ja civis Timo Sarvilinna, joka esitti laulua.³⁵²

Uusi inspehtioli valittu osakunnan varsinaisessa kokouksessa 12.3.1963. Inspehtorin vaalia valmistellessa toimikunnassa olivat jäseninä valt. kand. Pentti Patja, civis Anneli Räikkälä ja civis Veikko Kauppila. Toimikunta tosin esitti uudeksi inspehtoriksi maantieteen professoria Veikko Okkoa, mutta osakunnan kokous päätyi historialliseen ratkaisuunsa äänin 58 – 21. Inkeri Anttilaa osakunnan uudeksi inspehtoriksi esitti civis Paavo-Juha Kotiranta.³⁵³ Palaan inspehtorinvaalin värikäisiin ja moninaisiin vaiheisiin tuonnempaan.

Osakunnan johdossa tapahtui myös toinen muutos. Antti Kotirannan seuraajaksi valittiin valtioiteiden kandidaatti Pentti Patja. Hänet valittiin tehtävänsä osakunnan varsinaisessa kokouksessa 27.11.1962. Kuraattorinvaalikaan ei ollut mutkaton, vaan sisälsi useita värikkäitä vaiheita. Kuraattorikin nimittäin valittiin vasta äänestyksen jälkeen, sillä vaalia valmistellut

Kuraattorit Antti Kotiranta ja Esa Rantala antavat "vanhojen" onnenpoikun uudelle kuraattorille valt. kand. Pentti Patjalle, jonka kolmivuotinen virkakausi alkoi 1.3.1962. Lääkintöneuvos Antti Kotirannan valokuvakokoelma.

toimikunta päätyi lopulta tarjoamaan osakunnalle kolmen henkilön vaihtoehtoa uudeksi kuraattoriksi. Ehdokkaat olivat VTK Pentti Patja, FK Juha Salminen ja FK Gunnar Graeffe. Äänestysessä Patja voitti Salmisen luvuin 33 – 13. FK Graeffe ei saanut kannatusta kokoukseen osallistuneiden joukosta.³⁵⁴ Palaan tähänkin vaaliin tuonnempana, sillä mielestäni se ansaitsee vivahderikkautensa vuoksi myös erillistarkastelun.

Kuraattorinvaihdoksesta tulikin "kolmen kuraattorin karonkka". Paikalla oli eroavan kuraattorin Antti Kotirannan lisäksi myös hänen viransijaisenaan ansiokkaasti toiminut maisteri Esa Rantala. Kutsuvieraina karonkassa olivat osakunnan inspehtoripari Niini, HO:n kuraattori Aarne Lampi, maisteri Kauko Malmi ja vahtimestari Eero Tolvanen. Kaikkiaan illallisvieraita oli 65. Puheen kuraattoreille piti valt. kand. Eero Helariutta, johon kuraattorit luonnollisesti vastasivat. Inspehtori luovutti osakunnan lahjat ex-kuraattoreille. Lisäksi kuultiin civis Timo Sarvilinnan ja Jussi-Pekka Sepän laulavan gluntteja. Vuosihistorian mukaan juhla jatkui iloisissa tunnelmissa aina aamutunneille saakka.³⁵⁵

Osakunnan jäsenmäärä oli syksyllä 1962 733 jäsentä ja keväällä 1963 704 jäsentä. Historiallis-kielitieteellinen osasto oli edelleen suosituin. Kevään 704:sta jäsenestä peräti 243

opiskeli ko. osastossa, mikä vastaa 34,5 %:n osuutta. Toiseksi suosituin tiedekunta keväällä 1963 oli matemaattis-luonnontieteellinen osasto, jossa opiskeli 142 satakuntalaista eli 20,2 % osakuntalaisista. Kolmannella sijalla olevassa valtiotieteellisessä tiedekunnassa opiskeli keväällä 84 satolasta (11,9 %). Naisopiskelijoiden osuuus kevätlukukauden opiskelijoista oli 419, joten enemmistö (59,5 %) osakuntalaisista oli tänäkin lukuvuonna naisia.³⁵⁶

Huomattavien satakuntalaisten merkkipäivistä osakunnan vuosihistorian laatija on kirjannut mm. professori Pentti Eskolan, joka täytti 80 vuotta 8.1.1963. Samoin huomioitiin teatterineuvos Eino Salmelaisen 70 –vuotispäivät 30.3.1963 ja kirjailija Frans Emil Sillanpään 75-vuotispäivät 16.9.1963. Kahden viimeksi mainitun merkkipäivät osakunta huomioi myös tervehdyskäynnillä ja lajhalla. Salmelaiselle luovutettiin osakunnan kunnianauha ja Sillanpäälle osakunnan pienoislipu.³⁵⁷ Pentti Eskolan tieteellistä elämäntöitä käsiteltiin Pentti Alhosen kirjoituksessa ”Geologisen maailmankuvan ääreltä” Satakuntalaisessa.³⁵⁸

Osakunnan vuosijuhla pidettiin 24.3.1963. Sitä vietettiin perinteisin menoin. Juhla oli tälläkin kertaa jakautunut päävä- ja iltajuhlaan. Edellisessä oli ohjelmassa musiikkia ja puheita, jälkimmäinen huipentui mielenkiintoiseen vuosijuhlaesitelmään, jonka piti valtiotieteiden tohtori Raimo Ilaskivi aiheesta ”Rahan muuttuvista tehtävistä”.³⁵⁹ Puheessaan kotiseudulle korosti Pekka Harttila sen merkitystä ihmisen elämälle. Päiväjuhlassa saivat osakuntanauhansa myös ns. riemucivikset, jotka olivat kirjoittautuneet osakuntaan 50 tai 55 vuotta aiemmin. Vuosijuhlassa kutsuttiin teatterineuvos Eino Salmelainen osakunnan kunniajäseneksi. Aamupala tarjoiltiin kello 3:n aikaan.³⁶⁰

Satakuntatalo 10 vuotta

Satakuntatalon valmistumisesta tuli kuluneeksi kymmenen vuotta syksyllä 1962. Marraskuun 11. päivänä vietettiin talon 10-vuotisjuhlaa. Päivällä Satalinnan säätiön ja osakunnan edustajat kävivät laskemassa seppeleen Maila Mikkolan haudalle. Iltatilaisuuteen saapui kutsuvieraiden lisäksi joukko entisiä ja nykyisiä osakuntalaisia. Tilaisuudessa esiintyi osakunnan orkesteri esittäen Jean Sibeliuksen Andante Festivon ja Wolfgang Amadeus Mozartin Menuetin. Toiminnanjohtaja Kauko Malmi toivotti vieraat tervetulleiksi, minkä jälkeen maisteri Timo Tiusanen esitti lausuntaa. Osakunnan inspektorin, professori Niinen puheen jälkeen jaettiin ensi kertaa osakunnan ystävyysmerkki. Sen saivat seuraavat henkilöt: Satakuntatalon vahtimestari Eero Tolvanen, kauppias Väinö Mahlamäki, rehtori Hugo Nuorsaari ja talousneuvos Sakari Setälä. Tämän jälkeen esiintyi vanhemmista osakuntalaisista koottu kvartetti. Kymmenvuotias sai vastaanottaa myös joukon tervehdyksiä. Mm. entisen inspektorin Edwin Linkomiehen tervehdyksen tilaisuudessa esitti inspitar Vera Linkomies. Juhla sai ansaitsemansa huomion lehdistön palstoilla.³⁶¹ Myös Satakuntalaisen numero 3 / 1962 oli Satakuntatalon kymmenvuotisjuhlanumero. Siihen oli koottu useita mielenkiintoisia artikkeleita. Myös kirjoittajat oli valittu huolella. Lehteen jättivät kynänjälkensä mm. Pentti Alhonen, Seppo Myllyniemi ja Kauko Malmi.³⁶² Mainittu juhlanumero pureutui myös kuusikymmenluvulla kiihtyneeseen kilpailutilanteeseen osakuntien ja tiedekuntajärjestöjen välillä. Jussi Hakaniemi esitti lehdessä mielipideturkimusta ”Osakunta – tiedekuntajärjestö”.³⁶³

Satakuntalaisten Osakunnan isännät yhteisvalokuvassa Satakuntatalon 10-vuotisjuhlassa 1962. Istimassa vasemmalta mm. Aalto-Setälä, Eino Juusela, Tapio Horila ja Heimo Ketola. Seisomassa vasemmalta Veikko Oksanen, Unto Partanen, Antti Kotiranta, Tauno Kivelä, Raimo Hollmén, Pentti Patja, Pekka Santala, Veikko Kauppila, Sakari Ryömä ja Jussi Hakaniemi. Lääkintöneuvos Antti Kotirannan valokuvakokoelma.

Itsäisyyspäivän vietto

Itsäisyyspäivää osakunta vietti 6.12.1962 perinteisin menoin. Ohjelman kuului mm. Jumalanpalvelus, kunnianosoitukset ja seppeleenlaskut sekä varsinainen päiväjuhlan. Päiväjuhlassa oli saapuvilla runsaslukuinen satakuntalaisjoukko. Heidän lisäkseen paikalla oli satakuntalaisia oppikoulujen teinejä ja HYY:n vieraana oleva neuvostoliittolainen kulttuuridelegaatio. Juhlapuheen piti inspektori Risto Niini ja kuraattori jakoi osakuntatoiminnassa ansioituneille harrastusmerkit.³⁶⁴

Yhteydet muihin osakuntiin

Yhteydenpito muiden osakuntien kanssa jatkui tiiviinä myös lukuvuonna 1962 - 1963. Erityisen hyvät välit osakunnalla oli EPO:n kanssa. Eteläpohjalaisen ja satakuntalaisten yhteisistä illanvietoista mainittakoon eräs paljon polemiikkia jälkeenpäin herättänyt tilaisuus.

Maaliskuun 5. päivänä 1963 oli kokoonnuttu viettämään iltaa Botnialle. Satakuntalaisilla oli vastuu ohjelman järjestämisestä. Paikalle oli tuotu vanha flyygeli, jonka särkemisessä saavutettiin jopa Aasian, Euroopan ja Suomen ennätykset: 6 minuuttia 46 sekuntia. Erityisesti flyygelin rikkomisesta pahoitti mielensä osakunnan kulttuurisilteeri Paavo-Juha Kotiranta. Hän esitti paheksuntansa tapahtuneesta todeten flyygelin rikkomisen olleen epäluottamuslause kulttuuritoimikunnan työlle. Kotirannan kriitikistä huolimatta varsinaisiin toimenpiteisiin ei kuitenkaan ryhdytty.³⁶⁵ Malli flyygelien rikkomiselle kilpailumielessä oli saatu yhdysvaltalaisilta opiskelijapiireiltä. Rapakon takana oli yleistä, että opiskelijajuhissa kilpailtiin myös omankin näkemykseni mukaan hieman kyseenalaississa lajeissa.

Maakunnallinen toiminta

Maakunnallinen toiminta oli edelleen merkittävää. Yhteistyö nuorisoseurajärjestön kanssa jatkui ja osakunta pysyi perinteessään tehdä kotiseuduntutkimusretkiä sekä viettää kesäjuhlia maakunnassa. Vuoden 1963 kotiseuduntutkimusretket suoritettiin 4. – 21.6. Kullaalle ja 1. – 17.8. Eurajoelle. Harjavallassa vietettiin kotiseutupäiviä 14. – 15.4. Kesäjuhlien pitopaikaksi oli valittu Rauma.

Yhteistyötä tehtiin myös siinä muodossa, että maakunta vieraili osakunnassa. Hyvänä esimerkinä on Pohjois-Satakunnan Nuorisoseurojen Keskusseura ry:n järjestämä osakuntailta Satakuntalaisessa Osakunnassa. Ohjelma oli erittäin monipuolin ja tietenkin hyvin huolella valmisteltu. Aluksi kuultiin nuorisoseuralaismarssi ja Merikarvian Nuorisoseuran soittokunnan esityksiä. Tämän jälkeen keskusseuran esimies Toivo Kaija lausui tervetuliaisat. Pomarkun naisvoimistelijat esiintyivät ja kuorolaulua kuultiin Kankaanpään Nuorisoseuran sekakuoron esittämänä. Merikarialainen Erkki Itäkylä esitti kansansoittoa ja Siikaisten Nuorisoseuran tanhuryhmä tanhusi. Väliajan jälkeen oli yhteislaulun vuoro. Lauluksi oli tienkenkin valittu Satakunnan laulu. Sen vaiettua osakuntaneuvoston varapuheenjohtaja Pekka Harttila luovutti nuorisoseuralaisille osakunnan historian. Osakunta sai puolestaan keskusseuralta lahjaksi puisen haarikan, josta osakuntalaisten nimissä kiitossanat lausui Pekka Harttila. Monipuolin ohjelma jatkui edelleen. Vuorossa oli lausuntaa Pirkko Kangasniemen esittämänä. Yksinlaulua esitti Ahti Hämäläinen ja huuliharppua soitti Martti Kuusijärvi. Ilta päätti kankaanpääläisten esittämään E Jacobsonin näytelmään ”Laululintunen”, jonka oli ohjannut Raikko Pihlajamaa. Ilta oli onnistunut ja osoituksena hyvistä suhteista osakunnan ja nuorisoseurojen välillä kertoo omaa kieltään lukuisat maakunnan sanomalehtien kirjoitukset.³⁶⁶

Satakunnan laulujuhlat vietettiin 28. – 29.6.1963 Lauttakylässä. Sunnuntaina 28. oli osakuntalaisten järjestämä iltama, jossa isäntä Juhani Hakaniemi piti tervehdyspuheen ja kuraattori Pentti Patja juhlapuheen. Muuna ohjelmana kuultiin gluntteja ja Keikyän Nuorisoseuran esittämää tanhuja. Osakunnan tangsoorkesteri civis Ilkka Karumon johdolla huolehti tangsimusiikista.³⁶⁷

Harjavallassa vietetyt kotiseutupäivät oli järjestetty yhteistyössä osakunnan, Satakunnan Maakuntaliiton ja Satakunnan Nuorisoseurain kanssa. Osakuntalaiset osallistuivat ohjelmaan seuraavalla panoksella: 14.4. iltajuhlassa lainopin yo. Seppo Juntunen huolehti musiikkia.

ohjelmasta ja 15.4. pidetyssä pääjuhlassa maisteri Unto Salo Satakunnan Museosta piti juhlaesitelmän. Osakunnan tervehdyksen esitti isäntä Juhani Hakaniemi.³⁶⁸ Osakunnan kesäjuhlat järjestettiin heinäkuussa Raumalla. Ohjelma oli monipuolista, kuten osakunnan Turun ja Porin lääninhallitukselle tekemästä anomuksesta käy ilmi.³⁶⁹ Valitettavaa oli etteivät sääti suosi-neet kesäjuhlien viettäjiä, sillä juhlien ajan Raumalla oli erittäin myrskyistä ja sateista. Sään huonouden vuoksi jouduttiin myös useita tilaisuuksia perumaan. Tämä ei kuitenkaan onneksi lannistanut juhlaileisön mieltä.

Lauantaina 20.7.1963 kokoontui kylmästä säästä ja sateesta piittaamatona osakuntalaisten joukko Rauman Säästöpankkiin, jossa tarjoiltiin kahvit. Neljän aikaan iltapäivällä seurasi ohjelman massan veneeritki Kylmäpihlajan majakalle. Rauman kaupunki tarjosilla illallisen Purjehdusseuran Paviljongilla, jossa osakunnan inspektorille Inkeri Anttilalle esitettiin laulutervehdys, minkä jälkeen hän esitti tervehdyksensä osakuntalaistille. Myöhemmin illalla oli mahdollisuus saunomiseen ja puolen yön tienoissa sytytettiin kokko. Majoitus oli järjestetty Poroholmaan. Majoitusjärjestelyistä vastasi kesäjuhla-omikunnan puolesta Jarmo Isotalo. Toinen juhlapäivä alkoi Rauman kaupunkiseurakunnan tarjoamilla aamukahveilla. Kahvit nautittuaan juhlaväki siirtyi Jumalanpalvelukseen Rauman kirkkoon. Kirkonmenojen jälkeen seurasi seppeleenlasku sankarihaudalle. Osakuntaa edustivat inspektorit Anttila ja kuraattori Patja. Seppeleen laski myös GH:n andra kurator Lars Sundin. Lounaan yhteydessä Sundinille luovutettiin osakuntanauha. Ohjelman suunnittelut ulkoilmakonsertti peruuuntui huonon sään vuoksi. Myös Raumanlinnaan suunniteltu iltajuhla oli peruttava, koska monet osakuntalaiset olivat jo suunnanneet kulkunsa kotia kohti.³⁷⁰

Kotiseuturetki suuntautui Kullaalle. Retki suoritettiin 4. – 21.6. välisenä aikana. Retken johtajana toimi HuK Anneli Räikkälä. Hänen tutkimuskohteenaan oli paikannimistö. Muut osallistujat ja heidän tutkimusaiheensa olivat: Sinikka Blomberg (ruuanlaittosanasto), Raili Penti (maamiehen työvuosi), Seppo Myllyniemi (kaupunkimatkat), Irja Nummi (maitotalous ja maitoruuat), Aila Suutari (museon järjestely), Tuula Saarinen (museon järjestely), Hilkka Nikander (valokuvat ja pirtinistatusrekonstruksiopohjakaavat), Maija-Liisa Pohja (sanastus) ja Leena Porkka-Tuominen (tekstiilitutkimus). Toinen kotiseudun tutkimusretki suuntautui puolestaan Eurajoelle. Retken johtajana oli maisteri Minna Savela. Muut osallistujat ja heidän tutkimusaiheensa olivat: Marja Jalonen (nauhoitus, stipendiaatti Turusta), Vappu Kujala (museon luetteloointi), Hilkka Nikander (valokuvaus), Leena Porkka-Tuominen (tekstiilitutkimus), Marja Rekola (museotyö), Liisa Salminen (museotyö), Airi Viitanen (maamiehen työvuosi), Toivo Tikkainen (merikalastus, stipendiaatti Turusta) ja Urpo Vento (kansanperintein nauhoitus). Retkelle osallistuivat vierailijoina HuK Jorma Rekunen ja HuK Jaakko Yli-Paavola. Heidän toimenkuvaansa kuului paikallisen murteen nauhoittaminen. Johtajana toiminut maisteri Minna Savela osallistui puolestaan museotyöhön. Kotiseututoimikunnan päätöksen mukaisesti retken nauhoitusanti tallennettiin mm. Kansallismuseon. Osakunnan kotiseuturetkien merkitys oli tällä kertaa myös sen itsensä kannalta huomattava. Niin Kullaalla kuin Eurajoellakin osakunta oli tuntematon ja kauainen käsite. Tutkimusviikkojen aikana osakunta tuli tutuksi pitäjäläisille. Lukuvuoden 1962 – 1963 kulttuurihistorieli Sirkka-Liisa Hakala toteaakin toimintakertomuksensa päätteeksi:

”... Varmasti myötämielisyys osakuntaa ja osakuntalaisia kohtaan on yhtä suureksi edaksi molemmille osapuolille: maakunnalle ja osakunnalle. Yhteistyötä ja sen muotoja tulisi vain jatkuvasti kehittää ja miksei laajentaakin.”³⁷¹

Kotiseuturetket havaittiin myös maakunnan lehdissä. Esimerkiksi Satakunnan Kansa otsikoi osakuntalaisten Kullaan-retkestä mm. seuraavasti: ”Satakuntalaisen Osakunnan tutkimusryhmä keräämässä tietoja Kullaan menneisyydestä”. Artikkelissa on kerrottu retken osanottajat ja heidän toimenkuvansa.³⁷²

Kerhotoiminta jatkui lukuvuonna 1962 – 1963 edelleen monipuolisena. **Raamattupiiri** järjesti kristillisiä keskustelutilaisuuksia. Erityistä suosiota saivat piirin järjestämät seurat. Syyslukukauden seuroissa 31.10. vieraana oli Eurajoen Kristillisen Kansanopiston johtaja O. Antola. Kevätluukaudella niissä vieraili O. Antolan lisäksi joukko kansanopistolaisia. Perinteeksi muodostuneen tavan mukaan vietettiin myös rukousiltoja, joista suosituimpaan 6.10.1962 osallistui peräti 40 osakuntalaista.³⁷³

Näytelmäkerhon toiminta ei ollut kovin vilkasta. Syyslukukaudella se kokoontui vain muutaman kerran, tosin tulokseksi tuli kulttuuripasifistinen murhenäytelmä *Assassasaasit*. Näytelmä oli yo Pirkko Laeksen kirjoittama. Se esitettiin Hämiksellä 6.11.1962. Kevätluukaudella oli kerholla ohjaajana Laurikainen radioteatterista. Harjoiteltavaksi kappaleeksi valittiin Shakespearen klassikko *Roomeo ja Juulia*, mutta sitä ei saatu tarkasteltavan toimikauden puitteissa valmiaksi. Innokkaimpina näytelmäkerhon aktiiveina voidaan kuluvalta lukuvuodelta mainita Timo Leinonen, Teuvo Leinonen, Leena Porkka-Tuominen, Pekka Uusivirta ja Pirkko Laes, joka kunnostautui siis myös käsikirjoittajana.³⁷⁴

Osakunnan **sekakuoro** alkoi saada vankemman sijan osakunnan kerhotoiminnassa. Harjoituksia pidettiin säännöllisesti keskiviikkoin. Kuorolaisten aktiviteetti oli osanoton suhteen sangen vaihtelevaa, välillä jopa masentavaa. Kuoronjohtajan farmaseutti Pentti Nurmisen läsnäolo oli sitäkin kiitettävämpi. Ohjelmistoon kuului toistakymmentä laulua, joiden joukossa oli runsaasti negro spirituaaleja. Kuoro esiintyi mm. osakunnan itsenäisyysjuhlassa.³⁷⁵

Osakunnan **orkesteri** oli lukuvuoden ansioitunein ja ahkerin kerho. Osakuntalaisilla oli monissa tilaisuuksissa mahdollisuus nauttia orkesterin esityksistä. Johtajana toimi edelleen aktiivinen ja monipuolinen musiikkimies Roy Asplund. Hänet palkittiinkin uurastuksestaan osakunnan ystävyysmerkillä. Orkesterin kokoonpano oli seuraava:

Johtaja	Roy Asplund	Sello	Jyrki Pellinen
Viulu	Pirkko Laes	Basso	Risto Haapanen
	Päivö Tarjamo	Piano	Riitta Häyhtiö
	Jouni Tarjamo	Huilu	Pentti Nurminen
	Paavo Untamala	Klarinetti	Markku Murtomaa
Alttoviulu	Kai Strahlberg		Ilkka Karumo

Orkesteri esiintyi mm. itsenäisyysjuhlassa, vuosijuhlassa ja omissa matineoissaan. Se harjoitteli myös ahkerasti ensimmäistä Ruotsiin suuntautuvaa ulkomaanmatkaansa varten. Orkesterin

monipuoliset ansiot havaittiin myös kulttuuritoimikunnan parissa. Kun se ryhtyi pohtimaan kulttuurihaarikan myöntämistä, tulivat orkesterin ansiot vahvasti esiin verrattuna muiden kerhojen ja yksittäisten osakuntalaisten toimintaan ja ansioihin. Kulttuuritoimikunta päätyikin orkesterin kannalta myönteiseen tulokseen, ja niinpä se sai vastaanottaa vuoden 1963 vuosijuhlassa kulttuurihaarikan tunnustuksena ripeästä kulttuuritoiminnastaan Satakuntalaisessa Osakunnassa.

Orkesterin ensimmäinen ulkomaille suuntautunut konserttimatka tehtiin 29.3. – 1.4.1963 Ruotsiin. Kutsujana oli ruotsalainen ystävyysosakunta GH. Paitsi orkesterin jäseniä mukana tällä historiallisella matkalla oli osakunnan kuraattori maisteri Pentti Patja. Lauantaina 30.3. 1963 koitti orkesterin suuri hetki, nimitään konsertti Gavlen teatterissa. Ohjelma kesti noin puoli tuntia ja sisälsi seuraavat sävellykset:

Heino Kaski: Vienankarjalainen rapsodia
Armas Järnefelt: Preludi
Selim Palmgren: Menuetti kansan tapaan
Jean Sibelius: Autrefois
Selim Palmgren: Kevättunnelmia

Konsertti sai osakseen ansaitut ja raikuvat aplodit. Tämän jälkeen palattiin Uppsalaan nauttimaan GH:n tarjoamaa illallista. Vierailevat satolaiset saivat GH:n nauhan ja laulukirjan. Sunnuntaina orkesteri esiintyi vielä kahvikonsertissa, joka pidettiin ystävyysosakunnan juhla-huoneistossa. Tuolloin eitettiin seuraavat kappaleet:

Charls Vildman: Swedish Rhapsody
Jean Sibelius: Autrefois
Wolfgang Amadeus Mozart: Eine kleine Nachtmusik, allegro

Lisäksi matkalla mukana ollut pianisti Lauri Esko esitti Griegin sävellyksen ”Hääpäivä Trollhausenilla”.³⁷⁶

Reserviupseerikerhoon kuuluvat automaattisesti kaikki ne osakunnan jäsenet, jotka ovat reserviupseereja. Se on siten jäsenmäärältään osakunnan suurin. Lukuvuonna 1962 – 1963 kerholla oli 140 jäsentä. Toiminta koostui edelleen samoista vanhoista perinteistä kuin ennenkin. Makkarailtoja vietettiin ja ammuntaa harjoiteltiin³⁷⁷

Naistenkerhon toiminta oli vilkasta ja kerhon virkailijapaikoista jouduttiin jopa kisaamaan puheenjohtajan tehtävän osalta. Tiukka puheenjohtajavaali ratkaistiin lopulta arvalla kilpasisarten saadessa saman äänimäärän. Puheenjohtajaksi tuli civis Kirsti Rohu. Naistenkerho järjesti toimikaudella mm. joulumyyjäiset ja perinteiset naamiaset. Niiden aiheena oli tällä kertaa Alaska.³⁷⁸

Kerho52 harrasti edelleen ahkerasti korttipelejä skruuvin ollessa suosituin peli. Kerho järjesti myös molempina lukukausina peliturnaukset. Syyskauden mestariksi nousi Pauli Hellman, kevätkauden ykkönen oli puolestaan Pertti Piirainen.³⁷⁹

Yhteiskunnallinen kerho, jolla osakunnan historiassa on takanaan useampikin syntymä ja kuolema, perustettiin jälleen kerran uudelleen. Perustavassa kokouksessa 16.11.1962 oli paikalla tusina osakuntalaisia. Tällöin päättiin perustamisen lisäksi jo ensimmäisestä keskustelutilaisudesta. Aiheeksi valittiin ”Osakunta ja poliittinen”. Tilaisuuden alustajana oli *civis* Pertti Piirinen. Saapuvilla oli 15 osallistujaa ja keskustelu oli vilkasta. Tilaisuuden puheenjohtajana toiminut *civis* Reijo Rajamäki valittiinkin keskustelun päättyy johtamaan kerhoa. Kevätluukaudella 1963 yhteiskunnallisella kerholla oli kolme keskustelutilaisuutta. Alustajina oli ”vierailevia tähtiä” ja osakuntalaisia. Esimerkiksi HuK Seppo Myllyniemi alusti keskustelun aiheesta ”Poteeko kirkkomme kriisiä”.³⁸⁰

Juristikerhon toiminta vilkastui lukuvuonna 1962 – 1963. Kerhon tilaisuuksien osanottajamäärä vaihteli kymmenestä kahteenkymmeneen. Syyslukukauden tilaisuuksissa pohdittiin mm. hallintojuristin toimenkuva. Kevätluukaudella osakunnan juristit pohtivat dosentti Heikki Jokelan johdolla aihetta ”Asianajajan tehtävät kansainvälisten yksityisoikeuden alalla”. Se kiinnosti kymmentä juristia. Toukokuussa vierailivat kerholaiset uuden inspektorin Inkeri Anttilan kotona. Keskustelun aiheena oli lain valmistelutyö. Paikalla oli 15 satakuntalaisen juristin ja uuden inspektorin lisäksi myös aiheesta alustanut esitelmöitsijä, lainsääädäntöneuvos L. H. Salonen.³⁸¹

Lukuvuonna 1962 – 1963 osakunnan kerhojen kirjoon tuli uutena **shakkikerho**. Sen perustava kokous oli 3.10.1962. Kerho otti tavoiteekseen shakkiharrastuksen elvyttämisen osakunnassa. Puheenjohtajaksi valittiin *civis* Matti Pohja ja sihteeriksi *civis* Heikki Veijalainen. Kerhon kokoontumiset ajottuivat keskiviikkoon. Akateemisen shakkiliiton vuosikokouksessa 14.10.1962 osakuntaa edusti uuden shakkikerhon uusi puheenjohtaja Matti Pohja.³⁸²

Urheilutoiminta oli edelleen merkittävä osa osakunnan toimintaa. Parhaimpana osakunnan urheilijana palkittiin Matti Yrjölä, joka sai vastaanottaa Nurmi-patsaan vuodeksi eteenpäin. Myös HYUS:n järjestämiin kilpailuihin osallistuttiin innolla. Lukuvuonna 1962 – 1963 osakuntalaiset saivat aktiivisuutensa ja menestyksensä ansiosta haltuunsa molemmat halutut opiskelijaurheilun kiertopalkinnot: Kalevan Maljan ja Porthanian Hirven. Palkinnot luovutettiin 14.5.1963. Luovuttajina olivat HYUS:n toiminnanjohtaja Aki Tarkiainen, HYUS:n puheenjohtaja Arto Salonen ja VSO:n edustaja. Osakunnan puolesta ne vastaanotti inspektori Inkeri Anttila, kuraattori Pentti Patja ja urheiluoja Matti Yrjölä.³⁸³

Osakunnan televisio herätti keskustelua

Osakuntaan oli 22.9.1959 hankittu televisio, joka sijoitettiin lehtihuoneeseen.³⁸⁴ Televisio saavutti osakuntalaisten keskuudessa suurta suosiota. Viivästytipä katseluinto eräänkin itsenäisyyspäivän iltatilaisuuden alkua aina siihen asti, kunnes vahtimestari Tolvanen oli katkaissut lehtihuoneen sähköt.³⁸⁵ Television asema nousi keskusteluun osakunnan varsinaisessa kokouksessa 13.11.1962. Tuolloin *civis* Raivio ehdotti, että taloustoimikunnalta pyydettäisiin lausunto osakunnan television myymisestä. Ehdotustaan hän perusteli katsomalla television ”kulttuurin viholliseksi ja siten osakunnalle tarpeettomaksi”. Raivota kannatti *civis* Ryömä ja vastusti *civis* Kylänen. *Civis* Harttilan mukaan osakunnalla ei ollut syytä palata keskiaikaan

myymällä televisio. Hän kehotti, että asiasta pyydettäisiin lausunto myös kulttuuritoimikunnalta ja pyysi vakavasti harkitsemaan myymisehdotuksen esilleottoa. Civis Haapiseva ehdotti asian siirtämistä seuraavaan kokoukseen, jota civis Harttila kannatti. Kuraattori ilmoitti, että sääntöjen 24§:n mukaan voidaan käsittelyn ottaa esityslistan ulkopuolinasia, ellei vähintään kaksi jäsentä sitä vastusta. Tämän jälkeen civis Harttila ilmoitti vastustavansa esilleottamista. Civis Raivio totesi, ettei hän ollut ehdottanut myyntiä vaan ainoastaan lausunto-pyyntöä taloustoimikunnalta. Civis Kyllänen kannatti civis Harttilan esitystä olla ottamatta asiaa esille, joten sääntöjen 24§:n mukaisesti sitä ei käsitelty tässä kokouksessa.³⁸⁶ Seuraavassa kokouksessa televisiokysymys tuli esille. Ensimmäisen puheenvuoron käytti civis Santala, joka ilmoitti vastustavansa asian käsittelyä, koska ei ollut selvyyttä siitä, kenellä televisio oli. Se oli nimittäin tullut osakunnalle lahjoituksena Satalinnan Säätiölle, joka puolestaan oli pidättänyt itsellään laitteen käyttöoikeuden kesäkuukausien osalta. Keskustelun kuluessa inspehtori Niini totesi Satalinnan Säätiön edustajana, että televisio oli täydellisesti lahjoitettu osakunnalle ja että säätiön käyttöoikeus siihen pysyy niin kauan kuin se on osakunnan omistuksessa. Civis Harttila esitti, että toimeenpantaisiin asiasta koeäänestys ennen sen lähettämistä lausuntokierrokselle kulttuuritoimikuntaan. Suoritetussa koeäänestyksessä televisio myyntiehdotus raukesi.³⁸⁷

Osakunnalle uusi kuraattori

Osakunnan varsinaisessa kokouksessa 30.10.1962 ryhdyttiin käsittelemään kuraattorin vaalia valmistelevan toimikunnan asettamista. Osakuntaneuvoston esityksestä päättiin asettaa viisihenkinen toimikunta valmistelemaan asiaa. Sen jäseniksi valittiin Anneli Räikkälä, Airi Viitanen, Seppo Myllyniemi, Reijo Rajamäki ja Veikko Kauppila.³⁸⁸ Osakunnan varsinaisessa kokouksessa 20.11.1962 toimikunta sitten esitti työnsä tuloksia. Kokouksessa ensimmäisen puheenvuoron käytti Seppo Myllyniemi. Hän kertoii, että ehdokkaaksi olivat suostuneet VTK Pentti Patja, FK Juha Salminen ja FK Gunnar Graeffe. Tämän jälkeen Myllyniemi ehdotti vaalin lykkäämistä seuraavaan kokoukseen, sillä toimikunta ei ollut vielä saanut vastauksia HLL Kaija Kouhilta ja lainopin kand. Timo Kylliäiseltä. Käydystä keskustelusta civis Santala totesi, ettei vaalin lykkäämiseen ollut perusteita. Hän ei kuitenkaan ryhtynyt vastustamaan asian lykkäämistä, jota civis Räikkälä puolestaan kannatti. Tämä muodostui myös kokouksen päätökseksi. Keskustelu jatkui kuitenkin vielä sen jälkeenkin civis Rajamäen tiedusteltua, miksi varatuomari Tauno Kivelän ehdokkuutta pidettiin mahdottomana. Tähän civis Harttila vastasi, että varatuomari Kivelä oli suorittanut loppututkintonsa jo kahdeksan vuotta sitten, eikä hänen valtion virassa olevana ollut mahdollisuutta kirjoittautua Helsingin yliopistoon. Seuranneessa jatkokeskustelussa käytti puheenvuoron mm. kuraattori, joka ilmoitti, että varatuomari Kivelä voitaisiin näin ollen valita ainoastaan vt. kuraattoriksi. Keskusteluun osallistuivat myös inspehtori ja cives Santala, Lehtinen, Harttila ja Myllyniemi, joka ilmoitti ehdokkuudesta neuvotellun varatuomari Kivelän kanssa, mutta ettei ne lopetettu muodollisista syistä.³⁸⁹ Seuraavassa kokouksessa päästiin vihdoin itse asiaan eli uuden kuraattorin vaaliin. Civis Myllyniemi käytti jälleen toimikunnan nimissä ensimmäisen puheenvuoron ja kertoi,

että osakunnalla oli valittavanaan kolme ehdokasta: Patja, Salminen ja Graeffe. Ehdokkuudesta oli kieltyyntynyt Kaija Kouhi. Timo Kylliäinen ei keskeneräisten työpaikkaneuvottelujensa tähden katsonut voivan ottaa kantaa asiaan. Käydysä keskustelussa civis Santala esitti civis Nordforsin kannattamana kuraattoriksi Pentti Patjaa. Civis Kylänen ehdotti civis Lepistön kannattamana Juha Salmista. Gunnar Graeffe ei saanut kokoukseen osallistuneiden kannatusta. Puheenvuorossaan Santala totesi kolmesta ehdokkaasta jokaisen täyttävän kuraattorille asetettavat vaatimukset. Patjaan hän piti parhaimpana, koska tämä tunsi jo entuudestaan osakunnan asioita. Civis Lepistö totesi Salmista puolustavassa puheenvuorossaan tämänkin osallistuneen osakunnan toimintaan tosin myöntäen, ettei Salmisen osallistuminen ollut yhtä näkyvä kuin Patjan. Civis Santala esitti tämän puheenvuoron jälkeen edelleenkin kannattavansa Patjaa esittämäänsä perusteisiin nojaten. Koska kuraattorin tehtävään oli kannatettu enemmän kuin yhtä henkilöä ryhdyttiin suorittamaan kuraattorin vaalia. Ääntenlaskijoiksi puheenjohtaja kutsui Santalan ja Lepistön. Suoritetussa äänestyksessä Patja voitti Salmisen äänin 33 – 13. Yksi äänesti tyhjää. Osakunnan kuraattoriksi tuli siten 1.1.1963 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi valituksi VTK Pentti Patja. Civis Kauppila ehdotti, että pöytäkirjaan merkittäisiin kaikkien ehdokkaaksi pyydettyjen nimet. Civis Raivion ehdotuksesta tämä tapahtui pöytäkirjan liitteen muodossa. Raivion esittämää menettelytapaa kannattivat inspehtori ja civis Harttila.³⁹⁰

Osakunnalle uusi inspehtori

Osakunnan varsinaisessa kokouksessa 19.2.1963 inspehtori Risto Niini esitti sille eronpyyntönsä. Samalla hän kiitti osakuntalaisia miellyttävästä yhteistyöstä. Seuraavaksi kuraattori ilmoitti, että osakuntalaisille oli esitetty muutamia mahdollisesti kysymykseen tulevia inspehtoriedokkaita joita olivat professorit Pentti Aalto, Inkeri Anttila, Aarre Lauha, Veikko Okko, Esko Suomalainen, Paavo Suomalainen, Niilo Valonen, Salme Vannas ja Pertti Virtaranta. Vaalia valmistelemaan päätettiin asettaa toimikunta, jonka jäseniksi tulivat Pentti Patja, Veikko Kauppila ja Anneli Räikkälä.³⁹¹

Seuraavassa kokouksessa Anneli Räikkälä esitti toimikunnan ehdotusta, jonka mukaan se halusi tuoda varsinaiseen vaaliin vain muutaman ehdokkaan. Toimikunnan puolesta esitettiin matrikkelitietoja professoreista Anttila, Okko, Valonen ja Virtaranta. Kokous valtuutti toimikunnan keskustelun jälkeen tiedustelemaan edellä mainitulta professoreilta suostumusta ehdokkaaksi.³⁹²

Seuraavassa kokouksessa työn tuloksia esitteli civis Veikko Kauppila. Hän totesi toimikunnan esittävän osakunnan uudeksi inspehtoriksi maantieteen professori Veikko Okko. Inspehtori Niini lausui omassa puheenvuorossaan, että osakuntalaisille on toimikunnan taholta annettu mahdollisuus tuoda esille muitakin ehdokkaita. Kuraattori esitti tämän jälkeen vaalin lykkäämistä seuraavaan kokoukseen. Keskustelussa civis Raivio totesi, ettei toimikunta ollut piittanut sille annetuista ohjeista ja kannatti vaalin siirtämistä. Tätä kannatti myös toimikunnan jäsen civis Räikkälä, mainiten samalla toimikunnan harkinneen perusteellisesti asiaa. Kuraattori totesi toimikunnan punninneen asioit, mutta lopulta tulleen siihen tulokseen, että yhden ehdokkaan esittäminen olisi paras ratkaisu. Tähän civis Haapiseva muistutti, että toimikunnan tehtävänä oli tiedustella asiaa usealta ehdokkaalta ja osakunnan sitten tekevän ratkaisunsa.

Civis Ryömä muistutti edellisen kokouksen valtuuttaneen toimikunnan tiedustelemaan asiaa mainitulta neljältä professorilta. Tätä se ei kuitenkaan nyt ollut noudattanut. Civis Raivio tiedusteli, oliko tällainen kokouksen antama evästys toimikuntaa sitova. Kuraattori ilmoitti tilanteen muuttuneen niin, että nyt tarjottu ratkaisu oli ainoa mahdollinen. Hän totesi toimikunnan olleen asian tiimoilta virallisesti yhteydessä ainoastaan ehdottamaansa professori Okkoon. Keskustelun päättyttyä kokous päätti lykätä inspektorin vaalin seuraavaan kokoukseen.³⁹³

Osakunnan seuraava varsinainen kokous pidettiin aikataulun mukaisesti jo viikon päästä. Siihen osallistui ennätykselliset lähes 90 osakuntalaista. Inspektorin vaalia valmistelevan toimikunnan ehdotuksen esitti kuraattori. Toimikunta ei viikon kuluessa ollut muuttanut kantaansa, vaan esitti inspektoriksi professori Veikko Okko. Civis Paavo-Juha Kotiranta ehdotti inspektoriksi valittavan rikosoikeuden professorin Inkeri Anttilan. Ylioppilas Rintala ehdotti kuraattorin kannattamana neuvottelutaukona, jonka päättyttyä kokous suoritti inspektorin vaalin. Ääntenlaskijoiksi puheenjohtaja kutsui cives Kauppilan ja Kotirannan. Suoritetussa vaalissa professori Inkeri Anttila voitti professori Veikko Okon äänin 58 – 21.³⁹⁴ Osakunnan kokous oli tehnyt historiallisen päätöksen: se valitsi inspektorikseen ensimmäisenä osakuntana Helsingin yliopistossa naisen.

Kevään kokouksissa valittiin vielä seuraavan vuoden virkailijoita. Osakunnan sihteeriksi tuli Pirkko Kotiranta ja emännäksi Helmi Rytty.³⁹⁵ Isännäksi valittiin Ismo Suojanen.³⁹⁶ Osakunnan kannalta merkittävä ja historiallinen lukuvuosi 1962 – 1963 päätyi rauhallisissa rutuininomaisissa merkeissä.

Inspektori sekä inspitär Risto ja Vuokko Niini vossikkarattailla inspektorikauden päätyessä 1963. Osakuntalaiset toimivat vetäjinä kuraattori Pentti Patjan johdolla. Dipl. ins. Veikko Kauppilan valokuvakokoelma.

Kuraattorit Unto Partanen ja Antti Kotiranta keskustelemassa Rector Magnificus, professori Edwin Linkomiehen kanssa vuosijuhlassa 1961. Linkomies toimi Satakuntalaisen Osakunnan inspektorina 1934 – 1944 ja 1949 – 1956 sekä valittiin kunniajäseneksi 1958. Lääkintöneuvos Antti Kotirannan valokuvakokoelma.

Lukuvuosi 1963 – 1964

Tuonelan viikatemies muisti Satakuntalaista Osakuntaa valitettavan usein lukuvuonna 1963 – 1964. Osakunnan kunniajäsenet kansleri Edwin Linkomies, professori Jalmari Jaakkola ja Nobel-kirjailija Frans Emil Sillanpää sekä Satalinnan Säätiön hallituksen jäsen LKT Kaarlo Werner Tiisala saatettiin viimeiseen lepoon.³⁹⁷

Kansleri Edwin Linkomiehen (22.12.1894 – 8.9.1963) poismeno sai hänen yhteiskunalaisen merkittävyytsensä ansiosta runsaasti huomiota Suomen lehdistössä. Uusi Suomi huomioi muistokirjoituksessaan myös Linkomiehen toimintaa Satakuntalaisen Osakunnan inspektorina:

"Aivan erityisesti on muistettava sitä työtä, jota hän teki Satakuntalaisen Osakunnan piirissä sen arvostettuna ja ihailtuna inspektorina. Kaikkialla on syntynyt aukkoja, joiden täyttäminen ei ole helppoa."³⁹⁸

Satakuntalainen Osakunta osallistui Linkomiehen hautajaisiin näyttävästi. Osakunnan edustajat olivat laskemassa entisen inspektorinsa, satakuntalaisen suurmiehen arkun hautaan.³⁹⁹ Mukana olivat luonnollisesti myös inspektori ja kuraattori, Säätiön toiminnanjohtaja sekä

suuri joukko osakunnan senioreita.⁴⁰⁰ Satakuntalaisessa Osakunnassa järjestettiin Linkomiehelle muistotilaisuus 22.9.1963, jossa oli mukana niin osakuntalaisia kuin senioreita yhteensä lähes 100 henkeä. Muistotilaisuudessa piti puheen inspehtori Inkeri Anttila. Hän luonnehti kauniin sanoin edeltäjänsä arvokasta elämäntyötä.⁴⁰¹

Osakunta osallistui myös LKT Kaarlo Werner Tiisalan hautajaisiin näyttävästi. Osakunnan lippu oli mukana tekemässä kunniaa Satalinnan Säätiön hallituksen merkittävän jäsenen muisolle. Osakuntalaiset muodostivat kunniaukujan tohtori Tiisalan arkun lähtiessä viimeiselle matkalleen Hietaniemen siunauskappelista. Inspehtori Inkeri Anttila piti arkun äärellä puheen. Hänen mukanaan Tiisalan muistoa olivat kunnioittamassa kuraattori Pentti Patja, professori Risto Niini, professori Pekka Katara, maisteri Kauko Malmi ja maat.-metsät. yo Sakari Ryömä.⁴⁰²

Satakuntalaisen Osakunnan ylioppilaat lippuineen olivat kunnioittamassa myös osakunnan kunniajäsenen, merkittävän Suomen historian tutkijan, professori Jalmari Jaakkolan muistoa Hietaniemen kappelissa.⁴⁰³ Satakunnan menneisyyttä tutkineen Jaakkolan ruumiinsiunaus sai huomion myös maakunnan lehdissä. Satakunnan kansa otsikoi:

"Rakkaus isänmaahan ja totuuteen Jalmari Jaakkolan elämän kulmakiviä"⁴⁰⁴

Osakunta järjesti myös Jalmari Jaakkolalle muistotilaisuuden. Muistopuheen piti professori Niilo Valonen. Hän luonnehti puheessaan Jaakkolan mittavaa elämäntyötä, joka oli ollut vahvasti kiinni satakuntalaisuudessa ja Satakuntalaisessa Osakunnassa. Hän oli myös seniorijärjestön Satakunnan Killan kunniaoltermanni.⁴⁰⁵ Jalmari Jaakkolalle osakunnassa järjestetty muistojuhla sai huomiota myös maakunnan lehdissä. Satakunnan Kansa raportoi tapahtumasta 7.3.1964 ilmestyneessä numerossaan.⁴⁰⁶

Osakunta joutui kunnioittamaan myös kolmannen huomattavan kunniajäsenensä muistoa. Vasta syksyllä 1963 osakunnan edustajat olivat onnitelleet 75 vuotta täyttyneitä Frans Eemil Sillanpäästä. Nyt oli vuoro muistaa häntä surun merkeissä. Suuren satakuntalaisen kirjailijan elämänliekki sammui 3.6.1964. Siunaustilaisuus toimitettiin 9.6.1964 Helsingin tuomiokirkossa. Hänet haudattiin seuraavana päivänä kotipitäänsä Hämeenkyrön multaan.⁴⁰⁷

Osakunnan jäsenet

Osakunnan jäseniä oli Helsingin yliopistossa kirjoilla 31.12.1963 yhteensä 835, joista läsnäolevia oli 770. Heistä naisia oli 488 (läsnä 462) ja miehiä 347 (308). Kevätluukauden päätyessä SatO:n kokonaisjäsenmäärä oli 814 (läsnä 754), naisia 483 (454) ja miehiä 331 (300). Historiallis-kielitieteellinen osasto oli edelleen suosituin opinahjo.⁴⁰⁸

Tänäkin lukuvuonna osakunnan yhteistyö muiden osakuntien kanssa oli tiivistä. Yhtenä yhteistyömuotona olivat suositut teeillat. Syksyn ensimmäisessä teeillassa oli paikalla peräti 160 henkeä. Illoissa oli tarjolla monipuolista ohjelmaa niin kulttuurin kuin liikunnankin saralla. Teeillassa 24.9.1963 esiintyi paikalla olleiden poikien iloksi viehättävä joukko naisvoimistelijoita.⁴⁰⁹ Jatkossakin teeillat olivat suosittuja osallistujamäärän ylittäessä pääsääntöisesti sadan hengen rajan. EpO:laisten vieraillessa osakunnassa paikalla oli peräti 200 osallistujaa.

Puheessaan EpO:n inspehtori totesi satakuntalaisten tehneen historiaa ”siirrytyään naisvaltikan alle”⁴¹⁰. Samaisessa yhteisillanvietossa päättiin kilpailta tulevien HYY:n edustajistovaalien äänestysprosentista.⁴¹¹ Myös illanvietossa ”hämisläisten” kanssa osanoton vilkkaus lähenteli kahtasataa henkeä. Ohjelman pääteeksi hämäläiset luovuttivat osakuntanauhansa satakuntalaisten inspehtorille, kuraattorille, isännälle ja emännälle. Vastaavat hämäläisvirkailijat saivat puolestaan satakuntalaiset sinikeläiset nauhat.⁴¹² Yhteistyötä oli myös muihin osakuntiin. Osakuntien kulttuuritoimikunnat järjestivät Studia Arctia Nova -sarjan.⁴¹³

Satakuntalainen ehtoo pidettiin 29.10.1963 länsisatakuntalaisten pitojen merkeissä. Vieraita oli saapunut niin maakunnasta kuin osakunnastakin. Paikalla olivat myös satakuntalaiset kansanedustajat Erkki Ryömä, Väinö Vilponiemi, Kelpo Gröndahl, Aapo Seppälä, Uljas Mäkelä, Einari Jaakkola ja Nestori Kaasalainen. Herkullisen aterian jälkiruuassa oli merkkejä satakuntalaisesta yhteistyöstä. Vuosihistorian laatija Maire Salminen kirjoittaa:

”... kun euralaisista ryyneistä ulvilalaisella menetelmällä Porissa keitetty ohravelli oli syöty jälkiruoaksi...”⁴¹⁴

Ehtoon ohjelma päätti perinteisesti vanhojen tanssien esittämiseen.

Maakunnallinen yhteistyö – nuorisoseurat

Yhteistyö nuorisoseuraliikkeen kanssa jatkui aktiivisena. Lauantaina 23.11.1963 vieraili osakunnassa kolmisenkymmentä Kokemäen Nuorisoseuran jäsentä. Vierailuohjelman puitteissa kätyiin yhdessä Kansallisteatterissa katsomassa musikaalisitystä ”Seis maailma, tahdon ulos!”. Ne, jotka eivät olleet kiinnostuneet kulttuurin tarjoamasta henkisestä rikastumisesta, saivat vapaaliput osakunnan tansseihin. Sunnuntain ohjelma alkoi Jumalanpalveluksella. Osakunnassa nautitun lounaan jälkeen vierailtiin Laaksola –museossa. Ilta huipentui illanviettoon, jonka ohjelmasta vastasivat nuorisoseuralaiset. Ohjelmassa esiintyi myös hauska jutunkertoja Kokemäen Uuno alias Osmo Pertola.⁴¹⁵

Vuosijuhla

Osakunta vietti vuosijuhlaansa perinteisin menoin. Osakunnan 310-vuotisjuhla alkoi totuttuun tapaan seppeleenlaskulla. Päiväjuhlassa musiisi osakunnan orkesteri HuK Roy Asplundin johdolla. Reijo Rajamäki puhui kotiseudulle ja isänmaalle. Osakuntanauhat luovutettiin inspehtorin ja emännän toimesta riemucivikille. Osakuntanauha myönnettiin myös 112 fuksille, joista viitisenkymmentä nouti nauhansa päiväjuhlassa. Iltajuhlaan osallistui 142 henkeä. Musiikkilisesta puolesta vastasi jälleen osakunnan ansiokas orkesteri HuK Roy Asplundin johdolla. Vuosijuhlaesitelmän piti osakunnan kuraattorikuvioissakin vilahtanut FT Gunnar Graeffe, jonka esitelmän aiheena oli ”luonnollinen radioaktiivisuus”. Osakunnan kunnianauha luovutettiin maisteri Unto Salolle. Ansiomerkin saivat Reijo Rajamäki, Tauno Piisi ja Veikko Kauppila.⁴¹⁶ Perusteluissaan kunnianauhatoimikunta korosti maisteri Salon

aktiivista osakuntauraajaa ja toimintaa tutkijana maakunnan hyväksi. Viisikymmenluvulla aktiivisenä osakuntalaisenä ollut Salo oli jo aiemmin palkittu osakunnan ansiomerkillä. Hänen työnsä Satakunnan museon innokkaana johtajana ja järjestäjänä sai ansaitun huomion perusteluissa. Niiden lopussa todettiin fil. kand. Unto Salon ”näinä päivinä saavan filosofian lisensiaatin arvon.”⁴¹⁷

Satakuntalaisten Osakunnan vuosijuhlasta 1964. Kuva vasemmalta hammaslääkäri Elina Kotiranta, kansanopistonjohtaja, opetusministeri FM Heikki Hosia (osakunnan kuraattori 1942 – 1943), inspektori, professori Inkeri Anttila ja rouva Aila Valonen. Lääkintöneuvos Antti Kotirannan valokuvakokoelma.

Vuosijuhlaan kuuluu perinteisesti myös puhe yliopistolle. Tällä kertaa sen piti Seppo Myllyniemi. Hän hahmotteli yliopistojen tulevaisuutta puheensa loppuosassa:

”Meilläkin voitaisiin ottaa oppia Länsi-Saksan korkeakoulupoliikkaa suunnittelevan elimen, tiedeneuvoston kokoonpanosta, johon professorien ohella kuuluvat liittohallituksen ja osavaltioiden edustajat sekä joukko teollisuuden ja liike-elämän johtavassa asemassa olevia henkilöitä.”⁴¹⁸

Vaikka osakuntia pidettiinkin kuusikymmenluvulla tradition ja perinteellisyden tyyssijoina voidaan Myllyniemen näkemystä pitää aikaansa edellä olevana. Vasta vuosituhannen loppuun loppuella liike-elämä ja kapitalismi ihannointi sai vahvaa jalansijaa myös yliopistomaailmassa.

GH:n ja SatO:n yhteistoiminta

Yhteys ruotsalaiseen ystävyysosakuntaan jatkui perinteisessä muodossa lukuvuonna 1963 – 1964. Syksyllä järjestettiin yhteiset urheilukilpailut Helsingissä Käpylän urheilukentällä, mutta keväällä ohjelma oli kulttuuripainotteista. Tuolloin Gästrike-Hälsinge Nationin kuoro teki konserttimatkan Helsinkiin ja Satakuntaan. Uppsalan stipendiaatteina satolaisista olivat Maire Salminen ja Aila Suutari.⁴¹⁹

Urheilukilpailussa satakuntalaiset menestyivät hyvin. SatO:n tytöt voittivat pistein 16 – 6 ja pojat 38 – 35. Jalkapallo ei selvästiään ollut satakuntalaisten laji, sillä siinä tuli rökäletappio 0 – 6.⁴²⁰ Ruotsalaisen keväinen konserttimatkatkierue esiintyi Harjavallassa Satalinnan parantolassa ja Helsingissä Satakuntatalossa.⁴²¹

Osakunnan **kerhotoiminta** jatkui lukuvuonna 1963 – 1964 entiseen tapaan monipuolisena. **Orkesteri** harjoitti edelleen kerran viikossa ja esiintyi kaikissa osakunnan juhlavissa tilaisuuksissa. Kapellimestarina jatkoi edelleen Roy Asplund.⁴²²

Kuoro kokoontui keskiviikkoin harjoituksiin. Jäseniä harjoituksissa oli 10 – 12. Kuoron johtajana toimi farmaseutti Pentti Nurminen. Ahkerimmat kuorossa kävijät olivat Kaisa Pihlaja-mäki, Arja Michelsson, Kaarina Tulonen, Kaisa Pesonen, Seija Hirsikoski, Pentti Haapiseva, Paavo-Juha Kotiranta, Hannu Lehtonen ja Matti Lähteenmäki.⁴²³

Lukupiiri vietti ensimmäistä iltaansa Laaksola-museossa, jossa kirjailija Tyyni Tuulio esiteli Maila Talviosta kertoen mm. ajasta jolloin osakunnan legendaarinen inspektori J. J. Mikkola valittiin tehtävänsä. Samassa yhteydessä hän kertoi inspitar Maila Talvion toiminnasta ja lukupiirin synnystä. Laaksola-museoon oli kokoontunut yhteensä kolmisenkymmentä senioria ja osakuntalaista. Läsnä olivat mm. inspektori, kuraattori, rouva Niini ja maisteri Sinikka Karhuvaara. Myöhemmissä tilaisuuksissa esiintyi mm. kirjailija Matti Hälli.⁴²⁴

Reserviupseerikerhon puheenjohtajina toimivat Kari Raivio (sl -63) ja Yrjö Forsberg (kl -64). Kerhon toiminnassa vilkkaimpana oli ammuntaharjoittelu. Kiinnostus ammuntaa kohaan oli selvässä kasvussa. Reserviupseerit kehittivät tarkkuuttaan Polin ampumaradalla. Keväällä kerho järjesti yhdessä naistenkerhon kanssa naamiaiset.⁴²⁵

Juristikerhon toimintakertomus kertoo juristien jatkaneen kerhotoimintaansa vanhojen suuntaviivojen mukaan. Kerhon ensisijaisena tavoitteena oli edelleen esitelmä- ja keskustelutilaisuuksien järjestäminen. Tarkempia tietoja eivät juristik toiminnastaan lv 1963 – 1964 ole valitettavasti antaneet.⁴²⁶

Naistenkerhokin jatkoi perinteissä uomissa. Se järjesti mm. ekskursion Fazerin makeistehtaanalle. NaKe:n toimintakertomuksen mukaan kierros oli etenkin vatsalle antoisa. Tutustujien mieltä lämmitti vielä mukaan saatu lahjakasetti. Perinteisesti kerho järjesti joulumyyjäiset ja naamiaiset. Karkausvuoden kunniaksi osakunta oli muutettu kyöpelinvuoren onkaloksi. Baariin oli saatu Koffilta hauska tynnyrikalustus lainaksi. Yhteistyö ru-kerhon kanssa jatkui myös yhteisen olut- ja makkaraillan muodossa. Oluenmyynnistä vastasivat upseerit, makkaraa kauppasivat naiset.⁴²⁷

Muutaman vuoden nukahtaneena ollut **valokuvauskerho** herättiin lukuvuonna 1963 – 1964 uudelleen henkiin. Kerhon puheenjohtajaksi valittiin civis Jukka Särkkä. Ensimmäisenä

uutena toimintavuonna etsittiin kerholaisia kiinnostavia toimintamuotoja. Myös laboratorion kunnostaminen otettiin projektiksi. Uudistetussa laboratoriossa voivat toimia muutkin valokuvausta harrastavat osakuntalaiset kuin varsinaiset valokuvauskerholaiset. Kevällä kerho teki tutustumisretken Suomi-Filmin studioille. Siellä tutustuttiin mm. filmin valmistukseen.⁴²⁸

Shakkikerhon toiminta lähti yskien käyntiin syksyllä 1963. Tarvittiin hieman painostusta kentältä, ennen kuin kerhon toimihenkilöt ryhtiyivät jälleen järjestämään peli-iltoja. Innostus shakkiin ei kuitenkaan osakunnassa ottanut tulta kilpailun muodossa. Useimmista osakuntalaista oli mukava pelata ”pelien kuningasta”, mutta kun siihen tuotiin sana kilpailu, katosivat useimmat kuvasta. Akateemisen shakkiliiton kokoukseen ei voitu lähettää edustajaa, sillä osakunnan shakkikerholta oli jäsenmaksu maksamatta. Siten sillä ei enää ollut äänivaltaa. Kerhon peli-iltoihin osallistui keskimäärin viidestä kuuteen pelaajaa. Merkittävimmäksi tapahtumaksi nousi ystävyysottelu Satakunnan parantolassa. Huhtikuun 29. päivänä osakunnasta lähti joukkue Harjavaltaan. Mukana oli kymmenen pelaajaa. Kutsujana oli Turun Sata-Hämäläinen Osakunta. Parantolan potilaiden mielenkiinto tapahtumaa kohtaan oli suuri. Ottelun tuloksia ei shakkikerhon toimintakertomuksen laatinut kerhon sihteeri Hannu Grönvall ole kirjannut.⁴²⁹

Kerho52 jatkoi toimintaansa korttipelien merkeissä. Skruuvi säilytti suosionsa myös tään lukuvuonna. Mahdollisuus oli myös bridgen peluuseen, mutta se ei kerholaisia kiinnostanut. Kerhon kokonaismäärä oli 34, joista aktiivisia kerholaisia oli 15 – 20.⁴³⁰

Tanhukerho perustettiin uudelleen. Sen ensiesiintyminen tapahtui Satakuntalaisessa ehtoossa, jossa ohjelmassa olivat tanhut ”Heikkilä” ja ”Karjalan katrilli”. Osakunnan pikkujoulussa kerholaiset esittivät tonttuleikin. Kerho tanhusi myös Lavian kotiseutupäivillä.⁴³¹

Uutena kerhona syntyi osakuntaan **tenniskerho**. Sen perustava kokous oli 13.4.1964. varsinaisen toiminnan aloittaminen päättiin siirtää syyslukukauteen 1964. Kerhon toimintaan kuului tenniksen harrastuksen lisääminen osakuntalaisten piirissä. Tarkoituksesta oli lisäksi järjestää myös kilpailuja.⁴³²

Yhteiskunnallinen kerho järjesti lukuvuonna neljä keskustelutilaisuutta. Aiheina olivat mm. kansankapitalismi, maatalisiiton tulevaisuus ja osakunnan asema.⁴³³

Mielienkiintoisin uutus oli **AAAARRGH-kerho**. Se perustettiin 17.4.1964. Kerho hyväksyi sääntönsä ja valitsi tarpeelliset toimikuntansa. Sen päättiin olevan avoin kaikille osakuntalaisille. Kerhon keskeisin tarkoitusta oli keskustelun ja väittelyn herätäminen. Tiedotusfoorumikseen kerho valitsi osakunnan tiedotuslehden Karhunkierroksen.⁴³⁴

Maakunnallinen toiminta

Ensimmäinen kotiseuduntutkimusretki tehtiin 2. – 18.6.1964 Ahlaisiin. Retken johtajana toimi HuK Pekka Uusivirta. Toinen retki suuntautui 3. – 21.8.1964 välisenä aikana Säkylään. Retkeä johti HuK Leena Porkka-Tuominen.⁴³⁵ Ahlaisissa osakunnan kotiseuduntutkijoita kiinnosti erityisesti paikkakunnan merellinen luonne. Täälläkin tutkijat perehtyivät paikalliseen murteeseen ja sen sanastoon. Aiheet valittiin tällä kertaa merellisestä näkökulmasta. Nauhoitusten tulokset tallennettiin mm. Helsingin yliopiston suomen kielen nauhoite-

arkistoon. Ahlaisissakin vanhat rakennukset, tekstiilit, kalastuslinkeino (erityisesti nahkiaisten-pyynti) ja purjehdukseen liittyvä perimätieto saivat huomiota osakuntalaisilta.⁴³⁶

Toisella kotiseuduntutkimusretkellä perehyttiin Säylän menneisyyteen. Murteet, kansanperinne ja vanhat rakennukset olivat tälläkin tutkimuskohteena. Säylänkin retkellä HuK Porkka-Tuominen perehti vanhoihin teksteihin. Murteen tallennuksesta vastasi fil. yo Jyrki Laelma. Murteentutkimuksen erikoiskohteena olivat tällä kertaa kulkupelit ja ajoneuvot.⁴³⁷

Satakunnan LXII laulujuhlat juhlittiin 13. – 14.6.1964 Nakkilassa. Osakunta osallistui tilaisuuden järjestelyihin iltaman muodossa. Juhlapuheen piti inspehtori Inkeri Anttila. Musiikista vastasivat Pekka Silvoniemi (piano) ja Pekka Uusivirta (laulu).⁴³⁸

Vuoden 1964 kesäjuhlaa vietettiin Kokemäellä. Ohjelman kuului mm. Satakunnan ulkomuseon ympäristön siistimistä ja tutustumisen Emil Cedercreutzin museoon.⁴³⁹

Kauanko Satakuntatalossa saa asua?

Satakuntatalosta oli tullut monelle osakuntalaiselle koti opiskeluajaksi. Taloon päässeet muodostivat osakunnan sisäpiiriin, jota mm. Kaija Kouhi kirjoitukssaan vuosikymmenen alussa oli paheksunut. Hän esitti tuolloin mahdollisuutta rajata talossa asumisaikaa.⁴⁴⁰ Asia tulikin esiin osakunnan varsinaisessa kokouksessa 21.1.1964. Tuolloin civis Suojanen esitti, että talossa asumisaika on nyt liian pitkä ja sitä pitäisi lyhentää nykyisestä seitsemästä vuodesta viiteen. Tämä tulisi lisäämään Kouhinkin kaipaamaa vaihtuvuutta talossa. Suojanen toivoi, että lisääika anottaisiin jatkossa osakunnalta eikä Satalinnan Säätiöltä. Jatkoaiakaperusteina hän painotti osakunta-ansioita. Civis Suojanen ehdotti säätiössä olevien osakunnan edustajien velvoitettavan esittämään ajan lyhentämistä viiteen vuoteen. Esitykseen kuului myös mainitun lisääika-anomuksen käsittelyn siirtäminen osakunnalle. Civis Rintala kannatti Suojasen ehdotusta. Civis Kauppila huomautti, että nykytilanteessa aikaraja seitsemän vuotta lasketaan yliopistoon tulosta. Tämä pykälä tulisi Kaupilan mukaan poistaa, mikäli aikaa aiotaan lyhentää. Tähän Suojanen vastasi, että tuskin kukaan oli päässyt taloon asumaan ensimmäisenä opiskeluvuotenaan. Hän tähdeni myös, ettei sellaisella, joka jo oli opiskellut seitsemän vuotta, enää olisi taloon mitään asiaa. Civis Harttila asettui civis Kaupilan kannalle todeten yliopistoon kirjoittautumisvuoden olevan perusteenä outo. Hän kannatti edustajien evästämistä Kaupilan ajatuksen mukaan. Kuraattori mainitsi, että useimmiten taloon pääsee toisen vuoden opiskelija. Talossa asumisen ajaksi tulee siten keskimäärin neljä vuotta. Civis Kauppila huomautti miesten joutuvan nykytilanteessa huonompaan asemaan, mikäli kirjoittautuvat yliopistoon ennen asevelvollisuuden suorittamista. Tämän jälkeen kokous aloitti vilkkaan keskustelun asumisajan laskuperusteista ja tulevasta aikarajasta. Puheenvuoroissa esitettiin todellisen asumisen aikarajoja kolmesta viiteen vuoteen. Mistä ajankohdasta laskeminen aloitettaisiin, kirvoitti esiin myös kovaakin suukopua. Pitkän keskustelun pääteeksi sovittiin, että asian käsittelyä jatkettaisiin osakunnan seuraavassa varsinaisessa kokouksessa. Samalla toivottiin keskustelun toimivan evästyksenä tulevalle talon asukkaiden kokoukselle.⁴⁴¹

Talon asukkaiden kokouksen puheenjohtajana toiminut civis Kauppila kertoi seuraavassa osakunnan varsinaisessa kokouksessa asukkaiden kokouksen keskustelleen asiasta. Hänen

mukaansa suosituimmaksi aikarajaksi nousi viisi vuotta. Myös neljää ja seitsemää vuotta kannatettiin Äänestyksen jälkeen oli kuitenkin mainittu viiden vuoden raja. Laskentaperusteena todellinen asumisaika voittanut. Tämän perusteella asukkaiden kokous oli tehnyt ehdotuksen Satalinnan Säätiön hallitukselle. Kauppila lisäsi kokouksen keskustelteen myös voimaantuloajasta ja laskuperusteiden taannehtivuudesta eli että viisi vuotta otetaan laskuperusteeksi vasta myöhemmin eikä taannehtivuutta oteta lainkaan huomioon. Kuraattori muistutti asian olevan Satalinnan Säätiön hallituksen päättävissä, joten kokous voi antaa ainoastaan evästyksiä osakunnan edustajille. Hän piti kuitenkin mahdollisena, että säätiön hallituksen kokouksen päätös olisi nyt esitetyn mukainen. Asian käsittelyjärjestykseksi kuraattori ehdotti seuraavaa: yleiskeskustelu, asumisaika, lisääika-anomukset ja mistä määräys astuu voimaan. Tehty käsittelyjärjestysehdotus hyväksyttiin.

Yleiskeskustelussa ei käytetty puheenvuoroja. Asumisaika sen sijaan avasi osakunnan kokouksen keskustelun. Civis Harttila piti sittenkin parempana, että asumisaika säilytettäisiin seitsemässä vuodessa. Hänen mukaansa lyhyempi asumisaika on silloin perusteltu, jos asukkaat valitaan arvalla. Näin ei kuitenkaan Satakuntatalon asukkaita valita. Harttila puuttui myös kysymykseen taannehtivuudesta. Hän muistutti aiemmin taloon tulleiden lähteen ja asennoituneen seitsemän vuoden asumisoikeuteen. Hän esittikin, että vanhoihin asukkaisiin sovellettaisiin jatkuvasti seitsemän vuoden käytäntöä. Civis Lomma toi esiin tilastoja muista opiskelija-asuntoloista. Niissä asumisajat olivat 1 – 3 vuotta. Hän esitti asumisajaksi neljää vuotta siitä kun on taloon tullut. Keskustelussa Harttila totesi että Lomma talossa asuvana pyrki lyhentämään asumisaikaa, hän talon ulkopuolella asuvana taas pidentämään sitä. Harttila muistutti, etteivät tilastot todistaneet niin paljoa. Hän uudisti kantansa todelliseksi asumisajaksi seitsemää vuotta. Civis Kauppila puolusti viittä vuotta. Civis Rintala kannatti Kauppilaa ja koska muita kannatettuja ehdotuksia ei ollut, tuli kokouksen ehdotukseksi viisi vuotta. Aikarajaa kannatti myös osakuntaneuvosto.

Lisääikakeskustelu oli myös sangen vilkas. Civis Rintala esitti anomukset käsitleväksi tahoksi talon isännistöä, civis Suojanen puolestaan osakuntaneuvostoa. Tätä kannatti civis Lomma. Civis Kauppila penäsi perusteita lisääjalle. Hänen mielestään ”erityiset syyt” oli liian laajapohjainen peruste, joka ei yksiselitteisesti oikeastaan määritellyt mitään. Kuraattorin mukaan osakuntaneuvosto olisi paras taho käsittelemään anomukset, sillä tietojen luottamuksellisuudesta johtuen tehtävä ei voitu antaa osakunnan varsinaiselle kokoukselle. Päätksekseen tulikin civis Suojanen esityksen mukaisesti, että osakuntaneuvosto käsitteli anomukset ja perusteeksi ”erityiset syyt”.

Myös kysymys taannehtivuudesta herätti laajaa keskustelua. Civis Harttila vastusti taannehtivuutta ja esitti, että uudet laskuperusteet tulevat voimaan ainoastaan uusille taloon tuleville. Civis Suojanen kannatti Harttilaa. Civis Lomma vastusti Harttilaa ja vaati taannehtivuutta. Hän totesi ivallisesti Harttilan puhuvan kauniita sanoja moraalista. Lomman mukaan moraalista ei ollut se, että talon asukkaiden kokous päätti esittää, ettei taannehtivuutta olisi. Civis Kauppila tiedusteli, mitä tehtäisiin niille, jotka joutuisivat taannehtivuuspykälän takia lähtemään talosta. Lomma tarjosи tähän lyhyttä ylimenokautta. Civis Hakaniemi kannatti Lomman ajatusta taannehtivuudesta. Tämän jälkeen cives Lomma ja Harttila kävivät tiukkaa

polemiikkia moraaliensa luonteesta. Civis Hakaniemi ehdotti jollekin osakuntalaiselle annettavan tehtäväksi määritellä käsite moraali ja sen kriteerit. Vilkkaan ja rönsyilevän keskustelun pääteeksi äänestettiin. Äänestyksessä Harttilan kanta voitti Lomman kannan äänin 11 – 0. Kahdeksan kokouksen osallistujista jätti äänestämättä.⁴⁴²

Virkailijakortti

Osakunnan varsinaisen kokous 4.2.1964 ryhtyi käsittelemään kysymystä virkailijakortista. Kuraattori esitti käsittelyjärjestykseksi seuraavaa: ryhdytäänkö korttia laatimaan, minkä laatuinen kortti ja kenelle se myönnetään. Kortin yleinen tarpeellisuus todettiin, joten päätöksi tuli, että sellainen tehtäisiin. Sen ulkonäön suunnittelijaksi valtuutettiin civis Mikko Tuohi. Korttiin merkittäisiin virkailijan nimi, asema ja sihteerin varmennus. Kortti päättiin myöntää kuraattorille, taloudenhoitajalle, sihteeriille, isännälle, emännälle, historioitsijalle, tiedotussihteerille, kaitsijalle, urheilujohtajalle, laulunjohtajalle ja soitonjohtajalle. Asian lisäkäsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen.⁴⁴³

Seuraavassa kokouksessa päättiin, että virkailijakortti antaa vapaan pääsyn osakunnan järjestämiin tansseihin. Kysymys kenelle kortti annettaisiin jää tässä kokouksessa odottamaan osakuntaneuvoston kantaa.⁴⁴⁴ Se esitti 18.2.1964 kortin saajaksi 19 virkailijaa. Keskustelun jälkeen päättiin, että kortti myönnetään osakuntaneuvoston esittämillä virkailijoille kokeilumielessä syyslukukaudella 1964. Saajien listaan osakuntaneuvosto oli lisännyt historioitsijan, ohjelmapäällikön, osakuntalehden päätoimittajan, arkistonhoitajan, kirjastonhoitajan, kotiseutusihteerin, julkaisuvaraston hoitajan, varaisännän ja –emännän, ulkoasiainsihteerin ja kulttuurisihteerin. Kortin sai pitää ainoastaan virkasuhteen keston ajan. Siihen merkittävän lukukausileiman varmentajana toimii kuraattori. Aiemin tehdyt päätökset mukaisesti kortti oikeutti ilmaiseen pääsyn osakunnan järjestämiin tansseihin.⁴⁴⁵

Lukuvuoden viimeissä varsinaisissa kokouksissa suoritettiin vanhan tavauksen mukaan virkailijavaaleja. Vuoden 1964 – 1965 keskeisiksi virkailijoiksi valittiin 28.4.1964: isännäksi Rafael Myrsky, emännäksi Aila Suutari, osakuntaneuvostoon äänestyksen jälkeen Suojanen, Harttila, Lampinen, Lomma ja Rytty. Taloustoimikuntaan valittiin äänestyksen jälkeen Tulonen, Haapiseva, Eskola ja Murtomaa; yllättäen jää valitsematta pitkääikäinen osakunta-aktivisti Veikko Kauppila.⁴⁴⁶

Toukokuussa täydennettiin seuraavan lukuvuoden virkailijaluetteloa. Kaitsijaksi valittiin civis Helmi Rytty. Samassa kokouksessa osakunta joutui valitsemaan uuden taloudenhoitajan, sillä tehtävää pitkään ja ansiokkaasti 17 vuoden ajan hoitanut DI, ekonomi Pentti Mattila ei enää halunnut jatkaa n. Virkaa olivat hakeneet maisteri Matti Änkö ja LuK Veikko Kauppila. Keskustelussa esitettiin asian lykkäämistä seuraavaan kokoukseen, mutta asian tärkeyden vuoksi se päättiin lopulta käsittellä osakunnan varsinaisessa kokouksessa 5.5.1964. Molemmat hakijat olivat tehtävään pääteviä, joten säännönmukaisia esteitä ei vaalille ollut. Se päättiin suorittaa suljetuin lipuin. Äänestyksen tuloksena osakunta valitsi taloudenhoitajakseen lukuvuodeksi 1964 – 1965 LuK Veikko Kauppilan. Hän päihitti vastehdokkaansa selvin numeroin 12 – 3.⁴⁴⁷

Lukuvuosi 1964 – 1965

Tänäkin lukuvuonna osakunta joutui muistelemaan edesmennytä kunniajäsentään. Professori Pentti Eskola kuoli itsenäisyyspäivänä 1964.⁴⁴⁸ Osakunta osallistui hautajaisiin kunniavartion muodossa.⁴⁴⁹ Muistopuheen piti professori Väinö Auer.⁴⁵⁰ Pentti Eskolle (8.1.1883 – 6.12.1964) järjestettiin osakunnassa muistotilaisuus 7.2.1965, jossa muistosanat esitti professori Veikko Okko. Puhe julkaistiin kokonaisuudessaan Satakuntalaisen numerossa 1 / 1965.⁴⁵¹

Helsingin yliopiston kirjoissa oli 31.12.1964 Satakuntalaisen Osakunnan jäseniä yhteensä 896. Heistä läsnäolevia oli 825. Jäsenistä naisia oli 525 (läsnäolevia 487) ja miehiä 375 (338). Kevätluukauden päätyessä osakunnan jäsenmäärä oli 875 (809). Naisia 507 (472) ja miehiä 368 (337).⁴⁵²

Vuoden 1964 iloista fuksiasyleisöä. Dipl. ins. Veikko Kauppinan valokuvakokoelma.

Uusien osakuntalaisten kaitsijana toimi *civis* Ismo Suojanen. Opastustoiminta eteni vanhan kaavan mukaisesti. Fuksiluennot kästittelivät niin yliopiston, ylioppilaskunnan kuin osakunnankin toimintaa. Tänä lukuvuotena harjoitettiin opastustoimintaa myös maakunnassa. Näissä käsiteltiin osakunnan toimintaa ja ylioppilaselämää yleensä. Maakunnallinen opastustoiminta oli suunnattu oppikoulun päättäville abiturienteille.⁴⁵³

Osakunnan itsenäisyysjuhla pidettiin 6.12.1964. juhla alkoi seppeleen laskulla sankaritaululle. Reserviupseerikerho oli järjestänyt sankaritaululle kunniavartion, osakunnan kuoro

esitti Suomalaisen rukouksen ja varsinaisen seppeleenlaskun suoritti kuraattori Pentti Patja cives Aila Suutarin ja Rafael Myrskyn avustamana. Juhlapuheen piti piispa Aarre Lauha. Hän käsitteli puheessaan isänmaallisutta ja talvisodan muiston merkitystä Suomen lähistoriassa. Tilaisuudessa jaettiin harrastusmerkit. Juhla päättyi yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun.⁴⁵⁴

Vuosijuhlaansa osakunta vitti perinteisin menoin 24.3.1965. Juhlaesitelmän piti professori Taneli Kuusisto aiheesta ”Mitä on musiikki?”. Vuosijuhlassa osakunta kutsui kokouksessaan 16.2.1965 tekemän päätöksen mukaisesti osakunnan entisen inspektorin Risto Niinen kunniajäsenekseen. Peräti 78 osakuntalaisen allekirjoittaman ehdotuksen mukaan Niinen ansioista todettiin mm. seuraavaa:

”Professori Niini on toiminut erittäin ansiokkaalla tavalla osakunnan ja sen päämäärien hyväksi. Hänen muut kansalaisansionsa ovat myös huomattavat.”

Professori Niini oli toiminut osakunnan inspektorina vuosina 1956 – 1963. Hänet opittiin tuntemaan kaukonäköisenä ja viisaana miehenä, jolla oli kyky ohjata niin osakunnan kuin Satalinnan Säätiön kehitystä myönteiseen suuntaan. Kunnianuhan osakunta myönsi 2.3.1965 pitämänsä kokouksen päästöstä noudattaen Porin Lyseon rehtorille FM Reino Hannulalle, jonka ansioista pantiin erityisesti merkille hänen toimintansa Satakunnan kulttuurin piirissä.

Puheessaan kuraattori Pentti Patja korosti maakunnan merkitystä. Hän piti maakuntaa tärkeänä osakunnan tavoitteellisen toiminnan tukialueena. Myös näiden vuorovaikutussuhdetta kuraattori piti merkittävänä.⁴⁵⁵

Toista osakunnan vuosikierron tärkeää juhlaa Satakuntalaista ehtoota oli vietetty 6.11.1964. juhlaan osallistui inspektori Inkeri Anttilan ohella aiempi inspektori Risto Niini. Tilaisuudessa esiintyivät porilaiset Wilssonin pelimannit. Musiikin jälkeen vuorossa oli pöydän antimista nauttiminen. Pitopöytään oli katettu mm. silakkaperunoita ja jämijärveläistä sahtia. Ennen aterian päättymistä Wilssonin pelimannit ojensivat lahjanaan osakunnalle suuren nipun vaateripustimia. Lahjasta kiitti osakunnan puolesta inspektori.⁴⁵⁶

Kysymys **Satakunnan läänistä** oli edelleen esillä myös lukuvuonna 1964 – 1965. Osakunnassa järjestettiin asian tiimoilta keskustelutilaisuus 10.10.1964. Tilaisuuteen olivat saapuneet kansanedustajat Gröndahl, Jaakkola ja Mäkelä sekä Satakunnan maakuntaliiton toiminnanjohtaja Jukka Määttä. Puheenjohtajana toimi Tauno Rintala ja alustajana Veli Mieskylä. Osakuntalaisia paikalla oli kolmisenkymmentä. Keskustelussa pohdittiin mm. läänijaon syitä ja edellytyksiä. Toiminnanjohtaja Määttä näki läänijaon tärkeänä koko valtion hallinnon kannalta. Pienemmässä läänissä voitiin helposti hänen mukaansa poistaa olemassa olevat suuremman läänin haitat. Läänin aluetta pohdittiin keskustelun kuluessa. Määttä piti tässä keskusteluosiossa puheenvuoron todeten itse läänin perustamisen olevan aluekysymystä tärkeämmän. Rajankäynnin vaikutusta vaalipiirijakoon ja Arkadianmäen edustajien jakautumiseen pohdittiin myös. Erityisesti esille nousi tuolloin Rauman ja Vammalan asema. Kansanedustaja Kelpo Gröndahl totesi porilaisten luottavan läänin perustamiseen ja raumalaisten mukanaoloon. LuK Veikko Kauppila huomautti porilaisten tehneen paljon lääninjaossa, mutta vain pahaa pitämällä Poria Satakunnan läänin itseoikeutettuna

pääkaupunkina. Maakuntaliiton toiminnanjohtaja totesi läänin keskuspaikankin olevan toisarvoisen seikan sen perustamiseen verrattuna. Tilaisuuden oli järjestänyt osakunnan Satakuntalainen-lehti.⁴⁵⁷

Satakunnan kulttuuripäivät pidettiin Porissa 24. – 25.10.1964. Samalla vietettiin Suomen Kulttuurirahaston Satakunnan rahaston vuosijuhlaa. Osakunnasta päiville osallistuivat kuraattori Penti Patja ja taloudenhoitaja Veikko Kauppila. He luovuttivat osakunnan lahjoituksena 500 markkaa Satakunnan rahastolle. Lahjoituksen vastaanotti Porin Lyseon rehtori Reino Hannula.⁴⁵⁸

Kotiseutupäiviä osakunta vietti yhdessä Satakunnan Nuorisoseurain liiton ja Kanteenmaan Nuorisoseuran kanssa Punkalaitumen Kanteenmassa 19.4.1965. Käydystä paneelikeskustelussa oli aiheena ”Mitä nuorisoseurajärjestö ja osakunta ovat tehneet kotiseututyön alalla ja mitä ne voisivat tehdä”. Osakuntalaisista keskusteluun osallistuivat Penti Patja, Tapiola Lampinen ja Ismo Suojanen. Tilaisuuden puheenjohtajana oli FL Unto Salo. Keskustelun tuloksena ryhdyttiin selvittämään mahdollisuksia maakunnallisen tieteellisen tutkimusseuran perustamiseksi. Tapiola Lampinen korosti osakunnan merkitystä todeten sen 25-vuotishistoriikin laatijaa siteeraten:

”Osakunnan 25-vuotishistorioitsijan (Saarenheimon AA) mielestä osakunta kotiseututyöllään oli luonut rikkinäisestä alueesta ehjän maakuntahengen elähdettämän Satakunnan maakunnan.”

Maakunnan lehdet korostivat kotiseutupäivistä kirjoittaessaan erityisesti sen päästötä ryhtyä selvittämään tieteellisen maakunnallisen tutkimusseuran perustamista. Tällaisen seuran tarpeellisuutta korostettiin niin Lallissa kuin Satakunnan Kansassakin.⁴⁵⁹

Yhteistyö nuorisoseurojen kanssa ei rajoittunut pelkästään yhteisiin kotiseutupäiviin. Tänäkin lukuvuonna nuorisoseuralaisia vieraili Satakuntalaisessa Osakunnassa. Punkalaitumen Pohjoisseudun Nuorisoseuran kolmetoista jäsentä tutustui 28. – 29.11.1964 Satakuntalaiseen Osakuntaan ja Suomen upeaan pääkaupunkiin Helsinkiin. Vierailun yhteydessä järjestetyssä iltajuhlassa osakunta sai vastaanottaa Punkalaitumen kotiseutu- ja museoyhdistyksen viirin. Kuraattori Patja puolestaan jakoi kolmelletoista vierailevalle nuorisoseuralaiselle osakunnan laulukirjat.⁴⁶⁰

Maakunnallinen tiedepoliitikka oli vahvasti esillä jatkossakin. Maaliskuun 16. järjestettiin osakunnassa keskustelutilaisuus aiheesta ”Tarvitseeko Satakunta korkeakoulun”. Siitä raportoinut Satakunnan Kansa otsikoi ”Länsi-Suomen yliopistosta tulisi lähinnä opettajain-valmistuslaitos”. Paneelikeskusteluun osallistui niin valtakunnallisia kuin maakunnallisiakin koulutuspoliittisia vaikuttajia. osakunnan vuosihistoriaan on liitetty Länsi-Suomen Korkea-kouluyhdistyksen säännöt.⁴⁶¹

Osakunnan **kotiseuduntutkimusretki** suuntautui 1. – 22.6.1965 Pomarkkuun. Retken johtajana toimi HuK Leena Salo, joka tämän ohella hoiti myös Pomarkun kotiseutumuseon luettelointia ja järjestelyä. Tässä tehtävässä häntä avusti yo Leila Luomla. Museon esineistö oli valmiaksi kerätty. Hammaslääketieteen kandidaatit Ismo Suojanen, Tuula Palolahti ja Leena

Vartiainen tutkivat suun limakalvossa esiintyviä patologisia muutoksia. Tätä työtä varten tarkastettiin viidensadan pomarkkulaisen suut. Fil. yo Sirkka-Liisa Hakala teki asumis-tapatutkimuksen kolmesta kohteesta. Työhön liittyi myös rakennuspiirroksia. Kotitalous-ylioppilas Ritva Liemola suoritti erityistyönään tutkimuksen vuoteista ja vuodevaatteista sekä niiden hoidosta. Muinaistietoa joulun ja juhannuksen vietosta keräsi fil. yo Raili Pentti. Fil. yo Liisa Salminen teki kansatieteen cum laude approbatur -työnään keruun maamiehen vuotui-sesta työkierrosta. Elina Ylivakeri puolestaan tutki kaupunkimatkkoja.⁴⁶²

Satakunnan laulujuhlia vietettiin Säkylässä ja Pohjois-Satakunnan laulujuhlia Ikaalisissa.⁴⁶³ Osakunnan kesäjuhlille kokoonnuttiin Noormarkkuun 31.7. – 1.8.1965. Juhlat vietettiin Kivirannan kansakoululla ja iltaa istuttiin Metsolan metsästysmajalla. Sunnuntaina kokoonnuttiin Jumalanpalvelukseen, jonka jälkeen laskettiin osakunnan seppele paikallisille sankarihaudoille. Ohjelmassa oli mm. tutustumista pitääjään.⁴⁶⁴

Kerhotoiminta

Osakunnan kerhotoiminta oli edelleen vilkasta ja monipuolista. **Orkesterin** historiassa kausi 1964 – 1965 oli merkittävä, sillä sen jäsenistö vaihtui suureksi osaksi. Orkesterin tavoitteita ja päämäärää tarkastettiin ylemmäksi. Vanhasta salonkilinjasta luovuttiin ja ohjelmistoon tuli ainoastaan ao. kokoonpanolle tehtyjä sävellyksiä. Orkesterin jäsenmääräksi vakiintui 12. Kapellimestarina toimi Jouni Astala ja konserttimestarina Paavo Untamala. Orkesteri esiintyi itsenäisyysjuhlassa, vuosijuhlassa ja omassa kevämatineassa.⁴⁶⁵

Juristikerho kokoontui lv 64 – 65 kolme kertaa. Syksyn ensimmäisessä kokouksessa valittiin kerhon virkailijat ja päättiin edelleen ryhtyä keräämään vanhojen tenttikysymysten ”knoppikokonmaa”. Enimmäkseen kokousillat sujuivat vapaan keskustelun merkeissä.⁴⁶⁶

Kristillinen piiri uurasti osakunnan hengellisen toiminnan parissa. Piirillä ei lv 64 – 65 ollut johtavaa henkilöä, mutta se ei estänyt asiasta kiinnostuneita osakuntalaisia kokoontumaan viikottain keskustelemaan ja tutkimaan Raamattua. Kerhon toimintatapoja pohdittiin, mutta toimiminen raamattupiirinä katsottiin edelleen soveltuivimmaksi toimintamuodoksi.⁴⁶⁷

Naistenkerhon toiminta jatkui perinteiseen tapaan. Kerho järjesti jo totutuiksi tulleet naamiaiset ja joulumyyjäiset. Naistenkerhon aloitteesta ja sen suoritettua tarvittavat järjestelyt tehtiin matka Lappiin Ylästunturille. Retki kesti kuusi päivää, ja se tehtiin kahdenkymmenen-viiden hengen voimin.⁴⁶⁸

Reservinupseerit hioivat ampumataitojaan Polin radalla. Maaliskuussa 1965 suoritettiin hyvätasoinen ampumahiihto-ottelu Niinisalon upseereita vastaan. Nämä jo kerhon perinteeksi muodostuneet kilpailut olivat osoituksena omaan maakuntaan pään suuntautuneesta toiminnasta. Vanhan tavan mukaan upseerit avittivat NaKea naamiaisten järjestelytyössä.⁴⁶⁹

Kerho52:n toiminta jatkui korttipelin merkeissä. Peleistä suosittiin skruuvia, kingiä, huutista ja bridgeä. Koko vuoden kerho eleli hyvin säästäväisesti. Uudet pelikortit ja pelioppaat jäivät lukuvuonna 1964 – 1965 hankkimatta. Säästäväisyyden syynä oli tavoite kunnollisesta bridgekurssista, jolle toivottiin saatavan pätevät ohjaajat ja puhtaat pelikortit. Kerhon sihteerin Kari Lounasmeren mukaan toimintavuosi sujui kokonaisuudessaan rauhallisesti ja mukavasti.⁴⁷⁰

Yhteiskunnallinen kerho piti syyslukukaudella 1964 yhden ja kevätlukukaudella 1965 kolme kokousta. Syyslukukauden ainoan kokouksen aiheena oli ”Onko maalaissuolalla tulevaisuutta”. Alustajana toimi FL Toivo Savioja. Keväällä pohdittiin agronomi Pentti Raholan johdolla maatalouspolitiikan suuntaa, päätoimittaja Jorma Cantellin johdolla aihetta ”Ärsyttääkö ylioppilaslehti”, kun taas Matti Pyhälä (ASS) johti teemaa ”Jos Suomi olisi kommunistinen”.⁴⁷¹

Osakunnan **shakkikerho** keskeytti toimintansa innostuksen jaloon peliin lopahdettua.⁴⁷² Tenniskerho puolestaan toimi aktiivisesti. Se järjesti mm. turnauksen, johon osallistuivat Kauko Malmi, Pentti Patja, Erkki Hakala, Kari Jalonens ja Tauno Rintala.⁴⁷³

Valokuvauskerhon toiminta oli vilkasta. Se teki mm. valokuvausretken Porvooseen. Sen tuloksia ruodittiin myöhemmin pöytäkilpailussa. Kerholaiset tutustuivat myös laboratorio-tekniikkaan ja erilaisiin valokuvaustaiteen näyttelyihin.⁴⁷⁴

Keskustelua herättäneen **AAAARRGH-kerhon** toiminta keskittyi ideologian levitykseen massojen joukkoon. Toimintakertomuksensa mukaan se pyrki evoluution sijaan edistämään revoluutiota, joka oli kerhon mukaan ainoa ratkaisu. Revoluutio oli AAAARRGH. Jyrki Laelman johtaman kerhon ideat ja viestit olivat edelleen sangen vaikeatajuisia.⁴⁷⁵

Osakunnan tiedotuslehti Karhunkierros puuttui osakuntalaisia vaivanneeseen passiivisuuteen. Myös sen vaikutukset massaurheiluun, jossa osakunta oli ennen ollut niin vahva, huolestutti aktiivista vähemmistöä.⁴⁷⁶ Osakunnan mainetta puolustettiin kovin sanoin, kun passiivisia haluttiin painostaa massaurheilun pariin:

”Sy on sinussa passiivinen osakuntalainen. Sinulle ei merkitse osakunta mitään eikä myöskään sen kunnia!”⁴⁷⁷

AAAARRGH:n toiminta herätti yleisöastokeskustelua Karhunkierroksesta. Kuten tämäntyyppisissä kirjoituksissa on tapana esiintyi niin kerhoa vastustavia kuin puoltaviakin kirjoituksia. Puoltajat löytyivät kylläkin poikkeuksetta kerholaisten joukosta. Kirjoituksista käy selkeästi ilmi, ettei kerhon vaikeaselkoinen filosofia auennut aikalaisille.⁴⁷⁸ Saatikka sitten tämän teoksen laatijalle.

Yhteiskunnallisen kerhon järjestämä keskustelutilaisuus Ylioppilaslehden ärsyttävyydestä sai palstatilaan Karhunkierroksesta. Otsakkeen ”Ylioppilaslehteä pöyhittiin” alta löytyy naseva kommentti:

”Mitä yleensä hyödyttää keskustella Ylioppilaslehdestä? Eikö ole niin, että mitä enemmän paskaa pöyhii sitä pahemmin se haisee.”⁴⁷⁹

Tämän osuvan kommentin lausui saunakeskustelussa eräs yhteiskunnallisen kerhon jäsen. Ylioppilaslehden päätoimittajana toiminut Jorma Cantell oli kiistely henkilö. Satakuntalainen Osakunta ei jäänyt kriitikkään häntä kohtaan yksin. Eteläsuomalaisessa Osakunnassa naistenkerho järjesti Cantell-tanssit, jossa niin Ylioppilaslehteä kuin sen päätoimittajaakin arvosteltiin.⁴⁸⁰

Osakuntalaisten passiivisuus ei esiintynyt huolestumisena ainoastaan tiedotuslehti Karhunkierroksessa. Myös osakunnan varsinaisen lehti Satakuntalainen puuttui asiaan. Numeron 2 / 1964 pääkirjoituksessa käsiteltiin yhteiskunnallisen kerhon järjestämää keskustelutilaisuutta ”Romahtaako osakunta”. Kirjoituksessa todetaan, että osakunnan on ryhdyttävä toimiin suuren passiivisen enemmistönsä aktivoimiseksi. Ohjenuoraa hahmoteltiin seuraavin sanoin:

”Osakunnan on mentävä suoraan opiskelijan luo, kapakkaan tai kämppään, suoraan sänkyyn.”⁴⁸¹

Lukuvuosi 1965 – 1966

Tämäkin lukuvuosi on jättänyt meille jälkipolville ainoastaan huolella laaditun vuosihistorian. Lukuvuoden pöytäkirjamateriaali ei jostain syystä ole jänyt Satakuntalaisen Osakunnan arkistoon.

Lukuvuotena osakunnan johto vaihtui jälleen. Uudeksi kuraattoriksi valittiin DI Veikko Kauppila syksyllä 1965. Syyslukukauden päätyessä osakunnan inspektori Inkeri Anttila pyysi eroa tehtävästä. Uudeksi inspektoriksi valittiin tammikuussa 1966 maantieteen professori Veikko Okko. Ylioppilaskunnan vaaleissa syksyllä 1965 osakunnat olivat kärtsineet ankaran tappion. Vuosihistorian 1965 – 1966 laatija Johanna Österlund onkin kirjannut esipuheeseen osakuntien tarpeen tarkastella toimintatapojaan tappion johdosta. Satakuntalaisista HYY:n edustajistoon oli valittu Tapio Lampinen.⁴⁸²

Osakunnan jäsenmäärä oli edelleen kasvussa. Lukuvuoden 1965 – 1966 päätyessä osakunnassa oli yhteensä 928 jäsentä, joista läsnäolevia 849. Naisia osakuntalaisista oli 524 (läsnäolevia 473) ja miehiä 404 (376).⁴⁸³ Tässä yhteydessä on syytä huomauttaa, että jäsentilastoihin on laskettu ainoastaan Helsingin yliopiston Ylioppilaskunnassa kirjoissa olevat opiskelijat. Muissa korkeakouluissa opiskelevia ns. ulkojäseniä ei näissä luvuissa ole huomioitu.

Osakunnan keskeisiä virkailijoita olivat lukuvuonna 1965 – 1966 inspektorit Inkeri Anttila ja Veikko Okko, kuraattorit Pentti Patja ja Veikko Kauppila, taloudenhoitajat Veikko Kauppila ja Heikki Arsalo, sihteeri Hannu Grönvall, isäntä Pentti Peltola, emäntä Eeva Hakkarainen ja kaitsija Tapio Lampinen.⁴⁸⁴

Fuksikasvatus kulki perinteistä rataansa kaitsija Tapio Lampisen ja tämän avustajan Asko Mattilan tahdittamana. Fuksiluentojen aiheena oli osakunta, ylioppilaskunta ja ylioppilaselämä yleensä. Utta oli kokeilumielessä kaitsijan yhdessä kerhojen kanssa toimittama fuksiaapinen. Fuksiaapisen nimi oli ”SatO:n fuksin käteen”. Se saavuttikin suuren suosion. Varsinkin aapisen välissä olevaa Helsingin karttaa pidettiin tuiki tarpeellisena. Syksyn fukseista 82:lle myönnettiin osakuntanauha vuosijuhlan päiväjuhlassa. Kevään fuksit saivat puolestaan nauhansa vappuna. Kaitsija Lampinen siirtyi sellaiseen käytäntöön, että vappuna saivat nauhan kaikki, jotka sellaisen halusivat.⁴⁸⁵

Osakuntaa oli jo 1950-luvulta alkaen vaivannut ylioppilaselämälle tyypillinen passiivisuus. Sen tilaisuuksissaakin esiintynyt Pauli Burman oli Koulusanomissa arvostellut opiskelijoita tästä.⁴⁸⁶ Asiaan oli puuttunut myös Satakuntalainen -lehti, joka kehotti osakuntaa menemään vaikka opiskelijan sänkyyn asti tämän aktivoimiseksi.⁴⁸⁷ Myös Burman puhui boksissaan loikoilevasta opiskelijasta. Huoli passiivisuudesta ei jänyt osakunnassa ainoastaan lehtikirjoittelun tasolle. Vuosikymmenen alkupuolella inspektori Niini oli kehottanut osakuntalaisia aktiivisuuteen ”isänmaallisen koulutuksen nimissä”.⁴⁸⁸ Lukuvuonna 1965 – 1966 asiaan puuttui kaitsejä. Hän kehotti puheessaan fukseille, että he omalta osaltaan toimisivat passiivisuutta vastaan. Kaitsejä muistutti, että osakunta oli ”seitsemäs tiedekunta”, sosiaalisuuden tiedekunta. Lampisen mukaan osakunta kasvatti yksilöä kohtaamaan yhteiskunnan eri haasteita. Puheessaan hän muistutti, etteivät ylioppilaat, joista oli kasvamassa tulevaisuuden johtajia, voi omaksua passiivisen väistyjän roolia. Lopuksi hän esitti tilastollisia lukuja erilaisista osakunta-aktiivisuuden vaihtoehtoista.⁴⁸⁹

Osakunta jatkoi yhteistyötään muiden osakuntien kanssa. Suosituin yhteistyömuoto oli yhteiset illanvieriot. Esimerkiksi marraskuussa 1965 vietettiin yhteisiltää niin hämäläisten kuin eteläpohjalaisenkin kanssa.⁴⁹⁰ Kevällä osakunta vieraili EPO:ssa ja vastaanotti vieraita Varsinaissuomalaisesta Osakunnasta ja Åbo Nationista. Paikalla oli tuolloin VSO:n inspektori professori Pentti Renvall, jolle luovutettiin tilaisuudessa satakuntalaisten osakuntanauha. VSO puolestaan lahjoitti satakuntalaisille Lännen-Teknologiateknologiaa, joka oli osakunnan 60-vuotishistoria.⁴⁹¹

Satakuntalaista ehtooita vietettiin 29.10.1965. Osakunnan juhlasali oli koristeltu vanhaksi pirtiksi, jota somistivat raitaiset matot, ryijy, kupariesineet ja kyntteliköt. Tilaisuuteen osallistuivat mm. inspektori- ja kuraattoriparit, joukko kutsuvieraita sekä 74 osakuntalaista. Pitopöytään oli katettu runsaasti maakunnan herkkuja: rosollia, siikaa, erilaisia laatikoita, aladoopia ja jälkiruuaksi luumukiisseliä kermavaahdon kera. Herkkujen nauttimisen jälkeen poliisikonstaapeli Kosti Ylinen kiitti Pomarkun kunnanhallituksen sekä kotiseutu- ja matkailulautakunnan nimissä osakuntaa kesäisestä kotiseuturetkestä ja lahjoitti sille Pomarkun kunnanvaakunan. Maakunnan kansanedustajista oli paikalla ainoastaan Aapo Seppälä, joka ilmoitti lahjoittavansa henkilökohtaisena lahjanaan reserviupseerikerolle pistoolin.⁴⁹²

Yhteistyö nuorisoseurojen kanssa jatkui edelleen myös lukuvuonna 1965 – 1966. Aureenlopen nuorisoseuralaiset Ikaalista vierailivat osakunnassa 27. – 28.11.1965. Ohjelmassa oli käynti Kansallisteatterissa katsomassa Weissin Marat'ia. Illalla he osallistuivat osakunnan tansseihin. Sunnuntaina oli ohjelmassa tutustuminen Helsinkiin. Illalla alkoivat sitten juhlasalissa iltamat. Paikalla oli vain noin 50 satakuntalaista. Iltamat alkoivat Raimo Taunimaan hanurinsoitolla. Kotiseutusihteeri Hannu Grönvall lausui terveydyssanat ja toivoi osakunnan voivan olevan mukana auttamassa Pohjois- ja Etelä Satakunnan Nuorisoseurojen yhteenliittämisessä. Tämän jälkeen nuorisoseuralaiset saivat osakunnan laulukirjat. Meijerinisännöitsijä Urho Nieminen kertoi Ikaalisten menneisyydestä, nuijasodan ja isonvihan ajasta sekä nuorisoseurojen nykytilasta. Ohjelmassa oli vielä musiikkiesityksiä ja nuorisoseuralaisten esittämä näytelmä, joka käsitteli vuosisadan alun kuntakokousta tarkoituksesta perustaa kansakoulu. Tilaisuuden pääteeksi osakunta sai vastaanottaa lahjana ikaalisaiheisen Suviraanun, jonka oli suunnitellut taiteilija Hilja Maria Valanne.⁴⁹³

Satakuntalon kahdeksannen kerroksen päätyasukkaat ryhmäkuvaassa 16.3.1965. Henkilöt vasemmalta Erkki Räty, Pentti Peltola, Teuvo Huju, Martti Tolvanen, Tapani Lampinen, Pentti Haapiseva, Markku Murtomaa, Reino Yli-Kahri, Veikko Kauppila ja Erkki J. Virta. Dipl. ins. Veikko Kauppilan valokuvalokeroelma.

Itsensäisyyssjuhlaa vietettiin perinteisin menoin 6.12.1965. Inspehtori Inkeri Anttila ja kuraattori Pentti Patja laskivat seppeleen sankaritaululle. Juhlapuheen piti osakunnan aiempi inspehtori, professori Risto Niini. Tilaisuus päättyi yhteiseen Maamme-lauluun. Tällä kertaa noin 70 osakuntalaista osallistui perinteiseen soihtukulkueeseen.⁴⁹⁴

Osakunnan uusi kuraattori

Osakunnalle valittiin 9.11.1965 pidetyssä osakunnan varsinaisessa kokouksessa uusi kuraattori. Kuraattoriksi valittiin äänestyksen jälkeen pitkäaikainen osakunta-aktivisti Veikko Kauppila. Hän löi vastaehdokkaansa MMK Jukka Haukan selvin luvuin 37 – 4. Myös Haukka oli pitkäaikainen osakunta-aktiivi sekä sen urheilumaineen menestysellinen ja korkeatasoinen ylläpitäjä. Kauppilan kuraattorikausi on kolmivuotinen käsittäen vuodet 1966 – 1969.⁴⁹⁵ Uuden kuraattorin valinnan pani merkille myös maakunnan huomattavin lehti, Satakunnan Kansa. Siinä Veikko Kauppila kertoi uskovansa osakunnan mahdollisuksiin. Hän piti sen perinteitä voimavarana. Kuraattorin mukaan osakunnan ei kuitenkaan pelkästään tule nojata perinteisiinsä vaan elää ajassa ja katsoa myös eteenpäin. Maakunnallista toimintaa ja yhteyksiä kotiseutuun Veikko Kauppila pitti erityisen tärkeinä. Myös hän korosti osakunnan roolia yhteiskunnallisena kasvattajana.⁴⁹⁶

Osakunnan uusi inspehtori

Osakunta valitsi lv. 65 – 66 myös uuden inspehtorin professori Inkeri Anttilan jätettyä tehtävänsä. Hän perusteli eroaan kasvaneella työtaakkalla. Uudeksi inspehtoriksi valittiin osakunnan varsinaisessa kokouksessa 25.1.1966 inspehtorin vaalia valmistelleen toimikunnan esityksen mukaisesti maantieteen professori Veikko Okko. Valinta oli tällä kertaa yksimielinen.⁴⁹⁷ Professori Okko oli ollut professori Anttilan vastaehdokkaana jo edellisessä inspehtorinvaalissa. Tuolloinkin Okko oli ollut vaalitoimikunnan esittämä ehdokas, mutta äänestyksessä hän oli hävinnyt professori Anttilalle äänin 21 – 58.⁴⁹⁸ Professori Inkeri Anttilan kausi Satakuntalaisen Osakunnan inspehtorina jäi siten ainoastaan kolmen vuoden mittaiseksi.

Inspehtori- ja kuraattorikaronkkaa vietettiin 1.3.1966. Paikalla olivat eroavat ja valitut inspehtorit ja kuraattorit. Tilaisuuteen osallistuivat myös osakunnan entiset inspehtorit, professorit Risto Niini ja Pekka Katara. Ohjelmassa oli puheita ja musiikkiesityksiä.⁴⁹⁹

Vuosijuhlaa 24.3.1966 vietettiin perinteisin menoin. Osakunnan kunniajäseneksi kutsuttiin kirjailija Tyyni Tuulio. Vuosijuhlaesitelmän piti valtioitieteen tohtori Seikko Eskola aiheesta ”Suomen sortovuodet Ruotsin poliikassa”. Puheessaan yliopistolle agronomi Pentti Haapiseva kiitteli mm. säätykiertoa ja valitteli opintodemokratian puutetta.⁵⁰⁰

Osakunta vietti jälleen yhteistyössä nuorisoseurojen kanssa kotiseutupäiviä. Tällä kertaa kokoonnuttiiin Ulvilaan. Päivien tilaisuudet alkoivat 11.4.1966 Jumalanpalveluksella Ulvilan kirkossa. Tämän jälkeen järjestettiin Ulvilan Nuorisoseuran talossa keskustelutilaisuus, jossa civis Jyrki Laelma alusti aiheesta ”Kotiseututyön uudistaminen – miksi, miten?”. Osakuntaa edustivat keskustelussa kuraattori Veikko Kauppila sekä cives Jyrki Laelma ja Tapio Lampinen. Kotiseutupäivien päättötilaisuudessa kuraattori esitti osakunnan tervehdyksen. Ilta päättyi cives Hannu Lehtosen ja Tuomo Liuhalan esittämiin lauluihin Pyssykankaan Jousimajassa.⁵⁰¹

Helsingin yliopiston maantieteen professori Veikko Okko toimi Satakuntalaisen Osakunnan inspehtorina 1966 – 1971. Kuvassa reservin majuri Okko on juhlisanut osakunnan itsenäisyyspäivän viettoa vapaudenristeillään. Dipl. ins. Veikko Kauppilan valokuvakokoelma.

Vuosijuhla keväällä 1966. Edessä vasemmalta Satakuntalaisen Osakunnan inspektori, professori Veikko Okko keskustelemassa kirjailija, fil. tohtori (h.c.) Tyyni Tuulion kanssa. Tyyni Tuulio vaikutti osakunnassa inspitärenä 1931 – 1934. Dipl. ins. Veikko Kauppinen valokuvakokoelma.

Keskustelutilaisuuden alustuksessa Laelma moitti kotiseututyön menneisyyssidonnaisuutta. Hänen mukaansa kotiseututyö oli käyttänyt etsikkoikansa väärin. Oli tyydyttä ”keräämään puulusikoita museoon”. Laelman mukaan kotiseututyön tulisi käsittää myös nykyhetken ja tähdätä tulevaisuuteen. Hän ei kuitenkaan halunnut lopettaa menneisyyden tutkimusta kotiseututyön osana, vaan ainoastaan lisätä nykyisyyden ja tulevan sen uudeksi merkittäväksi osaksi.⁵⁰²

Satakuntalaisen Osakunnan ja sen ruotsalaisen ystävysosakunnan GH:n yhteistyötä oli lv. 65 – 66 jatkunut jo kahden vuosikymmenen ajan. Osakuntien väliset perinteiset urheilukilpailut pidettiin lokakuun alussa Uppsalassa, ja GH:n kuoro vieraili huhtikuussa Harjavallassa ja Helsingissä. Myös osallistuminen eri juhliin jatkui vanhan tradition mukaan. Uutena yhteistyömuotona oli osakunnan kesäjuhlien viettäminen poikkeuksellisesti kotimaakunnan sijaan Gävlessä.⁵⁰³

Uppsalan urheilukilpailuissa osakunta menestyi hyvin. Yleisurheilussa satolaiset päihittivät ruotsalaiset kilpakumppaninsa selvin pistein 40 – 33. Parhaiten satakuntalaisista kunnostautui yo Jouko Uola, joka voitti 400 m ja 1 500 m sekä oli mukana voitokkaassa viestijoukkueessa.⁵⁰⁴

Kuorovierailu toteutui sekin vanhan kaavan mukaan. GH:n kuoro esiintyi Harjavallassa Satalinnan parantolassa sekä Helsingissä Satakuntalaisessa Osakunnassa. Kahdenkymmenen-kahden kuorolaisen mukana vierailulle osallistui GH-laisista 13 ”turistia”.⁵⁰⁵

Osakunnan perinteinen kotiseuduntutkimusretki tehtiin 1. – 23.6.1966 Kokemäelle. Retken johtajana toimi FM Anneli Räikkälä ja siihen osallistui 17 osakuntalaista. Matkan aikana suoritettiin kansatieteellistä ja kielitieteellistä tutkimusta, luetteloitiin museoon kerättyjä esineitä sekä tutkittiin viidensadan kokemäkeläisen hampaisto. Kesäkuun 19. päivänä osakuntalaiset osallistuivat Kokemäen matkailupäivän viettoon esittelemällä ulkomuseon esine-kokoelmia.⁵⁰⁶ Kuten edellä esitetystä lukija voi havaita, jatkui kotiseudun tutkimus perinteisissä tavoissaan. Uutena tutkimusmuotona oli edellisen kesän tutkimusretketä omaksuttu paikkakuntalaisten hampaiston tutkimus. Tämän seikan pani mm. Satakunnan Kansa merkille.⁵⁰⁷ Muutos oli niin suuri, että se havaittiin myös valtakunnallisella tasolla Helsingin Sanomissa.⁵⁰⁸

Perinteeksi käyneen tavan mukaan osakunta osallistui tänäkin vuonna niin Satakunnan kuin Pohjois-Satakunnankin laulujuhlille.

Maakunnallisen toiminnan projekteihin on luettava myös ns. operaatio Osmo. Sen tarkoituksena oli tutkia Uudenkaupungin ulkopuolella uponnutta fregatti Osmoa. Mukana projektissa olivat Satakuntalaisten Osakunnan ohella myös Kansallismuseo, Suomen Museoyhdistys ja Suomen Meripelastusseura.⁵⁰⁹

Osakunnan kesäjuhla Gävlessä

Osakunnan kesäjuhla oli tällä kertaa historiallinen, sillä kotimaakunnan sijasta se suuntautuikin Gävleen. Kesäjuhlaa vietettiin 23. – 25.7.1966. Matkan teki mahdolliseksi vuonna 1966 avattu laivareitti Rauma-Gävle. Myös laivanvarustaja Antti Lempäisen suhteellisen edullinen tarjous matkakustannuksista edesauttoi poikkeuksellisen kesäjuhlaretken toteutumista.

Matka m/s Polarilla alkoi Rauman satamasta lauantai-iltana 23.7. Mukana olivat inspehtori-pari Okko, kuraattori Veikko Kauppila, Raimlan ja G-H:n edustajat, kaksi Hämäläis-Osakunnan edustajaa sekä 101 osakuntalaista. Kesäjuhlalaisten lisäksi aluksessa matkasi 250 tavallista matkustajaa. Sää suosi matkailijoita. Sunnuntaiaamuna kello 8 laiva saapui Gävlen satamaan. Vastassa olivat ystävyysosakunnan edustajat 1. kuraattorinsa johdolla. Satamassa retkeilijöitä odotti kaksi Gävlen kaupungin retkeläisten käytöön varaanmaa linja-autoa. Niillä matka taitui Hemlingbygstan moderniin liikuntakeskukseen, jossa tarjoltiin aamupalaa. Keskus esittelyn yhteydessä retkeläisille tarjoutui oiva mahdollisuus testata kuntoaan. Kuntoaan testasivat mm. inspitär, kuraattori ja civis Hannu Salo. Heidät kaikki kuvattiin kuntopyörää polkemassa. Sekä inspitär että kuraattori vaikuttivat reippailta, mutta civis Salo hieman väsäh-täneeltä, minkä vuosihistoriaan kirjattu kuvatekstikin mainitsee.

Seuraava retkikohde oli Furuvik, johon kuuluivat sekä eläintarha että huvipuisto. Päivän kohokohdaksi muodostui kuitenkin Furuvikin lapsiteatterin esityksen seuraaminen. Teatteriesityksen jälkeen oli aika nauttia lounasta. Sen yhteydessä luovutettiin osakuntanauhat Raimlan ja GH:n edustajille.

Furuvikin jälkeen retkeläiset tutustuivat vielä metsämuseo Silvaniumiin. Viimeisenä tutustumiskohdeena oli Gamla Geflen taiteilijakortteli. Paluumatka kotisuomeen alkoi kello 19. Osakuntalaiset lauloivat mm. Nortamon lauluja myöhäiseen yönöön ollen tytyväisiä näkemäänsä ja kokemaansa. Historiallisen retken valmistelutoimikuntaan eli kesäjuhlatoimi-

kuntaan kuuluivat Kari Lounasmeri, Matti Lounasmeri, Leena Kalske ja Reko Aalto-Setälä. Osakunnan kesäjuhlasta kirjoitettiin maakunnan lehdissä Pohjanlahden molemmin puolin.⁵¹⁰

Osakunnan **kerhotoiminta** jatkui edelleen vilkkaana ja monipuolisena. Juristikerho kirjasi toimineensa osakunnassa jo 20 vuotta. Kerho jatkoi toimintaansa totuttuun tapaan. Se harjoitti myös opintoneuvontaa ja järjesti edelleen keskustelutilaisuuksia. Kerholla oli myös yhteistyötä muiden osakuntien juristikerhojen sekä tiedekuntajärjestö Pykälän kanssa.⁵¹¹

Kerho⁵² kokoontui edelleen säännöllisesti kortinpeluun merkeissä. Kerho järjesti jälleen kerran skruuviturnauksen (31.10. – 1.11.1965), jonka voittajaksi selvisi P. Piirinen.⁵¹²

Kristillinen piiri jatkoi toimintaansa samalla linjalla syyslukukauden 1965. Kevätluukaudella ilmeni tarvetta tarkastella toimintatapoja, sillä osasta kerhoa oli muodostumassa teologiklubi, johon maallikon oli vaikea päästää mukaan. Päätteliin perustaa tiimi ongelmaa ratkomaan. Sen jäseniksi valittiin Tapiola Lampinen, Elina Ylivakeri ja Aimo Rikala. Kevään kuluessa alettiin nähdä jo tuloksiakin. Hämiksen kappalaisen avulla laadittiin säännöt kirkkoraadille ja kappalaiselle. Ne hyväksyttiin keväällä ja samalla päätteliin kappalaisen viran ja kirkkoraadin perustamisesta. Nämä toimintaa saatiin avatuksi ulospäin ja teologiklubin imagoa hälvennettyä.⁵¹³

Naistenkerho kokoontui joka toinen viikko kerhoiltaan, jossa valmisteltiin kerhon järjestämää tapahtumia, myyjäisiä ja naamaisia. Kerhoilloissa tehtiin myös käsityötä. Syksyllä NaKe järjesti myös Tupperware-esittelyn. Myyjäiset olivat kerholle taloudellisesti voitokkaat, mutta naamaiset valitettavasti tappiolliset.⁵¹⁴

Näytelmäkerholla ei lukuvuonna 1965 – 1966 ollut mitään suurempaa projektia. Sen toiminnan pääosan muodostivat teeiltojen ohjelmien valmistelu.⁵¹⁵

Orkesteri harjoitti civis Jorma Astalan johdolla. Se esiintyi useissa osakunnan tilaisuuksissa. Ohjelmistossa olivat mm. Mozartin Salzburgilainen sinfonia ja Sibeliuksen Andante Festivo.⁵¹⁶

Reserviupseerikerho jatkoi toimintaansa totuttuun tapaan. Ampumarajoitukset pidettiin edelleen Polin ampumaradalla. Syksyn 1965 huipputapaukseksi kerhon toimintakertomus nosti keskustelutilaisuuden aiheesta ”Puolueettomuus maanpuolustuksemme edellytyksenä”. Alustajana toimi valtioiteen lisensiaatti Vilho Koiranen. Kevällä puolestaan järjestettiin tilaisuus aiheesta ”Puolueeni ja maanpuolustus”. Siitä eri puolueiden edustajat kävivät kiivas-takin keskustelua. Perinteisen ampumahiihtokamppailun Niinisalon varuskunnan upseereita vastaan huhtikuussa 1966 satakuntalaiset reserviupseerit onnistuivat niukasti voittamaan.⁵¹⁷

Tenniskerhon toiminta muuttui sattumanvaraiseksi.⁵¹⁸ **Valokuvauskerho** sen sijaan toimi pirteämmän tehden mm. retken Suomenlinnaan.⁵¹⁹

Yhteiskunnallisen kerhon toimintaperiaatteita muutettiin lukuvuoden 1965 – 1966 kuluessa. Sen toimintaa organisoimaan perustettiin kuusijäseninen hallitus, johon kuuluivat Asko Mattila (pj), Jyrki Tala (vpj), Hannu Salo (sihteeri), Seppo Aho, Leena Paasivuori ja Martti Saarinen. Päätoimintamuotona oli edelleen erilaisten keskustelutilaisuuksien järjestä-minen. Kerhon aloitteesta osakunnan kokous asetti keväällä 1966 toimikunnan laatimaan selvityksen osakunnan ja Satalinnan Säätiön välisistä suhteista.

Osakunnassa tapahtunut kehitys johti keväällä kahden ”puolueen” syntyn samalla kun oli havaittavissa osakuntalaisten aktiviteetin lisääntymistä. Lähinnä YKK:n (yhteiskunnallisen

kerhon, AA) piiristä lähteneen aloitteen johdosta muodostivat uudistuksia kannattaneet ja aiempaa osakuntapolitiikkaa vastustaneet henkilöt puolueen, jolle laadittiin säännöt ja valittiin toimihenkilöt. Puolueen tarkoituksena oli edistää ja tukea demokraattista sekä kansainvälistä ajattelua ja toimintaa. Yleensä haluttiin lisätä osakuntalaisten osallistumismahdollisuuksia ja edistää demokraattista käytäntöä osakunnan hallinnossa. Koska puolueen jäseniä oli osakunnan eri viroissa, antoi se puolueelle mahdollisuuden toimintaan. Samalla kuitenkin puolueen oppositiohenkisyys muuttui. Keskustelutilaisuuksista oli tarkoitus tehdä sellaisia, joissa esillä olisivat ajankohtaiset osakunnan toimintaan liittyvät asiat.

Yhteiskunnallinen kerho järjesti useita keskustelutilaisuuksia. Keskustelun aiheina oli mm. Kirkko irti valtiosta ja SKP:n vuoden 1966 edustajakokous. Sysylukukauden puolella YKK järjesti vielä Kiinan kulttuurivallankumousta käsittelen tilaisuuden.⁵²⁰

Osakunnan maakunnalliseen toimintaan kuului lukuvuonna 1965 – 1966 kulttuuriviikon järjestäminen. Satakunta 66 -viikko käsitteli Satakunnan kulttuuria taiteen, teatterin ja kansanmusiikin merkeissä.⁵²¹

Osakunnan tiedotuslehti Karhunkierros ja sen varsinainen lehti Satakuntalainen jatkoivat ilmestymistään. Osakunnan kulttuuritoiminnallinen tilanne näkyi lehtien kirjoituksissa. Vaikkakin kulttuuritoiminnan suurena voimanponnistuksena olikin em. Satakunta 66 -viikko, ei tämä itoiminta täysin vakuuttanut kaikkea. Asiaan puuttui mm. Kimmo Kevätsalo kirjoituksessaan "Kulttuurin kauppa". Siinä hän pohti, kuinka nopeasti frakkipukuinen vuosijuhla-lyioppilas muuttuu aktiivisen iloiseksi kulttuurin kuluttajaksi.⁵²² Teksti osoittaa orastavaa radikaalia ajattelua. Kulttuurihenkisten radikaalien etikettipukeutumista kohtaan tuntema käsittämätön kielteisyys on havaittavissa kirjoituksen sananvalinnoissa.

Myös yhteiskunnallisen kerhon ahkera toiminta huomioitiin lehdessä. Karhunkierros 3/1966 käsitlee YKK:n tilaisuutta "Kirkko irti valtiosta". Tilaisuuden alustajiin lukeutunut Alasaari (LKP) oli todennut:

"... kirkon tehtävä on viime kädessä tehdä itsensä tarpeettomaksi, saada ihmiset niin rakastaviksi ja hyviksi ettei kirkkoa tarvita."⁵²³

Alasaaren näkemys kirkon tehtävistä muistuttaa aika lailla kommunistista valtiokäsitystä. Karl Marxin oppien mukaanhan valtion tuli itse tehdä itsensä tarpeettomaksi.

Lukuvuosi 1966 – 1967

Tältä lukuvuodelta on säilynyt ansiokkaasti tehdyn vuosihistorian ohella myös osakunnan varsinaisen kokousten pöytäkirjamateriaali.

Vaikka yhteiskunnallisen kerhon sihteeri Hannu Salo oli toimintakertomuksessaan todennut Puolueen syntyä käsittellessään osakuntalaisten aktiivisuuden nousseen⁵²⁴, oli osakunnan lukuvuoden 1966 – 1967 vuosihistorian laatija Heikki Pietilä hieman toisella kannalla. Hän aloitti toimintakertomuksensa lukuvuodesta seuraavin sanoin:

"Satakuntalaisen osakunnan 313. toimintavuosi, lukuvuosi 1966 – 67, ei sisältänyt mitään mullistavaa. Traditionit säilyivät, uneliaisuus jatkui."⁵²⁵

Pietilä jatkoi aiheesta toteamalla suurena poikkeuksena olleen kevään 1966 virkailijavaali-kokouksen, jossa läsnä oli ollut yli 60 osakuntalaista ja kaikki virkailijat valittiin äänestyksellä. Tosin tämäkin määrä oli alle 10 % osakuntalaisten kokonaismäärästä. Virkeys jäi valitettavasti hetkelliseksi, yhden kokouksen virkeydeksi, kuten Pietilä toteaa. Toimelaisuutta provosoinut Puolueeksi järjestätyntä ryhmäään ei ollut enää jatkanut toimintaansa. Sen jäsenet hoitivat kylläkin isoa osaa osakunnan viroista, mutta mitään suurempaa ja perusteellisempaa muutosta aktiivisempaan suuntaan ei tapahtunut.

Osakunnan lukuvuotta karakterisoi Pietilän mielestä sana **keskustelu**. Varsinkin paneeli-keskustelu oli jokaisen kerhon toiminnan päättävöitteina. Keskustelijoina oli niin yhteiskunnan kuin osakunnankin vaikuttajia. Kaukaisimman panelistik tulivat Kiinan kansantasavallasta. YKK, kristillinen piiri ja kulttuuritoimikunta olivat innokkaimpia keskustelijoita ja keskustelun järjestäjiä. Heidän tilaisuuksiin osallistui keskimäärin 20 – 100 osakuntalaista.

Osakunnan tarkoitusta ja toimintatapoja selvitettiin ja pohdiskeltiin tarmokkaasti. Lähes koko lukuvuoden oli toiminnassa ns. Pitkän Tähtäyksen Toimikunta, joka sai mietintönsä valmiaksi keväällä 1967. Tehtäviä osakunnalle mietintö löysi lähes joka alalta, mutta osakunnan mahdollisuudet niiden toteuttamiseen jäivät valitettavasti vähemmälle huomiolle. Ongelmaksi nousi asioiden pitkäjänteinen toteuttaminen, sillä aktiivistenkin osakuntalaisten toiminta kesti keskimäärin kaksi vuotta. Kehitys olisi vaatinut pitempiaikaisempaa panosta.⁵²⁶

Osakunnan keskeiset virkailijat 1966 – 1967

Osakunnassa keskeissä virkailijatehtävissä olivat inspektori Okon ja kuraattori Kauppilan ohella sihteeri Jyrki Tala, isäntä Reko Aalto-Setälä, emäntä Kaisa-Liisa Puonti ja kaitsija Asko Mattila. Osakunnan taloudenhoitajana toimi edelleen Heikki Arsalo. Satakuntalaisen päätoimittajana toimi Jyrki Laelma ja Karhunkierroksen vastaavana toimittajana Veikko Kauppila. Satalinnan Säätiössä osakuntalaisia edustivat Tapio Lampinen, Pentti Patja ja Rafael Myrsky.⁵²⁷

Osakunnan inspektori professori Veikko Okko osallistui tiiviisti osakunnan toimintaan. Osakunnan kokouksissa inspektori johti puhetta. Vuosihistorian laatijan mukaan Okko paneutui asioihin tarkasti, usein jopa liiankin tarkasti. Kuraattori Veikko Kauppila oli päässyt tarttumaan puheenjohtajannujiaan ainoastaan kahdessa osakunnan varsinaisessa kokouksessa inspektorin ollessa estynyt saapumaan. Inspektori Okko esitti myös lukupiirin toiminnan uudelleenaktivoimista nykypiirinä. Okko tuli hyvin toimeen myös osakunnan radikaalien kanssa. Hänen tapaansa sanoa mielipiteensä julki ja myös perustella ne herätti heidän keskuudessaan kunnioitusta, vaikka heidän mukaansa ne taantumuksellisia olivatkin.⁵²⁸

Kuraattori Veikko Kauppila hoiti tehtäviään pitkääikaisen osakunta-aktivismin tuomalla rutiinilla. Kuluvan lukuvuoden (1966 – 1967) lukuisat kiistat eivät Kauppilaa toiminnan miehenä haitanneet. Sen sijaan osakunnan isäntä Reko Aalto-Setälä koki ristiriitaisuudet vastenmielisänä, sillä hän joutui joskus toimimaan toisin kuin itse olisi halunnut. Silti hän

selvisi haastavasta tehtävästään kunnialla. Työ palkittiin, sillä Aalto-Setälä valittiin keväällä 1967 osakunnan taloudenhoitajaksi Heikki Arsalon jälkeen.⁵²⁹

Osakunnan entisistä inspehtoreista merkkipäiväänsä vettivät Inkeri Anttila (50 v.), Risto Niini, (60 v.) ja Pekka Katara (85 v.). Osakunta myönsi pienoisliippunsa professori Inkeri Anttilalle tämän merkkipäivänä kiitokseksi ajasta, jonka hän kiireisenä naisena oli osakunnalle uhrannut.⁵³⁰

”Merkkipäiväänsä” vietti myös osakunnan entinen inspehtori ja kunniainspehtori J. J. Mikkola. Hänen syntymästäään tuli kuluneeksi tasan 100 vuotta. Osakunta kokoontui 16.11.1966 juhlatilaisuuteen, jossa kirjailija Tyyni Tuulio selosti Mikkolan elämänvaiheita. Professori Pekka Katara kertoi henkilökohtaisia muistojaan Juusesta. Tilaisuus päättiin yhteisesti esitettyyn Satakuntalaisten lauluun.⁵³¹

Lukupiiristä Nykypiiriksi

Kuten jo todettiin esitti inspehtori Veikko Okko lukupiirin uudelleenperustamista nykypiirinä. Maineikkaan inspehtoripari Mikkolan aikana syntynyt osakunnan kulttuuriharrastuksen keskeinen vaikutin oli kuusikymmenluvun kuluessa hiipunut. Helmikuussa 1967 tuli 60 vuotta täyneen lukupiirin perustamisesta. Sen muistoksi osakunta kokoontui 2.3.1967 Laaksola-museoon Satakuntatalon ylmpään kerrokseen. Alkuperäistä tapaa noudattaen lukupiiri alkoi kellon kilinällä. Tilaisuudessa oli musiikkiesityksiä. Entinen inspitär ja lukupiirin vetäjä Vera Linkomies muisteli liikuttuneena inspitär Maila Talvion suurta persoonaata. Sen jälkeen kun kuraattori Kauppila oli lukenut saapuneet kirjeet ja sähkösanomat ryhtyi inspehtori Okko hahmottelemaan tulevaa. Hän totesi ne vaikeudet, jotka nykyisellä inspehtoriparilla oli lukupiirin vetämiseen perinteisessä muodossa. Poikkeuksellisen avarakatseisena luonnontieteilijänä Okko myönsi kaunokirjallisuuspainotteisen lukupiirin vetotehtävän parhaiten soveltuvan humanistille. Itselleen hän ei siten katsonut vetovastuun soveltuvan. Siksi inspehtori ehdottikin, ettei tulevaisuden lukupiiri enää keskittyisikään pelkästään kaunokirjallisuuteen, vaan eri alojen asiantuntijat esittelisivät toimialaansa. Täten kehitettiisiin myös osakunnan senioreiden ja osakuntalaisten välistä yhteyttä. Tässä kohtaa inspehtori vetosi erityisesti senioreihin. Uusi lukupiiri lähti käyntiin Okon hahmottelemassa muodossa. Huhtikuun 26 kokoontui uusi-muotoinen Nykypiiri inspehtoriparin luona. Lisensiaatti Hautamäki kertoi tilaisuudessa Kankaanpään vaikutuksesta naapurikuntiin ja Merkiarvian sataman mahdollisuksista valottaen täten paitsi Satakunnan oloja myös maantieteen tutkimusaloja. Inspehtori Okko kertoii miksi Ahlainen valittiin atomivoimalan mahdolliseksi sijoituspaikaksi. Tällaisia iltoja oli tarkoitus jatkaa syksyllä joka toinen kuukausi.⁵³²

Osakunnan maakunnallinen kulttuuritoiminta tuotti tänäkin lukuvuonna kulttuuriviikon Satakunta 67, jota vietettiin Porissa ja Helsingissä 11. – 19.3.1967. Esillä oli mm. mahdolisuudet Satakunnan tutkimusseuran perustamiseksi. Osana kulttuuriviikkoa oli myös osakunnan 17.3.1967 vietetty vuosijuhla, jota käsitellään erikseen. Osakunnan ponnistelut Satakunnan kulttuurin puolesta pantiin merkille laajalti maakunnan lehdistössä. Asiasta

Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja FM Kauko Malmi, "Kapu", vastaanottaa Satakuntalaisen Osakunnan myöntämän kunnianauhan vuosijuhlassa 1967. Inspektori Veikko Okko seuraa kättelyä. Dipl. ins. Veikko Kauppin valokuvakokoelma.

uutisoi mm. Satakunnan Kansa. Myös naapurimaakunnan Hämeen keskeinen sanomalehti, Aamulehti, uutisoi asiasta. Kulttuuriviikolla tarkasteltiin perinteisten kulttuurin lajien ohella myös yhdyskuntasuunnittelun mahdollisuksia ja tulevaisuuden näkymiä.⁵³³

Osakunta vietti kulttuuriviikolla myös vuosijuhlaansa. Maaliskuun 17 osakunta kokoontui päävä- ja iltatilaisuuksiin viettämään 313-vuotisjuhlaa. Tilaisuudessa puheen vainajille, kotiseudulle ja isänmaalle piti ylioppilasradikaalina profiloitunut Kimmo Kevätsalo. Hän esitti puheessaan mm. sotien kuolintilastoja, sekä huomautti Suomen ja suomalaisten kuuluneen aina valtioiden yläluokkaan. Myös isänmaallisuuden materialistinen luonne sai osakseen puhujan huomion. Hän sivusi lisäksi puheessaan käynnissä ollutta Vietnamin sotaa huomauttaen siihen käytettyjen rahavarojen paremman kohteen olevan sijoituksen kehitykseen. Puheen yliopistolle piti oikeustieteen kandidaatti Pekka Harttila. Vuosijuhlaesitelmän piti FL Timo Tiusanen aiheesta "Näyttämöltä kuvaruutuun". Vuosijuhlassa osakunta luovutti kunnianauhansa maisteri Kauko Malmille.⁵³⁴

Vuoden merkittävin aikaansaannos – Satakunnan tutkimusseura

Osakunnan järjestämällä Satakunta 67 kulttuuriviikolla oli ohjelmassa pohdintaa mahdollisuksista perustaa Satakunnan tutkimusseura. Asia ei jänyt pelkäksi pohdinnaksi, vaan mainittu seura todella perustettiin. Sen perustava kokous pidettiin Porissa 25.10.1967. Kokouksessa puheenjohtajana toimi Jukka Määttä ja sihteerinä DI Veikko Kauppila. Valmistelutoimikunnan puheenjohtaja professori Veikko Okko esitti tilannekatsauksen, jossa hän totesi asiaa valmistellun kahdella taholla, nimitään korkeakoulujen piirissä ja maakunnan kuntien keskuudessa. Toimikunta esitti tutkimusseuran perustamista mikä kokouksessa yksimielisesti hyväksyttiinkin. Tämän jälkeen puitiin sääntökykyisyyksiä ja valittiin seuralle hallinto. Seuran hallituksen puheenjohtajaksi valittiin vuosikokoukseen asti FL Unto Salo, kuten myös sen hallituskin. Siihen tulivat professori Auvo A. Säntti, professori Veikko Okko, yo Tapio Lampinen, yo Pentti Rauhala, YTL Heikki Koski ja VT Heikki Hölttä. Hallituksen jäsenille valittiin myös henkilökohtaiset varajäsenet. Seuran tarkoitukseksi kirjattiin säännöissä (2§) toiminta Satakuntaan kohdistuvan tutkimustyön edistämiseksi ja tämän tutkimustyön ja käytännön elämän väisen yhteistyön tehostamiseksi.⁵³⁵ Tarkoituksensa toteuttamiseksi seura (3§):

1. Pyrkii kokoamaan Satakunnan tutkimuksesta ja sen alueen yhteiskunnallisten asioiden ja toimintojen edistämisestä kiinnostuneet henkilöt ja yhteisöt keskitettyyn yhteistoimintaan.
2. Pyrkii toimimaan tieteellisen ja käytännön päämäärään tähtäävän tutkimustyön yhdistämiseksi.
3. Tekee, teetää ja avustaa Satakuntaa koskevia tutkimuksia.
4. Tekee ja teetää valtioille, kunnille ja muille yhteisöille ja yksityisille henkilöille Satakunnan suunnitelmallista kehittämistä koskevia aloitteita ja esityksiä sekä tukee niiden toteuttamista⁵³⁶.

Seuran jäsenet olivat sääntöehdotuksen mukaan: varsinaiset jäsenet, tutkijajäsenet, kannattajajäsenet, kirjeenvaihtajajäsenet ja kunniajäsenet. Varsinaisiksi jäseniksi voidaan hyväksyä hyvämaineisia Suomen kansalaisia. Tutkijajäseniksi seura kutsuu tietojensa ja julkaisujensa perusteella ansioituneita tai muuten seuran pyrkimyksiä edistäviä Suomen kansalaisia. Kannattajajäseneksi voidaan hyväksyä yksityisiä henkilöitä, oikeuskelpoisia yhteisöjä tai säätiöitä, jotka tukevat seuran toimintaa vuosikokouksen vahvistamalla kertakaikkisella tai vuotuisella jäsenmaksulla. Kirjeenvaihtajajäseniksi voidaan kutsua tietojensa tai julkaisujensa perusteella ansioituneita, seuran toiminnasta kiinnostuneita ulkomaisia tutkijoita. Kunniajäseniksi voidaan kutsua erittäin ansiokkaasti seuran tarkoituperien hyväksi toimineita henkilöitä.⁵³⁷

Seuran toiminnan edellytykset olivat erinomaiset, ainakin jos katsoo sen tavoitteita ja sääntöihin kirjoitettuja pykäliä. Kuitenkin seuran toiminta jäi valitettavasti ainoastaan paperille. Osakunnan vuosihistoriaan on lisätty tammikuussa 1969 jälkirjoitus:

”Satakunnan tutkimusseura ei tähän päivään mennessä ole antanut minkäänlaisia tuloksia tai edes suunnitelia sellaisesta toiminnasta, jota siltä perustamisvaiheessa toivottiin. Alku ei ole luvannut mitään, toivottavasti jatkossa saamme kuulla seurasta enemmän.”⁵³⁸

Näin ollen maakunnan lehdissäkin runsaasti julkisuutta herättänyt kunnianhimoinen hanke ei valitettavasti näyttänyt sittenkään toteutuvan.⁵³⁹

Satakuntalaista Ehtoota vietettiin syksyllä 1966 Raumalaisissa merkeissä. Raumalaisuuteen kuuluva merihenki vallitsi osakunnassa. Merelliseen henkeen kuuluivat raumalainen murre, raumalaiset kaskut, matruusiajan mukaan puetut tarjoilijat, signaalilipuin ja verkoin koristeltu juhlasali. Ehtoossa kirjailija Tauno Koskela luki katkelmia satamaelämää kuvaavasta teoksestaan ”Lapskoussi”. Ruokalistakin oli perinteinen ja merihenkinen. Pöytään oli katettu suutarinlohta, graavia siikaa, räätikäsloodaa, lapskoussia ja topselivellinkiä, jonka Satakuntatalon emännöitsijä rouva Havupalo oli taidolla valmistanut.⁵⁴⁰

Itsenäisyysjuhla – soihtukulkueeseen vai ei?

Osakunnan itsenäisyysjuhlaa vietettiin 6.12.1966 perinteisin menoin. Osakuntalaiset osallistuivat myös soihtukulkueeseen, mikä tällä kertaa ei ollut aivan itsestään selvää. Osallistumisesta oli nimittäin jouduttu äänestämään osakunnan ylimääräisessä kokouksessa. Osakunnan piirissä oli heränyt ajatus jättäytyä protestiksi pois soihtukulkueesta. Mielenilmauksen tarkoitukseksi oli kiinnittää valtion ja Helsingin kaupungin huomio ylioppilaiden asunto-tilanteeseen. Keskustellun avasi Karhunkierroksessa kirjoitus, joka oli otsikoitu ”Jäädänkö pois itsenäisyyspäivän soihtukulkueesta”⁵⁴¹. Asia päättiin alistaan ylimääräisessä kokouksessa päättäväksi. Se sai kuitenkin julkisuutta jo ennen kokouksen pitämistä. Aamulehti otsikoi 4.12.1966 ”SatO ei osallistu soihtukulkueeseen?”. Lehdestä kirjoitettiin:

”Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta saattaa jäädä pois ylioppilaiden itsenäisyyspäivän soihtukulkueesta vastalauseeksi välinpitämättömyydestä, jota opiskelijoita kohtaan osoitetaan. Asiaa valmistellut toimikunta on laatinut julkilausumaehdotuksen, jonka hyväksymisestä päätetään tänään ylimääräisessä kokouksessa. Ehdotuksessa tähdennetään, että pojämäisen tarkoitus ei ole halventaa maan itsenäisyyttä tai kielää sodissa kaatuneitten muiston ansaitsemaa kunnioitusta, vaan kiinnittää valtion ja Helsingin kaupungin huomiota opiskelijoiden huonoon asemaan.”⁵⁴²

Asiaa käsiteltiin myös Uudessa Suomessa ja Kansan Uutisissa. Jälkimmäinen kertoii äänestyksestä, jonka tuloksena osakunta päätti yhden äänen enemmistön turvin osallistua marssiin. Kansan Uutiset kirjoittaa:

”Kokouksessa käydystä keskustelussa oltiin jokseenkin yksimielisiä siitä, että opiskelijan taloudellinen asema on korjausen tarpeessa, mutta ehdotettua keinoa pidettiin epätarkoituksenkäisenä ja isänmaallisutta loukkaavana. Suoritetussa äänestyksessä julkilausuman puolesta äänesti 28 ja vastaan 29, mikä merkitsi, että osakunta osallistuu entiseen tapaan soihtukulkueeseen.”⁵⁴³

Muuten osakunnan itsenäisyysjuhla sujui kuten todettiin perinteisin menoin. Aamulla pidettiin Jumalanpalvelus, jossa saarnasi ylioppilaspastori Seppo Kjellberg. Päiväjuhlassa puhuivat inspehtori ja kuraattori. Vanhaan tapaan laskettiin kukkalaite sankaritaulujen eteen. Harrastus-

merkit jaettiin myös tilaisuudessa, joka päättyi yhteislauluun ja kahvitilaisuuteen. Keskustelua herättäneeseen soihtukulkueeseen osallistuttiin 84 osakuntalaisten voimin.⁵⁴⁴

Osakunnan kesäretki suuntautui jälleen perinteisesti kotimaakuntaan, tällä kertaa Poriin. Kaupunkiympäristö ja kansanjuhlaan osallistumien karkottivat vuosihistorian laatijan mukaan retkeltä perinteisen intiimin tunnelman. Osanotto oli laimeaa, ja mitään yhteistä illanviettoakaan ei saatu järjestettyä. Jazzin ystäville tilaisuus oli tietenkin mieleen. Osakunnan johtoa puolestaan miellytti festivaalien hyvä taloudellinen tulos, minkä ansiosista osakunta välitti maksamasta takaustaan.⁵⁴⁵

Osakunta toimitti lv 1966 – 1967 Satakuntasarjan XVIII osan. Se oli omistettu osakunnan entisen inspektorin Edwin Linkomiehen muistolle. Teoksen ilmestyttyä painosta kävivät toimistuskunnan ja osakunnan edustajat luovuttamassa ensimmäisen kappaleen entiselle inspittäreelle Vera Linkomiehelle.⁵⁴⁶

Osakunnan **kerhotoiminta** oli edelleen lukuvuonna 1966 – 1967 sangen vilkasta. Osakunnan **orkesteri** vieraili jälleen kerran Ruotsissa ystävyysosakunta GH:n vieraana. Orkesterin toimintaa johti jo kolmatta vuotta Jouni Astala.⁵⁴⁷

Kerho52 keskittyi edelleen korttipeleihin. Ykkössuosikki oli vanhaan hyvään tapaan skruuvi. Keväällä kerho järjesti bridgen alkeiskurssin, mutta peli ei saanut osakuntalaisten keskuudessa suosiota. Sen ei siis onnistunut syrjäyttää skruuvia. Skruuviturnauksen voitti tällä kertaa civis Pentti Koskinen. Kerhon peli-illoissa oli neljästä tusinaan osakuntalaista.⁵⁴⁸

Valokuvauskerho panosti kuluvana toimintakautenaan laboratorion laitteiston parantamiseen. Valokuvuskilpailussa kunnostautuivat kerhon puheenjohtaja Voitto Niemelä ja Olli Änkö. Valokuvausta opiskeltiin useissa neuvontatilaisuuksissa, joissa läsnä oli kuudesta pariinkymmenestä kerholaiseen.⁵⁴⁹

Kirkkoraati ja kristillinen piiri. Ensimmäistä kertaa toimi osakunnassa kirkkoraati -niminen toimikunta ja kappalainen, jona toimi civis Aimo Rikala. Kirkkoraati järjesti Jumalanpalveluksia ja rukouslauantai-iltoja sekä kaksi suurta keskustelutilaisuutta, ”Vastuumme vuonna 1966” ja ”Kristityn tehtävät ylioppilasmaailmassa”. Kirkkoraadin tilaisuuksiin osallistui 40 – 80 henkeä kristillisen piirin toimiessa pienemmällä porukalla, nimitäin 6 – 20 jäsenen voimin.⁵⁵⁰

Reserviupseerit harjoittelivat edelleen pistooliammuntaa Polin radalla. Niinisalon upseerien kanssa kisatun maastoammuntaotelun satolaiset hävisivät.⁵⁵¹

Juristikerho keskusteli alansa kysymyksistä ja teki ekskursioita. Se järjesti yhteistyössä YKK:n kanssa keskustelutilaisuuden aiheesta ”Perustuslaki ja sosialismi”. Kerhon tilaisuuksiin osallistui 6 – 20 jäsentä.⁵⁵²

Yhteiskunnallisen keskustelukeron ohjelmassa oli mm. Kiina-sarja. Ensin tutustuttiin kulttuurivallankumoukseen kotimaisin voimin, sitten vieraili lähetystösihteeri Tu osakunnassa, ja viimein vieraili kerho Kiinan kansantasavallan suurlähetystössä. Myös muita keskustelutilaisuuksia järjestettiin. Niiden aiheina olivat mm. ”HYY:n talous ja kiinteistöt”, raittius, seminaariluontoinen keskustelu osakunnan tilasta ja Satakunta 67 -kulttuuriviikon tilaisuudet. Keskustelutilaisuuksissa oli saapuvilla 30 – 50 osakuntalaista.⁵⁵³

Osakunnassa toimi lisäksi harrastuspiiri, joka nimitti itseään **Puolueeksi**. Sen sääntöjen toisessa pykälässä määriteltiin toiminnan tarkoitus:

"Puolueen tarkoituksesta on edistää ja tukea demokraattista ja kansainvälistä ajattelua ja toimintaa osakuntalaisten keskuudessa, sekä yleensä lisätä osakuntalaisten osallistumismahdollisuuksia ja heidän haluaan käyttää mahdollisuusiaan sekä edistää demokraattista käytäntöä osakunnan hallinnossa."⁵⁵⁴

Puolueen jäseneksi pääsi kuka tahansa osakuntalainen. Jäsenanomus tuli toimittaa politbyroolle. Eroaminen Puolueesta tapahtui asiasta ilmoittamalla puoluesihteerille.⁵⁵⁵

Puolueen säännöistä käy selkeästi ilmi, että se oli muodostettu vastaamaan kommunististen puolueiden organisaatiota. Kommunistisesta sanastosta tutut termit, kuten yleinen kokous, politbyroo ja propagandasihteeri löytyivät myös Puolueen päättävien elinten joukosta.⁵⁵⁶ Kuluvana lukuvuonna osakunta suoritti myös ohjesääntöjensä tarkastamista.

Passiivisuus puhuttaa

Osakuntaa koko sen sodan jälkeisen ajan vaivannut passiivisuus puhutti myös lukuvuonna 1966 – 1967. Karhunkierros 4/1966 esitti valt. yo Seppo Ahon suorittamaa osakunta-aktiviteettitutkimusta. Tutkimuksen ohella asiaan otti kantaa myös Jyrki Laelma, joka oli otsikoinut kirjoituksensa "Lopullisen tuomion jälkeen". Tutkimusaineistoa esittelevä artikkeli oli puolestaan otsikoitu "Aktiviteetin kuolema ennen kukoistustakaan tutkittuna". Tutkimuksen tuloksia esiteltiin vielä vajavaisin ja keskeneräisinä. Kuitenkin materiaalista oli selkeästi havaittavissa ettei osakunnassa toimiminen kummemmin opiskelijoita kiinnostanut.⁵⁵⁷ Laajemman osakuntaa ja aktiviteettia käsittelevän tutkimuksen osakunta teetti 1970-luvun alussa.

Osakuntien välistä yhteistyötä haluttiin kehittää edelleen. Karhunkierros 4/1967 kertoo osakuntien yhteisvaltuuskunnan perustamisesta. Idea oli tullut ESOsta. Satakuntalaisen Osakunnan varsinaisen edustajana yhteistyövaltuuskunnassa toimi Asko Mattila ja hänen varamiehenään Pekka Peltomäki.⁵⁵⁸

Osakuntalaisten passiivisuuteen puuttui myös Puolue esittämällä Karhunkierros 4/67:ssa joukon kysymyksiä. Otsakkeessa "Miksi?" ihmeteltiin mm. miksi osakunta edelleen nukkui ruususen unta ja miksei se aktiivisemmin osallistunut kansainväliseen toimintaan.⁵⁵⁹

Lukuvuoden viimeisessä Karhunkieroksessa esiteltiin pitkän tähtäimen työryhmän (PTT) esittämiä näkemyksiä osakunnan tulevaisuudesta. Toimitus kuitenkin suhtautui työryhmän mietintöön poikkeuksellisen ankarasti ja tylisti:

"Tähän viimeiseen lehteen on painettu PTT:n suunnitelma. Suurimmaksi osaksi se on paska."⁵⁶⁰

Lukuvuoden viimeissä varsinaisissa kokouksissa osakunta valitsi itselleen seuraavan lukuvuoden virkailijat. Osakunnan sihteeriksi tulivat Jouko Arpalon ja emännäksi Paula Särkkä, mutta isännän ja kaitsijan valitseminen siirrettiin seuraavaan kokoukseen. Osakunnan historioitsijaksi valittiin Tapani Kontula.⁵⁶¹ Seuraava kokous jatkoi 2.5.1967 virkailijavaaleja. Osakunnan taloudenhoitajaksi valittiin civis Aalto-Setälä, sekä. isännäksi valittiin Hannu Anttila ja kaitsijaksi K-L Puonti.⁵⁶²

Lukuvuoden viimeisessä kokouksessa 17.5.1967 osakunta päätti perustaa toiminnanohjaajan viran. Sellaista tarvittiin suunnittelevaksi, koordinoidavaksi, ajoittavaksi ja yhdistäväksi tekijäksi eri toiminnan lohkojen ja virkailijoiden sekä toimikuntien välille. Osakuntaneuvosto ehdotti viran perustamista kokeiluluontoisena syyslukukaudeksi 1967. Viran palkkioksi ehdotettiin joko vapaata asuntoa yhden hengen huoneessa tai vastaanansuuruista taloudellista tukea muussa muodossa. Kokous päätti Kimmo Kevätsalon ehdotuksesta perustaa ko. viran, johon valittiin osakuntaneuvoston ehdotuksesta Matti Liukkonen.

Lukuvuosi 1967 – 1968

Nyt tarkasteluun tulevasta lukuvuodesta ei valitettavasti ole meille jälkipolville säilynyt vuosihistoriaa, joten menneisyyden tarkastelu tapahtuu ainoastaan niukahkon pöytäkirjamateriaalin avulla. Niinpä osakunnassa oli selkeästi havaittavissa radikalisoitumista. Traditiota alettiin väheksyä, mikä näkyy mm. Satakuntalaisen Ehtoon kohtuuttoman kovana kritiikkinä. Myös pienet yksityiskohdat antavat osviittaa ajattelun muuttumisesta.

Osakunnan toiminnassa ei sinänsä tapahtunut mitään mullistavaa. Viikottaiset toimintakertomukset saavat toki enemmän yhteiskunnallista sävyä, sillä mukaan tulevat muutkin havainnot kuin yksistään SatO:a koskevat. Eräänä esimerkkinä voi mainita osakunnan varsinaisessa kokouksessa 17.10.1967 esitetyn toimintakertomuksen, jossa on maininta Suomen valuuttpoliikan kehitymisestä:

”12.10.1967 Suomen markka devalvoitiin mustien autojen yössä.”⁵⁶³

Tapahtunut devalvaatio aiheutti pohdintaa jatkossakin, sillä se esiintyy myös seuraavan kokouksen toimintakertomuksessa.⁵⁶⁴ Pohdittiin sentään muutakin kuin devalvaatiota. Kuraattori selvitti osakunnan varsinaiselle kokoukselle osakuntaneuvoston kannan liittymisestä perustettuun Satakunnan tutkimusseuraan, mitä osakuntaneuvosto piti liittymistä tärkeänä. Oihan seuran perustamisajatus lähtöisin Satakuntalaisesta Osakunnasta. Osakunnan taloudenhoitaja tiedusteli liittymismaksun suuruutta, jonka kuraattori ilmoitti olevan 500 markkaa. Jyrki Laelma esitti, että asia siirrettäisiin käsiteltäväksi seuraavan kokoukseen, mikä muodostuikin lopulliseksi päätökseksi.⁵⁶⁵

Osakunnan kokouksessa 14.11.1967 esitellyt toimintakertomus hyökkäsi ankarasti Satakuntalaisen ehtoon kimppuun:

”... Typerryys voi tietysti olla huvittavaakin eräissä ilmenemismuodoissaan, mutta kun siihen liittyy teenäisen hienosteleva akateeminen aivottomuus se ei enää naurata. Olisin itkenyt, jos osaisin.”⁵⁶⁶

Toimintakertomus herätti keskustelua kokouksessa. Veikko Lahtinen ei nähty ehtoota lainkaan niin synkässä valossa kuin sen laatinut historioitsija Tapani Kontula. Lahtinen

ehdottikin lisättäväksi toimintakertomukseen, että ruoka ainakin oli hyvä. Tähän Aalto-Setälä puolestaan huomautti, ettei ruoka ollut ”perinteellistä”. Puheenjohtaja tiivisti ajatukset kokonaisuudeksi: ruoka oli hyvä muttei perinteellistä. Ehtoon ohella kokousta puhutti kerhojen määrärahojen jakoperusteet ja summat.⁵⁶⁷

Historioitsija Kontula ei tytytynyt arvostelevaan ainoastaan akateemisia traditioita. Osansa saivat myös osakunnan reserviupseerit, jotka lv. 1967 – 1968 harjoittelivat ampumataitoaan Hämiksen radalla:

”... Tilaisuudessa vallitsi luotaantyöntävän voimakas maanpuolustushenki.”⁵⁶⁸

Osakuntaa kohtasi lukuvuoden lopussa suruviesti. Sen entinen inspektori Risto Niini kuoli. Hänet saatettiin viimeiseen lepoon 29.4.1968.⁵⁶⁹

Perinteisten ystävyysyhteiden ohella osakunta pyrki lämmittelymään suhteitaan myös Puolaan. Kohteena oli Krakovan yliopiston ylioppilaskunta. Osakunnan vasemmistolaiset olivat innokkaimpia Puolan yhteyksien kannattajia. Esimerkiksi osakunnan kokouksessa 23.4.1968 tulevaa Puolan retkeä selvitteli *civis* Helenius.⁵⁷⁰

Lukuvuoden kallistuessa lopuilleen oli taas virkailijavaalien vuoro. Varsinaisessa kokouksessa 29.4.1968 valittiin osakunnan sihteeriksi Mauno Lehtinen, isännäksi Veikko Lahtinen, emännäksi Leena Nissi ja historioitsijaksi Kari Paavilainen. Kaitsijan valinta siirtyi seuraavalle kokoukselle.⁵⁷¹

Lukuvuoden viimeisessä kokouksessa 7.5.1968 valittiin kaitsijaksi Pentti Peltola. Osakunta-neuvoston ehdotuksen mukaisesti kesäjuhat päättiin vietäÄ 27. – 28.7.1968 KankaanpääÄ Kuninkaanolähteellä. Samaisessa kokouksessa osakunta käsitteili osakuntaneuvoston ehdotusta allekirjoittaa Suomen Rauhanpuolustajat ry:n lomake, jossa vaadittiin USA:ta lopettamaan sotatoimet ja pommitukset Vietnamin Demokraattista tasavaltaa vastaan. Tapio Aho kannatti allekirjoittamista sellaisenaan, mutta Aalto-Setälä teki ehdotuksen lisäponnesta joka kuului:

”Demokratian nimessä katsomme aiheelliseksi, että Pohjois-Vietnam lopettaisi pommitukset Etelä-Vietnamia vastaan.”⁵⁷²

Kari Paavilainen kannatti tehtyÄ lisäystä, joten asiasta jouduttiin äänestämään. Äänestyksessä vetoomuksen allekirjoittaminen ilman lisäyksiä voitti äänin 16 – 8.⁵⁷³

Lukuvuosi 1967 – 1968 toi mukanaan ensimmäiset radikalisoitumisen merkit. Tosin ne näin aluksi näkyivät erilaisissa verbaalisissa kannanotoissa. Osakunnan historioitsijan henkilökohtaiset näkemykset ja ajattelumallit peilautuvat voimakkaasti kokousten välisen ajan toimintakertomuksissa. MitäÄ mullistavaa radikalisoitumista tai osakunta-aktiviteetin piikkiÄ uusi lukuvuosikaan ei tuonut mukanaan. Kokouksiin osallistui edelleenkin vain parisenkymmentä osakuntalaista. Aina kokouksia ei edes saatu päättövaltaisiksi. Eniten osakuntalaisia oli läsnä lukuvuoden viimeisessä kokouksessa. Tuolloin paikalla oli inspektorin ja kuraattorin lisäksi 42 osakuntalaista. Tosin heistäkin ainoastaan 24 osallistui äänestykseen.⁵⁷⁴

Vuoden 1968 fuksit on julistettu civiksiksi ja ryhmittyneet inspektori Veikko Okon ympärille. Dipl. ins. Veikko Kauppilan valokuvakokoelma.

Lukuvuosi 1968 – 1969

Osakunnan lukuvuoden toimintakertomus on aika lailla ylimalkainen, joten menneisyys peilautuu parhaiten säilyneen pöytäkirjamateriaalin välityksellä.

Satakuntalainen ehtoo

Osakunta vitti traditionaaliseen tapaan jälleen Satakuntalaista ehtootaan 19.11.1968. Se oli järjestyksessään kymmenes, ja sitä vietettiin pohjoissatakuntalaisissa merkeissä. Pitopöytä oli kankaanpääläinen. Satakuntalaisen ehtoon tarkoituksesta oli muodostaa yhteinen hetki osakunnan ja maakunnan välille. Avajaissanat lausunut kuraattori Veikko Kauppila näki ehtoon osana osakunnan maakunnallista toimintaa. Hän piti tärkeänä huomion kiinnittämistä satakuntalaiseen kulttuuriperinteeseen ja kulttuuripoliikan kehittämiseen. Vastuu ehtoon ohjelmasta oli kuntavieraalla Kankaanpäällä. Ohjelmassa oli mm. musiikkiesityksiä sekä sotilaskotiyhdistyksen tervehdys. Kuraattori luovutti osakunnan ystävyysmerkin Kankaanpään kauppalanvaltuoston puheenjohtajalle Leo Suvannolle sekä kauppalajohtaja Ennu Virtaselle.⁵⁷⁵

Osakunnalle uusi kuraattori

Osakunta valitsi kuluvana lukuvuonna itselleen uuden kuraattorin. DI Veikko Kauppilan pitkä kuraattoriuteen huipentunut osakuntaura päätti vuoden 1968 lopussa. Uuden kuraattorin valinta oli siten edessä. Osakunta ryhtyikin keskustelemaan asiasta varsinaisessa kokouksessaan 25.11.1968. Asiaa selosti kokoukselle vaalia valmistelleen toimikunnan nimissä civis Myrsky. Ehdokkaaksi kuraattorin vaaliin toimikunta oli pyytänyt 12 henkilöä, joista ainoastaan kolme oli suostunut ehdolle. He olivat maisteri Hannu Grönvall, VTK Kalle Lomma ja varatuomari Pekka Harttila. Civis Lahtinen ehdotti kuraattorin vaalin siirtämistä seuraavaan kokouseen esittäen lisäksi, että kuraattoriehdokkaiden tulisi saapua osakunnan sunnuntaiseen kahvihetkeen osakuntalaisten nähtäväksi. Civis Peltomäki kannatti civis Lahtisen ehdotusta. Civis Rajamäki puolestaan ehdotti, että kuraattoriehdokkaat kutsuttaisiin kahvihetkeen esittämään käsitystä osakuntalaitoksesta ja sen tulevaisuudesta sekä heidän omista poliittisista mielipiteistään. Civis Elonen puolestaan kannatti tästä ehdotusta. Siksi kokous joutuikin äänestämään kahden ehdotetun menettelyn välillä. Civis Rajamäen amalli voitti civis Lahtisen esityksen äänin 19 – 14. Ääntenlaskijoja toimivat civis Lahtisen ehdotuksesta cives Aho ja Kirmolahti.⁵⁷⁶

Seuraavassa kokouksessa osakunta pääsi itse asiaan. Kuraattori Veikko Kauppila luki kokoukselle toimikunnan perustelut ehdolle pannuista henkilöistä. Ehdokkaaksi olivat siis lupautuneet maisteri Hannu Grönvall, VTK Kalle Lomma ja varatuomari Pekka Harttila. Civis Lahtinen esitti uudeksi kuraattoriksi Hannu Grönvallia, civis Tala puolestaan Harttilaa. Koska ketään muuta ei esitetty kuraattoriksi, vaali suoritettiin suljetuin lipuin Grönvallin ja Harttilan välillä. Äänenlaskijoiksi valittiin cives Lahtinen ja Tala. Äänestykssä varatuomari Harttila päätti maisteri Grönvallin selvin numeroin 22 – 10. Hänet valittiin siten Satakuntalaisen Osakunnan kuraattoriksi 1.1.1969 alkavaksi toimikaudeksi.⁵⁷⁷

Harttilan valinta huomioitiin myös maakunnan lehdissä. Esimerkiksi Lallissa 21.12.1968 osakunnan uusi kuraattori otti kantaa ylioppilasmaailman kuohuntaan syksyllä 1968. Hänen toteesi Lalli-lehden haastattelussa mm. seuraavaa:

"Vanhan Ylioppilastalon valtaus vaati epäilemättä suorittajiltaan melkoisen annoksen rohkeutta. Vaikkakin vakaviakin epäkohtia on tuntuu vaikealta hyväksyä ajatusta, että ns. suora toiminta olisi ollut oikea tie; väkivalta joka tapauksessa on aina tuomittavaa."⁵⁷⁸

Haastattelussa hän korosti osakunnan roolia traditiota suosivana järjestönä. Hän muistutti perinteiden merkityksestä myös yksittäisen ihmisen elämässä. Siltikään kuraattori ei suosinut kaavoihin kangistumista vaan totesi :

"Perinteitä on kuitenkin pyrittävä toteuttamaan tavalla, joka suo mahdollisimman monelle mahdollisuuden tuntea ne omikseen."⁵⁷⁹

Artikkelissa kerrottiin lisäksi vielä Harttilan osakuntaurasta. Hän oli toiminut opiskeluaiakanaan osakunnan sihteerinä, ulkoasiainsihteerinä ja osakuntaneuvoston jäsenenä. Lisäksi uudella

kuraattorilla oli kokemusta toiminnasta HYY:n edustajistossa ja Satalinnan Säätiön hallituksessa.

Osakunnan arkirutiineista – näkyikö opiskelijaliikkeen radikalisoituminen?

Osakunnassa ei näkynyt selkeitä merkkejä opiskelijoiden ”hullusta vuodesta” Euroopassa ja Suomessa. Mitään järjestelmällistä suunnitelmallisuutta esimerkiksi Vanhan valtaukseen ei pöytäkirjoista ole löydettyvissä. Uskon kuraattoriksi valitun Pekka Harttilan olleen oikeassa todetessaan osakunnan luonteen olevan traditioon nojaava. Samaa asiaa on sivunnut aikaisemminkin siteeramani aatehistorioitsija ja kulttuurivaikuttaja professori Matti Klinge todetessaan osakuntien olleen liian pienien toimintakentän ylioppilasradikaaleille. Satakuntalaisessa Osakunnassa radikalismi näkyi ainakin vielä 1960-luvulla enemmänkin puheissa kuin teoissa. Tähän viittaa mm. osakunnan varsinaisessa kokouksessa 1.10.1968 esille tullut asia. Tuolloin ylioppilas Elonen esitti, että suhteet virolaiseen pakolaisjärjestöön katkaistaisiin. Tehtyä ehdotusta vastustivat cives Lahtinen ja Rane. Lahtinen totesi, etteivät suhteet vaikuttaa negatiivisesti Viroon ja Neuvostoliittoon. Civis Raneen mielestä olisi suorastaan törkeää katkaista ne. Hänen mukaansa pakolaisjärjestöllä ei olisi mitään sitä vastaan, jos SatO solmisi suhteet Viroon. Ylioppilas Elosen mielestä po. suhteet tulisivat ennen pitkää epäedullisiksi osakunnalle. Civis Raneen linjoilla oli myös civis Perttula, joka piti yhteyksien äkillistä katkaisemista epäilyttävänä. Puheenjohtajana toiminut inspektori Veikko Okko totesi suhteiden perustamisen Viroon olevan teknisesti vaikeaa, koska Virossa ei ollut vastaavaa korporaatiota. Civis Kuoppala huomautti pitkän tähtäimen toimintasuunnitelman sisältäneen tavoitteiden suhteiden katkaisemisesta. Asiasta ei kuitenkaan tehty kokouksessa minkäänlaista päätöstä eikä siihen enää vastaisuudessaakaan palattu.⁵⁸⁰

Vuoden 1969 vuosijuhlaesitelmän pitäjäksi valittiin FL Unto Salo.⁵⁸¹ Tässäkään ei siten näkynyt radikalisoitumisen merkkejä, vaan esitelmän pitäjäksi tuli arvostettu maakunnan menneisyyden tuntija. Joulukuun kokouksessa osakunta valitsi uuden kuraattorin lisäksi myös edustajansa K. W. Tiisalan muistorahastoon. Tehtävään valittiin VTK Kari Lounasmeri. Tiisalan suvun edustajaksi rahastoon osakunta valitsi tohtori Ritva Tiisalan.⁵⁸²

Osakunnan uudeksi kuraattoriksi valittu varatuomari Pekka Harttila joutui anomaan virkavapautta toimittaan tehtävässään puolentoista kuukauden ajan. Hänet määrättiin ulkoministeriön toimesta kuuden kuukauden opintomatkalle Ranskaan, joten osakunta myönsi kuraattorilleen virkavapautta ajalle 22.2. – 30.8.1969. Osakuntaneuvoston ehdotuksesta vt. kuraattoriksi valittiin VTK Kari Lounasmeri.⁵⁸³

Osakunnan suhteet Puolaan Krakowan yliopistoon olivat esillä vuosikymmenen loppupuolella useaan otteeseen. Varsinainen kokous joutui 4.3.1969 ottamaan asiaan kantaa. Ulkoasiaintoimikunta esitti, että osakunta myöntäisi pienoislipun Krakowan yliopiston ylioppilaskunnalle. Osakuntaneuvosto vastusti lipun myöntämistä todeten lipun luovutetun yleensä osakunnan entisille jäsenille tai ystäville heidän merkkipäivänään. Sen sijaan neuvosto esitti, että Puolassa vierailevat osakuntalaiset veisivät isännilleen jonkin muun esinalahjan. Civis Heleniuksen mielestä pienoislipu voitiin myöntää myös yhteisölle. Civis Lahtisen

mielestä voitaisiin luovuttaa HYY:n pienoislipu, koska vaihtosuhteiden tulisi tapahtua samantasoisten korporaatioiden kesken. Hän ehdotti lisäksi, että kun vierailu tulee ajankohtaiseksi, voitaisiin päättää annetaanko pienoislipu vai lahja. Suoritettiin äänestys, jossa Lahtisen ehdotus sai kuusi ja Heleniuksen ehdotus viisi ääntä. Kaksi äänesti tyhjää. Näin ollen päättetiin, ettei pienoislipua ainakaan toistaiseksi myönnetä Krakowan yliopiston ylioppilaskunnalle.⁵⁸⁴

Varsinaisessa kokouksessaan 29.4.1969 osakunta valitsi tulevan lukuvuoden 1969-1970 uudet virkailijat. Keskeisiksi virkailijoiksi valittiin seuraavat: sihteeriksi upseerikokelas Tuomo Niemelä, isännäksi civis Esko-Mikael Lauha, emännäksi äänestyksen jälkeen civis Marja-Liisa Pennanen, kaitstijaksi civis Marja-Liisa Rönkkö ja historioitsijaksi civis Juhani Rajamäki. Osakuntaneuvostoon valittiin äänestyksen ja arvonnan jälkeen cives Rönkkö, Pennanen, Lahtinen, Rajamäki, Kuoppala ja Nissi. Kesäjuhlapaikaksi valittiin kokouksessa Rauma.⁵⁸⁵

Lukuvuosi 1969 – 1970, vuosi 1969

Vivahderikas vuosikymmen, 1960-luku oli päättymässä. Valitettavasti tästäkään ajasta ei ole jälkipolville säilynyt vuosihistoriaa. Opiskelijaelämän radikalisoituminen näyttää, kuten tulevakin vuosikymmen osoittaa, näkyneen ainakin siinä, ettei se jättänyt jälkeensä mittavaa kirjallista materiaalia, kuten aiemmat lukuvuodet vuosikymmenillään. Traditionaalista toimintaa esiintyi kuitenkin vielä. Sellaisesta voisi mainita esimerkkinä ”tiedon puun” istuttamisen Porin lyseon pihalle tämän täytyessä 90 vuotta syyskuussa 1969.⁵⁸⁶

Lukuvuoden alussa osakunta joutui vaihtamaan isäntää. Esko-Mikael Lauha pyysi tehtävästä eroa ja esitti seuraajakseen civis Tapiro Ahoa, jota civis Veikko Lahtinen kannatti. Muut kokouksen osanottajat ilmaisivat kantansa kättentapetuksin. Tapiro Aho tuli siten yksimielisesti valituksi osakunnan isännäksi.⁵⁸⁷

Seuraava kokous joutui puuttumaan tärkeään asiaan, nimitäin osakunnan sääntöjen ajanmukaistamiseen. Osakuntia koskevaa asetusta oli muutettu, mikä vaati myös osakuntaa tarkistamaan sääntöjään. Uusi asetus oli supistanut määräyksiä ja muuttanut siten osakunnan luonnetta. Kuraattori esitti asetusta ja siinä olevia eroavaisuuksia entiseen. Kokous päätti seuraavassa kokouksessa asettaa toimikunnan pohtimaan sääntöjen ajanmukaistamista. Asiasta käytii sen tärkeyden vuoksi vilkasta keskustelua.⁵⁸⁸

Sääntöasian tiimoilta jatkui vilkas keskustelu myös seuraavassa ylimääräisessä kokouksessa 7.10.1969. Civis Rajamäki piti uudistusta välittämättömänä ja esitti sen tuomia parannuskeinoja. Osakunnan kokous oli Rajamäen mukaan nykymuodossaan hedelmätön, joten päättövaltaa tulisi siirtää muille elimille. Tällöin kokousten määrää voitaisiin karsia ja osakunta kokoontuisi varsinaiseen kokoukseen kerran kuussa nykyisen tiheämän tahdin sijaan. Virkailijoiden toimikaudeksi tulisi kalenterivuosi lukuvuoden sijaan. Tällöin virkailijat olivat uusien ylioppilaiden tullessa osakuntaan jo hyvin perehdyneitä tehtäviinsä. Hän ehdottikin puheenvuoronsa lopuksi, että sääntömuutosasiaa valmistelemaan valittaisiin viisijäseninen toimikunta. Kokous valitsi toimikuntaan äänestyksen jälkeen seuraavat henkilöt: Kuoppala, Salo, Niemelä, Puonti ja Loven.⁵⁸⁹

Yhtenä radikalisoituvan opiskelijaliikkeen toimintamuotona olivat 1960-luvun lopussa ja 1970-luvun alkupuolella rauhanmarssit. Osakunnan varsinaisen kokous otti kantaa rauhanmarssiin osallistumiseen 11.11.1969. Sihteeri luki rauhanmarssitoimikunnan perustavassa kokouksessa tarkkailijana olleen civis Nissin antaman lausunnon. Civis Lahtinen ehdotti, että kuullun perusteella osakunta ei osallistu rauhanmarssiin. Lahtista kannatti civis Itäranta. Civis Laine ehdotti, että lausunnon perusteella osakunnan tulisi osallistua ko. marssiin. Osallistumisehdotusta kannatti civis Nurmi. Äännet jakautuivat suoritetussa avoimessa äänestyksessä seuraavasti: osallistumista vastaan 22 ääntä, osallistumisen puolesta 7, joten osakunta ei osallistunut rauhanmarssiin. Kuraattori ei ottanut osaa käyttyyn keskusteluun eikä myöskään äänestykseen.⁵⁹⁰ Samassa kokouksessa osakunta teki civis Karin esityksen pohjalta ratkaisunsa koskien äänestyskäytäytymistä tulevissa Helsingin puhelinhydistyksen edustajiston vaalissa. Osakunnan äännet annettiin Helvi Sipilälle.⁵⁹¹

Osakunnan varsinaisen kokous valitsi 25.11.1969 osakunnan edustajat Satalinnan Säätiön hallitukseen. Valituksi tulivat äänestyksen ja arvonnan jälkeen cives Lahtinen, Liukkonen ja Kuivanen. Kokous hyväksyi myös ponnen, joka koski näiden jäsenten raportointivelvollisuutta osakunnalle.⁵⁹²

Vuosikymmenen viimeisessä varsinaisessa kokouksessa osakunta päätti hankkia koronapelin. Se päättiin rahoittaa myymällä osakunnan omistuksessa olevat nokkahuilot. Historioitsijan toimintakertomuksessa itsenäisyyspäivä oli kuitattu maininnalla Suomi-yhtiöstä, joka 6.12.1969 oli vietänyt syntymäpäiviään. Kokous hyväksyi myös osakuntien yhteisvaltuuskunnan (OYV ry) säännöt ja päätti vielä vuosijuhlaesitelmän pitäjästä. Tähän tehtävään kokous valitsi civis Tapio Ahon ehdotuksesta tohtori Eero Peltolan. Kokouksessa keskusteltiin vielä joulutervehdysten lähetämisestä ja päädyttiin keskustelun jälkeen edelleen lähettilää joulukortteja, joiksi valittiin SPR:n joulukortit.⁵⁹³

Yhteenvetoa 1960-luvusta

Osakunnan jäsenmäärä kasvoi edelleen tasaiseen tahtiin. Osakunta jatkoi arkirutiineissaan ja toimintatavoissaan vuosikymmenen alussa pitkälti edellisten vuosien tahtiin. Maakunnallinen toiminta ja arvokas kotiseututyö olivat keskeisellä sijalla osakunnan toiminnassa. Valitettavasti edelliseltä vuosikymmeneltä periytyi myös osakuntalaisten enemmistön passiivisuus. Asiaan puuttuneet aktiiviset osakuntalaiset eivät kyenneet sitä valitettavasti poistamaan.

Monen kerhon toiminta jää hetkelliseksi, yhden aktiivin osakuntasukupolven varaan. Heidän saavutettua akateemisen loppututkinnon loppui kerhonkin toiminta. Osa kerhoista saattoi nähdä vielä lyhyesti uudeman kerran päivänvalon, mutta toiminta ei silloinkaan päässyt alkua pitemmälle. Tämäkin oli kuin toisintoa edelliseltä vuosikymmeneltä.

Ammatillinen kerhotoiminta oli aikoinaan tarkoitukseensa mukaisesti perustettu kilpailemaan ainejärjestöjen kanssa opiskelijoiden suosiosta. Opiskelijan identiteetti alkoi yhä enemmän muodostua ammatilliselta pohjalta.⁵⁹⁴ Kerhotoiminnalla pyrittiin aktivoimaan

osakuntalaisia, ja innostavan heitä erilaiseen harrastustoimintaan. Osakuntalaiset pysivät kuitenkin passiivisina, ja toiminta ei näytänyt heitä kiinnostavan.

Kerhotoiminnan monipuolisuuus, laajat harrastusmahdollisuudet osoittavat kuitenkin, että ne harvat aidot osakunta-aktivistit olivat edelleenkin todella aktiiveja. Osakuntayhteisön eteen työnsä uhranneet tekivät kaikkensa aktivoidakseen opiskeluun tai muuhun syventyneitää osakuntalaisia mukaan toimintaan. Mitä erilaisimpia keinoja etsittiin, mutta työn tulokset jäivät usein vaativammiksi.

Satakuntatalon rakentaminen oli helpottanut tietyssä määrin satakuntalaisen opiskelijan asuntotilannetta. Taloon pääsi kuitenkin vain pieni määrä osakuntalaisista. He näyttävätkin olleen aktiivisempia, muodostaen myös tiukan ”sisäpiiriin”, jonka asemaa oli vaikea murtaa. Satakuntataloonkin viitattiin aina silloin tällöin, kun pohdittiin osakuntalaisten enemmistön passiivisuuden syitä.⁵⁹⁵ Talo tarjosi kuitenkin parhaat mahdolliset puitteet osakuntalaisille toimia. Passiivisuuden syitä on mielestääni etsittävä muualta kuin osakuntalaisten omasta talosta.

Sosiologi Marjatta Marin pohti väitöskirjassaan opiskelijan muutosprosessia maakunnallisesta profiloitujasta radikaaliksi poliittiseksi vaikuttajaksi. Tiedekuntajärjestöjen suosio kasvoi voimakkaasti 1960-luvun kuluessa. Tämä lisäsi luonnollisesti osakuntatoiminnan passiivisuutta. Osa aktiivisesta opiskelija-aineesta keskitti tarmonsa ainejärjestöissä toimimiseen. Esimerkkinä voisi mainita Ulf Sundqvistin joka toteaa Laura Kolben kirjoittamassa ylioppilaskunnan historiassa omasta tiedekuntajärjestöaktiivisuudestaan ja osakuntapassiivisuudestaan seuraavaa:

”Tulin maalta, joskin kävin lukion Helsingissä. Tulin koulusta, jossa oli aika paljon muitakin Helsingin ulkopuolisia. Emme koskaan kotiutuneet Nylands Nationin toveripiiriin, jossa oli voimakas tunnettujen helsinkiläissukujen dominanssi. Se toiminta, joka meillä oli tiedekunnassa samoin ajattelevien kesken, se vei mukaansa.”⁵⁹⁶

Osakuntatoiminnasta vetäytyminen ei siten ollut hänelle poliittinen kannanotto.

Professori Matti Klinge pohti puolestaan osakunnan pienuutta radikaalien toimintakentäksi. Uskon sen olevan hyvä selittäjä. Satakuntalaisen Osakunnan piiristä kasvoi monia merkittäviä ylioppilasradikaaleja ja -vaikuttajia niin 1950- kuin 1960-luvuillaakin. Mutta heistä esimerkiksi Arvo Salo ja Kimmo Kevätsalo muistetaan parhaiten toiminnastaan HYY:n piirissä. Osakunta edusti vahvasti traditiota, aivan kuten kuraattori Pekka Hartila haastattelussaan totesi. Saman asian kiteytti vuosikymmenen alussa vuosijuhlassa 1961 Arto Valio. Hänen mukaansa oli ylioppilaillekin parempi nojata menneisiin, perinteisesti koeteltuihin ja hyväksi koettuihin arvoihin heiltä odotetun radikaalisuuden sijaan.⁵⁹⁷

Osakunnassa radikalismi jäi 1960-luvulla sanallisen naljailun tasolle. Tradition kritisointi jäi osin asiattomiinkin huomautuksiin, joita on luettavissa historioitsijoiden viikoittaisista toimintakertomuksista. Kuitenkaan radikaali aines ei päässyt ottamaan valtaa osakunnassa, vaan traditioiden puolustajat onnistuivat pitämään pintansa. Ne aktiiveista, jotka arvostivat traditiota, toimivat osakunnassa. Ne aktiivit joita puolestaan veti radikaalisuus ja vasemmistoislaisuus toimivat ylioppilaskunnassa, ainejärjestöissä ja poliittisissa opiskelijajärjestöissä. Enemmistö näyttää kuitenkin ainoastaan opiskelleen ja uinuneen.

5. 1970-luku

1970-luvun poliittinen ja taloudellinen tilanne

Kuusikymmenluvulle oli ollut ominaista muuttoliike maan sisällä ja maasta pois. Muuttoliike vaikutti myös maakunnallisia tuntoja herättävästi. Tämä korostui etenkin niillä alueilla, jossa se oli voimakkainta. Pohjois-pohjalaisessa Osakunnassakin aloitti nuori osakunta-aktiivi Paavo Väyrynen työn maakunnan hyväksi.⁵⁹⁸ Kuten edellä on käsitelty tehtiin tästä työtä jo pari vuosikymmentä aiemmin Satakuntalaisessa Osakunnassa.

Urho Kaleva Kekkosen persoona ja kekkoslainen poliitikka oli hallitseva vielä 1970-luvullaakin. Maalaissiitosta keskustapuolueeksi muuttunut Kekkosen puolue oli keskeinen sisä- ja ulkopoliittinen vaikuttajavoima tälläkin vuosikymmenellä. Vasemmiston painoarvo oli heikentynyt vuoden 1970 eduskuntavaaleissa, ja vennamolainen ”unohdettu kansa” oli nostanut päättään. Toinen vaalivoittaja oli kokoomus, joka sai 11 lisäpaikkaa (26 -> 37). Uusia kansanedustajia valittiin näissä ”vuoden 1970 protestivaaleissa” peräti 84. Heistä kuusi oli alle 25-vuotiaita. Tämä kuvasi osaltaan sitä, että sodan jälkeen syntyneet ns. suuret ikäluokat olivat astumassa poliitikkaan. Niiden äänet kiinnostivat suuresti puolueita, mitä osoitti mm. äänestysikärajan alentaminen 18 vuoteen. Nuorison keskuudessa esiintyneestä vasemmistovirtauksesta huolimatta ei vastaavaa ilmiötä näkynyt vaalituloksissa. Porvarillisilla puolueilla oli uudessa eduskunnassa 112 paikkaa. Vuoden 1966 vasemmistoennemmistö oli pyyhkäisty opposition suurvoiton myötä historiaan.⁵⁹⁹ Vaalien tulos oli ongelmallinen, koska kokoomus oli ”yleisiin syihin” vedoten pidettävä oppositiossa. Koska poliittista hallitusta ei saatu kokoon, maahan syntyi Teuvo Auran johtama virkamieshallitus, jossa oli kuitenkin keskustalais-sosialidemokraattista ”väriä”. Auran virkamieshallitus jäi lyhytkäiseksi, ja vuosikymmenen ensimmäisen poliittisen hallituksen muodostii Ahti Karjalainen. Hallituksella oli vaaleissa tappion käärsinyt kansanrintamapohja ja keskustapuolue oli lähtenyt siihen mukaan vasta Kekkosen ”runnauksen” ansiosta. Vaikka vaalien häviäjät muodostivat hallituksen, oli sillä takanaan 142 edustajaa. Karjalaisen johtamana se oli kuitenkin vaikeuksissa mm. tulopolitiikan kanssa, ja Kekkonen puuttui ongelmiin omalla Hallituksen taivalta hankaloitti myös SKP:n sisäiset ongelmat ja puolue lähtikin hallituksesta. Lisäksi maatalouspoliitikka hiersi keskustan ja sosialidemokraattien välejä. Karjalaisen hallitus kaatuikin 29.10.1971. Sitä seurasi jälleen ”poliittisesti väritynyt” Teuvo Auran virkamieshallitus.⁶⁰⁰ Presidentti määräsi myös eduskunnan hajottavaksi, ja uudet vaalit pidettiin 1972. Porvarienemmistö säilyi luvuin 108 – 92 näidenkin vaalien jälkeen, vaikka vasemmistopuolueet menestivätkin edellistä kertaa paremmin. Nuorison vasemmistovärittyneisyys ei nytkään johtanut poliittisten voimasuhteiden muutokseen.⁶⁰¹ Vuonna 1973 säädettiin poikkeuslaki, joka takaisi presidentti Kekkosen kolmannen kauden (1968 – 1974) pidentämisen neljällä vuodella vuoteen 1978. Tällöin Urho Kekkosen taakse ryhmittäytyivät jo lähes kaikki puolueet kristillisiä lukuun ottamatta. Kekkosta tuki 260 valitsijamiestä, tosin varsinaisessa vaalissa yksi ääni ”karkasi” kristillisten Raino Westerholmille. UKK oli lopullisesti vakiinnuttanut asemansa Suomen ehdottomana johtajana. Hänen voima-

kas dominanssinsa ja poliittinen vaihtoehdottomuus heijastuivat myös muuhunkin kuin poliittiseen elämään.

Kekkosen uran kruunaukseksi muodostui ETYK. Kansainvälinen huippukokous, jonka isäntämaana ja eräänlaisena *initiatorina* toimi puolueeton Suomi. Kokous ja "Helsingin henki" olivat riemuvoitto Kekkosen ajamalle puolueettomuuspolitiikalle. Suomen puolueettomuus alkoi saada kansainvälistä tunnustusta. Neuvostoliitto tosin tunnusti Suomen puolueettomuuden vasta Gorbatshovin ja Glasnostin kaudella. Korkea-brezhneviläisyyden aikana siihen ei vielä ollut mahdollisuuksia. Kekkosen aikakautta luonnehtii osuvasti Matti Paavonsalo teoksessaan "Kekkosen valta". Seitsemänkymmentäluvun aikaa, etenkin sen puolivälin jälkeistä hän kuvailee otsikolla "Tunkkainen ilmasto".⁶⁰²

1970-luvun puolivälissä lanseerattin keskustalaisten radikaalien taholta käsite "toinen tasavalta", mikä herätti keskustelua tiedemiespiireissä. Esimerkkinä oli Ranska, missä vuoden 1789 suuren vallankumouksen jälkeen pantiin uusiksi koko ajanlasku. Tämäkin maa palasi myöhemmin normaaliihin kristilliseen ajanlaskuun, mutta poliittiseen ajanlaskuun käsitteet jäivät. Uusi tasavalta syntyi aina valtiosääntömuutoksen jälkeen.

Suomessa perustuslaki ei ollut muuttunut sitten II maailmasodan jälkeen, mutta silti erääät katsoivat, että oli paikallaan puhua "toisesta tasavallasta". Siinä ulkopoliitikka kävi sisäpolitiikan edellä. Presidentin ylivalta oli yleisesti hyväksytty ilmiö. Irtisanoutuminen maan porvarillisesta menneisyydestä kuului asiaan. "Toisen tasavallan" kannattajien yhteenkuuluvuutta lisättiin tällä käsitteellä.⁶⁰³ Ajatus "toisesta tasavallasta" ei kuitenkaan saanut laajaa kannatusta ja ehdotonta hyväksyntää. Yritys manipuloida julkista sanaa ei onnistunut. Aika kulki ensimmäisen alkuperäisen ståhlbergiläisen tasavallan hyväksi. Kekkosen kauden aikaansaannos, "toinen tasavalta", ei ollut pysyvä ilmiö. Erityisesti parlamentarismi noudattamisessa tapahtui presidentti Mauno Koiviston aikana huomattava muutos myönteisempään suuntaan. Myös mielipiteiden esittämisen vapaus lisääntyi Kekkosen ajan jälkeen. Presidentti Koivisto nieli vaihtelevasti itseensä kohdistunutta kritiikkiä. Myllykirjeet jäivät UKK:n myötä historian tummanpuhuville lehdille.⁶⁰⁴

Teoksessaan Paavonsalo kysyykin – Oliko tuon ajan henkinen ilmasto todella tunkkainen tavallisen ihmisen kannalta? Vastauksen hän antaa poikkeuksellisen suorana ja lyhyenä: oli! Perusteluksi Paavonsalo nostaa esimerkkinä seuraavaa: Sanan ja kuvan vapaus päästettiin elokuvataiteen osalta niin ihmeelliseen jamaan, että jalkikäteen se vaikuttaa koomiselta. "Virallisen ulkopoliitikan" soveltajat panivat esityskieltoon mm. kaksi vanhaa suomalaista filmiä, nimittäin Helmikuun manifestin ja Jääkärin morsiamen. Edellinen kuvasi venäläisten viranomaisten harjoittamaa sortopolitiikkaa vuosisadan vaihteessa. Jälkimmäinen keskittyi ensimmäisen maailmansodan alun tunnelmiin. Molempia elokuvia voidaan luonnehtia perinteisesti isänmaallisiksi ja historiaamme liittyviksi. 1970-luvulla niiden tyylit oli jo vanhahtava mahtipontisuudessaan. Myös amerikkalainen *Ninotchka*-filmi päätti "edistysmielisten" elokuvasensoreiden toimesta kiellettyjen listalle. Filmin komiikan katsottiin loukkaavan Neuvostoliittoa.⁶⁰⁵ Presidentti Kekkosella tuskin oli osaa ja arpa edellä mainittujen elokuvien esityskieltoihin. "Virallinen ulkopoliitikka" oli kuitenkin siihen aikaan niin kova sanapari, että sen nimeen tehtiin melkein mitä tahansa. Siihen oli kansan tyydyttävä. Kai ne nauroivat meille Kremlissäkin.⁶⁰⁶

Vuosikymmenen loppupuolella alkoi Kekkosen korkea ikä nousta tapetille. Yksinkertainen laskutoimitus tuotti sen tuloksen, että tulevaisuudessa Suomessa saattaisi olla peräti 84- tai jopa 90-vuotias presidentti. Esimerkiksi keskustalainen Eino Uusitalo toivoi Kekkosen jatkavan vuoden 1984 presidentinvaalien jälkeenkin.⁶⁰⁷ Samaa kantaa edustivat myös kommunistien Aarne Saarinen ja kokoomuksen Ilkka Suominen. He ilmoittivat julkisesti tukevansa Kekkosen kauden jatkamista vuoteen 1990 asti.⁶⁰⁸ Kansankin keskuudessa levisi sanonta: Kekkosta ei korvaa kukaan, Karjalainen ei korvaa ketään ja TVH ei korvaa mitään.⁶⁰⁹ Kekkonen oli saavuttanut absoluuttisen aseman.

Nuorison kannalta vuoden 1978 presidentinvaalit olivat huonot. Vahvin ehdokas (Kekkonen) oli vanhin. Ukkoiän tuntumassa olivat muutkin ehdokkaat (mm. Westerholm, Haikala). Nuoriso äänesti jaloillaan ja jäi pois vaaliuurnilta. Vaalitaistelu ei tarjonnut sille mitään. Nuorilla on yleensä ihanteita ja korkeampia tavoitteita. Vuoden 1978 vaalit eivät antaneet tälle ajattelulle ja näille tavoitteille vastiketta. Paavonsalo kirjoittaa:

"Radikaalit ovat usein nuoria. Heidän ennakkoluuloton arvostelunsa kohdistuu tavallisesti valtaa pitäävää järjestelmää vastaan. Meikäläinen radikalismi on tällä erää pääinvastaista ja sikäli luonnotonta. Nuorilta tämä ei jää huomaamatta."⁶¹⁰

Pysähtyneisyyden vuosikymmenen Suomessa ei siten aitoon radikalismiin ollut mahdollisuutta. Elämä oli liian kekkos- ja valtioikeskeistä. "Virallisen ulkopoliikan" dominanssi vaikutti arkiseenkin elämään. Jälkiviisaasti voikin todeta, että tulevien vuosikymmenten kannalta oli onnellista, ettei Harri Holkerin ja Päiviö Hetemäen ideoimat hankkeet uusista poikkeuslaeista Kekkosen aseman turvaamiseksi toteutuneet. Vuonna 1978 käytiin kuitenkin vaalit, vaikkeivät ne näkemykseni mukaan olleet mitkään oikeat vaalit. Myös ihmisen ikääntyminen pelasi onneksi Kekkosta vastaan. Keijo Korhosta siteeratakseni "lahoo ikikuusikin".⁶¹¹ Kukaan meistä ei ole ikuinen, sitä ei myöskään ollut Kekkonenkaan. Kaikella on aikansa.

Seitsemänkymmentäluvun henkisellä ilmastolla oli vaikutuksensa myös opiskelijaelämään ja radikalismiin. Kuinka vuosikymmenen tuulet ja tyynet vaikuttivat opiskelijamaailmaan, ja erityisesti Satakuntalaisen Osakunnan jäsenten elämään, selviää tuonnempaan. Yleisestä aatteettomuusongelmasta voisi vielä sen verran todeta, että Paavo Väyrynen pohdiskeli maamme aatteeen puuttua ja keskustapolitiikan aatteettomuutta teoksessaan *On muutoksen aika osa 1* (1974 / 1994). Väyrysen mukaan maamme poliitikassa, etenkin sosialidemokraattien ja kokoomuksen taholta nojataan liikaa materiaalisiin arvoihin. Hän katsoi, että maalaissliiton arvojen perusta on aatteellisuudessa. Ajatustensa tueksi Väyrynen siteeraa mm. Santeri Alkiota,⁶¹² myöntäen, että maalaissliitto-keskustapuoluekin on sortunut yleiseen materialismiin ja materialististen arvojen korostamiseen. Teoksensa toisen painoksen esipuheessa Väyrynen on havainnut yhtäläisyyksiä myös viime vuosituhannen viimeisen vuosikymmenen ja 1970-luvun välillä. Samat ongelmat toistuvat. Syyksi hänen näkee aatteellisuuden puuttumisen käytännön poliitikan teosta.⁶¹³ Väyrysen eräisiin käsityksiin on helppo yhtyä. Toisiin taas ei.

Opiskelevan nuorison asenteisiin ja voimakkaaseen suuntautumiseen SKDL:oon Väyrynen puuttuu myös mainitussa teoksessaan. Kommunistit pääsivät tästä kautta uhkaamaan

sosialidemokraattien asemia. SDP:n nuorisojärjestöt olivat aatteellisesti lähempänä kommunisteja, mikä johti luonnollisesti ristiriitaisuuksiin puoluejohdon ja puolueen nuorten välillä. Huolenaikena oli mm. demarinoerten tunnustautuminen marxilaisiksi. Useimpien ajattelussa ei demariojohto nähty eroavaisuuksia taistolaisten ajatusmaailmaan.⁶¹⁴

Kommunistit eivät olleet kuitenkaan ainoita opiskelijamaailman merkittäviä vaikuttajia. Väyrynen ilon tyytyväinen keskustapuolueen suosiosta koululais- ja opiskelijamaailmassa. Hän kirjoittaa:

”Kun ylioppilaspolitiikka viime vuosikymmenen (1960-l. AA) lopulla nopeasti politisoitui, jääti keskustapuolue aluksi muiden puolueiden jalkoihin. Nyt tilanne on muuttunut. Osittain sen vuoksi, että keskustalaisilla on edullinen asema toisilleen kiukkuavien vasemmistolaisten ja porvareiden välissä, on keskustapuolue nykyään (1970-l.:n alussa AA) miltei poikkeuksetta kaikkien ylioppilaskuntien hallituksissa.”⁶¹⁵

Väyrynen jatkaa vielä tarkasteluaan aatteellisuuden näkökulmasta ja toteaa:

”Keskustapuolueen viime aikainen ja kommunistien jo hieman aikaisemmin alkanut menestys nuorison keskuudessa on selvänä osoituksena siitä, että aatteellisuuden merkitys poliittisessa elämässä on lisääntymässä. Nuorison valinta on useimmiten aatteellinen ja näillä kahdella puolueella on tässä suhteessa oma selväpiirteinen vaihtoehto. Samaan viittaa myös taiteilijoiden lisääntyvä kiinnostus keskustapuoluetta kohtaan, sillä luovat ihmiset aistivat herkästi muutokset ajan hengessä. Nyt näyttää kommunistien eteenpäinmeno pysähtyvän, uusi aalto vie keskustaana.”⁶¹⁶

Näin pohti 1970-luvun alun poliittista ja aatteellista tilannetta nuori nousujohteiselle uralle kiihannut keskustapolitiikko Paavo Väyrynen. Vuosikymmenen ylioppilaselämän ja Satakuntalaisen Osakunnan toiminnan tarkastelu tulee näyttämään, osuiko Väyrynen oikeaan arvioissaan. Laskiko vasemmiston suosio ja korvasiko keskusta sen ylioppilaselämän mahtitekijänä ja mitenkä näihin kuvioihin iskeytyi materialismin puolustajaksi ja aatteettomaksi moitittu kansallinen ylioppilas, porvari? Oliko keskustalla sittenkään sanaa ja saumaa porvarien ja vasemmiston välienselvittelyssä vai elikö politisoitunut ylioppilaspolitiikkakin perinteisen kaavan, oikeisto – vasemmisto -jaon mukaisesti? Ensin on kuitenkin perusteltua hieman tarkastella Suomen taloudellista tilannetta 1970-luvulla. Sen jälkeen voidaankin etsiä vastauksia Väyrysen ajatusten nostattamiin kysymyksiin.

Suomen taloudellinen tilanne 1970-luvulla

Suomelle oli 1970-luku myös talouden kannalta rakennemuutoksen aikakautta. Seuraavassa tarkastelen lyhyesti elinkeinorakenteen muutosta. Tämä on mielekästä, sillä Satakuntalaisten Osakunta rekrytoi uudet jäsenensä maaseudulta. Niinpä kotiseudulla tapahtuneet muutokset ovat luonnollisesti vaikuttaneet tuleviin opiskelijoihin. Maaseudun väestön vähenemiseen on kiinnitetty huomiota osakunnan ideoimassa ja aikaansaamassa teoksessa ”Herää Satakunta”.⁶¹⁷

Koko Suomessa maa- ja metsätaloudessa toimivien osuus ammatissa toimivista putosi vuodesta toiseen 1975 mennessä kolmannekseen. Alkutuotannossa toimivan väestön vähennyminen oli nopeinta 1960-luvulla. Vähennys oli lähes 300 000 henkeä. Äkillinen rakennemuutos ei kuitenkaan toteutunut ”perinteisen kaavan” mukaisesti. Teollisuuden sijaan kasvavaksi alaksi muodostui palveluelinkeino. Rakennemuutosprosessi ”hyppäsi yhden kehitysvaiheen yli”. Toki myös teollistumista tapahtui, mutta uudeksi merkittäväksi työllistäjäksi nousi juuri em. palveluelinkeinot. Prosessi aiheutti väestön keskittymistä kaupunkeihin ja Etelä-Suomeen. Alkoi syntyä selvä jako taloudeltaan ja väestöltään laajeneviin ja supistuviiin alueisiin. Muuttoa alkoi jo tuolloin tapahtua vetovoimaa omaaviin keskuksiin. Voimakkaimmin kasvaneisiin kaupunkikeskuksiin kasautui työvoimaa niin paljon, että voitiin puhua maaseudun osalta kehitysedellytysten huomattavasta heikkenemisestä, jopa autioitumisesta.⁶¹⁸

Merkittävimmät muuttovirrat olivat (vv. 1960 – 1975) ensinnäkin virta maalaiskunnista kaupunkeihin sekä toiseksi Itä- ja Pohjois-Suomesta etelään suuntautunut muutto. Maalaiskuntien muuttotappioputki katkesi kuitenkin vuosikymmenen puolivälissä. Vuonna 1977 maalaiskunnat saivat ensi kerran sodan jälkeen muuttovoittoa kaupungeista ja kauppaloista. Muuttotappiokunnat olivat kuitenkin menettäneet tarkastelujakson aikana yhteensä 850 000 henkeä. Kaupungistuminen oli ollut selkeä trendi, joka kuitenkin hidastui vuosikymmenen puolivälissä ripeän kasvun pääteeksi. Kun vuonna 1950 oli kaupungeissa asunut 32 % maamme väestöstä niin vuonna 1976 vastaava prosenttiluku oli jo 59. Myös kaupunkien ja kauppaloiden määrä oli kasvanut ripeästi. Vuonna 1950 niitä oli 63, vuonna 1970 jo 78. Näistä keskisuuret keskukset lisäsivät väestöään nopeimmin.⁶¹⁹

Maassamuuron lisäksi muuttoliike sisälsi myös maastramuttoa eli siirtolaisuutta. Toisen maailmansodan päättymisestä vuoteen 1980 mennessä oli Suomesta muuttanut ulkomaille yhteensä 600 000 henkeä. Samana ajanjaksona oli maahamme muuttanut 300 000 henkeä. Siirtolaistappioksi muodostui siten 300 000 henkeä mikä vastasi vuoden 1980 väkilukua mittarina käytäen yli 6 %:n osuutta väestöstä. Ruotsi oli suosituin muuttokohde (osuuksa saattoi olla joinakin vuosina lähes 80 % koko siirtolaisuudesta). Siirtolaisuus läntiseen naapuriimme kulminoitui kuitenkin vuosikymmenen vaihteeseen. Vuonna 1969 sekä 1970 Ruotsiin muutti 40 000 henkeä.⁶²⁰

Suomen taloushistoria -teokseen artikkeliin ”Maalta kaupunkiin” kirjoittanut Ronald Wiman arvioi vuonna 1982 tulevaisuuden näkymiä ja menneisyyttä seuraavasti:

”Suomen elinkeinorakenteen ja väestökehityksen pitkään jatkuneet muutokset saavuttivat seitsemänkymmentäluvulla eräänlainen taitekohdan. Yhtä laaja alkutuotannon supistuminen ja maaseudun väestön väheneminen eivät enää 1980 luvun alussa näyttäneet mahdollisilta. Myös väestönkehitys on saavuttanut vaiheen, jossa yhtä nopea hedelmällisyden lasku ja elintarvikepiteneminen eivät voineet jatkua. Väestörakenne on tämän muuntumisprosessin seurauksena pysyvästi muuttanut perusmuotoaan. Vuosien 1950 – 1980 nopea taloudellisen rakenteen ja väestökehityksen muutos on siten jättänyt syväiset ja peruuttamattonat jälkensä koko suomalaiseen yhteiskuntaan.”⁶²¹

Wimanin arvio osui aika oikeaan koskien 1980-lukua. Maansisäinen väestöliike hidastui ja uusi rakennemuutos kohti juppikulutturia tapahtui lähinnä kaupunkien sisäisenä muutoksena. 1990-luvulla oli aika maksaa edellisen vuosikymmenen kerskakulttuurin laskut ja samat maasamuuon ongelmat pulpahtivat jälleen pinnalle. 1990-luvun lopun Suomi kamppailee samankaltaisten ongelmien kanssa kuin 1960-luvun ja 1970-luvun alkupuolen Suomi. Väestörakenteen kehitys pakkauttaa ihmisiä jälleen muutamiin vetovoimaisiin keskuksiin maaseudun syrjäylien lopullisesti autioituessa. Vertailua ko. vuosikymmenten välillä tulee tehneeksi itselleen perustellun kysymyksen: Toistaako historia sittenkin itseään?

Seitsemäenkymmentäluvun talouden ”avainsana” oli kasvuhuuma. Kaupungistuminen ja rakennemuutos lisäsivät hyvinvointia niiden kohdalla, jotka onnistuivat työllistämään itsensä uudessa ympäristössä. BKT:n kasvu oli ripeää, vuosina 1965 – 1975 tuotettujen hyödykkeiden määrä puolitoistakertaistui ja sosiaalinen turvallisuus parani taloudellisen hyvinvoinnin mukaan. Myös koulutuksellinen tasa-arvo koheni parempien taloudellisten resurssien ja peruskoulutusuudistuksen myötä. Öljkriisi ei tuonut merkittävää muutosta kehityksen kulkuun, vaikka se pelästyttikin suomalaiset pahanpäiväisesti. Kaupungistuva Suomi alkoi omaksua uusia elämäntapoja. Ulkomaanmatkat ja kulttuuriharrastukset kiinnostivat yhä useampaa. Talouden vuosikymmenen puolivälissä tapahtuneesta öljykriisiin aloittamasta taantumisesta huolimatta elämänmallin muutos ei tehnyt paluuta vanhaan.⁶²²

Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1970-luvulla

Vanhan valtaus 1968 muutti suomalaista ylioppilaselämää. Vanhat perinteet hylättiin murrosprosessin melskeessä ja uudet arvot nostettiin esille. Perinteisen ylioppilaselämän sijaan kansainvälyys ja solidaarisuus nousivat pinnalle. Menneeseen haluttiin ottaa etäisyyttä myös tapakulttuurin osalta. Villapaita ja risuparta korvasivat perinteisen tyylikkään frakin ylioppilasjuhlien asuna. Kapina aiempia sukupolvia ja sen arvoja vastaan esiintyi sodanjälkeen syntyneessä opiskelijapolvessa voimakkaana. Kuusikymmenluvulla alkanut kehitys nousi huippuunsa seitsemäenkymmentäluvulla. Kapina ja muutoksenhaku olivat kertakaikkisempaa ja voimakkaampaa kuin koskaan aikaisemmin.

Traditionaalinen ylioppilas oli aktiivinen osakunnassa ja ylioppilaskunnassa. Uusi ylioppilastyyppi oli aktiivinen ainoastaan jälkimmäisessä. Kiinnostus osakuntatoimintaa kohtaan oli laimennut jo edellisellä vuosikymmenellä. Sosiologi Marjatta Marinin väitöskirja ”Tiedekunnat opintoypäristönä” osoittaa että opiskelija kävi läpi muutosprosessin minäkuvassaan. Ensiksi tiedostamisen taso oli maakunnallinen, sitten ainejärjestöllinen ja lopuksi poliittinen. Marin on valinnut esimerkikseen seuraavan:

”Olen hämäläinen, olen medisiinari, olen radikaali.”⁶²³

Matti Klinge ja Laura Kolbe ovat teoksessaan ”Suomen ylioppilas” pohtineet samaa probleemaa. Kappaleessa ”Johan von Bondsorff – ylioppilaan metamorfoosi” paneudutaan

henkilötasolla muutosprosessiin traditiosta radikalismiin. Samassa yhteydessä käsitellään myös osakunta-aktivismin hiipumista yhteiskunnallisen tiedostamisen perspektiivistä:

”... - osakunta foorumina oli muuttunut Sepille (Johan von Bondsorffille AA), kuten monille muille yhteiskunnallisesta ja poliittisesta vaikuttamisesta kiinnostuneille ylioppilaille liian ahtaaksi ja pieneksi toiminnan kentäksi. Sepille seuraavaa askelta merkitsi vaikuttaminen Suomen ylioppilaskuntien litossa.”⁶²⁴

Johan von Bondsorff edusti ”tyypiltään” kuusikymmenluvun opiskelijaa, mutta seitsemänkymmentäluvun ylioppilaan intressien kohteet olivat samankaltaiset. Maakunnallisuuteen nojannut osakuntamaailma ei jaksanut häntä innostaa. HYY ja SYL tarjosivat paremman foorumin poliittisten intressien harjoittelun. Tarkastelemani lähdemateriaalin ja kirjallisuuden pohjalta voi todeta, että Matti Klingen ja Laura Kolben arvio on oikea. Tätä vahvistaa myös Marjatta Marinin tutkimus. Tiedekunta- ja ainejärjestöjen voimakas ryntäys jo 1950-luvulta lähtien oli onnistunut heikentämään osakuntien suosiota niin vahvasti että siirtyminen ”mediisiinarista radikaaliin”⁶²⁵ ei tuottanut suurta vaikeutta.

Ylioppilaselämästä oli tullut poliittisen toiminnan harjoituskenttä. Kuusikymmentäluvun radikaalien toiminta oli saanut huomiota presidentti Urho Kekkosenkin taholla, olipa hän innostanutkin heitä vuoden 1968 legendaarisessa puheessaan HYY:n juhlassa. Kekkonen piti yhteyttä radikaaliin nuorisoon, ja hän sai osakseen myös heidän kunnioitustaan. Keijo Korhonen kirjoittaa Kekkosen suhteesta radikaaleihin seuraavasti:

”Tuskin yksikään nuorisosta nousevasta, kansasta kasvavasta hylkäsi Kekkosen kutsua, jos se kohdalle sattui. Presidentti oli onnistunut luomaan itsestään kuvan nuorten radikaalien ymärtäjänä, poikkeushenkilönä Suomea johtavien homekorvien ja konservatiivisten kanta-asujien joukossa. Mitä lie Kekkonen itse asiassa miettini. Taitava hän kuitenkin oli. Eivät nousevat toivot mitään vallankumousta tai olojen muutosta tosissaan halunneet. Todellisia radikaaleja ei tuossa joukossa ollut mausteeksikaan. Imartelu upposi heihin kuin veitsi voihin. Vallan paisteeseen he kinusivat.

...

Kuusikymmentäluvun radikaalit halusivat yksinkertaisesti vain omat näppinsä vallankahvaan: ensin sormet, sitten koko kouran. Kun tavoite on saavutettu, välikappaleet ja vanhat auttajat unohdetaan. Vaan hyvinpä tuo Kekkosen konsti aikoinaan tehos: sikari turpaan ja konjakki kilasi kouraan, kyllä ne siitä kesyyntyvä... ”⁶²⁶

Korhosen näkemys on mielenkiintoinen ja pitää ainakin eräiden radikaaliyksilöiden osalta paikkansa. Tosin Kekkonen sai myös aitoa arvostusta ja tukea niiltä, jotka pysyivät aatteelleen uskollisena. Esimerkkinä voisi mainita vaikkapa historian professorina toimineen Matti Viikarin, jolla oli hyvät henkilötason suhteet presidenttiin. Vanhan Ylioppilastalon valtaajanakin kunnostautunut Viikari osallistui säännöllisesti Tamminiemessä järjestettyihin ns. lastenkutsuihin. Hän kävi myös useita suorasukaisia kahdenkeskeisiä keskusteluja tasavallan presidentin kanssa. Matti Viikari säilytti arvostuksensa Kekkosta kohtaan läpi vuosien, silloinkin kun

sädekehä vanhan valtiomiehen ympäriltä alkoi jo rapistua ja kritiikki hänen toimintaa kohtaan voimistua. Viikarin suhde Kekkoseen oli alkanut kitkeräsävyisestä kritiikistä, mutta ympyrä ei sulkeutunut, vaan vaaka pysyi arvostuksen puolella loppuun asti. Päinvastoin kuin esimerkiksi Paavonsalo Viikari katsoi, ettei Kekkonen ollut tukahduttanut keskustelua 60- ja 70-lukujen Suomessa, vaan päinvastoin rohkaisi niitä, jotka uskalsivat asettaa asioita kyseenalaissiksi.⁶²⁷

Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta 1970-luvulla

Vuosi 1970

Vuosikymmenen vaihtui. Vanhan valtauksen jälkimainingit ja siitä alkanut opiskelevan nuorison radikalismi alkoi vaikuttaa yhä selvemmin myös osakunnissa. Tosin niiden toiminta oli jo kuusikymmenluvulla hieman passivoitunut, kuten edellä on esitetty. Tiedekunta- ja ainejärjestöjen dominanssi oli entisestään kasvanut ja samalla poliittisten järjestöjen toiminta oli alkanut kiinnostaa yhä useampaa opiskelijaa. Kuten Matti Klinge on todennut, osakuntien ilmapiirin ja kentän rajallisuus ajoit radikaalit muualle. Toki radikalismia oli osakunnissakin, mutta se ei ehkä ilmennyt niin teoissa kuin esimerkiksi HYY:n tasolla. Ilmeni mm. pottuilua joulusta ja sen sisältämästä kulutusinnosta. Tällaista kirjoittelua voidaan pitää radikalismin ulkoisenä piirteenä. Se oli sitä, mitä radikalismi osakunnissa oli. Enemmän sanoja ja vähemmän tekoa.

Vuoden 1970 säätömuutosprosessissa oli radikalismin viitteitä hieman havaittavissa. Tosin tämäkin rajoittui ennemminkin sanamuotoihin kuin mihinkään tosiasialliseen toimintaan. Sääntöjen tekstissä sanan isänmaa korvasi sana suomalainen yhteiskunta. Asiasta käytiin keskustelua Muutos tehtiin äänestyksen jälkeen. Äänestysessä suomalainen yhteiskunta voitti isänmaan äänin 8 – 3.⁶²⁸

Vuonna 1970 tuli ajankohtaiseksi myös uuden kuraattorin valitseminen. Asiasta keskusteltiin ensimmäisen kerran osakunnan varsinaisessa kokouksessa 17.2.1970. Kuraattorinvaalin menettelytapa herätti keskustelua osakuntalaisten keskuudessa. Tuossa vaiheessa ehdolla kuraattorinvirkaan olivat VK Kari Lounasmeri, teol. ja log. yo Tapio Lampinen ja HuK Sirkka-Liisa Hakala.⁶²⁹ Kuraattorinvaaliin päästiin maaliskuun kokouksessa, jolloin asia päättiin käsittellä. Tämä päätös syntyi vilkkaan keskustelun päättäneen äänestysken tuloksena. Kuraattorinvaali voitiin ottaa listalle äänin 17 – 3. Helmikuun kokouksessa esillä olleiden ehdokkaiden lisäksi vaaliin osallistui myös VTK Reijo Rajamäki. Ensimmäisellä kierroksella äänet jakautuivat seuraavasti:

Kari Lounasmeri	13 ääntä
Reijo Rajamäki	10 ääntä
Tapio Lampinen	5 ääntä
Sirkka-Liisa Hakala	1 ääni

Vaalilaiselle kierrokselle selvisivät siten valtio- ja tieteenkandidaatit Lounasmeri ja Rajamäki. Toisella kierroksella Rajamäki voitti Lounasmeren äänin 18 – 12.⁶³⁰ Samassa kokouksessa jatkettiin myös keskustelua uusista säännöistä. Uudet säännöt hyväksyttiin lopulta yksimielisesti osakunnan varsinaisessa kokouksessa 21.4.1970.⁶³¹ Syyslukukauden alkaessa osakunta sai uuden historioitsijan, Tuomo Niemelän. Syyskauden ensimmäinen kokous suoritti rutiniin-asioiksi luonnehdittavia virkailijavaaleja ja toimikuntien vaaleja.⁶³² Osakuntalaisten keskuudessa oli syyskauden aikana ilmennyt huolestumista säätiön tilojen käyttöasteesta ja ravintolan taloudellisesta tilanteesta. Satalinnan säätiön hallituksen jäsenet antoivat osakunnan varsinaisessa kokouksessa 20.10.1970 raportin tilanteesta. Siinä mainittiin mm. seuraavaa:

”...säätiössä on tiedostettu sen omistamien tilojen tehoton ja vajauksellinen käyttö, samoin se, että ravintolan toiminta tuottaa tappiota. Molempien epäkohtiin on odotettavissa paranusta.”

Näin asiaa esitellyt *civis* Liukkonen lupasi. Raporttia seuranneessa keskustelussa *civis* Tapio Aho tiedusteli, mitä säätiössä on ajateltu tehtäväksi tappiollisen ravintolatoiminnan tuoton lisäämiseksi. Keskustelussa nousi esiin myös mahdollisen diskoteekin järjestäminen ravintolan yhteyteen.⁶³³ Myöhemmät tapahtumat osoittivat, että ravintolakysymys jäi ennalleen. Se nousi aina välillä uudelleen ja uudelleen esille myös tulevana vuosikymmenenä. Ravintolan sijainnista keskusteltiin 1980-luvulla, mutta tuolloin säätiön toiminnanjohtaja Kauko Malmi ei kannattanut ravintolan siirtämistä katutasoon⁶³⁴. Ravintolakysymys tuotti säätiölle päänvaivaa vielä 1990-luvulla. Vuosikymmenen loppupuolella säätiö lopulta luopui raskaitakin tapioita tuottaneesta ”murheenkryynistään”. Ravintolatoiminnan pyörättäjäksi tuli Sodexho.⁶³⁵

Osakunnan marraskuun kokous kiisteli osakunnan jäsenen *civis* Peltomäen vuokrasopimuksen irtisanomisesta. Historioitsijaa puolestaan miellytti SKDL:n saavuttama vaalivoitto. Tuomo Niemelä totesi kansandemokraattien olevan ainoa puolue, joka on korkeakouluväen enemmistön omaksuman linjan tukena. Kannalleen hän antoi lopullista pontta toteamalla:

”Ei ole todettu, käännyvätkö Rytty ja Linkomies haudoissaan.”⁶³⁶

Osakunnan lauluryhmä 70-luvun alussa.

Kuvassa vasemmalta Raili Leivo, Arto Haapaniemi, Arja Aholammi, Mikko Peura ja Kari Niemelä. Kari Niemelän valokuvakokoelma.

Vuosijuhlassa 1974 vietettiin seppeli inspektori J. J. Mikkolan ja Maila Talvion haudalle. Seppelettä laskemassa inspektori Heikki Jokela. Takana vasemmalta Kauko Malmi, Tapio Aho, Kari Nurmela ja Tarja Lähteenmäki. Eeva-Liisa Haanpään valokuvakokoelma.

Samainen osakunnan kokous päätti myös kulttuurihistoriamme kannalta tärkeän asian. Osakunnan hallussa ollut aiemman legendaarisen inspittären Maila Talvion kirjeenvaihto päätettiin siirtää Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistoon.⁶³⁷

Osakunnan uudet, vuoden 1970 säädöt toivat osakuntaan myös uuden hallintotason, nimittäin osakunnan hallituksen. Niinpä varsinaisen kokous 17.11.1970 suoritti ensimmäisen osakunnan hallituksen vaalin. Siihen valittiin Heikki Jokipii, Tapani Koivu, Kari Jansson, Jorma Vaalto, Risto Pontela ja Kaija Koivula.⁶³⁸

Samalla osakuta siirtyi toiminnassaan lukuvuosista kalenterivuosiin. Muutoksen takia tulen jatkossa tarkastelemaan osakunnan toimintaa vuosittain.

Osakunnan varsinaisen kokouksen (1.12.1970) listalla oli Satalinnan Säätiön opiskelijajäsenten vaali, jonka lykkäämistä pyysi civis Veikko Lahtinen. Hänen mukaansa kyseinen kokous oli juntattu ja sellainen kuului ainoastaan poliitikan eikä osakunnan pariin. Lahtisen mielestä osakunta ei ollut poliittinen instituutio. Hänen päättelynsä ei saanut kaikkien jakamantonta tukea. Civis T. E. Niemelä huudahti:

"Niin sitä pitää! Eläköön kokoomuksen logiikka!"⁶³⁹

Myös osakunnan viettämä satakuntalainen ehtoo sai osakseen kritiikkiä vasemmistolaisesti ajattelevien keskuudessa. Ehtoon, joka oli järjestetty 27.11.1970, todettiin olleen ”ylensyöntiä ja juontia tiukasti korruptoituneessa seurassa. Jatkoilla rivoa parittelua.” Vasemmistolaisia oli myös suuttuttanut Ulla Lahtisen toimintakertomuksen motoksi nostettu toteamus:

”Minä en ymmärrä, kuinka kukaan voi olla kommunisti.”⁶⁴⁰

Civis Veikko Lahtinen sai tahtonsa läpi, ja säätiön hallituksen opiskelijajäsenten vaalia todellakin lykättiin. Kokous valitsi myös uuden historioitsijan. Virkaan valittiin Pauli-Tapani Suhonen.⁶⁴¹

Vuosi 1971

Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijajäsenten vaali toimitettiin tammikuussa 1971. Äänestyksen jälkeen valituksi tulivat Juhani Rajamäki, Tuomo Niemelä ja Seppo Koivula.⁶⁴² Seuraavassa helmikuun kokouksessa kommenteitiin sunnuntaina 7.2.1971 järjestettyä metallityöväen iltaa. Osakuntalaisten todettiin tuntevan myötätuntoa metallityöläisten työtaistelua kohtaan. Tämä haluttiin kokouksessa myös pukea sanoiksi ja niinpä esitettiinkin julkilausuman antamista metallityöläisten tueksi. Asia ei kuitenkaan ollut yksiselitteinen saatikka yksinkertainen.

Inspektorinvaihtokaronkka 1971. Kuussa vasemmalta Reijo Rajamäki, uusi inspitär Ulpu Jokela, inspitär Marjatta Okko, Veikko Kauppila, Kaisa Koivula, selin Tuula Rajamäki, uusi inspehti Heikki Jokela ja inspehti Veikko Okko. Kuvaaja Matti Salonen. Kari Niemelän valokuvakokoelma.

Inspektorinvaihtokaronkassa 1971 inspektör Marjatta Okko saa kyytiä. Kantajina vasemmalta Matti Hämeen-Anttila, Reijo Rajamäki ja Kari Niemelä. Kuvaaja Matti Salonen. Kari Niemelän valokuvakokoelma.

Kokous ryhtyiin riitelemään säätötulkkinoinista eli oliko yleensä mahdollista että osakunnan kaltainen instanssi ottaisi kantaa tämäntyyppiseen asiaan. Keskustelu jatkui sittemmin ylimalääräisessä kokouksessa, jossa esitettiin myös lakon tuomitsemista. Julkilausumaan päädyttiin kuitenkin civis Lovénin esittämässä muodossa. Civis Metsä-Tokilan tuomitseva kanta lakkoon hävisi.⁶⁴³

Seuraavassa kokouksessa inspektori Veikko Okko ilmoitti, ettei hän enää olisi käytettävissä inspektorin virkaa täytettäessä. Osakunta asetti tämän johdosta toimikunnan, jonka tarkoituksena oli valmistella inspektorin vaalia. Toimikuntaan valittiin osakunnan kuraattorin ohella Pirjo Aho, Veikko Lahtinen ja Tuomo Niemelä.⁶⁴⁴

Inspektorinvaihdiin ei liittynyt tunteenkuohua tai dramatiikkaa. Osakunta saattoi valita yksimielisesti inspektorinsa seuraavassa kokouksessa, 6.4.1971. Tuolloin ainoana ehdokkaana ollut Helsingin yliopiston yleisen oikeustieteen ja kansainvälisen yksityisoikeuden professori Heikki Jokela, osakunnan pitkääikäinen aktivisti, tuli valituksi. Toimintakertomuksessa pilkkahti jälleen kerran esiihin hieman vasemmistoradikalismia. Todettiin, että Aku Ankka -lehти oli takavarikoitu, ”kai amerikkalaisystävällisen propagandan vuoksi”.⁶⁴⁵

Inspektoripari Heikki ja Ulpu Jokela kesäretkellä Eurassa elokuussa 1971. Oikealla Juba Rydman. Kari Niemelän valokuvakokoelma.

Inspektorin vaihdos ei ollut ainoa henkilömuutos osakunnan korkeimmassa johdossa vuonna 1971. Osakunta sai samana vuonna myös uuden kuraattorin Reijo Rajamäen erottua kuraattorin tehtävästä. Hänen eroanomuksensa käsiteltiin osakunnan varsinaisessa kokouksessa 28.9.1971, samalla perustettiin toimikunta valmistelemaan uuden kuraattorin valitsemista.⁶⁴⁶

Jos inspektorin vaali oli yksiselitteinen ja vähällä vaivalla suoritettu, samaa ei voinut hyvällä tahdollaakaan sanoa uuden kuraattorin valinnasta. Osakunnan varsinaisen kokous 19.10.1971 otti käsiteltäväkseen kuraattorin vaalin. Edellisessä kokouksessa asetettu toimikunta kertoi, että tehtävään oli suostumuksensa antanut *civis* Veikko Lahtinen. Esillä olivat myös OTK Unto Kuivanen ja OTK Hannu Salo. Heistä Salo oli antanut kieltyän vastauksen, kun taas Kuivalta ei vastauta oltu saatu. On sangen yllättävää, että osakunnassa päädyttiin äänestämään kuraattorista, vaikka tehtävään oli lopulta vain yksi ehdokas eli Veikko Lahtinen. Menetelytavaksi tuli seuraava: vaalissa saattoi äänestää joko Veikko Lahtista tai sitten tyhjää. Vaali suoritettiin suljettuna lippuäänestyksenä, seuraavin tuloksin:

Veikko Lahtinen	18 ääntä
Tyhjä	6 ääntä
Hylätty	1 ääni

Kesäretkeläisiä Eurassa elokuussa 1971. Kari Niemelän valokuvakokoelma.

Hylättyssä lipussa ei ollut mitään merkintää. Vaalissa siis tyhjää äänestäneet joutuivat merkitsemään lipukkeisiin sanan ”tyhjä”. Tuloksen selvittävä Veikko Lahtisesta tuli osakunnan kuraattori Reijo Rajamäen kesken jääneen kauden loppuajaksi. Se päättyi 31.12.1972.⁶⁴⁷

Samainen kokous totesi osakunnan jäsentilanteesta, että osakunnalla oli 617 jäsenmaksunsa suorittanut jäsentä, joista uusien osuus oli n. 12 %. Jäsenmäärän todettiin pienentyneen 11,4 %:lla syksyn 1970 jäsentilanteesta. Se oli siis vähentynyt 79:llä (tekijän laskema!).⁶⁴⁸

Seuraavaan kokoukseen 2.11.1971 osakunnan historioitsija oli laatinut toimintakertomuksen, joka kirvoitti keskustelua kahden puheenvuoron muodossa. Porvarismiin ideologian haukuttiin ja samalla paheksutiin, ettei Japanin pääministerin kohtalo liikuttanut kuraattoria (Lahtista, AA). Lisäksi toimintakertomuksessa oli merkintä:

”29.10. Tasavallan hallitus muljahti nurin. Kippis vaan! On jännää kun on demokratia ja saa äänestää.”⁶⁴⁹

Keskustelussa civis Peltomäki ihmetteli miten Japanin pääministeri ja historioitsijan henkilökohtaiset tekemiset liittyivät osakunnan historian yhteyteen. Civis Elonen totesi, ”että luetusta kertomuksesta ei tuleville osakuntapolville ole juurikaan mainittavaa arvoa.”⁶⁵⁰ Sitten siirryttiin keskustelemaan mm. talousarviosta. Kokous venyi pitkäksi, ja sitä päättiin jatkaa 16.11.1971.

"Murha Osakuntahuoneistossa"
1971. Esiintymässä Juha Rydman
ja Arja Aholammi. Kari Niemelän
valokuvakokoelma.

Tuolloin suoritettiin Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijäsenen vaali. Valituksi tulivat Tapiio Aho, Mauno Lehtinen ja Seppo Koivula.⁶⁵¹ Joulukuun kokouksesta on mainitsemisen arvoisin seikka oli Paavo Nurmi –patsaan myöntäminen vuodeksi 1972 civis Antti Kalliomäelle.⁶⁵² Kalliomäki kuuluu siihen suureen joukkoon Satakuntalaisen Osakunnan jäseniä, jotka ovat saavuttaneet yhteiskunnallista menestystä ja huomattavia asemia. Hän on pitkä-aikainen kansanedustaja (v:sta 1983) sekä toiminut mm. kauppa- ja teollisuusministerinä Paavo Lipposen ensimmäisessä hallituksessa 1995 – 1999. Vuodesta 1999 hän on toiminut SDP:n eduskuntaryhmän puheenjohtajana. Antti Kalliomäellä on myös takanaan merkittävä ura nykyisen kotikaupunkinsa Vantaan kaupunginvaltuustossa.

Karhunkierrokselle kilpailija?

Maaliskuussa 1971 ilmestyi pieni monistettu lehti, joka sai nimekseen Karhuke. Sen painoasu oli varsin vaativaton, mutta tehtävä oli kunnianhimoinen. Lehti oli tarkoitettu Karhunkierroksen kilpailijaksi. Se oli oman intronsa mukaan ”liukkaasti erilainen”. Vaikka kyseinen lehti on teknisesti tarkasteltuna nippu papereita, ovat tekijät olleet toissaan. Sen esittelyssä todetaan mm. seuraavaa:

”Tätä lehteä ei ole tehty pilailumielessä. Eihän meillä toki juksata. Motiivina ei myöskään ole ollut niljakan piruuntuminen osakuntalaatokseen tai SatO:n kypsyttäminen konkurssikarhujen särpeeksi. Tarkoituksemme on puhdas, aito ja ihanteellinen. Ylväs, rehellinen. Tekemällä lehden tarjoamme jokaiselle osakuntalaiselle yhden yhtäläisen palveluksen. Lukemista iltojen ratoksi.”⁶⁵³

Lehdynäinen kertoo mm. osakunnan kerhojen toiminnasta. Esittelyssä on luontokerho ja osakunnan kristillinen toiminta.

Vuosi 1972

Tultaessa vuoteen 1972 lähdemateriaali muuttuu satunnaiseksi ja puutteelliseksi. Aiemmin suhteellisen perusteellisesti laaditut pöytäkirjat ovat nyt sangen ylimalkaisia ja kokonaiskuva osakunnan menneisyydestä hämärtyy. Arkistosta puuttuvat vuoden 1973 ja 1974 pöytäkirjat. Ainoana poikkeuksena on osakunnan varsinainen kokous 5.11.1974. Sen pöytäkirja löytyy niteestä. Osakunnan raskas ja iloton ilmapiiri näkyy siten myös lähdemateriaalin niukkuutena.⁶⁵⁴

Vuonna 1972 tapahtuneesta kuraattorinvaalista löytyy maininta pöytäkirjasta 14.11.1972, jossa todetaan asian jääneen pöydälle, koska ainoastaan Hannu Salo oli kiinnostunut asiasta. Hänet valittiin kuitenkin kuraattoriksi⁶⁵⁵, mutta asiasta ei löydy viitteitä osakunnan lähde-materiaalista.

Osakunta edustaa itse asiassa maakuntaa pääkaupungissa. Tämä on se perinteinen ja näke-mykseni mukaan myös oikeansuuntainen lähestymistapa. Osakunnan maakunnallisuuteen ja maakuntaan yhdistävänä tekijänä ja voimana kiinnitti huomiota mm. kuraattori Hannu Salo puheessaan vuosijuhlassa 1973. Hän totesi, että osakuntien takana olivat maakunnat.⁶⁵⁶ Maakunnallisuuden merkitystä osakunnalle korosti myös kuraattorina toiminut VTK Tapio Aho. Hän totesi maakunnan olleen osakunnan tukipiste.⁶⁵⁷

Osakuntien asema ja osakuntalaisten ajatusmaailma on luonnollisesti sangen kiinnostava seikka. Asiaa ovat lähestyneet mm. sosiologi Marjatta Marin väitöskirjassaan ja Jouko Jussila tekemässään tutkimuksessa ”Osakunnat ja osakuntalaiset”.

Osakunnat olivat menettäneet asemiaan ylioppilaspoliikkassa vuosien 1965 ja 1967 HYY:n vaaleissa. Vuonna 1969 oli osakuntien yhteistyöelimeksi perustettu osakuntien yhteisvaltuuskunta OYV. Tämän ansiosta osakunnat irrottautuivat täysin itsenäisiksi järjestöryhmäksi. Ne aloittivat oman jäsenmaksukannon syyslukukaudella 1970. Tämän vuoksi osakunnille oli ensisijaisen tärkeää selvittää, mitä mieltä osakuntalaiset olivat yhteisöstään. Tutkimuksen tekijäksi valittiin Jouko Jussila. Hän teki sen haastattelututkimuksena ja analysoi keräämänsä materiaalin. Viidellekymmenelle Satakuntalaisen Osakunnan jäsenelle lähetettiin kysely-lomake. Heistä 38 vastasi kyselyyn. Seuraavassa pieni yhteenveto yleisistä ja satakuntalaisista vastauksista eräisiin tutkimuksesta poimimiini kysymyksiin.

1. Mikä on tarkoitukseenmukaisin järjestötyyppi?

	SatO	Kaikki yhteensä (%)
Poliittinen järjestö	25,0	17,7
Tiedekuntajärjestö	38,9	40,1
Osakunnat	27,8	27,6
Jokin harrastusjärjestö	8,3	14,6

(ET = erittäin tarpeellinen, T = tarpeellinen, MT = melko tarpeeton,
 TT= täysin tarpeeton ja EOS = ei osaa sanoa)

2. Mielipide HYY:stä

	ET	T	MT	TT	EOS
SatO	31,6	55,3	7,9	2,6	2,6
Kaikki	41,7	46,7	8,1	1,0	3,1

3. Mielipide osakunnista

	ET	T	MT	TT	EOS
SatO	13,2	39,5	36,8	10,5	–
Kaikki	13,3	43,9	30,4	11,4	1,3

4. Mielipide tiedekuntajärjestöistä

	ET	T	MT	TT	EOS
SatO	39,5	47,4	10,5	2,6	–
Kaikki	38,5	54,0	5,0	1,1	1,4

5. Mielipide poliittisista järjestöistä

	ET	T	MT	TT	EOS
SatO	21,1	44,7	21,0	10,5	2,6
Kaikki	21,3	43,5	18,9	12,3	4,0

Lisäksi kysytiin mielipidettä ylioppilaselämän eri tahojen politisoitumiseen. Tämän kysymyksen vastauksiin ei ole tehty osakuntakohtaista erottelua, mutta kuten edellä esitetystä on ollut luettavissa edustivat satakuntalaiset mielipiteet hyvin ajan opiskelijoiden keskiarvoa.

Onko hyvä asia että seuraavat instanssit politisoituvat?

	Kyllä	Ei	EOS
HYY	46,5	53,5	–
Tiedekuntajärjestöt	22,4	70,6	7,1
Osakunnat	21,3	62,4	16,3

Osakunta-aktiivisuus oli erittäin laimeaa erityisesti asialilaisuuksien suhteen. Myöskään kristillinen toiminta ja erilaiset harrastustoiminnat eivät Jussilan tutkimuksen mukaan kiinnostaneet osakuntalaisia. Maakunnallinen toiminta ja alueelliset painotukset eivät nouse esiin erityisesti

Esiintymässä 1973 osakunnan tytötä. Vasemmalla Eeva Aakus. Eeva-Liisa Haanpään valokuvakokoelma.

piükkinä tässä tutkimuksessa. Viihteellinen yhdessäolo ja yhteiskunnallinen toiminta saa osansa osakuntien toiminta-aktiivisuudesta. Selkeästi on havaittavissa, että niiden rooli sosiaalisten palvelujen jakajana saa väistyä. Mielenkiintoista on, että osakuntien alueellista sidonaisuutta haluttiin hälventää. Ne alettiin kokea pikemminkin monipäämääräisiksi ja -toiminnallisiksi järjestöiksi. Vastaavanlaisia tuloksia on saanut sosiologi Marjatta Marin omassa väitöskirjassaan. Hän puhuu opiskelijan itsensä tiedostamisen muutosprosessista, joka tapahtuu maakunnallisesta tiedostamisesta poliittiseen. Esimerkkinä Marin käyttää seuraavaa: olen hämäläinen – olen medisiinari – olen radikaali.⁶⁵⁸ Maakunnallisesta sidonaisuudesta oli satakuntalaisilla kuraattoreilla erilaisia käsityksiä. Tapio Aho korosti maakunnan merkitystä traditiota ja osakuntaa tukevana tekijänä.⁶⁵⁹ Veikko Lahtinen puolestaan katsoi, ettei ainakaan kaupunkilaisia osakuntalaisia puhutellut sen maaseutukeskeisyyss.⁶⁶⁰

Ehkäpä edellä esitetyssä on syy materiaalin puuttumiseen. Osakuntalaisten into osallistua varsinaisiin kokouksiin oli selvästi laskusuunnassa 1970-luvun edetessä, mikä on havaittavissa kun lähdeaineistoa vuodesta 1975 alkaen jälleen löytyy.

SatO:n tytötä Akateemisessa Wartissa 1973. Kari Niemelän valokuvakokoelma.

Vuosi 1975

Vuoden 1975 osakunnan toinen varsinaisen kokous ryhti valitsemaan kuraattoria. Hannu Salon toimikausi oli päättynyt 1974.⁶⁶¹ Kuraattoriksi valittiin vuosiksi 1975 – 1976 valtio-tieteiden kandidaatti Mauno Lehtinen. Sihteeriksi tuli Tarja Lähteenmäki.⁶⁶² Seuraavassa varsinaisessa kokouksessa valittiin vuosijuhlaesitelmöitsijäksi Pekka Peltomäki aiheenaan kansain-välinen turvallisuus suomalaisten kannalta.⁶⁶³

Osakunnan seuraavassa varsinaisessa kokouksessa 8.4.1975 oli läsnä kuusitoista osakuntalaista. Käsiteltävänä oli yhteiskunnallisen toimikunnan esitys Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan liittymisestä Suomi – Neuvostoliitto -Seuran jäseneksi. Kokouksessa toimikunta sai tehtäväkseen selvittää, tulisiko osakunnan liittää Satakunnan vai Helsingin SNS-piirin jäseneksi. Kolmantena vaihtoehtona oli liittyminen mahdollisesti HYY:n piiriin kuuluvan jäsenjärjestöön. Samassa yhteydessä keskusteltiin myös osakunnan liittymistä Pohjola-Norden -järjestöön.⁶⁶⁴ Tämä ei kuitenkaan jäänyt ainoaksi yhteiskunnallisen toimikunnan tekemäksi kokousaloitteeksi. Se esitti osakunnassa olevan Lotta-taulun poistamista. Esitys hyväksyttiin äänin 7 – 2. Samassa yhteydessä käsiteltiin myös porilaisten reserviupseerikerhojen laattojen poistamista osakunnan juhlasalista. Ne päättiin poistaa äänin 5 – 2. Kokous ei kuitenkaan vähäisen osanottajamäärän vuoksi ollut päättövaltainen, joten asia siirtyi seuraavaan kokoukseen.⁶⁶⁵ Tätä ei kuitenkaan pidetty, koska paikalla oli ainoastaan ”kourallinen osakuntalaisia”⁶⁶⁶. Seuraava varsinaisen kokous oli määrä pitää lokakuussa 1975, mutta sitäkään ei saatu päättövaltaiseksi. Kuraattorin lisäksi paikalla oli 14 osakuntalaista. He keskustelivat Karhunkierros-lehden tulevaisuudesta. Toimituskunta oli esittänyt lehden lopettamista nykymuodossaan. Tilalle esitettiin seinälehteä, jota kuitenkin kokouksessa vastustettiin. Liittyminen SNS:aan jäi edelleen käsiteltäväksi tuonnemmaksi, samoin Lotta-taulun kohtalo. Kokous asetti toimikunnan pohtimaan osakunnan taulujen siirtämistä Satalinnan parantolaan. Siihen valittiin Nuutila, Tuominen, Lampinen ja Malmi.⁶⁶⁷

Marraskuun kokous saatiin sitten vihdoin päättövaltaiseksi ja pöydällä jo kevästä asti olleet asiat käsiteltyä. Tosin liittyminen Suomi – Neuvostoliitto -Seuraan ei enää ollutkaan esillä, mutta taulusta ja upseerikerhojen laatoista käytettiin uusi äänestys. Tällä kertaa Lotta-taulu sai jäädä paikoilleen äänin 13-9 ja reserviupseerikerhojen laatat juhlasaliin äänin 10 – 8. Samaisessa kokouksessa lakkautettiin osakunnan rahastoista Eeron rahasto.⁶⁶⁸ Sen varat (163 mk 40 p) päättiin luovuttaa seuraavassa kokouksessa 25.11.1975 tehdyin päätöksen mukaan Eevan rahastolle.⁶⁶⁹ Tällöinkään SNS-kysymys ei enää noussut esille. Myös virkailijavaaleja täydennettiin vielä joulukuun kokouksessa.⁶⁷⁰

Hallituksessakin kannettiin huolta Karhunkierros-lehdestä, jonka lakkauttaminen oli ollut esillä 14.10.1975 pidetyssä osakunnan varsinaisessa kokouksessa. Koska tuo kokous ei ollut päättövaltainen, tyytyi se ainoastaan keskustelemaan asiasta. Lehden muuttaminen seinälehdeksi ei saanut kannatusta.⁶⁷¹ Hallitus otti kantaa asiaan esittämällä, että lehteä ja sen ulkoasua olisi parannettava. Lehden ulkoasua haluttiin ns. Offset-tyyppiseksi.⁶⁷² Seuraava hallituksen kokous paneutui määräraha-asioihin. Mm. yhteiskunnallinen toimikunta oli anonut rahaa Afrikka-iltaa varten. Se halusi järjestää myös keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista yhteis-

Osakunnan luontokerho Lammilla Metsäntutkimuslaitokseen tutustumassa 1970-luvun alussa. Kuvassa vasemmalta Liisa Liede, Kari Nurmela, Pekka Gröger, Jukka Knutti, Sirpa Nokelainen, Eeva-Liisa Haanpää. Kuvaja Pertti Auerkari. Eeva-Liisa Haanpään valokuvakokoelma.

kunnallisistaasioista.⁶⁷³ Näitä tilaisuuksia ei kuitenkaan koskaan järjestetty. Yhteiskuntasihteeri Johan Lehtilä myönsikin passiivisutensa asiassa. Tämän vuoksi yhteiskunnallisella toimikunnalla ei ollutkaan minkäänlaista toimintaa kevätlukukaudella 1976.⁶⁷⁴ Toimikunta suunnitteli edelleen jonkinlaista Afrikka-aiheista tilaisuutta, mutta tämäkin jäi toteutumatta. Osakunnan tauluja lahjoitettiin vuonna 1976 Satalinnan sairaalalle. Asiaa varten oli asetettu toimikunta 14.10.1975.⁶⁷⁵

Vuosi 1976

Vuoden 1976 kokouspöytäkirjat ovat sangen ylimalkaisia. Kokoukset saatiiin juuri ja juuri päättövaltaisiksi, eli paikalla oli aina vähintään 20 osakuntalaista. Koko vuonna varsinaisia kokouksia järjestettiin ainoastaan neljä kertaa. Ne pystyivät hoitamaan osakunnan arkirutiinit, mutta esimerkiksi toimintakertomuksia ei näitä kokouksia varten tehty. Hallitus kokoonui sentään ahkerammin kuin koko osakunta. Se piti yhteenä yhdeksän kokousta.

Vuoden 1976 pöytäkirjoista ei taaskaan löydy lähdeaineistoa kuraattorinvaalista. Kuraattoriksi tuli vuosiksi 1977 – 1978 Tapio Aho.⁶⁷⁶ Hän toimi puheenjohtajana vuoden 1977

*Helena Hietaoja ja Erkki Laitinen Satakuntatalon huoneessa 803 1970-luvun alussa.
Eeva-Liisa Haanpään valokuvakokoelma.*

ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessa, joten on perusteltua lähteää siitä, että valinta tapahtui vuoden 1976 aikana.

Vuosi 1976 näyttää niin tutkijan kuin aikalaisenkin kannalta todella tapahtumaköyhältä vuodelta. Osakunnan historioitsijana toiminut Tarja Lähteenmäki kirjasi vuoden 1976 moton toimintakertomukseen, joka esitettiin osakunnan varsinaisessa kokouksessa 1.2.1977, seuraavasti:

"Jos haluatte viettää rauhallista elämää, liittykää Satakuntalaiseen Osakuntaan. Tällä ei koskaan tapahdu mitään."⁶⁷⁷

Motto on todella inhorealistinen, mutta kuvaa valitettavan hyvin aikaansa. Sen "suuntaviivat" on havaittavissa myös edellä mainituista tutkimuksista. Jussilan a "Osakunnat ja osakuntalaiset" sekä myös Marjatta Marinin "Tiedekunnat opintoymäristönä". Aktiivinen opiskelijaaines toimi joko aine- tai poliittisissa järjestöissä. Veikko Lahtinen totesi 1970-lukua muistellessaan, että opiskelija, joka ei ollut kiinnostunut politiikasta passivoitui. Poliittinen toiminta oli Lahtisen mukaan ainoa mahdollinen toimintamuoto 1970-luvun Satakuntalaisessa Osakunnassa.⁶⁷⁸ Tässäkin yhteydessä on siten syytä palata Matti Klingen huomautukseen osakunnasta liian pienenä yksikkönä poliittisesti ja kansainvälisesti aktiiveille opiskelijoille.⁶⁷⁹

Hilkka Tuominen Satakuntatalon huoneessa 404 vuonna 1974. Eeva-Liisa Haanpään valokuvakokoelma.

Vuosi 1977

Vuoden 1977 ensimmäinen varsinainen kokous käsitteili virkailijavalintoja. Osakunnan toimintakertomuksista vastaavaksi historioitsijaksi tuli valituksi Jari Marjanen. Vuosijuhlaesitelmän pitäjäksi valittiin Marja-Liisa Lampinen.⁶⁸⁰ Seuraavassa kahdessa varsinaisessa kokouksessa (15.3. ja 10.5.) päättiin myöntää ystävyysmerkkejä. Ne saivat taloudenhoitaja Anneli Grönlund ja säätiön palveluksesta eronnut huoltomies Sandelin.⁶⁸¹ Marraskuun varsinainen kokous 3.11.1977 keskittyi virkailijavaaleihin. Satalinnan säätiön opiskelijajäsenten paikoista jouduttiin jälleen kerran äänestämään. Valituksi tulivat Markku Javanainen, Kaisa Halme ja Stiina Kesti. Kokouksessa todettiin, että 22.10.1977 oli järjestetty Satakuntatalon 25-vuotisjuhla. Tällöin oli ollut valokuvanäyttely ”Satakuntalainen opiskelija 1977”. Lisäksi juhla oli saanut paljon julkisuutta lehdistössä.⁶⁸² Juhlapuheen piti inspehtori Heikki Jokela.

Myös vuonna 1977 hallitus kokoonui osakuntaa ahkerammin, nimittäin peräti 16 kertaa. Esillä oli normaaleja osakunnan arkirutiineja. Yhteiskunnallisen toimikunnan vetäjäksi oli tullut Pekka Välimäki. Hän esitti toimintasuunnitelmassa, että toimikunta halusi pohtia mm. opiskelijoiden asemaa yhteiskunnassa ja kirkon osuutta siinä. Kirkon osuutta yhteiskunnassa pohtineeseen keskustelutilaisuuteen osallistui peräti 60 osakuntalaista. Toimikunta järjesti myös retken Kansankulttuurin kirjakauppaan.⁶⁸³

Vuosi 1978

Vuonna 1978 ensimmäisen varsinaisen kokouksen alku myöhästyti Miss Suomi -kisojen televisiolähetykseni vuoksi.⁶⁸⁴ Kokouksessa käsiteltiin mm. virkailijavaaleja.⁶⁸⁵ Ilmeisesti missikisat olivat sekoittaneet osallistujien päät, sillä kokous unohti valita kunnianauhatoimikunnan ja kulttuurihaarikan saajan. Asia selvisi seuraavassa kokouksessa 14.3.1978. Tällöin jouduttiin myös pohtimaan menettelytapaa, miten Satalinnan Säätiön hallituksesta voi erota. Asia tuli ajankohtaiseksi Stiina Kestin pyydettyä eroa. Sovitteluneuvosto määrättiin pohtimaan ongelmaa, sillä ei ollut varmaa kenelle eroanomus tulisi esittää.⁶⁸⁶ Asia tulisi esille seuraavassa kokouksessa. Sovitteluneuvosto esitti nyt mm. että uuden jäsenen tuli olla samasta vaaliliitosta kuin eroava jäsen oli ollut. Asia ei kuitenkaan realisoitunut, sillä Stiina Kesti perui eroanomuksensa.⁶⁸⁷ Vuosijuhlaesitelmän pitäjäksi oli valittu tohtori Seppo Aho. Hän käsitteeli esitelmässään suunniteltua Satakunnan lääniä ja sen historiaa. Vuosijuhla oli pidetty 17.3.1978.⁶⁸⁸ Maraskuun varsinaisen kokous valitsi kuraattoriksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi (1979 – 1980) uudelleen Tapio Ahon.⁶⁸⁹ Jälleen jouduttiin äänestämään Satalinnan säätiön opiskelijajäsenistä. Tällä kertaa valituiksi tulivat Esa Eerola, Pentti Palomäki ja Heikki Wikki.⁶⁹⁰ Paikka säätiön hallituksessa näyttää olleen todella haluttu, sillä tehtävään on aina passiivisimmallakin kaudella löytynyt useampia ehdokkaita.

Joulukuun kokous jatkoi virkailijavaaleja. Tällöin valittiin myös seuraavan vuosijuhlan esitelmöitsijä. Tehtävän sai professori Mauno Jokipii. Hänen esitelmänsä tulisi käsittelemään osakunnan historiaa. Vuosijuhlan päivämääräksi sovittiin 23.3.1979.⁶⁹¹ Tässä kokouksessa käsiteltiin Tiisalan rahaston säätömuutosehdotusta. Rahaston elinikäinen jäsen Toini Tiisala pyysi eroa ja toivoi elinikäisjäsentä koskevan pykälän poistamista. Asia siirtyi käsiteltäväksi myös seuraavaan kokoukseen, sillä säätömuutosasiat vaativat kahden kokouksen hyväksynnän.⁶⁹²

Hallitus paneutui tänäkin vuonna osakunnan arkirutiineihin; pohdittiin mm. SatO-paidan valmistuttamista. Asia annettiin Heikki Wikin selvittäväksi.⁶⁹³ Samassa kokouksessa osakunnan maakuntapoliittinen toimikunta suunnitteli paria tilaisuutta jälleen ajankohtaiseksi tulleesta läänikysymyksestä.

Yhteiskunnallinen toimikunta ei suunnitellut minkäänlaista toimintaa vuodelle 1978. Se ei edes ollut tehnyt määräraha-anomusta, joten sen varat päätyivät kirjastotoimikunnalle.⁶⁹⁴ Hallituksessa tehtiin myös periaatepäätös Karhunkierros –lehden juhlanumerosta osakunnan 325-vuotisjuhlan kunniaksi.⁶⁹⁵

Vuosi 1979

Tiisalan rahaston säätömuutosehdotus hyväksyttiin vuoden 1979 ensimmäisessä kokouksessa 23.1.1979. Uudet säädöt astuivat voimaan välittömästi. Osakunnasta Tiisalan rahaston hoitokuntaan valittiin Markku Javanainen ja Kari Nurmela. Suvun edustajaksi tuli lääketieteen lisensiaatti Ritva Tiisala.⁶⁹⁶ Seuraavassa varsinaisessa kokouksessa päättiin myöntää kunnia-

nauha Toini Tiisalalle. Hallituksen tekemä esitys osakuntahuoneiston avainmaksusta tyrmättiin äänin 18 – 1.⁶⁹⁷

Toukokuun varsinainen kokous aloitti ohjesääntöuudistuksen käsittelyn. Toimintakertomus mainitsi osakunnassa käydystä keskustelusta, jonka aiheena oli ollut Helsingin yliopiston asema. Alustajana oli ollut osakunnan inspehtori professori Heikki Jokela ja paikalla 16 asiasta kiinnostunutta.⁶⁹⁸

Lokakuun varsinainen kokous ei ollut päätösvaltainen, joten ohjesääntöasia jouduttiin lykkäämään tuonnemmaksi. Kokous saattoi kuitenkin käsitteliä toimintakertomuksen, jonka mukaan yhteiskunnallinen toimikunta oli järjestänyt maakuntapoliittisen tilaisuuden. Huomionarvoista oli, ettei maakuntapoliittinen toimikunta osallistunut lainkaan näihin järjestelyihin. Tilaisuudessa oli ollut paikalla useita satakuntalaisia vaikuttajia, ja se oli saanut myös hyvän uutisoinnin maakunnan lehdissä.⁶⁹⁹

Marraskuun varsinainen kokous siunasi toukokuun kokouksen päättöket. Satalinnan säätiön opiskelijajäsenpaikat täytettiin ”perinteenvaalaan” vaalien jälkeen. Tällä kertaa valituksi tulivat Heikki Wikki, Antti Isokorpi ja Esa Eerola. Osakunnan hallitus valittiin listaavaaleilla. Voittaneen listan jäseninä olivat Matti Laakso, Tapio Honkala, Pekka Väisänen, Erkki Sutinen, Erkki Kröger ja Liisa Lähteenmäki. Heistä siis tuli 1980-luvun ensimmäisen hallituksen jäsenet.⁷⁰⁰ Joulukuun varsinaisessa kokouksessa esiteltiin varainkeräyshanke, jonka tarkoituksesta oli saada maakunnan kunnilta ja teollisuuslaitoksilta rahaa osakuntahuoneiston sisustuksen uusimiseksi.⁷⁰¹

Osakunnan hallitus kokoontui vuonna 1979 14 kertaa. Sen ensimmäisessä kokouksessa keskusteltiin Karhunkierroksen juhlanumerosta. Seuraava käsitteli ulkoasiain- ja yhteiskunta-poliittisen toimikunnan suunnittelemasta tilaisuutta ”Pieneneekö Satakunta?”. Tilaisuudessa olisi tarkoitus käsitellä mahdollisia Pirkanmaan ja Satakunnan lääninhankkeita ja rajakuntien (Kiikoinen yms.) suhdetta asiaan.⁷⁰² Kuten edellä esitetystä ilmeni, tämä tilaisus todellakin järjestettiin, ja se saavutti myös ansaitsemansa huomion.⁷⁰³

Vuosijuhla 325 näkyi myös Karhunkieroksessa

Karhunkierros 1 / 79 sisältää Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajan Kauko Malmin kirjoitukseen ”Aineet ja aatteet, joka julkaisti Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan 325 vuoden kunniaksi. Hän kuva mm. osakunnan ja maakunnan välistä suhteita ja kotiseututyön merkitystä. Katsaus menneeseen sisältää myös kurkistuksen tulevaan:

”Satakuntalaisen Osakunnan aikaisemmat aikaansaannokset ovat kunnioitusta herättäviä. Tämän päivän Suomessa on vaikea ymmärtää, että osakunnan aloitteesta ja osakunnan omistuksessakin syntyi ja kehittyi 600 potilaspaijan parantola. Osakunta on myös aikaansaanut ja kustantanut arvokkaana pidetyn Satakunta-sarjan. Tämän sarjan viimeisin, järjestysvuosissa 18. osa ilmestyi jo vuonna 1967. Osakunnan historian kolmannen osan olisi perinteitä noudattaen pitänyt ilmestynyt tänä vuonna. Tämä asia on kuitenkin jätetty asumisen ja aterioiden alle ja varjoon. Tulevaisuudelta ei puutu haasteita.”⁷⁰⁴

1970-luku näyttää tarkastellun lähdemateriaalin nojalla sangen tapahtumaköyhältä vuosikymmeneltä. Osakunnan historioitsijana toimineen Tarja Lähteenmäen motto rauhallisesta elämästä ja osakunnan passiivisuudesta on osuva koko vuosikymmentä koskevaksi. Aktiiviset ylioppilat suuntasivat aktiivisuutensa muualle kuin perinteiseen osakuntatoimintaan. Myös poliittinen passiivisuus lisäsi osakuntapassiivisuutta.⁷⁰⁵

Herää Satakunta -teos sentään syntyi

Vaikka Tarja Lähteenmäki totesikin "...tällä ei koskaan tapahdu mitään"⁷⁰⁶, sai osakunta sentään jotakin aikaan. Huomattava saavutus oli Pauli-Tapani Suhosen toimittama "Herää Satakunta", johon lukuisa määrä satakuntalaisia vaikuttajia kirjoitti artikkeleita. Kirja ilmestyi vuonna 1972. Teoksen saatesanoissa Pauli-Tapani Suhonen toteaa mm. seuraavaa:

"Kirjan julkaisija, Helsingin yliopiston Satakuntalainen osakunta, pyrkii siten tämän kirjan välityksellä antamaan oman, rikastavan panoksensa maakunnassa nykyisin käytävään keskusteluun satakuntalaisesta ihmisenstä, hänen elämästään ja ympäristöstään, hänen vaikeuksistaan ja tulevaisuudestaan."⁷⁰⁷

Saatesanojen lisäksi Suhonen laati kirjaan useita artikkeleja. Hänen käsitteli niissä mm. maakunnan maaseudun tilaa, kulttuuria ja luonnonsuojelua.

Teoksen toimituskuntaan kuuluivat Seppo Aho, Tapiola Lampinen, Lasse Loven, Reijo Rajamäki ja Pauli-Tapani Suhonen. Kirjaan kirjoitti myös osakunnassa ja ylioppilaselämässä aktiivisesti vaikuttanut Arvo Salo. Hänen käsitteli omassa osuudessaan aihetta "Kehitysalue keskellä kylää", ottaen kantaa kehitysalueeksyymykseen ja myös Satakunnan sisäiseen jakoon. Hänen kirjoitti mm. seuraavaa:

"En muista mistä olen oppinut nimityksen 'Satakunnan Lappi'. Ainakin se on vanha nimi. Ja ainakin nyt se sopii käyttöön kun vallitsee arktinen hysteria, saadaan edes pala Satakuntaa Lapin siivelle.

Pala Satakuntaa: satakunta kyläkuntaa, joka kyläkunnassa satakunta työttöntä; työmiehiä joilla ei ole työtä, talollisia joiden tila ei edes kepun avulla tuota (toisiaan kyräilemässä); miehiä katselemassa ympärilleen, naisia kantamassa vettä ja puita ja maitoa. Ja ennen muuta tyhjiä tiloja, tyhjiksi jäetettyjä tiloja, myös tilattoman väestön jättämisiä tiloja, niitä joilta tyttäret ovat menneet Poriin tai Tampereelle tai Ruotsiin ja pojat Poriin tai Raumalle tai Ruotsiin. Mikseivät olisi menneet?"⁷⁰⁸

Arvo Salo luonnehtii siis myös satakuntalaista kansanluonnetta ja maakunnan taloudellista tilaa sekä ajan muutoksen tuomia haasteita. Vanhana osakuntalaisena ja loistavana kynämiehenä hän omalta osaltaan tuo teokseen juuri sen panoksen, jota Satakuntalainen Osakunta Pauli-Tapani Suhosen suulla esipuheessa toivoikin. Teos on hyvä osoitus siitä, että Satakuntalainen Osakunta pystyi ajan paineessa säilyttämään maakunnallisen sidonnaisuutensa myös

radikaalilla ja kansainvälisellä 1970-luvulla. Tämä on huomionarvoinen seikka, sillä esimerkiksi Jouko Jussilan tutkimuksesta ”Osakunnat ja osakuntalaiset” käy selkeästi ilmi, että jo vuosikymmenen alussa haluttiin osakuntien maakunnallista sidonnaisuutta hälventää. Myös-kään Marjatta Marinin kuvama muutosprosessi ”olen hämäläinen – olen medisiinari – olen radikaali”⁷⁰⁹ ei ole ainakaan kaikkien satakuntalaislioppilaiden osalta käännettäväissä muotoon ”olen satakuntalainen – olen medisiinari – olen radikaali”. Oihan jälkimmäisiä satakuntalaisissakin. He vain näyttivät muiden radikaalien lailla toimivan niissä Matti Klingen kuvailemissa ”isommissa puiteissa”.⁷¹⁰

Ilo katosi Satakuntalaisesta Osakunnasta

Koska 1970-luku jätti jälkeensä vain vähän kirjallista materiaalia, haastattelin kahta vuosikymmenen kuraattoria, Veikko Lahtista ja Tapio Ahoa täydentääkseni kirjallisen materiaalin perusteelta saamaani kuva vuosikymmenestä. Sen henki näyttää selkeästi olleen iloton. Puoluepoliittiset intrigit haittasivat osakunnan arkista toimintaa. Juhlissakaan ei enää ollut hauskaa, sillä vuosikymmenen puolivälissä niiden taso vajosi ”kaljabileiden” tasolle. Osakunnan passiivisuus näkyi mm. siinä, että kuraattorina 1975 – 1976 toiminut Mauno Lehtinen oli valmis hyväksymään idean osakuntalaitoksen lakkauttamisesta.

Radikalismi kuoli kuitenkin omaan mahdottomuuteensa. Tapio Ahon käsityksen mukaan radikaaleilla ideoilla ei ollut toteutumismahdollisuksia maakuntapainotteisessa osakunnassa.⁷¹¹ Veikko Lahtinen puolestaan katsoi, ettei maakunnallisuudella ollut mahdollisuksia torjua radikalismia.⁷¹² Lahtinen yhtyy Klingeen näkemykseen, ettei osakunta muodostanut luonnollista kanavaa radikaalille toiminnalle. Molemmat kuraattorit ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että radikalismi, taistolainen vaihtoehdottomus, tukahdutti ja passivoi Satakuntalaista Osakuntaa ja kadotti ilon osakunnan elämästä.⁷¹³

Yhteenvetoa 1970-luvusta

Kokonaisuutena voidaan todeta osakunnan selvinneen 1970-luvun radikalismin tuulista omalla rauhallisuudellaan ja uneliaisuudellaan. Tiettyt traditiot kärsivät, mutta nekin lähinnä ulkoinesti. Vuosijuhliakin järjestettiin vanhaan tapaan, tosin akateeminen frakki oli muuttunut vapaaksi mutta pakolliseksi asuksi. Tosin vuosijuhlien taso kärsi ankaran inflaation. Traditionaalinen hieno juhla romahti ”kaljabileiden” tasolle.⁷¹⁴ Vasemmistolaisen maailmankuvan omaavat osakuntalaiset saattoivat kriittisesti kommentoida traditionaalisia juhlia, kuten esimerkiksi satakuntalaista ehtoota⁷¹⁵, mutta varsinaiseen aktiiviseen tradition hävitystyöhön ei ryhdytty. Aktiivisuuden puute näyttää muutenkin vaivanneen, sillä osakunnan varsinaisia kokouksia ei useinkaan saatu edes päättösaltaisiksi. Niinpä Lotta-taulu ja ru.-laatat jäivät paikoilleen ja liittyminen SNS:aan pelkäksi aikomukseksi. Monet radikaalisväritteiset tilaisuudetkin jäivät järjestämättä, koska aktiivisuus ja into eivät sittenkään riittäneet. Tämän seikan myönsi avoimesti Afrikka-tilaisuuksien järjestämisessä epäonnistunut yhteiskuntasihteeri.

Satakuntalainen Osakunta pystyi säilyttämään siteensä maakuntaan. Kun yleisellä tasolla toivottiin osakuntien maakunnallisen kytköksen hälventymistä, kiinnosti sittenkin maakunta satakuntalaisia.⁷¹⁶ Esimerkkinä voisi mainita syksyllä 1979 järjestetyn maakuntapoliittisen tilaisuuden ”Pieneneekö Satakunta?”. Tämä keräsi kuulijoita ja sai julkisuutta maakunnan lehdissä, mikä hyvä suoritus, vaikka maakuntapoliittinen kerho ei tilaisuuden järjestelyihin jostakin syystä osallistunutkaan.

Vaikka vuodet ja vuosikymmenet eivät ole veljiä keskenään, on niissä siltikin havaittavissa samankaltaisuksia ainakin mitä keskiverto-osakuntalaisen aktiivisuuteen tulee. Satakuntalaiselle ylioppilaalle näyttää olleen tyypillistä tietty passiivisuus. Tosin hän ei ole sellaisessakaan yksin. Viisikymmenluvulla Pauli Burman oli arvostellut Koulusanomiin kirjoittamassaan artikkelissa ”Aatteet marssivat, mutta ylioppilaat eivät marssi niiden kanssa” suomalaisen ylioppilaan passiivisuutta, todeten mm.

”Oblomovilaisessa välinpitämättömyydessään suomalainen ylioppilas loikoo boksissaan.”⁷¹⁷

Ajankuva sopii ainakin tavalliseen inaktiiviseen seitsemänkymmentäluvun ylioppilaaseen yhtä hyvin kuin paria vuosikymmentä aikaisemminkin. Suurin osa opiskelijoista näyttää edelleenkin pääsääntöisesti keskittyvän opintoihinsa.⁷¹⁸ Aktiiviset ylioppilaat kohdistivat kaiken tarmonsa 1970-luvulla poliittiseen toimintaan. Osakunta jäi siten vähemmälle. Ratkaisu oli poliittisesti aktiivin ylioppilaan kannalta täysin ymmärrettävä, sillä varsinkin vasemmistolaisesti suuntautunut liikehdintä koski suuria joukkoja. Jos enemmistö osakuntalaisista loikoo boksissaan⁷¹⁹ ja viettää rauhallista elämää, kun mitään ei tapahdu⁷²⁰, ei poliittisesti innostuneelle aktiiville löydy tarvittavia massoja. Osakunta on siis liian pieni yksikkö.⁷²¹

6. 1980-luku

1980-luvun poliittinen ja taloudellinen tilanne

Kahdeksankymmentäluku oli maailman ja maamme historiassa merkittävien muutosten aikaa. Toisen maailmansodan aikaansaama Euroopan kahtiajako päätti kommuunistisen ideologian murentuessa. Suomessa pitkä Urho Kekkosen valtakausi päätti ja idän tiellä kulkenut valtio alkoi lähentyä läntistä sivistynytä maailmaa. Rahamarkkinat vapautettiin ja Suomi alkoi ripein askelin siirtyä sekatalousmaasta aidoksi demokraattiseksi markkinatalousmaaksi. Kekkosen kauden päätyttyä myös Kokoomus pääsi osallistumaan hallitustyöhön.

Urho Kekkosen pitkä kausi Suomen presidenttinä päätti syksyllä 1981. Kekkonen oli vielä elokuussa yritynyt kaataa pääministeri Mauno Koiviston johtamaa hallitusta, mutta sairaan miehen voimat eivät enää riittäneet. Koivisto kesti keskustajohdon häntä vastaan manipuloiman pelin ja hallitus säilytti asemansa. Kekkosen sairastuttua ja luovuttua virastaan pääministeri Koivisto ryhtyi hoitamaan tasavallan presidentin tehtäviä. Presidentinvaalit käytiin tammikuussa 1982. Ehdokkaina olivat mm. Mauno Koivisto, Harri Holkeri ja Johannes Virolainen, joka oli voittanut tiukan keskustapuolueen sisäisen kamppailun presidenttiehdokkuudesta. Puoluejohdon suosikki oli Kekkosen perintöprinssiksi mainittu Ahti Karjalainen. Kahden tohtorin pitkääikäinen taistelu keskustan kentällä päätti myöhemmän valtioneuvos Virolaisen voittoon. Varsinaiset presidentinvaalit voitti kuitenkin selvällä äänentä enemmistöllä filosofian tohtori Mauno Koivisto. Hänen vaaliliittonsa sai 145 valitsijamiestä. Toiseksi tuli Harri Holkeri 58:lla valitsijamiehellä. Vaali ratkaistiin jo ensimmäisellä kierroksella 26.1.1982. Tuolloin Mauno Henrik Koivisto valittiin tasavallan yhdeksänneksi presidentiksi 167:llä äänellä. Vailla oli selvä merkitys: se sisälsi näet muutoksen siemenen.⁷²²

Koiviston kausi jatkui koko vuosikymmenen ajan. Suomen poliittisen ilmapiirin muutumiseen vaikuttivat luonnollisesti myös tapahtumat Neuvostoliitossa. Leonid Breznev kuoli vuonna 1982. Häntä seurasivat Juri Andropov ja Konstantin Tshernenko, kaksi vanhaa miestä joiden valtakausi jäi lyhyeksi. Heidän jälkeensä neuvostojohtajaksi valittiin Mihail Gorbatshov. Hän käynnisti maassaan muutosprosessin, joka myöhemmin mullisti koko Euroopan olot.

Suomen sisäpolitiikassa tapahtui merkittävin muutos vuoden 1987 eduskuntavaalien jälkeen. Lähes koko Kekkosen kauden oppositiossa yleisiin syihin vedoten pidetty Kokoomus pääsi vihdoinkin hallitukseen. Suomen pankin johtajan ja pitkääikaisen kokoomusvaikuttajan Harri Holkerin johdolla muodostettiin maahan sinipunahallitus, jossa sekä SDP ja Kokoomus olivat edustettuna. Kokoomuksella oli tuolloin hallituskuvioissa vahvat asemat. Keskustan johtaja Paavo Väyrynen oli suunnitellut oman presidenttitimensä varmistamiseksi maahan porvarihallitusta. Aiemmin niin syrjityllä Kokoomuksella oli siten vahvat valtit käsillä. Paavo Väyrysen, Ilkka Suomisen ja Christoffer Taxellin ns. kassakaappisopimus ei kuitenkaan toteutunut, vaan hallitukseen tulivat presidentti Koiviston suunnitelmiin mukaisesti Kokoomus ja SDP. Historiallinen Holkerin hallitus nimitettiin 30.4.1987. Ulkoministerin salkku annettiin sosialidemokraatti Kalevi Sorsalle. Kokoomusjohtaja Ilkka Suominen sai johdettavakseen kauppa- ja teollisuusministeriön.

Vuoden 1988 presidentinvaleissa pääehdokkaat olivat Mauno Koivisto, Harri Holkeri ja Paavo Väyrynen. Vaaleissa historiallista oli myös uusi vaalitapa. Yhtenä osoituksena Suomen siirtymisestä kohti aitoa länsimaisista demokratiaa oli siirtyminen suoraan kansanvaaliin presidenttiä valittaessa. Vuonna 1988 käytössä oli tosin vielä sekamalli: mikäli kukaan ehdokkaista ei saisi suorassa kansanvaalissa ehdotonta enemmistöä siirtyisi vaali valitsijamiesten toimitettavaksi. Koiviston kannatus jäi ”ainoastaan” vajaaseen 48 %:iin. Siten valitsijamiehet suorittivat varsinaisen vaalin, jossa tohtori Mauno Koivisto valittiin uudelleen tasavallan presidentiksi selvällä enemmistöllä.

Tasavallan presidentin viralla oli edelleen orastaneesta muutosprosessista huolimatta merkittävä symbolinen arvo. Tämä oli havaittavissa loppukesällä 1986 kun presidentti Urho Kekkonen kuoli ja hänen järjestettiin valtiolliset hautajaiset kaikkine kunnianosoituksineen. Kekkonen oli saanut eronsa jälkeen jäädä asumaan Tamminiemeen. Tiedotusvälineet olivat jättäneet hänet rauhaan, ja kun tieto hänen poismenostaan saatuiin, tuli koko virallinen Suomi hyvästelemään pitkääkaisen valtionpäämiehen. Helsingin tuomiokirkossa pidetyn ruumiinsiunauksen suoritti arkkipiispa John Vikström. Merkittävän valtiomiehen viimeinen leposija sijaitsee Hietaniemen hautausmaalla lähellä sen siunauskappelia. Mustasta graniitista veistettyyn muistokiveen tuli ainoastaan teksti Urho Kaleva Kekkonen 3.9.1900 – 31.8.1986. Kekkoson kuoleman jälkeen alkoi historiantutkijoiden keskuudessa laaja keskustelu hänen merkityksestään. Johtavaksi Kekkos-tutkijaksi nousi dosentti Juhani Suomi, joka ryhtyi kirjoittamaan laajaa, tällä hetkellä kahdeksanosaisista Urho Kekkosen elämäkertaa.

Kahdeksankymmentäluvulla alkoi Suomessa voimakas talouskasvu, joka entisestään kiihyti pääomamarkkinoiden vapauduttua. Alettiin suuntautua yhä voimakkaammin kohti markkinaloutta. Tähänkin vaikutti luonnollisesti muutosprosessi itäisessä naapurissa. Neuvostoliiton keskeinen asema suomalaisten käymässä bilateraalikaupassa alkoi vähetä, joten yritysten oli pakko etsiä muitakin markkina-alueita. Pörssihuuma kasvoi vuosikymmenen lopussa, ja satasuo mm. velkapääomaan kasvoi. Seuraukset nähtiin seuraavalla vuosikymmenellä maan talouden sukeltaessa ennen näkemättömään rajuun lamaan. Vielä 1980-luvun huumassa ei tästä ollut merkkejä. Muutos näkyi myös ulkopoliitikkassa. Nykyinen länsisuuntaus sarasti jo vuonna 1989, eurooppalaisen muutoksen merkittävänä vuonna. Tosin Neuvostoliiton romahtamiseen oli vielä kaksi vuotta aikaa.⁷²³

Vuosi 1989 oli merkittävä Euroopan historiassa. Kommunismi alkoi mureta. Liike alkoi Puolasta ja jatkui Tšekkoslovakiaan. Ratkaisevan sysäyksen prosessille antoi Saksan demokraattisen tasavallan romahtaminen Berliinin muurin sortuessa 9.11.1989. Se käynnisti prosessin, johon vielä puolta vuotta aiemmin ei kukaan olisi uskonut, nimitäin Saksojen yhdistymisen. Kommunismin murenemisen prosessi jatkoi kulkuaan Balkanille. Romanissa se sai väkivaltaisia muotoja, jotka johtivat diktaattoripariskunta Nicolae ja Elena Ceausescun teloittamiseen joulukuussa 1989. Jugoslavian hajoamisprosessi sai seuraavana vuosikymmenenä koko maailmaa järkyttäneitä väkivaltaisia ja käsittämättömiä muotoja. Kommunismin luhistuminen jatkui sittemmin Neuvostoliittoon. Prosessi alkoi Baltiasta, jonka tilannetta seurasi tiukasti myös Suomen presidentti Mauno Koivisto⁷²⁴.

Uudeksi poliittiseksi tekijäksi nousivat vihreät. He menestyivätkin kohtalaisesti eduskuntavaaleissa. Kommunistien asema heikkeni edelleen. Kokoomuksen kannatus oli vakaassa nousussa (taulukko 1).

Taulukko 1

SDP:n, Kokoomuksen, Keskustan, SKDL:n ja Vihreiden eduskuntapaikat 1983 ja 1987

	1983	1987
SDP	57	56
Kokoomus	44	53
Keskusta	38	40
SKDL	26	16
Vihreät	2	4

(STV, XXIX, eduskuntavaalit 1983 ja 1987)

Talouskehityksestä

Talouden kehitysvaiheet 1980- ja 1990-luvuilla vaikuttivat merkittävästi arkipäivän elämään. Siksi on perusteltua osakuntahistoriassakin tarkastella myös talouskehitystä ja siihen vaikuttaneita tekijöitä. Osakunta on osa yhteiskuntaa ja sen suuntaa ja kehitystä. Ihmisen arkipäivää ohjaavat mitä suuremmassa määrin taloudellinen kehitys.

1970-luvun loppupuolella alkanut suotuisa talouskehitys ja 1977 luotu konsensuspolitiikka, Korpilammen henki edistivät maamme talouden näkyimiä 1980-luvun alussa. Suomen onnistui näin tehokkaasti supistaa työttömyyttään ja rajoittaa vuosikymmenen alussa syntyneen uuden öljykriisin vaikutuksia mahdollisimman vähäisiksi. Muissa länsimaissa kehitystrendi oli toisenlainen. Suomessa ei kuitenkaan kiinnitetty tiukasti huomiota EEC:n suositukseen kireästä inflaationvastaisesta talouspolitiikasta. Kuten usein aiemmin taloushistoriamme kulussa Suomi korjaili talouden suhdannevaikutuksia devalvaation avulla. Syksyllä 1982 toteutettiin 11 %:n devalvaatio. Neuvostoliiton kanssa käytävä clearing-kauppa edellytti öljyn maksamista tavaralla, mikä kasvatti Suomen Neuvostoliittoon suuntautunutta vientiä. Nopeinta idänkaupan kasvu oli vuonna 1981, jolloin sen osuudeksi kokonaiskaupasta muodostui 25 %. Vientitulojen kasvu virkisti voimakkaasti talouskehitystä, joka olikin OECD maiden nopeinta. Vuosikymmenen lopulla maatamme kutsuttiinkin Pohjolan Japaniksi. Mutta lihavilla vuosilla oli käänöpuolensa. Suomen elinkeinoelämä tuuditettiin uskomaan, että neuvostokauppa olisi aina tasottamassa länsikaupan suhdannevaihteluita, joten Suomessa ei nähty perusteita tuotannon rationalisoimiseen. Tämä kostautui vajaan vuosikymmenen kuluttua, jolloin jouduttiin kilpailemaan yhtäläisin ehdoin Länsi-Euroopan elinkeinoelämän kanssa, ja satoja tuhansia työntekijöitä oli sanottava irti tuotantokustannusten vähentämiseksi.

Lihavat vuodet taloudessa kasvattivat myös valtion verotuloja. Tämä puolestaan lisäsi budjetin menopuolta tuntuvasti. Sosiaalipalveluja ja -etuksia kehitettiin voimakkaasti sosialidemokraattisen sosiaalivaltio-ohjelman mukaisesti. Tämä oli helppo toteuttaa, sillä sosialidemokraateilla oli koko 1980-luvun poliittinen ylivalta. Heidän oppiensa mukaisesti ei pelätty, että sosiaalivaltiosta voisi muodostua vakava taakka valtionalouden menestyksekkääälle hoitamiselle. Esikuvana pidettiin läntistä naapuriamm ”sosialistista kansankoti” Ruotsia.

Vuosina 1983 – 1986 pankkien antolainauksen korkosäätely purettiin, ja vuonna 1987 saivat yritykset oikeuden ottaa pitkiä ulkomaisia luottoja. Tämä johti luottomäärien nopeaan kasvuun. Kotitalouksien ja yritysten yhteenlaskettu velkamäärä kaksinkertaistui vuosikymmenen loppupuolella 200 miljardista 400 miljardiin markkaan. Kulutuskysyntä kasvoi nopeasti ”löysän” rahan markkinoilla. Suomalaiset tekivät myös enemmän ulkomaanmatkoja, joiden kokonaismäärä kaksinkertaistui. Perinteisen kulutushyödykkeiden hankinnan ohella rahaa alettiin käyttää pörssikeinotteluun kurssien nopean nousun huumassa. Menestyvä ”jupit”, kuten esimerkiksi Pentti Kouri, nousivat ensiksi esikuviksi, mutta kurssien alkaessa heilahdella vuonna 1987 hänen kaltaisiaan alettiin pitää moraalittomina kasinopelureina. Pörssikurssien romahdettua 1990 / 1991 koko talouskriisi pantiin keinottelijoiden syyksi. Tämä on kuitenkin selvää liioittelua, sillä edellytyksenä talouskuplan syntymiselle oli nimenomaan pankkien avokätiläinen luotonanto.

Toisena painavana synä yksityistalouksien räjähdyksmäiseen lainanoton kasvuun raha-markkinoiden vapauduttua oli lainakorkojen vähennysoikeus verotuksessa. Tämän edun poistamista oli pohdittu jo vuosikymmenen alussa, mutta yhdelläkään puolueella ei ollut rohkeutta puuttua asiaan. Kun Harri Holkerin sinipunahallitus esitti suuren verouudistuksensa yhteydessä järjestelmänasteitaista purkamista, kaatui asia sosialidemokraattien vastustukseen. Näin ollen korkomenojen raju kasvu ei huolestuttanut lainanottajia, mikä puolestaan edesauttoi talouden ylikuumenemistä entisestään.

Suomen Pankin harjoittama ja Harri Holkerin hallituksen selkeästi tukema talouspolitiikka, jonka kulmakivenä oli kiinteä valuuttakurssi, osoittautui sekä epäonnistuneeksi. Inflation kiihytessä ja vaihtotaseen jäädessä alijäämäiseksi ylikuumennutta taloutta pyrittiin jäähdystämään maaliskuussa 1989 torjumalla devalvaatioehdotukset täysin vastakkaisella toimenpiteellä, nimittäin revalvaatiolla. Markan arvoa kohennettiin neljällä prosentilla. Valitetavasti tämä toimi tulii liian myöhään, ja se aiheutti entistä suurempia hankaluuksia. Vientituloit laskivat ja korot nousivat entistä korkeammalle. Vaikka tilanne olikin kärjistynyt kestämätömäßigäksi kesällä 1989, sitä ei kuitenkaan ollut helppo havaita talouden kehitysnäkymien ollessa edelleen positiivisia. Romahdus tuli seuraavan vuosikymmenen alussa.⁷²⁵

Politiikassa oli tapahtunut merkittäviä muutoksia vasemmiston heiketessä ja oikeiston vahvistuessa. Nämä mahdollistivat talouden muutosprosessin, mikä puolestaan johti seuraavalla vuosikymmenellä uudenlaiseen politiikkaan, jonka tekemistä ohjasi ideologian siasta talouden realiteetti.

Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1980-luvulla

Jo 1970-luvun loppupuolella oli yleisessä poliitisessa suuntautumisessa havaittavissa valtakunnallisellakin tasolla vasemmistopuolueiden irtiottoa sosialismin tavoitteista. Niin sosialidemokraatit kuin kansandemokraatitkin tarkistivat linjaansa vuosien 1977 – 1980 välisellä jaksolla. Ajan henkeen kuului myös Urho Kekkosen luoma ulkopoliittisen konsensuksen henki. Tämä kehitys näkyi myös ylioppilaskunnassa. Voimakas vasemmistotuuli alkoi laantua ja paluuta traditioon esiintyi. Osakunnilla oli tässä keskeinen rooli, sillä olivathan ne edustaneet radikalisminkin kaudella traditiota ylioppilaskunnan parissa. Ensimmäisiä merkkejä paluusta siihen oli ylioppilaskunnan vuonna 1980 järjestämät Snellman päivät⁷²⁶. Osakuntien rooli ylioppilaskunnan tradition elvyttäjänä ilmeni mm. kuraattorien yhteydenpidon ja yhteistyön lisääntymisenä.⁷²⁷ Kuraattorien yhteistyön puolestapuhujana toimi Helsingin yliopiston rehtori Nils Oker-Blom. Hän korosti osakunnan merkitystä. Kootessaan niiden kuraattorit yhteen 1970-luvun lopussa hän totesi osakunnan olevan ”puolet opiskelijaelämästä”.⁷²⁸

Jos edellisen vuosikymmenen ylioppilastoiminnan ja -politiikan avainsanana oli radikalismi ja vasemmistolaisuus, oli 1980-luvun vastaava avainsana sitoutumattomuus. Sitoutumattomat alkoivat murentaa puoluepolitiikan valtaa ylioppilaskunnan vaaleissa 1981 ja 1983. Ylioppilaspolitiikan painopiste alkoi jälleen siirtyä osakuntiin. Näiden yhteinen vaalirengas menestyi hyvin vuosikymmenen edustajistovaleissa. Myös sitoutumattomien ehdokkaiden osuus nousi läpimenneistä. Vuosina 1977 – 1981 ylioppilaskunnan hallitukset myötäiliivät puoluepoliittista linjaaa. Ylioppilaskunnan voimasuhteet ja kansanrintamahallitukset olivat melko stabiilit. Sitoutumattomien nousu 1982 alkaen päätti ylioppilaskunnan kansanrintamahallitusten kauden. Vuonna 1982 Kansalliset ylioppilaat nousivat ensi kertaa sitten vuoden 1977 hallitukseen, kun sitoutumattomien HuK Markus Leikola muodostti porvareista, keskiryhmästä ja sitoutumattomista hallituksen. Vuonna 1983 ylioppilaskunnalla oli kaksi hallitusta. Leikola jatkoi puheenjohtajana samojen ryhmien kanssa. Filosofian ylioppilas Henri Honkanen puolestaan johti sitoutumattomien ja porvarien hallitusta.⁷²⁹

Perinteiset ylioppilaspoliittiset kuviot murenivat lopullisesti 1983 – 1984 historialliseen kompromissiin. Kansalliset ylioppilaat ja Akateeminen Sosialistiseura (ASS) muodostivat yhteisen hallituksen. Tapaus ennakoivasti valtiollista kehitystä. Tässä yhteistyökysymyksessä ylioppilaat toteuttivat parhaimmalla mahdollisella tavalla rooliaan edelläkävijöinä ja suunnannäyttäjinä. Enää ei riidellyt ideologioista, vaan todellisista asioista. Ylioppilaskunnan puoluepoliitoitumisen purkamiseen ryhdyttiin todella vuonna 1984. Aikojen ailahtelevuutta kuvastaa se, että vuosina 1984 ja 1985 ylioppilaskunnalla oli vuosittain kolme hallitusista. Vuonna 1986 muodostetussa hallituksessa olivat edustettuna osakuntien, ASS:n ja Sitoutumattomien edustajat. Hallituksen johdossa oli vihreiden Tapio Reinikainen.⁷³⁰

Kokonaisuudessaan voidaan todeta yhteiskunnallisen konsensuksen ilmapiirin tavoittaneen ylioppilaskunnankin. Edelliseltä vuosikymmeneltä periytyneet solidaarisuus- ja kansainvälistysajattelu jatkui uudella vuosikymmenellä esimerkiksi ulkomaalais- ja ympäristöpolitiikan muodossa.

Vuosikymmenellä nousi neljä uutta vahvaa toimijaa tavoittelemaan ylioppilaskunnan hallinto- ja rahavaltaa: sitoutumattomat, osakuntalaiset, vihreät ja naistyöryhmän feministit. Jokainen ryhmä toi omalta osalta jännitettä rikkomalla olemassa olevan ylioppilaspoliittisen kuvion. Kaikkia yhdisti tytytmättömyys ylioppilaskunnan resurssien eli rahan ja toimitilojen jakoon. Uusilla ryhmillä oli usein paljon ideoita ja voimakasta näyttämisen halua toimintansa innoittajana.

Merkittävin painopisteprojekti vuosina 1987 – 1988 oli ulkomaalais- ja pakolaistoiminta. Vuoden 1987 edustajistovaaleissa ulkomaalaisopiskelijat olivat saaneet kaksi edustajaa edustajistoon omalta Foreign Student -listaltaan. Kevällä 1987 perustetun ulkomaalaistyöryhmän tavoitteena oli ulkomaisten opiskelijoiden opiskeluedellytysten parantaminen. Ulkomaalaiskysymys puhutti ylioppilaskuntaa jatkossakin. Keskusteluun nousivat seuraavana vuonna mm. oikeudelliset kysymykset.⁷³¹

Perinteinen akateeminen reippaus kanavoitui liikuntajaostoon, jonka vuodesta 1986 järjestämät talviliikuntapäivät, hiihtokilpailut sekä rusetteluistelut, Flooran päivän karnevaalit, Maratonaerobic, kävelytempaukset ym. houkuttelivat ylioppilaskunnan pariin monia etujärjestötoimintaa kavahtaneita. Osakuntavetoinen tempaushenki tuli HYY:n paljolti liikunnan kautta. Tavoitteena oli luoda hilpeytä ryppyotsaisen suorituskeskeisen liikuntakulttuurin pariin. Tärkeimmät yhteistyötahot olivat OLL ja yliopiston liikuntatoimisto.⁷³²

Kokonaisuudessaan voi todeta liikunnan aktivoitumisenkin olleen yhtenä merkkinä vasemmistolaisuuden loppumisesta ja paluusta perinteiseen ylioppilastoimintaan.

Liikunnalla oli kasvava suunta, ja etenkin opiskelijoiden innostus sählyyn ilmenee myös Matti Klingin ja Laura Kolben teoksen Suomen Ylioppilas otsikoinnissa: 1980-lukua käsitteliään otsikon ”Sählysukupolvi” alla. Teoksessa pohditaan myös ns. yhdensiaslianliikkeiden syntyä 1980-luvulla. Esimerkkinä mainitaan luonnonsuojelu: Kojärvi-liike. Entisenä monipuolisena osakunta-aktiivina professori Matti Klinge on pannut merkille osakuntatoiminnan aktivoitumisen. Teos toteaa:

”Uudelleen osakunnissa intouduttiin 1980-luvun alun sukupolvenvaihdoksen myötä. Osakuntien toiminnassa ja juhlaperinteessä alettiin asteittain palata 1950- ja 1960-lukujen kultta-aikaan. Traditioiden elpymistä kuva se, että jälleen otettiin käyttöön nimitykset *fuxi* ja *civis*. Elvyttämällä toiminnallinen ja aatteellinen kerhotoiminta pyrittiin palauttamaan osakunnille vielä 1960-luvulla tunnusomaisen pluralistisen luonne. Akateemisten perinteiden, seura-elämän, juhlapukeutumisen ja tapakulttuurin vaaliminen ovat antaneet osakunnille profiliaikana, jolloin yleinen kiinnostus seurapiirikulttuuriin ja hyvään käytökseen on lisääntynyt.”⁷³³

Satakuntalaistakin Osakuntaa koko tähänastisella tarkastelujaksolla vaivanneeseen passiivisuuteen teos ottaa myös kantaa toteamalla:

”Vuosikymmenen ja sen analysoijat vaalivat mieellään kuvaan passiivisesta ‘sählysukupolven’ edustajasta eräänlaisena 1980-luvun ‘tavallisen ylioppilaan’ tyypinä, mutta kuva on liian kapea ja riittämätön. Vaikka opiskelun ulkoiset puitteet, säännöllinen opiskeluaika, kurinalaisuus ja ulkoinen kontrolli paikkoitellen muistuttavat työelämästä, on esiin kasvamassa aktiivinen, erilaisista yhteiskunnallisen vaikuttamisen muodoista kiinnostunut opiskelija.”⁷³⁴

Satakuntalaisen Osakunnan 1980-luvun toiminnan tarkastelu osoittaa, miten professori Klingen näkemykset toteutuivat. Olivatko satakuntalaissylioppilaat tuolla vuosikymmenellä aktiivisia yhteiskunnallisia vaikuttajia vai tavallisista passiivisista sählynpelajista selviää jäljempänä

Satakuntalainen Osakunta 1980-luvulla

Osakunta tuntui kuin uudelleen syntyneeltä. Historiankirjoittajan iloksi tältä vuosikymmeneltä löytyy jälleen kunnolla materiaalia. Osakunnan kokousten pöytäkirjat kertovat tapahtumista ja osa viikoittaisista toimintakertomuksista on huolella laadittu. Valitettavasti paluu traditioon ei ilmennyt ansioikkaiden vuosihistorioiden tekemisen muodossa. Erityisesti nämä laajat osakunnan toimintakertomukset ovat valottaneet viisi- ja kuusikymmenlukujen tapahtumia Satakuntalaisessa Osakunnassa.

Vuosi 1980

Osakunnan johdossa olivat inspektorina professori Heikki Jokela ja kuraattorina Tapio Aho. Vuosikymmenen ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessa osakunta pohti kantaansa Osakuntien yhteisvaltuuskunnan nimenmuutokseen. Keskustelun aikana Jari Marjanen ehdotti nimen säilyttämistä ennallaan. Liisa Lähteenmäki puolestaan ehdotti, ettei osakunta ottaisi kantaa asiaan. Lähteenmäen ehdotus voitti äänin 3 – 1.⁷³⁵

Osakuntaa puhutti vuoden ensimmäisessä kokouksessa myös televisioasiat. Keskusteltiin HTV:n viihdekanavan hankkimisesta. Innostus ei vaikuttanut kovin suurelta. Keskustelussa käytetyissä puheenvuoroissa mm. Markku Javanainen katsoi hankinnan passivoivan osakuntalaisia. Civis Ilén katsoi kanavan hyödyttävän ainoastaan talossa asuvia osakuntalaisia. Kanavan hankintaan suunnattuja varoja tuli niin Ilénin kuin Tarja Lähteenmäen mukaan käyttää muuhun toimintaan. Niinpä tämä kokous päätti ettei kanavaa hankita.⁷³⁶ Asia ei kuitenkaan jänyt tähän. Siihen palattiin uudelleen seuraavassa varsinaisessa kokouksessa, jossa Timo Patja esitti kanavan hankkimista. Myös aikaisempi kielteinen päätös sai edelleen kannatusta. Nämä olivat jouduttuaan suorittamaan suljettu lippuäänestys, minkä tuloksena kielteinen päätös jäi voimaan äänin 14 – 6 kahden osakuntalaisen äänestäessä tyhjää.⁷³⁷

Todettiin vielä tohtori Erkki Laitisen suostuneen osakunnan vuosijuhlan juhlaesitelmän pitäjäksi.⁷³⁸ Vuoden ensimmäinen kokous joutui valitsemaan osakunnalle myös vt. kuraattorin. Tehtävään valittiin äänestyksen jälkeen Eeva-Liisa Haanpää. Hän voitti vastaehdokkaansa Kai Nurmelan äänin 10 – 4.⁷³⁹

Seuraavassa kokouksessa esitetty historioitsijan Heikki Väkiparran toimintakertomus kirjasii osakunnan toiminnan elpyneen. Väkiparta aloittaa toimintakertomuksensa tapahtumarakkaasta helmikuusta seuraavin sanoin:

”Karkausvuoden helmikuu oli aktiivisen toiminnan kautta osakunnassa. Viikoittain oli useita tilaisuuksia: osakuntatoiminta on elpymässä.”⁷⁴⁰

Mitä kaikkea sitten tuo aktiivisen toiminnan helmikuu pitäisi sisällään? Osakunta vieraili mm. Helsingin Kaupunginteatterissa katsomassa näytelmää ”Sinunko elämäsi”. Osakuntalaiset pelasivat niin lento- kuin kaukalopalloakin. Osakunnan kerhoista aktiivisia olivat mm. luonto-kerho ja valokuvauskerho. Laskiaistiistaita juhlittiin riehakkaasti perinteisen mäenlaskun merkeissä. Mäessä riehui 25 satolaista, mutta riehakkaan illan pääteeksi tarjoltua kaakaota, kuumaa mehua ja maukkaita laskiaispullia nauttimassa oli useampia osakuntalaisia kuin varsinaiseen mäenlaskuun osallistuneiden määrä olisi edellyttänyt.

Osakunta teki kesiviikkona 20.2.1980 historiallisen vierailun Presidentinlinnaan 40 satolaisen voimin. Tunnin kestävän kierroksen kuluessa tutustuttiin yhteensä 14 huoneeseen. Linnan isäntää (Urho Kekkosta, AA) eivät osakuntalaiset tavanneet. Kalevalanpäivänä 28.2. järjestettiin osakunnassa ilmainen salonkitanssien kurssi. Opetuksen kohteena oli neljä perinteistä tanssia: poloneesi, kehruuvalssi, cicapou ja pas d’Espagne. Saman päivän iltana esitettiin J. Aallon pienelokuva Satakuntatalo Nyt.

Loppuhuomautuksena historioitsija Väkiparta toteaa, ettei lento- ja kaukalopallo-otteluiden tarkkoja tuloksia ollut tiedossa. Vuoroin oli kuitenkin voitettu ja hävitty.⁷⁴¹

Melu häiritsee keittäjää

Huhtikuun kokous joutui puuttumaan osakunnan ravintolan keittäjä Arja Heinosen valitukseen melusta. Samaan seikkaan liittyi myös Satakuntatalon isännöitsijän K. Malmin kirjelmä. Melu oli aiheutunut tällä kertaa Wiipurilaisen Osakunnan fuksidiskosta. Lisäksi paikalla oli ollut myös ulkopuolisia. Kokous valtuutti osakunnan sihteerin Jari Marjasen laatimaan anteeksipytyökirjeen keittäjä Heinoselle. Siitä tuli käydä ilmi osakunnan pahoittelut ja lupaus puuttua asiaan.⁷⁴² Kuten myöhemmin on havaittavissa osakuntalaiset ja keittäjä Heinonen olivat vastakin ”napit vastakkain” mm. meluksymyksistä johtuen.

Vuosijuhlassakin paluuta entiseen

Osakunnan paluuta perinteiseen kuvastaa myös vuosijuhlien luonteen traditionalistuminen. Vuosijuhlan ohjelmalehtiseen oli mm. kirjattu asuvaatimukseksi ”juhla-, tumma- tai muu puku”⁷⁴³. Pukeutumisohjeena ei enää ollut edellisen vuosikymmenen solidaarisuushengen mukaisesti asu vapaa mutta pakollinen. Osakunta alkoi irrottautua professori Matti Klingin inhoamasta ”Lökkäpöksyni mun -romantiikasta”.⁷⁴⁴ Vuosijuhla oli myös muuten ohjelmanaltaan perinteinen. Ohjelmassa olivat jälleen mm. puhe isänmaalle ja puhe naiselle. Akateemisessa hengessä juhla päätti *gaudeamus igituriin*. Vuosijuhlaesitelmöitsijä FT Erkki Laitinen, osakunta-aktivisti 1970-luvun alusta, kertoi esitelmässään omasta opiskeluajastaan. Lisäksi hän käsitteili akateemisten työttömyyttä ja tulevaisuudennäkymiä. Vapaan sanan aikana kirjailija Tyyni Tuulio muisteli omia opiskeluaiakojaan 1910-luvulla ja legendaarisen inspektoriparin Juuse ja Maila Mikkolan toimintaa.⁷⁴⁵

Osakunnalle uusi kuraattori

Marraskuun kokous kokoontui virkailijavaalien merkeissä. Tällä kertaa oli listalla myös uuden kuraattorin valitseminen. Hallituksen asettama kuraattoritoimikunta esitti Pertti Järvenpääätä, Eeva-Liisa Haanpääätä ja Jari Marjasta. Muita ehdokkaita ei asetettu. Ensimmäisessä äänestyksessä Järvenpää sai 25 ääntä, Haanpää 24 ja Marjanen 3. Lisäksi annettiin yksi tyhjä lippu sekä yksi ääni hylättiin. Toisella kierroksella Eeva-Liisa Haanpää sai 28 ja Pertti Järvenpää 25 ääntä. Tyhjiä lippuja jätettiin kaksi kappaletta. Osakunnan uudeksi kuraattoriksi valittiin kaudeksi 1981 – 1982 siten Eeva-Liisa Haanpää.⁷⁴⁶ Muihin keskeisiin virkoihin valittiin Jari Marjanen sihteeriksi, isännäksi Seppo Sattilainen ja emännäksi Kirsu-Marja Vaahtera. Historioitsijaksi tuli Päivi Bergman ja osakuntalehden päätoimittajaksi Ismo Ilén. Satalinnan Säätiön opiskelijäsenen paikat ovat kautta aikain olleet halutuimpia. Tälläkin kertaa jouduttiin äänestämään edustajista. Äänestyksen ja arvonnан lopputuloksena valittiin Säätiön hallitukseen Olli Holma, Erkki Sutinen ja Matti Laakso.

Osakunnan hallitukseen valittiin äänestyksen jälkeen Olli Holma, Erkki Kröger, Tarja Salo, Liisa Lähteenmäki, Pekka Väisänen ja Pirkko Harrela. Rahastojen hoitokuntiin tehtiin myös valintoja. Esimerkiksi Tohtori K. W. Tiisalan muistorahastoon valittiin Pekka Väisänen, Jari Marjanen ja suvun edustajana Ritva Tiisala.⁷⁴⁷

Virkailijavaaleja täydennettiin vielä joulukuun varsinaisessa kokouksessa. Tuolloin osakunnan taloudenhoitajaksi valittiin Kaisa Aho. Samainen kokous valitsi ylipormestari, tohtori Raimo Ilaskiven vuosijuhlaesitelmän pitäjäksi. Samalla toivottiin inspektori Jokelan ja kuraattori Haanpään esittävän pyynnön ylipormestari Ilaskivelle. Vuosijuhlan päivämääräksi vahvistettiin 27.3.1981.⁷⁴⁸

Satakuntalainen Ehtoo

Perinteet palasivat myös ehtoon muodossa. Ehtoota vietettiin 22.11.1980. kuntavieraina olivat Kiikka ja Keikyä. Lisäksi vieraina oli ruotsalaisia ystävyysosakunta Gästrike-Hälsinge Nationista. Ehtoon ohjelma aloitettiin Satakunnan laululla, jonka jälkeen illan juontaja ja tulkki Toni Huopalainen toivotti vieraat tervetulleiksi. Näihin tervehdyssanoihin yhtyi myös osakunnan inspektori Heikki Jokela, joka puheessaan korosti myös Satakuntatalon merkitystä sekä opiskelija-asuntolana että maakuntahengen säilyttäjänä. Tämän jälkeen esittäytyivät illan kuntavieraat. Varsinkin Kiikka tuli tutuksi diaesityksen ansiosta. Kunنان erikoisuutena olivat kutut, joista kerrottiin hauskoja kaskuja. Tulevan Äetsän kunnan tilannetta pohdittiin kysemällä kuntien edustajilta tulevaisuudennäkymää. Ohjelmassa oli tietenkin satakuntalaisesta pitopöydästä nauttiminen. Ruuan jälkeen esiintyivät GH:n edustajat. He esittivät cabareetansseja. Näiden kuvaus on sensuroitu ilmeisesti historioitsija Väkiparran toimesta, mutta olen silti saanut kuvauksen esiin. Valkealla lakalla on peitetty teksti:

”jäyhiä suomalaisia on kovin vaikea saada innostumaan mukaan”⁷⁴⁹.

Säilytetyssä osuudessa kehutaan ruotsalaisten ohjelmaa vauhdikkaaksi. Cabareen jälkeen nauittiin kahvit, ja tilaisuus päätyi tansseihin.⁷⁵⁰

Kerhotoiminnasta

Osakunnan kerhotoiminta aktivoitui myös selkeästi vuonna 1980. Hallitukselle teki määräraha-anomuksen kirjastotoimikunta, maakuntapoliittinen ja yhteiskunnallinen toimikunta, kirkkoraati, musiikkikerho ja luontokerho. Lisäksi hallitus varasi rahaa ensimmäisessä kokouksessaan 1980 myös valokuvauskerholle. Yhteensä toimikuntien ja kerhojen kevätkauden määrärahoja myönnettiin 2 000 markkaa.⁷⁵¹

Maakuntapoliittinen ja yhteiskunnallinen toimikunta suunnitteli mm. retkiä niin maakuntaan kuin Helsingin seudullekin. Toimikunnalla oli tavoitteena tiivistää yhteistyötään ulkoasiantoimikunnan kanssa. Aktiiveja toimijoita kerhossa olivat vuonna 1980 mm. Ismo Ilén ja Jari Marjanen.⁷⁵²

Kirkkoraadin toiminta jatkui perinteisissä muodoissaan. Se järjesti teeiltoja, erilaisia vierailuja ja kirkollisia tilaisuuksia. Kirkkoraati suunnitteli myös kirja- ja kasettihankintoja.⁷⁵³

Samat kerhot olivat syyskaudellakin aktiiveja ja tekivät määräraha-anomuksia. Esimerkiksi valokuvauskerho anoi rahaa tarvikkeiden hankintaan.⁷⁵⁴ Myös osakunnan musiikkikerho, luontokerho ja kirkkoraati kuuluivat määrärahaa saaneiden joukkoon.⁷⁵⁵

Osakuntaan oli perusteilla myös uusi kerho, nimittäin filmikerho, mutta hallitus ei hyväksynyt sen perustamasisakiirjoja. Kerhon perustavan kokouksen pöytäkirja oli nimittäin kirjattu WC-paperille. Lähdeaineistoon säilyneessä WC-paperilapussa luki siististi koneella kirjotettuna seuraava teksti:

"Kuuden kerroksen WC:ssä 26.9.1980 klo 19.57

SATAKUNTALAISEN OSAKUNNAN FILMIKERHON PERUSTAVAN KOKOUKSEN
PÖYTÄKIRJA

Olemme päättäneet perustaa filmikerhon

Sirpa Eskola

Jouni Aalto "⁷⁵⁶

Hallituksen kokous piti anomuksen humoria omalaatusena. Se ei kuitenkaan johtanut toimenpiteisiin, sillä WC-paperin palanen ei säätöjen X luvun 2§ alio 1:n mukaan ollut kerhon perustamisisakiirja.⁷⁵⁷

Maakunnallinen toiminta oli myös aktivoitumassa. Osakunta oli historiansa aikana toimittanut Satakunta-sarjaa. Hallituksen kokouksessa 15.9.1980 sarjan uuden osan julkaiseminen nousi esille. Satakunta XIX -hanke sai tällöin alkunsa. Maakunnan lehtiin oli toimitettu avustuspyyntöjä, ja myös Uusi Suomi julkaisi sellaisen. Osakunnan edustajiksi hankkeeseen vahvistettiinasiaa jo alustavasti hoitaneet inspektori Heikki Jokela, kuraattori Tapio Aho, sihteeri Jari Marjanen ja isännöitsijä Kauko Malmi. Teokseen kirjallisen panoksensa olivat luvanneet professorit Pertti Virtaranta, Mauno Jokipii ja Unto Salo sekä apulaisprofessori

Pentti Alhonen. Teoksen rahoittamiseksi päättiin esittää osakunnan kokoukselle julkaisuvaraston myyntiä.⁷⁵⁸ Professori Pentti Alhonen on kertonut hänen aiheensa olleen ”Mannerjäätkön perääntymisvaihe Pohjois-Satakunnassa”. Kuten tulevasta esityksestä käy ilmi, ei Satakunta XIX -projekti onnistunut. Professori Alhonen julkaisi myöhemmin oman osuutensa yhdessä PhD Juha-Pekka Lunkan kanssa.⁷⁵⁹

Osakunta oli julkaisut säännöllisin väliajoin (Saarenheimo 1929 ja Horila 1954) 25-vuotishistoriateoksen. Asian eteenpäin viemiseksi päättiin perustaa toimikunta, jossa edustettuna olisi ansioituneita entisiä osakuntalaisia. Toimikunnan koollekutsujaksi ja puheenjohtajaksi valittiin osakunnan sihteeri Jari Marjanen. Muita henkilövalintoja ei tässä vaiheessa vielä tehty.⁷⁶⁰

Kuten aikaisemmin on esitetty, eivät osakuntalaiset aina olleet yhteisymmärryksessä Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajan ja Satakuntalon isännöitsijän Kauko Malmin kanssa. Toiminnanjohtajan toimet puhuttivat osakunnan kokouksia aika ajoin, kuten esimerkiksi 17.3.1980. Kyseisen kokouksen neljäntenä asiakohtana oli säätiön toiminnanjohtajan toimenpiteet. Säätiön toimiston oveen oli vaihdettu lukko, jonka avainta ei ollut annettu edes osakunnan kuraattorille. Toimenpiteestä ei ollut pöytäkirjan mukaan tiettävästi päättöä Säätiön hallitukselta. Perusteltaan epämääräisen päätöksen katsottiin haittaavan osakunnan toimintaa, sillä uudessa tilanteessa tositteet olivat hallituksen tavoittamattomissa, kokoustilat vähennivät merkittävästi ja sähkökirjoituskoneen käyttömahdollisuus poistui. Hallituksen kokous valtuutti sihteerin neuvottelemaan asiasta, ennen kuin se esittäisi osakunnan kokousta velvoittamaan Satalinnan Säätiön opiskelijajäsenet toimimaan päätöksen kumoamiseksi.⁷⁶¹ Asia näyttää ratkenneen, sillä osakunnan varsinaisessa kokouksessa ei asiaa ole käsitelty.

Keskustelua herätti myös osakunnan toimistossa oleskellut henkilö. Hallitus otti asian käsittelyyn 9.12.1980. Isännöitsijä Malmi oli ottanut yhteyttä kuraattori Tapiolle Ahoon ja sihteeri Jari Marjaseen, koska ravintolan apuemäntä Savonen ei ollut päässyt nukkumaan toimiston vuoteeseen, ja Malmi oli tästä johtuen joutunut maksamaan hänen ylimääräistä palkkaa. Hallituksen kokous tuomitsi osakunnan toimiston käytön ”seurusteluun” ja ”juhlimeen”, ja pahoitteli Savoselle aiheutunutta haittaa. Kukaan läsnäolevista yleisavaimen haltijoista ei kertomansa mukaan ollut päästynyt ketään toimistoon. Hallituksen kokouksessa todettiin, ettei osakuntalaisilla ollut yleisesti tiedossa se seikka, että apuemäntä Savosella oli tapana nukkua juhlien yhteydessä toimistossa, vaikkei paikkaa kyseiseen tarkoitukseen oltu tarkoitettuakaan.⁷⁶² Toimistossa oleilleen henkilöllisyys jäi hämärän peittoon.

Hallituksen kokous oli Tapiolle Ahon viimeinen. Kuraattori muistutti sen päätyessä, että hän tulevanakin vuonna on mukana osakunnan toiminnassa, nimittäin julkaisutoimikunnassa.⁷⁶³

Vuosi 1981

Vuonna 1981 osakunta ryhtyi jälleen kerran pohtimaan sääntöjensä uudistamista. Enemmistö huhtikuun kokoukseen osallistuneista osakuntalaisista koki tämän tarpeelliseksi. Tosin kiirettä

prosessissa haluttiin ehdottomasti välittää. Kokous päätti valita toimikunnan valmistelemaan säätöuudistuksia. Tähän tehtävään valittiin Haanpää, Holma, Marjanen, Ilén, Lähteenmäki, Sattilainen, Vaahtera, Simula sekä entinen kuraattori Tapio Aho.⁷⁶⁴

Osakunta oli ollut aktiivinen 1950- ja 1960-luvuilla kesätoimijana. Tuolloin maakunnassa oli vietetty kesäjuhlia ja kotiseudun tutkimustyöhön oli uhrattu mittavia voimavarajoja. Seitsemänkymmentäluvun punainen henki oli lamaannuttanut tämän toiminnan. 1980-luku merkitsi asteittaista paluuta vanhaan perinteiseen osakuntatoimintaan ja opiskelijaelämään. Satolaisetkin pohtivat kesätoimintaa, tosin vanhaan maakunnalliseen toiminnan kauteen ei enää ollut paluuta. Uuden vuosikymmenen kesinä tehtiin retkiä osakunnan omistamalle Sipin mökille Kauvatsaan.⁷⁶⁵

Muuan perinteentäydellisen merkki oli vuosijuhlien järjestäminen vanhan kaavan mukaan. Vuonna 1981 vuosijuhlassa 27.3. esitelmän piti entinen osakunta- ja ylioppilasaktivisti Arvo Salo. Hän puhui opiskelijoiden aatteesta ensimmäisessä ja toisessa tasavallassa. Salo vertaili suomalaisia ja ruotsalaisia opiskelijoita todeten suomalaisten olevan aatteellisempia. Opiskelunsa ohella suomalainen opiskelija on pyrkinyt myös muutokseen tavoittelun. Opiskelijajärjestöillä oli hänen mukaansa myös yhteiskunnallinen ja kansainvälinen rooli ja ulottuvuus. Opiskelijan aatteellinen viritys oli Arvo Salon mielestä kuitenkin pysynyt samanlaisena viimeisten 60 vuoden ajan. Kuusikymmenluvun opiskelijaliikkeessä tapahtui muutos silloin, kun kansainvälinen voitti kansallisen.⁷⁶⁶ Lähes kaksikymmentä vuotta myöhemmin Arvo Salo esiintyi Yleisradion asiaohjelmassa A-Talk, jossa keskusteltiin mm. ylioppilaiden toiminnasta yhteiskunnallisen valtavirran vastapainona. Salo muisteli omaa opiskeluaikaansa todeten suurimman osan ajan opiskelijoista olleen eniten kiinnostuneita Porthanian ruoka-annosten hinnoista.⁷⁶⁷ Nämä poikkeavat hieman osakunnan vuosijuhlassa esitetystä kannasta!

Osakunnan maakunnallinen toiminta ei keskittynyt pelkästään Sipin mökin ympärille. Vaikkei laajamittaisia tilaisuuksia enää maakunnassa järjestettykään, eivät osakuntalaiset umistaneet silmiään sen ongelmilta. Varsinaisessa kokouksessaan 30.9.1981 osakunta pohti kannanottoa Satakunnassa tapahtuneisiin rautateiden paikallisliikenteen supistuksiin. Aloite kannanoton tekemiseen oli tullut osakunnan hallitukselta (HA 11 / 81, 10§). Hallituksen mukaan kannanottoon ei tullut liittää henkilöiden nimiä, sillä kannanotto oli osakunnan (instituutiona) eikä osakuntalaisten (yksilöinä). Kannanotto julkaistaisiin maakunnan lehdissä. Päättiin myös esittää kannanotto valtakunnallisissa sanomalehdissä. Valtakunnallisista lehdistä valittiin Helsingin Sanomat, Uusi Suomi, Kansan Uutiset, Tiedonantaja sekä Maaseudun Tulevaisuus. Hufvudstadsbladetin kannanottoa ei lähetty. "Husis" putosi lehtien listalta äänestyksen jälkeen äänin 13 – 2.⁷⁶⁸

Osakunnan maakunnallista toimintaa on myös yhteydenpito satakuntalaisiin merkittäviin instituutioihin. Eräs näistä on Emil Cedercreutzin Säätiö ja sen ylläpitämä museo. Cedercreutzin Säätiössä osakunta edustaa sen inspektori.⁷⁶⁹ 1980-luvulla inspektoriedustajina Emil Cedercreutzin Säätiössä ovat toimineet mainitun professori Pentti Alhosen ohella myös professorit Heikki Jokela ja Timo Tiusanen. Hallituksessa on myös elinikäisiä jäseniä. Osa heistäkin katsotaan osakunnan edustajiksi. Tällaiseen menettelyyn päädyttiin osakunnan varsinaisessa kokouksessa 30.9.1981. Tuolloin todettiin, että Emil Cedercreutzin Säätiön hallituksen

13.11.1976 valittu liikkeenharjoittaja Oiva Osvald Salmi edustaa myös Satakuntalaista Osakuntaa. Päättöksenteon tukena oli osakunnan hallituksen suositus ja inspehtori Heikki Jokelan kirjelmä.⁷⁷⁰ Jokelan kirjelmästä käy ilmi ratkaisuun päädytyn, koska kaksi hallituksen jäsentä oli 1970-luvulla olleet sairauden ja korkean iän takia estyneitä osallistumaan säätiön hallituksen toimintaan. Tuolloin hallituksen käytännön toimista vastuussa olleet jäsenet Heikki Jokela ja Niilo Valonen olivat pitäneet 13.11.1976 kokouksen, jossa Oiva Osvald Salmi oli valittu hallituukseen. Asia oli jätetty vahvistettavaksi myöhempään ajankohtaan, koska uskottiin ja toivottiin kahden sairastelleen jäsenen Lauri Itkosen ja Pauli Lavénin tervehtyvän. Molemmat hallituksen jäsenet kuitenkin valitettavasti kuolivat ennen kuin asia saatettiin päätökseen. Siksi oli tärkeää, että osakunta oli myötävaikuttamassa ratkaisun voimaan saattamisessa. Kirjelmäsään professori Jokela otaksuu, ettei osakunnalla olisi mitään menettelyä vastaan. Kirjelmän tekstistä käy myös ilmi Salmen olleen myös Harjavallan kaupunginvaltuiston esittämä ehdokas ko. tehtävään. Heikki Jokelan mukaan läheinen yhteys säätiön ja kaupungin välillä olevan välttämätön sen vuoksi, että Harjavallan kaupunki omin varoin ylläpiti Emil Cedercreutzin museota, säätiön toiminnan pääkohdetta.⁷⁷¹ Jokela siis korosti säätiön ja Harjavallan yhteyttä tärkeänä seikkana. Siten osakunnan oli omalta osaltaan toimittava tämän yhteyden vahvistamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Marraskuun kokouksessa osakuntalaiset valitsivat jälleen virkailijoita tulevalle toimintavuodelle. Osakunnan taloudenhoitajaksi valittiin Tero Tuominen, isännäksi Seppo Vahasalo, emännäksi Elise Pekkala ja historioitsijaksi uudelleen Päivi Bergman. Sihteeriin valinta siirtyi seuraavaan kokoukseen. Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijajäseniksi valittiin Tuominen, Vesämäki ja Ilén. Osakunnan hallituksen tulivat Ojala, Vesämäki, Holma, Harrela, Wikki ja Sattilainen.⁷⁷² Joulukuun kokouksessa virkailijavaalit jatkuvat. Osakunnan sihteeriksi valittiin Heikki Topi ja maakuntasihteeriksi Jari Marjanen.⁷⁷³ Sääntöuudistus eteni tässä kokouksessa. Toimikunnan esitys ei herättänyt juurikaan keskustelua. Kokous saattoiin ensimmäisessä käsittelyssä hyväksyä uudet säännot ja siirtää toisen hyväksymisen seuraavan vuoden ensimäiselle osakunnan varsinaiselle kokoukselle.⁷⁷⁴

Osakunnalle uusi inspehtori

Osakunnan varsinaisen kokous 2.12.1981 joutui valitsemaan uuden inspehtorin. Kuraattori Eeva-Liisa Haanpää ilmoitti, että inspehtori Heikki Jokela oli pyytänyt eroa tehtävästä. Osakunnan hallitus oli käsitellyt asiaa kokouksessaan 23.11.1981. Se keskusteli aluksi lyhyesti inspehtorin erotilaisuudesta, minkä järjestäminen kuului uudelle isännälle Seppo Vahasalolle. Keskustelussa esillä olleista ”ehdokkaista” (” -merkinnät hallituksen pöytäkirjassa AA) uudeksi inspehtoriksi nousi ensisijaisesti esille professori Timo Tiusanen. Muina mahdollisina ehdokkaina mainittiin apulaisprofessori Pentti Alhonen ja professori Päiviö Tommila. Hallitus valitsi tilannetta selvitteleväksi ”delegaatiaksi” kuraattorin, sihteeriin, uuden ja nykyisen isännän, jäsen Harrelan sekä tulevan taloudenhoitajan Tuomisen, jolle myönnettiin tehtävä varten väliaikainen nauhankanto-oikeus. Pirkko Harrela sai tehtävään selvitävä ehdolla olevien professorien vastaanottojat yms.⁷⁷⁵

Varsinaisessa kokouksessa kuraattori Haanpää esitti professori Tiusasen ansioita, joita todettiin olevan kiittäväni runsaasti. Lisäksi todettiin Tiusasen osoittaneen kiinnostusta tehtävää kohtaan. Muina ehdokkaina hallituksen listassa olivat Pentti Alhonen ja Päiviö Tommila. Sihteeri Jari Marjanen esitti kokoukselle puolestaan Pentti Alhosta. Päiviö Tommila oli kaikille lähes tuntematon. Seuranneessa keskustelussa civis Wikki käytti puheenvuoron, jossa hän yhtyi osakunnan hallituksen tekemään esitykseen ja kannatti Timo Tiusasta osakunnan uudeksi inspektoriksi. Koska muut ehdokkaat eivät saaneet kannatusta, joten osakuntalaiset valitsivat yksimielisesti inspektorikseen teatteritieteen henkilökohtaisen ylimääräisen professori Timo Tiusasen.⁷⁷⁶

Samassa kokouksessa oli esillä eroavan inspektorin professori Heikki Jokelan ja professori Pertti Virtarannan kutsuminen osakunnan kunniajäseniksi. Asia oli tällöin esillä ainoastaan ilmoitusasiana, joten päätös jäi seuraavan vuoden kokoukseen. Esitys oli tullut osakuntalaisten keskuudesta. Molempien ehdotuksiin osallistuikin runsaasti osakuntalaisia.⁷⁷⁷

Osakunnan historiakirjoitusprosessiin kuuluva virkailijaluettelon (1954 – 1980) laatiminan annettiin osakunnan sihteeriin Jari Marjasen tehtäväksi tämän omasta aloitteesta. Marjanen lupasi hallituksen kokouksessa laatia luettelon kesän 1981 kuluessa. Palkkioksi sihteerille luvattiin 1 800 markkaa + 200 markkaa kulukorvauksena. Hallitus hyväksyi asian yksimielisesti.⁷⁷⁸

Osakunnan kerhotoiminnasta

Vuonna 1981 osakunnan kerhoista toimivat määräraha-anomusten perusteella ainakin juristi-, luonto-, musiikki- ja valokuvauskerho sekä kirkkoraati. Myös kulttuuri- ja urheilutoiminta näytti ainakin määräraha-anomusten ja toimintasuunnitelmien nojalla olevan aktiivista. Kerhotoiminta eteni perinteisillä linjoillaan. Suunnitelmiin kuului tilaisuuksia ja ekskursioita. Urheilutoiminta käsitti pallopelejä ja osallistumisen perinteikkääseen Akateemiseen Warttiin. Kirkkoraati suunnitteli mm. retkeä synagogaan. Luontokerho puolestaan oli kiinnostunut mm. talvipuutarhasta ja tähtiin liittyvistä seikoista. Myös pääkaupunkiseudun linnuston yölajakantaan perehdyttiin retkien muodossa Porvarinlahdelle ja Viikkiin. Kokonaisuudessa voi havaita kerhotoiminnan olleen vilkasta vuonna 1981.⁷⁷⁹

Osakunnalla on tapana kutsua vuosijuhlaansa yliopiston korkeinta johtoa. Eräästä hallituksen kokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, etteivät kansleri ja rehtori voineet osallistua vuosijuhlaan vuonna 1981. Pöytäkirjaan on kirjattu osakunnan isännän Seppo Sattilaisen kommentti seuraavasti:

"Isäntä ilmoitti (omenaa mutustellen) kanslerin menevän rätipäitten kanssa johonkin toiseen tilaisuuteen ja ettei rehtorikaan pääse juhlaamme."⁷⁸⁰

Osakunnan hallitus käsitteili edelleen Satakunta XIX -sarjaan liittyviä kysymyksiä. Hallituksen kokouksessa (9 / 81) todettiin, että toimituskunnan voisi kokoontua kesällä, vaikkei historiaosuuden kirjoittajaa vielä oltu löydetty. Sovittiin Marjasen toimimisesta koollekutsujana.

Samassa yhteydessä suunniteltiin entisten osakunta-aktiivien haastattelemista asian tiimoilta. Haastatteluja suorittaville luvattiin maksaa palkkiokin. Yhteyshenkilönä tässäkin sarjaan liittyvässä asiassa toimi Jari Marjanen.⁷⁸¹

Vaikka osakunta-aktiivisuus olikin selvässä kasvussa ei toukokuun hallituksen kokousta saatu pidettyä, sillä paikalle ilmestyivät ainoastaan aktiiviset osakuntalaiset Jari Marjanen ja Liisa Lähteenmäki.⁷⁸² Kesän 1981 aikana osakunta kävi läpi arkistojaan. Vanhoja julkaisuja myytiin Tyrvään kirjakauppaan 2 000 markan edestä. Osakunnan toiminnasta kerääntynyt arkistomateriaalia luovutettiin hallituksen kokouksen 14.9.1981 tekemän päätöksen mukaisesti Helsingin yliopiston kirjastoon. Materiaali käsitti arkistoitua aineistoa ennen vuotta 1954. Asiaa hoitamaan valtuutettiin osakunnan sihteeri ja arkistonhoitaja.⁷⁸³

Osakuntalaisten kesämökki, Sipin mökki

Osakunnan kesänviettopaikkana toimivaa Sipin mökkiä suunniteltiin korjattavaksi. Mökin suhteen aktiivinen osakunnan isäntä Seppo Sattilainen ilmaisi kokouksessa huolensa sen kunnosta. Hänen mukaansa rakennus kaipasi kipeästi uudet räystäät ja laudoituskin kohentamista. Hallitus tuumaili kokouksessaan mahdollisuksia hankkia muoviset räystäät ja parikymmentä metriä soirolautaa. Koska osakunnalla ei liemmin ollut varoja, herätti rahaa vievä hanke luonnollisesti vilkasta keskustelua. Varsinaista päätöstä ei saatu aikaiseksi, vaan tyydyttiin selvittelemään rahatilannetta ja talkooväen saantimahdoluksia.⁷⁸⁴

Sipin mökille tehtiinkin syyskaudella onnistunut retki jonka yhteydessä osakunnan värikäään isännän Seppo Sattilaisen mukaan oli ”rassattu, ráplätty, raadettu ja rällätty. Tötä tehtiin paljon ja tosissaan. Puita pantiin nurin, risuja poltettiin ja rännit raplattiin puhtaaksi”, kuten Sattilainen asian ilmaisi.

Sipin mökin lukko päättiin sarjoittaa uudelleen, jotta siihen kävisi osakuntahuoneiston avain. Päätös johti myös toiseen, nimittäin kirjoittautumismaksua koskevan päätökseen. Hallitus päätti esittää varsinaiselle kokoukselle kirjoittautumismaksun korottamista 10 markaan.⁷⁸⁵

Lehtihuoneen tilanne puhutti

Osakuntalaisten puolivallaton toiminta lehtihuoneen suhteen puhutti hallitusta 28.9.1981. Lehtihuoneesta oli tiettävästi viety lehtiä omiin huoneisiin, ja lisäksi erääät osakuntalaiset olivat rikkoneet huoneen tupakointikieltoa. Käsittelyn kuluessa Jari Marjanen huomautti, että osakunta voi erottaa jäsenensä joka on jättänyt täytämättä niitä velvoitteita mitä hänellä on osakuntaa kohtaan. Puheenvuoroja käytettiin runsaasti. Keskustelun pohjalta hallitus päätti aivan oikein rajoittaa tupakointia osakuntahuoneistossa. Se kiellettiin kaikkialla muualla paitsi Rauman huoneessa. Kielto ei kuitenkaan koskenut illanviettoja. Lehtihuoneen hoitaja velvoittiin kiinnitämään asiaan huomiota. Hallitus kirjasi kantanaan syvä halveksuntansa mai-nittuja ilmiöitä kohtaan pitäen niitä epämoraalisina ja -solidaarisina. Sihteeri sai tehtäväkseen informoida lehtihuoneen hoitajaa hallituksen päätöksistä.⁷⁸⁶

Melu suututti taas kerran keittäjä Heinosen

Kuten aiemmin on kerrottu, joutuivat osakuntalaiset aika ajoin napit vastakkain ravintolan keittäjän Arja Heinosen kanssa. Vuosi 1981 ei ollut tässä mielessä mikään poikkeus. Osakunnan hallituksen kokous sai 12.10.1981 käsiteltäväkseen Arja Heinosen valituksen melusta. Ilmeisesti osakuntahuoneistosta kantautuneesta melusta oli valittanut myös eräs osakuntalaisten. Asiasta käytin jälleen vilkasta keskustelua. Kuraattorin toteamukseen, ettei kaikkea voitu lakkauttaa isäntä huomautti, että Säätiön toiminnanjohtajan antamien tietojen mukaan keittäjät voivat valita työpaikkansa: "Ennen lähtee osakunta kuin keittäjä". Isäntä Sattilainen jatkoi puheenvuoroaan vielä ironiseen sävyn huomauttaen kirkkoraadinkin aiheuttaneen mahdollisesti häiriötä. Tähän puolestaan kuraattori kuittasi raatilaisten kuuluvan "maan hiljasiin". Kuraattori Eeva-Liisa Haanpää ihmettelikin ääneen, mahtoikohan lehtienlukukin häiritä keittäjää, sillä osakunnalla ei syyskaudella ollut tilaisuuksia, joista olisi voinut koitua meluhaittaa. Seppo Sattilainen jatkoi sutkautuksiaan todeten lakonisesti: "Elämä on kovaa, ratsuväki raakaa ja keittäjän elämä pelkkää helvettiä." Sihteeri Marjanen puolestaan pohdiskeli kirjoituskoneen äänen mahdollista häiritsevyyttä keittäjän näkökulmasta. Vaikka puheenvuoroissa, ainakin tämän kirjoittajan mielestä, esiintyi humoristista herjan heittoa, oli hallitus kuitenkin yksimielinen siitä, että asialle olisi tehtävä jotakin. Paras olisi löytää sopuratkaisu, joka tyydyttää kaikkia osapuolia.

Hallituksen kokous kirjasikin muutamia parannusehdotuksia. Yhtenä niistä oli kartoittaa osakunnan mahdollisuksia hankkia itselleen huoneisto huveja varten Satakuntatalon ulkopuolelta. Säätiön toimihenkilöiden velvollisuus lienee avustaa sellaisen löytämisessä. Civis Wikki ehdotti talon äänieristyksen parantamista ja musiikin siirtämistä Kiltahuoneesta kirjastoon. Hän lisäsi, ettei musiikki ainakaan hänen mielestään ollut koko ajan häiritsevä. Sihteeri Marjanen puolestaan esitti Laaksolan museohuoneen ottamista huvitilaksi. Isäntä Sattilainen puolestaan ehdotti kiltasalin ovien ja katon sekä Rauman huoneen katon äänieristämistä sekä lämpöpatterien rautaputkien korvaamista muoviputkilla. Ehdotuksensa lopuksi isäntä totesi rahoituksesta: "Säätiöllä kai on varaa, jos se haluaa pitää keittäjänsä..." Lopulta hallitus päätti valtuuttaa Wikin kokeilemaan äänen kantautumista eri voimakkuuksilla ja neuvottelemaan asiasta. Kuraattori puolestaan sai tehtäväkseen neuvotella Säätiön toiminnanjohtajan kanssa kokouksessa esillä olleista näkökohdista ja eri vaihtoehdostakin.⁷⁸⁷

Ravintolan palvelut ärsyttivät kriittistä Karhunkierroksen kirjoittajaa

Satakuntalaisen Osakunnan ravintola näyttää olleen osakunnan toiminnan murheenkryyni. Useampaan otteeseen ovat osakuntalaiset tarkastelleet kriittisesti ravintolaa. Vuoden 1981 ensimmäisessä Karhunkieroksessa nimimerkki Härkäpää pohti Satakuntaravintolaa seuraavin sanoin:

"Minkä takia Satakuntatalossa on ravintola? Ketä se palvelee? Ei ole vaikeata uskoa, että ravintolalla on kannattavuusongelmia nykyisellä systeemillä. Erityisesti opiskelijan kannalta ruokailu

on tehty niin byrokraattiseksi ja monimutkaiseksi, että se ei juuri innosta ravintolaa käytämään. Ja palveluhenkilökunnallakin tuntuu jokainen päivä olevan yhtä ankeaa kun opiskelija astuu tiskin äreen.”⁷⁸⁸

Mitkä olivat sitten kirjoittajan mainitsemat ongelmat? Satakuntatalon ravintolassa opiskelijoiden edullinen ruokailuaika oli muita ravintoloita rajoitetumpaa. Myös erillinen osakunta-alennus oli ainoastaan lyhyen ajan voimassa, ja aikataulua tulkittiin rahojen kanssa kamppailuvan opiskelijan kannalta turhankin tiukasti. Kirjoittaja paheksuu mm. sitä, että minuutinkin myöhästymisen merkitsi aterian hinnan kohoamista. Häärkää tarttuukin kirjoituksessaan ”häärää sarvista” ja toteaa:

”En ole mikään ekonomi, mutta tuntuisi järkevältä toteuttaa selkeä saneeraus ravintolassa. Kyseessähän ovat isot summat, jotka vaikuttavat SatO:n talouteen ja näin koskettavat jokaista osakuntaan kuuluvaa opiskelijaa. En usko että opiskelijalounaiden hintatasoon tosiasiallinen korottaminen hintadifferioinnilla aikojen mukaan on mikään kannattava ratkaisu. Tuottavuutta voitaisiin lisätä vähentämällä henkilökuntaa. Samanaikaisesti voitaisiin pyrkiä supistamaan ruokalistan valikoimaa puoleen normaalihintaisten aterioiden kohdalla – se tuskin enää vähentäisi asiakkaita, mutta lisäisi kannattavuutta. Näiden ruokalajien kohdalla voitaisiin keskittyä enemmän laatuun.

Sama tehtäisiin opiskelijalounaisen kohdalla. Siirryttäisiin samanlaiseen yksinkertaiseen järjestelmään kuin yliopistolla olevissa ruokalaoissa. Uskoakseni tällaiset uudistukset lisäisivät ravintolan kannattavuutta ja se palvelisi myös tavallista opiskelijaa entistä paremmin.”⁷⁸⁹

Satakuntatalon saneeraustoimet toteutettiin vasta 1990-luvun loppupuolella. Tuolloin Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajan tehtävässä toimi Kaisa Rintala, joka ei ollut satakuntalainen. Niinpä hän kykeni tarkastelemaan asioita liiketaloudelliselta, ei maakunnalliselta kannalta.

Radikalismin pölyjä pyyhittiin

Joulukuussa 1981 ilmestyi numeroimaton Karhunkierros. Lehdessä oli julkaistu Timo Patjan puhe oikeustieteen opiskelijoiden syystanssiaissa. Karhunkierroksessa on julkaistu Patjan esityksen keskeisimmät osat.

”– Osakunnat ovat iloksemme toipumassa 60-, ja 70-lukujen synkästä lamastaan. Jäseniksi liittyvät yhä useammat ja poliittisesti sitoutumaton harrastustoiminta lisää kannatustaan. Sitoutumattomuus on päivän tunnuslause, viittaan tässä ylioppilaskunnan vaaleihin. Kuusikymmentäluvun lopun, 70-luvun alun opiskelijalle oli ominaista puoluepoliittinen aktiivisuus, hippihenki ja kapinointi. Kuluvan vuosikymmenen opiskelijalle ei moinen kelpaa. Laumasielujen aika alkaa olla ohi. Villapaita – kaljapullo -kulttuuri rappeutuu perinteisten arvojen palatessa kunniaan.

Tärkeintä on jälleen tutkinnon suorittaminen ja muu opiskelu. Ja – kuten tänäkin iltana on nähtävissä, osataan jälleen myös juhlia: akateemisesti, arvokkaasti ja aamutunneille.”⁷⁹⁰

Patjan pitämä puhe sisältää uuden vuosikymmenen suunnan pähkinänkuoressa. Samalla se kertoo muutoksen nopeudesta. Opiskelijamaailmaan sittenkin sopimaton vasemmistolainen työväenäate väistyi nopeasti tradition paluun tieltä.

Karhunkierroksen päätoimittaja Ismo Ilén liitti julkaistuun puheeseen avoimen kirjeensä Timo Patjalle. Vastineessaan Ilén kyseenalaisti Patjan urakeskeistä opiskelumallia. Hän kyseli onko yliopisto-opiskelun ainoana tarkoituksesta uratietoisuus ja sosiaalisen aseman kohottaminen. Ilén kommentoi:

"Epäilen että kovin monet opiskelijat ajattelevat samalla tavoin kuin Sinä, et ole yksin. Oletko ajatellut sitä maailmankuvaa joka on puheesi taustalla. Olet alistunut: minä kyllä pärjää ja menestyn kun olen kunnollinen ja ahkerä, maailmahan on mullin mallin mutta sillehän ei nyt kovin paljon voi, onneksi on vanhat hyvät – televisio, leipäpapit ja Mannerheim."⁷⁹¹

Kuusikymmenkulaisista Ismo Ilén kommentoi puolestaan seuraavasti (liittyen edelleen Timo Patjan puheeseen ja kannanottoihin):

"Kuusikymmentäluvun aktivistit ovat tänä päivänä turhautuneita keski-ikäisiä. Minä ihmettelen mihin impotenttiuuden aatteeseen tämän päivän opiskelijat yltävätkään keski-ikässä vuosituhannen vaihteessa kun ainoa tiedonintressi on teknokraattinen. Maailma muutetaan täysautomaattiseksi Auschwitziksi jossa jokainen yksilö on individualisoitu niin pitkälle ettei kaikki ovat samanlaisia. Opiskelijat ovat kiinnostuneita tiedosta mutta eivät tieteestä. Ja kuitenkin me olemme tulevaisuus, maailma on meidän kässämme. Mutta onko meillä omia arvoja ja näkemyksiä vai olemmeko tyystin manipuloituja, pelkkää omaa tyydytystämme hakevia egoisteja?"⁷⁹²

Kun tarkastelee Ilénin näkemyksiä vuonna 2000 on todettava, että hänen varsin pessimistinen kuvansa "impotenttiuuden aatteesta" elävistä 2000-luvun keski-ikäisistä on osunut harvinaisen oikeaan. Globalisaatio ja teknologia (teknokratia) ovat vieneet meiltä henkisyyden.

Mikä sitten oli osakunnan merkitys 1980-luvun alussa?

Osakuntalaiset ovat useasti pohtineet osakunnan merkitystä ja suuntaa, mihin tulisi kulkea. Karhunkierroksessa 2 / 1981 Ahti Uusivuori ja Ismo Ilén pohtivat osakuntaa otsakkeella "Osakunta, mitä se on? Mitä sen pitäisi olla?". Kirjoitus alkaa pessimistisellä toteamuksella:

"Tällä hetkellä osakunta ei ole yhtään mitään. Joten jotain asian korjaamiseksi pitäisi tehdä."⁷⁹³

Kirjoituksen sävy kuvastaa hyvin 1970-luvun katastrofaalisen degeneraatiotilan jälkimaininta. Lähtökohdaksi asiantilan parantamiseksi kirjoittajat tarjoavat mm. seuraavia lääkkeitä:

"Osakuntalaisissa pitäisi vahvistaa heidän omaksumia kansallisia kulttuuriarvojaan ja perinteitäan; osakuntalaisten tavoitteena olkoon länsimaisen kulttuuriperinnön ja materialistisen

ihanteiden ylläpito ja levittäminen. Jotta osakuntalaisten henkinen taso nousisi, on osakuntalaista kitkettävä pois kollektiivisen turvallisuuden tarpeet. Viime aikoina on selvästi ollut havaittavissa, että osakuntalaisten istekunnioitus ja itsekkyys on vähentynyt.”⁷⁹⁴

Kirjoituksen sävy jatkuu ironisena ja kehotuksena kerskakulutukseen. Myös pornolehtiä ja väkivaltaelokuvia suositellaan. Vaikka kirjoitus onkin ironisoiva pakina, sisältää se mielestäni tiettyjä irtiottoja edellisen vuosikymmenen kollektiiviseen henkeen. Vaikka materialismia korostetaankin ironisoivassa sävyssä, on se jäänteenä edelliseltä vuosikymmeneltä. Vasemmistolaisuus työväenäatteena on materialistinen ja taloudellinen malli. Perinteinen osakunta-aate on puhtaan aatteellinen ja maakuntahenkinen. Tämän 1970-lukulaisuus sysäsi syrjään.⁷⁹⁵

Vuosi 1982

Osakunnan uudet säännöt hyväksyttiin lopullisesti vuoden 1982 ensimmäisessä kokouksessa. Toisessa käsittelyssä Jari Marjanen esitti, että muotoilu ”suomalainen yhteiskunta” korvattaisiin sanalla ”isänmaa”. Muutosta ei kuitenkaan tehty, joten jotakin tradition paluun yhteydessä jäi vielä voimaan edelliseltä vuosikymmeneltä. Uudet säännöt lähetettiin Helsingin yliopiston rehtorille vahvistettavaksi.⁷⁹⁶

Kokous kutsui osakunnan kunniajäseneksi professorit Heikki Jokelan ja Pertti Virtarannan.⁷⁹⁷ Heikki Jokela oli osakunnan pitkäaikainen inspehtori. Hän oli toiminut myös Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajana. Virtaranta (myöhemmin akateemikko) puolestaan oli merkittävä satakuntalainen kulttuurivaikuttaja. Hän johti viisikymmen- ja kuusikymmenluvuilla muutamia kotiseuduntutkimusretkiä. Virtaranta oli Suomen johtavia kansanperinteen tutkijoita. Osakunta antoi myös toisen tunnustuksen, kunnianauhan. Sen saaja oli osakunnan entinen kuraattori VTK Tapio Aho.⁷⁹⁸

Maaliskuun kokouksessa osakunta perusti ruokalatoimikunnan, ravintolan käyttäjien edustukselliseksi elimeksi. Siihen valittiin varsinaisiksi jäseniksi Leila Hakala, Jari Marjanen, Pirkko Ojala, Timo Patja, Tero Tuominen, Aarne Vesämäki ja Heikki Wikki. Varajäsenten esittäminen annettiin hallituksen tehtäväksi. Toimikunnan tehtäväksi tuli tutkia havaittuja ja havaittavia epäkohtia ravintolan toiminnassa ja pyrkimys niiden poistamiseksi.⁷⁹⁹

Osakunnan säätöuudistusprosessi johti tarkoitukseensa mukaisestikin muutostarpeeseen. Nämä toimenpiteet realisoituivat osakunnan huhtikuun kokouksessa. Käsittelyyn tuli hallituksen esitys uusien virkailijoiden valitsemisesta, heidän virkaanastumisesta, virkanimikkeensä säilyttävien virkailijoiden virassa jatkamisesta, väliaikaisen maakuntasihteerin viran perustamisesta ja maakuntapoliittisen toimikunnan jatkamisesta väliaikaisena toimikuntana uusien säädöjen tultua voimaan.⁸⁰⁰ Osakunnan pääsihteeriksi valittiin Heikki Topi kevätkauden loppuun asti. Jari Marjanen valittiin pääsihteeriksi ajalle 1.6. – 15.9. ja apulaissihteeriksi Marjo Aalto-Setälä. Ulkoasian- ja tiedotussihteerin virkaan tuli Pirkko Harrela ja miesten urheiluohjaajaksi valittiin Seppo Sattilainen.⁸⁰¹ Virkailijavalinnat jatkuivat vielä seuraavassakin varsinaisessa kokouksessa. Tuolloin valittiin osakunnan sihteeriksi Päivi Kaukajoki. Osakuntalaiset

Inspektorinvaihtokaronkka 30.1.1982 Satakuntatalon ravintolassa. Isäntä Seppo Vahasalo seuraa (vasemmalla) kun professorit Timo Tiisanen ja Heikki Jokela kirjoittavat nimensä osakunnan nimikirjaan. Kuvaaja Jari J. Marjanen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

joutuivat valitsemaan myös uuden juhlamestarin, sillä tehtävää hoitanut Seppo Sattilainen luopui ”rankan opiskelun” vuoksi osakunnassa olevista luottamustehtävistään. Sattilainen oli lisäksi miesten urheilunohjaaja, Sipin rahaston hoitokunnan ja ulkoasiaintoimikunnan jäsen. Uudeksi juhlamestariksi valittiin Heikki Wikki.⁸⁰²

Syyskuun kokouksessa osakunnan taloudenhoitaja Tero Tuominen jätti tehtävänsä 1.10. 1982 lukien. Uudeksi taloudenhoitajaksi valittiin valvontatilitarkastajana ollut Anna-Maija Penttilä. Hänen tilalleen valvontatilitarkastajaksi puolestaan tuli Maarit Tamminen.⁸⁰³

Osakunnan kerhotoiminnan selvään elpymiseen viitti sen lajeneminen. Syyskuun kouous sai käsiteltäväkseen uuden kerhon perustamisen ja sääntöjen hyväksymisen. Se oli SIMA. Nimi ei viittannut jaloona ja maukkaaseen vappujuomaan vaan se oli lyhenne sanoista Spontaani Ihmisyys Meidän Aikanamme.⁸⁰⁴

Heikki Jokelan mietteitä inspektorinuransa päätyttyä

Karhunkierros 2 / 82 julkaisi eroavan inspektorin, professori Heikki Jokelan jäähyväishaastattelun. Siinä hän pahoitteli mm. sitä, että suhde maakuntaan oli heikentynyt. Jokela toteaa:

”Osakunnalla oli aikaisemmin varmasti kiinteämpi suhde maakuntaan kuin nykyään (1982, AA). Nyt tuntuu siltä, että osakunta on eristäytynyt maakunnasta eikä sillä ole enää sellaisia toistuvia fyysisiä kosketuksia maakuntaan kuin mitä aikaisemmin oli kuten esim. kesäjuhat sekä kesä- ja talvikiertueet iltamineen. Tuolloin saatiin, vaikkapa Satakuntataloa rakennettaessa, maakunnan tuki paljon paremmin kuin mitä voitaisiin vastaavasti kuvitella tällä hetkellä saatavan.

Osakunnan tulisi suunnata vakavampaa toimintaansa maakuntaan päin. Se voisi valita kunakin ajankohtana sellaisia teemoja toimintansa pohjaksi, jotka ovat tärkeitä ja ajankohtaisia maakunnan kannalta ja osakunnan ja maakunnan suhteen edistämisen kannalta.”⁸⁰⁵

Myös Satalinnan Säätiön toimintaa Jokela tarkastelee maakunnalliselta pohjalta. Hänen mukaansa säätiön tulisi suunnata toimintaansa myös muihin yliopistokaupunkeihin, kuten esimerkiksi Tampereelle.

”Lähtökohtani on se, että silloin kun Satakuntatalo rakennettiin se rakennettiin nimenomaan maakunnan lahjana Satakunnan opiskelevalle nuorisolle. Nyt kun korkeakoululaitos on hajautunut niin ainakin puolet satakuntalaisista opiskelijoista opiskelee muualla kuin Helsingissä. Tästä ajatuksesta lähtien olisi oikein, että resurssuja jaettaisiin. Minusta säätiöllä pitäisi pitkällä tähtäimellä olla mahdollisuuksia tällaiseen tukeen.

Ensimmäinen vaihe olisi keskustelu. Toinen vaihe edellyttäisi jo materiaalista tukea esim. niin että säätiö ostaisi huoneiston ja luovuttaisi sen pesämunaksi näille yhteisöille, jotta nämä sen ympärille voisivat perustaa asuntolan. Ajatuksen eteenpäin vieminen edellyttäisi aktiivista toimintaa pesämunan kasvattamiseksi. Tämä voisi tapahtua samalla tavalla kuin aikaisemmin – jatkuvasti turvautumalla maakunnan tukeen ja toimimalla myös itse niin, että kerätäisiin rahaa ja keksittäisiin uusia toimintamuotoja, jotka tätä asiaa tukisivat.”⁸⁰⁶

Osakunnalle uusi kuraattori

Osakunta oli syyskaudella jälleen uuden kuraattorin valinnan edessä. Vaalia valmistelevaan toimikuntaan valittiin Kari Ojala, Seppo Vahasalo, Tiinakaisa Honkanen ja koollekutsujana Tero Tuominen.⁸⁰⁷ Marraskuun kokouksessa osakunta pääsikin valitsemaan kuraattoria ja muita virkailijoita. Kokouksessa osakunnan emäntä Pekkala esitti kuraattoriksi Eeva-Liisa Haanpää. Marjanen puolestaan ehdotti, että henkilöt, jotka osallistuivat kuraattorin vaalin tiimoilta käyttyn kaksikossa ehdokkaina, olisivat myös vaalissa ehdokkaina. Keskusteluun osallistuneista Eeva-Liisa Haanpäästä, Seppo Sattilaisesta ja Jari Marjasesta tuli siten kokouksen päätyksen mukaisesti kuraattoriehdokkaita. Vaali käytiin suljettuna lippuäänestyksenä, ja äänitjakautuivat seuraavasti:

Eeva-Liisa Haanpää	37 ääntä
Jari Marjanen	7 ääntä
Seppo Sattilainen	7 ääntä
Tyhjiä	1 ääni

Osakunnan uudeksi kuraattoriksi tuli siten selvälä äänten enemmistöllä valituksi Eeva-Liisa Haanpää.⁸⁰⁸

Muitakin virkailijoita toki valittiin

Marraskuun kokous oli vaalikokous. Uusia virkailijoita valittiin jälleen tehtäviin. Osakunnan taloudenhoitajaksi valittiin Kaisa Aho kaksivuotiskaudaksi, sihteeriaksi Tero Tuominen, isänäksi Markku Tamminen, emännäksi äänestyksen jälkeen Kirsi Marja Elo ja historioitsijaksi Seppo Vahasalo. Osakunnan hallitukseen valittiin jäseniksi äänestyksen jälkeen Harrela, Wikki, Waahtera, Sattilainen, Tommila ja Patja sekä Satalinnan Säätiön hallitukseen niin ikään äänestämällä Tuominen, Wikki ja Vesamäki. Vaalikokouksessa valittiin myös osakunnan eri toimikuntien ja eri rahastojen jäsenet. Esimerkiksi Tiisalan rahastoon valittiin lääketieteen lisensiaatti Ritva Tiisala ja fil. yo Jari Marjanen.

Kokouksessa inspehtori Timo Tiusanen käytti puheenvuoron, jossa hän onnitteli uusia virkailijoit, korostaen virkailijoiden vastuuta, ei valtaa. Tiusanen totesi osakunnan koulivan opiskelijoita toisin kuin yliopisto, nimittäin huomaamatta. Inspehtori muisteli RUK:n yhteis-henkeä ja totesi sen säilyneen aina nykyisyyteen asti. Lopuksi Tiusanen toivoi, että osakunta-tehtävät toimisivat yhdis-täväänä tekijänä. Jälkeenpäin voisi saada tyydyttää siitä, että teki työnsä niin hyvin kuin osasi.⁸⁰⁹

Osakunta jakoi kokouksessa myös ystävyysmerkin ja muita kunnianosoituksia. Ystävyys-merkin sai Yrjö Jormanainen pyyteettömästä työstä osakunnan hyväksi. Harrastusmerkit puolestaan jaettiin harrastusmerkkitoimikunnan esityksen mukaisesti Päivi Bergmanille, Kari Ojalalle, Elise Pekkalalle, Tero Tuomiselle, Maija Waahteralle, Seppo Vahasalolle ja Aarne Vesämälle. Seppo Sattilainen kannatti lämpimästi tehtyä ehdotusta.⁸¹⁰

Vuoden 1983 ja 1982 isännät, vasemmalta Markku Tamminen ja Seppo Vahasalo, vaihtamassa vallan merkkiä, isännän sauvaa. Kuvaaja Tero Tuominen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Sääntömuutosasia puhutti

Yliopiston rehtori oli palauttanut osakunnan uudet säännöt takaisin. Asia oli ensimmäistä kertaa esillä jo syyskuun kokouksessa, mutta tuolloin se päättiin siirtää käsiteltäväksi lokaan varsinaiseen kokoukseen.⁸¹¹ Tällöin asiaan puututtiin neljännessä pykälässä. Kuraattori esitti, että kokous myöntäisi inspektorille puheoikeuden kokoukseen. Asia hyväksyttiin yksimielisesti. Kuraattori kertoi tilaisuudesta jossa Helsingin yliopiston rehtori Nils Oker-Blom oli keskustellut osakuntien edustajien kanssa. Kohta, jonka mukaan inspektorilla ei ole kuin läsnäolo-oikeus kokouksissa, tultaneen poistamaan. Voimaan jäisi siten asetuksen mukainen olotila. Tällöin inspehti valvoo osakunnan toimintaa, ja voinee näin myös osallistua kokouksiin riittävän tehokkaasti. Rehtori ei myöskään pitänyt kohdasta, jonka mukaan kuraattori ei ole automaattisesti hallituksen puheenjohtaja. Tässä asiassa rehtori oli kuitenkin pyöränyt kantansa kun sitä oli hänelle tarpeeksi hyvin perusteltu. Lopuksi Haanpää ehdotti, että sääntömuutostoimikunta ryhtyy uudelleen työhön, jotta säännöt saadaan muutetuksi uuteen uskoon neuvottelutulosta vastaavaksi. Tämän jälkeen inspehti Tiusanen käytti puheoikeuttaan kertoen, ettei ollut täysin selvillä sääntömuutosprosessin etenemisestä. Hänen ei nimittäin ollut mukana itse valmistelutyössä tai neuvotteluissa. Inspehti oli kuitenkin saanut sen käsityksen, että rehtori Oker-Blom toivoi yhtenäisyyttä eri osakuntien sääntöihin. Tiusanen toivoi, että tämä seikka huomioitaisiin, ja säännöt käytäisiin uudelleen huolella läpi. Haanpää esitti, että korjattuihin sääntöihin liitetään lähete, mistä tehdyt muutokset käyvät ilmi. Jari Marjanen tiedusteli, onko asetus osakunnista kenties muuttumassa. Vuoden 1937 asetuksen mukaan inspehti johtaa osakunnan toimintaa, mutta vuoden 1967 asetuksessa tästä on pyritty pois. Näin muutokset, joihin pyrittiin, sotivat kenties asetuksen henkeä vastaan Marjanen pohti. Hänen käsityksensä oli, että inspehtorin tulee johtaa kokouksia vain tarvittaessa. Keskustelua herätti myös yliopiston rehtorin rooli. Marjasen mukaan rehtorin määräilevä asenne osakuntaan ei ollut hyväksi eikä henkilökohtaisia haluja saanut päästää määräilemään osakunnan sääntöjä. Sääntöuudistus päättiin jättää toimikunnan harteille.⁸¹² Seuraavan kerran osakunta kokoontui käsittelemään asiaa ylimääräiseen kokoukseen 25.11.1982. Vaikka tilaisuutta oli mainostettu ja painostettu tärkeänä osakunnan tulevaisuuden kannalta oli saapuvilla ainoastaan 20 osakuntalaista. Luku on hyvin samankaltainen verrattaessa muidenkin kokoustenvsanottajamääriä. Vain virkailijavaalikokoukset ovat perinteisesti kiinnostaneet runsaampakin osakuntalaisjoukkoa.

Ylimääräinen kokous eteni kuraattorin lukiessa sääntöjä pykälä pykälältä. Edelleenkään Jari Marjanen ei saanut vaihdettua suomalaista yhteiskuntaa isänmaaksi. Ensimmäinen luku tuli siten hyväksytyksi toimikunnan esittämässä muodossa. Keskustelua käytettiin edelleen niin sisällöstä kuin sanamuodoistakin. Ohjesäännön muutosesitykset annettiin seuraavan kokouksen huoleksi.⁸¹³

Muutosprosessin tärkeyttä kuvastaa se, että pöytäkirja luettiin tällä kertaa poikkeuksellisen huolellisesti. Pöytäkirjan tarkastajat Jari Marjanen ja Olli Holma löysivät asiasta huomautettavaa. He totesivat, ettei Marjanen ollut tehnyt kokouksessa muutosesitystä suomalaisen yhteiskunnan korvaamista isänmaalla vaan asia oli ilmaistu kirjattavaksi toivottuna kannan-

ottona.. Tämän lisäksi muutamat sanamuodot ja muotoseikat eivät tarkastajien näkemyksen mukaan täysin vastanneet kokouksen kulkua.⁸¹⁴

Muutosprosessi ei kuitenkaan loppunut vielä tähänkään. Asiaan palattiin osakunnan joulukuun varsinaisessa kokouksessa. Tero Tuominen ehdotti, että säätöjä muutettaisiin edelleen siten, että hallituksen koko tulisi paremmin käytännön toiminnan vaatimuksia vastaavaksi. Hallitukseen kuuluivat isäntä, emäntä, sihteeri, tiedotussihteeri, 4 osakunnan valitsemaa jäsentä ja luonnollisesti hallituksen puheenjohtaja. Jari Marjanen kannatti tehtyä ehdotusta. Inspektori Tiusanen puolestaan puolusti toimikunnan tekemää työtä. Todettiin ettei uusilla säännöillä olisi kiirettä, joten niiden voimaantulo voitaisiin siirtää vuoden 1984 alkuun. Äänestettiin siitä, hyväksytäänkö edellisessä kokouksessa hyväksytyt säännöt toisen kerran. Tulos oli jaa 7, ei 22. Varsinaisista muutoksista keskusteltaessa olivat esitykset hallituksen koosta ja päättövaltaisuuden lukumäärärajasta sekä virkailijanimikkeistä (tiedotussihteerin apulaisesta mainossihteeri ja sihteeristä pääsihteeri). Kokous hyväksyi tehdyt muutokset lähes yksimielisesti. Ainoastaan mainossihteeristä käytti käsianestys, jossa Tero Tuomisen tekemä muutosesitys voitti. Muuten osakunta päätti lopulta hyväksyä uudet säännöt sellaisenaan kuin edellisessä ylimääräisessä kokouksessa oli esitetty. Ohjesäännön muutokset siirrettiin periaatepäätöksellä seuraavaan kokoukseen.⁸¹⁵ Pitkä ja moninainen prosessi oli vihdoin saatu päätökseen. Uusitut ja korjatut säännöt jäivät odottamaan rehtorin vahvistusta.

Kerhotoiminnasta

Osakunnan kerhotoiminta oli vuonna 1982 edelleen voimakkaasti aktivoitumassa. Osakunnan hallitus kirjasi vuoden 1982 ensimmäisessä kokouksessaan perustetuksi kolme uutta kerhoa. Ne olivat Lappuklubi, Lapinrinteen Seudun DX-kuuntelijat (LSD) ja Yökerho. Hallitus perehdytti kerhojen sääntöihin ja hyväksyi ne yksimielisesti mitä Lappuklubiin ja DX-kuuntelijoihin tulee. Yökerhon säännöistä jouduttiin keskustelemaan pitkäänkin, mutta lopulta hallitus päätyi yksimielisesti esittämään kaikkien kolmen kerhon sääntöjen lopullista hyväksymistä osakunnan varsinaisessa kokouksessa. Vanhoista kerhoista toimintamäärärahoja anoivat luonto-, kamera-, juristi- ja musiikkikerho.⁸¹⁶

Mitä uudet kerhot sitten tavoittelivat?

Lappuklubin perustamisen kimmoke oli Satakuntalaisen Osakunnan vaisu osallistuminen kehitys- aputoimintaan. Kerho anoi rahaa tarvikkeisiin ja keskustelutilaisuuksiin. Tarvikkeisiin kuulivat villakangaslaput, joista ommeltiin peittoja. Näistä oli tarkoitus toimittaa Intiaan Emmaus Ystävät ry:n kautta. Lappuklubin määräraha-anomuksen oli allekirjoittanut Päivi Bergman.⁸¹⁷

Yökerho oli jäsenmäärältään pieni. Sen palvelut kuitenkin ”kattavat koko osakuntapopulaation”, kuten kerhon toimintasuunnitelmasta käy ilmi. Siihen oli kirjattu myös toiminnallinen tavoite: ”pitää osakunta kaljoissa koko kevään”. Määräraha-anomus ja toimintasuunnitelma on otsikoitu ”DSHET - OSAKUNTA OTTAA”. Kerhon puuhamehenä oli mm. Seppo Sattilainen.⁸¹⁸

14.3.1982 Kampin Karjut osallistuvat Akateemisen kyykän MM-kisoihin. Joukkueessa Jukka Aaltonen, Markku Tamminen, Heikki Wikki ja Tero Tuominen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

LSD keskittyi nimensä mukaisesti DX-kuunteluun. Kerhon tavoitteena oli lisäksi esitellä osakuntalaissille DX-kuuntelua. Varoja anottiin antennin rakentamista varten. Kerhon puheenjohtajana toimi Arto Nurmi ja sihteerinä Jari Marjanen.⁸¹⁹

Osakuntaan perustettiin syksyllä 1982 vielä yksi uusi kerho, nimitäin **Satakuntalaisen Osakunnan Tarkk' Ampujat**. Hallitus päätti suosittaa sen säätöjen hyväksymistä.⁸²⁰ Kuten tuli todettua myös ”vanhojen” kerhojen toiminta oli varsin aktiivista. Erityisen aktiivinen näyttää vuonna 1981 olleen luontokerho. Se teki retkiä mm. talvipuutarhaan, jossa tutustuttiin mm. eksoottisiin kasveihin ja undulaatteihin. Kerholaiset bongailivat lintuja Sipin mökillä ja tekivät perinteisen yöretken Viikkiin kuuntelemaan laululintujen musikaalista antia. Retkelle osallistuneet viisi aktiivista kerholaisista bongasivat satakielen, ruokokerttusen, kehrääjän ja ruisräkän. Muista paitsi kehrääjästä saatiin ainoastaan kuulohavainnot. Myös Eläinmuseon (nykyinen Luonnontieteellinen Museo AA) kokoelmat kiinnostivat. Luontokerhon ja osakunnan aktiiveihin lukeutunut Arto Nurmi esitti kerhon järjestämässä dia-illassa mainion kuvasarjan biologian opiskelusta. Myös tähtien maailma kiehtoi, ja kerholaiset tekivätkin ”Star Trek” -reissuja observatorioon.⁸²¹

Satakuntaravintolan opiskelija-alennukset

Osakuntalaissa oli omassa talossaan myös oma ravintolansa. Osakuntalaissa oli mahdollisuus saada alennusta annosten hinnoista. Alennuksen suuruus ei kuitenkaan ollut kaikkien mielestä tarpeeksi suuri, sillä asia nousi esille hallituksen kokouksessa 8.2.1982. Hallituksen jäsen Holma ehdotti jäsen Vesämäen kanssa käymänsä keskustelun pohjalta, että hallitus antaisi kannanoton Satakunta-ravintolan osakuntalaissalennuskupongeilla saatavan edun nostamisen

ja yo-korttialennusajan pidentämisen puolesta. Asiasta keskusteltaessa *civis* Heikki Wikki totesi kuponkiedun nostamisen olevan Satalinnan Säätiön hallituksen kokouksen asialistalla. Säätiön hallituksen opiskelijajäsenet aikoivat ehdottaa alennuksen korottamista neljästä kuuteen markkaan aikana, jolloin valtion tukea ei saada.

Ajasta, milloin yo-kortilla saa valtion tukemia lounaita päätää opetusministeriö, jolta Satalinnan Säätiö anoo pidennystä tähän aikaan. Anomuksen tueksi kerätään adressi, johon toivotaan mahdollisimman monien osakuntalaisten ja ravintolaa käyttävien muiden opiskelijoiden allekirjoituksia. Asiaa ryhtyi hoitamaan *civis* Wikki neuvoteltuaan ensiksi toiminnanjohtaja Kauko Malmin kanssa.⁸²²

Vuosijuhlan jatket puhuttivat hallituksen kokousta 5.4.1982. Jatkoille oli osallistunut muitakin kuin varsinaisen juhlan illalliskortin lunastaneita. Tämä oli ristiriidassa hallituksen edellisen kokouksen päätösten kanssa⁸²³. Jos tällainen tilanne jatkuu, tulisi jatkoille määrätä Sattilaisen mielestä erillinen pääsymaksu. Lisäksi valvontaa vaadittiin ja peräänskuulutettiin. Juhlamestarit kuitenkin perääntyivät valvonnasta ja vastuusta ilmoittaen kannattavansa ns. avoimien ovien politiikkaa. Taloudenhoitajalla puolestaan oli asiasta käsitys, että juhlamestarilla on vastuu jatkoille kutsumista vieraista ja sitä myöden vastuu jatkojen valvonnasta. Hän ihmetteli puheenvuoronsa yhteydessä, miksei hallituksen edellisen kokouksen päätöstä suljetuista jatkoista oltu noudatettu. Keskustelun kuluessa esiintyi mielipiteitä laidasta laitaan. Eräs hallituksen jäsen katsoi muiden osakuntien jäsenten osallistumisen jatkoille pilanneen ne satakuntalaisten osalta. Väkeä oli useammankin keskusteluun osallistuneen mielestä ollut liikaa. Keskustelun viimein päättyy ei hallitus päässyt tekemään mitään varsinaista päätöstä. Se vain totesi, että tulevaisuudessa vastuuksymykseen on vastaavissa tilanteissa kiinnitettävä enemmän huomiota ja suunnittelu on toteutettava paremmin.⁸²⁴

Osakunnan juhliminen otettiin hallituksessa esiin myöhemminkin vuoden 1982 kuluessa. Jos vuosijuhlien jatkoilla oli ollut liikaa väkeä, niin 11.10.1982 kokoontunutta hallitusta puhutti varapuheenjohtaja Seppo Sattilaisen julkituoma huoli osakuntalaisten heikosta osallistumisesta talon juhliin. Puheenvuorossaan hän ihmetteli myös fuksien vähäistä määrää. Sattilainen ehdottikin, että osakunta järjestäisi eraänlaiset varjoehdot, joihin osakuntalaiset tuntisivat suurempaa motivaatiota tulla. Syntyneessä keskustelussa kävi kuitenkin ilmi, ettei fuksitilanne ollut niin synkkä kuin kokouksen puheenjohtajana toiminut Sattilainen asian näki. Todettiin myös fuksiaisten ja Ehtoon väisen viiveen saattaneen fuksit paremmin mukaan osakunnan toimintaan. Juhlaintanon laimeus havaittiin myös koko kokouksen toimesta. Lääkkeeksi tarjottiin kokonaan uutta juhlaa jonka nimaksi tulisi ”Satonkorjuujuhlat”. Näissäkin olisi tarjolla perinteistä satakuntalaista ruokaa, kuten lapskoussia ja väskynäsoppaa. Juhlan hengeksi haluttiin ”hyvä meininki”. Niiden hinta haluttiin pitää kurissa eli noin 25 – 30 markassa. Vastuu juhlien järjestämisestä annettiin osakunnan isännälle ja lallille.⁸²⁵

Vuonna 1982 osakunnan suunnittelema Satakunta XIX -sarja oli edelleen ”vaiheessa”. Hallituksen kokous 25.10.1982 velvoitti Jari Marjasta toimimaan toimituskunnan koollekutsumiseksi, jotta asia edes hieman etenisi. Toimikunta ei ollut kokoontunut. Kulttuurirahasto oli tukenut hanketta 8 000 markalla, joskin tarvittava summa oli 30 000 markkaa.⁸²⁶ Toimituskunnan koollekutsuja Marjanen anoi kuitenkin kirjelmässään osakunnan hallituksen

kokoukselle (22.11.1982) jatkoikaa toimituskunnan koollekutsumiselle. Sitä ei kuitenkaan katsottu suopein silmin, vaan päätteliin, ettei ole enää syytä hetkeäkään lykätä toimituskunnan yhteen saattamista.⁸²⁷ Vuoden 1982 aikana ei osakunnan hallitus kuitenkaan enää palannut Satakunta XIX teoksen toimittamiseen.

Satakuntatalo 30 vuotta

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan opiskelijoiden ylpeys Satakuntatalo täytti vuonna 1982 30 vuotta. Juhlan kunniaksi julkaistiin osakunnan lehden Karhunkierroksen erikoisnumero. Sen päätoimittajana oli 1980-luvun pitkääikainen ja monipuolin osakunta-aktiivi Jari Marjanen. Päätoimittajan viestissään ”*Fugit irreparabile tempus*” Marjanen kirjoittaa Satakuntatalosta mm. seuraavaa:

”Osakuntamme toimitalo on monen tämän lehden lukijan nykyinen tai entinen asuinpaikka, oma Satakuntatalomme on jo 30-vuotias. Karhunkierros haluaa omalta osaltaan juhlistaa tapahtumaa tavallista komeammalla asullaan. Juhlista huolimatta toiminta osakunnassa ja Satalinnan Säätiössä jatkuu arkisissakin merkeissä. Satakuntatalon peruskorjauskaan ei ole vielä toteutunut; tullessaan se vaatinee monelta ainakin kärsvällisyttä.”⁸²⁸

Osakuntalaisten enemmistön passiivisuus on huolestuttanut aktiiveja koko osakunnan olemassaolon ajan. Silloin tällöin tähän osakuntatoimintaa vaivaavaan ilmiöön on puututtu puheissa ja kirjoituksissa. Myös edellä mainitussa osakuntatalon juhlan kunniaksi julkaistussa lehdessä Tiinakaisa Honkasalo kirjoitti otsakkeella ”*Tarinaa syrjäänvetätyville pessimistipassivistille*”. Hänen sanomastaan olen poiminut mm. seuraavaa:

”Osakunta ei ole pelkästään hieno akateeminen byrokratialaitos, vaan ennen muuta *opiskelijoiden leikkipaikka* (kursivointi Honkasalon), myös mahdollisuksien paikka. Siksi emme vieroksu ns. kankeita juhliaakaan, vaan rynnime avoimin mielin juhlallisuuksiin, opettelemme pukeutumaan hassun fiinsti. Nautimme joskus koreilusta ja käytöstavoista, puheista ja syömisenstä. Kaiken arkirealismin uhallakin!”⁸²⁹

Honkasalo kehuu Satakuntatalon tarjoamia erilaisia mahdollisuuksia ja osakuntahuoneistoa. Hän kehottaakin osakuntalaisia aktiivisuuteen. Kirjoitus päättyy seuraavasti:

”... Onhan hullua, että toiset odottavat valmista ohjelmointia. Jotkuthan aina ovat toiminnan takana. Osakunta elppyy. Uutta on ilmassa. Mikä ettemme loikkaisi mukaan?”⁸³⁰

Oman panoksensa aktiivisuuden puolustamiseen antoi myös nimimerkki ”Pienten puolesta parturia vastaan”. Hän puolestaan luonnehti asiaa seuraavin sanoin:

”Ja vielä yksi asia Sinulle, joka aiot vetäytyä tästäkin urakasta syrjään vain sillä perusteella, että

toimikoot ne rohkeammat, ole kiltti ja edes yrityä. Itsensä voittaminen on niin kiva asia, että älä jätä sitä kokematta. Niinhän minäkin ajattelen tätä naputellessani.”⁸³¹

Lehdessä on myös osakunnan inspektorin, professori Timo Tiusasen laatima kirjoitus ”Kohti uutta sysäysvaihetta – osakunnan historiaa ja tulevaisuutta”. Hän kuvaa siinä mm. Satakuntatalon syntyvaiheita. Aihetta on käsitellyt Tapio Horilan historiateoksessa ja myös lyhyesti tämän teoksen sivuilla, joten en tässä puutu siihen tarkemmin. Tiusanen kirjoitti sysäysvaiheista osakuntatalon historiassa, sen esihistoriassa ja rakennusvaiheessa. Inspektorin mukaan talo oli rakennettu tuleville sukupolville. Kukaan ei ollut rakentanut sitä ”itseään varten”. Talon merkitystä satakuntalaisille juurille Tiusanen piti tärkeänä. Mutta inspektori ei paneutunut vain menneeseen, vaan loi myös katseen tulevaan. Hän kirjoitti:

”Toiseksi: en malta olla kysymättä, muita ja itseltäni, eikö nyt olisi otollinen hetki panna alulle uusi sysäysvaihe Satakuntalaisen Osakunnan historiassa. Vaihe, joka kiteytyisi joko aineeksi tai hengeksi; vaihe, joka olisi uudella tavalla aatteellinen, jota muuta kuin omaan lyhyen tähtäimen taloudelliseen etuun liittyvää ponnistusta.

Ei niin, etteikö Osakunta edelleenkin toimisi hilpeän yhdessäolon, hyvien harrastusten ja sosiaalisen hyvinvoinnin merkeissä, niin kuin kaikki vanhemmat osakuntalaispolvet ovat tehneet. Mutta niin, että mukana olisi myös työtä tulevien osakuntalaispolvien ja koko maakunnan yhteiseksi parhaaksi, työtä, joka antaisi meille itsellemme senlouonteista henkistä tydytystä, jota voi tuottaa vain pyyteeton toiminta tärkeäksi kokemamme aatteeen hyväksi.”⁸³²

Tiusanen pohtii kirjoituksessaan myös Satakunnan läänin perustamista mm. läänin ja maakunnan rajanvetoon liittyvän problematiikan kannalta. Inspektori uskoi vakaasti läänin syntyn.⁸³³

Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja Kauko Malmi tarkastelee lehdessä talon menneisyyttä lähinnä säätiön talouden kannalta. Hän ottaa varovaisesti kantaa myös Satakuntatalon tulevaan remonttiin. Jotain ”aateellisempaakin” Malmin kirjoituksesta sentään löytyy:

”Satakuntatalon säilyttäminen asumiskäytössä koetaan satakuntalaisten opiskelijoiden keskuudessa tärkeäksi. Uskon, että samoin on vielä tulevaisuudessakin. Uusia asuntoloita Helsingin keskustaan ei juuri pystytäne enää rakentamaan. Tämä parantaa Satakuntatalon arvoa sekä osakunnan jäsenten, että talon asukkaiden piirissä.”⁸³⁴

Kaikki satakuntalaiset eivät suhtautuneet myönteisesti esitetyn läänin perustamiseen. Hankkeeseen kriittisesti suhtautuviin lukeutui osakunnan entinen kuraattori Antti Kotiranta. Hän kirjoitti juhlajulkaisuun otsikolla ”Mietteitä Satakunnan hävittämisestä”. Hän näki läänin kuntarajat ja koko uusien läänien perustamisunnitelman Satakunnan kannalta ongelmallisena. Suurin huoli Kotirannalla oli maakunnan kohtalosta lääniproblematiikan keskellä. Hän toivoi, että hanketta harkittaisiin huolella, ettei lopputuloksesta tarvitsisi myöhemmin todeta:

”Piäleen meni ninku Lavian plikan pusun eteisen seinään!”⁸³⁵

Osakunnan maakunnallisesta aktiivisuudesta osoituksena oli lehdessä kuvaus osakunnan mukanaolosta 13.6.1982 Raumalla järjestetyssä tilaisuudessa, jossa avattiin Hj. Nortamon nimikkokatu. Yhtenä juhlan näkyvistä esiintyjistä oli osakunnan inspehtori Timo Tiusanen.⁸³⁶

Satakuntaravintola ärsytti juhlajulkaisun sivuillakin

Osakuntalaisten oma Satakuntaravintola on useimmin vihastuttanut kuin ihastuttanut. Yleensä juhlajulkaisujen tekstin sävy on ylevää, mutta käsittelyssä Satakuntaravintolaa kritiikin sanat kirvoittivat tekstiä. Pirkko Harrela kirjoittaa ravintolasta jutussaan ”Pesistä ja munista” seuraavasti:

”Tällainen hanke olisi esimerkiksi Satakuntatalon ravintolan saattaminen kannattavaksi eli varojen hankkiminen ravintolan täydelliseen remonttiin. Säätiö ei ole valmis panemaan tikkua ristiin ravintolan hyväksi. Säätiö on nyt se, joka ei ota riskiä.

Nykysellään kuppilamainen, nuhju ravintola ei pysty missään tapauksessa kasvattamaan liikevaihtoaan. Mikäli ravintola saataisiin tuottavaksi – tällöin sekä interiörin että menun uusiminen olisi tarpeen – paransivat todennäköisesti myös mahdollisuudet vuokrata juhlasalia. Hyöty olisi moninkertainen ja se voitaisiin käyttää satakuntalaisuuden ylläpitämiseksi, ja kehittämiseksi.”⁸³⁷

Ravintolan ongelmat puhuttivat osakuntalaisia vielä useammankin kerran. Vasta 1990-luvun lopussa ongelma sai vihdoin ratkaisunsa.

Vuosi 1983

Vuoden 1983 historioitsijan Seppo Vahasalon dokumentointi oli erityisen ansiokasta ja siksi jälkipolville on säilynyt hyvä kuva osakunnan arjesta kyseisenä vuonna. Vuosi 1983 oli muutenkin varsin tapahtumarikas Satakuntalaisen Osakunnan historiassa.

Tammikuun kokous hyväksyi viimein pitkällisen säätömuutosprosessin lopputuloksen. Toisessa käsittelyssä oli edelleen esillä säätöjen voimaansaattamisen lykkäys vuoteen 1984, mutta tämä civis Harrelan tekemä esitys ei saanut kannatusta. Niinpä osakunta saattoi toisessa käsittelyssä hyväksyä säänöt lopullisesti.⁸³⁸

Hallituksen kokoonpanossa tapahtui heti tammikuussa muutos, sillä Seppo Sattilainen joutui luopumaan luottamustehtävästäen ”ylivoimaisten esteiden” vuoksi. Sattilainen oli muuttanut toiselle paikkakunnalle, joten täysipainoinen työskentely osakunnan hallituksessa olisi ollut vaikeaa. Hänen tilalleen hallituksen valittiin yksimielisesti Ulla Tommilan esityksestä Matti Velhonoja.⁸³⁹

Seppo Sattilainen perusteli eroaan kirjeellä, jonka hän oli osoittanut osakunnan kuraatorille. Kirje osoittaa tekijän mielestä hyvin ”sattilaismaista” huumoria. Sen perustelut alkavat seuraavasti:

"Hyvä kuraattorimmeli! Esittäisitkö osakunnan hallitukselle seuraavaa. Koskapa olen onnistunut myymään itseni Keski-Lahden seurakunnalle peräti pitkähköksi aikaa, olen estynyt hoitamaan eräitä osakunnan minulle antamia luottamustehtäviä."⁸⁴⁰

Osakuntahuoneiston remontoiminen nousi esille heti vuoden 1983 alkaessa. Remonttia oli pohdittu jo aikaisemmin, mutta vasta nyt ryhdyttiin tuumasta toimeen. Hallitus oli käsitellyt asiaa edellisen vuoden viimeisessä kokouksessa, jossa osakuntahuoneiston kunto oli todettu huonoksi.⁸⁴¹ Asiassa päätettiin kääntää Satakuntataloa hallinnoivan Satalinnan Säätiön puoleen. Hallitus oli antanut osakunnan varsinaiselle kokoukselle tehtävän valita komitea ideoimaan korjaukset ja tekemään esitykset. Tammikuun kokouksessa mainitti komitea sitten valittiin. Sen koollekutsujaksi tuli Harrela, muiksi jäseniksi kokous valitsi Velhonojan, Tommilan sekä osakunnan isännän Tammisen.⁸⁴²

Ryhmä osakuntalaisia oli ollut vastaanottamassa uutta vuotta 1983 Sipin mökillä. Historioitsija Seppo Vahasalon ansiokas toimintakertomus vuodenvaihteen ajalta (28.12.1982 – 26.1.1983) aloittaa retken kuvaukseen seuraavin sanoin:

"Huolimatta eräiden pahanilkkisten henkilöiden panettelevasta ennakkomainonnasta, kognainen lauma osakuntalaisia päätyi viettämään uutta vuotta Sipin mökille."⁸⁴³

Kuvauksesta päättellessä retki Sipin mökille oli onnistunut. Kun tupa oli saatu lämmityksi, paransivat isäntä ja civis Ojala mökin "puuseen" käyttömukavuutta hautaamalla siellä sijainneen ampiaispesän läheiselle peltotielle. Ampiaisvainaiden muistolle vietettiin sitten hiljainen hetki, johon osallistuivat pesän hävittäjien lisäksi cives Novari ja Marjanen.

Totuttuun tapaan uusi vuosi vastaanotettiin saunailla. Perinteisen suomalaisen tavan mukaan muutama satakuntalaisosakuntalainenkin uskaltautui lumeen peuhamaan. Ongelmallista oli ainoastaan se, että vain peuhajilla oli jonkinmoinen havainto lumihangesta. Vuoden vaihtumishetkellä osakunta juhlisti virkailijoiden vaihtumista osakunnan virallisilla raketeilla, noitapilleillä ja tykinlaukauksilla. Kokonaisuudessaan tempaukseen osallistui kymmenen henkeä, jotka myös yöpyivät mökillä. Heidän lisäkseen siellä piipahti vielä kuusi henkeä. Vierailijoista viimeinen, civis Aaltonen sai toimintakertomuksen mukaan:

"... osakunnan subventoimista muonavaroista runsaat tervehdykset koiraalleen, ruoka kun ei uudenvuodenpäivänä syystä tai toisesta maistunut mökkiläisille."⁸⁴⁴

Kokonaisuudessa voidaan ainakin tekijän tulkinnan mukaan katsoa uudenvuodenretken olleen menestyksekäs ja hauska.

Osakuntalaisilla oli ollut yllättäviä vaikeuksia löytää vuosijuhlaesitelmöistijää vuodelle 1983. Lopulta valituksi tuli osakunnan entinen pitkääikäinen aktivisti apulaisprofessori Seikko Eskola.⁸⁴⁵ Samaisessa helmikuun kokouksessa vahvistettiin osakuntaan perustetun uuden kerhon, valtiotieteellisen kerhon säännöt.⁸⁴⁶

Yhteistyötä muiden osakuntien kanssa – uusi avaus

Satakuntalaisella Osakunnalla oli historiansa kuluessa ollut paljon yhteistyötä muiden osakuntien kanssa. Kuusikymmenluvulla sitä tehtiin erityisesti pohjalaisosakuntien kanssa. Seitsemänkymmentäluvun punahunnun alla ei yhteistyötä juurikaan tehty. Yhteistyön jälleenalkaminen ajoittui 1980-luvulle, siis osakuntatoiminnan renessanssin vuosikymmenelle. Uusi yhteistyökumppani oli Wiipuriainen Osakunta (WiO).

Osakuntien välinen yhteistyö kantoi hedelmää bailujen merkeissä. Ensimmäiset SaWi-bailut eli perjantain ylioppilastanssit järjestettiin 28.1.1983. Synnytystuskat olivat kuitenkin toimintakertomuksen mukaan kovat. Esimerkiksi Helsingin Sanomat oli sotkenut kalliin ilmoituksien paikan, muusikoiden kalenterimerkinnät ontuivat ja DJ:n saadessaan laitteistot kuntoon oli paikalla, puoli tuntia aiotun alkamisajankohdan jälkeen, vielä enemmän järjestysmiehiä kuin tanssijoita. Loppujen lopuksi tilaisuus onnistui. Vahasalon laatiman toimintakertomuksen mukaan lippansa lunastaneet 112 tanssijaa todella olivat tilaisuudessa viihdyneet Toisiin SaWi-bailuihin 11.2.1983 oli vielä parempi menestys. Paikalla oli 132 maksanutta osallistujaa.⁸⁴⁷

Leningradin retki

Osakuntalaiset tekivät 11. – 13.2.1983 retken Neuvostoliiton entiseen pääkaupunkiin Leningradiin. Yhdennentoista päivän aamuna kello viisi lähti Satakuntalon edestä 29 hengen retkue matkalle Historioitsija Vahasalo ei itse osallistunut retkelle, joten hänen kuvaauksensa perustuu ”enemmän tai vähemmän hämärtyneisiin silminnäköjöiden muistikuviin”. Rajamuidollisuudet kestivät Vaalimaalla kolme tuntia. Joukko ei kuitenkaan vielä päässyt viranomaisista eroon, sillä erääät retkelle osallistuneet osoittelivat miliisiautolle keskisormaan. Muuten porukka tunkeutunut mustan pörssin kauppias ajettiin tiehensä. Retkue majoitui Leningradissa Moskova –hotelliin. Kulttuurinnälkäiset pääsivät tutustumaan balettiin ”Antonius ja Kleopatra”. Muu kuin kulttuurinnälkä puolestaan tyydytti gruusialaisella viinillä ja ruualla. Joidenkin ”kaluunakauhuisten” mielestä retken ehdoton kohokohta oli seurata korkea-arvoisten upseerien etuilua paikallisessa jäätelöbaarissa rommijäätelö ja samppanja nautiskellen. Paitsi tavalliseen leningradilaiseen katuelämään retkue tutustui myös Iisakin kirkkoon ja Baku- ja Sapko-vintoloihin.

Tyypilliseen satakuntalaiseen tapaan osakuntalaiset käyttäytyivät hyvin saaden siitä oppilaista kiitosta. Myös matkan johtajana toiminut *civis Penttilä* saattoi olla tyytyväinen niin matkalaisiin kuin itse matkaankin. Matkalaisillaan ei ollut kertoman mukaan valittamista matkanjohtajansa suhteen.

Osakuntalaiset vakuuttivat käynnin erilaista yhteiskuntajärjestelmää edustaneessa maassa olleen erittäin vaikuttavan. Tästä osoituksena olivat runsaat tuomiset, kuten flunssa, vatsatauti, limput, pullot ja Lenin-merkit.⁸⁴⁸

Vuosijuhlaan liittyvää

Kuten jo aiemmin oli todettu, valittiin Seikko Eskola vuosijuhlan esitelmän pitäjäksi.⁸⁴⁹ Kunnianauhatoimikunnan esityksen mukaisesti osakunta päätti myöntää nauhan osakunnan uudelle inspektorille professori Timo Tiusaselle. Osakunnan ystävyysmerkin saaja Yrjö Jormainen päättiin kutsua vuosijuhlaan ilman maksua.⁸⁵⁰

Osakuntahuoneiston kuntoon oli kiinnitetty huomiota. Hallituksen kokous 15.12.1982 oli velvoittanut varsinaista kokousta toimimaan. Tämä olikin valinnut toimikunnan valmistelemaan asiaa.⁸⁵¹ Remonttitalkoot järjestettiin 5.3.1983. Toimikunta järjesti maalaustalkoot, joissa emännän valmistaman hernesopan voimalla seitsemän osakuntalaista telasi vaaleata maalia nuhraantuneen Kiltasalin seinään ja kirkivan oranssiseen hissinvälikköön. Lopputulos oli historioitsijan mukaan valoisa, mutta vähän aneemisen näköinen.⁸⁵²

Osakunta valmistautui huolella tulevaan tavallista merkittävämpään vuosijuhlaan, 330-vuotisjuhlaan vuonna 1984. Huhtikuun kokouksessa valittiin päätoimittaja ja ilmoitushankkija sen kunniaksi julkaistavalle Juhlakarhunkierrokselle. Hallitus oli esittänyt ratkaisua erillisestä päätoimittajasta ja ilmoituksen hankkijasta ko. lehdelle. Jari Marjanen esitti päätoimittajaksi Tero Tuomista. Tuominen puolestaan esitti Marjasta ilmoitusten hankkijan tehtävään. Muita ehdokkaita tehtäviin ei ollut, joten edellä mainitut henkilöt valittiin kokouksessa yksimielisesti virkoihinsa. Marjasen vastuulle tuli ilmoitushankinnan ohella vastuu lehden taloudesta. Kokous katsoi, että lehden toimihenkilölle tulisi maksaa kunnollinen korvaus kuluista. Hallitus velvoittiin päättämään asiasta tarkemmin.⁸⁵³

Kesällä 1983 osakunta päätti tehdä retken Hämeenkyröön. Sen ajankohdaksi valittiin Panu Rajalan suosituuksesta 19.6.1983. Tuolloin oli mahdollista seurata Yrjö Koskisen elämästä kertovaa näytelmää. Retken valmistelijaksi valtuutettiin osakunnan maakuntapoliittinen toimikunta yhdessä isännän kanssa. Tiedottamista varten suunniteltiin mini-karhunkierros-ta.⁸⁵⁴ Kesäretkestä ei kuitenkaan tullut mitään, koska sekä järjestäjiltä että osallistujilta puuttui syvempi innostus asiaan.⁸⁵⁵ Syyskauden alussa osakunta joutui jälleen valitsemaan uuden jäsenen hallitukseen. Tammikuussa Seppo Sattilaisen tilalle valittu Matti Velhonoja luopui paikastaan ja hänen tilalleen valittiin Merja Salmi.⁸⁵⁶

SaWi-bailuista keskustelua

Osakunnan kokous päätti 29.9.1983 siirtää SaWi-bailutilin käyttöoikeuden Markku Tammselta Mikko Ohelle. SaWi-bailutuottojen käyttö herätti vilkasta keskustelua. Esitettiin, että rahat tulisi sijoittaa pörssiosakkeisiin. Kokous kuitenkin katsoi, ettei kovalla työllä ansaittua rahaa saanut käyttää pörssipeliin vaan se piti antaa osakuntalaisten hyödyksi. Esillä oli videoiden sekä toisen väritelevision hankkiminen. Pörssimahdollisuuskiin esiintyi keskustelussa, sillä Kansallis-Osake-Pankin osakeanti oli käynnissä. Pohdittiin mahdollisuutta sijoittaa rahat ensin enakkokerkintään ja sitä kautta saavuttaa voittoa sijoitetulle pääomalle. Voittorahat sijoitettaisiin videoon tai televisioon. Päättiin tutkilla täitä mahdollisuutta.⁸⁵⁷

Sääntömuutosasia ei mene millään läpi

Helsingin yliopiston rehtori palautti jälleen osakunnan uudet säännöt niissä havaitsemiensa ristiriitaisuuksien vuoksi. Osakunnan kokous päätti korjata sääntöjen painatusvaiheessa niihin putkahtaneen painovirheen. Sana ”työvaliokunta” muutettiin ”neuvottelukunnaksi”. Työvaliokunta oli termi, jota oli käytetty säännöistä keskusteltaessa ja joka vahingossa oli pujautanut lopullisiin sääntöihin aiheuttaen siten tilanteen, jossa samasta elimestä käytettiin kahta nimeä. Säännöt jätettiin jälleen kerran uudelleen rehtorin hyväksyttäväksi.⁸⁵⁸ Hän hyväksyi nyt monen kertaan korjatut säännöt. Osakunnan kokous kirjasи hyväksymisen tiedoksi ja päätti alkaa noudattaa uusia sääntöjä marraskuusta alaten.⁸⁵⁹

Meriseikkailu

Vaikka kesäretki Hämeenkyrön ei lopulta toteutunutkaan järjestyi osakunnalle muuta kesäohjelmaa. Syyskuun alussa (1. – 7.9.) oli isännän järjestämä osakunnan meriseikkailu. Yhteensä kahdeksan osakuntalaista purjehti raumalaisen partiolippukunta Myrskypoikien omistamalla S/Y Meripurakkalla Raumalta Maarianhaminaan ja takaisin. Tuulet olivat kipparin mukaan mahtavat ja maakrapujen mielestä kuvottavat. Matkaan liittyi myös kansainvälistä toimintaa kun purjehtijat kävivät Suomen aluevesirajojen ulkopuolella.⁸⁶⁰

Virkailijavaalit

Marraskuun varsinainen kokous valitsi vanhan tavan mukaisesti seuraavan vuoden (1984) virkailijat. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin äänestyksen jälkeen Tero Tuominen. Hän voitti Jari Marjasen äänin 26 – 7. Pääsihteeriksi valittiin Heikki Topi, isännäksi Jorma Hermonen ja emäennäksi Paula Äimälä. Hallituksen jäseniksi tulivat Merja Salmi, Markku Tamminen, Heikki Wikki ja Tiinakaisa Honkasalo. Satalinnan Säätiön hallitukseen valittiin opiskelija-jäseniksi Markku Tamminen, Pirkko Harrela ja Tero Tuominen. Samalla saivat eri toimikunnat ja rahastot hallintonsa. Esimerkiksi tohtori K. W. Tiisalan rahastoon valittiin Jari Marjanen, Pirkko Harrela ja suvun edustajana Ritva Tiisala. Historioitsijasta ei tässä kokouksessa vielä päättetty.⁸⁶¹

Osakunnan kerhotoiminnasta

Osakunnan kerhotoiminta oli edelleen vuonna 1983 varsin aktiivista. Kerhoista toimivat LSD, musiikki-, valokuvaus-, juristi- ja luontokerho sekä SIMA, SOTA. Perinteisistä kerhoista päättiin uudelleen herättää henkiin lukupiiri. Aloite tuli inspektori Timo Tiusasen taholta. Tiusasen suunnitelmiin mukaan toiminta voisi keskityä alkuperäisen lukupiiriin aktiivin jäsenen Tyyni Tuulion ympärille. Osakunnan hallitus innostui asiasta. Se päättikin ryhtyä toimiin kunniaan perinteiden henkiinherättämiseksi. Piirin ensimmäiseksi kokoontumis-ajankohdaksi tuli keskiviikko 16.2.1983, vaikka lukupiiriin perinteeseen kuului käsite torstai-

ilta. Myös inspektorin laajat suhteet Suomen kulttuurielämään tulisivat uudelleen perustettavan piirin hyödyksi hänen kaavailujensa mukaisesti. Täysin uutena kerhona perustettiin valtioitieteellinen kerho.⁸⁶² Samat kerhot olivat aktiivisia niin kevät- kuin syyslukukaudellakin. Alussa mainituille liikeneći määrärahoja toimintaan niin keväällä kuin syksylläkin. Määrärahojen summat liikkuvat esimerkiksi syksyllä 1983 50 – 350 markan välillä.⁸⁶³

Satakunta XIX -hanke ei etene, mutta saa uusia muotojakin

Osakunnan merkittävä maakunnallinen tiede- ja kulttuuriprojekti Satakunta XIX -teos ei edelleenkään edennyt suunnitelmaa pidemmälle. Hallituksen kokouksessa 28.2.1983 Markku Tamminen tiedusteli hankkeen puuhamieheltä Jari Marjaselta, miksei tämä ollut useista painostuskerroista ja huomautuksista huolimatta kutsunut toimituskuntaa koolle. Marjanen totesi vastauksessaan jäsenten olleen hieman vastahakoisia ajatukselle. Kuraattori Eva-Liisa Haanpää vahvisti Marjasen lausuman, mutta totesi myös yrityksestä saatua toimituskunta koolle jo kuluneen muutaman kuukauden. Kokous katsoi kuitenkin toimituskunnan koollekutsumisen olevan ensisijaisen tärkeää, vaikkapa sitten vajaalukuisena. Rahaakin oli kertynyt käytettäväksi 18 000 markkaa.⁸⁶⁴ Tekijä on keskustellut yhden kirjoittajaksi valitun henkilön, osakunnan myöhemmän inspektorin, professori Pentti Alhosen kanssa Satakunta XIX -projektiin tiimoilta. Professori Alhonen muistlee, että hänen artikkelinsa ”Mannerjäätkön perääntymisvaihe Pohjois-Satakunnassa” olisi ainoana valmistunut ajoissa. Sitä ei kuitenkaan koskaan julkaistu kyseisessä keskeneräiseksi projektiksi jääneessä teoksessa.⁸⁶⁵

Syksyllä osakunta sai ilokseen tiedon, että Anne Luoto olisi valmis kirjoittamaan Satakunta-sarjaan osakunnan historian uusimman osan. Hallitus myhäili tytyväisenä kokouksessaan 12.9.1983 ja antoi toimikunnalle tehtävän valmistella kirjoittamiseen liittyviä yksityiskohtia.⁸⁶⁶

Invaasio Tampereelle

Osakunta-aatteeseen levittäminen muihin korkeakoulukaupunkiin koki konkreettisen sysäyksen eteenpäin kun Seppo Sattilainen kertoi saaneensa toimen Tampereelta ja olevansa valmis työnsä ohella ajamaan aatetta eteenpäin. Sattilainen ehdotti, että osakunta voisi auttaa toiminnan alkua huoneiston hankkimisella tai vuokra-avulla. Tämän yhteydessä Ulla Tommila muisi tutti inspektori Tiusasen esille tuomasta Tampereelle suuntautuvasta informaatioturneesta. Kokouksessa nousi kuitenkin epäilyksiä rahallisen avun suhteen. Joka tapauksessa katsottiin, että kokonaisuudessaan osakunta-aatteeseen levittäminen Helsingin ulkopuolelle on suotavaa, etenkin kun muissa kaupungeissa löytyi kiinnostusta asialle. Tuen laatu jäi kuitenkin vielä keskusteltavaksi.⁸⁶⁷

Kauko Malmi – punainen vaate satakuntalaislylioppilaalle?

Osakuntalaiset ovat usein suhtautuneet kriittisesti, jopa vihamielisesti Satalinnan Säätiöön. Kritiikki on ollut usein kovaakin. Esimerkiksi olen ottanut Timo Patjan kirjoituksen Karhun-

kierros 3 / 1983 -numerosta. Otsikolla ”Ethän usko Kapua” hän arvostelee Säätiön toiminnanjohtajaa Kauko Malmia ankarin sanakääntein:

”Elämme vaikeita aikoja, mutta ei niin vaikeita, ettei yksi toimelias toiminnanjohtaja (lue toimimaton toimettomuuden seuraaja) vielä hiukan pystyisi asiantilaan alentamaan. Esimerkkejä: peruskorjaus, lykätään ’opiskelijoiden vastustuksen takia’ vuosikymmenestä toiseen – ikään kuin opiskelijoiden mielipiteillä olisi jotain merkitystä, säälä vain, että opiskelijat ovat jo pitkään ajaneet asiaa, mutta joku ihme taho on aina jarruttanut

...

ravintola, tuottaa tappiota, opiskelijanpirut kun eivät halua maksaa huonommasta ruuasta enempää, siis syödä huonommin ja kalliimmalla kuin muut Porthaniassa, esimerkiksi. Mai-nostaa ei tietenkään kannata, juurihan tuossa kuusikymmenluvun lopulla oli kahden rivin yksipalstain jätti-ilmoitus, eikä sekään auttanut.

Opiskelijamyönteisyyys, kumma sana, joskus kuusikymmenluvulla saattoi luulla sen kuu-luvan kuvioon. Mutta mehän olemmekin toista, oksentelevia, valittavia, joka paikan sotkevia. Toista oli silloin ennen, kun talo oli uusi – Helsingin hienoin. Silloin olivat opiskelijatkin jotain, hän ainakin. Nykyisin eivät muuta tee kuin sotkevat jne. Toista oli ennen. Mutta silloinhan eivät mitkä tahansa maalaiset ja köyhät pääseetkään pyhää taloa pilaamaan – toista on nyt.

...

Kapua käy sääli. Vai mitä ajattelisit itse, jos elämäntyösi olisi yksi talo, jonka rappio todistaisi vain sinun omaa kyyttömyyttäsi.

Kapua on säälitävä. Hän on säälitävä. Hän ei tajua enää (ollut kai joskus hyvä mies, 60-luvulla...) asioiden todellista laitaa. 30 vuotta paikallaan, Satakuntatalon 8. kerroksessa ’mahti-käskyjä’ jaellen on sekoittanut hänen päänsä – kenempä ei moinen olisi saanut pois tolaltaan. Rangaistus se olisi.

Meidän tulee kohdella häntä varoen, hellästi ja huolehtien. Hänellä on hyvin palkattu suojaytöpaikka, mutta kumpa joku hoitaisi ne työt, jotka jäävät pikkuhäpetelyyn alle. Rutiini vielä juoksee, kiitos Kaisan ja ATK:n ja pankkien ja muiden ostettujen palvelujen, mutta kaikki olennainen jääd ilman. Henkiset voimat ovat ehtyneet, sairaus jäättää jälkensä. Ulkonainen maireus hämää varsinkin nuorempia, vuolas puhelulva sekoittaa keskustelukumppanin ajatuksset.

Olen kertonut kaiken kirjoittamani myös Kapulle likipitääni sanasta sanaan. Mitään vaikuttaa ei tietenkään ole havaittavissa. Mitä sitä opiskelijoiden höpinästä. Opiskelijavouhottajat tulevat ja menevät. Kapu on vain ja pysyy. Ikuisesti. Säätiön hallituksen elinikäinen jäsenyys on parhaita henkivakuutuksia. Kapu pysyystyyy.

Säätiön hallitus on ikärakenteeltaan jokseenkin omituinen. Eläkeikäiset herrat päätävät, mitä Kapu on päätänyt. Heidän mittapuunsa on niin kovin erilainen, heidän nuoruutensa kun oli vuosisadan alkupuoliskolla, jopa sen ensimmäisinä vuosikymmeninä. Ei voida edes odottaa heiltä nykypäivän asioiden tuntemusta ainakaan osakunnan tasolla. Kapu, talo ja säätiö ovat pyhiä, niitä ei saa katala opiskelija vahingoittaa. ’Me ollaan kuulkaas rakennettu tää talo,

hoidettu sitä kaikki nää vuosikymmenet, älkää te räkänokat hyppikö silmille!'

Kaikkea hyvää ikuisille, muuttumattomille ja kaikkivoiville, säätiölle, talolle ja Kapulle toivoo Timo Patja."⁸⁶⁸

Kirjoitus on tallennettu tähän lähes kokonaisuudessaan kyseisestä lehdestä. Tämän olen tehnyt sen vuoksi, että teksti sisältää lähestulkoon kaikki ne kriitikin elementit, joita muistakin yhteyksistä on ollut havaittavissa Satalinnan Säätiötä, sen toiminnanjohtajaa ja hallintoa vastaan. Voimakas kirjoitus sai samaan lehteen myös toiminnanjohtaja Kauko Malmin vastineen, joka myös ansaitsee seuraavassa huolellisen käsittelyn. Näiden kahden kirjoituksen sisältö auttaa saamaan kokonaiskuvan mainitusta vastakkainasettelusta Säätiö – Osakunta. Kirjotukset eivät kuitenkaan puhdistaneet ilmaa, sillä tulevista muutoksista huolimatta kyseinen vastakkainasettelu jatkui uudellakin vuosituhannella. Toiminnanjohtaja Malmi vastaa kriitikkiin aloittaen vastauksensa seuraavin sanoin:

"Kiitän Karhunkierroksen päätoimittajaa mahdollisuudesta saada etukäteen tutustua Timo Patjan tuomioon. Puolustautuminen ainakin osittain omassa asiassa on varsin vaikeata jo siitä syystä, Timo Patja on oikeassa – oikeassa ainakin omalta kannaltaan. Säätiön tehtävänähän on palvella parhaalla tavalla osakuntaa ja kaikkia osakuntalaisia. Timo Patjan teräväksi hiottu kynä osoittaa riittävän selvästi, että olemme hänen palvelemisessään epäonnistuneet surkeasti."⁸⁶⁹

Vastauksessaan Kauko Malmi luonnehtii Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajan tehtävää niin laaja-alaiseksi, ettei ole mahdollista olla mestari kaikilla aloilla. Yleiskuvaus jälkeen hän ryhtyy käymään Patjan syöttöksiä läpi kohta kohdalta muistuttaen mm. opiskelijoiden rahoja (säätiön vuokratulot) säästetyn ja käytetyn säätiön toiminnan laajentamiseen. Vuosien 1970 – 1982 vuokratuotoilla on hankittu osakehuoneistoja säätiön ja siten osakuntalaisten käyttöön 510 m² edestä. Niiden arvoksi Malmi arveli 3 000 000 markkaa (vuoden 1983 rahassa, AA). Hän muistuttaa säätiön vuokratason olevan kohtuullisen muihin opiskelija-asuntoloihinkin verrattuna.⁸⁷⁰ Patjan kriitikki Satalinnan Säätiön hallituksen elinkäisjäseniä kohtaan Malmi vastaa seuraavasti:

"Timo Patja hyökkäsi hallituksen elinkäisiä jäseniä vastaan. Elinikäisiä jäseniä ovat olleet mm. tri K. W. Tiisala ja prof. Väinö Horelli, joilla on stipendirahasto osakunnassa. Tri Tiisalan rahaston pääoman olemme onnistuneet kartuttamaan noin 1 200 000 mk:ksi. Jaettava stipendisumma ei ole kasvanut sen takia, että pääoma on kiinni asunnoissa. Elinikäisillä jäsenillä on myös erittäin suuret ansiot siihen, että säätiö on saanut lainoja asuntojen ostamiseen."⁸⁷¹

Omaan asemaansa kohdistuneesta kritiikistä Malmi vastaa seuraavasti:

"Timo Patja pitää minua pysyvänä. Tämä on liian varovainen juristin näkemys. Osakunnan jäsenillä on varsinkin minua koskevissaasioissa riittävä enemmistö säätiön hallituksessa. Työ-suhdeturva tai muu siihen rinnastettava asia ei saa olla esteenä tässä tapauksessa.

Osakunta ja säätiö ovat antaneet minulle kaikki käytettäväissä olevat huomionosoitukset. En ole niitä ansainnut, mutta olen ollut niistä hyvin iloinen. Ehkä tämä uusin – Timo Patjan Mitali – on sopiva muistustus ja ripaus maustetta niiden joukkoon. Maultaan ehkä hieman kitkerä, mutta sellaisahan hyvät mausteet ovat.

Ps. Timo Patja esittää sanomakseni paljon sellaista, joka ei tunnu tutulta. Toivon tämän takia, että kaikki saavat kertoa omista mielipiteistään. Karhunkierroksen ja osakunnankin olisi mielestäni harkittava, kuinka osakunnanvirkailijat ja työntekijämme suojataan tämän tasoisilta hyökkäyksiltä. Kokemuksesta vain kertoa, ettei kohteksi joutuminen ole kovin mukavaa.”⁸⁷²

Kauko Malmi näyttää mitä ilmeisimmin sydämistyneen saamaansa ankaraan kritiikkiin. Taapaus osoittaa kuitenkin hyvin sitä suhdetta, mikä osakuntalaisilla on ollut säätiön toiminnanjohtajaan. Ilmassa on ollut enemmän molemminpuolisen kriittisyden kuin luottamuksen tunteita. Patjan kirjoitus on malliesimerkki ylioppilaan terävästä kynästä, ainakin sen materiaalin puiteissa, johon minulla on ollut mahdollisuus perehtyä.

Jos Kauko Malmi ärsytti, niin osasi satakuntalaisopiskelija olla itsekriittinenkin. Opiskelijoiden kuuluu olla yhteiskuntaan kriittisesti suhtautuvia, edistyksellisiä ja muutoshakuisia ajattelevia yksilöitä. Kuten tämänkin osakuntahistorian puitteissa on ollut havaittavissa, eivät kaikki opiskelijat valitettavasti täytä näitä yleviä ideaaleja. Useimmat opiskelijat ovat aatteellisesti ja toiminnallisesti passiivisia. He vain opiskelevat. Aika ajoin aktiiviset ja muutosta janoavat kyllästyvät opiskelukavereidensa passiivissuteen ja tarttuvat kynään purkaakseen pettymystään. Näin teki nimimerkki Nynny muiden mukana Karhunkieroksessa 1 / 1983. Hän kirjoitti kirjoituksen ”Opiskelijoissa ei ole munaa”:

”Siellä ne kyyhöttävät, tomuisissa kopperoissaan. Siellä ne syövät, omissa kuppiloissaan. Siellä ne istuskilevat, tyhmillä luennoillaan. Mutta onneksi ne lopulta valmistuvat ja löytävät oman paikkansa IsoVeli -yhteiskunnan osoittaman lokeron.

...

Opiskelijoiden yhteiskunnallinen aktiivisuus rajoittuu siihen, että Porthanian kuppilassa valiteaan opintorahan pienuutta. Kun ’ei perkele ole ollut edes varaa ostaa uusia stereoita vanhojen 80 wattisten tilalle.’

Nämä tulevaisuuden toivot kulkevat samassa talutusnuorassa kuin mihin muutkin kansalaiset ovat päänsä panneet. Ja opiskelijat äänestävät tulevissa vaaleissa samoja kusipäitä, joita he ovat aina äänestäneet; roistoja, jotka muualla istuisivat vankilassa, hyvin mainostettuja humureita, yli-yön kepuleita ja Kremlin puhetorvia. Äänestää mäntti mänttiäsi!

’Mitä ylioppilaat tänään, sitä kansa huomenna.’

Puoluejohtajille: Onnea! Vielä riittää vaalikarjaa, jonka saa pidetyksi tyytyväisenä Kekellä, Kikellä ja keskikaljalla.

Kansalle: Vittu, joo. Mene, ota itseesi, ja vedä käteen.”⁸⁷³

Kirjoituksen sävy on katkeran värikäs ja kuvastaa yksilön pettymystä ajantilaan. Nimimerkki on selkeästi suivaantunut osakuntaa ja koko ylioppilaselämää vaivaavaan passiivisuuteen.

Purkaus on voimakas ja valittu alatyylisyystä huolimatta tähän teokseen osoittamaan yhtenä esimerkkinä, etteivät kaikki osakuntalaiset sentään olleet passiivia. Tuulettava, joskin arveluttava yhteiskuntakritiikki esimerkkirjoituksessa osoittaa sen, että 1980-lukulaisen opiskelijan elämään ainakin yksilötasolla kuului opiskelijaidealille tunnusomainen yhteiskunnallinen kriittisyyys.

Vuosi 1984

Osakunnan historioitsijan valinta siirtyi lopulta tammikuun kokoukseen. Historioitsijaksi valittiin pääsihteeri Heikki Topin esityksestä Marja Sihvo.⁸⁷⁴

Televisio ja videot

SaWi-bailujen tuottojen yhteydessä oli keskusteltu sijoitusmahdollisuksista. Esillä olivat niin KOP:n osakkeet kuin television ja videoiden hankinta.⁸⁷⁵ Osakunta päätyi mitä ilmeisimmin käyttämään juuri nämä rahat uuden väritelevision ja videonauhurin hankintaan, sillä näiden laitteiden käytösääntöjä pohdittiin tammikuun kokouksessa 1984. Asian esitti kokoukselle Tero Tuominen, joka samalla kertoi hallituksen kokouksen terveiset. Niissä todettiin, että sääntöjen tuli olla sellaiset, jotka mahdollistaisivat videoille ja televisiolle osakunnan toimintaa rikastuttavan roolin. Lisäksi niiden nojalla tulisi estää laitteiston turmeltoaminen ja katoaminen.⁸⁷⁶ Osakunnan ”posetiivarit” olivat laatineet laitteille käytösäännöt, jotka ehdotettiin hyväksyttäväksi osakunnan varsinaisessa kokouksessa. Ehdotus oli seuraavankin:

1. Videoita säilytetään lukitussa telineessä, johon on viisi avainta (posetiivareilla – eli Markku Tammisella, Tero Tuomisella ja Heikki Wikillä, isännällä ja emännällä. Avaimen haltijat suostuvat tarvittaessa avaamaan telineen kello 8 – 23 välisenä aikana.
2. Videoita saa käyttää jokainen osakunnan jäsen, joka annetun käyttökoulutuksen kautta siihen pystyy (kursseja järjestettiin!)
3. Videonauhuria ei käytetä laajan osakuntatilaisuuden (esim. osakuntailta) aikana, eikä muulloinkaan kun käytön katsotaan häiritsevän osakunnan toimintaa.

Samalla posetiivarit esittivät, että television kanssa tuli olla seuraava prioriteettijärjestys:

1. osakunnan yleinen toiminta
2. YLE:n 1. ja 2. Kanava
3. HTV
4. Videonauhuri
5. Tallinna

Osakuntalaisia koolla osakuntahuoneistossa 1984. Kuvassa vasemmalta istumassa Sinikka Antman, Jari Lindholm ja Petri Väinölä. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Mikäli siis televisio häiritsee osakunnon toimintaa, sitä ei katsota. Ehdotuksen pohjalta Ismo Tuominen tiedusteli, ohittiko kaikki osakunnon toiminta television katselun ehdotuksen mukaisesti. Hänelle vastattiin, että osakuntatoiminnalla tarkoitettiin sääntöjen yhteydessä nimenomaan osakuntailtoja ja muita koko osakuntahuoneiston tiloja koskevia tilaisuuksia, eikä varsinaisesti pienien ryhmien kokoontumisia, mikäli television katselu ei niitä häirinnyt. Tarkoituksenmukaista oli tietenkin pyrkiä joustavuuteen. Kokous hyväksyi yksimielisesti säännöt videolaitteiston käytöstä ja televisio-ohjelmien järjestyksestä.⁸⁷⁷

Tupakka palaa, mutta missä?

Osakunnan tammikuista varsinaista kokousta puhutti myös tupakointi. Hallitus oli kokoussaan 1 / 1984 (16.1.1984) päättänyt esittää varsinaiselle kokoukselle, että se käsitelisi seuraavia keskustelua herättäneitä asioita: tupakointi osakuntahuoneistossa, lehtien varastaminen lehtihiuseesta ja kaluston turmeltumisen estämiseen tähtäävät toimenpiteet esimerkiksi juhlien jatkoilla.⁸⁷⁸ Lisäksi pääsihteeri Heikki Topi otti esille kysymyksen lehtihiuneen sijainnista.

Asiasta käytii pitkä ja seikkaperäinen keskustelu, jossa päästiin melko helposti yksimielisyyteen tupakointiin liittyvistä kysymyksistä. Tupakoinnista esitettiin mm. seuraavia mielipiteitä: Ismo Tuominen ja Olli Särkilahti olivat vakaasti sitä miettä, että tupakointi on sallittava jossain osakuntahuoneistossa ja he esittivätkin vallitsevan olotilan, eli Porin huoneen toimista tupakkahuoneena säilyttämistä. Heikki Topi esitti tupakoinnin siirtämistä Rauman huoneeseen ja Markku Tamminen puolestaan katsoi huoltomiehen tilan parhaiten soveltuva tupakointia varten. Monen muunkin keskusteluun osallistuneen mielestä juuri Porin huoneen toimiminen tupakointilana oli ongelmallista. Ismo Tuominen ehdottikin, että tupakointi kielletäisiin iltaisin Porin huoneessa.

Heikki Wikki teki Tuomisen ja Tammisen ehdotuksista koosteen todeten, että tupakointi olisi sallittua Porin huoneessa 8 – 16 ja muina aikoina huoltomiehen huoneessa, joka toki tulisi asianmukaisesti kalustaa käyttötarkoitusta silmällä pitäen. Olli Särkilahti oli edelleen status quon kannalla, mutta koska hänen vanhassa py-symisen näkemystä ei kukaan muu kannattanut, Heikki Wikin tekemä ehdotus hyväksyttiin sellaisenaan. Lisäksi todettiin, että juhlien jatkoillakin tupakointia tulisi rajata yhteen tilaan.⁸⁷⁹

Lehtihuone ja lehdet – mikä avuksi katoamisongelmaan?

Kuten tupakointia käsittelevän luvun yhteydessä todettiin, sisälsi hallituksen evästys osakunnan varsinaiselle kokoukselle myös asiaa lehtihuoneesta. Lisäksi sen sijainnin nosti pöydälle pääsihteeri Heikki Topi.

Lehtien varastaminen lehtihuoneesta tulisi luonnollisesti estää parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä oli kokouksen ehdoton kanta. Eniten harmia aiheutui kokoukseen osallistuneiden mielestä siitä, että Tekniikan Maailma ja Kameralehti katosivat salaperäisesti melkein heti ilmestymisensä jälkeen. Kokous peräänkuulutti moraalista vastuuta ja selkärankaa sekä yhteisvastuullisuutta. Lisäksi todettiin, että hallituksen tulisi harkita nopeimmin katoavien lehtien tilauksien peruuttamista, mikäli nämä lehdet eivät muulla tavalla pysyneet kaikkien osakuntalaisten ulottuvilla. Jos yksiselitteistä varastamista todettiin, voitiin kiinnisaatu osakuntalainen erottaa osakunnasta. Tästä seuraisi automaattisesti asuntopaikan menettäminen. Kokouksen mielipiteeksi muodostui kuitenkin ensisijaisesti panostaminen tiedottamiseen ja ennalta ehkäisevään toimintaan.

Vilkasta keskustelua syntyi myös lehtihuoneen sijainnista. Pääsihteeri Heikki Topi esitystä lehtihuoneen siirtämisestä takaisin Porin huoneeseen vastustivat mm. Heikki Wikki, Tero Tuominen ja Markku Tamminen. He perustelivat vastustustaani mm. Porin huoneen soveltuudella keskustelutilaksi ja huoneen yleistä viihtyvyyttä. Samaa seikkaa perusteeena käyttivät myös siirron puoltajat, esityksen tehnyt Heikki Topi ja häntä kannattanut Maija Waahtera. He totesivat, että Rauman huonekin oli hyvä keskustelutila, eikä lehdistä Porin huoneessa olisi haittaa. Keskustelu lainehti laidasta laitaan, kunnes Heikki Topi veti esityksensä pois, ja status quo jäi voimaan, mitä lehtihuoneen sijaintiin tuli.⁸⁸⁰

Helsingin yliopiston teatteritieteen henkilökohtainen ylimääräinen professori Timo Tiisanen toimi Satakuntalaisen Osakunnan inspektorina 1982 – 1985. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan

Maakunnallista toimintaa – abi-infot

Satakuntalaisen Osakunnan opastustoimikunta ja sankka joukko osakuntalaisia organisoi kevään abiturienteille opastukseksi, informaatioksi ja rohkaisuksi tarkoitettun maakuntakiertueen. Iskuryhmät kävivät yhteensä 29 koulussa jakaen materiaalia niin kirjallisessa kuin audio-visuaalisessa muodossa. Lisäksi kolme koulua sai kirjepakkauksen abi-materiaalia. Kiertueen ansiosta osakunta saavutti myös ansaittua julkisuutta maakuntalehtien palstoilla. Laajan operaation mahdollisti Rauman ja Porin kaupunginhallitusten tuki ja tietenkin osakuntalaisten innokas aktiivisuus. Mukana abi-infokiertuetta toteuttamassa olivat Satu Alppi, Arto Anttila, Kirsi Elo, Markus Heinimaa, Jorma Hermonen, Jukka Jormanainen, Jari Marjanen, Sirpa Reunanen, Pirjo Räikkälä, Merja Salmi, Kari Syväniemi, Kaija Tamminen, Heikki Topi, Tero Tuominen, Seppo Vahasalo, Aarne Vesämäki, Kirsi Waahtera, Maija Waahtera, Heikki Wikki ja Paula Äimälä. Kiertue toteutettiin 9. – 13. tammikuuta 1984.⁸⁸¹

Osakunnan 330-vuotisjuhla

Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta vietti lauantaina 24.3.1984 näyttävästi vuosijuhlaansa, joka alkoi perinteiseen tapaan (1950- ja 1960-lukujen malliin!) seppeltenlaskulla

Hietaniemen hautausmaalla. Paikalla olivat inspehtori Timo Tiusasen ja kuraattori Eeva-Liisa Haanpään ohella osakunnan isäntä Jorma Hermonen ja emäntä Paula Äimälä. Seppeleet laskettiin Maila Talvion, J. J. Mikkolan ja Edwin Linkomiehen haudoille.

Tilaisuuden jälkeen inspehtori ja kuraattori vastaanottivat tervehdyksiä seniorihuoneessa. Sitten seurasi päiväjuhla, joka kokosi juhlasalin täydeltä väkeä. Ohjelma oli toimintaker-tomukseen mukaan onnistunut.

Iltajuhlaa vietettiin Vanhan Ylioppilastalon juhlasalissa. Pöydät oli katettu yli kahta sataa henkeä varten ja tunnelma oli juhlallinen. Paikalla oli runsaasti edustajia muista yliopiston osakunnista. Puitteet olivat komeat ja sisältöäkin löytyi, julistaa toimintakertomus. Juhlavuudestaan huolimatta saattoi tunnelmaa luonnehtia leppoisaksi. Ilta huipentui vanhan perinteен mukaisesti odotettuihin salonkitansseihin. Jatkot vietettiinkin sitten Satakuntatalossa. Matka taitettiin rattoisassa hengessä linja-autolla inspehtori Tiusasen kajauttaessa mikrofoniin Meksikon pikajunan säveliä. Perillä vallitsi tiivis tunnelma, ainakin väkimääränsuhteenv. Osakunnan seniorit linnoittautuivat kirjastoon lauleskelemaan aina aamun tunneille saakka.

Lauantai oli jo aikaa sitten vaihtunut sunnuntaaksi ja kello kuudelta tiskijukkana toiminut pääsihteeri Heikki Topi ilmoittikin bailujen päätttyvän ja menon jatkuvan metrolla Haka-niemeen Kafe Miinaan. Parinkymmenen muun juhlijan lähtiesä aamuvaellukselle katsoi inspehtori parhaaksi vetätyä kotiinsa nukkumaan. Aamukahvien jälkeen seurasi vielä perinteistä saunomista ja puolen päivän aikaan tarjoiltiin sillilounas, jolle osallistui myös inspehtori Tiusanen kertoilella outoja uniaan Meksikon pikajunasta ja muusta kummasta. Historioitsija Marja Sihvon raportti juhlista päättyy tähän. Nautittuaan sillilounaan historioitsija nimittäin lähti nukkumaan.⁸⁸²

Vuosijuhlassa jaettiin luonnollisesti myös perinteiset kunnianosoitukset. Osakunta oli kokouksissaan päättänyt huomioida seuraavat henkilöt seuraavin kunnianosoituksin: kunnianauhan sai osakunnan entinen kuraattori Hannu Salo⁸⁸³, ansiomerkit Tero Tuominen ja Timo Patja⁸⁸⁴ ja kulttuurihaarikan inspehtori Timo Tiusanen⁸⁸⁵. Vuosijuhlaesitelmän pitäviisikymmentäluvun osakunta-aktiivi Jaakko Iloniemi.⁸⁸⁶

Lavian koeporaukset – yhteiskunnallisen toimikunnan maakunnallinen tilaisuus

Osakunnan yhteiskunnallinen toimikunta järjesti 28.2.1984 keskustelutilaisuuden Lavian koeporauksista. Ravintolan tiloihin kokoontui lähes 80 henkeä kuuntelemaan kahvikupin ääreen asiantuntijoiden alustuksia aiheesta. Erilaisia näkemyksiään asian tiimoilta esittelijä keskustelussa FL Paavo Vuorela geologiselta tutkimuslaitokselta, DI Veijo Ryhänen TVO:n ydinjätetoimistosta, Lavian kunnanjohtaja Jorma Raivio, VTT:n ydinvoimateknikan laboratorion johtaja Seppo Vuori ja vihreiden edustajana assistentti, MMK Elias Hakalehto. Alustusten jälkeen keskustelu aaltoili yleisön kysymysten ja kommenttien myötä ydinvoiman oikeutuksesta ja tietojen mahdollisesta vääristelystä muiden koeporauspaijkojen tivailuun. Siitä, että jotakin vallitsevassa tilanteessa oli tehtävä, olivat kaikki yhtä mieltä.⁸⁸⁷

Helsingin yliopiston teatteriteen henkilökohtainen ylimääräinen professori Timo Tiisanen toimi Satakuntalaisen Osakunnan inspektörinä 1982 – 1985. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakoelma.

Osakunnan historian kirjoittaminen

Satakuntalaisen Osakunnan historian kirjoittajaksi oli lupautunut HuK Anne Luoto.⁸⁸⁸ Hallitus ryhti tuolloin tuumasta toimeen ja 27.2.1984 oli jo päätosten aika. Hallitus päätti, että osakunta perustaa historiakirjoituksen neuvottelukunnan. Vuosijuhlan yhteydessä 25.3.1984 päättiin järjestää kokous, johon kutsuttaisiin noin kymmenen aktiivisenioria eri osakuntapolvista (mukaan pyritään saamaan ainakin Antti Kotiranta, Kauko Malmi ja Tapiola Aho), maamme huipputason historioitsijoista entiset osakuntalaiset Seikko Eskola, Mauno Jokipii, Unto Salo ja Päiviö Tommila sekä osakunnan edustajina inspektori Timo Tiisanen, kuraattori

Eeva-Liisa Haanpää sekä historiankirjoittaja Anne Luoto. Kokous, jonka koollekutsujana toimii HuK Anne Luoto, keskustelee historiankirjoituksesta sekä tekee ehdotuksen historiankirjoituksen neuvottelukunnan kokoonpanosta.⁸⁸⁹

Osakunnan varsinaisen kokous ryhtyi puimaan asiaa 5.4.1984. Tuolloin se sai käsiteltäväkseen esityksen pitkään valmisteilla olleesta hankkeesta. Historiankirjoituksen neuvottelukunta oli kokoonnutut 25.3.1984 valmistelemaan asiaa. Lisäksi kokouksella oli käytettävissään Anne Luodon tekemä tarjous. Tarkoituksesta oli siis kirjoittaa osakunnan historiaa vuodesta 1954 eteenpäin. Pääsihteeri Topi esitti asiaa kokoukselle historiankirjoituksen neuvottelukunnassa käsitellyn sopimusluonnoksen ja Anne Luodon kirjeen perusteella.

Asiasta käytiin vilkas keskustelu, jossa eniten puhutettiin hankkeen rahoitus. Jo pelkän kirjoitustyön vaatima rahasumma oli osakunnan muihin kuluihin verrattuna varsin suuri. HuK Luoto totesi, että ehdotetun historiatoimikunnan tehtävä on sisällöllinen ei rahoituksellinen. Tero Tuomisen näkemyksen mukaan julkaisutoimikunta oli nimenomaan valittu vastaamaan julkaisun rahoituksesta. Marjanen pyysi tuolloin yllättäen eroa kyseisen toimikunnan koollekutsujan tehtävästä. Kuraattori Haanpää ehdottikin, että julkaisutoimikunta valittaisiin kokoan uudestaan ja sen tehtäväksi nimettäisiin nimenomaan rahoituksen hankkiminen.

Yleiskeskustelun jälkeen päästiinkin sitten yksityiskohtaiseen päätöksentekoon. Ensiksi päätettiin, että osakunnan historia vuodesta 1954 eteenpäin kirjoitetaan. Historian kirjoittajaksi valittiin HuK Anne Luoto. Keskustelussa Tero Tuominen huomautti, ettei osakunnan toiminta saanut kärsiä historiankirjoituksen syödessä varoja. Työn laajuudeksi vahvistettiin 15 painoarkkia eli 240 sivua. Keskusteltaessa palkkiosta pääsihteeri Topi esitti painoarkkikohdaiseksi korvaukseksi 3 500 markkaa ja Tero Tuominen 3 400 markkaa. Historiankirjoittaja hyväksyi lopulta pienemmän tarjouksen, joten päätökseksi tuli 3 400 markkaa painoarkilta eli kokonaissummaksi 51 000 markkaa (nykyrahassa, vuonna 2000 noin 75 000 markkaa, tekijän laskema). Mikäli työn edistyessä tekijän ja osakunnan välille ilmenisi erimielisyksiä, ratkais-taisiin ne ns. välimiesmenettelyä käyttäen.

Kokous päätti antaa hallitukselle valtuudet vahvistaa HuK Luodon kanssa tehtävän sopimuksen sanamuoto ennen sen allekirjoittamista. Sopimus tehtäisiin mallisopimuksen pohjalta siten, että huhtikuun kokouksen päätökset määräväät ne sen yksityiskohdat, joista kokouksessa on päätetty.⁸⁹⁰ Hallituksen kokouksessa sopimusta vielä hieman täydennettiin ja se allekirjoi-tettiin 10.5.1984.⁸⁹¹

Uusia virkailijoita

Syyskuun kokouksessa osakunnan historioitsijana toiminut Marja Sihvo jätti ulkomaanmatkan vuoksi paikkansa. Virkavapautta anoi pääsihteeri Heikki Topi, jonka sijaiseksi valittiin Maija Salminen.⁸⁹² Uudeksi historioitsijaksi loppuvuodeksi 1984 valittiin lokakuussa Kimmo Ala-Juusela.⁸⁹³

Varsinaisen virkailijavaalikokous oli vuorossa vanhan tavan mukaan marraskuussa. Tuoloin osakuntalaiset valitsivat mm. **uuden kuraattorin**. Osakunnan uudeksi kuraattoriksi ehdottiin pastori Seppo Sattilaista, fil. yo Pirkko Harrelaa ja LuK Tarja Lähteenmäkeä.

Osakuntalaisia kolla osakuntahuoneistossa 1984. Kuvassa vasemmalta selin tuntematton, Arto Tolvanen, tuntematton, Johanna Pihlajamäki, Katri Nurm, Seppo Sattilainen, selin Paula Äimälä, Timo Tiusanen, selin tuntematton ja Jyrki Kallio. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Keskustelua ja kysymyksiä visaisesta kuraattorin valinnasta riitti. Puheenvuoroja käyttivät mm. Ulla Tommila, Paula Äimälä, Markku Tamminen, Jari Marjanen, Tero Tuominen, Heikki Topi, Harri Tuomi, Merja Salmi ja Erkki Kröger. Nykyinen kuraattori Eeva-Liisa Haanpää kertoi kokoukselle toimenkuvastaan. Ehdokkaat Sattilainen ja Harrela kertoilivat omista näkemyksistään ja vastailivat innokkaasti osakuntalaisten tekemiin kysymyksiin. Keskustelua herätti Sattilaisen mahdollisuus nykyisenä tamperelaisena hoitaa kuraattorin vaativaa tehtävää. Lisäksi pohdittiin, voitiinko kuraattoriksi valita henkilö, joka ei vielä ollut suorittanut akateemista loppututkintoa. Kannanottoja syntyi luonnollisesti puolesta ja vastaan niin Sattilaisen mahdollisuksien kuin Harrelan puutuvan loppututkinnon osalta. Ehdokkaat todettiin lopulta aika tasavahvoiksi. Suljetussa lippuäänestyksessä kannatus jakautui seuraavasti:

Pastori Seppo Sattilainen	29 ääntä
Fil. yo Pirkko Harrela	21 ääntä
LuK Tarja Lähteenmäki	1 ääni

Seppo Sattilainen tuli siten valituksi Satakuntalaisen Osakunnan uudeksi kuraattoriksi toimikaudeksi 1985 – 1986. Muiksi keskeisiksi virkailijoiksi valittiin: hallituksen puheenjohtajaksi Tero Tuominen, taloudenhoitajaksi Kaija Tamminen, pääsihteeriksi Timo Leino, isännäksi Ari

Vanamo, emännäksi Maija Salminen ja historioitsijaksi Irmeli Nuotiomaan. Uutena virkana oli kuoronjohtajan virka, jonka hoitajaksi tuli Timo Nuoranne.

Osakunnan hallituksen jäseniksi valittiin Kimmo Ala-Juusela, Tiinakaisa Honkasalo, Jorma Hermonen ja Merja Salmi, sekä Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijajäseniksi Ismo Tuominen, Heikki Topi ja Tero Tuominen. Kokous valitsi myös eri toimikunnat ja rahastojen johtokunnat. Esimerkiksi Tiisalan rahaston johtokuntaan valittiin Maija Waahtera, Olli Särki-lahti ja suvun edustajana Ritva Tiisala.⁸⁹⁴

Satakuntalainen Ehtoo

Satakuntalaista Ehtoota vietettiin 23.11.1984 raumalaisessa hengessä. Ohjelmassa oli musiikkia ja puheita. Puheen pitivät osakunnan inspehtori Timo Tiusanen ja Rauman kaupunginjohtaja Uljas Mäkelä. Ruokapöytään oli katettu lapskoussia ja ohraryynipuuroa rusinasopan kera. Jatkot vietettiin totuttuun tapaan Viitosessa.⁸⁹⁵

Maljaa kohottamassa 1984 vasemmalta Tero Tuominen, Heikki Wikki, Ari Vanamo, inspehtori Timo Tiusanen ja Maija Salminen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Osakunnan kerhotoiminnasta

Osakunnan kerhoista aktiivisesti toimivat juristi-, luonto-, musiikki-, kamera- ja Sima-kerho. Toimikunnista aktiiveja olivat yhteiskunnallinen, kulttuuri, urheilu ja kirkkoraati. Kerhojen ja toimikuntien ohjelmassa oli retkiä, tutustumistilaisuuksia ja keskustelutilaisuuksia. Esimerkiksi yhteiskunnallisen toimikunnan järjestämää keskustelutilaisuutta on käsitelty vuoden 1984 osalta toisaalla.⁸⁹⁶

Sipin mökki ja Seppo Sattilaisen työviikko

Sipin mökki ja sen kunto ovat herättäneet tunteita koko mökin olemassaolon ajan. Hallituksen kokous sai 30.1.1984 käsiteltäväkseen Seppo Sattilaisen ehdotuksen työviikosta mökillä. Kirje innoitti hallituksen päättämään mökillä järjestettävistä kevättalkoista. Tarkempaan ajankoh-

taan palattaisiin myöhemmin. Ruokailua mökillä päättiin subventoida sittemmin tarkentuvalla summalla. Osakunnan hallituksen puheenjohtaja Tero Tuominen velvoitettiin selvittelemään puutavaratilannetta. Sattilaisen kirje sisälsi mm. seuraavia huomautuksia:

"Olen huomannut Sipin mökillä käydessäni – kuten varmasti tekin – että remonttia Haromäen tilalla tarvittaisiin kipeästi. Osa tuosta remontista olisi helppo suorittaa ilman ammattimiestäkin – vielä tässä vaiheessa."

Sitten Sattilainen kuvaa tehtäviä töitä ja lupautuu kohtuullista korvausta vastaan tekemään asian eteen jotakin. Hän jatkaa kirjettäään:

"Siiä tapauksessa, että minä lupaudun tekemään viikon (seitsemän päivää) töitä korjaten Sipin mökkiä, SatO varaa käyttööni sopivan ja kohtuullisen korvauksen. Olisin tytyväinen jos saisin ostaa esim. Jalonojan SOK:n laskuun ruoka ym. tarvikkeita n. 1 000 – 1 500 mk:n arvosta omaan käyttööni."⁸⁹⁷

Sattilaiselle päädyttiin tarjoamaan 800 markan korvausta työviikosta mökillä. Asiasta päättiin sopia tarkemmin työntekijän kanssa. Neuvottelijoille annettiin tehtäväksi toimia hallituksen ohjeiden mukaisesti. Toukokuuissa pidettävän talkooviikonlopuun ruoka päättiin tarjota talkoisiin osallistuville ilmaiseksi. Kukin talkoolainen sai siten pääivittäisen aterian.⁸⁹⁸

Mökin korjaustalkoot todella pidettiin ja niiden tuloksia esiteltiin hallitukselle 24.9.1984. Jukka Jormanainen selvitti kesällä 1984 tehtyjä Sipin mökin korjaustöitä. Hän kertoii niistä kaikkein kiireellisimpien olevan valmiita: punaiseen tupaan saatuiin peltikatto, terassi uusittiin. Jäljellä olevia töitä oli tarkoitustakaan valmiiksi lokakuun loppuun mennessä. Tähän mennessä oli remontista koinut kuluja 3 094 markkaa. Esityksessään Jormanainen totesi, että tulevaisuudessa pitää korjata autotallin katto, maalata sauna ja uusia savupiippuja.⁸⁹⁹

Vuosi 1985

Vuoden 1985 ensimmäinen kokous suoritti jälleen kerran virkailijavaaleja. Tällä kertaa osakuntalaiset joutuivat valitsemaan itselleen uuden opastussihteerin. Sirpa Reunanen jätti tehtävänsä ja hänen tilalle valittiin Kirsilä M. Elo. Samalla valittiin muutama toimikunta, joiden valitseminen oli edellisenä vuonna jäänyt tekemätöltä. Kokous päätti myös vuosijuhlaesitelmöitsijästä, sillä professori Seppo A. Teinonen oli kieltyytynyt. Uudeksi esitelmöitsijäksi valittiin Seppo Sattilaisen ehdotuksesta osakunnan seniorijäsen ja kuusikymmenluvun osakunta-aktiivi Tapio Lampinen.⁹⁰⁰

Sääntömuutokset jatkuvat

Vaikka sääntömuutosprosessi oli ollut sangen monisyinen ja sääntöjen hyväksytyksi saattamisen oli vaatinut poikkeuksellisen kovia ponnisteluja, käsitelli osakunnan tammikuun varsinai-

nen kokous hallituksen tekemiä muutosesityksiä uusiin säätöihin. Nämä eivät sisältäneet ratkaisevia muutoksia. Lähinnä vain joitakin sanamuotoja tarkistettiin. Merkittävin muutos oli toimikuntien vaalin siirtäminen marraskuun kokouksesta joulukuun kokoukseen. Hallituksen kokouksen päätösvaltaisuuden rajaksi tuli Seppo Sattilaisen esityksestä sen viisi saapuvilla olevaa jäsentä. Sääntömuutokset hyväksytiin yksimielisesti yhtä pykälää lukuun ottamatta, joka äänestyksen jälkeen sai hallituksen esittämän muodon. Asian käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen.⁹⁰¹ Tämä ei kuitenkaan ollut osallistujamäärältään päätösvaltainen, joten säätömuutosesitykset purkautuivat.⁹⁰²

Samainen kokous jätti hyväksymättä Naistenkerhon säennöt, joihin oli allekirjoittajaksi kirjattu Assi Komulainen. Tätä allekirjoitusta epäiltiin väärennökseksi. Kokous oli nimittäin ensin hyväksynyt säennöt, mutta Kimmo Ala-Juusela, Markku Tamminen ja Ari Vanamo ilmoittivat eriävässä mielipiteessään vastustavansa edellä mainitusta johtuen kerhon säätöjen hyväksymistä. Kokous vaati siten kerhon perustamisasiakirjan uudelleen kirjoittamista.⁹⁰³ Osakuntaan kuulumattoman Assi Komulaisen nimen ilmestyminen perustamisasiakirjoihin oli kummastuttanut myös hallitusta, joka kuitenkin oli tuonut säennöt sellaisenaan vahvistettavaksi osakunnan varsinaiseen kokoukseen.⁹⁰⁴

Kevällä 1985 näytti osakuntalaisilla olevan vaikeuksia saada osallistujia varsinaisiin kokouksiin, sillä maaliskuun kokouksen asiat jouduttiin siirtämään huhtikuulle ja sitäkään kokoustakaan ei saatu päätösvaltaiseksi, joten asiat siirtyivät edelleen käsiteltäväksi tulevaisuuteen.⁹⁰⁵

Satolaisten Tallinnan matka

Osakuntalaisia matkasi 15. – 17.3.1985 Tallinnaan. Ryhmä koostui lähes kolmestakymmenestä satolaisesta ja heidän tuttavastaan. Retkue yöpyi hotelli Olympiassa, jonka vieraiden joukossa oli mm. Karita Mattila ja Jorma Panula. Toimintakertomuksen laatija Irmeli Nuotio-maa kiitteli hotellin lauttaa, olihan se suomalaisten rakentama. Vesihanoistakin tuli kuumaa ja kylmää vettä edellyttäen, että osasi käyttää termostaattia. Osakuntalaiset tutustuivat tallinna-laisen oppaansa avulla kaupunkiin. Museot, tavaratalot ja Tallinnan vanhakaupunki kiinnostivat. Satolaiset totesivat eestiläisten olevan sangen mukavia ihmisiä, joiden kanssa oli helppo kommunikoida. Retki tuli osallistujilleen todella edulliseksi. Laivamatkat ynnä yöpymiset maksoivat yhteensä vain 370 markkaa. Halpuus oli kuitenkin havaittavissa esimerkiksi ruoka-pöydässä lautasliinojen puuttumisena. Matkanjohtajana toimi Ulla Tommila. Kokonaisuutena ”reissu” oli osanottajiensa näkemyksen mukaan onnistunut.⁹⁰⁶

Osakunnalle uusi inspehti

Syyskuun kokouksen osakuntalaiset joutuivat aloittamaan hiljaisella hetkellä. Osakunnan inspehti Timo Tiusanen oli kuollut 20.8.1985. Kokous joutuiin pohtimaan tilannetta ja ryhtyi käsitteleämään vt. inspektorin valintaa. Ns. inspektorityöryhmä esitti tehtävään vt. professori Tapio Lampista. Muina mahdollisina ehdokkaina mainittiin lääketieteen professori

Kari Raivio, geologian ja paleontologian apulaisprofessori Pentti Alhonen, teologian professori Seppo Teinonen ja historian professori Päiviö Tommila. Keskustelua herätti mm. se, voitiinko vt. professoria valita tehtävään. Mikäli ao. virkaa ei vakinaitettaisi, joutuisi osakunta etsimään itselleen uuden inspektorin. Markku Tamminen esitti osakunnan vt. inspektoriksi entistä inspehtoria Heikki Jokelaa. Yleinen arvio kuitenkin oli, että tämä tulisi eläkkeellä oloonsa vedoten kieltäytymään tehtävästä. Koska keneltäkään edellä luetelluista professoreista ei oltu asiaa tiedusteltu, päättiin se Kimmo Ala-Juuselan vaatimana ja Markku Tammisen kannattamana siirtää käsittelyä seuraavaan kokoukseen. Koska silloin oli uuden inspektorin valinta mahdollinen, voitiin päättää ettei virkaatekevää tarvittaisi lainkaan. Uuden inspektorin toimikausi alkaisi sen kokouksen jälkeisestä päivästä, jolloin hänet oli tehtävään valittu.⁹⁰⁷

Inspektori Tiusasen poismeno oli kirjattu myös toimintakertomukseen. Irmeli Nuotiomaa kirjasi asian seuraavasti:

"20.8. kohtasi osakuntaa odottamaton, raju, isku: inspektorimme, tukijamme ja ystävämme professori Timo Tiusanen poistui keskuudestamme.

MUTTA OSAKUNTA JATKAA ELÄMÄÄNSÄ..."⁹⁰⁸

Osakunta todella jatkoi elämäänsä raskaasta tappiostaan huolimatta. Lokakuun kokouksessa käsiteltiin asiaa inspehtorityöryhmän esityksen pohjalta. Työryhmä oli valittu hallituksen kokouksessa 11.9.1985 ja siihen kuuluivat Kauko Malmi, Seppo Sattilainen, Eeva-Liisa Haanpää, Tero Tuominen ja Tiinakaisa Honkasalo.⁹⁰⁹

Tero Tuominen luki kokoukselle työryhmän laatiman listan niistä Helsingin yliopiston professoreista, joilla tiedettiin olevan suhteita Satakuntaan. Listalla olivat seuraavat henkilöt: Pentti Alhonen, Kari Eskola, Iiro Kajanto, Pentti Lempäinen, Jaakko Perheentupa, Kari Raivio, Pertti Seiskari, Kalevi Suominen, Seppo A. Teinonen ja Päiviö Tommila. Toimikunta listasi lisäksi sopivimmat ehdokkaat, jotka olivat Alhonen, Eskola, Raivio, Teinonen ja Tommila. Kaikkiin oli oltu yhteydessä ja suostumusta oli tiedusteltu. Pentti Alhonen ilmoitti olevansa periaatteessa suostuvainen, Kari Raivio suostuvainen "ainoastaan hätätapauksessa", Tommila oli kieltäytynyt ja Eskola ja Teinosta ei oltu saatu kiinni. Keskustelu ehdokkaista kävi vilkaana. Todettiin, ettei Lempäinen enää ollut professori. Kuraattori kertoi rehtorin varauksellisesta kannasta vt. professori Lampisen valinnan suhteen. Ari Vanamo kyseli Pentti Alhosesta, johon Jari Marjanen kertoi hänen olevan hyvä puhuja ja kotiseutuhenkinen. Alhosen mukanaolo Satakunnan Killassa pantiin myös merkille. Seppo Sattilainen totesi osakunnan aiemmista inspehtoreista Jokelan olleen tiukka talousmies ja Tiusasen henkinen sytyttäjä. Jari Marjanen esitti Pentti Alhosen valitsemista vt. inspektoriksi. Tähän Tero Tuominen puolestaan totesi valinnan aiheuttavan paineita Alhosen valitsemiseksi varsinaiseksi inspektoriksi. Täten olisi siis hyvä valita vt. inspektoriksi henkilö, jota ei voitaisi valita varsinaiseksi inspektoriksi. Kuraattori Sattilainen määräsi neuvoo-antavan äänestyksen siitä, valittaisinko nyt vain vt. inspektori vai varsinaisen suoraan jo tässä kokouksessa. Enemmistö kallistui virkaa tekevän valinnan puolelle. Eeva-Liisa Haanpää ehdotti Tapio Lampista vt. inspektoriksi korkeintaan vuodeksi. Heikki Topi totesi vuoden olevan liian pitkä aika ja esitti 1 – 2 kuukauden periodia.

Tero Tuominen piti toimikunnan nimissä puheenvuoron, jossa hän asettui tukemaan lyhyttä vt. kautta. Paula Äimälä esitti vt. inspehtorin valitsemista vuoden 1985 loppuun asti. Pirkko Harrella kannatti tästä ratkaisua, joka muodostuikin kokouksen lopulliseksi päätöksksi. Osakunnan vt. inspehtoriksi valittiin vuoden 1985 loppuun asti vt. professori, theologian tohtori Tapio Lampinen.⁹¹⁰

Kuusikymmenluvun osakunta-aktiivi dosentti, theologian tohtori Tapio Lampinen toimi vt. inspehtorina syyslukukaudella 1985. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Joulukuun kokouksessa osakunnalle valittiin uusi inspehtori. Tero Tuominen kertoi soittaneensa laaditun ehdokaslistan läpi ja saaneensa kahdelta henkilöltä suostumuksen inspehtorin tehtävään. He olivat Pentti Alhonen ja Iiro Kajanto. Henkilöistä todettiin, että Alhonen oli syntynyt 1939 Ikaalisissa (todellisuudessa prof. Alhonen on syntynyt Tampereella, AA). Hän on filosofian tohtori sekä maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti. Lisäksi Alhosen todettiin olevan luennoitsijana hauska ja mukava. Iiro Kajanon todettiin syntyneen vuonna 1925 ja opiskelleen Turussa, mutta toimineen kuitenkin Killassa. Jorma Hermonen tuki Pentti Alhosen valintaa inspehtoriksi. Ari Vanamo ja Heikki Perko puolestaan kannattivat Hermosta. Muita ehdotuksia ei tehty. Niinpä osakunta valitsi yksimielisesti uudeksi inspehtorikseen vuoden 1986 alusta Helsingin yliopiston geologian ja paleontologian apulaisprofessori Pentti Alhosen.⁹¹¹ Hallitus oli myös käsitellyt inspehtorikysymystä. Hallituksen pöytäkirjasta on luettavissa inspehtoriehdokkaaksi suostuneen mahdollisesti myös farmakologian apulaisprofessori Seija Tammilehto.⁹¹²

Virkailijavaaleja

Marraskuun kokouksessa valittiin vuoden 1986 uudet virkailijat. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin äänestyksen jälkeen Merja Salmi. Taloudenhoitajaksi valittiin Timo Leino, pääsihtee-riksi äänestyksen jälkeen Jyrki Kallio, isännäksi Kimmo Ala-Juusela, emännäksi Marja Sihvo ja historioitsijaksi Maija Setälä. Hallituksen jäseniksi valittiin Markku Tamminen, Taneli Silvo-la, Paula Rytilä ja Jari Marjanen. Satalinnan Säätiön opiskelijajäseniksi valittiin Ismo Tuominen, Markku Tamminen ja Tiinakaisa Honkasalo.⁹¹³ Viimeisessä varsinaisessa kokouksessa vuosijuh-laesitelmöitsijäksi valittiin osakunnan tuleva inspitär, dosentti, MMT Säde Mantere-Alhonen.⁹¹⁴

Osakunnan kerhotoiminnasta

Aktiivisia kerhoja ja toimikuntia olivat vuonna 1985, kirkkoraati, urheilutoimikunta, yhteis-kunnallinen toimikunta, kulttuuritoimikunta, juristikerho, luontokerho, SOTA, kamerakerho sekä osakunnan kuoro. Näille myönnettiin määrärahoja toiminnan pyörittämiseen hallituksen kokouksessa 19.2.1985.⁹¹⁵ kerhojen toiminta oli edelleen samanlaista kuin ennenkin. Ekskursioita ja keskustelutilaisuuksia järjestettiin. SOTA (eli tarkk'ampujat) ammuskeli Hämiksen radalla. Samat kerhot olivat edelleen syyslukukaudellakin aktiiveja. Myös Naistenkerhon (uudelleen) perustaminen näyttää Assi Komulaisesta huolimatta onnistuneen, sillä NaKe sai määrärahoja lokakuun kokouksessa 250 markkaa eli saman kuin esimerkiksi SOTA.⁹¹⁶ Nais-tenkerho jatkoi toimintaansa samoissa uomissa, mitä se oli 1950- ja 1960-luvuillaakin tehnyt. NaKe järjesti osakuntailtoja, valmisteli myyjäisiä ja suunnitteli ekskursion tekemistä Kosmetologikoululle. Kerholla oli myös yhteydenpitoa muiden osakuntien vastaanvien kerhojen kanssa.⁹¹⁷ Kokonaan uutena kerhona osakuntaan perustettiin syksyllä 1985 kinokerho "Elokuvan Maailma". Sääntöjen mukaan kerhon tarkoituksesta oli edistää elokuvaharrastusta ja -tunte-musta. Sen perustajiin kuuluivat mm. Tero Tuominen, Jyrki Kallio ja Olli Särkilahti.⁹¹⁸

Osakunta ja maakunta

Osakunnan maakuntayhteyksiin kuului mm. Harjavallassa sijaitsevan Emil Cedercreutzin museo. Osakuntalaiset löysivät kuvanveistäjä, vapaaherra Emil Cedercreutzin lahjoittaman ryijyn ullakoltaan. Hallitus päätti huollattaa ja ripustaa sen huolellisesti kiinnitettyä kiltasalin seinälle.⁹¹⁹ Maakunnalliseen toimintaan voidaan myös katsoa Satakuntalainen Ehtoo. Vuoden 1985 kuntavieraaksi oli kutsuttu Porin kaupunki. Hallituksen kokouksessa 18.11.1985 asiaa käsiteltiin ja päätettiin varata Osakunnan seniorihuone Porista saapuvan musiikkiopiston kuoron käyttöön. Emäntä kertoi ruokapöytään katettavan hirvenlihaista ja luumukreemiä.⁹²⁰

Toimintakertomus kertoo Porin kaupunkia Ehtoossa edustaneen kauppaopiston rehtori Esa-Erik Yrjökoski ja musiikkiopiston kuoro Canzona. Juhlassa tervehdyssanat esitti kuraattori Seppo Sattilainen. Porin kaupungin tervehdyksen tuonut Yrjökoski puhui toimintakerto-muksen mukaan ytimekkäästi ja hauskasti eläväöittäen puhettaan muisteloilla omasta opiskelus-taan ja asumisestaan Satakuntatalossa. Canzona puolestaan esitti musiikkia laidasta laitaan.

Ohjelmassa olivat niin rauhalliset laulelmat kuin railakkaat merimieslaulutkin. Emännän ilmoittaman hirvipaistin ohella ruokapöydän antimista löytyi myös porkkanalaatikko. Osa-kunnan ohjelmasta vastasi kuoro ja rohkeat revyytytöt Maija, Paula, Merja & Sinikka. Jatkot kestivät tavalliseen tapaan aina aamutunneille asti. Porilaiset vieraatkin viihdyivät osakuntalais-ten seurassa yli puolen yön.⁹²¹

Osakunnan retki Leningradiin

Myös vuonna 1985 satakuntalaiset tekivät retken suureen itäiseen naapurimaahan. Marraskuun 15.-17. retkeili 31 satolaista Leningradiin, fuksi Pekka Kangaslahden toimiessa matkanjohtajana. Onnistuneen reissun takasi hyvä matkaporukka, Leningradin matkailusta runsaasti kokemusta omaava linja-auton kuljettaja ja reilu Natasha-opas. Tälläkin kertaa matkaajat tutustuivat mm. Iisakin kirkkoon. Kulttuurinähtävyyksistä listalla oli Talvipalatsi ja Smolna. Eremitaasiin oli varattu aikaa kaksi tuntia, mutta useimmille aika jäi liian lyhyeksi. Illalla tutustuttiin sitten joko sirkukseen tai balettiin. Sunnuntaina pysähtyivät retkeläiset vielä Viipuriin lounastamaan ja tuhlaamaan taskunpohjalle jääneet ruplat. Sunnuntai-iltana joukko palasi tytyväisenä Helsinkiin. Toimintakertomus ei kerro oliko, tällä kertaa tuomisena flunssaa ja vatsatautia.⁹²²

Osakunnan vuosijuhla

Satakuntalainen Osakunta vietti 331-vuotisjuhlaansa jälleen kotonaan eli Satakuntatalossa. Juhlan yhteydessä paljastettiin osakunnan entisen inspektorin Heikki Jokelan muotokuva. Juhlatilaisuus alkoi Satakuntalaisen Osakunnan ja Suomen lippujen saapumisella juhlasaliin Satakunnan laulun kaikuessa vuorolauluna yleisön ja osakunnan kuoron kesken. Kuoro esitti tilaisuudessa kappaleet Deep River ja Iltalaulu. Tervetuliaissanat lausui osakunnan kuraattori pastori Seppo Sattilainen. Hän totesi osakuntatoiminnan olevan vireää ja kasvamaan pään. Huolenaan Sattilainen toi esille mahdollisuuden kähmästä. Nyt kun poliittinen kähminta oli saatu osakunnasta kitketyksi, ei enää tarvittu uudenlaista kähmintää tilalle.

Vuosijuhlaesitelmän piti teologian tohtori Tapio Lampinen luoden katsauksen helsinkiläiseen uskoon. Hän totesi pääkaupunkiseutulaisten uskon olevan erilaista kuin muualla maassamme. Vaikka helsinkiläiset olivat muita suomalaisia vähemmän uskonnollisia, katsoi Lampinen uskonnottoman yhteiskunnan mahdottomaksi. Juhlassa puhui myös inspektori Timo Tiusanen ja muotokuvalla huomioitu entinen inspektori Heikki Jokela. Tiusanen korosti muotokuvan paljastuspuheessaan Heikki Jokelan ansioita. Emeritusinspektorin muotokuvan oli maalannut taiteilija Eva Cederström. Tilaisuudessa jaettiin perintein mukaisesti myös kunnianosoituksia. Riemuciviksen merkin sai vuonna 1935 osakuntaan kirjoittautunut Mervi Ahla. Kiitospuheessaan Ahla muisteli kaipaussella osakunta-aikaansa kolmikymmenluvulla todeten hänelle, Helsingissä koulunsa käyneelle, satakuntalaisuuden ja osakuntalaisuuden merkinneen halua kuulua provinssiin. Ikuisesti kiertävä kulttuurihaarikka luovutettiin säveltäjä Heikki Valpolalle. Kunnianauha myönnettiin vuosien 1981-1984 kuraattorille Eeva-Liisa

Haanpäälle. Osakunnan ansiomerkin sai osakunta-aktivisti Arto Nurmi erityisansioistaan Sipin mökin kunnostuksessa ja osakuntahengen luomisessa.

Illalla puhuivat vielä osakunnan emäntä Maija Salminen miehelle luonnehtien suomalaista miestyyppiä ja osakunnan isäntä Ari Vanamo puhui puolestaan kotiseudulle kuvaten osakunnassa esiintyvää Rauma – Pori -akselia Rauman maalaiskuntalaisen näkökulmasta. Hän totesi maalaiskuntalaisen helposti samastuvan kaupunkilaisuuteen, vaikka siitä tietysti tilanteissa voi sanoutua irti: ”Raumalaisia emme ole, Porilaisiksi emme tule, olkaamme siis Rauman maalaiskuntalaisia.”

Illan päätteeksi tanssittiin vanhoja salonkitansseja. Ohjelmassa olivat Polonaise, Pas d’Espagne, Pas de Quatre, Mignon, Pompadour, Cicapo ja Grande Valse. Musiikista vastasi osakunnan kuoron lisäksi pianisti Kari Syväniemi, joka soitti Scarlettin sävelmiä ja vahvistettu kvartetti Misukat esittäen kappalet Nyt on kaikki kallistunna, Santa Maria, Summertime ja Sua Tervehdin. Vapaassa sanassa kuultiin muiden osakuntien tervehdyksiä ja juhlijalle saapuneita sähkeitä ja onnentoivotuksia.⁹²³

Vuosi 1986

Vuonna 1986 alkoi Satakuntalaisen Osakunnan historiassa pitkä, monivaiheinen ja peräti legendaariseksi muodostuva Pentti Alhosen inspehtorikausi. Aina uudelle vuosituuhannelle ulottuneella jaksolla tapahtui lukuisia muutoksia ja uudistuksia niin osakunnassa, Satalinnan Säätiössä kuin Satakuntatalonssakin.

Tammikuun kokouksessa 1986 osakuntalaiset joutuivat käsittelemään historiikkiaan. Kirjoittajaksi lupautunut HuK Anne Luoto-Halvari (aiemmin Luoto) anoi pidennystä kirjotusaikaan. Kokous myönsi hänelle vuoden aikalisän. Samalla valittiin toimikunta neuvottelemaan tekijän kanssa aikataulusta. Tähän valittiin Merja Salmi ja Anna-Maija Setälä.⁹²⁴

Uusi inspektori Pentti Alhonen Karhunkierroksen esittelyssä

Karhunkierroksessa 1 / 1986 oli esittelyssä osakunnan uusi inspektori Pentti Alhonen ja lyhyt maininta myös tämän kirjoittajasta: ”14-vuotias Antero Alhonen käy Deutsche Schulea.” Pentti Alhonen vastasi mm. seuraaviin mielenkiintoisiin kysymyksiin.

”Pitäisikö asettaa aikarajoja opiskelulle?

PA: Toivottavaa olisi kyllä, että valmistutaan.

Mitkä ovat inspektorin mietteet osakunnasta ja uudesta tehtävästä?

PA: Tämä on minulle uusi haaste, arvostan valintaani kovasti. Olen ollut kauan poissa osakunnasta. Opiskeluikana en ollut kovin aktiivi osakuntalainen. Killassa olen ollut mukana. Olen saanut hyvin myönteisen käsityksen opiskelijaelämästä. SatO toimii tällä hetkellä varsin moni-ilmeisesti. Harrastusmahdollisuksia on henkisestä toiminnasta liikuntaan.”⁹²⁵

Tietokone osakuntaan

Helmikuun kokouksessa pohdittiin tietokoneen hankkimista osakunnan käyttöön. Hallitus esitti varsinaiselle kokoukselle toimikunnan perustamista pohtimaan tietokoneen hankkimista ja siihen liittyviä ongelmia.⁹²⁶ Keskustelussa Marja Sihvo ehdotti mietittäväksi mahdollisuutta hankkia osakunnan käyttöön tulevan tietokoneen lisäksi tekstinkäsittelylaitteisto osakuntalaisten käyttöön. Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen ja toimikuntaan valittiin Jari Marjanen, Markku Tamminen, Heikki Topi, Tero Tuominen ja Jari Välimäki. Toimikuntaa kehotettiin kuuntelemaan kaikkien osakuntalaisten mielipiteitä, erityisesti naisnäkökulmaa.⁹²⁷

Tietokoneasiaan palattiin jo maaliskuun kokouksessa. Tuolloin asiaa valmistelleen työryhmän väkiraporttia esitti Tero Tuominen. Hän kertoi työryhmän edenneen seuraavasti: tarpeet oli kartoitettu, Gaudeamus datan tarjoukseen, joka sisälsi kaksi konetta tutustuttu. Seuraavaksi oli tarkeutus ottaa yhteyttä maahantuojille sponsorointimahdollisuuksiin selvittämiseksi. Ohjelmien hankinta oli toistaiseksi selvittämättä. Satalinnan Säätiöltä oli saatu 10 000 mk kokonaiskustannusten ollessa 30 000 mk. Lisätalousarvio oli siten paikallaan rahoituksen suunnittelun. Rahat saataisi käytännössä WSOY:n ja Instrumentariumin osakkeiden myynnistä saaduista varoista.⁹²⁸

Tietokonetyöryhmä oli työssään aktiivinen. Huhtikuussa pidetyssä varsinaisessa kokouksessa Tero Tuominen jälleen selvitti asiaa. Eri tietokonefirmaiden hyvää tahtoa oli työryhmän toimesta menestyksellisesti selvitetty. Osakunta oli saanut 50 – 100 %:n tarjouksia. Nokia oli alustavasti luvannut lahjoittaa Mikro Mikko 2:n. Myös muita mukavia tarjouksia oli tullut ja kaikkia firmaa ei vielä oltu edes tässä vaiheessa tavoitettu. Projektin todettiin siten olevan edelleen käynnissä. Työryhmä toivoi, että toukokuun kokouksessa päästäisiin pää töksen teke misen kimppuun. Työryhmä oli kuitenkin edelleen oman ilmoituksensa mukaan avoin uusille ideoille. Myös uusia suhteita tietokonefirmoihin toivottiin.⁹²⁹

Tietokonetyöryhmän toivomus pää töksenteosta toteutui toukokuussa. Työryhmä oli saanut toimintansa saatossa lyhenteestä nimen "MOSKA", joten toukokuun kokous kävi MOSKA-työryhmän esittelemän kirjallisen selvityksen kimppuun. Lisäksi Markku Tamminen, Tero Tuominen ja Heikki Topi esittelivät asiaa vielä suullisesti. Työryhmä oli päätynyt esittämään kokoukselle seuraavaa: Satalinnan Säätiön avustuksella hankitaan ohjelmistot Mikro Mikko 2:een. Itse kone tulee lahjoituksena Nokialta. Ohjelmiston hinta oli 8 000 mk. Lisäksi tarkoituksesta oli hankkia matriisikirjoitin NL-10, jonka hinta oli 3 000 mk. Yhteissumma olisi siten 11 000 mk. Osakunnan omalla rahoituksella hankittaisiin SatO:n kirjanpitoa varten Kapyro PC ja matriisikirjoitin NL-10 yhteishintaan 13 750 mk. Kolmensadan markan arvoisen ohjelmistopaketti puolestaan hankittaisiin Tehokivi Oy:ltä. SuperKey kortisto-ohjelma ja kirjanpito-ohjelma maksaisi yhteensä 7 000 mk. Lisäksi oli tarkoitus hankkia suojaus- ja näppäimistö makrot 650 markalla. Rahaa kuluisi yhteensä siten 21 700 mk. Ehdotus hyväksyttiin kokouksessa yksimielisesti. Lisäksi päättiin valita työryhmä kortisto- ja kirjanpito-ohjelmien hankintaan varten. Tähän työryhmään tulivat valituiksi Timo Leino, Kaija Tamminen ja Heikki Topi.

Osakuntaan perustettiin tietokoneprojektiin yhteydessä myös uusi virka, OTSO eli osakunnan tietokoneita suojeleva operaattori. Ensimmäiseksi otsoksi valittiin Heikki Topi. Otson tehtäviin kuului pitää huolta tietokoneiden kunnosta ja neuvoa sekä opastaa niiden käytössä.⁹³⁰

Inspehtorinvaihtokaronkka 1986. Uusi inspehtori, Helsingin yliopiston geologian ja paleontologina apul. professori Pentti Alhonen pitämässä tulopuhettaan, jota kuuntelevat mm. vt. inspehtorina toiminut Tapio Lampinen (vasemmalla), inspitär, dosentti maatalous- ja metsätieteiden tohtori Säde Mantere-Alhonen, kanttori Sirpa Lampinen, Marja Sihvo, Jouni Korpisaari ja Esko Keski-Vakkuri. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

Inspehtorinvaihtokaronkka 1986

Satakunta-ravintolassa pidettiin 21.2.1986 inspehtorinvaihtokaronkka. Aluksi vt. inspehtori Tapio Lampinen ja uusi inspehtori apulaisprofessori Pentti Alhonen kirjoittivat nimensä matrakkeliin. Tilaisuudessa esitettiin lyhyt yhteenveto inspehtori Timo Tiusasen elämästä ja saavutuksista. Karonkkaan osallistuneet saivat kuulla myös Alhosen ja Lampisen kantoja opiskeluun ja osakuntaan, Pohjois-Satakuntaan ja sen ympäristöön. Osakuntalaisille tarjoutui myös tilaisuus kuulla inspitär Säde Mantere-Alhosen aktiivisesta menneisyydestä opiskelijaelämässä. Iltapalan ja kahvin jälkeen karonkkalaiset siirtyivät keskustelemaan osakuntahuoneistoon. Tunnelma oli toimintakertomuksen mukaan leppoisa. Keskustelua käytii inspehtorin ympäriillä varsinkin Pohjois-Satakunnasta ja inspittären pöydässä mm. opiskelijoiden, varsinkin naisten, aktiivisuudesta ainejärjestöissä. Uusi inspehtoripariskunta ilahdutti osakuntalaisia seurallaan lähes puoleenyöhön asti. Tämän jälkeen alkoi uuden inspehtoriparin yleinen ylistys.⁹³¹

Osakunnan rutiineista lyhyesti

Maaliskuun kokouksessa valittiin vt. pääsihteeriksi Paula Rytälä. Samalla myönnettiin osakunnan kunnianauha vt. inspehtorina toimineelle vt. apulaaisprofessori Tapio Lampiselle.⁹³² Toukokuun kokous joutui kuraattori Seppo Sattilaisen kiireiden vuoksi valitsemaan hänelle sijaisen. Halukkuutensa tähän tehtävään ilmäisivät Tero Tuominen ja Jari Marjanen. molemmat esittelivät kokoukselle näkemyksiään ja kertoivat osakuntameriiteistään. Heikki Topi esitti kuraattorin sijaiseksi Tero Tuomista ja Maija Waahtera Jari Marjasta. Asiasta jouduttiin siten äänestämään. Äänestyksen tuloksena Tero Tuominen valittiin syyskuun loppuun asti kuraattorin sijaiseksi äänin 25 – 5.⁹³³ Lokakuun kokous myönsi osakunnan uudelle inspittäreelle Säde Mantere-Alhoselle SatO:n osakuntanauhan ja sen kanto-oikeuden. Nauha luovutettiin inspitiärelle Satakuntalaissessa Ehtoossa.⁹³⁴

Vuosijuhla 1986

Toimintakertomus ”Satossa 13.3 – 8.4.1986 tapahtunutta” kuvaaa vuosijuhlan tapahtumia seuraavasti: perjantai 21.3 ja lauantai 22.3. vietettiin sitten inspehtorimme Pentti Alhosen nimipäivää – ja SatO:n 332. vuosijuhlaa. Juhla aloitettiin tienkin Satakuntalaisten laululla ja tervehdyssanat lausui kuraattori Seppo Sattilainen. Vuosijuhlaesitelmän piti osakunnan uusi inspitar Säde Mantere-Alhonen. Hän kertoi maitohappobakteereista terveyden edistäjänä. Juhlijat kuulivat mielenkiintoisen ja antoisan vuosijuhlaesitelmän ohella puheet karhulle (Tiinakaisa Honkasalo) ja osakunnalle (Tero Tuo-minen). Ohjelman kevennyksenä oli osakunnan mainion kuron monipuolin esitys, taikurin hämmästyttävä ilmeikkyys sekä Duo Janoiset, joka harkitulla tyyliläällä ja herkkyydellään kirvoitti massiiviset ja raikeat aplodit vuosijuhlayleisöltä.

Ruoka oli kertomuksen mukaan hyvää. Inspehtori Alhonen ja kuraattori Sattilainen jakovat kunnianosoitukset ja stipendit. Tämän jälkeen juhlyleisö siirtyi ravintolakerrokseen kuulemaan vapaata sanaa. Ruotsalaiset vieraat luovuttivat osakunnalle murhatun pääministerin Olof Palmen valokuvan. Palmen muotokuva sijoitettiin arvoiselleen paikalle Porin huoneen television taakse. Ohjelmassa oli

Satakuntalaisen Osakunnan inspitar, dosentti ja yliopiston lektori Säde Mantere-Alhonen pitämässä vuosijuhlaesitelmää maitohappobakteerien terveyttä edistävistä ominaisuuksista 22.3.1986. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

vielä luonnollisesti vanhat tanssit, jotka pyörähdettiin juhlasalissa. Jatkot pidettiin vanhan tavan mukaan osakuntahuoneistossa.⁹³⁵

Risto Rytin patsashanke

Syyskuun kokoukselle esiteltiin osakunnan hallituksen kanta, jonka mukaan patsas presidentti Risto Rytille olisi saatava aikaan mahdollisesti osakunnan aloitteesta ja toimesta. Markku Tamminen muistutti patsashankkeen olleen esillä ainakin eduskunnassa ja Reserviläinen-lehdessä. Samalla hän totesi, että lottapatsas oli pystytetty ja että suojelus kuntapatsaskin oli vireillä. Merja Salmi muistutti ettei patsalla enää olisi poliittista painolastia. Kimmo Ala-Juusela puolestaan pohti hankkeen käytännöllisiä ongelmia, rahankeruun vaikeutta ja sitovuutta. Puheenjohtaja totesikin varsinaisen kokouksen ilmaisseen yleisen tukensa hankkeelle, mutta edellyttävän hallitukselta vakavaa harkintaa käytännön vaikeuksien selvittämiseksi. Hallitus sai tehtäväkseen tunnustella asiaa edelleen.⁹³⁶ Rytin patsashanke ei ollut ainoa ”presidentillinen” projektti, jossa osakuntalaiset olivat mukana. Presidentti Urho Kekkonen oli elokuussa kuollut ja hän sai osakseen kiitoksena mittavasta valtiomiesurastaan valtiolliset hautajaiset. Vanhan ylioppilasaktiivin ja -poliitikon hautajaisiin osallistui yhdeksän osakuntalaista vastuullisissa tehtävissä. Kadun varren lippuvartiossa olivat Kimmo Ala-Juusela, Kirsi Kuusisto, Paula Ryttilä, Timo Laurila ja Merja Salmi. Kirkkoairueina olivat Tero Tuominen, Merja Sihvo ja Jyrki Kallio. Suomen lippua lippulinnassa kantoi Taneli Silvola.⁹³⁷

Virkailijavaalit

Osakunnan uudeksi kuraattoriksi valittiin yksimielisesti hallituksen esityksen pohjalta Tero Tuominen. Osakunnan hallituksen puheenjohtajasta jouduttiinkin sitten käymään tiukka kisa. Tehtävään oli esitetty Jyrki Kalliota, Markku Tammista, Marja Sihvoa ja Kimmo Ala-Juuselaa. Kaksivaiheiseksi edenneessä vaalissa änet jakautuivat seuraavasti:

	I äänestys	II äänestys
Jyrki Kallio	22	29
Markku Tamminen	12	20
Marja Sihvo	10	
Kimmo Ala-Juusela	5	
Tyhjä	1	

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin siten Jyrki Kallio. Pääsihteeriksi tuli Paula Ryttilä, isänäksi Taneli Silvola, emänäksi äänestyksen jälkeen Annamaija Setälä, historioitsijaksi Heikki Perko, otsoksi Jari Marjanen ja kuoronjohtajaksi edelleen Timo Nuoranne. Taloudenhoitajan valinta lykättiin joulukuun kokoukseen. Timo Leino, osakunnan taloudenhoitaja pyysi nimittäin tässä kokouksessa eroa mikä hänelle myös myönnettiinkin. Osakunnan hallitukseen valittiin äänestyksen jälkeen Heikki Perko, Marja Sihvo, Pirjo Nieminen ja Maija Salminen.

Osakuntaillan 15.1.1986 teemana pelit. Upouusi Trivial Pursuit -peli saavutti suosiota. Kuvaaja Kalle-Antti Suominen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijajäseniksi valittiin Merja Salmi, Heikki Topi ja Ismo Tuominen.⁹³⁸ Joulukuun kokous valitsi Kimmo Ala-Juuselan osakunnan taloudenhoitajaksi.⁹³⁹

Satakuntalaista Ehtootta, jota vietettiin 14.11.1986 on historioitsija Setälä kuvannut seuraavasti:

”...kuunneltiin erilaisia puheita, katseltiin jälleen tanhuja, syötiin, juotiin ja jutusteltiin. Kuntavieras oli Vammala. Jatkot pääsivät alkuun kovin myöhään, ja niinpä n. 100:sta juhlijasta vain parikymmentä jäi viidenteen ohjelman päättyttyä. Tunnelma oli siitä huolimatta kostea.”⁹⁴⁰

Osakunnan kerhotoiminnasta vuonna 1986

Tammikuun kokous hyväksyi uuden kerhon, Akateemisen Tennis Kerhon säännot. Sääntöjen luennan yhteydessä esiteltiin myös hallituksen tekemä korjausesitys. Keskustelussa Pekka Vihervirta ja Heikki Perko huomauttivat, ettei kerhon toimintaa haluta rajoittaa pelkästään koskemaan tennistä ja ettei toiminta ollut päällekkäistä muun urheilutoiminnan kanssa, kuten hallituksen perusteluissa oli esitetty. Jari Marjanen huomautti kuitenkin kerhon sääntöjen ja perustamisasiakirjan sisällöllisten ristiriitaisuksien johtaneen hallituksen esittämään asiaan puuttumista. Jorma Hermonen esitti Jyrki Kallion kannattamana, että säänöt hyväksyttäisiin

Fukisiaissa 15.10.1986 mentiin metrolla Kallioon tällaisissa asuissa. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

hallituksen esittämässä muodossa. Riitta Laurila puolestaan esitti Jari Välimäen kannattamana sääntöjen hyväksymistä alkuperäisessä muodossaan. Asiasta jouduttiin siten äänestämään. Äänestysmuotona käyttettiin Kimmo Ala-Juuselan esityksestä käsiäänestystä. Äänestyksessä Hermosen ehdotus peittosi Laurilan ehdotuksen äänin 16 – 12. Säännöt hyväksyttiin siten, että ensimmäinen pykälä kuului ”Kerho edistää Osakunنان jäsenten vapaata tenniksen harastusta”.⁹⁴¹

Toimikunnista aktiivinen oli mm. yhteiskunnallinen toimikunta. Se järjesti 22.10.1986 keskustelutilaisuuden maapallon aineellisen hyvän epätasaisesta jakautumisesta. Keskusteluun, joka järjestettiin varsinaisen kokouksen päätteeksi osallistui parisenkymmentä henkeä. Osa-kunnan historioitsija Setälä kuvasi toimintakertomuksessaan tilaisuuden henkeä:

”Yleinen mielipide vaikutti olevan tuo tuttu: emmä mitään kumminkaan voi tehdä, mennään hampurilaiselle.”⁹⁴²

Muita aktiivisia kerhoja olivat kirkkoraati, luontokerho Sipiria, kamerakerho, SOTA, kino-kerho EloMaa ja naistenkerho. Yhteiskunnallisen toimikunnan ohella aktiivista toimintaa oli ainakin urheilijoilla ja kulttuuritoimikunnalla. Kerhotoiminta eteni vanhoissa hyviksi koe-tuissa uomissaan. Kerhot järjestivät ekskursioita ja keskustelutilaisuuksia. Kamerakerholla oli

Akateemiseen warttiin 1986 osallistui Taneli Silvola, joka toimi mm. osakunnan isäntänä 1987. Tsernobylin ydinvoimalaonnettomuuden innoittamana mukana oli myös jodia. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

esimerkiksi ollut ohjelmassaan pimiökurssi ja valokuvanäyttely. Ampujat (SOTA) harjoittivat osumatarkkuuttaan Hämiksen radalla. Rahaa kului heiltä lähinnä ratavuokriin ja patruunoihin. Luontokerho teki luontoretkiä ja suunnitteli uusien kiikarien hankkimista. Urheiluhenkiset puolestaan suunnittelivat osallistumista akateemisen kyykän MM-kisoihin. Myös kävelyretket, muu liikunta ja urheilun seuranta, kuten esimerkiksi kuningaslaji jääkiekon, kuului heidän aktiviteetteihinsa. Samaisten kerhojen aktiivisuus jatkui myös syyslukukaudella.⁹⁴³

Satakuntalaisten kuntien vaakunat

Satakuntalaiseen Osakuntaan on deponoitut kotimaakunnan kuntien vaakunoita. Kuitenkin joidenkin kuntien vaakunat puuttuivat osakunnan kokoelmista. Kartoitussessa, jota esiteltiin osakunnan hallituksen kokouksessa 7.4.1986, todettiin vaakunat puuttuviksi seuraavien kuntien osalta: Jämijärvi, Viljakkala, Kihniö ja Pomarkku. Jari Marjanen valtuutettiin kirjoittamaan ystäväällismielinen lahjoituspyyntö kuntien hallituksille.⁹⁴⁴ Osakuntalaisten pyyntöön vastasivat myönteisesti Viljakkala ja Pomarkku, jotka toimittivat vaakunansa Satakuntalaiseen Osakuntaan.⁹⁴⁵

Wäinölyissä 1986 osakuntalaisia vasemmalta Arto Nurmi, tuntematon, Annamari Levanto, tuntematon, Lasse Kallionием ja Suvielise Manninen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuva-kokoelma.

Satakuntatalon remontti osakunnan kannalta

Satakuntatalossa toteutettiin vuonna 1986 mittava putkiremontti. Lähdeaineistoa remontin tapahtumista on tallentunut lähinnä Satalinnan Säätiön arkistoona, mutta remonttiin liittyvä aineistoa löytyy myös osakunnan papereista.

Remonttiasiaa pohdittiin osakunnan hallituksen kokouksessa 19.5.1986. Keskustelun pohjana oli mikä olisi osakunnan tilanne putkiston remontin alkaessa. Puheenvuoroja keskustelussa käyttivät Ismo Tuominen, Tero Tuominen, Merja Salmi ja Marja Sihvo. Tiinakaisa Honkasalo, osakuntalaisten edustaja Satalinnan Säätiössä, kertoi aluksi vallitsevasta tilanteesta ja toiminnanjohtaja Kauko Malmin kanssa käymistään keskusteluista. Honkasalo kertoi, että seuraavana päivänä hän olisi ollut paremmin tietoinen tulevasta. Kuitenkin keskustelu jatkui aluksi esitetyn pohjalta. Tero Tuominen pohti asiaa siltä kannalta, miten olisi jos remonttia ei tulisikaan. Myös tiedotustilaisuuden järjestämistä pohdittiin, mutta se todettiin tarpeettomaksi, sillä Satakuntatalon asukkaat saisivat tietoa remontista kirjeitse. Keskustelua herätti myös se seikka etteivät osakuntalaiset olleet kummennin evästääneet edustajiaan Satalinnan Säätiön hallituksessa. Varsinaisia päätöksiä asian tiimoilta ei kuitenkaan tehty.⁹⁴⁶ Seuraava

remonttia koskeva maininta osakunnan materiaalissa löytyy toukokuun 1987 varsinaisen kokouksen pöytäkirjassa, jossa todetaan kuraattorin ilmoittaneen Satakuntatalon remontin vastaanoteteuki. ⁹⁴⁷

Karhunkierros 2 / 1986 kirjoitti mm. tulevasta Satakuntatalon remontista. Toiminnanjohtaja Kauko Malmi vakuutti, että talon asukkaille hankintaan korvaavat asunnot remontin ajaksi. Kenenkään ei pitänyt jäädä taivasalle. Samaisessa haastattelussa Malmi vastasi myös kysymykseen Säätiön liiketoiminnan kehittämisestä seuraavasti: "Kesähotellin vaikutus liiketoimintaan vähenee. Helsingissä on liikaa majoitustilaa ja isot hotellit tarjoavat hiljaisin aikoina huoneita lähes kesähotelliin. Kilpailu on kova. Putkistoremontti parantaisi hotellin kilpailukykyä." ⁹⁴⁸

Sama Karhunkierros puuttui latojan huomautuksissa liiketoiminnan kehittämiskysymykseen. Latojan palstan toimittaja (HOT) arvosteli säätiötä idean liian suppeasta ymmärtämisestä. Kirjoittaja ihmetteli mm. sitä, että vastakkain asetetaan Satakuntatalon päätjen putkistoremontti ja ravintolan keittiön uudistaminen. Kirjoittaja kaipasi tuloksellisuuden saavuttamiseksi vireää muutosta ja uudistusta. Hän päätti pohdintansa seuraavasti: "Ovatko perinteiset säätiön toimintamuodot ainoita mahdollisia? Käytettävässä olevat resurssit tarjoaisivat mahdollisuuksia laajamittaiseen yritystoimintaan. Mikäli vanhat keinot eivät osoittaudu kannattaviksi, lienee parasta etsiä vauhdilla uusia." ⁹⁴⁹

Osakunnan pitkääikaisen vahtimestarin Eero Tolvasen hautajaisiin osallistuivat osakunnan puolesta Markku Tamminen, sekä Säätiön edustajina inspektori Penti Alhonen, professori Heikki Jokela ja toiminnanjohtaja Kauko Malmi. Osakunta ja Säätiö muistivat "civis" Eeroa yhteisellä seppeleellä. Osakunta maksoi seppeleen hinnasta puolet. ⁹⁵⁰ Eero Tolvanen toimi Satakuntatalon vahtimestarina vuosina 1952 – 1972.

Vuosi 1987

Vuoden 1987 tapahtumien kuvaaminen perustuu lähinnä pöytäkirjamateriaaliin.

Vuosijuhla

Tammikuun kokouksessa osakunta vahvisti lalli Tiinakaisa Honkasalo-Wikin ehdotuksesta vuosijuhlapäiväksi 28. maaliskuuta. Vuosijuhlaan haluttiin luonnollisesti valmistautua huolellisesti. Juhlamestari Honkasalo-Wikki kertoi tanssikurssien järjestämisestä vuosijuhlia silmällä pitäen. Tanssikurssien vetäjänä toimi Olli Särkilahti. ⁹⁵¹ Vuosijuhlaesitelmöitsijäksi valittiin helmikuun kokouksessa professori Iiro Kajanto. Hän lupautui käsittelemään esitelmässään yliopiston alkuaikojen. Samainen kokous sai viidenkymmenen osakuntalaisen allekirjoittaman aloitteen kauppaneuvos ja professori Risto Orkon kutsumisesta osakunnan kunniajäseneksi. Kokouksessa kuraattori Tero Tuominen kertoi Orkon mittavasta elämäntyöstä. Sääntöjen mukaan asian lopullinen päätäminen siirrettiin maaliskuun kokoukselle. ⁹⁵² Kyseisessä kokouksessa Risto Orkon kutsuminen kunniajäseneksi hyväksyttiin yksimielisesti Jyrki Kallion tekemän ehdotuksen pohjalta. Kokous myönsi lisäksi ansiomerkit Jorma Hermoselle ja Heikki

Vuosijuhlassa 1987 osakunta myönsi kunniajäsenyyden kauppaneuvos ja professori Risto Orkolle (kuvaassa oikealla). Inspektoripari ja osakunnan entinen kuraattori professori Erik Erämetsä puolisoineen odottavat Orkon kanssa juhlallisuksien alkamista. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

Topille. Kulttuurihaarikka luovutettiin kulttuurisiteerin ehdotuksen mukaan Timo Nuorteenelle. Juhlamestarin ilmoitti vuosijuhlaan tulevan 127 henkeä.⁹⁵³ Toimintakertomusten puutteellisuuden vuoksi varsinaista kuvausta vuoden 1987 vuosijuhlasta ei ole.

Virkailijavaaleja

Osakunnan juhlamestari Tiinakaisa Honkasalo-Wikki jätti paikkansa toukokuun kokouksessa.⁹⁵⁴ Hänen seuraajakseen valittiin Maija Salminen.⁹⁵⁵ Varsinaiset virkailijavaalit suoritettiin marraskuun kokouksessa. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin edelleen Jyrki Kallio. Isännäksi valittiin Jouni Korpisaari, emännäksi Anna-Mari Levanto, historioitsijaksi Pekka Vihervirta ja juhlamestariksi Ulla Tulonen. Pääsihteerin valinta siirrettiin joulukuun kokoukseen. Osakunnan hallituksen jäsenten vaalissa jouduttiin äänestämään ja jopa arpomaan. Äännet jakautuivat seuraavasti: Annamaija Setälä 30, Matti Laurila 30, Heikki Perko 29, Riitta Aalto-Setälä 25 ja Petri Väinölä 25 ääntä. Koska Aalto-Setälä ja Väinölä olivat saaneet saman äänimäärän, jouduttiin neljännestä hallituspaikasta käymään arvonta heidän välillään. Sen voitti Riitta Aalto-Setälä.

Myös Satalinnan Säätiön hallituksen jäsenten vaalissa jouduttiin turvautumaan niin äänestykseen kuin arpaankin. Toimitetussa vaalissa äänet jakautuivat seuraavasti: Heikki Perko 27, Jouni Korpisaari 22, Merja Hermonen 18, Paula Äimälä 18 ja Pirjo Nieminen 17 ääntä. Nieminen putosi automaattisesti kisasta pois, mutta arvonta jouduttiin suorittamaan Äimälän ja Hermosen välillä. Arpa suosi Hermosta. Samalla valittiin vielä rahastojen hoitokunnat ja eri toimikunnat. Osakunnan edustajaksi Suomen kulttuurirahaston Satakunnan rahastoon valittiin äänestyksisen jälkeen Kirsi Kuusisto. Hän päihitti vaalissa Leila Hakalan äänin 26-15. Tiisalan rahaston hoitokuntaan valittiin suvun edustajana tohtori Ritva Tiisala ja osakunnan edustajina Maija Salminen ja Jari Marjanen.⁹⁵⁶ Virkailijavaalit jatkuivat vielä joulukuun kokouksessa. Tuolloin osakunnan pääsihteeriksi valittiin Maija Laurila, tiedotussihteeriksi Riitta Aalto-Setälä ja tämän tilalle hallitukseen Petri Väinölä.⁹⁵⁷ Joulukuun kokouksessa päättiin seuraavan vuoden vuosijuhlapäiväksi 25.3.1988 ja vuosijuhlaesitelmöitsijäksi valittiin Porin taidemuseon johtaja Marketta Seppälä.⁹⁵⁸

Kerhotoiminnasta

Helmikuun kokouksessa osakunnan kerhotoiminta vilkastui ja monipuolistui entisestään, kun SOS –kerhon eli Satakuntalaisen Osakunnan Seilorian säännöt hyväksyttin. Todettiin kerhon täytyväni kerholle tarkoitettut kriteerit, joten osakunnan varsinaisen kokous yhtyi hallituksen myöntiseen kantaan yksimielisesti.⁹⁵⁹ Kerhon säännöt olivat Markku Tammisen käzialaa.⁹⁶⁰

Muista kerhoista aktiivisesti toimivat juristikerho, SOTA, musiikkikerho, luontokerho Sipiria, naistenkerho, tenniskerho, kirkkoraati, yhteiskunnallinen toimikunta, kulttuuritoimikunta ja urheilutoimikunta.⁹⁶¹ Kerhotoiminnassa ei tapahtunut vuonna 1987 mitään radikaalia muutosta. Kerhojen määäräraha-anomukset ja toimintaraportit kertovat toiminnan edenneen tutulla ja turvallisella tavalla. Määärärahoja anottiin hankintoihin, ekskursioiden järjestämiseen ja keskustelutilaisuuksiin. Kirkkoraati piti ansiokkaasti yllä osakuntalaisten hengellistä toimintaa. Iltahartaudet pidettiin perinteisesti tiistai-iltaisin.⁹⁶² Osakunnan SOTA –kerhossa aktiivisesti toimineelle Tapio Juutilaiselle myönnettiin hallituksen kokouksessa 16.2.1987 suostumus hankkia aseenkantolupa seuraaville kahdelle osakunnan aseelle: Tarkkuuspistooli 22 short n:o 1270164 High Standard Flite King ja tarkkuuspistooli 22 short n:o 1844553 High Standard Olympic.⁹⁶³ Kokonaisuutena voi todeta kerhotoiminnan olleen monipuolista ja vilkasta.

Maakunnallinen toiminta

Maakunnallista toimintaa toteutettiin osakunnan deponoidessa vuonna 1987 omistamansa terrakottaveistoksen Emil Cedercreutzin museoon Harjavaltaan. Veistos oli ollut esillä Satalinnan sairaalassa. Omistusoikeus säilyi kuitenkin osakunnalla.⁹⁶⁴ Osakunta oli jatkossakin yhteydessä museoon taideasioissa. Museon johtaja FT Ritva Kava kävi osakunnassa tutustumassa sen omistamaan taiteeseen. Isäntä sai tehtäväkseen ilmoittaa Kavalle seuraavien osakunnan omistamien taideteosten siirtämisestä Emil Cedercreutzin museoon: Maila Talvion pronssikuva, silhuettikuvat, Maila Talvion rintakuva, puinen korkokuva sekä kipsikuva.⁹⁶⁵

Arkkipiispa Mikko Juva vieraili osakuntaillassa keväällä 1987. Kuvassa arkkipiispa inspitär Säde Mantere-Alhosen ja inspektori Pentti Alhosen seurassa. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

Osakunnan lippu

Erkki Kesäläinen oli lähettynyt osakunnalle kirjeen ja lippuluonnoksen. Hallituksen kokous kästitti asiaa 2.3.1987. Se päätti edetä asiassa vasta sitten, kun Porin prikaati oli vastannut lippuaan koskeviin tiedusteluihin. Osakunnalla ja Porin prikaatilla oli nimittäin sama lippu.⁹⁶⁶ Porin rykmentistä saapuikin tieto, ettei heillä ollut lipustaan minkäänlaista määritteltyä. Jyrki Kallio lupasi ottaa asiasta tarkemmin selvää käymällä esimerkiksi sotamuseossa.⁹⁶⁷ Osakunnan hallituksen osalta lippuasia näyttää ainakin vuonna 1987 jääneen tähän, sillä asian etenemisestä ei ole enää merkintöjä pöytäkirjoissa.

Satakuntaravintolan tilanne – yleinen profiilinkohotus tarpeen?

Hallitus keskusteli kokouksessaan 2.3.1987 Satakuntaravintolan tilanteesta. Todettiin ravintolan kannattavuuden olevan heikko. Keskusteltiin alustavasti siitä, mitä mieltä opiskelijat olisivat valtion maksaman opiskelijatuen lopettamisesta Satakuntaravintolassa. Osakuntalaisten ruokailua tuettaisiin entiseen tapaan. Päätettiin keskustella asiasta maaliskuun varsinaisessa kokouksessa.⁹⁶⁸ Asia ei kuitenkaan tullut esiin maaliskuun varsinaisessa kokouksessa. Myöskään huhtikuun kokous ei asiasta keskustellut.⁹⁶⁹ Asia näyttää siten ”kuivuneen kokoon”, sillä osakunnan hallituskaan ei tähän seikkaan enää palannut.

Osakunnan historia

Osakunnan historian kirjoittaminen oli edelleen kesken. Hankkeen mahdolliset rahoituslähteet olivat esillä osakunnan hallituksessa 16.3., mutta asiassa päättiin edetä vasta kun kuraattori oli ottanut yhteyttä historian kirjoittakan Anne Luoto-Halvariin.⁹⁷⁰ Seuraava maininta pöytäkirjamateriaalissa asian tiimoilta on hallituksen kokouksesta 5.10.1987, jossa todetaan Luoto-Halvarin tekevän edelleen historiikkia ja osakunnan olevan odottavalla kannalla.⁹⁷¹ Vuoden 1987 materiaalin osalta asian edistymisestä ei ollut muuta tallennettua tietoa.

Satakuntalaisesta Ehtoosta, jonka kuntavieraana oli Kokemäki⁹⁷², ei ole raporttia. Inspекторi Pentti Alhosen aktiivisuudesta osakunnassa löytyi vain yksi merkintä sangen puuttelisesta toimintakertomusmateriaalista:

”11.2. Inspi tuli käymään ja rupattelemaan varhaishistorian pääpiirteistä. Tuttuun tapaan opiskelijat tulivat paikalle hitaasti mutta varmasti.”⁹⁷³

Osakuntalaisuuden identiteettiä hakemassa

Karhunkierros 3 / 1987 pohti osakuntalaisuuden merkitystä. Otsikolla ”Osakuntalainen henkeen ja vereen – vai olenko?” eri osakunta-aktiivit pohtivat osakuntalaisuuden merkitystä. Esimerkiksi Kirsi Kuusisto luonnehti asiaa seuraavasti:

”HETI KULTSAKSI – Heti ensimmäisenä opiskeluvuoteni tutustuin moniin osakuntalaisiin ja olin aktiivisesti toiminnassa mukana. Jo samana vuonna minut valittiin osakunnan kulttuuriheiteriksi, kultaksi. Nyt opiskelen kolmatta vuotta ja olen yhä aktiivinen. Toimin mainossiheerinä, apuemäntänä, laulan kuorossa ja pelaan koripalloa. Kesällä pelasin pari kertaa viikossa Helsingissä olevan osakunnan poppoon kanssa jalkapalloa. Keskiviikkojen osakuntailloista olen vain harvoin poissa. Joka ilta saattaa viidennenä syntyä upeita ja mielenkiintoisia keskusteluja, jolloin tunnit hupenevat avuttoman nopeasti. Juhlista, jos jonkinlaisista avajaisista, viettääjäisistä ja päättääjäisistä, en malta olla poissa. Taidan olla täysin kiinni osakunnassa, mutta onhan Satossa kivoja, täysin erilaisia, eriasioita opiskelevia ja eri näkökulmia asioita katsovia ihmisiä, joiden kanssa touhutessa saa monipuolisen kuvan maailmanmyllystä.”⁹⁷⁴

Samassa numerossa Heikki Perko pohti asiaa osakunnan tarjoamien mahdollisuksien kannalta:

”HERÄSIN KULTTUURILLE – Olen Satossa mukana kolmatta vuotta. Toiminta kiinnostaa, koska se on monipuolista ja tapaan erilaisia, mukavia ihmisiä. Osakuntaillat keskiviikkoin ovat tarpeellisia katkaisemaan viikon kiihkeän opiskeluputken. Lehtihuoneen mittava ja antois lehtivalikoima on myös mieleeni. Osakunta on saanut minut kiinnostumaan teatterista ja kaikenlaisesta muusta kulttuurista. Myös mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen ovat rajatommat. Aina löytyy joku, joka on innostunut tutustumaan uuteen lajiin.”⁹⁷⁵

Vuosi 1988

Helmikuun kokous kirjasi vuosijuhlan päivämääräksi 25.3.1988. Näin edellisen vuoden viimeisen varsinaisen kokouksen tekemä päätös⁹⁷⁶ sai vahvistuksensa.⁹⁷⁷ Maaliskuun kokous käsitteili myös vuosijuhlaan liittyviä seikkoja. Kunnianauha myönnettiin osakunnan inspektorille Pentti Alhoselle, ansiomerkit myönnettiin Marja Sihvolle ja Kimmo Ala-Juuselalle. Kulttuurihaarikan saajasta syntyi keskustelua. Kulttuurisihteeri esitti haarikan saajaksi lauluryhmää Satakunnan Liikennettä. Tähän Tiinakaisa Honkasalo-Wikki huomautti, että haarakka oli aiemmin myönnetty esimerkiksi Timo Tiusaselle ja Arvo Salolle eli saajina oli ollut huomatavia julkisuuden henkilötä ja tämänkaltaisella myöntämisellä voisi olla osakunnalle PR-arvoa. Honkasalo ei kuitenkaan asettunut vastustamaan haarikan myöntämistä Satakunnan Liikenteelle. Kulttuurihaarikka myönnettiin siten kulttuurisihteerin esityksen mukaisesti Satakunnan Liikenne –lausuryhmälle, johon kuuluivat Kirsi Kuusisto, Pirjo Nieminen, Jari Välimäki ja Pekka Vihervirta.⁹⁷⁸

Huhtikuun kokous päätti 13.4.1988, että tämäkertainen Satakuntalainen Ehtoo vietetäisiin Sillanpää –teeman merkeissä yhdessä Satakunnan Killan kanssa. Ehtoon päivämääräksi päättiin 15.10.1988. Paikaksi esitettiin vaihtoehtoisesti Satakuntataloa, Karjala-taloa ja Vanhaa Ylioppilastaloa. Keskustelun jälkeen päädyttiin kuitenkin siihen, että Satakuntatalo olisi paras paikka tilaisuuden järjestämiselle.⁹⁷⁹

Osakuntaan uusi kerho – kehitysmaakerho ja osakunnan kummilapsi

Toukokuun kokouksessa Päivi Pajukanta kertoi, että osakuntaan oltiin aikeissa perustaa syksyllä uusi kerho, kehitysmaakerho. Toiminta haluttiin kuitenkin aloittaa jo toukokuussa, ennen varsinaista kerhon perustamista. Tarkoituksesta oli hankkia kummilapsi jostakin kehitysmaasta Pelastakaan Lapset ry:n kautta. Yhden lapsen kouluttamiseen menisi 1 000 markkaa vuodessa. Sitoutuminen olisi aluksi yhdeksi vuodeksi. Kokonaiskesto olisi kolmesta neljään vuotta. Pajukanta esitti, että osakunta maksaisi perusrahan ja perustettava kerho harjoittaisi muuta avustustoimintaa. Kuraattori oli kuitenkin sitä mieltä, että varat tulisi kerätä osakuntalaisten pusseista. Tämä osoittaisi kuraattorin näkemyksen mukaan selkeästi sitoutumista asiaan, eikä ainoastaan kylmää budjettipäätöstä. Keskustelu eteni vilkkaana. Jyrki Kallio teki ehdotuksen, jonka mukaan SatO hankkisi kummilapsen II kalleusryhmästä eli vuosimaksu olisi 1 000 markan suuruinen. Maksu merkittäisiin vuoden 1989 budjettiin sekä tulo että menopuolelle. Osakunnalla oli vastuu maksun suorittamisesta, mutta varat kerättäisiin takaisin esimerkiksi perusteilla olevan kerhon toimesta. Ehdotus hyväksyttiin, tosin se tulisi vahvistaa seuraavassa, syyskuun kokouksessa. Maaksi valittiin joko Swazimaa tai Lesotho.⁹⁸⁰ Kummilapsikeskustelu jatkuikin vilkkaana syyskuun kokouksessa. Nyt oli tiedossa mahdollisuus saada kummilapsi jo kuluvan vuoden (1988) marraskuussa. Jari Marjanen ilmoitti, että päätös on hylätävä, koska asiaa ei oltu esitetty kokouskutsussa. Puheenjohtajana toiminut hallituksen puheenjohtaja Jyrki Kallio katsoi puheenjohtajavaltuuksiinsa nojaten, ettei asia ollut sellainen laajakantoinen kysymys, joka olisi tullut mainita Ylioppilaslehden ilmoituksessa ja kokouskutsussa, vaan se

voidaan käsitellä syyskuun kokouksessa. Ensin äänestettiin siitä, hankkiko Satakuntalainen Osakunta kummilapsen nimenomaan osakuntana. Kummilapsi päättiin hankkia osakunnan nimissä äänin 25 – 3. Kevällä tehty päätös vahvistettiin siten tältä osin. Sen jälkeen keskusteltiin rahoitusmuodosta. Esillä olleista vaihtoehtoista seuraava voitti äänestyksen: kummilapsiprojektin maksut tulevat osakunnan budjettiin ainoastaan menopuolelle, ja osakunta vastaa yksin lopullisesti maksujen suorittamisesta kummilapsen tukemisen ajan (n. 3 – 4 vuotta). Jari Marjasen näkemyksen mukaan koko projektin oli osakunnan tarkoitukseen vastainen. Hän toi kantansa kokouksessa julki.⁹⁸¹

Kummilapsiasiaan palattiin kuitenkin jo lokakuun kokouksessa, koska syyskuussa käsitteily oli laiton ja kokouksen päätös siten mitätöni. Asiaa tuliin käsittelemään toukokuussa tehtyjen päätösten pohjalta. Hanke julistettiin kokouksessa äänestyksen jälkeen (18 – 3) kiireelliseksi, joten käsitteilyä voitiin jatkaa. Pekka Kangaslahti teki esityksen rahoitusmalliksi, joka vastasi syyskuun kokouksen mitätöityä päätöstä. Jari Marjanen esitti, että perustettava kehitysmaakerho keräisi puolet rahasta takaisin. Molempia malleja kannatettiin. Jyrki Kallio esitti uudelleen oman mallinsa, missä menot kirjattaisiin niin tulo- kuin menopuolellekin. Hänen esityksensä piti edelleen sisällään velvoitteen perustettavalle kerholle kerätä varat takaisin. Lopulta äänestyksen jälkeen päädyttiin malliin, jossa maksu kirjattaisiin sekä tuloksi että menoksi. Osakunta suorittaisi maksun, mutta se kerättäisiin takaisin osakuntalaisilta. Kokous hyväksyi lisäksi Suvielise Nurmen ehdotuksen, jonka mukaan päävastuuussa takaisinkeruusta olisi yhteiskuntasihteeri. Hänen kanssaan asian organisoinnista vastaisivat aktiiviset kehitysmaakerholaiset.⁹⁸² Asian tärkeys oli havaittavissa keskustelun ja käsitelyn moninaisuuden ohella siitä, että pöytäkirjantarkastajat Jari Marjanen ja Lasse Kallioniemi sekä puheenjohtajana (1§ – 5§) toiminut Jyrki Kallio puuttuivat pöytäkirjan sisältöön. Kallio laati seuraavan huomautuksen, minkä pöytäkirjantarkastajat puolestaan vahvistivat:

”Puh. joht (1§ – 5§) huom: §4 Marjasen ehdotusta ei kannatettu eikä se siksi ollut äänestetyksessä.”⁹⁸³

Sääntömuutoksia

Marras- ja joulukuun kokouksissa käsiteltiin pari sääntömuutosasiaa. Ehdotus juhlamestarista äänivaltaisena hallituksen jäsenenä tuli äänestyksen jälkeen hylätyksi. Opastussihteeriä koskeenut toimikauden ja vaaliajankohdan muuttaminen tuli sen sijaan yksimielisesti hyväksytyksi. Opastussihteerin valinta siirtyi siten marraskuun kokoukselta huhtikuun kokoukselle. Virkaaudeksi tuli lukuvuosi kalenterivuoden sijaan.⁹⁸⁴ Opastussihteeriä koskeva muutosasia vahvistettiin yksimielisesti joulukuun kokouksessa.⁹⁸⁵

Virkailijavaalit

Marraskuun kokous oli vanhan perinteen mukaan virkailijoiden vaalikokous. Osakunnan kuraattoriksi valittiin äänestyksen jälkeen Merja Hermonen. Hän sai vaalissa 44 ääntä. Muut

Satakuntalaisten Osakunnan "Akateemisen wartin" juoksijat valokuvaan ryhmittyneenä 1988. Takarivin osakuntalaiset vasemmalta Pekka Vihervirta, Jari Kukko, Pekka Niemensivu, Lasse Kallioniemi, Jyrki Joutsensalo, tunteaton ja Pekka Kangaslahti. Edessä Taneli Silvola (vas.) ja Hannu Marjamäki. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

kuraattoriedokkaat olivat Jouni Korpisaari (14 ääntä) ja Jari Marjanen (6 ääntä). Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Ulla Tulonen, pääsihteeriksi valittiin Sinikka Antman, isännäksi Hannu Myllykallio, emännäksi Sirkku Heinimaa ja historioitsijaksi Annemari Levanto. Osakunnan hallitukseen tulivat äänestyksen jälkeen Petri Väinölä, Suvielise Nurmi, Pekka Vihervirta ja Jari Välimäki. Osakuntalaisten edustajiksi Satalinnan Säätiön hallitukseen valittiin äänestysessä Pirjo Nieminen, Taneli Silvola ja Heikki Perko. Lisäksi valittiin muut sääntömääritätiset virkailijat, toimikuntien jäsenet ja rahastojen hoitokuntien jäsenet. Usein esimerkkinä käytetyn Tiisalan rahaston hoitokuntaan valittiin suvun edustajana tohtori Ritva Tiisala ja osakunnan edustajina Taneli Silvola ja Jari Marjanen.⁹⁸⁶

Osakunnan toiminnan rutiineja

Osakuntalaiset järjestivät vuonna 1988 perinteisen abi-infokiertueen kotimaakuntaan. Opastussihteerin vetämä 23 hengen vahvuinen "iskuryhmä" vieraili satakuntalaisissa lukioissa informaatiota jakamassa. Pekka Vihervirran toimintakertomuksen mukaan kiertue sai myös ansaittua huomiota maakunnan lehdistössä.⁹⁸⁷

Inspehtori Penti Alhonen osoitti vuonna 1988 kiitettävää aktiivisuutta osakuntaa kohaan. Keskiviikkona 27.4.1988 järjestetyssä osakuntaillassa inspehtori tarjosi osakuntalaisille näkymiä tulevaisuuteen. Hän eritteli maapallon ilmaston kehityksen mahdollisuksia joko lämpö- tai jääläudeksi ottaen huomioon sekä kasvihuoneilmiön vaikutukset että toisaalta miljoonia vuosia jatkuneen lämpö- ja jääläkeiden vaihtelun deterministisen luonteen. Asiantuntemuksellaan inspehtori tempasi kuulijat mukaansa ja sai heidät tekemään typeriäkin kysymyksiä. Historioitsijana ansiokkaasti toiminut Pekka Vihervirta on liittänyt kuvaukseensa seuraavankin huomautuksen:

”Tulevat polvet huom! Tämä kirjoitettaessa on lämpötila ulkona n. 14 C.”⁹⁸⁸

Inspehtoripari oli kutsunut osakunnan hallituksen kotiinsa Vantaan Hämevaaraan. Päivämäärä oli 9.12.1988. Asia oli esillä kahdessaakin hallituksen kokouksessa.⁹⁸⁹

Satakuntalainen Ehtoo

Satakuntalaista Ehtoota vietettiin suunnitellun mukaisesti Sillanpään hengessä. Kuntavieraana oli siten luonnollisesti Hämeenkyrö. Tilaisuudessa esitelmän osakunnan entisestä kunniajäsenestä ”Pransusta” piti FT Panu Rajala. Kuntavieras Hämeenkyrö tarjosi ohjelmaa poikalaulusta hanurimusiikkiin ja puliukkojen laulunsekaiseen vitsailuun. Jatkotkaan eivät tuottaneet juhlijoille pettymystä.⁹⁹⁰

Osakunnan 334. vuosijuhla 25.3.1988

Osakunta vietti arvokkaita vuosijuhliaan varsin perinteisesti, hyvän ruuan, laulun ja tanassin merkeissä. Vuosijuhlaesitelmän piti Porin Taidemuseon johtaja Marketta Seppälä. Musiikista vastasi Satakunnan Liikenne, osakunnan kuoro ja tieteden yhteislaulu. Puheen Isänmaalle piti Esko Keski-Vakkuri. Jatkot olivat menestykselliset, ja innokkaimmat juhlijat nauttivat aamupalaa Hakaniemessä.⁹⁹¹

Inspi ilahtui kunnianauhasta

Karhunkierros 2 / 1988 sisälsi inspehtori Pentti Alhosen kiitoksen kunnianauhasta. Hän kirjoitti lehteen mm. seuraavasti:

”... Olen vilpittömän iloinen havaitessani osakunnan olevan inspehtoriinsa tyytyväinen. Yhtä varauksellomasti voin omalta osaltani todeta. Että ’YYA’ kansanne, arvoisat osakuntalaiset, on ollut mitä antoisinta ja rikastuttanut kosolti henkistä pääomaani...”⁹⁹²

Satakuntaisessa Ehtoossa 15.10.1988 oli kuntavieraana Hämeenkyrö. Kuvassa oikealta inspitär Säde Mante-Alonen ja F. E. Sillanpäästä esitelmöinyt FT (myöhempä professori) Panu Rajala, joka kohottaa maljaa lääkintöneuvos Antti Kotirannan kanssa (vas.). Osakunnan emäntä Annamari Levanto ja professori Aarno Harenko olivat myös Ehtoossa mukana. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

Osakunnan kerhotoiminnasta

Kerhotoiminta oli edelleen aktiivista. Keskustelutilaisuuksia järjestettiin. Esimerkkinä voi mainita yhteiskunnallisen toimikunnan järjestämän keskustelutilaisuuden naisen asemasta poliittikassa.⁹⁹³ Muita aktiiveja kerhoja olivat musiikkikerho, urheilutoimikunta, kirkkoraati, kulttuuritoimikunta, luonto-, tennis-, juristi- ja SOTA-kerho.⁹⁹⁴ Kerhojen toiminta noudatti kahdeksankymmentäluvun tuttuja aktiivisia uria. Uutena kerhona oli Satakuntalaisen Osakunnan kellistäjät. Kerhon perustamisesta keskusteltiin hallituksen kokouksessa 22.2.1988 ja asia siirrettiin osakunnan varsinaiselle kokoukselle.⁹⁹⁵ Maaliskuun kokous hyväksyikin kerhon perustamisen yksimielisesti.⁹⁹⁶ Kerhon tarkoituksena oli edistää vaihtoehtoisten liikuntamuotojen tuntemusta ja harrastusta sekä osakuntalaisten keskinäistä kanssakäymistä. Kerhon jäseniksi pääsivät kaikki vaihtoehtoisista liikuntamuodoista kiinnostuneet osakuntalaiset.⁹⁹⁷ Kappaleen aluissa mainitut kerhot olivat edelleen aktiivisia myös syyslukukaudella 1988.

Osakunnan historiasta

Osakunnan hallituksen kokous kirjasi 7.3.1988 pitämässään kokouksessa, että ko. historiateos valmistuu vuoden 1988 loppuun mennessä. Todettiin 204 sivua käsittävän teoksen korvausen olevan sovitun suuruisen eli 23 800 markkaa. Painatuksesta tiedusteltaisiin Gaudeamus-kirjalta.⁹⁹⁸

Ryti-juhlan suunnittelua

Osakunnan hallitus pohti kokouksessaan 31.10.1988 tulevia Risto Rytille omistettavia juhlia. Sunnuntaina 5.2.1989 oli tarkoitus järjestää Satakuntatalon juhlasalissa kahvilaisuus. Kutsukortit aiottiin lähettää Satakunta-seuralaisille, kiltalaisille ja osakuntalaisille. Juhlapuhujaksi oli valittu maatalousministeri Toivo T. Pohjola, mukana olisivat myös Rytin poika, Heikki Simola sekä osakunnan kuoro.⁹⁹⁹

Menneitä muistellen – 1960- ja 1970-luku kahdeksankymmentälukulaisen silmin

Karhunkierros 3 / 1988 muisteli 1960-lukua, ajan vaativammuutta ja taloudellisten resurssien niukkuutta. Kirjoittaja E. M. lausuu myös ajatuksia vuosikymmenen loppupuolesta:

”Vuosikymmenen loppupuoli oli radikalismin aikaa. Nuoret toimivat näkyvinä vaikuttajina suomalaisessa yhteiskunnassa. Uusia suuntauksia levisi USA:n campuksilta, joissa liikehdintä alkoi rotusorron vastustamisen ja demokratian vaatimuksena. Suomessa syntyi käsite kouludemokratia. Yhteiskunnallisuus kuvastui mm. nuortenkirjallisuudessa. Aikaisempien vuosikymmenten romanttisuus vaihtui asiapitoiseksi suorasukaisudeksi. Sosialisa vastakohtia kärjistettiin, köyhyyttä ei enää romantisoidu, vaan se nähtiin yhteiskunnallisena ristiriitana. 60-luku oli antoisa ja haastava vuosikymmen. Elintason tavoittelussa ja koulutuksessa oli todella hohtoa, viihde tarjosi aivan uudenlaisia elämyksiä.”¹⁰⁰⁰

Seuraava Karhunkierroksen numero pureutui puolestaan 1970-lukuun. Edelleen kirjoittajana oli E. M. Hän otsikoi tämänkertaisen kirjoituksensa ”70-LUKU – KUIN EILINEN”. Ohessa muutamia poimintoja tekstistä:

”70-luku oli elintason nousun vuosikymmen. Nuorille se oli suurten uudistusten ja kulttuurillisen avartumisen vuosikymmen.”

”70-luku merkitsi vanhan ja uuden risteyskohtaa, jolloin vuosikymmeniä vallinneet järjestelmät joutuivat lopullisesti historiaan. Peruskoulu teki tuloaan, yliopisto uudistui...”¹⁰⁰¹

Kirjoittaja kuva sitten vielä mm. vuosikymmenen muotia ja koulumaailman politisoitumista, opettajien arvovallan romahtamista ja opettajien sinuttelua. Esillä ei ole kuitenkaan mitään vuosikymmenen opiskelijamaailmaan liittyvää. Matti Klingen paheksumista farkuista on sen sijaan paljonkin puhetta. Juttunsa E. M. päätää lyhyeen yhteenvetoon:

Osakunnan kuoro esiintymässä Risto Rytin muistojuhlassa 31.1.1989. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

”70-luku oli suuri tulevaisuuden vuosikymmen. Se loi pohjaa useille 80-luvulla vakiintuneille yhteiskuntaa muuttaneille ilmiöille.”¹⁰⁰²

Muisteloita osakuntahengestä

Osakuntahengestä oli artikkeli Karhunkierroksessa 4 / 1988. Se oli otsikoitu Arvo Salon muistelun mukaan ”Kun Linkomies vihreää norttia tarjosí”. Kirjailija pohti maakuntahengen merkitystä tunnustaen, että oli oppinut arvostamaan sitä vasta 40-vuotiaana. Tullessaan opiskelemaan hän piti tärkeimpänä ”oppia Stadin tavoille. Ei silloin ensimmäisenä ajattele maakunta-henkeä”. Salo asui Satakuntatalossa ja osallistui sen kulttuuririentoihin, mm. Linkomiehen lukupiiriin. Häkin muistelee lämmöllä osakunnan toveripiiriä ja mielenkiintoisia keskusteluja. Linkomiehen tarjoaman nortin Salo sai pidettyään vuoden 1956 vuosijuhlassa puheen isänmaalle. Osakunnasta hän luonnehtii kauniisti:

”Hyvin järjestetty osakunta voi olla korviike kodille ja vanhemmille, parhaimmillaan kodin jatke. Osakunta on kaiken kaikkiaan hyvin kasvattava laitos, siellä oppii järjestötoimintaa, kokoustekniikkaa ja tapakulttuuria. Sellaisista henkistä pääomaa, jota muualta ei voi saada, voi osakunnasta etsiä ja löytää.”¹⁰⁰³

Vuosi 1989

Edelleen osakunnan historiankirjoittamisesta

Vuoden 1989 ensimmäisessä kokouksessa kuraattori Merja Hermonen kertoi olleensa yhteydessä osakunnan historiankirjoittajaan, Anne Luoto-Halvariin. Vuonna 1984 aloitettu työ näytti nyt edistyvän. Alun perin oli sovittu, että se käsitteisi vuodet 1954 – 1984. Kirjoittaja Luoto-Halvari oli kuitenkin kiinnostunut käsittelemään myös vuosien 1984 – 1989 tapahtumia. Käydyssä keskustelussa Petri Väinölä tiedusteli, oliko historiankirjoittaja saanut ennakkoa osakunnalta. Tähän Tero Tuominen vastasi kielvästi, mutta totesi tekijän saaneen stipendejä Kulttuurirahastolta. Tehdyn sopimuksen mukaan osakunta maksoi ainoastaan valmiista painoarkeista. Pekka Vihervirta toivoi, että vuodet 1984 – 1989 toisiaankin saataisiin mukaan historiikkiin. Keskustelun edetessä Pirjo Nieminen vaati ponnekkaasti historiatoimikunnan kokoontumista. Siihen kuului mm. Helsingin yliopiston satakuntalainen rehtori Päiviö Tommila. Niemisen käsityksen mukaan toimikunnan kokoontuminen oli osakunnan edun mukaista.¹⁰⁰⁴

Historiaprojektiin loppu näytti häämöttävän maaliskuussa 1989. Tekijä oli ilmoittanut ottavansa kesäksi virkavapaata kirjoitustyötä varten. Kaiken piti siten olla valmista syksyllä. Kunnianhimoinen tavoite oli saada osakunnan historia valmiaksi painettuna seuraavaan vuosijuhlaan eli vuodeksi 1990. Rahoitus oli kuitenkin edelleen ongelmana. Kuraattori Hermonen elätteli toiveissaan mahdollisuutta perinteisten maakuntaretkiin elvyttämisestä. Niiden yhteydessä rahankeruu maakunnasta onnistui parhaiten osakunnan tehdessä itseään tunnetuksi. Pirjo Niemisen toivomus toimikunnan kokoon saattamisesta ei ollut vielä maaliskuuhun mennessä toteutunut, mutta Luoto-Halvari lupasi ponnistella asian hyväksi.¹⁰⁰⁵

Tammikuun kokouksessa ollut historian jatko-osa, eli vuodet 1984 – 1989, aikaansaivat keskustelua huhtikuun varsinaisessa kokouksessa. Anne Luoto-Halvari oli tehnyt 9 000 markan suuruisen tarjouksen jatko-osan kirjoittamisesta. Taksa oli hieman alempi kuin yleinen palkkiotaso edellytti. Pirjo Niemisen käsityksen mukaan jatko-osa ei enää olisi historiankirjoitusta. Hänen mielestään tulevan historiankirjoittajan käsia ei pitänyt sitoa vuosien 1984 – 1989 osalta. Jari Marjanen puolestaan kannatti jatko-osan liittämistä historiateokseen, joka kattaisi siten vuodet 1954 – 1989. Myös Jyrki Kallion näkemyksistä historiantutkimuksesta oli samankaltainen kuin Pirjo Niemisen. Viimeiset viisi vuotta eivät siten olleet ”historiaa”. Kallion historianfilosofian mukaan historiankirjoituksessa vedetään yhteen suuria linjoja ja pieniä asioita, ja näin osakuntakin pikku tapahtumineen elää historiassa yhteiskunnan osana. ”Me vain emme vielä pysty näitä linjoja näkemään”, Kallio tähden. Hän kannatti siten Pirjo Niemistä. Molempien mielestä vuodet 1984 – 1989 tulisi korkeintaan ottaa mukaan toimintakertomuksen luontoisena liitteenä. Keskustelua herätti luonnollisesti sitten se, kannattiko liitteestä maksaa 9 000 markkaa. Kirsi Kuusisto arvioi myynnin kasvamisen mahdollisuuksi, mikäli osakuntalaiset löytäisivät nimensä historian lehdiltä. Samankaltaisia ajatuksia esitti myös Timo Laurila. Lopulta Pekka Vihervirta esitti Ulla Tulosen kannattamana jatko-osan kirjoittamista, ja Pirjo Nieminen puolestaan esitti Jyrki Kallion kannattamana jatko-osan

kirjoittamatta jättämistä. Suoritetussa äänestyksessä Niemisen ehdotus voitti Vihervirran äänin 13 – 10. Historiateoksen laajuus pysyi siten alkuperäisessä mitassaan eli vuosissa 1954 – 1984.¹⁰⁰⁶

Vaikka jatko-osa tulikin hylätynä ja työn laajuus säilyi ennallaan, tuotti käsikirjoituksen valmistuminen vaikeuksia tekijälle. Hän toivoikin selkeää takarajaa työn valmistumiselle. Tarkoitus saada se valmiiksi syksyllä 1989 ei siten toteutunut. Kuraattori esittikin, että historiateikunnan olisi kokoonnuttava vuoden 1989 loppuun mennenä, jolloin Anne Luoto-Halvarin oli määärä esittää työnsä tuloksia. Päättiin, että osakunnan historian tulisi olla valmis 31.5.1990. Siten se voitaisiin julkistaa Satakuntalaisessa Ehtoossa syksyllä 1990.¹⁰⁰⁷ Vuoden 1989 aikana ei sittemmin enää historiaprojektiin palattu.

Vuosijuhlaesitelmöitsijä mallia 1989 puhuttaa

Osakunta oli joulukuun kokouksessaan päättänyt tiedustella dosentti S. Albert Kivistä vuosijuhlaesitelmän pitäjäksi.¹⁰⁰⁸ Hän kuitenkin kieltäytyi tunnista, joten asiaa oli pohdittava uudelleen. Juhlamestari Pekka Vihervirta esitti esitelmän pitäjäksi toimitusjohtaja Tauno Matomäkeä. Vihervirran mukaan Matomäki oli oivallinen esitelmöitsijä ja hyvin maakuntahenkinen. Keskustelun aikana esille nousivat vuosijuhlaesitelmöitsijänä myös ministeri Ilkka Suominen, professori Risto Orko ja pääjohtaja Heikki Koski. Kokous päätti valita Tauno Matomäen esitelmän pitäjäksi. Varalle valittiin professori Orko. Mikäli molemmat kieltäytyisivät, palattaisiin asiaan myöhemmin uudelleen.¹⁰⁰⁹ Siihen jouduttiinkin palaamaan, sillä molemmat kieltäytyivät. Uudeksi vuosijuhlaesitelmöitsijäksi valittiin maaliskuun kokouksessa juhlamestari Vihervirran esityksestä Suomen historian professori Mauno Jokipii Jyväskylän yliopistosta. Esitelmän aihe oli ”Edwin Linkomies pääministerinä”.¹⁰¹⁰ Vuosijuhlassa jaetaan perinteisesti mm. osakunnan kunnianosoituksia. Tällä kertaa osakunnan kunnianauhan sai Helsingin yliopiston rehtori Päiviö Tommila. Kulttuurihaarikka luovutettiin Esko Keski-Vakkurille.¹⁰¹¹

Inspehtori 50 vuotta 26.2.1989 – mitä lahjaksi?

Osakuntalaisten suuresti arvostama inspehtori Pentti Alhonen täytti 26.2.1989 50 vuotta. He halusivat tämän vuoksi muistaa inspehtoriaan. Säätiön kanssa keskusteltiin mahdollisen yhteisen lahjan hankkimisesta, mutta kokouksessa päättiin hankkia ”ikiomalle inspehtorille ihan ikioma lahja”. Lahjanostovaltuuskuntaan valittiin Pirjo Nieminen, Ulla Tulonen ja Pekka Vihervirta. Jo kokouksessa valtuuskunnalle sateli lahjaideoita täytetyistä kiikarista kiviseen rannekelloon.¹⁰¹² Lahjaksi päättiin lopulta hankkia arvokas ja komea perinne villapaita.¹⁰¹³

Maakunnallinen toiminta – kesäretki?

Historiateoksen rahoitusmahdollisuuksien yhteydessä oli kuraattori Hermonen pohtinut kesäretkiä henkiinherättämistä.¹⁰¹⁴ Asia oli ollut esillä myös osakunnan hallituksessa. Osakunnan varsinaiseen kokoukseen asia tuotiin 12.4.1989. Hallitus oli päättynyt esittämään, että

suunniteltaisiin kaksipäiväinen retki Kokemäelle ja Euraan. Ohjelmasta vastaisi mm. osakunnan kuoro. Iltatilaisutena oli tassit ja myös päivätilaisus järjestettäisiin. Retken tarkoituksesta oli nimenomaan herättää henkiin vanha kunnon kesäretkiperinne. Lisäksi, aivan kuten kuraattori oli hahmotellut, haluttiin kerätä myös rahaa osakunnan historiaa varten. Myös SatO:n tunnetuksi tekeminen kotimaakunnassa oli keskeisellä sijalla retken tavoitteistossa. Kokous päättikin perustaa ideatyöryhmän, johon valittiin hallituksen puheenjohtaja Ulla Tulonen, Jyrki Kallio, Suvielise Nurmi, Jorma Hermonen ja Timo Laurila.¹⁰¹⁵

Valitettavasti retkihanke kariutui jo ennen kuin se pääsi kunnolla edes käyntiin. Suunnitteltu ajankohta, heinäkuun puoliväli ei nimittäin sopinut osakunnan kuorolle. Retken aiotun ajankohdan kanssa päälekkäin olivat myös PoriJazz-festivaalit, jotka tunnetusti vetivät runsaasti yleisöä puoleensa. Toukokuun kokouksessa päättiinkin siirtää kesäretki syysretkeksi. Uusi ajankohta olisi 20 – 21.10.1989. Ensiksi vierailtaisiin Eurassa ja sitten Kokemäellä. Ohjelmaan oli tarkoitus saada puheita (inspektori Alhonen ja kuraattori Hermonen), sketsejä, kuoron esityksiä ja tanssia. Tarkoituksesta oli edelleen osakunnan profilin kohottaminen maakunnassa.¹⁰¹⁶ Tämäkään retki ei näytä toteutuneen, sillä lokakuuta käsitlevää toimintakertomuksessa siitä ei ole mainintaa. Esimerkiksi lokakuun varsinaisen kokouksen ilmoitusasiat listalle retkeä ei ole myöskään listattu. Sen sijaan mainittiin 21.10. järjestettävästä SatO:n ja HosUn yhteisistä bileistä Satakuntatalon juhlasalissa.¹⁰¹⁷

Osakunnan uusi lippu

Osakunnan uusi, Paula Riihudan valmistama, lippu esiteltiin kokouskansalle 20.9.1989. Osakunnan hallituksen valitsema toimikunta, Merja Hermonen, Kaisa Huhtala, Hannu Mylykallio ja Pekka Vihervirta oli kokoontunut 19.9. ja esitti varsinaiselle kokoukselle, että lipun naulajaiset ja vihkiäiset järjestettäisiin Satakuntalaisen Ehtoon yhteydessä. Lipun vihkijäksi esitettiin osakunnan kuraattoria Merja Hermosta. Toimikunta esitti myös, että osakunta tiedusteli Satakunnan Killalta ja Helsingin Satakunta-seuralta halua lahoitukseen lippua varten. Samaa asiaa oli jo tiedusteltu yliopistolta ja ylioppilaskunnalta. HYV ei rahaa antanut, mutta Helsingin yliopiston rehtorilla oli rahasto, josta oli mahdollista anoa vapaamuotoisella anomuksella rahoitusta kyseisenlaiseen tarkoitukseen. Kokous päätti lähettää delegaation rehtori Päiviö Tommilan luokse keskustelemaan asiasta ja kutsumaan hänet Satakuntalaiseen Ehtoon. Delegaatioon kuuluivat Pekka Vihervirta, Ulla Tulonen ja Jari Välimäki. Satakuntalainen Ehtoo oli tarkoitus viettää 11.11.1989.¹⁰¹⁸ Kuntavieraaksi tähän osakunnan historian kannalta merkittäväen Ehtooseen oli jo toukokuun kokouksessa valittu Kankaanpää.¹⁰¹⁹

Osakunnan uusi lippu oli jo pitkään ollut esillä. Jyrki Kallio oli käynyt sotamuseossa tutustumassa lippuun ja teki esitettyyn malliin tarvittavat korjausehdotukset. Hallitus keskusteli 20.2.1989 asian tiimoilta ja selvitti lipusta aiheutuvia kustannuksia. Osakunnan vanhan lipun valmistanut Eeva Teijonmaa ei enää ollut kiinnostunut valmistamaan uutta lippua. Ulla Tulonen lupasi selvittää lipun laatuun ja hintaan vaikuttavia seikkoja. Yhteinen käsitys oli, ettei sitä valmistettaisi kustannuksia säästää painamalla. Osakunnan lipun arvokkuus ei hallituksen jäsenten mielestä sellaisena säily.¹⁰²⁰

Satakuntalaisen Osa-kunnan uutta lippua esittelivät Satakuntatalon edessä isäntä Hannu Myllykallio ja emäntä Sirkku Heinimaa. Lipun vihki käyttöön osakun-nan kuraattori, pastori Merja Hermonen Kan-kaanpään kaupungin vieraillessa Satakuntalai-sessa Ehtoossa 4.11.1989. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

Jyrki Kallion tekemät korjausehdotukset olivat vastatuulessa alkuperäisen lippuehdotuksen tehneen Erkki Kesäläisen taholta. Tämä ilmoitti Ulla Tuloselle jättäneensä toivotut muutokset tekemättä heraldisen tyylilikkyyden nimissä. Hetken pohdittuaan hallitus lopulta asettui Kesäläisen kannalle. Delegaation tehtäväksi tuli nyt viedä uusi malli taideompelimo Paula Kilpeläiselle. Samalla avautui mahdollisuus tarkastella taideompelimon suorittaman työn laatua. Satakunnan Kulta ei ollut kiinnostunut lipun rahoituksesta, joten rahaa olisikin tuottava maakunnasta.¹⁰²¹ Kilpeläisen ompelimon laatu vakuutti hallitusta, joten asia saatettiin seuraavassa kokouksessa kirjata ylös ”homma hanskassa”. Lipun toimitusaika oli kakso kuukautta. Samalla kokous pyysi Erkki Kesäläiseltä ehdotusta uudeksi lipputangon nupiksi. Vanha nuppi oli heikossa kunnossa, joten se päättiin myös uusia. Hallitus päätti lipun naulamisen ja vihkimisen ajankohdaksi Ehtoon Erkki Kesäläisen ehdotuksesta. Edelleen pohdittiin tahoja, joita voitaisiin lähestyä kerjuukirjeen muodossa. Esillä olivat mm. Rauma Repola, Satakunnan Säästöpankki, Porin Rykmentin Kulta, Martat ja Maatalousnaiset.¹⁰²² Rahankeruu ei valitet-tavasti ollut kovin tuloksellista. Osakunta sai vastaanottaa useita kieltäytymisiä. Lipuntekijä oli suurentanut Kesäläisen mallin 1 / 1 kokoon, mihin lippudelegaatio tutustui. Ulla Tulonen lupasi tiedustella Erkki Kesäläiseltä, voitaisiinko lipun karhuun tehdä pieniä kosmeettisia muutoksia.¹⁰²³

Syksyllä lippu oli viimein valmis. Siihen oli saatu tukea yhteensä 2 000 markkaa. Porin Prikaatin – Porin Rykmentin Kulta oli lahjoittanut 500 markkaa ja Rauman Lions Club 1 500 markkaa. Jari Välimäki lupasi vielä tiedustella tukea Helsingin yliopistolta ja sen ylioppilaskun-nalta. Hallitus päätti, että se osa uuden lipun kustannuksista mikä jäi osakunnan maksettavaksi otettaisi projektimääärärahoista.¹⁰²⁴ Lipun vihkiminen suoritettiin Satakuntalaisessa Ehtoossa.¹⁰²⁵

Osakuntapaita

Vuonna 1989 osakunnassa pohdittiin osakuntapaidan valmistuttamista. Helmikuun varsinaisessa kokouksessa Hannu Myllykallio kertoi havainneensa suurta innokkuutta osakuntaisten keskuudessa uuden osakuntapaidan hankkimiseen. Tarpeen tyydyttämiseksi oli eri valmistajilta hankittu esitteitä. Isäntääkin vaivanneeseen ongelmaan, tuliko paidan olla lyhythihainen T-paita vai college ei tässä kokouksessa saatu vastausta. Asia siirrettiin hallituksen käsiteltäväksi.¹⁰²⁶ Se ryhtyikin tuumasta toimeen. Hallituksen kokouksessa 20.2.1989 pohdittiin asiaa. Paitaan toivottiin muutakin kuin ainoastaan osakunnan logo. Hallitus päätti pyytää Kirsi Kuusistoa ja Sinikka Antmania pohtimaan taiteellisempaa lähestymistapaa, tosin sitoutumatta mihinkään.¹⁰²⁷ Seuraavan kerran paita-asiaa käsiteltiin hallituksessa 3.4.1989. Hannu Myllykallio oli saanut parkanolaisesta Collegekellarista näytteille college-puseron ja T-paidan. Hallitus tutustui molempien näyttekappaleisiin huolella. Paidat tulisivat maksamaan painatuksineen 45 markkaa (T-paita) tai 75 markkaa (college). Hallituksen jäsenistä paitojen hinta-laatu -suhde vaikutti hyvältä. Päättiin saada logoasia valmiaksi toukokuuksi, jotta paitoja saataisiin syksyllä myyntiin. Näin fuksitkin voivat hankkia itselleen osakuntapaidan.¹⁰²⁸ Asia eteni kuitenkin vasta syksyllä. Hallitus käsititti paita-asiaa vasta kokouksessaan 25.9. Tuolloin Sinikka Antman esitti kaksi ehdotusta logoksi ja lupasivat viimeistellyt ehdotukset hallituksen seuraavaan kokoukseen. Kokous toivoi myös muita ehdotuksia, mm. Kirsi Kuusistolta ja osakunnan mainossihteeriltä Jarmo Laiholta. Paitalogoista järjestettiin äänestys, jonka perusteella hallituksen kokouksessa 23.10. tehtiin päätös paidan kuviosta. Hannu Myllykalliolle annettiin tehtäväksi selvitellä parkanolaisyritykseltä tilauksen vähimäismäärä ja asettaa lopullinen tilauslista osakunnan ilmoitustaululle.¹⁰²⁹ Tilauslista asetettiinkin esille. Tämän lisäksi hallitus päätti vielä hankkia ylimääräisiä paitoja, joita voitiin antaa lahjaksi mm. osakunnan ruotsalaisille ja virolaisille vieraille.¹⁰³⁰ Ylimääräisten paitojen tilauksen kokonaismääräksi vahvistettiin 20 kappaletta. Paidat olivat T-paitoja, kokoa X ja XL.¹⁰³¹

Heinonen jaksoi taas valittaa melusta

Osakunnan hallituksen kokous sai 6.3.1989 käsiteltäväkseen Arja Heinosen valituksen melusta, jonka oli aiheutunut osakunnan toogabileissä soitetusta musiikista. Hallitus totesi, että tulevaisuudessa ollaan varovaisempia musiikin suhteen.¹⁰³² Asia jää tällä kertaa tähän, eikä vuoden 1989 kuluessa osakunta ja keittäjä joutuneet enää toista kertaa vastaanlaiseen konfliktilanteeseen.

Uusia virkailijoita

Osakunnan kuraattorina toiminut Merja Hermonen jätti tehtävänsä osakunnan varsinaisessa kokouksessa 18.10.1989. Myös osakunnan taloudenhoitaja luopui tehtävästä. Molemmille myönnettiin ero ja samalla päättiin suorittaa seuraajien valinta marraskuun varsinaisessa kokouksessa, jossa muitakin uusia virkailijoita valittaisiin.¹⁰³³

Uudeksi kuraattoriksi valittiin vuodeksi 1990 äänestyksen jälkeen Heikki Topi. Hän päihitti Jari Marjasen selvin luvuin 48 – 11. Heikki Topia tehtävään oli esittänyt Suvielise Nurmi, Jari Marjasta puolestaan Lasse Kallioniemi. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Vihervirta, taloudenhoitajaksi Lasse Kallioniemi, pääsihteeriksi Riikka Laiho, isännäksi Petri Koskinen, emännäksi Helena Uusitalo ja historioitsijaksi Sinikka Antman. Osakunnan hallituksen jäseniksi valittiin äänestyksen jälkeen Sirkku Heinimaa, Jussi Lemmetty, Katariina Silvola ja Antti Soljanto. Satalinnan Säätiön hallitukseen äänestettiin Pirjo Nieminen, Ulla Tulonen ja Heikki Perko.

Osakuntalaiset valitsivat myös muut sääntömääräiset virkailijat ja toimikuntien sekä rahastojen hoitokuntien jäsenet. Tohtori K. W. Tiisalan rahaston hoitokuntaan valittiin vuodeksi 1990 suvun edustajana tohtori Ritva Tiisala sekä osakunnan edustajina Petri Koskinen ja Jari Marjanen.¹⁰³⁴

Joulukuun kokouksessa osakunnan kunniajäseneksi esitettiin Kauko Malmia. Sääntöjen mukaan asia tuli käsitellä kahdessa kokouksessa, joten loppuratkaisu siirtyi seuraavan vuosikymmenen puolelle. Vuosijuhlaesitelmöitsijäksi valittiin dosentti S. Albert Kivinen. Varalle valittiin Ilkka Koivisto ja Tauno Koskela.¹⁰³⁵

Osakunnan henki

Osakunnan varsinainen kokous 18.10.1989 keskusteli osakunnan toiminnan kannalta ehkäpä keskeisimmästä asiasta, osakunnan hengestä. Kuraattori Hermosen mukaan asiasta ei oltu miesmuistiin keskusteltu varsinaisessa kokouksessa. Tarpeen oli herättänyt klikkiytyminen ja sisäänpäin lämpeneminen. Keskustelussa Petri Väinölä viittasi kirjoitukseen Karhunkierrossa, joka oli ilmaissut laatijansa tyttymättömyyttä osakunnan hallituksen toimintaan. Hän muistutti kuitenkin, että osakuntalaiset olivat itse hallituksensa valinneet todeten ”osakunnan olevan sitä mitä tehdään ja ketkä osallistuvat”. Taneli Silvola puolestaan epäili ko. kirjoitukseen laatijan viitanneen 4 – 5 vuotta aiemmin istuneeseen hallitukseen, jonka jäsenet ”suorastaan asuivat osakuntahuoneistossa osakuntafilistä luoden”. Riikka Laiho totesi nykyisten virkailijoiden tekevän ainoastaan sen mikä ko. viran hoitoon kuuluu. Merja Hermonen muistutti fuksien kannalta olevan ensisijaisen tärkeää, millainen osakuntafilis on. On löydyttävä vanhempia osakuntalaisia, jotka opastavat ja tutustuttavat fuksin osakuntaan ja sen toimintaan. Vastuu on kuitenkin jokaisella osakuntalaisella ei ainoastaan osakunnan virkailijoilla. Sari Peltonen toivoi kaikilta innostusta käsittelyään teemaan. Suvielise Nurmi tiedusteli, mikä vastuu osakunnan hengestä säytetään hallitukselle ja osakunnan virkailijoille. Kuraattori Hermonen kehotti jokaista katsomaan asiassa peiliin. Ensin piti siis katsoa itseensä, ennen kuin puhui osakunnan hengestä. Matti Laurila puolestaan huomautti osakunnan olevan monille juhlia, joihin tullaan ymmärtämättä, että niiden eteen on tehty paljon näkymätöntä työtä. Timo Laurila puolestaan toivoi, että hänelle esittäisiin konkreettista kritiikkia, jotta hän voi hallituksen jäsenenä puolustautua. Samaa toivoi osakunnan isäntä Hannu Myllykallio. On helpompi parantaa kun tietää mitä parantaa – filosofoivat hallituksen jäsenet. Kokouksessa ei kuitenkaan toivottua konkreettista kritiikkia esitetty. Viroista sen sijaan puhuttiin. Sari

Uppsalan yliopiston ystävyysosakunnan *Gästrike-Hälsinge Nationin* (GH) inspektoripari fil. tohtori Ingegerd ja professori Lars Bäcklund SatO:n inspektoriparin seurassa vuosijuhlapäivän 18.3.1989 cocktail-tilaisuudessa ennen pääjuhlaan siirtymistä. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakoelma.

Peltonen tiedusteli, onko osakunnassa virkoja, joissa on liikaa työtä tekemisen kasaantuessa muutamien aktiivien osakuntalaisten harteille. Ulla Tulonen totesi, etteivät työt kasaannu virkoihin. Kyse oli ihmisiistä, jotka tekevät työt silloinkin kun muut eivät niitä tee. Jari Välimäki totesi keskustelun päätteeksi, että vaikka osakunnan hengestä nyt oli keskusteltu aika negatiiviseen sävyyn, oli Satakuntalainen Osakunta silti vuonna 1989 yksi toimivimmista Helsingin yliopiston osakunnista.¹⁰³⁶

Osakunnan kerhotoiminta

Osakunnan ”toimivuus” näkyi mm. kerhotoiminnan aktiivisuutena. Vuonna 1989 aktiiveja kerhoja ja toimikuntia olivat ”vanhan tavan mukaan” kulttuuritoimikunta, kirkkoraati, urheilutoimikunta, yhteiskunnallinen toimikunta, tennis-, juristi-, kino-, luonto-, musiikki- ja naistenkerho sekä kellistäjät, sotakerho ja valokuvauskerho.¹⁰³⁷ Ne kaikki anoivat monipuoliseen toimintaansa rahaa niin keväällä kuin syksylläkin. Kerhojen aktiivisuus koostui edelleen ekskursioista, esitelmä- ja keskustelutilaisuuksista. Osakunnan hengellisestä hyvinvoinnista

vastasi kirkkoraati hartaushetkineen ja muun hengellisen toiminnan kautta. Urheilutoimikunta, tenniskerho ja kellistäjät tarjosivat vastinetta osakuntalaisten haluun kehittää itseään liikunnan saralla. Kulttuuritoimikunta mahdollisti osakuntalaisille mm. osallistumisen kevyen musiikin suuren taitajan, Hectorin konserttiin Tavastialla¹⁰³⁸. Juristikerhon ekskursio suuntautui rikasmuseoon 27.4.1989.¹⁰³⁹ Naistenkerho oli myös erittäin aktiivinen. Kerho järjesti mm. osakuntailtoja, herrapäivälliset ja merelliset herrapäivälliset. NaKe:n ekskursio puolestaan suuntautui Arabian posliinitehtaaseen.¹⁰⁴⁰ Kokonaisuutena voidaan siten hyvällä syällä todeta kerhotoiminnan olleen aktiivista ja monimuotoista.

Vuosijuhla

Lauantaina 18.3.1989 osakunta vietti perinteikästä vuosijuhlaansa, joka oli sen historian 335. Juhlavieraita oli yhteensä 130. Ilta alkoi Coctail-tilaisuudella, jonka jälkeen siirryttiin pääjuhlaan. Ohjelma oli perinteinen ja vuosijuhlan arvolle sopiva. Juhlijat kuuntelivat puheita ja professori Jokipiin mielenkiintoisen esitelmän. Ohjelmaan kuuluivat myös hyvät ruokajuomat ja salonkitanssit. Jatkot pidettiin osakuntahuoneistossa. Aamupala nautittiin kahdeksankymmentäluvulla syntyneen perinteen mukaisesti Hakaniemessä. Juhlaan osallistuivat Helsingin yliopiston rehtori Päiviö Tommila puolisoineen sekä SatO:n ruotsalaisen ystävyyssosakunnan GH:n inspehtoripari Lars ja Ingegerd Bäcklund. Luonnollisesti myös osakunnan oma inspehtori Pentti Alhonen ja inspitär Säde Mantere-Alhonen olivat läsnä vuosijuhlassa.¹⁰⁴¹

Satakuntalainen Ehtoo

Osakunnan toinen keskeinen juhla Ehtoo oli tällä kertaa poikkeuksellisen juhlava, sillä osakunnan uusi lippu naulattiin ja vihittiin käyttöön. Ehtoota vietettiin 4.11.1989. Päiväjuhlassa suoritettiin lipun naulaus. Kunniatehtävän, naulan kiinnittämisen osakunnan uuteen lippuun saivat mm. seuraavat henkilöt: Säde Mantere-Alhonen, Pentti Alhonen, Päiviö Tommila ja Kauko Malmi. Varsinaisessa Ehtoossa kuntavieraana oli Kankaanpää. Juhlavaan Ehtooseen osallistui rehtori Päiviö Tommila puolisoineen ja entinen inspehtoripari Heikki ja Ulpu Jokela. Tilaisuus aloitettiin uuden lipun vihkimisellä. Vihkimisen suoritti osakunnan kuraattori Merja Hermonen. Juhlinta jatkui tämän jälkeen kevyemmän tunnelman vallitessa. Historioitsija Annamari Levanto luonnehtii ehtoon jatkoa seuraavasti:

”...pitopöytä oli odotetunmukainen, ohjelma taas on mielipidekysymys parhaimmillaan...”¹⁰⁴²

Historioitsija siirtyy sitten kuvaamaan juhlien jatkoja seuraavin sanoin:

”Jatkot viidennessä osoittivat puheet osakuntalamasta olevan ainakin juhlintamielessä pelkkiä huhuja: yön aikana nautittiin mm. huikeista ripaska- & balalaikkaesityksistä. Aamulehdet ehtivät maata lattioilla pitkään ennen ensimmäisiä niihin kompastujia.”¹⁰⁴³

Inspektori Pentti Alhonen kiinnittämässä naulaa osakunnan uuteen lippuun Satakuntalaisen Ehtoon päiväjuhlassa 4.11.1989. Inspitär Säde Mantere-Alhonen ja osakunnan hallituksen puheenjohtaja Pekka Vihervirta odottavat vuoroaan. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

Osakunnan suhteet Eestiin

Tartossa ollut delegaatio, Pekka Kangaslahti, Ulla Tulonen ja Petri Väinölä, jätti Veljestolaisille avoimen kutsun Satakuntalaiseen Ehtooseen ja sitä edeltävälle viikolle. Hallitus keskusteli vierailun rahoitukseen liittyvistä seikoista. Ulla Tulonen kertoi, että osakunta oli vuonna 1962 perustanut virallisen ystävyssopimuksen maanpaossa olevan seuran Raimlan kanssa. Raimla oli nyt perustettu uudelleen Tartossa.¹⁰⁴⁴

Seuraavan kerran suhteet Eestiin olivat esillä hallituksessa 4.12.1989. Ulkoasiainsihteeri Pekka Kangaslahti oli esittänyt toivomuksen, eträ asiaa käsiteltäisiin hallituksen kokouksessa. Hannu Myllykallio kertoi Raimlan olevan uusi järjestö, jonka toiminnasta ei vielä tiedetty paljoakaan. Järjestöllä ei ollut omaa taloa, mutta sillä oli toiveita saada vanha talonsa takaisin. Nuoria jäseniä oli kymmenenkunta, pääsääntöisesti lääketieteen opiskelijoita. Myllykallio kertoi luvanneensa kutsua muutamia raimalaisia osakunnan vuosijuhlaan 1990. Eestiläisten mielestä aikanaan tehty sopimus pakolaisjärjestö Raimlan kanssa koski myös heitä. Näin ollen tarvetta uuden sopimuksen neuvottelemiselle ja solmimiselle ei luonnollisesti ollut olemassa. Virallinen päätös siitä, tehtäisiinkö ystävyssopimus myös Veljeston kanssa, jätettiäsiin osakunnan varsinaisen kokouksen ratkaistavaksi. Hallitus keskusteli vielä siitä, pitäisikö ennen

vuosijuhlaa järjestää jonkinlainen kansainvälinen viikko, johon ulkomaisten osallistujien vierailut keskitettäisiin. Keskusteltiin myös stipendiaattisuhteista Ruotsiin. GH:sta ei sen jäsenten käsityksen mukaan löytyisi kiinnostuneita stipendiaattipaikasta Suomessa, mutta vierailua isommallakin porukalla ei suljettu pois. Hallitus päätti kutsua Raimlasta neljä edustajaa vuosijuhlaan. Tulevien vuosien periaatteeksi sovittiin kutsuttavaksi kaksi edustajaa kustakin ystävyysjärjestöstä.¹⁰⁴⁵

Sikanako Satossa?

Osakunnassa oli heränyt yleinen huolestuminen osakunnan juhlissa ja jatkoilla tapahtuvasta sikailusta. Ilmeistä oli, että civikset olivat tulleet hieman välinpitämättömiksi. Näin eivät fuksitkaan voineet oppia oikeaa juhlakäytäytymistä. Juhlien jälkeinen osakuntahuoneiston siivoaminen oli aiemmin ollut yleisempikin hyve. Lisää yhteisvastuuta toivottiin hallituksessa asioiden kuntoon saattamiseksi juhlinnan jälkeen. Sirkku Heinimaa uskoi esimerkin voimaan holhouksen ja saarnaamisen sijaan. Osakunnan isäntä Hannu Myllykallio lupasi puolestaan olla esimerkillinen seuraavissa osakunnan juhlissa. Käytännön toimenpiteenä hallitus päätti hankkia ämpärin osakunnan WC:n ja rätin sotkujen siivoamista varten. Sirkku Heinimaa lupautui hoitamaan asian käytännön järjestelyt.¹⁰⁴⁶

Vanhat pöytäkirjat järjestykseen – projekti käynnistetään

Pekka Vihervirta toimi ansiokkaasti asian eteen tiedustelemalla mahdollisuksia pöytäkirjojen sidottamiseen ja siitä aiheutuvien kulujen suuruutta. Edullisin tarjous oli 3 200 markkaa. Sidottavat pöytäkirjat olivat ajalta 1975 – 1989. Asiasta päättiin keskustella Kauko Malmin kanssa, joka oli luvannut Säätiön maksavan eräänlyviä lainakorkojaan osakunnalle. Samalla päättiin tiedustella aiheutuisiko pöytäkirjamateriaalin sidottamisesta ongelmia osakunnan historiikkia kirjoittavalle Anne Luoto-Halvarille. Pöytäkirjansidottamistoimikuntaan valittiin Petri Väinölä, Lasse Kallioniemi ja Pirjo Nieminen.¹⁰⁴⁷ Säätiältä rahaa oli tulossa 8 500 markkaa. Tämä summa menee kuitenkin osakunnan budgetissa ”korot ja osingot” -kohtaan, joten ylimääräistä rahaa ei ollutkaan. Ulla Tulonen katsoi, ettei projektia saanut kuitenkaan jättää kesken. Säätiö saattaisi myöntää rahaa vuonna 1990, mikäli samalla sidottaisiin myös sen pöytäkirja- ja arkistomateriaali. Asiasta päättiin keskustella Kauko Malmin kanssa.¹⁰⁴⁸ Sitä käsiteltiin vielä lyhyesti hallituksessa 4.12.1989, mutta asioiden lopullinen ratkaisu annettiin tulevan vuoden 1990 hallituksen tehtäväksi.¹⁰⁴⁹

Yhteenvetoa 1980-luvusta

Vuosikymmen merkitsi paluuta traditioon niin ylioppilaskunnassa kuin Satakuntalaisessa Osakunnassakin. Perinteet ja perinteinen monimuotoinen osakuntatoiminta elpyivät. Puoluepoliittisen toiminnan korvasi sitoutumattomuus.¹⁰⁵⁰ Osakunnilla olikin keskeinen rooli

ylioppilaskunnan traditiohengen elvyttäjänä.¹⁰⁵¹ Kuten aiemmin on esitetty, ensimmäisiä merkkejä paluusta vanhaan oli ylioppilaskunnan vuonna 1980 järjestämät Snellman-päivät.¹⁰⁵² Satakuntalaisessa Osakunnassakin poliittinen toiminta laantui. Osakunnan kuraattorina toiminut Seppo Sattilainen panikin asian merkille puheessaan osakunnan vuosijuhlassa vuonna 1985. Hän totesi poliittisen toiminnan, kähminnän laantuneen ja osakuntatoiminnan elpyneen. Sattilainen kuitenkin varoitti puheessaan mahdollisuksista uuden kähminnän syntymiseen. Hänen mukaansa tällaista tilannetta ei saisi päästää muodostumaan, koska poliittinen kähminkiä oli onnistuttu voittamaan.¹⁰⁵³

Tarkasteltaessa nopeaa muutosta poliittisesti värityyneen 1970-luvun päättyessä ja perinteiseen osakuntatoimintaan panostaneen 1980-luvun alkaessa tulee väkisinkin mieleen skotlantilaisen valistusfilosofin Adam Smithin (1723 – 1790) teoria näkymättömän käden, invisible handin yhteiskunnan kehitystä ohjaavana toimijana. Vertaillessa vuosikymmeniä toisiinsa, tuntuu kuin tuo Adam Smithin Invisible Hand olisi repäissyt punaisen verhon osakunnan toiminnan yltä ja siten antanut mahdollisuuden paluuseen oikeaan osakuntatoimintaan, jossa poliittisella värityksellä ei ollut merkitystä.

Paluu vanhaan akateemiseen traditioon näkyi osakunnassa myös juhla- ja pukeutumiskulttuurin renessanssina. Juhlia alettiin arvostaa jälleen myös etikettipukeutumisen muodossa. Vuosijuhlaan ei enää tultu ”vapaassa, mutta pakollisessa asussa” vaan juhla- tai tummaan pukuun pukeutuneena. Akateeminen traditio otti sitten voiton seitsemänkymmentäluvun suosimasta ”lökkäpöksyni mun -tematiikasta”.¹⁰⁵⁴ Myös juhlien sisältö muuttui perinteisemmäksi. Puhe kotiseudulle ja käynnit haudoilla palasivat mm. ohjelmaan.

Osakunnan monipuolinen ja monisyinen kerhotoiminta oli toinen hyvä mittari paluusta perinteiseen osakuntatoimintaan. Myös lähdemateriaalin moninaisuus ja huolellinen dokumentointi osoittavat perinteiden kunnioittamisen merkkejä. Osakunnan kokousten välisen ajan kattavat toimintakertomukset ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta erinomaisia ja antavat tutkijalle hyvän kuvan menneestä. Tosin ne korvaavat ainoastaan osittain sen, ettei kahdeksankymmentäluvun osakuntalaispolvi enää toimittanut vuosihistorioita, kuten 1960-luvulla vielä tehtiin.

Keskusteltaessa osakunnan historian kirjoittamisesta 1980-luvulla nousi esiin näkemys, ettei osakunta ole yksin yhteiskunnassa, vaan on pikemminkin yksi sen moninaisista osasista. Tämän toi esille mm. Jyrki Kallio keskusteltaessa osakunnan historiikin aikarajauksesta.¹⁰⁵⁵ Niinpä onkin perusteltua hakea syitä muutokselle myös yhteiskunnallisen muutoksen suunnalta.

1980-luvulla suomalainen yhteiskunta koki voimakkaan talouskasvun aikaa. Tämä kohensi entisestään hyvinvointivaltion asemaa. Samalla taloudellisen nousun vanavirrassa yhteiskunta alkoi käentyä oikeistolaisempaan suuntaan. Poliittisen vasemmiston kannatus heikkeni, kansandemokratit muuttuivat vasemmistoliihtolaisiksi ja sosialismiin tavoittelut alkoi jäädä vasemmistonkin poliittisessa ohjelmassa sivulauseeseen. Kansallinen Kokoomus nosti voimakkaasti kannatustaan ja pääsi hallitusvastuuseen pitkän oppositiokauden päättytyä vuonna 1987. Radikalismille ei siten ollut muuttuvassa yhteiskunnassa enää samankaltaista sijaa kuin 1970-luvulla.

Ylioppilaselämässä solidaarisuuden kohdentumaksi tulí kehitysmaatoiminta vasemmistolaisen poliikan lietsomisen sijaan. Hyväni esimerkkinä voidaan mainita Satakuntalaisessa Osakunnassa perusteilla ollut kehitysmaakerho ja kummilapsitoiminta.¹⁰⁵⁶ Myös ylioppilaskunnalla oli samankaltaisia hankkeita. Ulkomaalaiskysymys ja pakolaistoiminta puhuttivat niin osakunnissa kuin ylioppilaskunnassakin. HYY:ssa painopisteprojektina vuosina 1987-1988 oli ulkomaalaisten ja pakolaistoiminta. Myös ulkomaalaisten opiskelijoiden asemasta Suomessa keskusteltiin vilkkaasti ylioppilaskunnan piirissä.¹⁰⁵⁷

1980-luvulla satakuntalaisylioppilaat alkoivat jälleen suhtautua vakavasti osakuntalaisuuteen. Esimerkkinä mainittakoon monet abi-info -kiertueet Satakunnassa. Osakunta teki siten itseään tunnetuksi maakunnassa ja rekrytoi samalla uusia jäseniä. Myös muu maakunnallinen toiminta ja yhteydenpito elpyivät, mm. Harjavallassa sijaitsevaan Emil Cedercreutzin museoon.

Osakuntahenki alkoi jälleen merkitä jotakin. Tästä hyväni esimerkkinä on vakavissaan käyty keskustelu osakuntahengestä vuosikymmenen lopulla. Se oli monipuolin ja useita mielipiteitä esiintuova. Keskustelun yhteydessä saatettiin kuitenkin todeta, että kriitikistä huolimatta Satakuntalainen Osakunta oli yksi toimivimmista osakunnista.¹⁰⁵⁸

Vastakkainasettelua talolaiset – muut ei enää kahdeksankymmentäluvulla ollut selkeästi havaittavissa. Syykin on ilmeinen: ylioppilaiden huomattavissa määrin parantunut asunto-tilanne. Myöskään samankaltaisia viitteitä ”rautaisesta Pori-Rauma” -akselistaa kuin aikaisemmin ei ollut näkyvissä.¹⁰⁵⁹ Vielä kuusikymmentäluvullakin useimmat keskeiset virkailijat tulivat mainituista ”akselin” kaupungeista. Poikkeuksiakin toki oli. Tyrväällä syntynyt ja Vammalassa koulunsa käynyt Helsingin yliopiston rehtori Kari Raivio toimi lukuvuonna 1959 – 1960 osakunnan sihteerinä.¹⁰⁶⁰

Kokonaisuutena 1980-luvusta jää erittäin positiivinen kuva. Satakuntalainen Osakunta oli toimiva osakunta, joka tarjosi monipuolista kerhotoimintaa. Mahdollisuksia aktiiviseen osakuntaelämään oli yllin kyllin. Mitään valtaisaa toiminnan nousua tämä ei kuitenkaan näytä aikaansaaneen. Siinäkin mielessä perinteeseen palannut vuosikymmen muistutti aiempia ”veljiää”, 1950- ja 1960-lukuja. Osakunta-aktivismi oli edelleen pieni, mutta sitäkin toimeliaamman opiskelijaryhmän kässissä.

7. 1990-luku

1990-luvun poliittinen ja taloudellinen tilanne

Vuosi 1989 oli myllerryksineen mennyt, ja uusi vuosikymmen, vanhan vuosituhannen viimeinen oli ovella. Yhdeksänkymmenluvusta tulikin merkittävä Suomen historian kannalta. Muutos maamme ulkopoliitikkassa oli merkittävä. Paasikiven – Kekkosen -linja siirtyi lopullisesti historiaan ja Suomi suuntasi länteen. Siitä tuli Euroopan Unionin jäsen 1995 alkaen ja myöhemmin maa liittyi Euroopan talous- ja rahaliittoon, EMU:n. Vuosikymmenen alussa Suomi ajautui historiansa pahimpaan lamaan. Jakson loppupuoli oli puolestaan vahvan ja ripeän taloudellisen nousun aikaa, ainakin yksityisellä sektorilla.

Merkittävän sysäyksen maan länsisuuntaukselle antoi luonnollisesti Neuvostoliiton hajoaminen ja Baltian maiden uudelleenitsenäistyminen. Näin syntyi uusi poliittinen tilanne, johon Suomi saattoi reagoida uudelta pohjalta. Suuntautuminen kohti Eurooppaa oli alkanut jo vuonna 1989, mutta nyt se sai aivan uutta tuulta purjeisiinsa.

Vuoden 1991 eduskuntavaaleissa Suomen Keskusta sai historiallisen vaalivoiton. Sen edustajamäärä nousi 40:stä 55:een. Hallituksessa olleet sosialidemokratit menettivät 8 paikkaa (56 -> 48) ja Kokoomus peräti 13 paikkaa (53 -> 40)¹⁰⁶¹. Maahan muodostettiin porvarihallitus, joka sittemmin vuonna 1992 päätti anoa Suomen EY-jäsenyyttä. Maan hallituksen johdossa oli nuori keskustajohtaja Esko Aho. Porvarihallituksen muodostaminen syöksi sosialidemokratit johtajakriisiin. Pertti Paasio jätti paikkansa ja hänen tilalleen valittiin Ulf Sundqvist. Hänen kautensa jäi lyhyeksi. Vuonna 1993 demarien uudeksi johtajaksi valittiin Paavo Lipponen.

Suomen EY-jäsenanomus hyväksyttiin eduskunnassa 18.3.1992 hallituksen tiedonannon pohjalta äänin 133-60, minkä jälkeen presidentti Mauno Koivisto ja pääministeri Aho allekirjoittivat sen.¹⁰⁶² Lokakuussa 1992 Suomi liittyi osaksi Euroopan talousalueetta ETA:a. EU-jäsenyyssneuvottelut olivat pitkät ja hankalat. Pääneuvottelijoina olivat ulkoministerit Paavo Väyrynen ja häntä tehtävässä seurannut Heikki Haavisto sekä ulkomaankauppaministerinä toiminut Pertti Salolainen. EU-jäsenyyys hyväksyttiin neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä lokakuussa 1994, ja eduskunta siunasi sen Paavo Väyrysen organisoiman viivytystaistelun jälkeen selvin luvuin 152 – 45. Suomesta tuli siten poliittisestikin osa Eurooppaa vuoden 1995 alkaessa.¹⁰⁶³

Vuonna 1994 vaihtui Suomen presidentti. Mauno Koivisto ei lähtenyt tavoitteemaan kolmatta kautta. Sosialidemokratit asettivat ehdokkaakseen valtiosihteeri Martti Ahtisaaren. Tämä löi farssimaisiakin piirteitä saaneissa SDP:n esivaaleissa pitkän linjan ansioituneen valtio-miehen Kalevi Sorsan. Kokoomuksen ehdokkaaksi valittiin Raimo Ilaskivi. Hän päätti esivaalissa puoluejohtajana tuolloin toimineen Pertti Salolaisen selvin numeroin. Kolmantena pääehdokkaana oli keskustan Paavo Väyrynen. Kaksivaiheisen kansanvaalin toiselle kierokselle selvisivät Martti Ahtisaari ja vaalin suurin yllättäjä ruotsalaisten Elisabeth Rehn. Toisella kierroksella Martti Ahtisaari voitti Rehnin ja tuli valituksi tasavallan kymmenenneksi presidentiksi.¹⁰⁶⁴

Vuoden 1995 eduskuntavaaleissa Suomen Keskusta kärsi rökkäletappion. Hallituskump-pani Kokoomus menetti ainostaan yhden kansanedustajapaikan. Vaalien suurvoittaja oli Paavo Lipposen luotsaama SDP. Se sai 63 paikkaa. Keskustalle tuli 44 paikkaa ja Kokoomuk-selle 39.¹⁰⁶⁵ Nyt oli keskustapuoleen osa jäädä oppositioon. Maahan muodostettiin vastuul-listen voimien vahva hallitusblokki taistelemaan lamaa vastaan. Tähän ns. sateenkaarihallitukseen kuuluivat SDP, Kokoomus, Vasemmistoliitto, Viireät ja RKP. Hallituksella oli hyvät edellytykset toimia talouden vaikeiden realiteettien vahvistaessa sen sisäistä yhteistyötä ja -henkeä. Vuoden 1999 eduskuntavaalien jälkeen sama koalitio jatkoi vallassa SDP:n tappiosta huolimatta. Kokoomuksen murskavointtu vaaleissa mahdollisti sateenkaaren säilymisen, sillä Keskustan ei onnistunut saavuttaa merkittävää voittoa ärhentelevästä oppositiotoiminnastaan huolimatta.

Sateenkaarihallitus luotsasi Suomea edelleen kohti länttä. Maamme liittyi osaksi EU:n ns. kovaa ydintä eli talous- ja rahaliitto EMU:a. Myös suhteita läntiseen sotilasliittoon NATOn tiivistettin PFP (Partnership for peace) -sopimuksella. Suomen liittymistä EMU:un ja länsiyhteistyöhön vastusti Ahon johtama keskustapuolue. Vastustus jäi kuitenkin hallituksen vas-tuullisen poliittikan ansiosta tehottomaksi. Suomi liittyi EMU:n jäseneksi eduskunnan selvänenemistön tahdon mukaisesti äänin 135 – 61. Merkittävä muutos oli siten tapahtunut.¹⁰⁶⁶

Talouskehityksestä

”Juppikulttuuri” sai kovan kolauksen vuosikymmenen alussa. Kahdeksankymmentäluvun loppupuolella voimakkaasti nousseet pörssikurssit romahtivat vuosikymmenen alussa nopeasti. Kasinotalous koki haaksirikon pörssin alamäen saadessa pohjakosketuksen 1990 – 1991. Kansalaisten silmissä koko talouskriisi saatettiin juuri pörssipelureiden ja keinottelijoiden, juppien syksi. Tämä oli kuitenkin mitä ilmeisimmin liioiteltua. Edellytyksenä juppikulttuurin ja sen mukanaan tuoman talouskuplan synnylle oli pankkien löysäkätilinen luotonanto. Pörssi-nousun pilvilinnoja rakennettiin Suomessa pääsääntöisesti velkapääomalla.

Talouskriisi toi mukanaan vaihdoksia Suomen valtiollisen talouselämän johtajistoon. Suomen parkin pääjohtaja Rolf Kullberg erosi tasavallan presidentin kehotuksesta. Hänen tilalleen valittiin kauppatieteiden tohtori Sirkka Hämäläinen. Kullberg joutui törmäyskurssille devalvaatiohakuisen keskustajohtoisen Ahon hallituksen kanssa. Pääjohtaja oli ollut tiukan talous- ja valuuttapolitiikan kannattaja. Hänen näkemyksensä taloudesta eivät kelvanneet keskustapuolueelle ja vientiteollisuudelle.

Rolf Kullbergin ero merkitsi lopullisesti vahvan markan talouspolitiikan päättymistä. Keskustavetoinen hallitus alkoi määritetietoisesti toteuttaa keskustapuoleen suosimaa devalvaatiopolitiikkaa. Markan ulkoisen arvon voimakas aleneminen aikaansai viennin elpymisen jo vuonna 1992. Vientiteollisuuden osalta lama jäi siten varsin lyhyeksi. Muu yhteiskunta sai kamppailla laman ja devalvaatioiden seurausien kanssa vielä pitkään.

Maan pankkijärjestelmä koki vuosikymmenellä suuria muutoksia. Säästöpankit katosivat lähes kokonaan pankkiverkostosta SKOP:n konkurssin myötä. Perinteiset kilpailijat KOP ja

SYP yhdistyivät Meritaksi, joka puolestaan myöhemmin fuusioitui ruotsalaisen Nordbankenin kanssa. Postipankista tuli Leonia-pankki. Ainoana asemansa ja olemuksensa säilytti keskustavetoisen Osuuspankki. Yhteiskunta joutui avokäsitesti tukemaan kriisiin ajautunutta pankki-järjestelmää. Valtio kattoi mm. vuosina 1991 – 1996 yksistään säästöpankkien luottotappioita yhteensä 40 miljardilla markalla.

Valtiontalouden kriisiä syvensi räjähdyksimäisesti kasvaneen valtionvelan ohella myös työttömyys. Laskutavasta riippuen työttömiä oli pahimillaan lähes 800 000. Valoa tunnelin päissä alkoi näkyä vuosikymmenen puolivälissä. Vuosi 1994 oli käännekohta. Sateenkaari-hallituksen vastuullisen talouspolitiikan ansiosta vuonna 1998 eduskunta saattoi hyväksyä budjetin, joka ei lisännyt valtionvelkaa.

Valtionvelan takaisinmaksu pystettiin aloittamaan vasta viiden poikkeuksellisen hyvän vuoden, 1994 – 1998 jälkeen. Tämä johtui työttömyyden hitaasta laskemisesta. Vuosina 1994–1997 syntyi uusia työpaikkoja 115 000, mikä ei luonnollisesti kaan riittänyt kattamaan 445 000 kadonnutta vuosina 1990 – 1994 työpaikkaa. Vuonna 1997 Suomessa oli edelleen 330 000 työllistä vähemmän verrattuna vuoden 1990 tasoon. Työttömiä oli 314 000. Suomenkin ongelmaksi oli tullut rakenteellinen työttömyys. Rakenteellinen työttömyys laskee harvoin alle 10 %:n.¹⁰⁶⁷

Vuosikymmenen lopun talouskasvu oli jälleen ripeää. Elinkeinoelämän elpyminen lisäsi valtion verotuloja, mutta julkinen sektori jäi edelleen vaikeuksiin. Tämä näkyi erityisesti kuntataloudessa. Kuntien valtionosuusjärjestelmää muutettiin tuntuvasti. Erityisen kipeästi talouslaman seuraukset olivat aistittavissa koulutus- ja sivistyssektorilla. Yliopistojen perusrahoitus jäi pysyvään lamaan. Niiltä on leikattu tuntuvasti rahaa nousukaudellakin. Kapitalistinen järjestelmä, joka vuosikymmenen alussa selkeästi selitti kommunismin, oli vuosituhannen päätyyessä ottamassa vahvaa niskalenkkiä myös sivistys- ja hyvinvointiyhteiskunnasta. Uudeksi mittariksi tuli taloudellinen menestyminen, tulosvastuu ja tuloksellisuus. Mikäli maamme korkeakoulujärjestelmä ei pysty tähän haasteseen vastaamaan tai harjoitettuun markkina-vetoiseen politiikkaan tule muutosta, voi koko aatteellinen korkeakoulu- ja sivistyselämämme olla uhattuna. Tuolloin voidaankin oikeutetusti kysyä eikö, nykyinen yhteiskunta tarvitse muuta aatetta kuin rahan?

Suomi muuttuvassa Euroopassa – suomalainen välivaihe?

Mielentuloisessa historiateoksessaan ”Tasavallan tiellä” dosentti Henrik Meinander pohii Suomen historiaa eurooppalaisessa yhteydessä. Suomen lainsäädäntöä alettiin harmonisoida EU:n koodeksi. Unionin piirissä alkoi esiintyä keskustelua EU:n muuttamisesta federatiiviseksi liittovaltioksi. Sateenkaarihallituksen syntyminen ja keskustapuolueen muuttuminen jonkinlaiseksi protestipuolueeksi oli Meinanderin mukaan pelkästään pintavaahtoa suuremissa muutosten kuohuissa. Vuonna 2000 voimaan tullut uusi perustuslaki heikensi tasavallan presidentin mittavia valtaoikeuksia. Tämäkin oli selkeä suuntaus eurooppalaistumista kohdin. Euroopan presidentit ovat Ranskan valtionpäämiestä lukuun ottamatta lähinnä

seremoniallisia. Eurooppalaistuvan Suomen huippuhetki oli maan toimiminen EU:n puheenjohtajamaana loppuvuodesta 1999. Tämä tehtävä on ollut useimmille EU-maille ikävä rasite, mutta Suomessa asia koettiin symbolisena vahvistuksena sille, että maan monta vuosisataa kestnyt taistelu säilyä osana länsimaista sivilisaatiota oli päättynyt menestyksekkäästi.¹⁰⁶⁸ Meinanderin kantaan on näkemykseni mukaan helppo yhtyä.

Teoksensa pääteeksi Meinander pohtii hieman tulevaa, päätyen seuraavaan mielenkiintoiseen pohdintaan:

”Tarkoittaako tämä, että Suomen historia itsenäisenä valtiona on näin ollen päättynyt luku ja että osavaltion EU-kansalaiset käsittevät 20 – 30 vuoden kuluttua maan historia pelkäksi välivaiheksi, suomalaiseksi tuokioksi, jonka merkitys maan kehitykselle ei ole ollut niin tärkeä kuin monet olivat vielä vuoden 2000 alussa kuvitelleet? Sekin on tietenkin mahdollista, mutta 1900-luvun dramaattiset tapahtumat ovat toisaalta osoittaneet, että historia on täynnä yllätyksiä, joita harva on osannut ennustaa ja joihin vielä harvempi tuntee ratkaisun.”¹⁰⁶⁹

Ainoastaan tulevaisuus voi osoittaa, osuuko edellä esitetty arvio oikeaan.

Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1990-luvulla

Yliopistossa meneillään ollut hallinnonuudistusprosessi ja Helsingin yliopiston 350-vuotisjuhlallisuudet tarjosivat puitteet, jonka aikana HY:ssä yhdistettiin akateeminen perintehtoisuus uudempaan ulkoparlamentaariseen traditioon. Vuoden 1968 tapaan virikkeet tulivat ulkomailta. Euroopan kartan voimakas muutosprosessi 1980-luvulla kosketti voimakkaasti lukeneista, sillä opiskelijoiden osuuus kansalaisten kommunismia vastustaneissa massiivisissa mielenosoituksissa oli ollut suuri. ”Passiiviseksi mainittu 1980-luku todella väistyi hyvin voimakkaan muutosprosessin ollessa käynnissä. Uusi aktiivisuuden aalto pyyhkäisi ylioppilaskuntaa”, analysoi HY:n hallituksen puheenjohtajana 1991 toiminut Sari Roos. Historian roskatynnyristä kaivettiin esiin vuoden 1968 sukupolven spontaanit keinot, jotka haluttiin ottaa jälleen käyttöön osaksi ylioppilaskunnan traditiota. Suora toiminta nostettiin siten kunniaan. Ylioppilaat eivät kohdistaneet suoraa toimintaansa oman talonsa valtaamiseen, kuten vuonna 1968, vaan tällä kertaa vallattiin Helsingin yliopiston hallintorakennus. Valtauksen liikkeelle panevana voimana oli opiskelevan nuorison kokema sukupolvisyrjintä päätöksen tekoprosessissa. Valtausoperaatiosta oli tarkoitus tehdä suuri mediataapahtuma TV-kameroiden surressa. Viesti oli suunnattu kuusikymmenlukuisille toimittajille, joiden sydänalan toivottiin lämpenevä ja mediajulkisuuden siten kääntyvä hallintorakennuksen valtauksen yhteydessä opiskelijoiden edaksi.

Valtauksen toteutti ”Yliopiston kevät” -liike. Se suoritettiin 13.2.1990. Kun yliopisto oli vallattu vaadittiin muutosta professorienemmistön poistamista yliopiston hallintoelimistä, dosenttien aseman turvaamista, oikeusturvan kehittämistä ja opiskelijoiden hyväksymistä virallisesti neuvottelijaosapuoleksi. Valtaus kesti kokonaisuudessaan kaksi ja puoli päivää.

Puolueiden edustajia vieraili valtaajien luona tuomassa eduskuntaryhmien vastauksia opiskelijoiden vaatimuksiin. Opiskelijoita kuunnelettiin tällä kertaa poliitikkojenkin taholta herkemmällä korvalla kuin aiemmin. Puolueet asettuivat tukemaan ylioppilaskunnan vaatimuksia, ja marraskuussa 1990 annetussa hallinnonuudistusta koskevassa lakiestityksessä opiskelijoiden minimivaatimukset oli suurelta osin huomioitu ja täytetty. Tärkeimpää uudistuksia oli oikeusturva-järjestelmän kehittäminen ja professoreiden enemmistön poistaminen konsistorista ja tiedekunta-neuvostoista. Kun laki lopulta eduskunnassa hyväksyttiin 11.2.1991, saatettiin HYY:ssä todeta seuraavasti: neljänkymmenen vuoden taistelun jälkeen oltiin saatu siedettävä yliopistonlaki.

Vuoden 1990 valtaus oli muodollisesta kumouksellisesta hengestään ja banderolleistaan huolimatta hyvin toisenlainen tavoitteitaan kuin vuoden 1968 esikuva. Vaikka avainsanana niin vuoden 1968 kuin 1990 valtauksissa olikin demokratia, kapina tehtiin sangen erilaisin painotuksin. Vuonna 1968 oli vaadittu demokratian nimessä akateemisen erillisyyden purkamista ja ylioppilaskunnan demokratisoimista. Vuonna 1990 haluttiin nostaa ylioppilaiden profilia omassa yliopistoyhteisössä, kuten ”Valtaajien marssissa” todettiinkin. Vuonna 1990 mielenosoittajien päässä oli ylioppilaslakki, toisin kuin ”vanhan” valtaajilla 1968. Kuusikymmenluvun ryppyotsainen radikalismi oli Laura Kolben mukaan korvattu iloisemmassa karnevaalimillä. Kansainvälisen sijaan ilmoille kajautettiin perinteinen ylioppilaslaulu *Gaudemus igitur*. Valtaus päätyi loppuseremoniaan, lipun laskuun ja paikkojen siivoamiseen. Vuosikymmen vaihtui siten ylioppilaskunnassa historian ja perintein merkeissä. Uusi yliopistolaki ja ensimmäiset hallintovaalit työllistivät ylioppilaskuntaa, mutta se osallistui myös näyttävästi Helsingin yliopiston 350-vuotisjuhlaan.¹⁰⁷⁰

Hallinnonuudistusprosessi ja yliopistovaikuttaminen toivat ylioppilaskuntaan runsaasti uusia ainejärjestötäsolta nousseita aktiiveja. Vuoden 1991 edustajistovaalit vahvistivat tämän suunnan. ASS katsoi kuvioista menettäen vuoden 1989 vaaleissa hankkimansa kakso edustajistopaikkaa. Vuonna 1991 poliittisista opiskelijajärjestöistä pyristelivät mukana enää kansaliset ylioppilaat, keskustalaiset ja OSY. Suurimmat ryhmät vuoden 1991 edustajistossa olivat porvarit (10), osakunnat (12), ainejärjestöt (12), sekä vaalirengas ”Pelastusrengas”, johon lukeutuivat HYY:n Vihreät ja sitoutumaton vasemmisto (13). Utta suuntaa tukivat vuosien 1993 ja 1995 edustajistovaalit. Osakunnat, ainejärjestöt ja porvarit kasvattivat osuuttaan Vihreiden menettäessä asemiaan. HYY:n hallituspohjat muuttuivat punavihreä-osakuntavetoisista porvari-osakuntavetoisiksi. Ruotsalaiset jäettivät hallituskuvioiden ulkopuolelle. Murros muutti ylioppilaskunnan poliittista kulttuuria. Puolue- ja henkilöpolitiikointi lisääntyi. Muutos oli selvimmin havaittavissa HYY:n puheenjohtajavaaleissa. Osakuntataustainen puheenjohtaja oli vuosina 1992 – 1994 hallinnut OTK Juha Viertola.

Neuvostoliiton ja kommunismin hajoaminen tarjosi ylioppilaskunnan kansainvälisessä toiminnassa tien avautumisen traditiolle. Tämä näkyi mm. Baltia-projekteina. Satakuntalaisten Osakunnan tavoin monet osakunnat olivat elvyttäneet jo 1980-luvun loppupuolella yhteydenpitoaan Tarton yliopiston vastaaviin korporaatioihin. Kylmän sodan hellitettyä HYY osallistui yliopiston kansainvälistymissuunnitelman laatimiseen vuonna 1993. Myös yhteistyötä muiden Pohjoismaiden ja niiden pääkaupunkiyliopistojen kanssa kehitettiin. Ylioppilaskunta liittyi myös EU:n Erasmus Student Networkiin.

Yliopistojen autonomiaa pyrittiin yhdeksänkymmentäluvulla kaikin tavoin murentamaan. Valtiovarainministeriön kehittelemä säätömalli, ns. Juustohöylä-periaate, kosketti voimakkaasti korkeakouluja. Esillä olivat myös aikomukset lakkauttaa Helsingin yliopistossa tapahtuva hammaslääkärien koulutus (päätös vuona 1992), korkeakoulujen lukukausimaksut (esitys vuonna 1992), korkeakouluseteli (1994) ja esitys ministeriön nimeämistä toimitusjohtajarehtoreista (1995). Niin yliopisto kuin ylioppilaskunta asettuivat yksituumaisesti puolustamaan opiskelijoiden oikeutta akateemiseen vapauteen. Vaikat ajat lisäsivät pääkaupunkiseudun korkeakoulujen ylioppilaskuntien, HYy:n, KY:n ja TKY:n yhteistyötä. Yhdessä vaikutettiin aluepoliittisin tunnuksin suoraan eduskuntaan ja ministeriöön. Suuret ylioppilaskunnat paheksuivat SYL:n passiivista toimintaideologiaa. Sanoista tuli myös tekijä HYy:n lisätessä vaikutusvaltaansa SYL:n piirissä sen puheenjohtajistossa, sihteeristössä ja hallituksissa vuosina 1993 – 1996. Esimerkiksi SYL:n puheenjohtajana toimi Satakuntalaisen Osakunnan ja HYy:n ahkerä aktivisti Janne Laine.

HYy:n, Vanhan ylioppilastalon ja Ylioppilaslehden näyttävät tasavuotisjuhlat vuonna 1994 osoittivat lopullisesti akateemisen juhlaperinteiden elpymisen toteksi. Ylioppilaskunnan omakuvaan vaikutti historiankirjoitusprojekti ja sen mukanaan tuoma ylioppilaskunnan oman arkiston järjestäminen Domuksessa arkistonhoitaja Jari Eerolan johdolla. Historiatietoisuuden kasvu vapautti toimintaan uudentyyppistä aatteellisuutta Janne Laineen (SatO) hallituksen aikana vuonna 1995. Tuolloin palattiin pohtimaan ylioppilasjärjestöjen ja opiskelijaliikkeen ideologista roolia ja vastuuta hyvinvointivaltion muutosvaiheessa ja etujärjestökorporaatioiden vaikutusvallan murtuessa. Helsinkiläisten ylioppilaskuntien ja kahden poliittisen opiskelijajärjestön muodostama Ylioppilasliike 2017 luovutti joulukuussa 1995 yhteiskuntapoliittiset teesinsä eduskunnan puhemiehelle Riitta Uosukaiselle. Uudistumisen tähtäyspisteeksi otettiin itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlavuosi 2017:

”Silloin on Suomen oltava sellaisessa kunnossa, että sukupolvemme kokee sen omakseen.”¹⁰⁷¹

Ylioppilaskunnalla oli ylevät ja kunnianhimoiset tavoitteet. Aika tulee näyttämään miten ne toteutuvat ja mitä yhteiskunnan voimakas markkinaorientoitunut muutosprosessi aikaansai sivistyselämän kehitykselle. Ainakaan kässillä olevan Satakuntalaisen Osakunnan historia-teoksen tekijän sivistys- ja aate-elämän tulevaisuuden visio ei ole kovin optimistinen. Rahan maailma ei sivistystä ja aatteita kaipaata.

Satakuntalainen Osakunta 1990-luvulla

Vuosi 1990

Vilkkaan ja tapahtumarikkaan kahdeksankymmentäluvun, traditionaalisen ylioppilaselämän renessanssikauden, siirrytyä historian lehdille, Satakuntalainen Osakunta jatkoi toimintaansa uudellakin vuosikymmenellä sen hengessä ja merkeissä

Osakunnan historiateos – tilanne vuonna 1990, toivo ja keskeytyminen

Osakunta oli jo edellisen vuosikymmenen puolivälissä aloittanut suuren projektin, historiansa kirjoituttamisen. Tekijäksi oli valittu Anne Luoto-Halvari. Teoksen aikataulu oli tarkistettu uuteen uskoon jo monta kertaa, eikä uusi vuosikymmenkään tehty tässä suhteessa poikkeusta. Tammikuun varsinaisessa kokouksessa teos oli jälleen viivästymässä sovitusta aikataulusta. Lisävalaistusta asiaan oli luvassa tekijän ja historiatoimikunnan tapaamisessa 18.1.1990. Historiatyöryhmä vahvistettiin toimikunnaksi. Edellinen varsin arvovaltainen toimikunta oli valittu jo vuonna 1986; uuteen valittiin Ulla Tulonen, Matti Laurila, Pekka Vihervirta, Mika Heikkilä ja Heikki Topi.¹⁰⁷²

Historian kirjoittamiseen palattiin toukokuun varsinaisessa kokouksessa 9.5.1990. Tuolloin kuraattori Heikki Topi kertoi työn edistymistä. Kerrottava ei ollut kovin mukavaa kuultaa, sillä työ ei ollut lainkaan edistynyt. Vuonna 1984 aloitetusta työstä oli valmiina $70 \frac{1}{2}$ sivua. Lisääkoja oli annettu useita. Uusin takaraja työn valmistumiselle oli 20.5.1990. Kuraattori avasi asiasta keskustelun. Sen tuloksena päädyttiin seuraavaan: osakunta tulkitsi historian kirjoittamisen keskeytyneeksi ja historiatoimikunta velvoitettiin turvaamaan osakunnan edut, etenkin jo valmistuneen osuuden ja sen lähdemateriaalin osalta.¹⁰⁷³

Kauko Malmi kunniajäseneksi

Osakunnan tammikuun kokous vahvisti Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajan FM Kauko Malmin kutsumisen osakunnan kunniajäseneksi. Päätös oli yksimielinen, sillä suoritetussa kutsumisäänestyksessä ei kukaan paikalla olleista 29:sta osakunnan jäsenestä äänestänyt sitä vastaan.¹⁰⁷⁴ Asia oli ollut esillä ensimmäisen kerran joulukuussa 1989.¹⁰⁷⁵ Koska osakunnan kunniananhatoimikunta päätti, ettei vuonna 1990 jaettaisi kunnianauhaa, sai sen ainoastaan uusi osakunnan kunniajäseneksi kutsuttava henkilö.¹⁰⁷⁶

Yliopiston Kevät – professorien yksinvaltaa vastaan

Kuten ylioppilaskuntaa käsitelleessä osuudessa kuvattiin, oli uutta ylioppilasradikalismia syntymässä vuosikymmenen alussa. Yliopiston opiskelijat olivat saaneet tarpeeksi opinahjonsa professorikeskeisyydestä. Yliopiston Kevät -liikkeenä tunnettu protestiliike tavoitteineen oli käsiteltäväänä osakunnan kokouksessa 14.2.1990. Liikkeen tavoitteena oli mm. ns. nelikantamalli, ja se oli osoittanut toimintansa aktiivisuutta mm. yliopiston hallintorakennuksen valtauksen muodossa.¹⁰⁷⁷ Satakuntalaisesta Osakunnasta toivottiin osallistumista liikkeeseen. Osakunta päätti yksimielisesti tukea Yliopiston Kevät -liikettä sen tähänastisessa toiminnassa ja olla osakuntana mukana sen toiminnassa.¹⁰⁷⁸

Satalinnan Säätiön tilanne

Kuraattori Heikki Topi kertoi, että Satalinnan Säätiössä oli meneillään uuden toiminnanjohtajan valitsemisprosessi sekä arvokeskustelu liike- ja sosiaalisen toiminnan suhteesta. Kummastakin oli toivottu mielipiteitä osakunnan varsinaisessa kokouksessa. Kuraattori avasi keskustelun, jonka aluksi Säätiön hallituksen opiskelijajäsenet valittivat vaikeuksistaan saada aikaan keskustelua uusistaasioista. Heikki Perko esitti visioitaan kesähotellitoiminnasta. Jyrki Kallio esitti, että osakunta voisi esittää epäluottamuslauseen Säätiön toimiin ja aloittaa tutkimukset Säätiön peruskirjan muutosprosessin aikaansaamiseksi. Pirjo Niemisen mukaan olisi hyvä saada Säätiön toimintaan mukaan jokin nuorehko liikemies, joka olisi kiinnostunut Satakunnasta ja osakunnasta. Hän otaksui, että tämäntyyppistä liikemiestä mahdollisesti kuunneltaisiin herkemmällä korvalla Säätiön hallituksessa kuin opiskelijoita. Kallion ehdotusta peruskirjamuutoksesta kannatettiin. Esillä oli mm. elinkäisten hallituksen jäsenten korvaaminen 5 – 10 vuoden mandaatilla istuvilla jäsenillä. Toiminnanjohtajan merkityksellistä asemaa hallituksessa korostettiin. Osakunnan kokous antoi täyden tukensa Säätiön hallituksen opiskelijajäsenille ja edellytti toiminnanjohtajakysymyksen lykkäämistä, mikäli siinä ei päästäisi Säätiön kannalta hyvään ratkaisuun. Toiminnanjohtajan tehtävän hakuprosessia pidettiin epämääräisenä. Lisäksi kokous edellytti opiskelijajäseniltä toimia peruskirjan muutosprosessin mahdollisuksien selvittämisestä. Asiasta päättiin tehdä kannanottoesitys, joka hyväksyttäisiin osakunnan hallituksessa.¹⁰⁷⁹

Osakunnan ja Säätiön väliset suhteet olivat esillä osakunnan varsinaisessa kokouksessa joulukuussa 1990. Tuolloin keskusteltiin Satalinnan Säätiön elinkäiseltä jäseneltä, professori Heikki Jokelalta saapuneesta kirjeestä ja turkielmasta aiheesta Satalinnan Säätiön toimialan oikeudelliset rajat. Kokouksessa keskusteltiin vilkkaasti osakunnan ja Säätiön suhteista, mistä päättiin järjestää Jokelan kirjeen sisältämä keskustelutilaisuus. Siihan osallistuisivat osakuntalaiset ja elinkäiset Säätiön jäsenet. Tarvittaessa keskustelutilaisuuksia voisi olla useampikin. Asian lopullinen valmistelu annettiin vuoden 1991 hallituksen tehtäväksi.¹⁰⁸⁰

Kevään virkailijavaali – opastussihteeri

Osakunnan opastussihteeriksi valittiin Suvi Aalto. Hän oli ainoana hakenut vastuullista tehtävää ja saanut siihen myös suostumuksen osakunnan hallitukselta. Samassa kokouksessa valittiin myös uusi valvontatilintarkastaja. Tähän tehtävään tuli Taneli Silvola.¹⁰⁸¹

Osakunnan ulkopuoliset vierailijat vitosessa – ongelma ilmeni taas!

Osakunnan isäntä Petri Koskinen kertoi aluksi yön hämärinä tunteina Satakuntatalolla hiipporoinesta hämäristä tyypeistä. Todettiin, että osakuntalaisten tulisi pitää silmänsä avoimina ja raportoida poikkeavuuksista isännälle. Samassa yhteydessä keskusteltiin jatkoista ja niiden osallistujista sekä pukeutumisesta jatkoilla. Esillä oli vaatimus siististä asusta myös juhlien jatkoilla. Tätä Ulla Tulosen ehdotusta sekä kannatettiin että vastustettiin. Ehdotuksia tuettiin

ja jättettiin tukematta. Keskustelu pukeutumisesta eteni varsin sekavana. Koska lopulta kaikki asian tiimoilta tehdyt ehdotukset oli vedetty pois ei luonnollisesti kaan jatkojen osallistujista, pukeutumisesta ja valvonnasta saatu aikaan minkäänlaista päätöstä.¹⁰⁸²

Emil Cedercreutzin Säätiön tilintarkastajan valinta

Emil Cedercreutzin Säätiön sääntöjen 8§:n mukaan on säätiön tilit annettava kahden Satakuntalaisen Osakunnan valitseman tilintarkastajan tarkastettavaksi. Säätiölain muutoksen vuoksi tuli yhden tilintarkastajan olla KHT-tarkastaja. Osakunnan hallitus esitti tehtävään valittavan KHT KTM Esa Hietalaa, joka siihen myös valittiin. Toisena tilintarkastajana jatkoi Kankaanpään kaupunginjohtaja, varatuomari Unto Kuivanen.¹⁰⁸³

Ystävyssopimus Veljeston kanssa

Osakunnan säännöt mahdollistavat sillle oikeuden solmia ystävyssopimuksia muiden opiskelijajärjestöjen kanssa. Päätös sopimuksen solmimisesta on tehtävä kahdessa perättäisessä osakunnan varsinaisessa kokouksessa. Osakuntalaisille luettiin ensimmäisen kerran 19.9.1990 ehdotus Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan ja Eesti Yliopilaste Selts Veljeston väliseksi ystävyssopimukseksi. Päätettiin hyväksyä asia yksimielisesti ensimmäisen kerran. Osakunnan puolelta tulevat sopimuksen allekirjoittamaan inspehtori Pentti Alhonen, kuraattori Heikki Topi ja hallituksen puheenjohtaja Pekka Vihervirta. Allekirjoituksen ajankohdaksi päätettiin 27.10.1990 vietettävä Satakuntalainen Ehtoo.¹⁰⁸⁴ Osakunnan lokakuun varsinaisen kokous siunasi asian lopullisesti sääntömääräisessä toisessa käsitellyssä.¹⁰⁸⁵

Kirjoittautumismaksu kolminkertaistuu!

Osakunnan hallitus päätyi esittämään varsinaiselle kokoukselle kirjoittautumismaksun nostamista 1.1.1991 alkaen 10 markasta 30 markkaan. Maksua vastaan on saanut osakunnan avaimen. Avaimien teettämiskustannusten rajun nousun vuoksi osakunnan hallitus päätti esittää myös prosentuaalisesti suurta korotusta maksuun. Varsinaisen kokous esittikin Helsingin yliopiston pienelle konsistorille kirjoittautumismaksun korottamista 30 markkaan.¹⁰⁸⁶

Virkailijavaalit

Osakunnan marraskuun kokous päätti vuoden 1991 virkailijoista. Tällöin hyväksyttiin uudet osakunnan jäsenet, joita syksyllä 1990 oli kirjoittautunut yhteensä 72¹⁰⁸⁷. Osakunnan keskeisiin virkailijatehtäviin valittiin seuraavat henkilöt: kuraattoriksi yksimielisesti Kalle-Antti Suominen, taloudenhoitajaksi Mika Heikkilä, hallituksen puheenjohtajaksi äänestyksen jälkeen Sirkku Heinimaa, pääsihteeriksi äänestyksen jälkeen Vesa Syrjä, juhlamestariksi Jussi Luomanen, emännäksi Tarja Pajala ja historioitsijaksi Minna Kuusela. Osakunnan hallitukseen tulivat äänestyksen jälkeen Matti Laurila, Tomi Mattila, Tuulikki Nieminen ja Jukka Wester-

backa. Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijajäsenyyden saivat äänestyksen jälkeen Jussi Lemmetty, Hannu Myllykallio ja Ulla Tulonen. Samalla valittiin muut virkailijat, toimikunnat ja rahastojen hoitokunnat. Tri K. W. Tiisalan rahastoon valittiin tohtori Ritva Tiisala, Kari Ojala ja Jari Marjanen. Isännän valinta siirrettiin joulukuun kokoukseen.¹⁰⁸⁸ Se valitsi osakunnan isännäksi Vesa-Pekka Lahden.¹⁰⁸⁹

Opintoviikkoja osakunnasta?

Syksyn 1990 aikana esiintyi keskustelua siitä, että aktiivinen osakuntatoiminta voitaisiin katsoa opintosuoritukseksi perustutkinnon vapaasti valittavien opintojen yhteyteen. Idea oli lähtöisin pohjalaisista osakunnista, ja he lähestyivät asiassa satakuntalaisia kirjeellä. Ehdotuksen mukaan aktiivinen osakuntatoiminta tuottaisi 1 – 5 opintoviikkoa. Merkinnän suorituksesta antaisi osakunnan inspektori. Hallitus keskusteli asiasta vilkkaasti. Erityisesti pohdittiin, mitkä olisivat opintoviikkojen saannin kriteerit ja mikä olisi ulkojäsenten asema osakuntatoiminnan opintoviikkojärjestelmässä. Pohdintaa aiheutti myös opintoviikkojen vaikutus opintolainan saantiin. Hallitus päättikin viedä asian käsiteltäväksi varsinaiseen kokoukseen. Se päättyi puoltamaan allekirjoittamista. Myös ainejärjestöjen parissa oli esiintynyt samankaltaisia toiveita koskien opintoviikkojärjestelmää.¹⁰⁹⁰

Hallitus esitti varsinaiselle kokoukselle pohjalaisen osakuntien ajaman yhteisen konsistorille lähetettävän kirjeen allekirjoitusta. Kirjeen pääsisältö oli aktiivisen osakuntatoiminnan katsominen opintosuoritukseksi perustutkinnon vapaasti valittavissa opinnoissa. Lisäksi hallitus toivoi kirjeen allekirjoittamista niin, että OYV:n yleiskokoukselle 13.12.1990 voitaisiin esittää kehitettäväksi järjestelmää, joka mahdollistaisi opintoviikkojen keruun osakuntatoiminnasta myös sen ulkojäsenille. Asiasta käytettiin vilkasta keskustelua, jonka aikana Raul Jaakkola totesi koko homman olevan pelleilyä ja esitti ettei kirjettä allekirjoittaisi. Riku Jaakonsaari kannatti Jaakkolan esitystä. Näin ollen jouduttiin äänestämään hallituksen ja Raul Jaakkolan esitysten välillä. Hallituksen esitys sai taakseen 23 ääntä ja Jaakkolan esitys 3, joten kokous päätti, että kirje allekirjoitetaan OYV:n yleiskokouksessa hallituksen esityksen mukaisesti.¹⁰⁹¹ Kuten 1960-luvun käsittelyn yhteydestä muistamme, pohti tuolloinen inspektori Risto Niini osakunnan merkitystä isänmaallisen ja yhteiskunnallisen koulutuksen antajana.¹⁰⁹²

Lehtihuoneen lehtikato huolena 1990

Osakunnan taloudenhoitaja Lasse Kallioniemi kiinnitti osakunnan hallituksen kokouksessa 22.1.1990 huomiota ongelmaan, joka oli ennestäänkin tuttu: lehtiä katosi osakunnan lehtihuoneesta. Jos 1980-luvulla varkaiden suosikkina oli Tekniikan Maailma, oli uuden vuosikymmenen uusi ykkössuosikki Tiede2000-lehti. Hallituksen kokous velvoitti tiedotussihteerin laatimaan ilmoituksen lehtihuoneeseen, josta kävisi selkeästi ilmi, ettei lehtiä saanut viedä sieltä pois. Ilmoituksen allekirjoittajaksi tulisi osakunnan hallitus. Tässäkin kysymyksessä kehotettiin kaikkia osakuntalaisia pitämään silmänsä auki ja huomauttamaan asiasta lehdenanastajalle tai raportoimaan asiasta eteenpäin.¹⁰⁹³

Arkistot järjestykseen – kalenterivuosittain

Osakunnan toinen projektti, arkistojen järjestely sentään eteni. Koska osakunta nykyään toimi kalenterivuosittain eikä enää lukuvuosittain, päättiin arkistomateriaali sitoa kalenterivuosittain.¹⁰⁹⁴

Uusia avauksia Ruotsin suuntaan?

Pohjoismaisen osakuntaseminaarin yhteydessä oli hierottu ystävyyttä lähinaapurien kera. Göteborgilainen Bohus Nation oli osoittanut vakavaa kiinnostusta läheiseen yhteydenpitoon Satakuntalaisen Osakunnan kanssa. Bohus Nation on 350-jäseninen yhteisö. Sen jäsenten asuinalue on samoilla leveysasteilla Satakunnan kanssa. Hallitus pohti osakunnan resursseja ja haluja uusien yhteistyökumppanien ja –muotojen hakemiseksi. Päädyttiin tekemään alustavia tunnusteluja ystävyyden kehittymisestä ja edesauttaa suhteiden syntyä. Pekka Vihervirta, Sirkku Heinimaa ja Tuulikki Nieminen ryhtyivät valmistelemaan osakunnasta esitettä, joka toimitettiin Bohus Nationille.¹⁰⁹⁵

Osakunnan kerhotoiminnasta

Osakunnan aktiiveja kerhoja olivat edellisen vuosikymmenen tapaan urheilutoimikunta, kulttuuritoimikunta, kirkkoraati, yhteiskunnallinen toimikunta, sotakerho, erilaisen kehityksen kerho, luonto-, naisten-, elokuva-, musiikki-, tennis-, juristi- ja valokuvauskerho sekä kellistäjät. Kerhojen toiminta jatkui hyväksi koetuissa muodoissa eli ne järjestivät osakunta-tiloja, keskustelutilaisuuksia ja ekskursioita.¹⁰⁹⁶

Maakunnallinen toiminta – abi-infokiertue

Osakunnan maakunnalliseen toimintaan kuului vuonna 1990 kotimaakuntaan suuntautunut abi-infokiertue. Abiturientit, maakunnan toivot, kuten historioitsija Sinikka Antman toteaa, saivat tietoa opiskelusta, Helsingistä, opintotuesta, asunnoista ja tietenkin osakunnasta – ”temmellyskentästä, jossa toteuttaa kiinnostuksiaan”, kuten Säylän-Köyliön-Yläneen sanomat osakunnan abi-infokiertuetta otsikoivat. Kiertue suuntautui seuraaviin Satakunnan kuntiin: Rauma, Kokemäki, Huittinen, Punkalaidun, Parkano, Pori, Kankaanpää, Honkajoki, Ulvila, Nakkila, Kiukainen, Säkylä, Eura, Eurajoki, Harjavalta, Hämeenkyrö, Vammala, Mouhijärvi ja Äetsä.¹⁰⁹⁷

Vuosijuhla 1990

Osakunta vietti vuosijuhlaansa Helsingin yliopiston 350-vuotisjuhlavuonna 24.3.1990. Osakunnalle ikää oli puolestaan kertynyt 336 vuotta. Tervehdyslause lausui osakunnan kuraattori Heikki Topi. Vuosijuhlaesitelmän piti dosentti S. Albert Kivinen. Hän pohti hyvää ja mieli-hyvää johdatuksessaan kaikkeen mahdolliseen arvokeskusteluun. Vuosijuhlaesitelmän jälkeen

Kilpisjärvi-vaelukselle 1. – 10.9.1990 osallistuneet potretissa Kuvassa vasemmalta K-A Suominen, Jari Kukko, Meri Kotisalo, Kaisu Huttunen, Lasse Kallioniemi, Riikka Laiho, Yrjö Hatakka, Markus Perko, Susanna Virtanen ja Minna Kuusela. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

esiintyi osakunnan kuoro. Ohjelmassa oli myös muuta musiikkia ja kunnianosoitusten ja stipendien jako. Juhla päätti poloneesitanssiin, joka toimintakertomuksen laatijan mukaan sujui keneltä enemmän keneltä vähemmän akateemisesti. Jatkot olivat osakuntahuoneistossa, ja ne kestivät aina aamusaunaan sekä Cafe Miinassa nautittuihin aamukahveihin asti.¹⁰⁹⁸

Satalinnan Säätiö 40 vuotta

Vuosi 1990 ei ollut ainoastaan Helsingin yliopiston ja sen Satakuntalaisen Osakunnan juhluvuosi. Myös Satalinnan Säätiö juhli tuona vuonna 40 vuotista olemassaoloaan. Juhlat pidettiin 21.4.1990. Niihin osallistui n. 70 henkeä, mutta Säätiön toimintaa 30 vuotta pyörittänyt Kauko Malmi oli matkoilla. Tervehdysanat lausui kuraattori Heikki Topi ja juhlapuheen piti osakunnan inspektori professori Pentti Alhonen. Tilaisuudessa oli myös musiikkiohjelmaa. Karhunkierroksen juhlanumero julistettiin ja juhlavuotensa kunniaksi Säätiö jakoi 10 stipendiä. Jatkot pidettiin Viitosessa, jossa moni seniorikin viihtyi aina aamuyön tunneille saakka.¹⁰⁹⁹

Säätiön juhlavuosi tuotti Karhunkierroksen erikoisnumeron. Lehti kuvasi mm. säätiön ja osakunnan yhteyttä. Erikoisnumeron toimiitti Karhunkierroksen päätoimitaja Kalle-Antti Suominen. Hän kirjoitti pääkirjoituksensa ensimmäisessä kappaleessa seuraavasti:

"Satakuntalainen Osakunta, Satalinnan Säätiö ja Satakuntatalo ovat kokonaisuus, jonka yhdes-säoloa on kestnyt jo neljä vuosikymmentä. Niistä kaikista voidaan sanoa, että yhden puutuminen jättäisi kaksi muuta varsin vajavaisiksi."¹¹⁰⁰

Kirjoituksessaan K-A Suominen kiihtelee Kauko Malmin työtä Säätiön toiminnanjohtajana vuosina 1960 – 1990. Samalla hän kiihtelee osakunta-säätiö-talo -kolminaisuuden kestävyyttä läpi 1970-luvun radikalismin ja 1980-luvun lopun modernin dynaamisuuden. Samalla päätoimittaja peräänkuulutti keskustelua ja visiota säätiön ja osakunnan yhteisestä tulevaisuudesta.

Toiminnanjohtaja Kauko Malmi teki lehdessä hallinnollista tilitystä toimintansa kolmesta vuosikymmenestä. Malmi muistee radikaalien yritystä vallata säätiö. Hän muistuttaa, että valtaajat epäonnistuivat Hämäläis-Osakunnassa kovan vastustuksen ansiosta. Marraskuussa 1971 oli hämiksessä äänestetty osakunnan tulevaisuudesta. Vasemmistolaiset valtaajat jäivät tappiolle äänin 254 – 351. Kun Hämäläis-Osakunnan valtaus oli epäonnistunut, katseet käännettiin Satakuntalaiseen Osakuntaan. Kauko Malmi kirjoittaa:

"Satakuntalainen Osakunta oli paljon pienempi, Satakuntatalo oli jäsenistölle tuttu ja Satalinnan Säätiön talous oli ainakin valtaajan näkökulmasta erittäin hyvässä kunnossa. Satakuntatalon valtausmahdollisuudet sai tehtäväkseen selvittää Taisto Helenius, joka oli sekä ASS:n hallituksen että Satakuntalaisen Osakunnan aktiivinen jäsen. Taisto Helenius oli liittynyt osakuntaan Vanhan valtaussyksynä, oli Helsingin Sanomien toimittajana vuosina 1969 – 1972 ja sitten SKDL:n eduskuntaryhmän sihteerinä vuoteen 1980 saakka.

Akateeminen Sosialistiseura luopui kuitenkin Satakuntalon valtausyrityksestä. Taisto Helenius muistaa syyksi pelon siitä, että voimasuhteiden säilyttäminen osakunnassa olisi ollut valtaukseen jälkeen liian työlästä. Tätä johtopäätöstä on myöhemmän kehityksen valossa pidetvä hyvin oikeaan osuneena."¹¹⁰¹

Malmi luonnehti myös inspektori Penti Alhosta kuvauksessaan:

"Nykyinen inspehtorimme Pentti Alhonen, joka luontontieteellisen koulutuksensa ja pätevyysensä ohella on mielestääni saanut myös humanistisen sivistyksen, suhtautui aluksi hieman varoen taloudellisiinasioihin. Hyvin pian hän kuitenkin innostui ja sitten hänenestä tulikin jo innostava ja taitava säätiön hallituksen puheenjohtaja. Meillä on takeet menestyksestä 1990-luvulla."¹¹⁰²

Karhunkierros käsitteli vielä muutamia säätiön tulevaisuusnäkymiä. Osakunnan historian kannalta ei tässä lehdessä ole enempää mainitsemisen arvoista.

Satakuntalainen Ehtoo

Vuoden 1990 Ehtoota vietettiin 27.10. Kuntavieraana oli Ulvila. Ehtoossa allekirjoitettiin Veljeston ja SatO:n välinen ystävyssopimus. Allekirjoituksen tiimoilta puhuivat osakunnan inspektori Pentti Alhonen ja Veljeston edustaja Pekka Erelt. Osakuntalaiset ja ulvilalaiset

vastasivat Ehtoon monipuolisesta ohjelmasta, johon sisältyi mm. hanurimusiikkia. Ulvilan yläasteen oppilaat esittivät näytelmän 625-vuotiaan Ulvilan historiasta. Ruokapöytään oli katettu mm. peuran uunipaistia ja muita maakunnan herkkuja. Satolaisen perintein mukaisesti juhlien jatkot vietettiin aamutunneille asti osakuntahuoneistossa eli Viitosessa.¹¹⁰³

Osakuntalaiset Harjavallan ympäristön asialla

Karhunkierros 4 / 1990 kuvasi mm. osakunnan järjestämää seminaaria Harjavallan alueellisista ympäristöongelmista. Kirjoitus oli otsikoitu ”Toivo T. Pohjala ja luonto lompakkoon Satakunta-allossa”. Se toteaa alustusten olleen mielenkiintoisia, mutta keskustelun varsin laimeaa. Keskustelussa rahasta kissan nosti pöydälle seminaarin toinen puheenjohtaja Pirjo Nieminen:

”Ympäristöseminaan toisen puheenjohtajana toiminut osakunnan yhteiskuntasihteeri Pirjo Nieminen päätti seminaarin kysymykseen siitä, maksako ympäristönsuojelun saastuttaja, käyttäjä vai kärssijä. Panelistiköt totesivat melko yksimielisesti, että kaikkien tulee maksaa ympäristönsuojelusta. Metsähnölitaja Nummi halusi saastuttajan maksumieheksi samoin kuin tutkija Pasi Laihonen selvissä ympäristörörikostapauksissa.”¹¹⁰⁴

Vuosi 1991

Edelleen osakunnan historia herätti puheenaiheita

Tammikuun kokouksessa palattiin vielä osakunnan pitkääikaiseen projektin, osakunnan historiaan. Anne Luoto-Halvarin kirjoittavaksi annettu hanke katsottiin keskeytyneeksi osakunnan varsinaisessa kokouksessa 9.5.1990.¹¹⁰⁵ Tammikuussa 1991 vuonna 1989 valittu väliaikainen historiatoimikunta, johon kuuluivat Mika Heikkilä, Matti Laurila, Ulla Tulonen, Heikki Topi ja Pekka Vihervirta¹¹⁰⁶, esitti toimintansa tuloksia. Toimikunta totesi toukokuussa 1990 historian kirjoittajan kanssa tehdyn sopimuksen rauenneeksi. Se ei siten ollut päässyt suorittamaan pätehtävänsä, historian markkinointia. Toimikunta esitti, ettei sitä lakkautettaisi, vaan valitaisiin uudet jäsenet. Näiden tehtävänä olisi yhteydenotto Luoto-Halvariin historiaan liittyvän materiaalin saamiseksi osakunnalle. Lisäksi esitettiin, että toimikunta voisi etsiä uuden kirjoittajan käyttäen hyväksi alkuperäisen historiatoimikunnan jäsenten asiantuntemusta. Kuraattori avasi keskustelun pyytäen mielipiteitä uuden toimikunnan valitsemisesta ja keitää siihen tulisi valita.

Jari Marjanen totesi osakunnan historian kirjoittamisen olevan ikuisuusprojektiin. Hänen mielestään Luoto-Halvari oli saanut osakunnalta huomattavia avustuksia siihen. Marjanen ehdottikin puheenvuorossa Anne Luoto-Halvarin haastamista oikeuteen. Kuraattori muistutti tämän olevan mutkikas prosessi, mutta totesi uuden toimikunnan voivan harkita asiaa. Tero Tuominen puolestaan tunnusti oman lusikkansa olleen sopassa. Hänen mukaansa kukaan ei ollut ajamassa asiaa toissaan. Hän esitti neuvotteluja Luoto-Halvarin kanssa avustusten

takaisinmaksusta. Puheenvuoronsa pääteeksi Tuominen ehdotti historiaprojektin delegoimista Satakunnan Killalle, josta mahdollisesti löytyisi enemmän tarmoa asian loppuun viemiseksi. Tuominen totesi koko prosessin olevan murheellinen luku osakunnan historiassa.

Kuraattori muistutti omassa puheenvuorossaan historian kirjoituttamisen olevan joko edullista tai kallista. Jos se teetetään opiskelijalla jäävät kustannukset alhaisiksi, mutta työn valmistuminen saattoi olla hankalaa, kuten Luoto-Halvarin tapauksen esimerkki oli osakuntalaissille osoittanut. Sitä vastoin ammattilaisen käyttämisen puolestaan oli aina kallista.

Keskustelun pääteeksi kokous totesi, että oli perusteltua valita uusi toimikunta. Yrjö Kaimio lupautui toimikuntaan oman alansa puolesta. Tero Tuominen ja Jari Marjanen ehdottivat toimikuntaan vuorotellen toisiaan, mutta kumpikin kieltyyti kunniastä. Myös Matti Laurila kieltyyti. Sirkku Heinimaa suostui toimikuntaan, vaikka totesikin ”katuvansa asiaa ensi viikolla”. Jukka Topi oli luonnollisesti valmiina tähän tehtävään, pöytäkirja tietää kertoa. Uuteen toimikuntaan tulivat siten valituiksi Jukka Topi, Yrjö Kaimio ja Sirkku Heinimaa.¹¹⁰⁷

Toimikunta selvittelikin työnsä tuloksia toukokuun kokouksessa. Sirkku Heinimaa totesi, ettei Luoto-Halvarin hallussa olleista muistiinpanoista ollut osakunnalle hyötyä. Toimikunnan toisena tehtävänä oli ollut selvittää mahdollisuksia saada työlle uusi kirjoittaja. Muutama kiinnostunut oli kuulemma löytynyt. Ennen tarkempia sopimusneuvotteluja toimikunta halusi tietää, millaisen historian osakuntalaiset haluaisivat. Aikarajauskysymys nousi jälleen esiin. Tulisiko takarajana olla alkuperäinen vuosi 1984 vai tulisiko ajanjakso viedä vuoteen 1989 asti. Neuvoa-antavassa äänestyksessä päädyttiinkin vuoden 1989 kannalle. Pirjo Nieminen esitti, että toimikunta voisi olla yhteydessä Laura Kolbeen, joka kirjoitti HYY:n historiaa. Keskusteltiin siitä, halusiko osakunta historiikin vai historian. Näiden kahden käsitteen sisälöstä taitettiin peistä. Pekka Vihervirta toivoi kattavaa ja mahdollisimman paksua teosta. Kuraattori Kalle-Antti Suominen esitti, että historiateos huokuisi ajankuvaa. Tällainen historiikkia laaja-alaisempi teos tulisi luonnollisesti kalliimmaksi. Jari Marjanen puolestaan vaati voimasanaa käytäen jotakin tehtäväksi. Projektin oli ollut vireillä jo 12 vuotta.¹¹⁰⁸

Satalinnan Säätiön säännöt

Helmikuussa 1990 osakuntalaiset olivat keskustelleet ensimmäistä kertaa Satalinnan Säätiön tilasta.¹¹⁰⁹ Keskustelu jatkui pitkin vuotta huipentuen joulukuun kokoukseen, jossa luettiin professori Heikki Jokelan kirje, ja sen sisältämät pohdinnat säätiön laillisesta asemasta. Tuolloin esitettiin myös keskustelutilaisuuden järjestämistä Säätiön säätömuutosprosessin tiimoilta.¹¹¹⁰ Keskustelu asiasta jatkui helmikuun kokouksessa vuonna 1991. Tuolloin Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijäsen Ulla Tulonen kertoi, että säätiön säätöjä oltiin muuttamassa. Opiskelijajäsenet toivoivat osakunnan kannanottoa tiettyihin asioihin, ennen kuin niitä käsiteltäisiin säätiön hallituksessa. Hän ottikin esille kolme asiaa, joihin osakunnan kantaa kaivattiin: 1. Tulisiko säätöjä muuttaa siten, että hallituksen jäsenyyssä muuttuisi elinikäisestä määräaikaiseksi, 2. Opiskelijajäsenten kausi, pidennys vuodesta kahteen ja 3. Opiskelijajäsenten henkilökohtainen varajäsen järjestelmä.

Opiskelijajäsenten toimikauden pidentäminen kaksivuotiseksi ei saanut kannatusta Pekka Vihervirralta. Hän katsoi, että opiskelijajäsenten tulosvastuullisuus osakuntaan pään toteutui parhaiten nykyisessä järjestelmässä, missä toimikausi oli ainoastaan yksi vuosi. Riku Jaakonsaari kannatti Pekka Vihervirran näkemyksiä. Sirkku Heinimaa puolestaan oli samoilla linjoilla kuin Ulla Tulonen. Hänkin katsoi kaksivuotisen järjestelmän olevan parempi. Ulla Tulosen mielestä oli huonoa, jos kaikki kolme opiskelijajäsentä saattoivat vaihtua vuosittain. Heinimaa totesi, että heille voitaisiin antaa mahdollisuus erota vuoden toiminnan jälkeen. Kalle Kivimaa kannatti Sirkku Heinimaata todeten, ettei ensimmäisenä vuotena hallituksessa voinut olla ”skarppina”. Tämä Kivimaan lausunto herätti kummastusta kokouksen osanottajien keskuudessa. Ääneen sitä kummasteli Tomi Mattila. Keskustelu jatkui vilkkaana, ja lopulta kokous päätti äänestää asiasta. Vastakkain oli Sirkku Heinimaan esittämä ja Kalle Kivimaan kannattama kaksivuotinen virkakausi ja Pekka Vihervirran esittämä ja Riku Jaakonsaaren kannattama yksivuotinen toimikausi. Äänestyksessä kaksivuotinen toimikausi voitti äänin 15 – 5. Yksimielisiä oltiin siitä, että opiskelijajäsenille tulisi valita henkilökohtaiset varajäsenet.

Osakunnan näkemyksen mukaan hallituksen jäsenet tulisi valita määräaikaisesti, ei elinkäisesti. Määräaikainen kausi kestäisi viisi vuotta ja tehtävässä voisi olla korkeintaan kaksi kautta. Samalla päättiin, että valittaessa uusia hallituksen jäseniä Satalinnan Säätiön hallituksen piti ennen päätöksentekoa kuulla osakuntaa. Jukka Topi esitti, että uusiin sääntöihin kirjattiisiin myös työvaliokunta. Asiaa vastustettiin ja kokous päätti lopulta äänestyksen jälkeen olla hyväksymättä Topin ehdotusta. Päätös syntyi äänin 15 – 2.

Kuraattori esitti, että nyt tehtyihin päätöksiin pohjautuva lausunto Satalinnan Säätiön hallitukselle annettaisiin osakunnan hallituksen valmisteltavaksi. Ratkaisua kannatti Suvielise Nurmi. Niinpä kokous saattoi yksimielisesti hyväksyä kuraattori Kalle-Antti Suomisen ehdotuksen.¹¹¹¹

Asia eteni hitaasti, sillä marraskuun varsinaiseen kokoukseen mennessä ei lausunnon takia oltu kokonnuttu. Hallitus oli kirjelmänsä laatinut ja kuraattorin mukaan säätömuutos-toimikunta kokoontuisi ensimmäistä kertaa 25.11.1991. Osakunta ilmaisi huolestumisensa säätömuutosprosessin hitaasta etenemisestä.¹¹¹²

Täydet oikeudet ulkojäsenille?

Osakuntien yhteisvaltuuskunta OYV oli aikeissa esittää Helsingin yliopiston konsistorille, että Helsingin yliopisto koskevaa asetusta muuttaisiin siten, että osakunnat voisivat vastaisuudessa myöntää äänioikeuden myös ulkojäsenille eli niille osakuntalaisille, joiden opinahjo ei ollut kunniakas ja perinteikäs Helsingin yliopisto. Jokainen osakunta saisi oman harkintansa mukaan päättää, annettaisiinko äänioikeus vai ei. Inspehtorinvaaliin osallistuisivat jatkossakin ainoastaan Helsingin yliopistossa opiskelevat osakuntalaiset. Pekka Vihervirta totesi, ettei SatO:ssa ollut runsaasti ulkojäseniä, mutta eräissä osakunnissa tosin pelättiin ”tekkarien valtausta”. Jukka Westerbacka kannatti asetuksen muuttamista, mutta ilmoitti äänestävänsä vastaan, mikäli Satakuntalainen Osakunta päätyisi asetuksen tarjoamaan mahdollisuuteen laajentaa äänioikeus koskemaan myös ulkojäseniä. Kantaansa hän perusteli traditiolla:

osakunnat olivat yliopistojen järjestöjä. Ulkojäsenten täysivaltaisuus veisi pohjan pois osakuntatoiminnalta. Teekkari Pekka Vihervirta epäili pohjan jo kadonneen. Useimmat ulkojäsenet eivät uskoneet osakunnan romahtavan, mikäli hekin saisivat äänestää. Heikki Jaakonsaari tiedusteli esityksen läpimenomahdolisuuksia. Tähän Pekka Vihervirta totesi pienen konsistorin kuuntelevan osakunta ja ministeriön puolestaan kuuntelevan pientä konsistoria. Kuraattori päätti keskustelun todeten evästyksiä tulleen tarpeaksi. Kukaan ei ollut asettunut asetuksen muuttamista vastaan.¹¹¹³

OYV keskusteli asiasta omassa kokouksessaan 20.3.1991. Satakuntalaisten myönteinen kanta asetuksen muuttamiseen oli vastatulessa kokouksessa. Asiasta oli jouduttu äänestämään, jossa Satakuntalaisen Osakunnan kanta oli hävinnyt. Erityisesti uudella ylioppilastalolla majalevat osakunnat olivat voimakkaasti vastustaneet hanketta. He pelkäsivät mm. jäsenkatoa ja tilojen menettämistä. OYV oli siten päättänyt jättää asian sikseen. Sääntömuutosesitystä esitteli osakunnan varsinaiselle kokoukselle Pekka Vihervirta, jonka alustusta seuranneessa keskustelussa Tarja Pajala tiedusteli, voisiko Satakuntalainen Osakunta yksin ryhtyä ajamaan asiaa eteenpäin. Tähän Heikki Topi totesi, ettei tällaisella projektilla ollut läpimenomahdolisutta. Raul Jaakkola vastusti tällaista ”yksityisyrittelyäisyyttä”, koska se olisi epäreilua muita osakuntia kohtaan. Keskustelussa nousi esiin myös malli neuvoa-antavista äänestyksistä, joihin myös ulkojäsenet voisivat osallistua. Pekka Vihervirta kertoi samassa yhteydessä suunnitelista poistaa HYY:n pakkojäsenyyss. Asia ei herättänyt kommentteja.¹¹¹⁴

Virkailijavaalit

Keväällä osakunta valitsi itselleen uuden opastussihteerin. Hallituksen puheenjohtaja Sirkku Heinimaa totesi hallituksen esittävän tehtävään Katariina Silvolaa. Miiá Martinsuo puolestaan esitti siihen Kati Aaltosta. Ehdokkaiden esittäydyttyä ryhdyttiin äänestämään uudesta opastussihteeristä. Vaalissa molemmat saivat 15 ääntä. Jouduttiin siis äänestämään uudestaan. Tällä kertaa Katariina Silvolaa voitti Kati Aaltosen äänin 19 – 15.¹¹¹⁵

Varsinaisiin virkailijavaaleihin ryhdyttiin marraskuun kokouksessa. Keskeisiin tehtäviin valittiin seuraavat henkilöt: hallituksen puheenjohtajaksi Jukka Topi, pääsihteeriksi äänestyksen jälkeen Hanna Reunanan, isännäksi Jaakko Oksanen, emännäksi Miiá Martinsuo ja historioitsijaksi Tuulikki Nieminen. Osakunnan hallituksen tulivat äänestyksen jälkeen Vesa Syrjä, Riku Jaakonsaari, Tarja Pajala ja Helena Uusitalo. Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijäseniksi valittiin äänestyksen jälkeen Jussi Lemmetty, Janne Laine ja Pekka Vihervirta. Samalla valittiin toimikunnat ja rahastojen hoitokunnat. Tiisalan rahaston hoitokuntaan valittiin tohtori Ritva Tiisala, Petri Koskinen ja Pekka Vihervirta.¹¹¹⁶

Osakunnan kerhotoiminta

Osakuntaan perustettiin uusi kerho, Pygmihallitus. Osakunnan hallitus oli 11.2.1991 käsiteltyt asiaa ja päättänyt puolataa sen hyväksymistä kerhoksi.¹¹¹⁷ Varsinainen kokous yhtyikin hallituksen kantaan ja hyväksyi Pygmihallituksen säännöt. Pekka Vihervirta tosin huomautti

Herrapäivälliset 12.4.1991. Aiheena Villi Länsi. Tanssimassa Razzle girls revue: Susanna Virtanen, Riikka Laiho, Kati Aaltonen, Minna Kuusela, Nina Kontulainen ja Katariina Silvola. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

kirjoitusvirheestä kerhon säädöissä. Satakuntalaisten Osakunta kirjoitetaan isoin alkukirjain!¹¹¹⁸

Vanhoista kerhoista toiminnassa oli määräraha-anomusten perusteella urheilutoimikunta, kulttuuritoimikunta, kirkkoraati, yhteiskunnallinen toimikunta, naistenkerho, kelistäjät, luontokerho, erilaisen kehityksen kerho, sota, valokuvauskerho ja kinokerho. Musiikkikerho, tenniskerho ja juristikerho eivät anoneet toiminnallisia määrärahoja tammikuussa 1991. Näiden aktiivisuudesta ei ole myöskään merkintää toimintakalenterissa, josta ilmeni kerhojen vuorolista osakuntailtojen järjestämisestä.¹¹¹⁹ Samat kerhot esiintyivät syksylläkin määräraha-anomuksissa. Edelleenkään ei näkynyt ”elonmerkkejä” musiikki-, tennis- ja juristikerhosta.¹¹²⁰

Osakunnan musiikillisesta toiminnasta vastasi mm. SatO:n Balalaikat -niminen orkesteri, joka oli esittänyt projektianomuksensa osakunnan hallitukselle. Se tarvitsi rahaa soitinpussien ja nuottitelineiden hankintaan. Hallituksessa keskusteltiin toiminnan jatkuvuudesta, sillä soittimet eivät olleet osakunnan omistuksessa. Myös osakunnan oikeus kyseisten soitinten pitoon oli epäselvä. Asiaa päättiin selvittää. Hallitus totesi, etteivät nuottitelineisiin käytetyt rahat menisi hukkaan, joten orkesterille myönnettiin 600 markkaa niiden hankintaan. Nuottitelineet oli tarkoitus antaa myös muiden osakuntalaisten käyttöön.¹¹²¹

6.11.1991 luontokerho Sipirian osakuntaillassa vieraana kiipeilijä Kari Suomela. Kuvaassa Satakuntatalon A-rappua laskeutuvat Kari Suomela ja Tuulikki Nieminen. Kuvaaja Hanna Reunonen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Helsingin yliopiston rehtori Päiviö Tommila 60 vuotta

Rehtori Päiviö Tommila täytti 60 vuotta 4.8.1991. Osakunta osallistui hänen kunniakseen julkaisutun juhlakirjan *tabula gratulatoriaan* maksamalla 150 markalla. Hallitus päätti hankkia osakunnan syntymäpäivähjaksi satakuntalaiselle rehtorille osakunnan haalarit, joiden hinta 90 markkaa otettiin edustusvaroista.¹¹²²

Osakunnan arkisia tapahtumia 1991

Eduskuntavaalien lähestyessä yhteiskunnallinen toimikunta järjesti osakuntaillan 27.2.1991. Satakuntaravintolaan saapui tentattavaksi neljä nuorta kansanedustajaehdokasta: Jouni Lehtimäki (kok.), Susanna Virtanen (kepu), Antti Vuolanne (sd) ja Jaana Leskinen (vihr.). Keskustellerussa oli esillä mm. Satakunnan korkeakoulu. Historioitsija Minna Kuusela on liittänyt toimintakertomukseensa huomautuksen, ettei yksikään nuorista ehdokkaista päässyt eduskuntaan.¹¹²³

Vaikka määräraha-anomuksissa ei juristikerhoa näkynytkaän, on toimintakertomuksessa maininta kerhon käynnistä rikosmuseossa. Historioitsija Minna Kuusela toteaa:

Vappu 1991. Kuvassa vasemmalta Jukka Westerbacka ja Heikki Jaakonsaari. Kuvaaja Hanna Reunanan. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

"Juristikerho vieraili rikosmuseossa. Järkyttyivät syvästi ja tulivat takaisin parempina ihmisiinä."¹¹²⁴

Ilmeisesti juristit tulivat toimeen ilman rahoitusta, sillä toimintakertomukset mainitsevat kerhon vierailusta eduskunnassa. Oppana siellä oli eduskunnan ikäpuhemies Maunu Kohijoki.¹¹²⁵

Osakunnan vuosijuhla

Osakunta vietti Satakuntatalossa 337. vuosijuhlaansa 22.3.1991. Juhlinta aloitettiin alkuperäisessä cocktaililla Viitosessa, mistä siirryttiin juhlasaliin. Ohjelmaan sisältyi musiikkia, kuvaelma, pääjohtaja Heikki Kosken pitämä vuosijuhlaesitelmä, joka oli monista aiemmista esitelmistä poiketen kuulijaystävällisen lyhyt. Ohjelmaan kuului myös perinteiset kunnian- ja huomionosoitukset sekä stipendien jako. Esimerkiksi kulttuurihaarikka luovutettiin Kirsi Kuusistolle. Ruoka oli maukasta tietää historioitsija kertoa. Juhlien jatkot vietettiin vanhan tavan mukaan Viitosessa. Aamukahvit nautittiin cafe Miinassa. Juhlan päätti lopulta sillis. Vuosijuhlassa oli myös vieraita niin Virostakin.¹¹²⁶

Vappu

Vapun vietto alkoi seitsemännekin kerroksen parvekkeella, minne osakuntalaiset kokoontuivat paistamaan makkaraa. Aurinko lämmitti ja osakunnan lippu liehui kevättulessa. Osakuntalaisten uudet komeat sinikelaiset haalarit hohtivat auringossa. Varsinaiset vappubileet juhlittiin osakunnassa Mantan lakinukseen jälkeen. Paikalla oli 156 henkeä. Vappuaamu otettiin vastaan Ullanlinnanmäellä. Perinteikäs vappulounas oli vuorossa Satakuntaravintolassa kello 13. Osakunnan Balalaikkakooristeri Siberian Mules yllätti juhlijat kerrasaan loisteliaalla esiintymisellään. Vappulounaan jälkeen oli vielä ohjelmassa vierailu Linnanmäelle, jossa satoi.¹¹²⁷

Satakuntalainen Ehtoo

Ehtoota vietettiin 8.11.1991. Kuntavieraana oli Huittinen, mistä oli saapunut runsas joukko edustajia kaupunginjohtaja Matti Setälän johdolla. Esillä oli Huittisten nykypäivää ja tulevaisuuden näkymiä. Virkamiesten ryhmäteatteri esitti sketsin miehen elämästä. Huittisten 13. Hullu Mies Junno Välimaa soitti hanuria ja puheli omiaan yleisön kiusaksi. Osakunnan omana ohjelmana oli Siberian Mulesin hienostunut esitys, joka ei ollut ”tonkkö”, kuten Satakunnan Kansan toimittaja oli erheellisesti artikkelissaan kuvannut. Illan kruunasi maukas ja monipuolin, satakuntalaisen perinteiden pitopöytä. Jatkot venyivät pitkälle seuraavaan aamuun.¹¹²⁸

Osakuntalaiset viettivät perinteisistä juhlistaan myös pikkujoulua ja itsenäisyyspäivää. Jälkimmäisen traditionalisessa soihtukulkueessa oli mukana myös runsas joukko satakuntalaisia.¹¹²⁹ Tänäkin vuonna toteutui osakunnan hallituksen vierailu inspektoriparin kotiin, jossa nautittiin inspitär Säde Mantere-Alhosen ja inspektori Pentti Alhosen vieraanvaraisudesta 7.12.1991.¹¹³⁰

Ennen joulua osakuntalaiset myivät Satakuntalon pihalla joulukuusia. Ne oli haettu maakunnasta osakuntalaisten kotimetsistä. Mainoskampanja ei ollut aivan purrut, sillä kuusia saatiani myydyksi vain viitisenkymmentä kappaletta. Voittoa kertyi kuitenkin 2 700 mk.¹¹³¹

Yliopiston hallinnonuudistus

Karhunkierros 3 / 1991 kuvasi yliopiston hallinnonuudistusta. Kirjoituksen oli laatinut Janne Laine. Hän totesi jo otsikkotekstissä, että opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet olivat paranevassa. Monipuolisen kirjoituksensa Laine päättää seuraavasti:

”Mielestäni tärkeintä on, että emme heti joutuisi kroonisen tyttymättömyyden tilaan, vaikkeivät asiat muuttuisikaan edes mieleiseemme suuntaan. Lukuisien etujen, tarpeiden ja mieli-piteiden kanavoituminen selkeiksi linjoiksi ja toimintaohjeiksi vie aikansa. Kestävä tulosta synnyttävät pitkäjänteinen ja uutera työ. Lyhyet askeleet estävät suurten hairahdusten teke-misen. Entistä paremman yliopiston luominen on meidän kaikkien opiskelijoiden, profes-soreiden, yliopiston virkamiesten ja muun henkilökunnan, tutkijoiden ja opettajien sekä koko suomalaisen yhteiskunnan etu. Hallinto on vain väline perustavoitteiden toteuttamiseksi. Yliopisto on yhteinen työmpäristömme.”¹¹³²

Vuosi 1992

Satalinnan Säätiön sääntömuutosasiasta

Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijajäsen Pekka Vihervirta kertoi osakunnan varsinaiselle kokoukselle tammikuussa 1992 Satalinnan Säätiön sääntömuutosasiän tilanteesta. Säätiön hallitus oli perustanut säätökomitean miettimään asiaa. Komitean jäseninä olivat Pentti Alhonen, Kalle-Antti Suominen, Heikki Jokela ja Pekka Vihervirta. Vihervirta kertoi, että osakunnan maaliskuussa 1991 esittämistä sääntömuutosvaateista oli jouduttu hieman perääntymään. Osakuntalaisten toivoma ”vuorottelusysteemi” jäsenten valinnassa oli lakteknisistä syistä jäämässä pois. Sen sijaan varajäsenmalliin komitea suhtautui positiivisesti. Varsinaisten jäsenten elinkäisyyden poistaminen, osakunnan tärkein tavoite koko prosessissa oli edennyt. Tosin ei aivan osakunnan toivomalla tavalla. Komitea oli päättynyt rajaamaan jäsenyyden yhteen kymmenvuotiskauteen. Osakuntalaiset olivat puolestaan toivoneet sen rajaamista korkeintaan kahteen viisivuotiskauteen. Kymmenen vuoteen oli päädytty, koska komitea piti viittä vuotta liian lyhyenä aikana ja oletti kahdesta kaudesta tulevan siten helposti automaation. Hallitus tulisi valitsemaan uudet jäsenet. Säätiön hallituksen yhdeksästä jäsenestä viisi olisi osakunnan valitsemaa.¹¹³³

Satalinnan Säätiön sääntömuutoshanke eteni osakuntalaisten kannalta hyvin. Osakunnan varsinaisessa kokouksessa helmikuussa 1992 kuraattori Kalle-Antti Suominen saattoikin todeta asioiden edenneen myönteisesti osakunnan kannalta. Tärkeimmät tavoitteet oli saavutettu. Ainoastaan varajäsenjärjestelmä oli ajautunut vastatuuleen. Keskustelujen edetessä olivat kaikki neuvotteluun osallistuneet tahot tulleet siihen näkemykseen, ettei varajäsenjärjestelmä sittenkään olisi säätiön etujen mukaista. Sääntömuutoskomitean jäsen Pekka Vihervirta päätyikin esittämään kokoukselle, että osakunta luopuisi tästä tavoitteestaan. Tätä ehdotusta tuki Jukka Topi. Asia hyväksyttiin yksimielisesti. Keskustelu jatkui kuitenkin vielä, sillä Markus Lindberg pyysi vielä lyhyttä kertautua sääntömuutostilanteesta. Sen pitä kuraattori. Hän totesi elinkäisjäsenyyden korvaamisen kymmenvuotisella jäsenyyskaudella olevan uudistuksen tärkein sisältö. Osakunnan edustajat (opiskelijajäsenet) istuisivat hallituksessa kaksivuotiskausia ei enää yksivuotiskausia. Sääntöjä oli uudistettu myös siten, että toiminnanjohtaja-asia oli kirjattu yhteen pykälään. Lisäksi tekstiin oli lisätty pykälät säätiön säätöjen muuttamisesta ja lakkauttamisesta. Monta vuotta kestnyt urakka oli nyt saamassa päätöksen. Pekka Vihervirta yhtyi kuraattorin kantaan. Heikki Topi puolestaan lausui onnittelunsa sääntömuutoskomitean jäsenille. Ville Rantanen puolestaan innostui ehdottamaan kolminkertaista eläköön huutoa komitean jäsenille, mutta tästä eivät pöytäkirjan kertoman mukaan ”jähmeät satakuntalaiset kannattaneet”.¹¹³⁴

Satalinnan Säätiön säätöjen uudistusprosessi jatkui nopeana. Jo seuraavassa maaliskuun kokouksessa kuraattori Kalle-Antti Suominen saattoi kertoa uusien säätöjen tulleen hyväksytyksi säätiön hallituksen kokouksen ensimmäisessä käsitellyssä. Varajäsenjärjestelmä oli pudotettu pois. Sääntöihin oli kirjattu prosessi, miten uusiin sääntöihin siirryttäisiin. Säätiö oli nyt hakemassa uusia hallituksen jäseniä, joten osakuntalaistenkin kannatti pohtia hyviä ehdokkaita. Säätiön hallitus kokoontui sittemmin toukokuussa hyväksymään säännöt toisessa käsitellyssä.¹¹³⁵

Tupakanpoltto tuprahti esille

Kuten tarkka lukija on huomannut, osakunnassa on vuosien varrella aina silloin tällöin ryhdytty kiivaaseenkin sävyn keskustelemaan tupakanpoltosta osakunnan tiloissa. Nyt asia tuli esille varsinaisessa kokouksessa helmikuussa 1992 osakunnan pääsihteerin Hanna Reunasen toimesta. Viimeisin varsinaisen kokouksen päätös tupakoinnista oli vuodelta 1984, jolloin oli päätetty sallia tupakointi päivisin Porin huoneessa ja muulloin huoltomiehen huoneessa eli tupakkahuoneessa. Juhlien aikaan tupakointi oli sallittu kaikkialla. Ratkaisu ei tydyttänyt Hanna Reunasta, vaan hän halusi kielää tupakoinnin muualla paitsi tupakkahuoneessa. Kati Aaltonen kannatti Hanna Reunasen tekemää ehdotusta. Pirjo Nieminen teki ehdotuksen, jonka mukaan viinaa saisi nauttia ainoastaan pienessä lasikopissa. Tätä ei kannattanut kukaan. Tapio Juutilainen antoi tukensa Hanna Reunaselle todeten, että viinanjuonti haittasi ainoastaan juojaan, mutta tupakansavua hengittivät tupakoimattomatkin. Jussi Lemmetty esitti, että tupakointi rajoitettaisiin tupakkahuoneeseen muulloin paitsi juhlien aikana. Tuolloin sisä edelleenkin polttaa kaikkialla. Lemmetyn ehdotusta tuki Heikki Perko. Näin ollen päädettiin äänestämään asiasta. Vesa Syrjä esitti neuvoa-antavaa äänestystä, jota Pekka Vihervirta kannatti toteamalla ulkojäsentenkin kärsivän tupakansavusta. Neuvoa-antavassa äänestyksessä Reunasen ehdotus voitti äänin 21 – 7. Tappiostaan huolimatta Jussi Lemmetty ei suostunut vetämään ehdotustaan pois ja niin jouduttiin varsinaiseen äänestykseen, jossa äänioikeus oli vain varsinaisilla jäsenillä. Tässäkin äänestyksessä Hanna Reunasen tiukempi linja voitti äänin 13 – 8. Osakunnassa ei siten saanut enää polttaa muualla paitsi tupakkahuoneessa.¹¹³⁶

Daami-illalliset 31.10.1992 1300 eKr. Egyp-tissä. Kuva vasemmalta Kristiina Ilves ja Leena Junnila. Kuvaaja Minna Kuusela. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valoku-vakokoelma.

Fuksiaiset 9.10.1992. Teemana Taivas ja Helvetti. Taivaassa John Lennon (Pekka Vihervirta), Elvis (Kai Nordlund), Jeesus (Heikki Jaakonsaari), enkeli (Nina Kontulainen), Che Guevara (Hanna Reunanan), Marilyn (Tiina Miettunen), Kekkonen (Mika Heikkilä), Newton (Lasse Kallioniemi), enkeli (Nina Sillvan), Freddie Mercury (Leena Junnila), Pyhä Pietari (Vesa Syrjä), Marie Curie (Susanna Virtanen) ja Hitler (Lassi

Virkailijavaalit

Marraskuun kokouksessa 18.11.1992 osakuntalaiset valistivat tulevan toimintavuoden virkailijat. Poikkeuksena oli opastussihteerin virka. Se oli täytetty jo keväällä, jolloin tehtävään oli valittu Riku Jaakonsaari.¹¹³⁷

Osakunnan uudeksi kuraattoriksi valittiin ainoana ehdokkaana ollut Yrjö Kaimio. Hän kertoi valmistuneensa edellisenä vuotena ja toimivan nyt historian opettajana yläasteella. Kuraattorin toimeen hän kertoi olevansa äärimmäisen innokas.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Vesa Syrjä, pääsihteeriksi Nina Kontulainen, taloudenhoitajaksi Kati Aaltonen, isännäksi Eero Rantanen, emännäksi Anne Jaakola, juhlamestariksi äänestyksen jälkeen Suvi Aalto ja historiotsijaksi Tarja Pajala. Myös muut virkailijat ja toimikunnat valittiin tässä kokouksessa. Antero Alhonen valittiin yhteiskuntasihteeriksi. Hallituksen jäseniksi tulivat äänestyksen jälkeen Heikki Jaakonsaari, Tapio Juutilainen, Sami Jäntti ja Tarja Pajala. Satalinnan Säätiön hallitukseen valittiin puolestaan äänestyksen jälkeen Mika Heikkilä, Jukka Topi ja Janne Laine. Myös rahastojen hoitokunnat saivat jäsenet hallittoonsa. Tohtori K. W. Tiisalan muistorahaston hoitokuntaan valittiin tohtori Ritva Tiisala, Mika Heikkilä ja Pekka Vihervirta.¹¹³⁸

Osakunnan kerhotoiminnasta

Vuonna 1992 aktiiveja kerhoja ja toimikuntia olivat vanhat tutut. Hallitus käsitteli kokouksessaan 28.1.1992 niiden määräraha-anomuksia. Rahaa jaettiin yhteiskunnalliselle toimikunnalle, kirkkoraadille, urheilutoimikunnalle, kulttuuritoimikunnalle, naisten kerholle, sotakerholle ja luontokerholle. SaKe-kerho ei ollut anonut rahaa, vaikka olikin jättänyt hallitukselle toimintasuunnitelmansa.¹¹³⁹

Uusia kerhoja oli mm. UPEA-kerho, jonka säennöt puhuttivat niin osakunnan hallitusta kuin sittemmin varsinaista kokoustakin.¹¹⁴⁰ Kerhon nimi tuli sanoista uudemman perinne-musiikin esittävät artistit. Sen tavoitteena oli esittää perinnemusiikkia niin osakunnan kuin koko ihmiskunnan keskuudessakin.¹¹⁴¹ Myös SALA-kerho kuului uusiin kerhoihin. Sen nimi tuli puolestaan sanoista SatO:n lahjattomat. Kerhon tarkoituksena oli edistää lahjattomien sopeutumista lahjakkaiden maailmaan Satakuntalaisessa Osakunnassa.¹¹⁴² SALA:n asiaa käsiteltiin hallituksessa 24.3.1992¹¹⁴³, ja lopullisesti kerhon säennöt hyväksytiin varsinaisessa kokouksessa 15.4.1992.¹¹⁴⁴ Osa kerhoista toimi pelkkien projektimäärärahojen varassa. Tällainen oli esimerkiksi valokuvauskerho, joka tarvitsi rahaa ”pimiölitkuihin”.¹¹⁴⁵

Syksyllä 1992 kerhot aktivoituivat enemmän myös määräraha-anomusten tekemisessä. Edellisten lisäksi myös erilaisen kehityksen kerho anoi määrärahaa syksyksi.¹¹⁴⁶ Kerhojen toiminta jatkui perinteisessä muodossaan. Ne järjestivät vuonna 1992 mm. osakuntailtoja ja ekskursioita.¹¹⁴⁷

Historioitsijan toimintakertomuksista käy ilmi juristikerholla ja pygmihallituksella olleen toimintaa, vaikkei muussa materiaalissa niiden toiminnasta ole merkintöjä.¹¹⁴⁸

Satalinnan Säätiön taloudellisten vaikeuksien vaikutus osakuntaan

Satalinnan Säätiö, joka vuonna 1992 eli säätömuutosprosessin pyörteissäm, joutui myös pohtimaan ongelmallista taloudellista tilannettaan. Tällä oli myös vaikutuksia Satakuntalaiseen Osakuntaan, mikä näkyy sen toiminnan materiaalissa.

Hallituksen kokouksessa 12.11.1992 puheenjohtaja Jukka Topi kertoii Säätiön taloudellisen tilanteen olevan vakava. Hän katsoi, että osakunnankin tulisi mahdollisesti tinkiä joistakin Säätiön tarjoamista eduista. Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijajäsenet olivat esittäneet, että osakunta priorisoisi säästökohteet. Hallituksen kokouksen jälkeen oli osakunta-huoneistossa GRIS-palaveri asian tiimoilta.¹¹⁴⁹

Aiheeseen puututtiin seuraavassa kokouksessa 23.11.1992. Aluksi hallitus tutkaili puheenjohtaja Jukka Topin ja taloudenhoitaja Mika Heikkilän tekemiä laskelmia mahdollisista säästökohteista. Riku Jaakonsaari tiedusteli, paljonko asuntolan menoista meni palkkoihin. Taloudenhoitajan mukaan tähän oli vaikea antaa vastausta. Jukka Topi katsoikin, että säästökohteita oli löydettävä osakuntaan suoremmin liittyvistä asioista. Säätiö oli varannut osakunnan avustuksiin kuluvana vuonna 35 000 markkaa. Suoraa tukea oli anottu 21 000 markkaa ja esimerkiksi osakuntahuoneistoon tehtäviä hankintoja varten 14 000 markkaa. Koska hankinnat oli jäädytetty todettiin ettei hankintatukea siten tarvittaisi. Asiasta keskusteltiin vilkkaasti ja lopulta saatiin kokoon priorisointilista, joka näytti seuraavalta:

1. luopuminen uusista hankinnoista osakuntahuoneistoon
2. toiminta-avustus vähtäminen puoleen entisestä eli 10 000 markkaa
3. luopuminen osakuntahuoneiston siivouksesta, jos voidaan osoittaa siitä olevan todellista hyötyä / säästöä säätiölle.¹¹⁵⁰

Satakuntalaisen Osakunnan vuosijuhla 1992

Perjantaina 20.3.1992 osakunta kokoontui viettämään vuosijuhlaa. Satakunnan laulun sävelten kaiuttua juhlasalissa kuraattori Kalle-Antti Suominen lausui tervehdyssanat. Ohjelmassa oli monipuolista musiikkia ja FT Ilkka Koiviston pitämä vuosijuhlaesitelmä. Koivisto pohti esitelmässään kulkivatko biologinen ja kulttuurinen evoluutio samassa aikataulussa. Tilaisuudessa jaettiin myös riemucivis-nauhat ja muut huomion- ja kunnianosoitukset sekä stipendit. Jakajana toimi vanhan perinteent mukaisesti osakunnan inspehtori Pentti Alhonen. Juhlamenu oli myös hyvin luontoaiheinen. Kurjen kätköstä löytyi lohta, karhun kaipaus osoittautui lampaksi minttuhyytelyn kera ja jälkiruuaksi kutsui kevät sitruunariisivanukkaalle. Jatkot olivat vauhdikkaat ja lauantaiaamuna nautittiin jäätelöaamiainen Cafe Miinassa.¹¹⁵¹

Satakuntalainen Osakunta Eurooppaan vai ei?

Karhunkierros 1 / 1992 kuvasi osakunnan yhteiskunnallisen toimikunnan järjestämään keskus-tilutilaisuutta Suomen EY-jäsenhakemuksen jättämisestä. Alustajina olivat kansanedustajat Timo Roos ja Juha Korkeaoja. Roos kannatti hakemuksen jättämistä, Korkeaoja kuului ”ei – mutta -porukkaan”. Keskustelu oli vilkasta. Innokkaimmat keskustelijat olivat Antero Alhonen, Jyrki Kallio ja Pekka Vihervirta.

Pekka Vihervirta ja Jyrki Kallio kritisioivat EY-jäsenyydestä järjestettävän kansanäänestyksen ajankohtaa. Molemmat olisivat nähtneet järkevämmäksi järjestää äänestys jäsenhakemuksen jättämisestä. Jos neuvottelutulos on kielteinen, kärsisi Suomen uskottavuus Vihervirran miehestä. Antero Alhonen näki asian huomattavasti laajemmassa perspektiivissä. Hän kannatti jäsenyyshakemuksen jättämistä välittömästi. Tällöin voitaisiin saada etuja yhteisistä neuvotteluista Ruotsin ja Norjan kanssa. Pirjo Nieminen sitä vastoin oli huolestunut Satakunnan tulevaisuudesta. Hän vetosi tutkimukseen, jonka mukaan Satakunta oli menettänyt itse- luottamuksensa.¹¹⁵²

Jotta maakunnallisuus ei eurooppalaisuuden keskellä olisi unohtunut, samassa Karhunkierroksen numerossa Kati Aaltonen kirjoitti tohtori K. W. Tiisalasta. Osakunnassahan on hänen nimeään kantava rahasto. Tiisalan voimakkaasta maakunnallisuudesta kirjoitetaan:

”K. W. Tiisalan juuret olivat erittäin voimakkaasti Satakunnassa koko hänen elämänsä ajan. Hän oli ylpeä maanviljelijäperhetausta ja hänen lempipuuhansa olikin puutarhanhoito. Soukan Miniatossa, jonka hän oli hankkinut perheelleen vapaa-ajan paikaksi. Puutarhainnos- tus oli niinkin laaja, että Miniato toimi ikään kuin paikkakunnan kauppapuutarhana. K. W. Tiisalan harrastukset eivät suinkaan rajoittuneet vain puutarhanhoitoon. Hänen sydäntään

lähellä oli myös kaunokirjallisuus ja historiateosket. Hänen oli kiinnostunut kuvaamataiteista, sekä kaikenlaisesta liikunnasta, erityisesti murtomaahiihdosta ja voimistelusta.”¹¹⁵³

Lehti esitti myös säätiön uuden toiminnanjohtajan Riitta Kainulaisen. Hänen esittelynsä päättyy ko. henkilön tokaisuun:

”Säätiön ja osakunnan välit tuntuvat olevan hyvät. Ainakin itse pyrin siihen. Säätiön rooli osakunnan taloudellisena tukijana tulee varmasti lisääntymään. En usko, että osakunta selviää ilman Säätiötä eikä Säätiö selviä myöskään ilman osakuntaa.”¹¹⁵⁴

Satakuntatalo 40 vuotta

Lauantaina 17.10.1992 vietettiin Satakuntatalon 40-vuotisjuhlaa. Osakunnan kuraattori Kalle-Antti Suominen toivotti päiväjuhlaan saapuneet vieraat, entiset ja nykyiset talolaiset terveulleiksi. Tilaisuudessa puheen piti Satalinnan Säätiön entinen toiminnanjohtaja Kauko Malmi. Ohjelmassa oli opastettuja kiertokäyntejä talon eri osissa sekä valokuvanäytely. Osakuntalaisten ohjelmasta vastasi Tarja Pajala, jonka yksinlaulua säestyi Jaani Nissilä. Siperian Muulit soittivat ja tanssiryhmä Freedom esiintyi. Tarjoilupuoli oli Eeven Rahaston hoitokunnan ja erilaisen kehityksen kerhon vastuulla.

Iltajuhlassa tervetuliaissanat lausui inspehtori Pentti Alhonen. Unto Partanen pakinoi talon historiasta ja nykyisen asukkaan puheenvuoron piti Jukka Westerbacka. Satakuntatalon Kannatusyhdistyksen tervehdyksen toi Jouni Korpisaari Jari Marjasen luovuttaessa kannatusyhdistyksen stipendin Ulla Tuloselle. Kaija Nuoranne esitti iltajuhlassa yksinlaulua.¹¹⁵⁵

Karhunkierros 3 / 1992 oli Satakuntatalon juhlanumero. Tätä lehteä ei ole taitettu muiden juhlanumeroiden tapaan erikoisformaattiin, vaan koko vastasi normaalitaittoa. Lehdessä kuvattiin lyhyesti talon historiaa ja luonnehdittiin Kauko Malmin uraa Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajana (1960 – 1990). Siihen oli otettu myös muita aiheeseen ”kuulumattomia” kirjoituksia, kuten opiskelusta ja opiskeltavista aineista. Lehdessä oli myös osakunnan maakunnallisen aspektin kannalta tärkeä kirjoitus ”Satakuntalaisuus noussuun”. Kirjoittaja oli Janne Laine. Kirjoitus ennakoii Nousee Satakunnan Kansa ry:n perustamista. Yhdistys perustettiin 1.11. 1992 Länsi-Suomen opiston 100-vuotisjuhlan yhteydessä. Artikkelissa kerrotaan tulevan yhdistyksen tavoitteista. Haastateltavana oli yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja Vesihallituksen entinen pääjohtaja Simo Jaatinen, joka korosti satakuntalaisuutta henkisenä voimavarana aatteellisena perustana. Jaatinen kuvailee tavoitetta:

”Yritämme voimistaa satakuntalaisuutta henkisenä pohjanamme. Tarvitaan uskova maakuntaamme. Satakuntalaisuus on henkinen voimavara, josta esimerkiksi taloudellinen toimelaisuus ja edunvalvonta nousee.

... Myös yhdistyksen ja Satakuntalaisen Osakunnan välillä voisi olla yhteistyötä. Voisimme esimerkiksi levittää tietoa osakunnan tarjonnasta sekä toisaalta välittää tietoa heikoista kohdista osakuntaan”, entinen osakunnan ulkojäsen Jaatinen luetteli.¹¹⁵⁶

1993 Itsenäisyyspäivän soihtukulkueessa osakuntalaisia. Kuvaaja Minna Kuusela. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Maakunnallisuuden tarpeeseen ja maakuntahengen uhkaavaan murentumiseen puuttui artikkelissaan myös Satakuntaliiton johtaja Pekka Turunen. Esillä oli myös Satakunnan iäisyyskysymys korkeakoulusta. Uuden suurläänin (Länsi-Suomen lääni) kolkuttaessa ovella ei enää haaveiltu omasta Satakunnan läänistä vaan keskityttiin maakuntahallinnon kehittelyyn ja oman korkeakoulun saamiseen. Korkeakoulutasoista opetusta tavoiteltiin maakuntaan verkkotumisstrategian avulla. Myös osakunnan ja maakuntaliiton välinen yhteistyö oli esillä Turusen kaavailuissa:

"Parhaillaan on työn alla projektti, jonka tavoitteena on luoda opinnäyteaihepankki Satakuntaan kohdistuvista tutkimusaiheista. Gradun tekemiseen tällaisesta aiheesta voisi saada tukea kesätyöpaikan tai stipendin muodossa, Turunen kertoo."¹¹⁵⁷

Satakuntalainen Ehtoo

Vuoden 1992 Ehtoossa Satakuntatalossa oli kuntavieraana 550 vuottaan juhliva Rauma. Osakuntalaisten puolesta esiintyi raumalaiskvarterti Raija Syväniemi, Sirkku Heinimaa, Markko Jantunen ja Hannu Lintu. Rauman tervehdyksen toi apulaiskaupunginjohtaja Reijo Vuorio.

Kupletteja esittivät Rauno Tuuna ja Arto Malmsten. Raumalaista jaaritusta esitti Jorma Aarnio. Ehtoossa oli mukana myös Gästrike-Hälsinge Nationin stipendiaatti Helena Söderlund ja kaksi muuta ruotsalaisen ylioppilasosakunnan edustajaa. Stipendiaatin ohjelmaan kuului mm. matka Raumalle.¹¹⁵⁸

Vuosi 1993

Vuosijuhlaesitelmöitsijän löytäminen takkuista

Tammikuun varsinaisessa kokouksessa keskusteltiin vuosijuhlaesitelmän pitäjästä. Ensimmäiseksi päättiin tiedustella Suomen kansallisbaletin johtajaa Jorma Uotisen mahdollisuutta saapua tilaisuuteen esitelmään pitämään. Toiselle ja kolmannelle sijalle asetettavista ehdokkaista kokous joutui äänestämään. Ehdokkaina olivat kirjailija Mauri Kunnas ja toimitusjohtaja Tauno Matomäki. Kunnas voitti Matomäen selkein luvuin 17 – 7. Hänestä tuli siten kakkos-ehdokas vuosijuhlaesitelmän pitäjäksi. Mikäli kaikki kolme olisivat estyneitä, konsultoisi juhlamestari valitsemansa henkilön kanssa. Helmikuun kokous vahvistaisi lopullisesti vuosijuhlaesitelmöitsijän valinnan.¹¹⁵⁹ Päätös konsultointimahdollisuudesta oli tarpeen, sillä kaikki kolme kiehtyyivät kunnasta. Kokous päätti nyt antaa uudemman kerran juhlamestarille valtuudet esitelmöitsijän löytämiseksi. Potentiaalisena ehdokkaana mainittiin Pori Jazzin toiminnanjohtaja Jyrki Kangas.¹¹⁶⁰

Helmikuun kokouksessa käsiteltiin muitakin vuosijuhlaan liittyneitä seikkoja. Kulttuurihaarikka päättiin myöntää Siperian Muullelle. Kunnianauhan myöntämisestä virisi monisyinen keskustelu. Kunnianauhatoimikunta oli päättynyt esittämään kunnianauhaa osakunnan entiselle kuraattorille Heikki Topille. Aiemmin nauhan myöntämisperusteena oli ollut laajamittaisen osakuntatoiminnan ohella myös toiminta osakunnan ulkopuolelle. Kunnianauha oli edellisen kerran myönnetty vuonna 1990. Asettamalla Heikki Topin ehdokkaaksi kunnianauhatoimikunta halusi tehdä linjamuutoksen myöntämisperusteisiin ja samalla herättää henkiin nauhan myöntämistraditio. Jukka Topin ehdotuksesta pidettiin kokouksessa ns. neuvoittelutauko. Topin näkemyksen mukaan kunnianauhatoimikunnan kokous oli ollut laiton, koska häntä ei oltu kutsuttu mukaan. Hän ei kuitenkaan halunnut kumota toimikunnan tekemää ehdotusta.

Toimikunnan tekemä myöntämisperusteiden linjamuutos herätti keskustelua. Tarja Pajala ja Tomi Salminen vastustivat uutta ehdotusta. Kalle-Antti Suominen totesi, että jos siirrytäisiin myöntämään kunnianauhoja nuoremille sukupolville tasavertaisia ehdokkaita olisivat Jari Marjanen ja Tero Tuominen. Riku Jaakonsaari ehdottikin nauhan myöntämistä Jari Marjalle, jota Tarja Pajala kannatti. Kalle-Antti Suominen puolestaan ehdotti nauhaa Tero Tuomelle. Tätä kannatti Tomi Salminen. Vesa Syrjä puolestaan esitti, ettei kunnianauhaa myönettäisi lainkaan. Nauha-asioihin voitaisiin siten palata vuonna 1994 osakunnan täyttäessä

tasavuosia. Nina Kontulainen kannatti Syrjän tekemää ehdotusta. Kokous päätti äänestää siitä myönnnettäisiinkö tänä vuonna nauhoja vai ei. Ehdotus nauhojen myöntämättä jättämisestä voitti äänin 9-7. Mikäli myöntämiskanta olisi voittanut olisi kunnianauhan saajasta äänestetty Heikki Topin, Jari Marjasen ja Tero Tuomisen välillä.¹¹⁶¹ Osakunta saattoi lopulta maaliskuun varsinaisessa kokouksessaan vahvistaa vuosijuhlaesitelmöitsijän nimen. Tehtävään valittiin toiminnanjohtaja Jyrki Kangas.¹¹⁶²

Osakunta Risto Rytin -seuran jäseneksi

Tasavallan presidentti Risto Rytin nimeä kantava seura perustettiin vuonna 1993. Osakunta päättikin keskustelun jälkeen liittyä seuraan perustajajäsenenä. Ainaisjäsenmaksu (2 000 mk) päättiin korvata tarpeelliseksi katsotulla määrällä toimintaa eli airueina olemisella sekä resursien salliessa erilaisilla esiintymisillä.¹¹⁶³

Karhunkierros 1 / 1993 kirjasit Risto Rytin -seuran perustamisen 1.2.1993. Perustamiskokous pidettiin Säätytalolla, jossa Satakuntalainen Osakuntakin oli edustettuna. Perustajajäseniin kuului myös osakunnan inspektori Pentti Alhonen. Osakunta liittyi seuraan perustajajäseneksi kompensoimalla 2 000 markan ainaisjäsenmaksu edellä kerrotulla tavalla. Eero Rantanen päättää kirjoituksensa seuran perustamisesta seuraavin sanoin:

”...Osakuntamme rooli näissä monimuotoisissa toiminnoissa on epäselvä, mutta mahdollista on, että se jopa saattaa selkiintyä ja osakunnan arvostus nousee yhteiskunnassa ja Säätiön talous saadaan kuntoon ja Lukko voittaa ja kuu on juustoja ja Jumala loi maailman ja kaksi ja puoli minuuttia on muka lyhyt aika ja...”¹¹⁶⁴

Eevan rahaston ohjesääntömuutos – ulkojäsenille uusiauria

Eevan rahaston hoitokunta esitti ohjesääntöön seuraavaa muutosta, joka mahdollistaisi hoitokunnan jäseniksi pääsyn ilman erillistä vaalia myös niille osakunnan entisille emännille, jotka olivat ulkojäseniä. Muutettu ohjesääntö kuului siten:

”Rahastoa hoitaa hoitokunta, johon kuuluvat inspitär (tai vastaava), Helsingin yliopiston tai muun korkeakoulun kirjoissa olevat osakunnan emännät sekä kolme osakunnan vuosittain valitsemaa naisopiskelijaa.”

Tämä muutos varmistaisi sen, ettei rahaston hoitokunta supistuisi neljään henkilöön, mikäli tulevat emännät olisivat ulkojäseniä. Huhtikuun kokous hyväksyi ensimmäisen kerran säännot yksimielisesti.¹¹⁶⁵ Osakunnan sääntöjen vaatimuksen mukaisesti asiaa käsiteltiin toisen kerran toukokuun varsinaisessa kokouksessa, missä se jälleen tuli yksimielisesti hyväksytyksi. Muutos tuli voimaan seuraavan lukukauden (1993 – 1994) alussa.¹¹⁶⁶

Vappulounas Satakuntatalossa 1993. Kuvassa oikealta inspitär Säde Mantere-Alhonen, osakunnan hallituksen puheenjohtaja Vesa Syrjä (kuraattorina 1997 – 1998), Jukka Topi (kuraattori 1996) ja osakunnan emäntä Anne Jaakkola. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Satakuntalaisen Ehtoon ajankohta ja kuntavieras

Ehtoon kuntavieraaksi esitti juhlamestari Honkajokea. Kunta oli suostuvainen saapumaan Satakuntataloon. Osakuntalaisten iloksi honkajokelaiset olivat luvanneet tuoda mukanaan 200 litraa sahtia. Juhlamestarin ehdotus hyväksytiin ja Honkajoki valittiin ehtoon kuntavieraaksi.¹¹⁶⁷ Ajankohdaksi sovittiin Honkajoen edustajien kanssa 30.10.1993. Osakunnan syyskuun varsinainen kokous päätti vahvistaa päivämäärän. Ehtoon illalliskortin hinnaksi vahvisettiin 100 markkaa.¹¹⁶⁸

Ylioppilaskunnan vaaleihin yhdessä savolaisten kanssa

Perinteisesti Satakuntalainen Osakunta oli ollut vaaliliitossa Varsinaissuomalaisen Osakunnan (VSO) kanssa. Tämä ei kuitenkaan ollut osoittautunut satakuntalaisten kannalta hedelmälliseksi. Vaaliliitto katsottiin yleisesti kuitenkin tarpeelliseksi. Vesa Syrjä esittikin Nina Kontulaisen kannattamana yhteistyötä savolaisten kanssa.¹¹⁶⁹ Yhteistyö oli tuottavaa, sillä vaaliliitto sai kolme edustajistopaikkaa, joista tarkastuslaskennan jälkeen kaksi kuului satakuntalaisille. Vesa Syrjä ja Satu Salo valittiin HYY:n edustajistoon.¹¹⁷⁰

Historiaprojekti putkahtaa esiin

Syyskuun kokouksessa puitiin taas kerran toteutumatonta historiaprojektia. Kannatusta osa-kunnan historian kirjoittamiselle löytyi kuitenkin edelleen. Kuraattori Yrjö Kaimio lupasikin kokoukselle käynnistää projektin uudelleen kokoamalla asiasta kiinnostuneet yhteen.¹¹⁷¹

Valmistautuminen tasavuotisjuhliin

Osakunnan suuret vuosijuhlat, täydet 340 vuotta olivat edessä vuonna 1994. Valmistautuminen aloitettiin ajoissa. Vuosijuhlan päivämääräksi päättiin jo helmikuussa 26.3.1994.¹¹⁷² Syksyllä päättiin kuraattori Yrjö Kaimion ehdotuksesta perustaa toimikunta valmistelemaan ja suunnittelemaan juhlapäivän ohjelmaa ja markkinointia. Toimikuntaan lupautuivat Yrjö Kaimio, Erja Hyvähti, Riku Jaakonsaari, Tapiola Juutilainen, Tomi Salminen ja Vesa Syrjä.¹¹⁷³

Joulukuun varsinaisessa kokouksessa keskusteltiin vuosijuhlaesitelmöitsijästä. Tuleva juhla-mestari Tiina Miettunen esitti seuraavat ehdotukset: Tellervo Koivisto, Jorma Uotinen, Ilkka Suominen, Tauno Matomäki, Mauri Kunnas ja Unto Salo. Sami Jäntti ehdotti lisäksi Risto Tainiota ja Markus Lindberg Aarno Munnosta. Lindberg esitti ehdokkaiden järjestämistä suosituimmoisjärjestykseen. Keskustelun kuluessa pohdittiin mm. ehdolla olevien henkilöiden osakuntataustaa. Jorma Uotinen oli ollut esillä aiemmin ja hän olisi pitänytkin esitelmän jo vuonna 1993, mikäli ajankohta olisi ollut sopivampi. Susanna Virtasen mielestä Tellervo Koivisto olisi ”vetävämpi” henkilö osakunnan juhlavuoden esitelmöitsijäksi. Virtasen ehdotus saikin laajempaa kannatussa. Lopulta päädyttiin äänestämään ykkösehdokkaasta. Tellervo Koivisto päätti Jorma Uotisen äänin 20 – 5. Kokous päätti asettaa esitelmöitsijä-valinnan kolmen kärjeksi Tellervo Koiviston, Jorma Uotisen ja Ilkka Suomisen.¹¹⁷⁴

Paluu kunnianauhakysymykseen

Kunnianauhan myöntäminen Heikki Topille kariutui muotoseikkoihin. Tuolloin päädyttiin sen myöntämättä jättämiseen. Mutta asiaan koettiin tarvetta palata, jotta 340-vuotisjuhlassa voitaisiin kunnianauhaa myöntää.¹¹⁷⁵ Marraskuun kokouksessa asiaan sitten palattiin. Sääntöjen 94§:n muuttamista käsiteltiin tässä kokouksessa. Jukka Topin aloitteesta osakunnan hallitus esitti varsinaiselle kokoukselle seuraavaa säätömuutosta:

”Osakunnan kunnianauha annetaan osakunnan kunniajäsenelle. Kunnianauha voidaan myöntää myös osakunnan seniorijäsenelle tai muulle henkilölle, joka on erittäin merkittävällä tavalla toiminut Satakunnan, satakuntalaisuuden tai osakunnan hyväksi. Kunnianauhan myöntämistä päättää osakunta kokouksessaan. Kunnianauhasta säädetään nauhaohjesäännössä.”

Muutosesitys tuli hyväksytyksi ensimmäisessä käsitellyssä,¹¹⁷⁶ ja se hyväksyttiin lopullisesti toisessa käsitellyssä osakunnan joulukuun varsinaisessa kokouksessa.¹¹⁷⁷

“Ole kaunis” -osakuntailta 1993 Satakuntatalon juhlasalissa. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osa-kunnan valokuvakokoelma.

Virkailijavaalit

Marraskuun kokous on perinteinen vaalikokous. Kevään virkailijavaalissa tuli opastussihteerin tehtävään valituksi Annika Lindberg. Samassa kokouksessa valittiin Sami Jäntti syksyisten HYY:n vaalien satakuntalaisten vaalipäälliköksi.¹¹⁷⁸

Marraskuun kokouksessa valittiin hallituksen puheenjohtajaksi äänestyksen jälkeen Sami Jäntti. Hän päihitti vastaehdokkaansa Antero Alhosen äänin 39 – 14. Pääsihteeriksi valittiin Nina Silvan, taloudenhoitajaksi äänestyksen jälkeen (poikkeuksellisesti yhdeksi vuodeksi, 1994) Juha Lindfors. Isännäksi valittiin Riku Jaakonsaari ja emännäksi Eira Hyvätti. Juhlamestariksi valittiin Tiina Miettunen ja historioitsijaksi Markus Lindberg. Osakunnan hallituksen valittiin äänestyksen jälkeen Minna Kuusela, Anna Hannula, Ari Rakkolainen ja Ilkka Lehtonen. Samalla valittiin myös toimikunnat ja rahastojen hoitokunnat. Tohtori K. W. Tiisanlan muistorahaston hoitokuntaan valittiin tohtori Ritva Tiisala, Lasse Kallioniemi ja Ville Rantanen.¹¹⁷⁹

Inspektorin muotokuva

Osakuntalaiset halusivat maalauttaa legendaarisen inspektorinsa, Pentti Alhosen muotokuvan. Hallitus käsitteili asiaa ensimmäisessä kokouksessaan 1993. Muistettiin, että Riina Åkerman

Orientaliset herrapäivälliset keväällä 1993. Edessä Tiina Miettunen ja Eira Hyvätti. Kuvaaja Markus Perko. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

oli joskus lupautunut työn suorittajaksi. Tarja Pajala lupautui tiedustelemaan asiaa Åkermanilta. Hän lupasi myös selvittää, löytyisikö osakunnan valokuva-arkistosta sopivia valokuvia inspehtori Pentti Alhosesta.¹¹⁸⁰ Tiedustelujen tuloksena oli, että Riina Åkerman halusi edelleenkin maalata osakunnan inspehtorin muotokuvan. Minna Kuusela lupautui ottamaan valokuvia Pentti Alhosesta ja toimittaa parhaimmat taiteilijalle. Muotokuvan valmistumisajankohdaksi määriteltiin 340-vuotisjuhlat.¹¹⁸¹

Kerhotoiminnasta 1993

Kerhoista rahaa olivat anoneet kinokerho, SOTA, erilaisen kehityksen kerho, UPEA, NaKe, kellistäjät, juristit, lahjattomat, yhteiskunnallinen toimikunta ja kirkkoraati. Hallituksessa luettiin näiden kerhojen toimintakertomukset. Kerhotoiminta oli edelleen samoissa uomissa kuin aina ennenkin. Kerhot järjestivät osakuntailtoja, ekskursioita ja keskustelutilaisuuksia.¹¹⁸² Syksyllä määrärahaa toimintaansaanoivat edellä mainittujen kerhojen lisäksi urheilutoimikunta, kulttuuritoimikunta ja musiikkikerho.¹¹⁸³

Uutena kerhona oli syntymässä osakunnan raitiuskerho. Kerhon perustamisasiakirjan olivat allekirjoittaneet Ville Rantanen, Ville Aalto ja Sami Jäntti. Keskustelua herätti kerhon

1993 Itsenäisyyspäivän kulkueessa mukana osakunnan lippu kantajanaan isäntä Eero Rantanen. Airueina Riikka Uusikulku ja Ari Rakkolainen. Kuvaaja Markus Perko. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

sääntöjen viides pykälä, jonka mukaan hallituksella oli valta erottaa kerhon jäsen. Hallitus katsoi, ettei se voinut hyväksyä kerhon perustamasisakirjaa ehdotetussa muodossa. Asiakirjat lähetettiin siten takaisin. Kerhoa ei perustettu ainakaan vuonna 1993.¹¹⁸⁴

Kerhotoiminnasta tekijän sallittaneen mainita erikseen yhteiskunnallinen toimikunta, jonka vetäjänä Antero Alhonen toimi vuonna 1993. Yhteiskunnallinen toimikunta järjesti kevätkaudella kaksi osakuntailtaa. Ensimmäinen niistä pidettiin jo tammikuun 27. päivänä. Tuolloin aiheena oli satakuntalaisuutta edistävän yhdistyksen Nousee Satakunnan Kansa ry:n perustaminen ja toiminta. Alustajina toimivat pääjohtaja Simo Jaatinen ja kanslianeuvos Heikki Simola. Keskustelu Satakunnasta ja satakuntalaisuudesta lainehti vilkkaana osakuntasillassa. Perustamistilaisuudessa mm. inspektori Pentti Alhonen ja yhteiskuntasihteeri Antero Alhonen liittyivät yhdistyksen jäseniksi. Toisessa tilaisuudessa TTT:n tutkija tohtori Juhana

Nousee Satakunnan Kansa ry:n edustajat yhteiskunnallisen toimikunnan järjestämän osakuntaillan vieraina 27.1.1993. Maakunta-aaeteellinen yhdistys perustettiin 1.11.1992 Huittisissa Länsi-Suomen opiston 100-vuotisjuhlien yhteydessä. Kuvassa mm. vasemmalta Satalinnan Säätiön hallituksen jäsen Janne Laine,

Vartiainen käsitteli Suomen taloudellista tilannetta. Keskustelu oli jälleen vilkasta. Oihan maamme talouskiriisi tuolloin syvimmillään. Ekskursio puolestaan tehtiin Venäjän federaation suurlähetystöön. Syyspuolella osakuntaillan aiheena oli poliittinen esiintyminen ja imago. Alustajana toimi MTV:n esiintymiskouluttaja FM Kalevi Tammivuori. Tilaisus oli kertakaikkinen menestys. Loistavana esiintyjänä Tammivuori otti taitavasti yleisönsä ja kuulijat saivat oppia ja opastusta mm. ovella olevien presidentinvaalien keskustelutilaisuuksien tarkastelemiseen.¹¹⁸⁵ Myös muut kerhot toimivat monipuolisesti ja aktiivisesti kuten niiden toimintakertomukset ja –suunnitelmat osoittavat.¹¹⁸⁶ Osakunta hoiti myös yhteyksiään Emil Cedercreutzin säätiöön. Sen tilintarkastajaksi valittiin Kauko Malmi.¹¹⁸⁷

Satalinnan Säätiön siirtyminen tulospalkkaukseen

Osakunnan hallitus käsitteli kokouksessaan 28.3.1993 myös Satalinnan Säätiön toimintaan liittyviä asioita. Todettiin, että Säätiön toimisto oli siirtymässä tulospalkkaukseen eli palkka tulisi perustumaan käyttökatteeseen. Asiasta päätettiin lopullisesti Säätiön hallituksen seuraavassa kokouksessa. Tulospalkkauksen osalta osakunnan kannalta oli merkittävä, että osakunnalla säilyisivät tietyt edut kuten ilmainen osakuntatilojen ja juhlasalin käyttöoikeus sekä

339. Vuosijuhla 20.3.1993 Tanssilattialla Minna Kuusela ja Jukka Westerbacka. Kuvaaja Markus Perko. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

myös sähkö-, lämpö-, vesi-, paperi- ja kopiointietuudet. Lisäksi vuosijuhla ja Ehtoo tulisi vastaisuudessakin järjestää omakustannushinnalla. Hallitus päättikin valtuuttaa Riku Jaakonsaaren ja Vesa Syrjän laatimaan esityksen kyseisistä asioista Säätiön hallituksen seuraavaan kokoukseen.¹¹⁸⁸

Satakuntalainen Ehtoo

Satakuntalaisessa Ehtoossa kuntavieraana oli Honkajoki. Kunta esittäytyi näyttävästi sahtisammioiden äärellä. Ohjelma oli puhe- ja musiikkipainotteinen. Tilaisuudessa puhuivat Honkajoen kunnanvaltuoston puheenjohtaja Erkki Lähteenmäki, osakunnan inspehtori Pentti Alhonen ja Honkajoen myöhempä kunnanjohtaja Janne Laine. Musiikista vastasi osakunnan kvartetti. Jatkojen tanssimusiikista puolestaan vastasi honkajokelainen Pikkiorkesteri.¹¹⁸⁹

Vuoden 1993 vuosijuhlasta ei valitettavasti ole jälkipolville säilynyt toimintakertomusta. Muutenkaan ei tästä vuodesta ole säilynyt toimintakertomuksia kuin kolmelta ajanjaksolta.

Vuosi 1994

Kohti suurta vuosijuhlaa...

Osakunnan 340-vuotisjuhlavuosi alkoi keskustelulla vuosijuhlaesitelmöitsijästä. Tasavallan Presidentin puoliso, ekonomi Tellervo Koivisto oli kieltäytynyt kunnasta ja seuraavana listalla olleen ehdokkaan, Jorma Uotisen, oli määrä antaa juhlamestari Miettuselle vastaus 21.1.1994 mennessä. Kokous päätti pyytää Ilkka Suomista esitelmän pitäjäksi, mikäli Uotinenkin kieltäytyisi. Tarkoitus oli valita vuosijuhlaesitelmöitsijä helmikuun varsinaisessa kokouksessa.¹¹⁹⁰ Uotinen vastasi kyselyyn myöntävästi, joten hänet valittiin kunniakkaiseen tehtävään helmikuun kokouksessa.¹¹⁹¹

Vuosijuhlaan on perinteisesti liittynyt myös kunnianosoitusten jakaminen. Kokous päätti myöntää kunnianauhat seuraaville henkilöille: GH:n inspehtori professori Lars Bäcklund, toimitusjohtaja Veikko Lahtinen, FM Jari Marjanen ja VTM Tero Tuominen. Päätös astui voimaan vasta kun Helsingin yliopiston rehtori on vahvistanut osakunnan sääntöjen 94§:n.¹¹⁹² Kunnianauhaan liittyvä sääntömuutosprosessia ja sen sisältöä on käsitelty tässä teoksessa aiemmin, mutta todettakoon, että uusi kunnianauhasääntö mahdollisti nauhan myöntämisen myös muille henkilöille kuin ansioituneille osakunnan seniorijäsenille.¹¹⁹³ Rehtori hyväksyi sääntömuutoksen, joten tämä kunnianosoitus saatettiin myöntää inspehtori Bäcklundille. Nauhan luovutusajankohta herätti sittemmin keskustelua, kun ilmeni, ettei Bäcklund päässytkään vuosijuhlaan noutamaan nauhaansa. Esillä oli mm. sen luovuttaminen Vårbalenissa.¹¹⁹⁴ Kunnianauhan myöntäminen vahvistettiin lopullisesti toukokuun kokouksessa, jossa päätettiin kutsua inspehtori Lars Bäcklund Satakuntalaiseen Ehtooseen, jossa kunnianauha sitten luovutettiin.¹¹⁹⁵

Osakunta päätti myöntää pienoisliippuna Arja Heinoselle ja Senni Aaltolle, jotka olivat Satalinnan Säätiön pitkäaikaisia ja osakunnankin toimintaan vaikuttaneita työntekijöitä. Heinonen ja Aaltola saivat pienoisliippuna osakunnan suurena juhlapäivänä 26.3.1994.¹¹⁹⁶ Kulttuurihaarikka luovutettiin puolestaan Markus Lindbergille tämän ansiokkaasta työstä osakunnan uuden laulukirjan kokoajana.¹¹⁹⁷

Inspehtorin ja kuraattorin käätysten hankkiminen

Satakuntalaisen Osakunnan korkeimmalla johdolla, inspehtorilla ja kuraattorilla ei ollut tähän asti ollut käytettävissään useimpien muiden osakuntien tapaan omia käätystä. Satakuntalaisen Osakunnan suurena juhlavuonna 1994 tähän haluttiin muutosta.

Minna Kuusela esitti kokoukselle 16.2.1994 kultaseppä Jaana Aholan ehdotuksen perusteella tehtyjä käätyleuonnoksia. Inspehtorin käädyn nimeksi tulisi ”Karhu” ja kuraattorin ”Tähkä”. Käätysten yhteishinnaksi tulisi 14 400 markkaa, josta lvv-osuuus 2 200 markkaa olisi mahdollista vähentää verotuksessa. Rahoitussuunnitelman mukaan 8 000 markkaa otettaisiin taiderahastosta ja loput 6 400 markkaa julkaisurahastosta. Hanke oli suuri ja uraa uurtava, joten keskustelu oli sen mukaisesti sangen vilkasta.

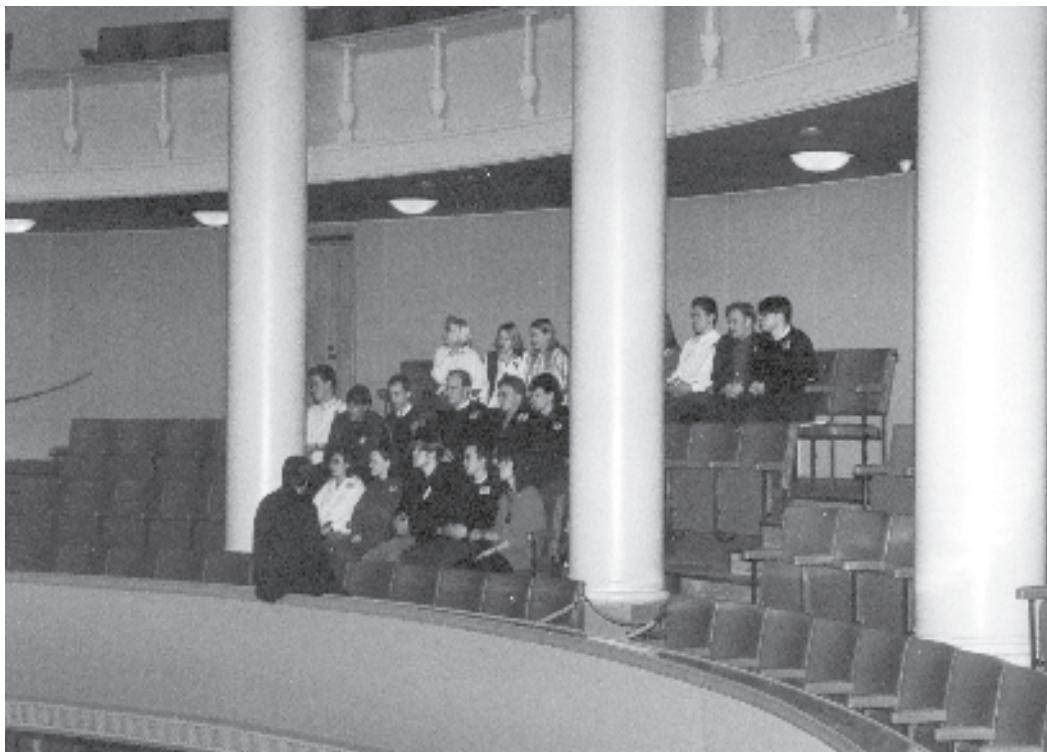
Mika Heikkilä asettui vastustamaan käätylehden hankkimista, sillä osakunnassa oli kuluvana keväänä useitakin rahaa vieviä projekteja kuten laulukirja ja haalarit. Hän epäili talouden menevän mielukselle, jos tämäkin hanke toteutettaisiin ilman lainanottoa, mitä hän ei missään tapauksessa suositellut. Jukka Topi kannatti Mika Heikkilää todeten tämän suuruisen projektin vaativan lisäbugettia. Markus Lindberg tiedusteli projektin vastustajilta, milloinkin käädyt sitten tulisi hankkia ellei nyt, juhlavuoden kunniaksi. Heikkilä vastasi Lindbergin kysymykseen, ettei välittömästi kun rahoitus on saatu esimerkiksi arpajaisilla kasaan.

Jukka Westerbacka tarjosi kompromissiratkaisua esittäen, että inspehtorin käädyt tilataisiin nyt ja kuraattoriin käätyleihin otettaisiin varaus. Suvi Aalto muistutti, että ratkaisu oli mahdollinen, tosin hän epäili yksien käätylehden hinnan siinä tapauksessa nousevan 7 200 markasta.

Keskustelu rönsyili ja sen kuluessa esitettiin mielipiteitä käätylehden hankinnan puolesta ja vastaan. Lopulta kokous joutui äänestämään asiasta. Aluksi äänestettiin siitä, hankittaisiinko käädyt vai ei. Kokous päätyi äänin 17 – 4 käätylehden hankkimisen kannalle. Sitten äänestettiin, hankittaisiinko yhdet vai kahdet käädyt. Tässä äänestyksessä kaksien käätylehden hankkiminen voitti äänin 11 – 8. Kokous päätti siten tilata Jaana Aholalya kahdet käädyt.¹¹⁹⁸

Pienoislippupäätös ei ollutkaan kerralla selvä

Osakunta oli kokouksessaan 16.2.1994 päättänyt myöntää pienoislipun Arja Heinoselle ja Senni Aaltolle.¹¹⁹⁹ Asia kuitenkin mutkistui, joten siihen palattiin seuraavassa varsinaisessa kokouksessa 16.3.1994. Koska pienoislipujen myöntämispäätöksestä oli tullut erimielisyyttä, päätti kuraattori Yrjö Kaimio avata keskustelun uudelleen. Hän pyysi kokoukseen osallisuudesta mielipiteitä siitä, vähentikö ko. kunnianosoituksen arvo ehdotetulla ja päättelyllä tavalla, ja pitäisikö Senni Aaltolan pienoislipun myöntämistä täästää syystä siirtää. Alkoi vilkas keskustelu, jossa mielipiteet itse pienoislipun arvosta kunnianosoituksena vaihtelivat. Tiina Miettusen mielestä vain Arja Heinosen tuli saada pienoislipu vuosijuhlassa. Ari Rakkolaisen mielestä pienoislipun arvo kunnianosoituksena laskee, jos se myönnetään yhtäaikaisesti useammalle henkilölle eritasoisista ansioista. Riku Jaakonsaari esitti, että Senni Aaltolle myönnättäisiin pienoislipu Satakuntalaisessa Ehtoossa tai ei ollenkaan. Ehdotus sai kannatusta. Hallituksen puheenjohtaja Sami Jäntti puolestaan esitti, että pitäisi päättää pienoislipun myöntämisen Riitta Kainulaiselle. Jouduttiin siis taas kerran äänestykseen. Ensiksi äänestettiin siitä, kumotaanko edellisen kokouksen päätös, joka sisälsi pienoislipun myöntämisen sekä Heinosselle että Aaltolle. Se päätös kumottiin äänin 10 – 5. Muutosesityksen mukaan äänestettiin seuraavaksi siitä, perutaanko pienoislipun myöntäminen Senni Aaltolle vai myönnetääkö se Ehtoossa. Kokous päätyi äänin 10 – 3 perumaan pienoislipun myöntämisen. Keskustelu siitä, myönnättäisiinkö Riitta Kainulaiselle pienoislipu vai ei päättetiin Heikki Jaakonsaaren esityksestä siirtää ylimääräiseen kokoukseen 23.3.1994.¹²⁰⁰

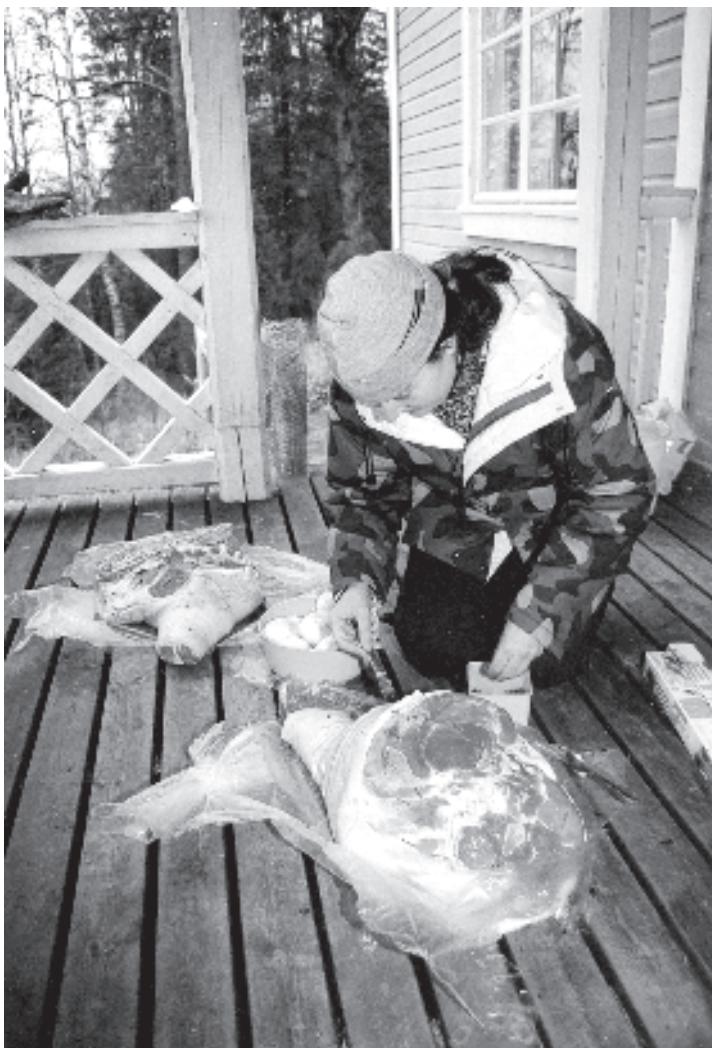

Osakuntalaiset eduskunnassa 15.2.1994 Raimo Vuoriston vieraina. Kuvaaja Virve Malminen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Osakunnan varsinainen kokous oli siten päätynyt olemaan myöntämättä pienoisliippua Senni Aaltolle osakunnan vuosijuhlassa. Esitys pitä hyväksyä uudelleen osakunnan kokouksessa, jotta asiasta voidaan tehdä lopullinen päätös. Äänestettiin uudelleen, jolloin vaalissa olivat vastakkain maaliskuun ja helmikuun kokousten päätökset. Maaliskuun kokouksen kanta voitti äänin 7 – 4, mutta se ei saanut taakseen tarvittavaa 2 / 3 enemmistöä, joten osakunnan säätöjen mukaisesti alkuperäinen helmikuun kokouksen päätös jäi voimaan, joten Senni Aaltolle myönnettiinkin pienoisliippu vuosijuhlassa. Ylimääräinen kokous hyväksyi hallituksen tekemän esityksen pienoislipun myöntämisestä Riitta Kainulaiselle yksimielisesti. Osakunnan pienoisliipu luovutettiin vuosijuhlassa siten Senni Aaltolle, Arja Heinoselle ja Riitta Kainulaiselle.¹²⁰¹

Myydäänkö Sipin mökki?

Satakuntalaisen Osakunnan syyskuun varsinainen kokous sai käsiteltäväkseen Marjaana Lähteen ja Jari Kulkin tarjouksen ostaa Sipin mökki. Kauppahinnaksi oli ehdotettu 47 000 mk. Osakunnan hallitus oli käsitellyt asiaa ja päättynyt suosittelemaan varsinaiselle kokoukselle, ettei mökkiä myytäisi. Osakunnalla ei ollut käytössään asiantuntijalausuntoa mökin ja tontin todellisesta arvosta, mikä luonnollisesti vaikeutti myyntipäätöksen tekemistä. Kokouksessa virisi keskustelu mökin käyttötihyydestä ja arvosta. Lasse Kallioniemi muistutti, että mökki oli testamentattu osakunnalle jonkinlaiseksi biologiseksi asemaksi. Testamentti ei kuitenkaan kieltänyt mökin myymistä. Todettiin, että mökillä oli vuosittain kuitenkin jonkin verran käyttöä. Näin ollen osakunta hylkäsi tehdyn ostotarjouksen.¹²⁰²

Sipin mökillä 1994 Hanna Reunanen rosvopainin kimppussa. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Rosvopäistia Sipin mökillä 11. – 13.10.1991. Paistimestarina Arto Nurmi. Seuraamassa vasemmalta Seppo Säkä, Jyrki Joutsensalo, Kalle Kivimaa, Heikki Jaakonsaari, Susanna Virtanen, Katariina Silvolta, Anita Nieminen, Suvielise Nurmi, Laura Vuoksimaa ja Yrjö Hatakka. Kuvaaja Hanna Reunonen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Satalinnan Säätiön tilanne

Osakuntalaisten toivomuksen mukaisesti Satalinnan Säätiön opiskelijajäsenet Janne Laine, Mika Heikkilä ja Jukka Topi tulivat kokoukseen (21.9.1994) selvittämään Säätiön tilannetta ja vastaamaan kysymyksiin. Laine loi katsauksen Säätiön historiaan ja nykytilaan. Ensimmäinen taloudellisesti tappiollinen vuosi oli ollut 1991. Tuolloin tappiota tuli 100 – 150 000 markkaa. Toimikunta oli perustettu selvittämään taloudellista tilannetta. Sen nimi oli seuraavana vuonna muuttunut kriisitoimikunnaksi, sillä Säätiön velkataakka oli paisunut jo 2 000 000 markan suuruiseksi. Velkaa tuli siten mitä pikimmin keventää. Velan määrä puolittui osakehuoneistoja ja osakkeita myymällä. Vuoden 1994 alusta oli puolestaan perustettu toimikunta pohtimaan Säätiön taloudellisen toiminnan järkeistämistä ja kannattavuutta. Säätiö oli päättänyt antaa työn selvitysmiehen tehtäväksi. Tässä tehtävässä toimi entinen osakunta-aktiivi Veikko Lahtinen. Hänen tarkoituksena oli tarkastella Säätiön toimintaa aluksi kokopäiväisesti kolme kuukautta ja myöhemmin vastaan ajan projektluontoisesti. Lahtiselle maksettiin tästä työstä 45 000 markan suuruinen palkkio. Janne Laine muistutti, että selvitysmies Lahtisen työlle oli asetettu tietty tavoitteet ja vaatimukset. Edellä esitetyn Janne Laineen alustuksen pohjalta kuraattori Yrjö Kaimio avasi keskustelun.

Markus Lindbergin mielestä selvitysmiehen saama palkkio tuntui varsin suurelta, vaikkei hän työn laatuja ryhtynytkaän epäilemään. Janne Laine muistutti palkkion olevan varsin pieni, jos sitä verrattiin vastaavien konsulttien työn korvaaksiin. Miia Lindström puolestaan kum-masteli, miten näin suuri velka oli Säätiölle syntynyt. Janne Laine kertoi velkaa otetun mm. Satakuntatalon kunnostukseen. Ari Rakkolainen kyseli, tulisivatko osakuntalaiset saamaan selvitysmiehen pian valmistuvan ensimmäisen raportin käyttöönsä. Tätä ei Janne Laine uskaltanut luvata, sillä hän ei ollut varma kuinka selkokielisessä muodossa paperilla raportti olisi. Laine lupasi kuitenkin, että osakuntalaiset pidettäisiin jatkuvasti ajan tasalla selvitysmiehen työn tulosten osalta. Sami Jäntti toivoi, että Veikko Lahtinen tulisi itse kertomaan asiasta osakunnan kokoukselle. Tätä ratkaisua Janne Laine ei pitänyt järkeväänä. Tieto kulkisi osakuntalaisille Säätiön hallituksen opiskelijäasenten kautta. Hyvätti kysyi vielä, miten objektiivisesti selvitysmiehenä toimiva Veikko Lahtinen pystyi työtään tekemään, kun hän muutenkin oli tiiviisti sidoksissa "Säätiö-osakunta -yhteisöön". Janne Laine ilmoitti uskovansa, että työ tehdään mahdollisimman todeten vielä kerran, että osakunta pidettäisiin tilanteesta ajan tasalla.¹²⁰³

Osakunnan hallitus saikin asiasta informaatiota 10.10.1994. Sitä puheenjohtaja Sami Jäntti informoi Säätiön hallituksen pyynnöstä. Toiminnanjohtaja Riitta Kainulaisen tehtäviä hoiti vasteedes Heikki Perko nimikkeellä taloudenhoitaja. Riitta Kainulainen siirtyi osakunnan ravintolan kokopäiväiseksi johtajaksi. Kainulainen hoiti siten myös juhlasalia koskevat asiat. Talous- ja kiinteistöpuoli oli Heikki Perkon vastuulla. Osakunta sai edelleen pitää etuoikeuden juhlasalin käyttöön keskiviikkoin. Osakuntalaisille oli myös tulossa kysely osakunnan tiloista. Tilankäyttoon ei kuitenkaan ollut luvassa osakunnan kannalta negatiivisia muutoksia.¹²⁰⁴

Tupakanhaju ärsyttää

Tupakka oli polttava aihe osakunnassakin. Tupakointia oli 1980-luvulta alkaen pyritty rajoittamaan osakunnan tiloissa, ja viimeisin rajoittamispäätös oli ajanut tupakoitsijat tuprutelemaan paheellisen harrastuksensa parissa tupakkahuoneeseen. Katri Miettinen ehdotti varsinaisessa kokouksessa 21.9.1994, että osakuntahuoneiston vieressä sijaitseva tupakkahuone olisi käytössä ainoastaan juhlien aikana, koska tupakansavu häiritsi ja tarttui vaatteisiin sen läpi kuljettessa. Heräsi vilkas keskustelu, jossa voitolle pääsi kanta, jonka mukaan ko. huoneessa voi edelleen tupakoida. Tupakkahuone jäi siten edelleen vanhalle paikalleen. Kuraattori Kaimio peräänkuulutti huomaavaisuutta tupakkakäsymyksessä niin tupakoitsijoilta kuin tupakomiltakin.¹²⁰⁵

Virkailijavaalit

Marraskuun kokouksessa valittiin vanhan tradition mukaan tulevan vuoden (1995) virkailijat. Kuraattorin tehtävään ehdotettiin Minna Kuuselaa, mutta hän kieltyyti ehdokkuudesta. Muita ehdokkaita ei ilmennyt, joten asian käsittely siirrettiin jouluun kokoukselle.

Opastussihteeri oli valittu säädöjen edellyttämällä tavalla jo keväällä. Tehtävän oli saanut Ulla Laurila.¹²⁰⁶ Marraskuussa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Ari Rakkolainen sekä

pääsihteeriksi valittiin Anna Hannula, taloudenhoitajaksi (kausi 1995 – 1996) Kalle Kivimaa, isännäksi Jarmo Hakala, emännäksi Riikka Uusikulku, juhlamestariksi Ville Rantanen ja historioitsijaksi Suvi Aalto.

Osakunnan hallitukseen tulivat äänestyksen jälkeen Ulla Laurila, Jari Heikkilä, Katri Miettinen ja Joni Hiitola. Satalinnan Säätiön opiskelijäseniksi valittiin Jukka Topi, Vesa Syrjä ja Riku Jaakonsaari. Valinta oli yksimielinen, sillä ehdotetut Kalle Kivimaa ja Ville Rantanen olivat kieltyyneet.

Virkailijavaalien yhteydessä valittiin myös toimikunnat ja rahastojen hoitokunnat. K. W. Tiisalan muistorahaston hoitokuntaan valittiin Ritva Tiisala suvun edustajana ja osakunnasta Jukka Westerbacka ja Minna Kuusela.¹²⁰⁷

Joulukuun kokouksessa käsiteltiin sitten osakunnan uuden **kuraattorin** valinta. Annika Lindberg ehdotti tehtävään Nina Kontulaista, joka oli juuri valmistunut ekonomiksi. Nina Kontulainen esitti itseään ja kertoi osakuntaurastaan. Hän oli tullut osakuntaan vuonna 1990 ja toiminut mm. ulkoasiainsihteerinä ja pääsihteerinä. Kontulainen ilmoitti suostuvansa tehtävään, mutta asetti suostumiselleen ehtoja. Hän oli hakeutumassa työhön, joka edellytti matkustamista, eikä siten aina olisi paikalla tehtäviään hoitamassa. Hän ei luvannut myöskään käydä päivittäin osakunnassa tai pitämään vastaanottoa, ellei sillä olisi ehdotonta tarvetta. Näillä ehdolla Nina Kontulainen lupautui hoitamaan kuraattorin tehtävää ainoastaan vuoden 1995 ajan. Hallituksen puheenjohtajaksi valittu Ari Rakkolainen lupasi johtaa puhetta osakunnan kokouksissa kuraattorin ollessa estynyt. Osakuntalaiset hyväksyivät ekonomi Nina Kontulaisen asettamat ehdot ja valitsivat hänet yksimielisesti osakunnan kuraattoriksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi (1995 – 1996).¹²⁰⁸

Osakunnan kerhotoimintaa vuonna 1994

Kerhoista saivat määärärahaa tammikuussa 1994 kulttuuritoimikunta, urheilutoimikunta, kirkkoraati, SOTA, kuvataidekerho, elokuvakerho ja naistenkerho. Toimintaa oli myös yhteiskunnallisella toimikunnalla ja UPEA-kerholla, vaikkei näille kerhoille määärärahoja herunutkaan.¹²⁰⁹ Utena kerhona syntyi aktiivisten raumalaisten toimesta ARS eli Akadeeminen Rauma Seor –kerho, jonka perustamista käsiteltiin hallituksessa 3.5.1994 ja sen säätöjen hyväksymistä puollettiin.¹²¹⁰ Toukokuun varsinaisen kokous siunasi säännöt ja kerhon perustamisen yksimielisesti.¹²¹¹

Osakunnan ravintola

Satakuntatalossa sijaitseva osakunnan ravintola on aika ajoin herättänyt keskustelua osakuntalaisten keskuudessa. Osakunnan hallitus pohti asiaa kokoussaan 7.4.1994. Jukka Topi oli pyytänyt sen jäseniä miettimään, mitä osakunnalle merkitsisi ravintolan vuokraaminen ulkopuoliselle. Tällöin osakunnan oikeus käyttää ravintolan tiloja ja keittiötä päättyni, lukuun ottamatta vuokrasopimukseen mahdollisesti asetettavia ehtoja. Ne voisivat olla mm. juhlasalin käyttöoikeus joka keskiviikko ja varsinaisen ravintolan käyttö 4 – 5 kertaa vuodessa.

Opiskelijalounaiden säilyminen olisi luonnollisesti yksi ehto. Ravintolan keittiön käyttö-oikeuden päättyessä hallitus katsoi osakunnan tarvitsevan hyvin varustetun keittiön. Keittiön sijoituspaiaksi Riku Jaakonsaari esitti A5:ta. Keittiöön tarvittaisiin astiasto 50 hengelle. Koska ravintolan vuokraamiseen liittyi useita ehtoja, ei hallitus tehnyt asiassa päätöstä. Se katsoi tarpeelliseksi, että mahdollista vuokrasopimusta tehtäessä läsnä olisi myös osakuntalaisten edustajia. Keskustelu ravintolakysymyksestä oli hallituksessa varsin vilkasta.¹²¹²

Inspektorin muotokuvan kustannukset

Osakuntalaisten tavoite maalauttaa inspektorinsa Pentti Alhosen muotokuva oli onnistunut. Muotokuva paljastettiin vuosijuhlan päivätilaisuuden yhteydessä. Taiteiliija Riina Åkerman oli lähestynyt osakunnan hallitusta kirjeellä, jossa hän pyysi palkkioksi 8 000 markkaa. Hallituksella ei ollut tarkkaa käsitystä siitä, paljonko Åkermanille oli suullisesti luvattu, mutta eräästä hallituksen kokouksen pöytäkirjasta löytyi maininta tuhannen markan suuruisesta palkkiosta. Hallitus päätti alustavasti maksaa taiteilijalle 1 000 markkaa varsinaista tekopalkkaa ja muita kuluja lisäselvitystä ja kuitteja vastaan.¹²¹³

Osakuntahuoneiston uudet lukot?

Elokuussa 1994 hallitus totesi, että osakuntahuoneiston lukot kaipasivat uusimista. Näin voitaisiin taltuttaa osakuntaa piinaava varkausepidemia. Riku Jaakonsaari oli selvitellyt mahdollisuksia hankkia A- ja B-rapun ovien korttilukot yhteishintaan 2 100 markkaa + avain-korttien hinta (1 – 2 mk / kortti). Uudet avainkortit voitaisiin jakaa fukseille heti ja civikset voisivat lunastaa omansa 5 – 10 markalla. Kortit voitaisiin sarjoittaa siten vuosittain uudelleen. Ulkotalolaisia varten piti kuitenkin jättää mahdollisuus avata alaovi avaimella. Taloudenhoitajan poissaolo vaikeutti asian rahoituspuolen käsitettelyä. Todettiin, ettei budjetissa ollut varoja lukkojen uusimiselle. Vaikeasta rahoitustilanteesta huolimatta päättiin hankkia uudet lukot, mikäli ne saataisiin alle 3 000 markalla. Asia jäi Riku Jaakonsaaren hoidettavaksi.¹²¹⁴

Riku Jaakonsaari toimikin aktiivisesti asian suhteen. Valitettavasti hänen uutisensa eivät kuitenkaan olleet hyviä. Korttilukot tulisivatkin maksamaan 16 000 markkaa ja avaimet 20 markkaa kappale. Osakunnan hallitus päätti säästää rahoja ja tytytti vanhaan lukkosysteemiin. Riku Jaakonsaari lupautui kunnostamaan osakuntahuoneiston ovia. Videot pyrittiin saamaan lukkojen taakse ja jääkaappikomeron ovi pidettiin jatkossakin lukittuna aina silloin kun isäntä ei ollut paikalla.¹²¹⁵

Osakunnan vuosijuhla 26.3.1994 – 340 vuotta täyneen!

Osakunnan vuosijuhla alkoi kunniakäynnillä Hietaniemen hautausmaalla. Seppeleet laskettiin sankariristille ja kukkanvihot vietettiin kunniajäsenten Risto Rytin ja Edwin Linkomiehen sekä kunniainspektoripari Juuse ja Maila Mikkolan haudoille. Inspektori Penti Alhonen piti pailulla lyhyet puheet. Päiväjuhla pidettiin Satakuntatalon juhlosalissa. Juhlassa otettiin käyttöön

Iltapukujen loistoa "Vanhan" parketilla Satakuntalaisen Osakunnan 340-vuotisjuhlassa. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

inspehtorin ja kuraattorin käädyt, jotka oli tehnyt kultaseppä Jaana Ahola. Tilaisuudessa paljastettiin myös inspehtori Pentti Alhosen muotokuva, jonka oli maalannut osakunnan jäsen, taiteilija Riina Åkerman. Päiväjuhlan yhteydessä julkaistiin myös osakunnan uusi laulukirja. Musiikista vastasivat Siperian Muulit. Paikalla oli satakunta juhliaa.

Iltajuhlaa vietettiin Vanhalla Ylioppilastalolla. Paikalla oli 260 juhliaa. Historioitsijan toimintakertomuksen mukaan uusi laulukirja tuli kunnolla sisään ajetuksi. Ohjelmaan kuului puheita, jotka olivat toimintakertomuksen kertoman mukaan osin hyviä osin huonoja. Vuosijuhlaesitelmän piti Suomen kansallisbaletin johtaja Jorma Uotinen. Esitelmä miellytti kuu-lijointa. Tilaisuudessa esiintyi osakunnan kuoro Ilkka Lehtosen johdolla. Ruokapuoli ei aivan tyydyttänyt loistavaan tarjoiluun tottuneita satakuntalaisia. Ilmeisesti ruokaa oli jaettu myös epätasaisesti, sillä historioitsija toteaa ”.. mutta jotkut ihmiset kuulemma saivat sitä riittävästi”. Puheen naiselle piti Sami Jäntti. Hän vertasi puheessaan naissukupuolta vanhaan polku-tyyliin, mikä suututti monien naisten ohella myös osakunnan inspitär Säde Mantere-Alhosta.¹²¹⁶ Pienimuotoinen delegaatio kävi luovuttamassa osakunnan pienoislipun Senni Aaltolalle.¹²¹⁷

Karhunkierroskin kunnioitti 340-vuotiasta Satakuntalaista Osakuntaa

Karhunkierros 1 / 94 oli Satakuntalaisen Osakunnan 340 v. juhlanumero. Lehti oli painettu suurempaan formaattiin, ja sen paperin laatu oli huomattavasti hienompaa ja parempaa kuin "normaalien" Karhunkierrosten.

Osakunnan vuoden 1994 hallituksen puheenjohtaja Sami Jäntti käsitteili lehden kirjotuksessaan 90-luvun ongelmia. Kirjoitus päättyy yhteenvetoon:

"Osakunta jatkaa joka tapauksessa rauhanomaista eloaan. Kokouksissa riidellään mitättömistä pikkuasioista, kuten osakunnan pienoislipun saajista, kun taas suuremmat asiat jäävät huomiotta. Vanhoja pöytäkirjoja selatessa huomaa, kuinka vähän osakunta on muuttunut esimerkiksi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Ihmiset toiminnassa vaihtuvat, mutta asiat pysyvät samoina. Esimerkiksi kymmenen vuotta sitten valiteltiin, kuinka kukaan osakunnassa ei tee mitään. Tuttu keskustelun aihe nykyäänkin. Viisi vuotta sitten osakunnan leimasin oli hetken hukassa, kuten se oli tänä vuonnaakin. Uusia osakuntahaalareita tätyy taas hankkia. Ja pisteenä i:n päällä; suhteista Satalinnan Säätiöön saadaan aina mielenkiintoisia keskusteluja."¹²¹⁸

Jukka Topi kirjoitti julkaisuun "Johdatus SÄÄTIÖ-pohdintaan" mm. seuraavasti:

"On toki eri asia asettaa päämäärä ja saavuttaa se. Esimerkiksi kesähotellin siirtäminen itsenäisen yrittäjän harteille synnyttäisi varmasti uusia ristiriitoja ja ongelmia, joita ei vielä osata pelätäkään. Osakunta on kuitenkin tähänkin mennessä joutunut ja kyennyt sopeutumaan moniin liiketoiminnan koukeroihin, joten menetettävä edut voitaisiin varmasti kompensoida uudistuksen hyödyillä. Lisäksi osa nykyisistäkin ongelmista säätiön ja osakunnan toiminnan välillä syntyy aatteellisen ja liiketoiminnan välisen selkeyden puutteesta, jota uusi toimintamuoto varmasti selvittäisi.

Satakuntalaisen Osakunnan ja satakuntalaisten opiskelijoiden on kannettava huolta Satalinnan Säätiöstä. Avoin keskustelu ja rakentava kritiikki ovat parasta antia, jolla nuori akateeminen väki voi tukea säätiötä sen pyrkimyksissä. Säätiön hallituksen on kuultava nykyistä osakuntaa ja opiskelijapolvea, muistettava edeltäjiensä ohjeet ja ajateltava myös tulevaisuutta. Satalinnan Säätiön talous on saatava kestävälle perustalle, jotta Satakuntatalo voidaan pitää kunnossa. Osakunnan 350-vuotisjuhlien päiväjuhlaa on voitava viettää omassa juhlasalissa, omassa talossa, jossa asuu satakuntalaisia opiskelijoita."¹²¹⁹

Lehti sisältää myös lyhennelmän kanslianeuvos Heikki Simolan 22.1.1994 pitämästä esittelystä Satakunnan Killan viettäessä 70-vuotisjuhlaansa. Aiheena oli Satakuntalaisuus tänään. Esitelmässään Simola pohti mm. seuraavaa:

"Onko Satakuntalaista maakuntahenkä vielä olemassa? Maakuntahengen kaltaiset henkiset arvot ovat viime vuosikymmeninä jääneet pahasti taloudellisten arvojen varjoon. Etenkin tämän päivän nuoriso näyttää tuntevan vain vähän kiinnostusta sellaisia arvoja kuin maakuntahenkä kohtaan. Sitä pidetään ehkä eräänlaisena tuohivirsukulttuurina, jolla ei kehityvässä tekniikan maailmassa ole elämisen edellytyksiä. Tilalle on tullut kansainvälisyys, joka nähdään porttina avaraan maailmaan."¹²²⁰

Satakuntalaisten Osakunnan 340-vuotisjuhlien yhteydessä 26.3.1994 sekä inspektori Pentti Alhonen että kuraattori Yrjö Kaimio saivat kultaseppä Jaana Aholan suunnittelemat valutuoreet käädyt virkojensa ulkoi-siksi tunnuksiksi. Kuva osakunnan emäntä Eira Hyvätti kiinnittämässä kuraattori Kaimion harteille "Tähkä" -nimistä käätäyä. Inspektorin rinnuksia koristavat "Karhu-käädyt". Säde ja Pentti Alhosen

Karhunkierroksessa myös osakunnan 1960-luvun aktiivi diplomi-insinööri Veikko Kauppila muisteli opiskeluaiansa. Hän kirjoitti otsikolla "Isäntänä 1960-luvulla". Kauppila toimi Satakuntalaisessa Osakunnassa (kirjoittautui 1958) isäntänä 1960 – 1961, kaitisjana 1962 – 1963, taloudenhoitajana 1964 – 1965 ja kuraattorina 1966 – 1968. Yhteensä hänellä oli siten kymmenvuotinen kokemus osakuntaelämästä. Kauppila kirjoittaa mm. seuraavaa:

"Kun tulin osakuntaan, meille varsin usein kerrottiin, että osakunta on sitä, miksi jokainen osakuntalainen sen tekee. Ehkä osaksi tämänkin seurauksena osallistuminen osakuntatyöhön oli varsin aktiivista. Talon asukkaiden lisäksi valtaisa määrä ulkopuolella asuvia toimi osakunnassa todella aktiivisesti. Esimerkiksi ollessani osakunnan kaitisjana 1962 – 1963 (alkup. tekstissä painovirhe 1962 – 1962, AA), osakuntaan kirjoittautui syksyllä 1962 168 uutta jäsentä. Näistä vain 12 ei osallistunut uusien jäsenten perehdyttämiseen.

Osakunnan isännäksi tulin 1960. Siitä se rumpa alkoi. Siihen aikaan isäntä oli vastuussa lähes koko operatiivisesta toiminnasta fuksikoulutusta ja kerhotoimintaa lukuun ottamatta.”¹²²¹

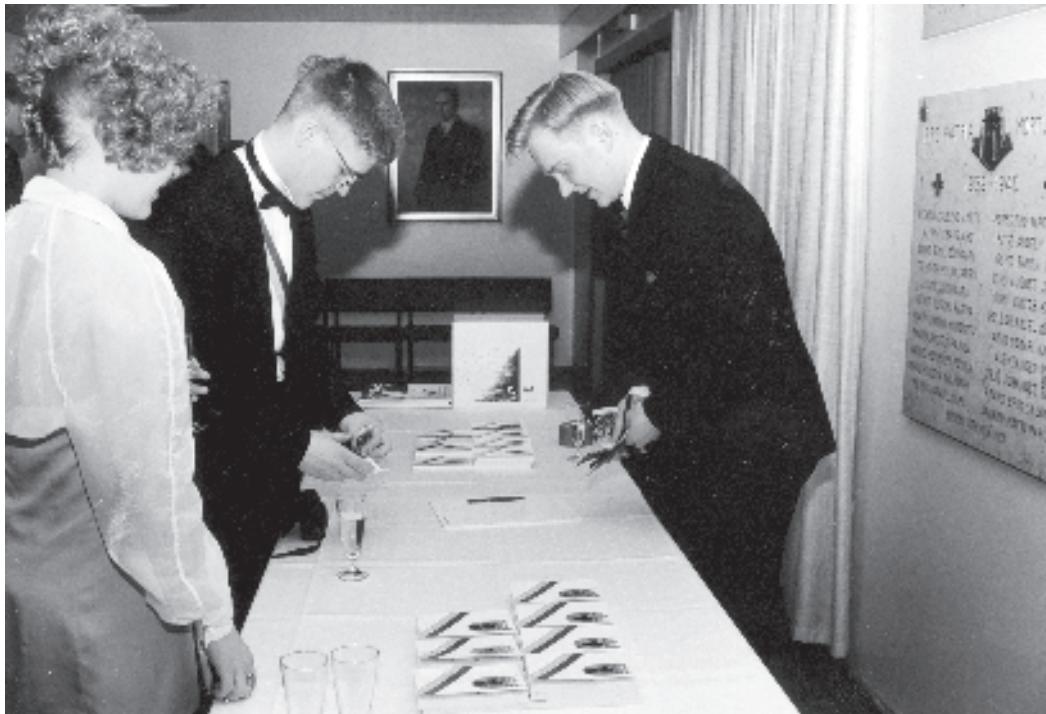
Veikko Kauppila kuvaa edelleen osakunnan arkea ja isännän sekä emännän vastuullista tehtävää, osakunnan juhlia sekä yhteistyötä maakunnan ja ystävyysosakuntien (GH) kanssa. Hän muistelee myös lukupiiriä:

”... Parhaiten muistan luonnollisesti sen lukupiirin, jossa mokasin. Olimme viettämässä lukupiiri-iltaa osakunnan entisen inspektorin, yliopiston silloisen rehtorin professori ja rouva Edwin Linkomiehen kotona. Läsnä oli runsaasti silloisia ja entisiä osakuntalaisia. Lukupiirin kunniavieraana oli akateemikko V. A. Koskenniemi. Professori Lauri Viljanen piti esitelmän nuoresta Koskenniemestä ja ylioppilas Timo Leino lausui Koskenniemen runoja. Kahvitarjoilun ja keskustelun jälkeen osakunnan isännän velvollisuuksiin kuului kiittää sekä isäntäväkeä että kunniavierasta ja esiintyjiä. Jännitin kai tehtävää siinä määrin, että se onnistui vain osittain. Kiitos isäntävälle eli Linkomiehille meni hyvin, mutta kun piti kiittää Koskenniemeä ja esiintyjiä, jotka antoivat hyvän kuvan Koskenniemen tuotannosta, kiittelin Runebergia ja puhuin Runebergin tuotannosta. Ei tuntunut silloin kivalta, mutta jälkeenpäin siitä on riittänyt hupia moneen menoona.”¹²²²

Kirjailija Arvo Salo kirjoitti juhlajulkaisuun aiheesta ”Satakunta, syrjäseutu?”. Kirjoituksessaan hän sivuaa myös Satakuntalaista Osakuntaa:

Professori Päiviö Tommila ja juhlapuhuja, Suomen kansallisbaletin johtaja Jorma Uotinen osakunnan 340-vuotisjuhlassa Vanhalla Yliopistolastalolla 26.3.1994. Päiviö Tommila toimi Helsingin yliopiston rehtorina 1988 – 1992. Säde ja Pentti Alhosen valokuvakokoelma.

Vuosijuhlassa 26.3.1994 julkistiin osakunnan uusi laulukirja. Kuvassa vasemmalta Maria Gästgivars, Ville Hiiros ja Ari Rakkolainen. Kuvaaja Virve Malmsten. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

"Kulttuuriin kuuluu myös se 'Satakunnan eteläisin osa', johon minulla on erityinen suhde: Satakuntatalo, Helsingin Lapinrinteellä. Hetkittäin se kokoa satakuntalaisia Satakunnasta asti. Kelpasi olla satakuntalainen opiskelija Helsingissä 1950-luvun alettua ja Satakuntatalon valmistuttua. Ei ollut monellakaan osakunnalla omaa taloa saati niin sievää kuin SatOlla. Satakuntatalossa oli juhlasali, jossa opin vanhojen tanssien askelet ja poliitikan alkeet, osakunta-neuvostossa, ja toimisto, jossa pääsin lehdenteon makuun 'Satakuntalaisessa', tämän Karhunkierroksen edeltäjässä. Siinä oli jopa asuntola, jossa asuin puoli vuotta, luin kymmenen tenttiä, kirjoitin viisi ainetta, kolme esitelmää, kokkoelmanlisen runoja ja toisen pakinoita, siitin kaksi lasta."¹²²³

Inspehtori Pentti Alhosen muotokuvan maalanneesta Riina Åkermanista oli Vesa Syrjän laatima artikkeli Juhlakarhunkierroksessa. Kappaleessa "Luonne esiin" luonnehditaan inspehtoria itseään:

"Taiteilija on muotokuvassa pyrkinyt saamaan esille inspehtorin luonteenpiirteet. Riinan inspehtori on lempää, hiukan ujo, vakuuttava ja arvokas. Arvostava suhtautuminen inspehtoriin on ollut kaiken aikaa työn lähtökohtana."¹²²⁴

22.10.1994 Satakuntalaisessa ehtoossa kuntavieraana Pori, jonka edustaja Birgit P. Jaakola juttelee osakunnan juhlamestari Tiina Miettusen kanssa. Kuvaaja Virve Malminen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Ehtoo

Toimintakertomukset, jotka vuoden 1994 osalta ovat valitettavan suppeita mainitsevat Satakuntalaisen Ehtoon kuntavieraana olleen Porin ja Neumanin esiintymisen kitaroineen.¹²²⁵ Tämän teoksen kirjoittajalla oli ilo olla Ehtoossa läsnä. Tilaisuus oli mieleenpainuva ja tunnemallinen. Varmasti kaan kukaan paikalla olleista ei unohda yhteislaulun tunnelmaa salin laulaessa Neumanin johdolla Dingo-yhtyeen menestyshittiä ”Autiotalo”.¹²²⁶

Osakunnan muuta toimintaa vuonna 1994

Osakunta oli paikalla, kun kunniajäsenensä, Tasavallan viidennen Presidentin Risto Rytin patsas paljastettiin 30.9.1994. Paljastuspuheen piti Tasavallan Presidentti Martti Ahtisaari. Osakuntalaiset toimivat airueina ja liikenteen ohjaajina.¹²²⁷

Osakunta elää aina ajan hermolla. Esimerkiksi kirkkoraati keskusteli kaikkia syvästi järkyttäneestä autolautta m/s Estonian onnettomuudesta.¹²²⁸

Aktiiviset satakuntalaiset menestivät myös ylioppilaskunnan luottamustehtäviä jaettaessa. Janne Laineesta tuli HYY:n hallituksen puheenjohtaja vuodeksi 1995, ja Vesa Syrjä sai hallituksessa kiinteistöasioiden salkun.¹²²⁹ Kokonaisuudessaan voi todeta osakunnan juhlavuoden olleen toiminnaltaan aktiivinen. Kerhotoiminta kulki eteenpäin tuttuissa, mutta varsin hyväksi koetuissa uomissaan.¹²³⁰

Vuosi 1995

Suuren juhlavuoden jälkeinen toimintavuosi käynnistyi rutiinien merkeissä. Osakunnan toiminnassa ei ollut havaittavissa minkäänlaista juhlakrapulaa. Tammikuun kokous pohti vuoden 1995 vuosijuhlaesitelmöitsijän pitääjää. Joulukuun 1994 kokouksessa ehdolla olivat olleet Tellervo Koivisto, Ilkka Suominen ja Tauno Matomäki.¹²³¹ Heistä ei kukaan ollut vielä antanut vastausta esitettyyn pyytöön. Tammikuussa osakunta joutui toteamaan, että vastauksia odoteltiin edelleen.¹²³² Helmikuun kokoukseen mennessä oli käynyt ilmi, ettei kukaan kolmesta ollut halukas esitelmän pitääjäksi. Kuraattori Nina Kontulainen ehdottikin, että juhlamestari Ville Rantaselle annettaisiin vapaat kädet esitelmöitsijän hankkimisessa. Tätä kannatti Vesa Syrjä ehdottaen esitelmän pitääjäksi opetusministeri Olli-Pekka Heinosta. Minna Kuusela kertoi puolestaan kutsun lähteneen maaherra Pirkko Työläjärvelle. Kokous päätti yksimielisesti antaa juhlamestarille vapaat kädet esitelmöitsijän etsimiseen.¹²³³ Maaliskuun kokouksessa päättiin viime hetkellä valita vuosijuhlaesitelmän pitääjäksi professori Unto Salo. Esitelmöitsijän valinnan viivytelyä kokous moitti ja menettelyä haluttiin yleisesti nopeuttaa.¹²³⁴

Rekrytointisihteerin virka

Tammikuun varsinaisessa kokouksessa Ari Rakkolainen oli nostanut esiin ajatuksen perustaa rekrytointisihteerin virka Satakuntalaiseen Osakuntaan. Ehdotus herätti tuolloin vilkasta keskustelua ja asia päättiin siirtää hallituksen valmisteluun.¹²³⁵ Osakunnan varsinaisen kokous palasi asiaan maaliskuussa. Hallitus oli keskustellut asiasta kokouksessaan 14.3.1995, jossa Jari Heikkilä oli ilmaissut kiinnostuksensa tehtävää kohtaan.¹²³⁶ Hän kertoi kokoukselle aloittavansa jo keväällä jonkinlaisen pohjustustyön virkaa varten. Suunnitelmissa oli lähestyä satakuntalaisia yrityksiä kirjeitse ja puhelimitse. Yhteydenottojen tuloksista oli tarkoitus koota tiedosto. Varsinaista rekrytointisihteerin virkaa ei tässä kokouksessa perustettu, vaan asiaan päättiin palata syksyllä. Hallitus sai tehtäväkseen pohtia projektin rahoituspuolta.¹²³⁷ Rekrytointisihteerin tarkoituksesta olisi hankkia kesätyöpaikkoja satakuntalaisopiskelijoille kotimaa-kunnan yrityksistä.¹²³⁸

Osakunnan taideomaisuus ja taidevarkaudet

Tauluvarkaat olivat taas kerran vierailleet osakunnassa. Ennen vappua 1995 huomattiin se-niorihuoneessa olleet maisemataulut kadonneiksi. Kuraattori Kontulainen ilmaisi huolensa

taidevarkauksista ja kyseli ideoita osakunnan taideomaisuuden suojelemiseksi. Riku Jaakonsaari esitti osakunnan taiteen siirtämistä johonkin museoon. Suvi Aalto epäili, ettei ainakaan Satakunnan Museo tauluja huolisi. Ari Rakkolainen huomautti, että kaikesta huolimatta ainakin inspehtorien muotokuvien tulisi olla esillä. Kuraattori tiedusteli, oliko Säätiön toimitossaa oleva arvokas Gallen-Kallelan teos turvassa. Todettiin toimiston avaintilanteen olevan sekava ja pääsyn tiloihin helppoa. Mikäli kesähotellin asiakkaille annettaisiin ulko-oven avain, olisivat taulut riittämättömästi turvassa. Ari Rakkolainen muistutti, etteivät hotellivieraat tule saamaan ulko-oven avainta. Minna Haapanen kyseli hälytinlaitteiden hintoja. Todettiin niiden olevan varsin kalliita. Katri Miettinen tarjosi ratkaisuksi vitriinien hankkimista, mihin vastattiin hallituksen pohtineen asiaa, mutta tulleen sille kannalle, ettei vitriini estää varasta toimimasta. Minna Kuusela esitti kopioiden teettämistä. Kopiot asetettaisiin esille ja oikeat taulut vietäisiin turvaan. Suvi Aalto muistutti korkeatasoisten kopioiden teettämisen olevan kallista. Keskustelu jatkui vilkkaana. Yleisesti todettiin, että asialla oli kiire, sillä kesähotellitoiminta oli juuri alkamassa. Sovittiin, että Nina Kontulainen keskustelisi taulujen poisviennistä kesähotellin johtajan Sami Jäntin kanssa.¹²³⁹

Sääntömuutosehdotus – lallin valinnan siirtäminen syksystä kevääseen

Osakunnan syyskuun varsinainen kokous sai käsiteltäväkseen esityksen vuosijuhlamestarina eli lallin valinnan siirtämisestä huhtikuun kokoukseen. Täten juhlamestarille jäisi enemmän aikaa järjestelytyöhön. Tämä mahdollistaisi myös sen, ettei vuosijuhlaesitelmöitsijän valitseminen jäisi viime tinkaan. Kokous päätti hyväksyä yksimielisesti sääntömuutosehdotuksen. Ehdotus tarvitsi hyväksynnän vielä lokakuun kokoukselta tullakseen voimaan.¹²⁴⁰ Lokakuun kokouskin hyväksyi sääntömuutosehdotuksen yksimielisesti.¹²⁴¹

Virkailijavaalit

Marraskuun kokous valitsi vuoden 1996 uudet virkailijat, joista kaksi oli valittu jo huhtikuun kokouksessa. Uudeksi opastussihteeriksi valittiin Katri Miettinen ja HYY:n edustajistovaalien vaalipäällikköksi valittiin Nina Silvan.¹²⁴²

Tultuaan valituksi uudeksi kuraattoriksi Nina Kontulainen oli asettanut tukun ehtoja. Yksi ehto oli se, että hän toimisi ainoastaan yhden vuoden kuraattorina.¹²⁴³ Tämän ”lupauksen” Kontulainen piti. Marraskuun kokouksessa hän ilmoitti luopuvansa kuraattorin tehtävästä. Näin ollen osakunta joutui pohtimaan uuden kuraattorin valintaa. Kokouksessa ehdotettiin tehtävään Vesa Syrjää ja Jukka Topia. Vesa Syrjä kieltyyti ja Jukka Topi tarvitsi aikaa harikitsemiseen. Näin ollen kuraattorin vaali siirtyi joulukuun kokouksen asialistalle.¹²⁴⁴ Joulukuun kokoukseen mennessä Jukka Topi oli antanut suostumuksensa kuraattorin vaativaan ja vastuulliseen tehtävään. Vastaehdokkaakseen hän sai Raul Jaakkolan. Koska Raul Jaakkola ei itse ollut kokouksessa läsnä esitteli Jarmo Hakala hänet kokoukselle. Jukka Topi puolestaan esitti itse itsensä. Käydystä kuraattorinvaalissa Jukka Topi voitti Raul Jaakkolan äänin 21 – 8. Jukka Topi tuli valituksi kuraattoriksi vuodeksi 1996.¹²⁴⁵

Muita virkoja täytettiin marraskuun kokouksessa. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin äänestyksen jälkeen Jari Heikkilä. Pääsihteeriksi valittiin Marika Heine, emännäksi Katri Rantanen ja isännäksi Jani Alkava. Juhlamestariksi valittiin äänestyksen jälkeen Jukka Westerbacka. Historioitsijan tehtävään valittiin Maria Vainio.

Osakunnan hallitukseen valittiin Ville Hiiros, Mietta Lennes, Elia Lennes ja Noora Burjam. Virkailijavaalin yhteydessä valittiin vanhan käytännön mukaisesti myös toimikunnat ja rahastojen hoitokunnat. Käsillä olevan teoksen syntyä edistäneen tohtori K. W. Tiisalan muistorahaston hoitokuntaan valittiin vuodeksi 1996 suvun edustajana Sinikka Tiisala ja osakunnan edustajina Jukka Westerbacka ja Vesa Syrjä.¹²⁴⁶

Järjestys osakunnassa

Hallituksen puheenjohtaja Ari Rakkolainen puutui joulukuun kokouksessa osakuntahuoneiston törkeään kuntoon. Hän kyseli ääneen, mistä yleinen sekasorto mahtoi johtua. Ilmiö oli uusi, sillä aiemmin ei tämänkaltaista välinpitämättömyyttä ollut ilmennyt. Puheenjohtaja puutui myös osakuntahuoneistossa yöpymiseen. Se oli sääntöjen mukaan kiellettyä, mutta tästä kieltoa rikottiin jatkuvasti. Rakkolainen muistutti, että jos toi kavereitaan osakuntaan, oli heistä ja heidän käyttäytymisestään myös vastuussa. Fiksu käytös oli viime aikoina valitetavasti päässyt unohtumaan. Osakuntahuoneiston siivous oli toiminut periaatteessa kohtuullisesti, mutta etenkin juhlien jälkeen tilat olivat pitkään siivottomassa kunnossa. Hallituksen puheenjohtaja muistuttikin osakuntalaisia siitä, että juhlien järjestäjä oli vastuussa tilojen siivoamisesta. Hän peräänskuulutti osakuntalaisia kiinnittämään huomiotaan siisteyteen ja huomauttavan tästä niille, jotka eivät pistä roskiaan roskakoriiin.¹²⁴⁷

Kesäretkiprojekti

Osakunnan ohjelmaan kuului etenkin 1950- ja 1960-luvuilla kesäretket kotimaakuntaan. 1980-luvullakin tästä perinnettä pyrittiin elvyttämään, tosin laihoin tuloksin. Yhdeksänkymmentäluvulla kesäretken idea pulpahti esiin hallituksen kokouksessa 17.5.1995. Tuolloin Eira Hyvätti kertoi osakunnan kesäretkisuunnitelmista. Retki oli tarkoitus tehdä Poriin 19. – 20.8. Riku Jaakonsaari oli keskustellut asiasta Porin kulttuurisiteerin Birgit Jaakolan kanssa, joka oli ollut erittäin innostunut asiasta. Hän oli luvannut hankkia 20 lippua höyryjunamatkalle Tampereelta Poriin. Toivomuksena oli, että mukaan lähtisi myös innokkaita laulajia, jotka voisivat laulattaa junassa ihmisiä. Porissa oli tarkoitus majoittua maksutta Silokalliolla. Lisäksi ohjelmassa olisi tutustuminen mm. Leineperin ruukkiin. Koko matkan oli tarkoitus olla osallistujille ilmainen.¹²⁴⁸

Kesäretki todellakin toteutui. Matka aloitettiin suunnitellun mukaisesti höyryjunalla Tampereelta kohti Poria. Mukana oli lähes kaksikymmenpäinen iloinen perinnepukuihin sonnustautunut osakuntalaisjoukko. Mukaan oli saatu myös toivotut musikaaliset ihmiset, sillä laulu raikui junassa matkustajien iloksi. Retkue tutustui suunnitelmassakin mainittuun Leineperin ruukkiin. Yöpyminen tapahtui Kullaan Maatalousinstituutin asuntolassa.¹²⁴⁹

Kesäretkellä Porin 1995 osakuntalaiset tutustumassa Leineperin ruukkiin. Kuvassa vasemmalta Riikka Uusikulku, Tuomas Vaittinen, Riku Jaakonsaari, Anna Hannula, Janne Laine, Ville Hiiros, Yrjö Hatakka, Marika Heine, Maria Gästgivars, Annika Lindberg, Joni Hiitola, Eira Hyvähti ja Minna Kuusela. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Kerhotoimintaa

Vuonna 1995 aktiiveja kerhoja olivat (ainakin määräraha-anomusten mukaan) urheilutoimikunta, yhteiskunnallinen toimikunta, kulttuuritoimikunta, kirkkoraati, ARS, juristikerho ja kuvataidekerho. Kerhotoiminnassa ei tapahtunut muutoksia entiseen vuonna 1995, vaan toiminta oli edelleenkin samaa vanhaa ja hyväksi koettua.¹²⁵⁰ Naistenkerhokin toimi ja heräsi hieman jälkijunassa anomaan määrärahaa. Sen raha-anomusta käsiteltiin 4.10.1995.¹²⁵¹ SOTA-kerho jatkoi ampumaharrastuksen parissa kuten ennenkin.¹²⁵²

Osakuntahuoneiston siivous

Satakuntaravintolan muuttuua osakeyhtiöksi eivät siivousta suorittaneet enää saaneet tukilounaslipuja, kuten oli ollut tapana. Osakuntahuoneiston siivoustarvetta ei ravintolan osakeyhtiöksi muuttuminen tietenkään poistanut. Osakunnan isäntä Jarmo Hakala oli laatinut ehdotuksen, jonka mukaan kukin pääty ja käytävä ynnä A-rappu sekä omalla vuorollaan ulkotalolaiset siivoaisivat osakuntahuoneiston vuoroviikoin. Satalinnan Säätiö oli luvannut toimintaan vuosittaisen 2 000 markan toiminta-avustuksen. Siivoukseen osallistuneet sisivat

Satakuntalaisten Ehtoon vieraana 28.10.1995 oli Lavian kunta. Kuvassa Ehtoota vietetässä mm. Antero Alhonen (oikealla), Vesa Syrjä, osakunnan emäntä Riikka Uusikulku, Eero Rantanen (edessä vasemmalla) ja Yrjö Hatakka. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

käyttää summan haluamallaan tavalla. Katri Miettinen olisi halunnut viedä asian osakunnan varsinaisen kokouksen päättäväksi, mutta Jarmo Hakala kannatti hallituksen päätösaltaa. Kaikki olivat lopulta velvollisia huolehtimaan yhteisen tilan siistimisestä. Keskustelu siivouskyksymyksen ympärillä oli vilkasta ja puoleen jos toiseenkin rönsyilevä. Lopulta hallitus päätyikin toteamaan, että siivouksen järjestely jäi isännän harteille. Isännän tuli järjestää siivous oman harkintansa perusteella, kuitenkin vapaaehtoisuuden muistaen. Toivottiin näet, että siivoukseen löytyisi innokkuutta jaettei isäntä joutuisi hoitamaan asiaa itse, kuten keväällä oli käynyt.¹²⁵³

Kannanotto yliopistolakiesitykseen

Valmisteilla olleessa yliopistolaissa ei ollut erikseen mainittaa osakunnista. Tämä oli luonollisesti huolenaiheena niin osakunnissa kuin ylioppilaskunnassakin. HYY:n hallituksen puheenjohtaja Janne Laine esitti hallituksen kokoukselle ylioppilaskunnan kantaa. Hänen mukaansa oli keskeistä saada maininta osakunnista yliopistolain puitelakiin. Osakuntien aseman heikentäminen lakitasolta asetustasolle oli ylioppilaskunnan tulkinnan mukaan lain-

vastaista. Janne Laine muistutti Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan olevan asiassa strategisessa asemassa, sillä opetusministeri Olli-Pekka Heinonen oli satakuntalainen. Tarkoituksena oli toimittaa kannanotto niin oman maakunnan opetusministerille kuin sen kansanedustajillekin. Katri Rantanen ehdotti, että toimikunnan kokoukseen pitäisi lähettää osakuntien delegaatio. Tähän Ari Rakkolainen huomautti, että hän oli yhdessä inspektori Alhosen ja kuraattori Kontulaisen kanssa menossa tapaamaan opetusministeri Olli-Pekka Heinosta, mikäli audiensi saataisiin järjestymään. Joni Hiitola totesi yhteiskunnallisella toimikunnalla olevan tarkoitus mennä lobbaamaan asiaa eduskuntaan satakuntalaisten kansanedustajien luo. Kannanotto voitaisiin luovuttaa heille tuolloin. HYY:lta oli mennyt kannanotto parlamentaarislle toimikunnalle. Hallituksen kokous päätti toimittaa Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan kannanoton opetusministeri Olli-Pekka Heinoselle, satakuntalaissille kansanedustajille sekä Satakunnan suurimpiin päivälehtiin.¹²⁵⁴

Osakunnan onnistukin saada aika tapaamiselle ministeri Heinosen kanssa. Ari Rakkolainen kertoил hallituksen kokoukselle 31.10.1995, että Satakuntalaisen Osakunnan delegaatio, inspektori Pentti Alhonen, kuraattori Nina Kontulainen ja hallituksen puheenjohtaja Ari Rakkolainen tapaavat ministerin 2.11.1995.¹²⁵⁵

Lobbaus näytti tuottavan tuloksen, sillä huhtikuun 1996 kokouksessa Ari Rakkolainen kertoил yliopistolain lähteen lausuntokierrokselle. Tällä hetkellä lakiehdotuksessa ylioppilaskunnat ja osakunnat ovat rinnasteisia ja molemmilla on itsehallinto.¹²⁵⁶ Osakunnalla oli myös mahdollisuus lobbaustyöhön vuoden 1996 vuosijuhlan yhteydessä, jolloin Olli-Pekka Heinonen piti vuosijuhlaesitelmän. Hallitus oikein suositti lobbausta vuosijuhlan yhteydessä.¹²⁵⁷

Vuosijuhla

Osakunta vietti 341. vuosijuhlaansa 24.3.1995. Niukan toimintakertomuksen mukaan ohjelma oli hyvä ja samoin ruoka. Historioitsija tosin hieman purnaa jälkiruuasta. Jatkotkin olivat historioitsijan kuuleman mukaan onnistuneet.¹²⁵⁸ Satakuntalaisen Ehtoon tapahtumista ei ole toimintakertomuksen tuottamaa materiaalia.

Ylioppilaskunnan asemasta kirjoitettiin myös Karhunkierroksessa

Karhunkierros 1 / 1995 sisälsi HYY:n hallituksen puheenjohtajan Janne Laineen kirjoituksen ”Oppilaskunta yhteiskunnallisena vaikuttajana”. Hän kuvasi HYY:n toimintaa ja roolia:

”Edunvalvontatoiminnassa tavoitteena on vaikuttaa opiskelijoiden mahdollisuksiin opiskella tehokkaasti, sekä kasvattaa jäsenistöä akateemiset velvoitteet tunteiksi kansalaisiksi sekä nostaa akateemisuuden arvostusta yhteiskunnassamme.

...

Tavoitteena on parantaa ylioppilaskunnan näkyvyttä ja vaikuttavuutta yhteiskuntasuhteiden kautta ja luoda toimintaohjelma yhteiskuntasuhteiden ylläpitämiseksi. Visiomme on nähdä ylioppilaskunta yhteiskunnallisena vaikuttajana.”¹²⁵⁹

Pojat konferenssissa vuosijuhlassa 1995. Kuvassa vasemmalta Yrjö Kaimio (kuraattori 1993 – 1994), Sami Jäntti (hallituksen puheenjohtaja 1994), Heikki Jaakonsaari ja Vesa Syrjä (kuraattori 1997 – 1998). Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan valokuvakokoelma.

Vuosi 1996

Tammikuun kokouksessa valittiin vuoden 1996 vuosijuhlaesitelmän pitäjäksi valittiin opetusministeri Olli-Pekka Heinonen. Häntä oli pyydetty tehtävään ja vastausta odoteltiin. Siltä varalta, että Heinonen kieltytyisi, annettiin juhlamestarille vapaat kädet uuden esitelmöitsijän hankkimiseen.¹²⁶⁰

Rekrytointisihterin tehtävä nousi esiiin tammikuun kokouksessa. Jari Heikkilä oli käynnyt osakunnan rekrytointiprojektiin. Hän oli ollut yhteydessä kaikkien kuntien elinkeinoasiameihin ja sai siten hankittua osakunnan toimistoon niiden yritysluettelot. Lisäksi osakunnan rekrytointiprojekti oli ollut esillä ainakin viidessä maakunnan lehdessä. Asia oli nyt saatettu hyvään alkuun. Toiminta kaipasi ainoastaan innokasta rekrytointisihteriä. Jos halukkaita löytyisi, voitaisiin varsinaisen virka perustaa. Tehtävään ei tammikuun kokouksessa vielä löytynyt innostuneita, joten asia siirrettiin käsiteltäväksi osakunnan hallitukseen.¹²⁶¹ Hallitus perustikin toimikunnan asian tiimoilta, mutta halukasta henkilöä vastuullisen tehtävän vetämiseen ei löytynyt. Kokous päätyi toteamaan, ettei suunniteltua rekrytointisihterin virkaa ainakaan tässä vaiheessa perusteta.¹²⁶²

Virkailijavaalit 1996

Uudeksi opastussihteeriksi valittiin keväällä Matti Hirvola.¹²⁶³ Juhlamestarin valinta oli ongelmallista. Kukaan ei ollut tehtävästä kiinnostunut. Toukokuun kokous antoi hallitukselle valtuudet etsiä ja valita uusi juhlamestari.¹²⁶⁴ Hallitus onnistuikin tehtävässään. Syyskuun kokous vahvisti sitten hallituksen päätöksen. Tehtävään valittiin kaksi henkilöä. Uudet juhlamestarit olivat Elia Lennes ja Ira Saarinen.¹²⁶⁵

Osakunnan uudeksi kuraattoriksi tuli kaudeksi 1997 – 1998 Vesa Syrjä. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Elia Lennes, taloudenhoitajaksi Meri Porkka, pääsihteeriksi Minna Haapanen, isännäksi Otto Jaakonsaari, joka lupasi kokouksessa ajaa partansa ennen pikkujoulua, emännäksi Kaisa Nieminen ja historioitsijaksi Paula Plathin. Osakunnan hallituukseen valittiin äänestyksen jälkeen Panu Erästö, Marika Heine, Matti Hirvola ja Mietta Lennes. Vaalien yhteydessä valittiin myös muut virkailijat, toimikuntien sekä rahastojen hoitokuntien jäsenet. Tiisalan rahastoon valittiin suvun edustajana Sinikka Tiisala ja osakunnan edustajina Riku Jaakonsaari ja Otto Jaakonsaari. Satalinnan Säätiön hallituukseen valittiin osakunnan edustajina äänestyksen jälkeen kaksivuotiskaudeksi 1997 – 1998 Anna Hannula, Kalle Kivimaa ja Ari Rakkolainen. Emil Cedercreutzin Säätiön tilintarkastajaksi valittiin Esa Hietala ja Kauko Malmi.¹²⁶⁶

Osakunnan kerhotoiminta 1996

Aktiiveja kerhoja vuonna 1996 olivat ARS, kuvataidekerho, kirkkoraati, urheilutoimikunta, yhteiskunnallinen toimikunta, kulttuuritoimikunta, naistenkerho, SOTA.¹²⁶⁷ Utena kerhona syntyi aivan vuoden 1996 lopussa Akateeminen Ompeluseura. Sen säännot hyväksyttiin sellaisenaan osakunnan jouluvuoden varsinaisessa kokouksessa.¹²⁶⁸

Inspektorin rintamerkki

Inspektori Penti Alhonen oli ollut yhteydessä Nina Kontulaiseen ja tiedustellut mahdolisuutta hankkia inspektorille oma rintamerkki. Kultaseppä Jaana Ahola oli suunnitellut alustavan mallin. Merkissä olisi 2 cm x 2 cm kokoinen karhunpää. Materiaali olisi 92,5 % hopeaa ja hinnaksi tulisi tilattaessa 1 – 5 kappaletta 208 markkaa kappaleelta. Mietta Lennes esitti, että rintamerkki hankittaisiin, mutta lopullinen malli päättäisiin vasta kun merkistä olisi saatu tarkemmat tiedot ja oikean kokoinen luonnos. Hallitus hyväksyi asian yksimielisesti. Inspektori Alhonen tulisi saamaan merkkinsä vuosijuhlassa, kun taas tulevat inspektorit toimikautensa alkaessa.¹²⁶⁹ Malli valmistuikin, ja osakunta tilasi inspektorilleen tämän toivoman rintamerkin.¹²⁷⁰

Historian kirjoittaminen

Osakunnan iäisyysprojekti, historian kirjoittaminen nousi jälleen vuonna 1996 esiin. Osakunnassa aikanaan toiminut fil. yo Antero Alhonen oli tarjoutunut kirjoittamaan osakunnan his-

torian. Hallitus päättikin ottaa yhteyttä häneen, selvittääkseen kuinka laaja historiateos tekijällä oli mielessään. Myös kustannuspuolta oli tarkoitus selvittää. Selvitysmiehen tehtävä annettiin Ville Hiirokselle.¹²⁷¹ Asiaa käsiteltiin hallituksessa 27.2.1996. Yrjö Kaimiolta voitaisiin tiedustella kirjoittamiseen ja kustannuksiin liittyviä asioita. Ville Hiiros lupasi edelleen selvitellä asiaa¹²⁷² Seuraavassa kokouksessa Ville Hiros saattoikin kertoa Antero Alhosen suhtautuvan myönteisesti historiateoksen kirjoittamiseen, vaikkei hän mahdollisesti voisikaan hyödyntää sitä opinnäytetyönään. Kustannuspuolesta ei vielä tässä vaiheessa oltu keskusteltu. Yhteydenotto Yrjö Kaimioon oli vielä tekemätty.¹²⁷³ Historiikin tiimoilta hallituksessa keskusteltiin seuraavan kerran 29.10.1996. Tuolloin asiaa hoitanut Ville Hiiros kertoi Antti (po. Antero) Alhosen lupailleen lopullista tarjousta historiikin kirjoittamisesta lähiaikoina. Hallitus keskus-teli myös muiden tarjousten pyytämisestä.¹²⁷⁴

Inspehtorin muotokuvan kustannukset

Riina Åkerman oli lähestynyt osakunnan hallitusta kirjeellä, jossa hän anoi 3 000 markkaa inspehtori Alhosen muotokuvasta aiheutuneisiin kuluihin. Tähän mennessä Åkermanille oli maksettlu 1 500 markkaa. Hallitus halusi kuitenkin tarkemman kuluselvityksen. Samalla se päätti tiedustella taiteesta kiinnostuneilta osakuntalaisilta maalaustarvikkeiden hinnoista.¹²⁷⁵ Lopulta hallitus päätti selvitysten perusteella kustantaa taiteilijalle kuluja 2 919 markalla. Inspehtorin maisterinsormus maalattiin tauluun ”kaupan päällisenä”.¹²⁷⁶

Ystävyysosakunta GH 350 vuotta

Satakuntalaisen Osakunnan ruotsalainen ystävyysosakunta Gästrike-Hälsinge Nation Uppsalassa juhli näyttävästi 350 vuottaan 28. – 29.9.1996. SatO:n edustajina juhlallisuuksissa olivat inspitar Säde Mantere-Alhonen, inspehtori Pentti Alhonen, Ville Rantanen ja Tuukka Ylönen. Lahjaksi ystävyysosakunnalle annettiin Kimmo Pälükön taidekirja.¹²⁷⁷ Inspehtoripari edusti osakuntaa myös Hämäläis-Osakunnan 343. vuosijuhlassa 16.11.1996.¹²⁷⁸

Lukkoremontti tuli 1996

Osakuntaa kauan vaivanneeseen lukko-ongelmaan saatiin ratkaisu vuoden 1996 lopulla. Osakunnan hallitus keskusteli asiasta kokouksessaan 26.11.1996. Avainten luovutus alkoi 9.12. ja varsinaisen lukkoremontti 16.12. Satakuntatalossa asuville oli jaettu asiasta tiedote. Tämän pohjalta osakunnan hallitus pääsin keskusteli. Keskustelu oli vilkasta ja rönsylevä, sillä kauan odotettuun lukkoremonttiin liittyi lukuisia avoimia kysymyksiä ja epäselvyyksiä. Varsinkin ns. avainpantit herättivät kiinnostusta. Pantien hinta koettiin suureksi. Osakuntahuoneiston magneettikortin pantiksi oli määritetty 100 markkaa. Avaimen luovutusperusteetkin olivat osakuntalaisille hämärät. Sovittiin, että Jukka Topi keskustelisi avainasiasta Satalinnan Säätiön toiminنانjohtajan Kaisa Rintalan kanssa. Tarvittaessa hallitus voisi avainpanttikysymyksen tiimoilta pitää viikolla 49 ylimääräisen kokouksen.¹²⁷⁹ Sitä ei kuitenkaan pidetty,

Satakuntalaisen Osakunnan 342. vuosijuhlaa vietettiin 22.3.1996. Juhlaesitelmän piti opetusministeri Olli-Pekka Heinonen. Kuvassa osakunnan emäntä Katri Rantanen kukittaa satakuntalaisministerin kiitokseksi kiinnostavasta esitelmästä. Vuosijuhlassa olivat mukana myös Helsingin yliopiston kansleri Lauri Saxén (näkyv osittain), osakunnan inspitär Säde Mantere-Alhonen ja isäntä Jani Alkava. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

mutta avainpanttiasiaan palattiin hallituksen seuraavassa kokouksessa. Tuolloinkin keskus-telttiin asiasta pitkään ja perusteellisesti. Hallitus oli ehdottomasti sitä mieltä, ettei Vitosen magneettikortin pantin suuruus saanut ylittää 50 markkaa, peläten, että tästä suurempi pantti vähentäisi huomattavasti osakuntalaisten aktiivisuutta talolla. Lisäksi todettiin magneettikortin ostohinnan olevan ainoastaan 40 markkaa. Kuraattori Jukka Topi, taloudenhoitaja Kalle Kivimaa ja hallituksen puheenjohtaja Jari Heikkilä velvoitettiin jatkamaan keskusteluja toiminnanjohtaja Kaisa Rintalan kanssa.¹²⁸⁰

Osakunnan arkea ja juhlaa vuonna 1996

Yhtenä osakunnan **maakunnallisen toiminnan** muotona oli vuoden 1996 alussa järjestetty abi-info -kiertue. Suurehko joukko osakuntalaisia kiersi maakunnan lukioissa mainostamassa osakuntaansa ja Helsinkiä.¹²⁸¹

Vuoden 1996 Satakuntalaisen Ehtoon kuntavieraana oli Ikaalisten kaupunki. Perinteisen pitopöydän ympärillä mm. inspitär Säde Mantere-Alhonen (oik.), maisteri Helmi Kauppila, Ikaalisten kaupungin edustaja, inspektori Pentti Alhonen, Satakunnan killan oltermanni Veikko Kauppila, emäntä Katri Rantanen, osakunnan kunniajäsen, professori Heikki Jokela (selin) ja osakunnan laulunjohtaja Annika Lindberg. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Osakunta vietti **22.3.1996. Niukka toimintakertomus mainitsee ministeri Olli-Pekka Heinosen pitäneen mielenkiintoisen puheen ja musiikin olleen upeaa.¹²⁸²**

Satakuntalaisesta Ehtosta on edelleen varsin lyhyt toimintakertomus mainitsee kuntavieraan olleen Ikaalinen. Ruoka oli maukasta ja ohjelmasta vastasi ikaalilainen laulu- ja soittoyhtye Piikkisika.¹²⁸³

Osakunnan entisen inspektorin professori Inkeri Anttilan, kipsinen rintakuva luovutettiin osakunnalle juhlasalissa 14.12.1996. Läsnä oli parisenkymmentä osakuntalaista.¹²⁸⁴ Vaikka vuosi 1996 kokonaisuutena näyttääkin hieman kalpealta osakunnan toiminnassa olivat esimerkiksi kerhot edelleen suhteellisen aktiivisia. Kerhot järjestivät edelleen mm. osakuntailtoja. Valitettavasti tapahtumien dokumentointi historioitsijan toimintakertomusten muodossa on ollut niukkasanaista. Kerhojen toimintamateriaali antaa kuitenkin hyvän kuvan niiden toiminnasta.

Satakuntalaisen Osakunnan entinen inspektori, professori Inkeri Anttila luovutti osakunnalle kipsisen rintakuvansa 14.12.1996. Tilaisuudessa olivat mukana myös emäntä Katri Rantanen (vasemmalla), hallituksen puheenjohtaja Jari Heikkilä, inspektori Pentti Alhonen ja kuraattori Jukka Topi. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Vuosi 1997

Satakunta-sarja osakunnalta Satakunnan historialliselle seuralle

Satakunnan historiallinen seura oli lähestynyt osakuntaa kirjeellä, jossa pyydettiin periaatteellista kantaa Satakunta-sarjan uudelleen aloittamisesta. Tarkoituksena olisi julkaista tieteellisiä Satakuntaa koskevia artikkeleita muutaman vuoden välein. Seura pyysi osakunnalta lupaa saada käyttää vanhan julkaisusarjan nimeä. Tammikuun varsinainen kokous oli periaatteellisesti myöntväinen seuran pyyntöön saada julkaista Satakunta-sarjaa.¹²⁸⁵

Kunnianosoitukset

Osakunnan varsinainen kokous päätti myöntää osakunnan kunnianauhan Helsingin yliopiston rehtorille Kari Raiviolle. Kulttuurihaarikka myönnettiin Ville Rantaselle.¹²⁸⁶ Kari Raivio toimi osakunnassa aktiivisesti 1960-luvulla.¹²⁸⁷

Kuusikymmenluvun osakunta-aktiivi, Helsingin yliopiston rehtori, perinataalilääketieteen professori Kari Raivio saa Satakuntalaisen Osakunnan myöntämän kunnianauhan 343. Vuosijuhlassa 1997. Raivio piti myös vuosijuhlaesitelmän. Nauhaa solmimassa osakunnan emäntä Kaisa Nera. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Tupakka ärsyttää taas

Yksi osakunnan ikuisuusongelma, tupakan sauhuttelu, ”tuprusi” osakunnan varsinaisessa kokouksessa 12.2.1997. Kuraattori Vesa Syrjä otti pyynnöstä asian esille. Kokous totesi, ettei tupakointia voinut kieltää. Oli kuitenkin huolehdittava siitä, että huone tuuletettiin kunnolla ja että tupakkahuoneen ja osakuntahuoneiston välinen ovi korjataan, jotta se pysyy kiinni. Kuraattori pyysi hallitusta huolehtimaan asiasta.¹²⁸⁸

Emil Cedercreutzin museon lisärakennus

Kuraattori Vesa Syrjä kertoi varsinaisessa kokouksessa, että Harjavallassa sijaitsevan Emil Cedercreutzin museon laajennusosan vihkiäiset pidettiisiin maanantaina 24.2.1997. Tilaisuuteen kutsuttaisiin Tasavallan Presidentin puoliso Eeva Ahtisaari ja opetusministeri Olli-

Pekka Heinonen. Avajaisiin toivottiin osallistujiksi runsasta joukkoaa osakuntalaisia. Satakunta-laisen Osakunnan vastuulla oli myös airueiden järjestäminen tähän juhlalliseen tilaisuuteen.¹²⁸⁹

Osakunnan historian kirjoittaminen

Osakunnan pitkä projekt, oma historia eteni taas askeleen. Helmikuun kokouksessa perustetun historiatoimikunnan suosituksensta maaliskuun kokous valitsi historian kirjoittajaksi yksimielisesti Antero Alhosen.¹²⁹⁰ Toukokuun kokouksessa kuraattori kertoi Alhosen tekemästä tarjouksesta historian kirjoittamiseksi. Hän pyysi työstää 90 000 markan korvausta. Kuraattori Syrjä piti summaa liian korkeana ja kertoi jatkavansa neuvotteluja.¹²⁹¹ Historiatoimikuntaan kuuluivat inspehtori, kuraattori, hallituksen puheenjohtaja sekä filosofian maisteri Kauko Malmi.¹²⁹²

Satalinnan Säätiön tilanne – Satakuntatalon ravintola

Muutokset hallinnossa ja talouden tervehdyttäminen olivat parantaneet Satalinnan Säätiön tilannetta. Murheenkryyninä oli edelleen tappiollinen Satakuntatalon ravintola. Sen toimintaa ei saatu voitolliseksi, ja uudistukset oli jouduttu toteuttamaan henkilöstön ja ruuanvalmis-tuksen kustannuksella. Nykyisellään yksi työntekijä huolehtii ravintolan päivittäisestä lounas-ravintolatoiminnaasta. Ruokatoimituksista vastaa Polarkestil. Asiasta keskusteltiin vilkkaasti. Osakuntalaisia huolestutti osakunnan juhlien ja muiden etujen turvaaminen ravintolan tilojen käytössä. Lisäksi pohdittiin markkinoinnin merkitystä ja ravintolan perinteistä asemaa osakuntalaisille. Kuraattori arveli nykykäytännön jatkuvan ainakin vuoden 1997 loppuun asti. Hän lupasi vastaisuudessakin informoida osakuntalaisia ravintolan tilanteesta.¹²⁹³

Jo seuraavassa kokouksessa kuraattori Syrjä informoi osakuntalaisia seikkaperäisesti ravintolan tilanteeseen liittyvistä asioista. Säätiö oli käynyt neuvotteluja ravintolan tulevaisuudesta ulkopuolisen ammatinharjoittajan kanssa. Uudessa tilanteessa säätiö lopettaisi ravintola- ja kesähotellitoiminnan ja ryhtyisi ainoastaan tilojen vuokraajaksi. Järjestely vaatisi juhlasalin ja ravintolan remontoimista, johon säätiön oli otettava lisää lainaa. Uusi järjestely olisi pitkällä tähtäimellä tuottavampi kuin nykyinen tappiollinen toiminta. Osakunnan etujen turvaaminen juhlien järjestämisen suhteen tultaisiin huomioimaan neuvotteluissa vuokraajan kanssa. Koulusta huolletti myös osakunnan tilojen tulevaisuus. Vesa Syrjä kertoi säätiön toiminnanjohtaja Kaisa Rintalan ehdottaneen niiden siirtämistä ullakolle, jossa osakuntalaisille olisi Vitosta enemmän tilaa.¹²⁹⁴

Satalinnan Säätiö teki sittemmin sopimuksen Satakuntatalon ravintolan tilojen vuokraamisesta Polarkestille. Samalla kesähotellitoiminta siirtyi uudelle yrittäjälle. Vuokrasopimukseen liittyi ravintolan ja juhlasalin remontoiminen, mikä puolestaan tulisi mahdollisesti vaikuttaamaan vuoden 1998 vuosijuhlan pitopaikkaan. Jatkossa osakunnalta ei peritä tilavuokraa vuosijuhlan, itsenäisyyspäivän ja ehtoon vietosta. Muista tapauksista olisi sitten neuvoteltava erikseen. Taloudellisesti sopimus Polarkestin kanssa oli hyvä.¹²⁹⁵

Laskiaisissa 1997 Koffin puistossa vauhdissa Otto Jaakonsaari ja Tommi Merelin. Kuvaaja Tuukka Ylönen. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

Virkailijavaalit 1997

Marraskuun kokous valitsi jälleen osakunnan uudet virkailijat. Keväällä oli valittu opastus- sihteeri, juhlamestari ja vaalipäällikkö HYY:n edustajistovaaleihin. Opastussihteeriksi valittiin Tommi Järvinen, juhlamestariksi Tanja Kuusela ja vaalipäälliköksi Matti Hirvola.¹²⁹⁶ Keskeisiin osakunnan luottamustehtäviin tulivat seuraavat henkilöt. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin äänestyksen jälkeen Tanja Hakala ja taloudenhoitajaksi Jani Alkava, isännäksi Aki Railamaa sekä emännäksi äänestyksen jälkeen Kaisa Rantasärkkä. Pääsihteeriksi valittiin Heidi Aro ja historioitsijaksi Jenni Tanner. Hallituksen jäsenyyden saivat äänestyksen jälkeen Jenni Tanner, Otto Jaakonsaari, Mikko Salo ja Matti Hirvola. Tiisanon rahaston hoitokuntaan valittiin FT Sinikka Tiisala, Jarmo Hakala ja Jukka Westerbacka.¹²⁹⁷

Osakunnan kerhotoimintaa vuonna 1997

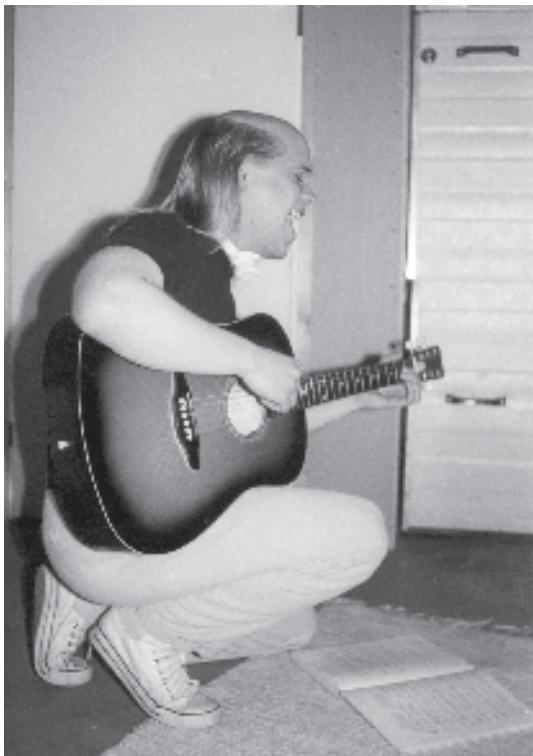
Uutena kerhona syntyi syksyllä 1997 Satorupi Hockey Team -kerho. Hallitus käsitteli kerhon perustamista kokouksessaan 23.9.1997 ja suositti sen hyväksymistä.¹²⁹⁸ Varsinainen kokous siunasi kerhon perustamisen lokakuussa.¹²⁹⁹

Muut ”vanhat” kerhot toimivat edelleen. Toiminnassa olivat yhteiskunnallinen toimikunta, kirkkoraati, AOS, urheilutoimikunta ja kulttuuritoimikunta. Kaikki em. kerhot anoivat määärärahaa toiminnalleen.¹³⁰⁰ Tarkasteltaessa toimintakertomuksia aktiivinen oli määärärahaa anoneiden kerhojen lisäksi ainoastaan juristikerho.¹³⁰¹ Materiaalin niukkuudesta päätellen vuosi 1997 on kerhotoiminnan ”hengähtämisen aikaa”. Muutenkin osakunnan toiminta näyttää vuonna 1997 passiivisemmalta kuin aiempina vuosina. Myös historioitsijan toimintakerrotukset ovat erityisen niukkoja. Toiminnasta on vain mainintoja. Esimerkiksi **vuosijuhlasta** on ainoastaan maininta, että sitä vietettiin 14.3.1997 hieman rennommissa merkeissä.¹³⁰²

Myös **ehtoota** kuvataan niukkasanaisesti seuraavalla tavalla:

”24.10. Satakuntalainen Ehtoo vietettiin maakunnan hengessä. Kuntavieraana oli Merikarvia, josta saapui 20 edustajaa. Ohjelmassa oli hyvää ruokaa, Merikarvian lukion tanssityöt, mieskuoron kvartetti, pelimanneja ja SatO:n barokkiorkesteri. Osallistujia oli satakunta. Jatkot viitosessa. Seuraavana aamuna lähdettiin sillikselle Kymenlaakson Osakunnalle.”¹³⁰³

Jäljempänä näemme, jäikö toiminnallinen lama pysyväksi vai päästiinkö toiminnan monipuolisudessa aiempien vuosien tasolle.

Varjovuosijublissa 14.3.1997 esiintyi Elia Lennes Juicen kappaleiden tulkitsijana. Kuva Heidi Burjam. Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osa-kunnan valokuvakokoelma.

Vuosi 1998

Tammikuun kokous valitsi vuosijuhlaesitelmän pitäjäksi valtion taidemuseon ylijohtajan Marja-Liisa Rönkön. Juhlien pitopaikaksi tuli aiemmista suunnitelmista poiketen Satakuntatalo, koska tehtävä remontti siirtyi huhtikuulle, eikä siten häirinnyt 21.3.1998 vietettävää vuosijuhlaa. Marja-Liisa Rönkkö oli opiskeluaikanaan asunut Satakuntatalossa ja oli juhlames-tari Tanja Hakalan kertoman mukaan innostunut tulemaan vuosijuhlaesitelmöitsijäksi.¹³⁰⁴

Satalinnan Säätiön tilanne puhuttaa edelleen osakuntalaisia

Kuraattori Vesa Syrjä selvitti osakunnan varsinaiselle kokoukselle 18.3.1998 Satalinnan Säätiön tilannetta. Osakunnan helmikuun varsinaisen kokouksen jälkeen oli säätiön hallituksella ollut kaksi kokousta. Molemmissa oli käsitelty Satakuntatalon remonttia. Ravintola oli vuokrattu vuoden 1998 alusta Polarkestille vuokrasopimuksella, joka edellytti ravintolatilojen remontoimista ajanmukaisiksi. Remontointiehto koski luonnollisesti myös ravintolan keittiötaloja. Pakettiin kuului lisäksi juhlasalin ajanmukaistaminen. Säätiön hallituksen kokouksessa oli joulukuussa 1997 arvioitu remontin loppusummaksi viittä miljoonaa markkaa. Helmikuussa se olikin noussut kahdeksaan miljoonaan markkaan. Hallituksen opiskelijajäsenet Anna Hannula, Ari Rakkolainen ja Vesa Syrjä pitivät kustannusarviota suurena ja vaativatkin asian pöydälle jättämistä ja toivoen remontista talousarviota, jonka loppusumma olisi lähempänä joulukuun lukua. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Ainoa muutos oli remontin tekeminen vaiheittain. Säätiön hallitus oli päättönyt pitkän keskustelun jälkeen hyväksyä toiminnanjohtaja Kaisa Rintalan esityksen. Opiskelijajäsenille päätös oli erityisen vaikea. Säätiön ainoana turvapuskurina olivat osakehuoneistot. Remontin oli määrä alkaa kesäkuussa ja valmistua marraskuussa. Osakuntahuoneisto jäisi remontin ulkopuolelle. Tosin todettiin, että olisi järkevää hioa osakuntahuoneiston puulattiat samalla kun juhlasalikin. Opiskelijajäsenillä oli tarkoitus ottaa asia esille seuraavassa säätiön hallituksen kokouksessa, ja siitä oli mahdollisuus keskustella 24.3.1998. Tällöin kokoontui neuvottelukunta, joka oli asetettu pohtimaan säätiön ja osakunnan suhteita. Neuvottelukunnassa olivat jäseninä Veikko Lahtinen, Ari Rakkolainen ja Vesa Syrjä.

Keskustelu säätiön tilanteesta jatkui vilkkaana. Ari Rakkolainen kertoi, että säätiön tarkoituksena oli korottaa vuokra 10 %:lla. Opiskelijajäsenet olivat vastustaneet korotuksia katsoen, ettei niille ollut riittäviä perusteita. Asumisoloihin ei ollut tulossa merkittäviä parannuksia. Asuntolajohtokunnan (AJK) tarkoituksena oli valmistella säätiön seuraavaan kokoukseen esityksen, jossa vaadittiin parempia perusteluja esitetylle vuokrankorotuksille. Säätiön hallitus oli päättänyt järjestää yhdessä AJK:n kanssa Helsingin opiskelija-asuntoloiden vuokra- ja asumistasoja kartoittavan seminaarin.

Keskustelussa Panu Erästö toi esiin huolen siitä, minkälaisia investointeja AJK:lla on mahdollisuksia tehdä tulevaisuudessa. Säätiön lainan maksuaika oli pitkä. Tulevaisuus ei kuitenkaan vaikuttanut valoisalta. AJK:n säätöjä oltiin muuttamassa siten, että sen puheenjohtaja valittaisiin kaksivuotiskaudeksi jatkuvuuden takaamiseksi. Monipuolisen keskustelun

pääteeksi kokous päätti esittää säätiölle toivomuksen säätiön hallituksen ja opiskelijoiden välichen keskustelutilaisuuden järjestämisestä.¹³⁰⁵

Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja Kaisa Rintalan osakunnalle lähetettämä kirje

Osakunnan hallituksen puheenjohtaja Tanja Hakala selvitti kokoukselle säätiön toiminnanjohtajan kirjettä, joka käsitteili osakunnan toimiston muuttamista pois Satakuntatalon kahdeksannesta kerroksesta joko toiseen kerrokseen tai osakuntahuoneiston yhteyteen. Ehdotus sisälsi myös C6:n asettamisen vuokralle ja ”montun” säilytystilojen pienentämisen osakunnan osalta. Hallitus oli käsitellyt asiaa kahdessa kokouksessa, ja Tanja Hakala sekä Otto Jaakonsaari olivat käyneet keskustelemassa toiminnanjohtaja Kaisa Rintalan kanssa. Asiasta kätyiin vilkas keskustelu, mutta päätöksenteko lykättiin toukokuun kokoukseen. Asia palautettiin hallitukselle jatkokäsittelyä varten.¹³⁰⁶

Toukokuun kokoukseen mennessä asia oli edistynyt. Säätiö oli edelleen halukas vuokraamaan osakunnan harrastustilan, C6:n ulkopuoliselle. Muuttoehdotusta oli täsmennetty siten, että osakunnan toimistolle osoitettiin tilat talon toisesta kerroksesta. Paikalla kokouksessa oli myös säätiön toiminnanjohtaja Kaisa Rintala. Hän totesi talon tiloista 51 %:n olevan tuottavassa käytössä. Rintalan näkemyksen mukaan tuottamattomat tilat oli saatava tuottamaan. Toiminnanjohtajan mukaan tällä hetkellä Satakuntatalon tuotot eivät kattaneet kaikkia käytöt-, korjaus- ja investointikuluja.

Asiasta kätyiin vilkasta keskustelua. Toiminnanjohtajan ollessa paikalla, myös ravintolamerontti kustannuksineen nousi esille. Kaisa Rintala vakuutti, ettei tällä vuokratassolla ravintolan remonttia voitu maksattaa tilan vuokranneella Polarkestillä. Vuokrasopimus oli viisi vuotinen, ja Polarkestillä oli haluja jatkaa sitä kauden päätyttyä. Remontin kulut olivat edelleen nousussa, mutta toiminnanjohtaja Rintala lupasi yrittää karsia niitä.

Osakunta ei kuitenkaan ollut valmis luopumaan C6:n tiloista. Myös toimistokysymys jäi edelleen auki. Keskustelussa kätyiin läpi erilaisia toimiston mahdollisia sijoituspaikkoja. Esillä oli mm. mainittu 2. kerros sekä Rauma-huone. Kuraattori Syräjä totesi, että toimistosta oli saatava kunnon korvaus, jonka voisi kohdistaa osakuntahuoneiston ylläpitämiseen. Lopulta kokous päätti kuraattorin esityksestä antaa hallitukselle toimivallan tilakysymyksessä.¹³⁰⁷

Tilakeskustelu jatkui edelleen syksyllä. Kuten edellä on esitetty, sai hallitus toimivallan asiassa toukokuun kokouksessa. Se eteni siten, että Satalinnan Säätiön hallitus ja Satakuntalaisten Osakunnan hallitus pitivät yhteisen keskustelutilaisuuden tilakysymyksestä 29.9.1998. Tällöin oli keskusteltu tilojen kohtalosta rakentavaan sävyn. Mitään päätöksiä ei keskustelutilaisuudessa kuitenkaan tehty. Sovittiin ainoastaan työryhmän perustamisesta. Siinhen kuului osakunnan hallitus, säätiön hallituksen opiskelijajäsen sekä edustaja AJK:sta. Työryhmän tarkoitukseksi oli kartoittaa osakunnan toiminnot ja niihin tarvittavat tilat. Toimikunta tekisi työnsä pohjalta esityksen tilaratkaisuista säätiön hallitukselle. Säätiön hallitus tekisi sitten päätöksensä ehdotuksen perusteella. Tässä vaiheessa osakunnan toimisto oli siirtymässä toisen kerroksen pieneen toimistoon käytännön syistä. Siirtymiseen liittyvistä korvauksista ei oltu vielä tässä vaiheessa sovittu.

Keskustelua yhteispalaverissa oli herättänyt toiminnanjohtaja Kaisa Rintalan tekemä ehdotus C-rapun remontoimisesta. Mikäli mahdollista, hän tekisi miesten ja naisten saunaasta sekä pyykkituvasta perheasuntoja. Sauna siirtyisi C6:een ja pyykkitupa E1:een. Asia oli kuitenkin vielä idean tasolla. Toteuttamisesta ei vielä ollut selkeitä nuotteja nykyisenkin remontin vielä ollessa kesken. Asia jäi edelleen valmisteluun.¹³⁰⁸

Remontti kirvoittaa mielet

Karhunkierros 2 / 1998 sisälsi päätoimittaja Lauri Korkeaojan kirjoituksen ”Äiti Säätiö”. Siinä hän arvostelee jyrkästi tehtyä kallista remonttipäätöstä:

”Miksi siis remonttiin ryhdyttiin? Remonttiin, joka käsittää Satakuntatalon parhaassa kunnossa olevia osia. Vastaus käsittää yhden sanan: Polarkesti. Solmittu vuokrasopimus nimittään edellyttää tilojen saneeraamista. Satakuntatalon tämänhetkiset asukkaat kuuluvat siis paitsi eläke- niin myös remonttipommin maksajasukupolveen. Nykysatolaisena minun on helppo yhytä kuraattorin Karhunkierroksen viime numerossa julkaistuun kirjoitukseen, joka kritisoi remontin kalleutta. Tyytymällä halvempaan ratkaisuun olisivat asuntolan kunnossapitoresurssit jääneet paremmiksi.”¹³⁰⁹

Korkeaoja muistuttaa, että opiskelun perusedellytyksennä on asunto ja säätiön keskeisenä vastuuna on turvata mahdollisimman edulliset asumismahdollisuudet osakuntalaisille.

”... Talon ulkopuolisista asunnoista luopuminen ja toistuvat vuokrankorotukset, jotka ovat nostaneet asuntolan neliövuokran esim. Hämiksen vuokraa korkeammaksi, ovat saaneet osakuntalaiset ihmettelemään, onko säätiö tarkoituksestaan samaa mieltä.”¹³¹⁰

Kirjoittaja arvostelee kovin sanoin liiketoiminnan priorisoimista ylioppilaiden edun kustannuksella.

Äänioikeus ulkojäsenille

Lokakuun varsinaisessa kokouksessa hyväksyttiin ensimmäisessä käsittelyssä hallituksen tekemä säädösmuutosesitys äänioikeuden laajentamisesta ulkojäseniäkin koskevaksi.¹³¹¹ Marraskuun kokouksessa asia oli toisessa käsittelyssä. Keskustelu oli erittäin vilkasta tässäkin kokouksessa, oihan kysymys isosta periaatteellisesta ratkaisusta. Kokous hyväksyi hallituksen esityksen toisessa käsittelyssä äänin 34 – 8, joten muutosesitys tuli hyväksytyksi.¹³¹²

Virkailijavaalit

Kevällä oli opastussihteeriksi valittu äänestyksen jälkeen Christa Salminen.¹³¹³ Juhlamestarin virkaan oli puolestaan valittu Otto Jaakonsaari.¹³¹⁴ Muut vuosituhanneen viimeisen vuoden virkailijat valittiin vanhan käytännön mukaan marraskuun kokouksessa.

Keskeisimpiin Satakuntalaisen Osakunnan virkoihin vuosituhanne päätösvuodeksi 1999 valittiin seuraavat aktiivit osakuntalaiset: osakunnan **kuraattoriksi** valittiin yksimielisesti Riku Jaakonsaari, hallituksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Mikko Salo, taloudenhoitajan vaativaan tehtävään Otto Jaakonsaari, pääsihteeriksi valittiin Kaisa Rantasärkkä, isännäksi yksimielisesti Lauri Korkeaoja, emännäksi yksimielisesti Maija Salokaarto ja historioitsijaksi samoin yksimielisesti ilman soraääniä ja vastaehdokkaita Johannes Tiusanen. Hallituksen jäsenistä jouduttiin, kuten useasti aiemminkin äänestämään. Valituiksi tulivat Reia Lehtinen, Heidi Aro, Tapio Ahokas ja Johannes Tiusanen. Myös Satalinnan Säätiön opiskelijajäsenten paikat ratkottiin demokraattisesti vaillilla. Valituiksi tulivat Panu Erästö, Otto Jaakonsaari ja Jenni Tanner. Samalla valittiin myös muut virkailijat sekä toimikuntien ja rahastojen hoito-kuntien jäsenet. Tohtori K. W. Tiisanan muistorahastoon valittiin suvun edustajana FT Sinikka Tiisala sekä osakunnan edustajina Teemu Korhonen ja Mietta Lennes.

Emil Cedercreutzin säätiön tilintarkastajiksi olivat ehdolla Tapani Torppo ja Antti Hemmo. Heidän suostumustaan ei oltu vielä saatu, joten osakunnan varsinaisen kokous päätti siirtää tämän pykälän käsittelyä.¹³¹⁵ Joulukuun kokoukseen mennessä kävi ilmi, ettei Torppo olisi käytettäväissä tehtävään. Tilintarkastajiksi valittiin kuraattori Vesa Syrjän esityksen mukaisesti KHT Esa Hietala ja Antti Hemmo.¹³¹⁶

Osakunnan näkyminen maakunnassa

Osakunnalla oli ollut kautta historiansa näkyvää maakunnallista toimintaa. Seitsemäenkymmentäluvun radikaalissa punahengessä perinteinen maakunnallinen toiminta laimeni. Punalipun ihailu ja solidaarisuuskysymykset näyttivät kiinnostavan seitsemäenkymmentälukulaista opiskelijaa kotimaakuntaa enemmän. Kahdeksankymmentäluvun renessanssiaikana maakunnallinen toiminta näytti hieman elpyvän. Tosin se rajoittui pääsääntöisesti abi-infoihin ja yksittäisiin projekteihin. Tämä oli maakunnallisen toiminnan arkea myös 1990-luvullaakin.

Asiaan haluttiin muutosta. Osakunnan tulisi näkyä paremmin kotimaakunnassa. Hallituksen puheenjohtaja Tanja Hakala esittiakin hallituksen ensimmäisessä kokouksessa vuonna 1998, että osakunnan pitäisi pyrkiä olemaan enemmän esillä Satakunnassa. Hän ehdotti osakunnan pistettä tai kojua Satakunnan messuille ja Pori Jazziin. Ehdotuksesta oltiin innostuneita. Otto Jaakonsaari lupasi selvittää asiaa messujen osalta ja Matti Hirvola jazzien. Hankkeen rahoitusmahdollisuukiakin mietittiin. Osakunnan kojussa voisi olla myyntiartikkeleja. Myös tuki yliopistolta tai peräti Euroopan Unionilta oli esillä. Näkymistä voisi lisäksi parantaa myös muistamalla maakunnassa vaikuttavia merkkihenkilöitä heidän merkkipaivinään.¹³¹⁷

Osakunta päätti osallistua Satakunnan West Step -opintomessuille 28. – 29.1.1999. Otto Jaakonsaari sai vastuulleen tilavarauksen. Tanja Hakala puolestaan lupasi selvittää Helsingin korkeakoulujen halukkuutta rahoittaa tempausta, sillä mainostaisihan osakunta korkeakouluja itsensä ohella. Hallitus päätti vastata hankkeen onnistumisesta.¹³¹⁸ Seuraavaan hallituksen kokoukseen mennessä oli selvinnyt, että osakunnalla oli mahdollisuus anoa avustusta Helsingin yliopistolta. Ilmoittautuminen messuille oli suoritettu. Yksi maakunnallinen projektii siis toteutui.¹³¹⁹ Rahoitusmahdollisuuksien selvityä päätti osakunnan hallitus kokouksessaan

Mediakeskusteluun osakuntahuoneistoon keväällä 1998 oli kutsuttu Matti Simula MTV:stä, Jari Peltomäki Seiska-lehdestä, Stina Brännare Yleltä ja Risto Uimonen Helsingin Sanomista. Kuvaaja Heidi Burjam.

25.11.1998, että puheenjohtaja Tanja Hakala laatii avustusanomukset HYY:n hallitukselle ja Helsingin yliopiston tiedotukselle.¹³²⁰

Kerhotoimintaa

Kuten vuoden 1997 käsittelystä ilmeni, ettei kerhotoiminta ollut kovin vilkasta mainittuna vuotena. Kerhojen järjestämien osakuntailtojen taso tai ennemminkin sen puute pantiin merkille osakunnan hallituksessakin.¹³²¹ Vuonna 1998 jatkoivat perinteisellä ladullaan toimintaansa ainakin seuraavat kerhot: Satorupi Hockey Team, naistenkerho, kirkkoraati, yhteiskunnallinen toimikunta, urheilutoimikunta ja kulttuuritoimikunta.¹³²² Kerhojen järjestämien osakuntailtojen taso ei ainakaan alkuvuonna 1998 parantunut. Tämän asian pani merkille hallituksen kokouksessa Otto Jaakonsaari. Hän korosti osakuntailtojen suunnittelun huolellisuutta ja ulkotalolaisten huomioon ottamista.¹³²³

Satakuntatalon kannatusyhdistyksen keräyshankkeen tukeminen

Satakuntatalon kannatusyhdistys oli lähtenyt varainkeruuseen Satakuntatalon hyväksi. He lähestyivät kirjeellään mm. Satakunnan killan jäseniä ja osakunnan seniorijäseniä. He toivoivat

hankkeelleen myös Satakuntalaisen Osakunnan tuen. Tanja Hakala ja Vesa Syrjä olivat kirjoittaneet tarkoitusta varten kirjeen, jossa kannatettiin tukikeräystä. Hallitus päätti tukea kampanja ja hyväksyä kirjoitetun kirjeen.¹³²⁴ Vuoden 1998 viimeisessä hallituksen kokouksessa 8.12.1998 kuraattori Vesa Syrjä kertoi, että Satakuntalon kannatusyhdistys oli aloittamassa keruukampanja maakunnassa. Saadut varat on tarkoitus suunnata pääasiassa asuntolan kunnostamiseen. Suunnitelmissa oli myös asiaan liittyvä Karhunkierroksen erillisnumero.¹³²⁵ Keräystoiminta maakunnassa voidaan katsoa kirjoittajan mielestä osakunnan maakunnalliseksi toiminnaksi, vaikka päätekijänä ei ollutkaan Satakuntalainen Osakunta. Se oli kuitenkin hankkeen kohteena ja siunaajana vahvasti osallinen.

Yliopistolaki – osakunnat historiaan?

Kesäkuun 27. päivänä 1997 annettiin nykyinen yliopistolaki (645 / 97). Se tuli voimaan 1.8.1998 kumoten aiemmat yliopisto- ja korkeakoululait muutoksineen. Aiemmassa vuonna 1991 annetussa laissa (854 / 91) oli sen 36§:ssä todettu ylioppilaskunnasta ja osakunnista seuraavaa:

”Ylioppilaskunta ja osakunnat. Yliopiston opiskelijat muodostavat ylioppilaskunnan. Opiskelijat voivat kuulua osakuntiin. Ylioppilaskunnalla ja osakunnilla on oikeus itsehallintoon siten kuin asetuksella säädetään.”¹³²⁶

Uusi vuoden 1998 yliopistolaki on huomattavasti väljempি ja tulkinnanvaraisempi. Sen 40§:ssä säädetään ylioppilaskunnasta ja osakunnista. Sen mukaan opiskelijoiden keskuudessa voi toimia osakuntia, joilla on itsehallinto ja joista tarvittaessa säädetään asetuksella. Ylioppilaskunta-asetuksen (116 / 98) 5§ säätää osakunnista seuraavaa:

”Osakuntien tarkoituksesta on tukea ja kehittää jäsentensä henkisiä harrastuksia sekä edistää heidän sosiaalisia olojaan. Helsingin yliopistossa on osakuntia, jotka vastaavat määrätyjä alueita. Sama alue voi kuitenkin olla kahden tai useamman osakunnan yhteisenä osakunta-alueena. Opiskelija voi kuulua vain yhteen osakuntaan. Teknillisessä korkeakoulussa on ruotsinkielinen osakunta. Liittyminen osakuntaan on vapaaehtoista. Osakunnan jäsenistä, hallinosta ja muusta toiminnasta sekä jäsenten velvollisuudesta suorittaa maksuja osakunnalle määräätään osakunnan säännöissä.”¹³²⁷

Koska tilanne oli epäselvä, pohtivat oikeusoppineet professorit Kivivuori ja Tuori sekä vt. professori Halila yliopiston rehtorin Kari Raivion pyynnöstä tilannetta. Erityisongelmaksi nähtiin kysymys osakunnan sääntöjen vahvistamisesta. Oikeusoppineet toteavat:

”Osakuntien sääntöjä ei enää vahvisteta missään. Se, ettei rehtorin eikä kenenkään muunkaan tehtäviin kuulu sääntöjen vahvistaminen, ei tietenkään voi merkitä sitä, ettei osakuntien sääntöjä voitaisi muuttaa. Ongelma onkin pääinvastoin siinä, että osakunnalla on nyttemmin mahdollisuus muuttaa sääntöjä millä tavalla tahansa.”¹³²⁸

Usi yliopistolaki asetuksineen ei käsitle osakuntien inspehtoreita eikä kuraattoreita. Edellä mainittujen oikeusoppineiden mielestä olisi vahinko, jos inspehtori- ja kuraattoriperinne katkeaisi. He toteavat, että yliopiston kannalta on tärkeää, että inspehtori-instituutio säilyy yhdysiteenä osakunnan ja yliopiston välillä. He ehdottavat, että asiasta voitaisiin säättää seuraavasti:

"Osakunta valitsee inspehtorin, jonka tulee olla yliopiston professori. Inspehtorin tehtävänä on valvoa ja tukea osakunnan toimintaa sekä olla yhdysiteenä osakunnan ja yliopiston välistä."¹³²⁹

Osakunnan arkea ja juhlaa

Messuille osallistumisen ohella perinteiseen maakunnalliseen toimintaan kuului abi-info -kiertue, mikä toteutettiin Satakuntalaisiin lukioihin 7.1.1998.¹³³⁰

Vuosijuhla

Satakuntalaisen Osakunnan 344. vuosijuhla pidettiin lauantaina 21.3.1998. Juhlasalissa vietettyä iltajuhlaa edelsi päävjuhla Kiltasalissa, jolloin juhliva osakunta vastaanotti tervehdyksiä ja onnitteluja. Juhlamestari Tanja Hakalan sekä emäntä Kaisa Rantasärkän ja isäntä Aki Rilanmaan luotsaamiin juhliin osallistui kokonaisuudessaan reilut sata henkeä, heidän joukossaan vuosijuhlaesitelmöitsijä ylijohtaja Marja-Liisa Rönkkö.

Iltajuhlassa tervehdyssanat lausui kuraattori Vesa Syrjä. Myöhemmin illalla esiintyivät osakunnan kamariorkesteri sekä Mikko Salon ja Jarkko Kahan muodostama lauluduo, säestäjänään Uljas Pulkkis. Lisäksi juhlassa puheen miehelle piti Jenni Tanner ja puheen osakunnalle Matti Hirvola. Jatkot pidettiin vanhan tavan mukaan viitosessa. Aamun jäätelöaamiainen nautittiin Hakaniemessä. Sillis, jonka järjestäjänä oli osakunnan emäntä Kaisa Rantasärkkä apuemäntineen, nautittiin sunnuntaina yhden aikaan, siis tavallista hieman myöhemmin. Ansiokkaan vuosijuhlakuvauskseen laatinut Jenni Tanner kiittää lopuksi juhlamestaria, emäntää ja isäntää onnistuneesta vuosijuhlasta.¹³³¹

Vappu

Vappua vietettiin vuonna 1998 perinteisessä hengessä. Juhlat aloitettiin grillaamalla vapuaattona C6:n parvekkeella. Iltapäivää jatkettiin Timon kalliolla boolin merkeissä. Mantan lakinukseen ja Suurkirkon portailla istumisen jälkeen osakuntalaiset suuntasivat takaisin Satakuntatalolle, jossa vietettiin tiivistunnelmaiset ja taloudellisestikin tuottoisat vappubileet. Vapunpäivää juhittiin perinteisesti Ullanlinnan mäellä. Iltapäivä jatkui sitten traditionaaliseen tapaan Linnanmäellä, jossa hajanainen osakuntalaismatkailija viihtyi aina vapunpäivän iltaan saakka.¹³³²

Ehtoo

Satakuntalaista Ehtoota vietettiin lauantaina 24.10.1998 juhlamestari Otto Jaakonsaaren, emäntä Kaisa Rantasärkän ja isäntä Aki Railanmaan johdolla poikkeuksellisesti Merimelojien majalla. Kuntavieraana oli Eura. Juhlaa vietettiin kuitenkin ”uudesta” paikasta huolimatta perinteitä kunnioittaen. Tarjolla oli runsas pitopöytä satakuntalaiseen malliin. Illan ohjelmasta vastasivat euralaiset kuntavieraat. Paikalla oli myös edustajia GH:sta ja Raimlasta sekä Turun Satakuntalais-Hämäläisestä Osakunnasta. Jatkot vietettiin remontin alla olevassa Satakunta-talossa kahdeksannessa kerroksessa, osakunnan entisessä toimistossa.¹³³³

Osakunnalla on ”näkyvyysongelmistaan” huolimatta selvästi havaittavia suhteita kotimakauntaan. Maakuntajohtaja Pekka Turunen Satakuntaliitosta vieraili osakunnassa 6.5.1998 kertomassa Satakuntaliiton ja Satakunnan asioista. Paikalla oli historioitsija Jenni Tannerin toimintakertomuksen mukaan kymmenisen osakuntalaista.¹³³⁴

Osakuntailtoja oli moitiittu huonoiksi niin vuoden 1997 kuin 1998 alunkin osalta. Selkeän poikkeuksen teki kuitenkin toimintakertomuksenkin kiittelemä kirkkoraadin järjestämä osakuntailta 25.3.1998. Osakuntaillassa oli vieraana feministiteologi Talvikki Mattila, joka puhui mm. Raamatun välittämistä naiskuvista sekä naistutkimuksesta teologiassa yleensä. Mattilan puheenvuoroa seurasi vilkas keskustelu aiheesta. Osakuntalaisia oli paikalla parisenkymmentä. Runsas osallistumien oli osoituksena siitä, että osakuntalaiset saadaan liikkeelle onnistuneella tiedotuksella.¹³³⁵ Kokonaisuutena voidaan todeta vuoden 1998 olleen vilkas ja tapahtumarikas.

Vuosi 1999

Vuosijuhlaesitelmöitsijä

Vuosituhanne viimeinen vuosi alkoi osakunnassa perinteisissä merkeissä. Tammikuun kokouksessa oli jälleen kerran aika valita vuosijuhlaesitelmän pitää. Valinta osui tällä kertaa usein esillä olleeseen vuorineuvos Tauno Matomäkeen, joka oli nyt lupautunut ”lähes varmasti” tulemaan esitelmöitsijäksi. Vuosijuhlan päiväksi vahvistettiin juhlamestari Otto Jaakonsaaren ehdotuksesta lauantai 20.3.1999.¹³³⁶

Osakuntaan uusi kerho

Vaikka kerhotoiminta olikin vuosikymmenen ja -tuhannen lopussa ollut varsin laimeaa, syntyi osakuntaan uusi kerho. SORI-kerhon eli Satakuntalaisen Osakunnan Röökin Imijöiden säännöt vahvistettiin tammikuun varsinaisessa kokouksessa. Samalla esitettiin, ettei kerholle saisi myöntää määrärahoja tupakan hankkimiseen. Asia jäi hallituksen päättäväksi.¹³³⁷

Osakunnan taulujen kohtalo

Kuraattori Riku Jaakonsaari kertoi osakunnan taulujen sijoittamisen akuutista ongelmasta. Tauluja olisi periaatteessa mahdollista sijoittaa osakuntahuoneistoon, mutta ne olisivat suuren kulutuksen kohteena. Aiemminkin esillä ollut lasivitriini-malli oli edelleen osakuntalaisten mielessä hyvänen vaihtoehtona. Erityinen ongelma oli Akseli Gallen-Kallelan taulun kohdalla. Osakunnan toimiston muuton yhteydessä taulu oli jäänyt vaille turvallista ripustuspaijkaa. Riku Jaakonsaari muistutti, että teos oli aikoinaan hankittu sijoitusmielessä, joten sen myyntille ei olisi historiallista estettä. Taulun kävästä arvosta ei kuitenkaan sen kummemmin kuraattorilla kuin osakuntalaissillakaan ollut tietoa. Myyntiä voitiin myös perustella sillä, että se pääsi arvolleen sopivampaan paikkaan. Varsinainen kokous suhtautui myönteisesti taulun myyntiin, jolloin saaduille tulolle oli löytymässä useita hyviä sijoituskohteita. Rahalla voitaisiin kunnostaa muita tauluja, hankkia lasivitriinit tai ostaa osakunnalle uusi mökki. Kokous päätti asettaa työryhmän pohtimaan Akseli Gallen-Kallelan taulun myymistä ja selvittämään osakunnan arvoesineiden tulevaa asettelua. Se tekisi sitten esityksensä osakunnan varsinaiselle kokoukselle. Työryhmään valittiin Lauri Korkeaoja, Mikko Salo ja Tuomas Vaittinen.¹³³⁸

Taidetyöryhmä saikin paljon aikaan. Maaliskuun kokouksessa se saattoi esitellä työnsä tuloksia. Osakunnan omistamasta Akseli Gallen-Kallelan teoksesta ”Tulen synty” ei huutokaupassa saisi 100 000 markkaa enempää. Sen vakuutusarvo kannattaisi siten laskea 500 000 markasta 100 000 markkaan. Osakunnan muiden taulujen vakuutukset, lukuun ottamatta Eero Järnefeltin teosta, kannattaisi peruuttaa. Gallen-Kallelan taulun arvonnousua ei ollut asiantuntijoiden mukaan näköpiirissä. Itse asiassa pitkääkainen teoksen tulokseton kauppaaminen saattaisi laskea sen arvoa. Osakunnan taideaarteet oli siirretty ravintolakerrokseen ja niiden mahdollisista vakuutusmaksujen huolehtimisesta oli sovittu jonkin muun instanssin kanssa. Työryhmä kertoi pyytävänsä teoksista vielä toisen arvion, ehdottaen kuitenkin, ettei Gallen-Kallelan taulua myytäisi, koska erityistä rahantarvetta ei ollut. Kokous hyväksyi tehdyn ehdotuksen ja siirsi taideteosten sijoittelu- ja vakuutusmaksuasiat hallituksen harkittavaksi.¹³³⁹

Taideasia eteni lokakuun varsinaisessa kokouksessa. Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja Veikko Lahtinen oli kertonut, että Harjavaltaan Emil Cedercreutzin museon yhteyteen olisi mahdollista rakentaa lisärakennus Satakuntalaisten Osakunnan taideteoksia varten. Kuraattori Jaakonsaari ehdottikin, että osakunnan isäntä Lauri Korkeaojalle annettaisiin täydet valtuudet asian hoitamiselle. Kokous hyväksyi yksimielisesti kuraattorin esityksen. Lauri Korkeaoja totesi, ettei museoon ollut tarkoitus siirtää osakuntahuoneiston vakiokalustusta, vaan kallitettiin taideteokset, jotka eivät välttämättä olleet Satakuntatalossa turvassa.¹³⁴⁰

Osakunnan historia kirjoitetaan!

Osakunnan pitkä, lähes kaksikymmentä vuotta vireillä ollut projektti, osakunnan historian kirjoittaminen pääsi vihdoin alkuunsa. Osakunnan historian kirjoittajaksi oli lupautunut entinen osakuntalainen FM Antero Alhonen. Työn kestoajaksi oli sovittu kaksi vuotta. Kirjoittaja pyysi työstään korvausensa 80 000 markkaa. Kuraattori Riku Jaakonsaari kertoii, että

Antero Alhosella oli tarkoituksena käyttää lähteinään vain kirjallista materiaalia. Kuraattorin ehdotuksesta osakunnan varsinaisen kokous päätti antaa Antero Alhoselle vapaat kädet päättää siitä, millainen osakunnan historiateoksesta lopulta tulee.¹³⁴¹ Historian laajuudeksi sovittiin alustavasti 220 liuskaa. FM Antero Alhosen ja Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan tekemän sopimuksen mukaan hän haki stipendejä työnsä rahoittamiseksi osakunnan rahastoilta. Osakunnasta valittiin Antero Alhoseen yhteyttä pitävä historiatoimikunta, johon kuuluivat inspehtori, kuraattori ja hallituksen puheenjohtaja. Sopimus allekirjoitettiin 2.3. 1999.¹³⁴²

Pienoislippu

Osakunnan hallitus esitti osakunnan pienoislipun myöntämistä Satalinnan Säätiön pitkä-aikaiselle huoltomiehelle Hannu Uusihongolle. Hänen oli toiminut suurena visionäärinä osakunnan hyväksi. Kuraattori luki pienoislipun säännöstä sen myöntämisperusteet, minkä jälkeen lippu myönnettiin Hannu Uusihongolle.¹³⁴³

Satalinnan Säätiön tilanne

Kuraattori Riku Jaakonsaari kertoii syyskuun varsinaiselle kokoukselle Satalinnan Säätiön kuulumisia. Toiminnanjohtaja Kaisa Rintala oli kuluvan vuoden virkavapaalla. Hänen sijaisenaan toimi Veikko Lahtinen, joka siten ei tässä tilanteessa voinut olla Satalinnan Säätiön hallituksen jäsenenä. Säätiön taloudellinen tilanne vaikutti hyvältä. Korkotaso oli Suomessa laskenut, joten säätiönkin korkokulut olivat ennakoitua pienemmät. Käytöön jäi vuosittain lähes 100 000 markkaa enemmän kuin oli osattu odottaa. Satakuntalon liiketiloja oli saatu hyvin vuokrattua. Katutasossa oli nepalilainen ravintola, joka korjasi huoneiston omalla kustannuksellaan. Myös A-rapun kahdeksannen kerroksen toimisto oli vuokrattu. Sen kunnostamiseen säätiö osallistui. Satakuntalon kannatusyhdistyksen oli onnistunut kerätä 109 000 markkaa asuntolan kunnostamiseen. Säätiökin oli luvannut osallistua projektin ainaakin samalla summalla. Tarkoituksena oli remontoida asuntolan parvekkeiden ovet ja mahdollisesti niiden viereiset ikkunat. Oli arvioitu, että asuntolassa olisi suoritettava tulevan kymmenen vuoden aikana lähes 2 500 000 markan suuruiset korjaustyöt.¹³⁴⁴

Satalinnan sairaalan kohtalo

Satalinnan sairaalan keuhkotautiosastoa oltiin vuoden 1999 lopulla siirtämässä Satakunnan keskussairaalaan. Oli olemassa pelko, että koko Satalinnan sairaala lakkautettaisiin siirto-operaation myötä. Sairaanhoidopiiri oli pyytänyt osakunnalta kannanottoa asiaan. Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakuntahan oli aikoinaan rakentanut ja omistanut sairaalan, mutta sittemmin sillä ei enää ollut sidoksia sen toimintaan. Pyydettyä lausuntoa varten perustettiin toimikunta, johon päättiin valita kuraattori Riku Jaakonsaari, hallituksen puheenjohtaja Mikko Salo ja hallituksen yleisvaliokunnan puheenjohtaja Johannes Tiusanen.¹³⁴⁵

Ystävyssopimuksen solmiminen

Arkistonhoitaja ja hallituksen jäsen Tapio Ahokas osallistui InternordisktNationsSeminariumiin, missä hän tutustui ruotsalaisen osakunnan Helsingborgs Landskrona Nationin kuraattoriin. Selvisi, että tällä skoonelaisella Lundin yliopiston Osakunnalla oli Helsingin yliopistossa jo yksi ruotsinkielinen ystävyysosakunta, mutta se oli perin innokas solmimaan ystävyssopimuksen myös suomenkielisen osakunnan kanssa. Hallitus puolsi uuden ystävyysosakunnan hankkimista, koska asia oli ollut aiemminkin esillä. Tuolloin ei tosin Lundista oltu saatu vastaikaikua. Nyt hanke oli lähtenyt spontaanisti heistä liikkeelle. SatO:lla oli ollut perinteisesti hyvät suhteet ruotsalaisiin ja myös virolaisiin. Kuraattori Jaakonsaari ei pitänyt uuden ystävyys-suhteen luomista järkeväänä, sillä nykyisiäkään ei hoidettu kunnolla. Lisäksi uuden ystävyys-suhteen tuomat taloudelliset rasioit teet ja vallitsevien suhteiden hoitoon liittyvät kysymykset askarruttivat kokousta. Se hyväksyi kuitenkin ensimmäisessä käsittelyssä uuden ystävyssopimuksen solmimisen.¹³⁴⁶ Marraskuun varsinainen kokous hyväksyi lopullisesti neljännen ystävyssopimuksen solmimisen.¹³⁴⁷

Suvaitsevaisuus osakunnassa

Kuraattori nosti lokakuun varsinaisessa kokouksessa esiin asian, joka koski Osakunnan suvaitsevaisuutta. Hän oli havainnut joissakin tilanteissa pienimuotoista, mutta selvää kiusamista eikä halunnut tällaista enää jatkossa nähdä. Kokous meni varsin hiljaiseksi ”Suvaitsemeko me kaikenlaiset ihmiset osakuntaan?” -kysymyksen edessä. Hallituksen puheenjohtaja Mikko Salo totesi, ettei ollut havainnut suurempaa kiusamista, mutta vähäkin oli jo liikaa. Hän toivoi, ettei yhdenkään nuoren ylioppilaan kiinnostus osakuntaa kohtaan vähene ilkeilyn takia. Todettiin, että vanhat osakuntalaiset, tutut kaverit, ymmärtävät huulenheiton, mutta uusille ei voi puhua samaan tyliin.¹³⁴⁸

Virkailijavaalit

Marraskuussa ryhdyttiin valitsemaan uuden vuosituhanne uusia virkailijoita. Kevällä oli valittu uusi opastussihteeri ja juhlamestari. Opastussihteeriksi oli valittu Ulla Mäkilä. Juhlamestarin tehtävät jaettiin Mari Lahnaviikin ja Mikko Salon kesken. He olivat itse toivoneet saada mahdollisuuden hoitaa virkaa yhdessä.¹³⁴⁹

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin äänestyksen jälkeen osakunnan emäntänä ja pääsihteerinä toiminut Kaisa Rantasärkkä. Pääsihteeriksi valittiin tiukan vaalin jälkeen Reia Lehinen. Hän päätti Auli Karan äänin 24 – 23. Isännäksi valittiin yksimielisesti Olavi Raunio. Emännäksi valittiin äänestyksen jälkeen Johanna Järvinen. Hänen vastaehdokkaana oli Tuukka Ylönen, joka hävisi vaalin selvin luvuin 8 – 38. Osakunnan historioitsijaksi valittiin Sirpa Kyrrönen. Osakunnan hallitukseen valittiin äänestyksen jälkeen Antti Laine, Tapio Ahokas, Ulla Mäkilä ja Johannes Tiusanen.

10.3.1999 Osakuntaillassa vieraana Jorma Uotinen. Kuvassa vasemmalta Mikko Salo, Jorma Uotinen ja Teemu Korhonen.

Kokouksessa valittiin luonnollisesti myös muut virkailijat ja toimikuntien sekä rahastojen hoitokuntien jäsenet. Tohtori K. W. Tiisalan muistorahaston hoitokuntaan valittiin suvun edustajana FT Sinikka Tiisala ja osakunnan edustajina Lauri Korkeaoja ja Mikko Salo. Emil Cedercreutzin Säätiön tilintarkastajiksi valittiin Antti Hemmo ja Aarne Koivikko.¹³⁵⁰

Osakunnan kerhotoimintaa vuosituhannen viimeisenä vuotena

Osakuntaan syntyi kuten muistamme uusi kerho, SORI eli osakunnan tupakoitsijoiden kerho.¹³⁵¹ Vanhoista kerhoista aktiivisia olivat (määäräraha-anomusten osalta) kulttuuritoimikunta, kirkkoraati, yhteiskunnallinen toimikunta, urheilutoimikunta, Satorupi HT ja naistenkerho. Kerhojen päätoimintamuotona oli vuosituhannen lopussakin osakuntailtojen järjestäminen ja ekskursiot.¹³⁵²

Palaute Satakunnan Messuista

Vuoden 1998 kuluessa osakunnalla oli huoli näkymisestään maakunnassa. Hallitus päättikin, että osakunta osallistuisi omalla kojullaan Satakunnan Messulle.¹³⁵³ Messulle osallistuttiin,

Daami-illalliset 24.4.1999 osakuntahuoneistossa "Latotansseissa" vasemmalta Leena Simola, Heidi Burjam, Eija Parviainen ja Mari Salminen. Heidi Burjamien valokuvakokoelma.

mutta menestys ei ollut odotetun kaltainen. Hallituksen kokouksessa 8.2.1999 Reia Lehtinen ja Tanja Kuusela kertoivat messuilla kävijöiden ehkä olleen väärä kohderyhmä osakunnan mainostamiselle. Mikko Salo, joka myös edusti osakuntaa messuilla, totesi, ettei osakunnan kannattanut osallistua messuille vuosittain. Messuvieraat olivat olleet ennenminkin kiinnostuneita Helsingin yliopistosta ja opiskelusta yleensä kuin osakunnasta. Tanja Kuusela lupasi ottaa selvää, mitä kuului osakunnan tekemälle messuavustusanomukselle. Messuilla käyntihän oli ennenminkin hyödyttänyt yliopistoa ja ylioppilaskuntaa.¹³⁵⁴

Keskustelua osakunnan yleisestä tilasta vuonna 1999

Osakunnan hallitus puuttui osakuntalaisten enenevään passiivisuuteen kokouksessaan 22.3. 1999. Todettiin yksimielisesti se toisiaan, ettei suurinta osaa osakuntalaisia, edes talolla asuvia, kiinnosta mitä osakunnassa tapahtuu. Osakunnan varsinaisissa kokouksissa oli paikalla hyvin vähän ihmisiä. Vuosijuhlaan osallistui 40 henkeä vähemmän kuin vuonna 1998. Lisäksi kaikki spontaanit aktiivisuus puuttuu. Ehkä osakunnassa näkyi vielä syksyn 1998 remontin vaikutus. Hallitus pani merkille, että vuoden 1997 fuksien panos osakunnan toimintaan puuttui muutamaa innokasta poikkeusta lukuun ottamatta käytännössä kokonaan. Sen sijaan vuoden 1998

fuksit olivat kiitettävän aktiivisia. Todettiin osakunnasta puuttuvan lähes tyystin nuorempien senioreiden, talolta jo poismuuttaneiden, mutta vielä valmistumattomien osakuntalaisten toiminta. Tosin samaan hengenvetoon todettiin, ettei osakunta saanut olla ”ikiopiskelijoiden lepokoti”. Osakunnan toimintaa ja sen tarjoamia palveluja haluttiin uudistaa aktivoinnin edistämiseksi. Osakuntahuoneiston viihdytyyden parantaminen oli tässä keskustelussa keskeisellä sijalla. Osakunnan toiminnan aktivoimisen käytännön suunnittelu annettiin hallituksen yleisvaliokunnan tehtäväksi.¹³⁵⁵ HYY:n vaaleihin osakunta lähti vuonna 1999 yhdessä savolaisten kanssa. Vaaliliitto oli aiemmissa vaaleissa koettu tarpeelliseksi, joten samaan ratkaisun päädyttiin nytkin.¹³⁵⁶

Keskustelu osakuntalainsäädännön ongelmakohdista

Pääsihteeri Kaisa Rantasärkkä luki johdannon osakuntalainsäädännön ongelmakohtien selvitksestä, jonka olivat yliopiston rehtorin pyynnöstä laatineet kolme oikeustieteellisen tiedekunnan professoria. Hallitus tutustui raporttiin ja päätyi odottavalle kannalle. Vuonna 1998 voimaan tullut uusi yliopistolaki ja –asetus sekä asetus ylioppilaskunnista sääteli osakuntia hyvin niukasti, eikä aseta osakunnille valvovaa instanssia. Uusi laki ei esimerkiksi edellytä inspektorin ja kuraattorin pysyttämistä osakunnan organisaatiossa. Osakuntien säätöjä ei vahvisteta missään, mikä tarkoittaa, että niitä on mahdollista muuttaa miten tahansa. Tämä koskee erityisesti Satakuntalaista Osakuntaa, joka on jättänyt Helsingin yliopiston rehtorille säätömuutoksen vahvistettavaksi. Säätömuutos koskee ulkojäsenten äänioikeutta. Nykyisen lainsäädännön puitteissa rehtori ei voi mainittua säätömuutosta vahvistaa.¹³⁵⁷ Yliopistolain muutoksia on käsitelty vuoden 1998 tapahtumien yhteydessä otsikolla ”Uusi yliopistolaki – osakunnat historiaan?”.

Inspektori Alhonens halusi karhumerkin kunnianauhaansa

Osakunnan hallituksessa keskusteltiin 13.9.1999 inspektori Penti Alhosen toivomuksesta saada kunnianauhaansa karhun ts. suurennetun ansiomerkin. Kuraattori Riku Jaakonsaari ehdottikin, että teetettäisiin kymmenen kappaletta kyseisiä merkkejä. Määrän pitäisi riittää kunnianauhan saaneille. Asiasta käytettiin keskustelua, sillä edellisenä keväänä tilattujen harastusmerkkien kappaleehinta oli ollut päättähuimaava. Pääsihteeri Kaisa Rantasärkkä lupasi tiedustella merkkien tarkkaa hintaa. Päätös asiasta siirrettiin seuraavaan kokoukseen.¹³⁵⁸

Kaisa Rantasärkän selvityksen tuloksena kävi ilmi, että kunnianauhaan liitettävän karhuvion muotti maksaisi 3 800 markkaa ja merkit 220 markkaa kappale. Päätettiin, ettei merkkejä tilata. Veikko Lahtinen oli luvannut selvittää, olisiko mahdollista saada Emil Cedercreutzin Säätiön kautta sellaisia kirjailtuja merkkejä, joita osakunnassa oli aiemmin jaettu.¹³⁵⁹

Osakunta päätti muistaa sähkeellä 100 vuotta täyttävää kunniajäsentään kauppaneuvos ja professori Risto Orko. Käytännön järjestelyt annettiin Kaisa Rantasärkälle.¹³⁶⁰ Osakunnan vuoden 1999 toiminnasta ei ole tallennettu historioitsijan toimintakertomuksia.

Vuosijuhlassa, jota vietettiin perinteisin menoin, juhlaesitelmän piti vuorineuvos Tauno Matomäki. Ohjelmassa oli lisäksi musiikkia ja perinteinen stipendien jako. Vuosijuhlaesitelmässään Tauno Matomäki pureutui kriittiseen sävyn Satakunnan maakunnan ongelmiin, mm. puutteellisiin tieoloihin.¹³⁶¹ Juhlaa pidettiin hallituksen kokouksessakin onnistuneena. Vuosijuhlan palautetta käsiteltiin sen kokouksessa 22.3.1999. Ruokaa kiiteltiin hyväksi, vaikkei se aivan vastannutkaan menua. Miinuksena pidettiin alkoholin kallista hintaa. Myös yhteen, perinteisen aamujäätelömatkan puuttuminen koettiin harmilliseksi. Osakuntahuoneistonkin jäi jatkojen jälkeen isännän mukaan ”ihmeellisen hyvään kuntoon”. Synkkyyttä iltaan toi ainoastaan raskaan patsaan tippumisesta johtunut lattian rikkoutuminen juhlasalikerroksessa. Patsaan pudottaja oli orkesterin mukana tullut ”ylimääräinen henkilö”. Päättiin jättää orkesterin palkkio maksamatta, kunnes selviää mainitun pudottajan henkilöllisyys ja paikallaolon syy. Juhlasta näytti tulevan runsas taloudellinen tappio.¹³⁶²

Satakuntalaisessa Ehtoossa oli kuntavieraana Kokemäki.¹³⁶³ Juhla oli tarkoitus viettää Satakuntatalossa, mutta ruoka ei osakuntalaisten onneksi tullut Sodexhon keittiöstä. Sen valmistaisi apuemäntien suosiollisella avustuksella Raija Heikkilä Punkalaitumelta. Sen sijaan Sodexhon kanssa neuvoteltiin alkoholinmyynnin järjestelyistä.¹³⁶⁴

Kokonaisuudessaan vuosi 1999 oli toiminnan kannalta aika laimea. Kerhotoiminta ei ollut kovin vilkasta. Kuten edellä esitettiinkin, paneutui osakunnan hallituskin passivisuuden syntyihin ja syihin.

Satakuntatalo onni ja ongelma uudenkin vuosituhannen kynnyksellä

Satakuntatalolla on ollut kuten muistamme keskeinen merkitys satakuntalaisylioppilaiden elämässä. Se on kuitenkin ollut osakunnan toiminnan kannalta myös hieman kaksiteräinen miekka. Talolaisista on nimittäin syntynyt useina vuosikymmeninä osakunnan sisäpiiri, joka on jättänyt muut ulkopuolisiksi osakunnan toiminnasta. Tähän asiaan kiinnitti huomiota Lauri Korkeaoja Karhunkierroksessa 2 / 1999. Hän kirjoitti mm. seuraavaa:

”... Asuntolan ja osakuntahuoneiston sijainti samassa rakennuksessa liimaa lähestulkoon jo-kaisen asukkaan jossain määrin osakuntaan kiinni, ja yhteisten asioiden hoitaminen kiinteyttää naapurutta ja luo elinikäisiä ystävyysuheteita. Nämä syvä yhteisöllisyys ei tietenkään ole ongelmantonta. Talon ulkopuolella asuvien osakuntalaisten, tuttavallisemmin ulkkisten, on joskus vaikea integroitua osakuntaan. Talolaiset muodostavat vahvan sisäpiirin, johon mukaanpäsy edellyttää kärsivällisyttä ja sosiaalisuutta. Tragikoomista on myös se, etteivät muutamat ummikkotalolaiset useammankaan vuoden opiskelun jälkeen tunne muita opiskelijoita kuin osakuntalaisia. Toinen hieno piirre osakunnassa on poikkiteellisyys. Ainejärjestöjen yksipuolisuuden vaihtoehdaksi meillä on tarjota raikas ja suvaitseva ilmapiiri, josta löytyy ihmisiä ja toimintaa joka lähtöön.”¹³⁶⁵

Satakuntatalolla on eittämättä ollut merkityksensä. Samaisessa karhunkierroksessa Valtion taidemuseon ylijohtaja Marja-Liisa Rönkkö otsikoi oman osakunta-aikansa muistelua: ”Satakuntatalo teki minusta satakuntalaisen”.¹³⁶⁶

Remontti onnistui!

Karhunkierroksessa 2 / 1999 Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja Kaisa Rintala kuvailee juhlasalin ja ravintolatilojen saneerausurakkaa. Lähtökohtana oli 1950-luvun interiöörin aikaansaaminen. Tässä onnistuttiinkin. Viisikymmenlukulaisesta hengestä löytyy maininta myös Helsingin Sanomien liikenneliitteestä (12.8.2000). Osiossa ”Lauantailisä / Matkailu” (s. E7) kerrotaan retkeilyhostelleista otsikolla ”Kaikkien aikojen retkeilymajakesä”:

”Opiskelijat ja matkalaiset vuorottelevat myös kesähotelli Satakunnassa, jossa majoittui lehdistö vuoden 1952 Helsingin olympialaisten aikaan. Hotelli on pari vuotta sitten remontoitu 50-luvun henkeen.”¹³⁶⁷

Kesähotellia esitellään lisäksi muiden vastaavien yhteydessä yhteystietoineen. Erikoisuutena mainitaan:

”Kaikissa huoneissa mahdollisuus internet-liittämään.”¹³⁶⁸

Remontin talousvaikutuksista toiminnanjohtaja Kaisa Rintala kuvailee seuraavasti:

”Tilojen saneerauksen ja sen avulla saatavien vuokratulojen myötä ovat Satakuntatalon mahdollisuudet itsenäisenä satakuntalaisten opiskelijoiden asuntolana sekä Satakuntalaisen Osakunnan toimintaedellytysten turvaajana parantuneet ratkaisevalla tavalla. Kuitenkin korjaus ja kunnossapitomielessä kaipaavat ’unohdetun talon’ muut osat myös samankaltaista saneerausta. Satakuntaloa hoitavan Satalinnan Säätiön mahdollisuudet suorittaa vastaan suuruusluokan saneerauksia ovat ravintola- ja juhlasalin vaativan saneerauksen jälkeen melko rajalliset. Korjauksia voidaan tehdä vähitellen taloudellisen tilanteen kehittymisen ja lainataakan keventymisen myötä.

Opiskelija-asuntolaosan korjauksia varten on Satakuntatalon Kannatusyhdistys ry kuitenkin ottanut asiakseen varojen keräämisen mm. maakunnasta. Tämän tehtävän ottaminen on pieneltä yhdistykseltä uroteko ja osoittaa todellista henkeä Satakuntatalon korjausten edistämiseksi nopeammassa tahdissa kuin mihin Säätiö muutoin kykenisi. Satakuntatalon Kannatusyhdistyksen keräyksen alullepanijoina on varsin pieni joukko nuoria vastavalmistuneita tai valmistumassa olevia aktiivisesti Satakuntalaisessa Osakunnassa toimineita opiskelijoita, joilla on aito kiinnostus talon kehittämiseen ja ylläpitoon.”¹³⁶⁹

Kokonaisuutena voidaan todeta, että remontti onnistui ja tulos oli toiminnallisen kokonaisuuden kannalta hyvä. Remontin välittämättömyyden totesi Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja Kaisa Rintala osuvasti jo ennen sen alkamista. Hän totesi Satakunnan Kansassa:

”Talossa lappu luukulle, ellei remonttia nyt tehdä.”¹³⁷⁰

Korkeakoulujen asema puhutti osakuntalaisia, ironisestikin

Karhunkierros 1 / 1999 käytteli mm. osakuntaa paljon puhuttanutta korkeakouluasiaa. Kirjoittaja on Ville Peurala ”ylioppilas, vastuuntuntoinen kansalainen”. Hänen aloittaa tekstinsä näin:

”Lakkautetaan Helsingin yliopisto. Suomi tarvitsee kehittyvän huipputeknikan osaajia, joten kaikki nuoret kyvyt pitäisi kanavoida Teknilliseen Korkeakouluun nostamaan maamme pohjamudissa rypevä kansantalous uuteen nousuun.

Yliopisto rappeuttaa nuorisoamme, ja houkuttelee heidät opiskelemaan hyödyttömiä aineita. Tärkeät aineet, kuten oikeustiede, voitaisiin siirtää Otaniemeen esim. oikeustekniikan nimen alle.

...

Suurten kaikki nykyiset opiskelijat TKK:lle ja aidataan alue piikkilangalla. Vain valmistuneet päästetään ulos.

...

Näillä järjestelyillä maamme voisi kohta ylpeydellä kantaa ahkerien esi-isemme perintöä ja lisäksi päästäsiin eroon opintotukea kuluttavista, ravitsemusliikkeissä lojuvista, epäsiisteistä, pitkätukkaisista ja hyödyttömistä aiheista kiinnostuneista iljetyksistä, joita nykyään opiskelejoiksi kutsutaan.”¹³⁷¹

Satalinnan Säätiölle satakuntalainen toiminnanjohtaja – Veikko Lahtinen

Karhunkierros 4 / 1999 -lehdestä on vt. toiminnanjohtaja Veikko Lahtisen haastattelu, jossa hän arvioi tulevan vuoden (2000) tapahtumia:

”Talven aikana toteutetaan parvekkien ovien oikaisu ja kunnostus sekä verkon laajennus liikehuoneistoihin. Roskiksille tulee katos ja polkupyörille pystysäilytystilat. Tällä hetkellä on menossa lämpöputkien eristys. Uudet patjakkin hankitaan pelkästään asuntolan käytöö varten. Lisäksi on vielä visio C6:n kehittämisestä eräänlaiseksi klubihuoneistoksi ja sitten on vielä luvassa Olavin energiakokeilu....

Säätiön nykyisestä luksustoimistosta myös luovutaan ja se vuokrataan ulkopuolisille. Uusi toimisto löytyy jatkossa 9. kerroksen entisestä urheiluvälainevarastosta. Käsistään käteville ja korkeita paikkoja pelkäämättömillä huoltomiehillekin olisi käyttöä.”¹³⁷²

Edellä esitetty oli siis Lahtisen vastaus kysymykseen ”Mitä Satakuntatalossa tulee tapahtumaan vuoden sisällä?”. Jutun ingressissä esitellään Veikko Lahtisen henkilöä. Siinä mm. todetaan hänen myöntäneen olevansa enemminkin osakunta- kuin asuntolahenkinen. Veikko Lahtinen totesi pärjänneensä kuitenkin sen verran hyvin, ettei Yhdysvaltoihin lähtenyttä Kaisa Rintalaa ole tarvinnut huutaa apuun. Ingressi alkaa seuraavin sanoin:

"Säätiön toimistossa on syyskuun alusta lähtien tahtipuikkoja heiluttanut entinen osakunta-aktiivi ja säätiön hallituksen jäsen Veikko Lahtinen, joka ryhtyi Rintalaksi Rintalan paikalle, itse Rintalan painuessa Amerikoihin kultaa vuolemaan..."

ja jatkuu:

"Uskaltaapa Lahtinen antaa vielä lupauksenkin tulevia osakuntalaisia varten: 'Vain kuolleen ruumiini ylitse asuntolasta luovutaan ja lisäksi tässä talossa pysyvät myös osakunnan toimitilat.'

^{”1373}

Mikä on oikeastaan osakuntien asema uudessa yliopistolaissa?

Samassa Karhunkieroksessa kuraattori Riku Jaakonsaari kirjoittaa osakuntien asemasta, joka uuden yliopistolain myötä tuli epäselväksi. Mm. osakuntien säännöille ei enää ole vahvistajaa. Aikaisemmin ne vahvisti yliopiston rehtori.

Jaakonsaari kirjoittaa mm. seuraavaa:

"Osakunnan sääntöjä ei enää vahvisteta missään. Tämähän tarkoittaa sitä, että osakunnat voivat rustata itselleen mieleisensä säännöt, ilman että siihen voi kukaan ulkopuolin päästää. Ajatus lähtee heti liitämään muutamasta muutoksesta Satakuntalaisen Osakunnan sääntöihin. Kuraattorille voitaisiin taata kämpä Lapinlahdenkadulta. Tämä nyt on pelkkää spekulointia tällä hetkellä, mutta tulevaisuudessa tilanne voi olla aivan toinen. Kaipaan ehdottomasti takaisin sääöstä, jonka mukaan rehtori vahvistaa osakuntien säännöt."

Osakuntien yhdistäminen sekä osakunnan jakaminen ja purkaminen ovat nykyisen asetuksen mukaan mahdollisia osakunnan päätöksellä. Ongelmaksi osakuntien toiminnan lopettamisen ilman ulkopuolisen myötävaikutusta tekee niiden harjoittama laaja opiskelija-asuntolatoiminta. Osakunnassamme tämä kysymys ei ole niin akuutti, koska suurimman osan asuntolapaikoidtamme tarjoaa Satalinnan Säätiö.

Nykyisen asetuksen mukaan myös uusien osakuntien perustaminen on mahdollista. Ei voi olla mahdollista, että kuka vain voi perustaa julkisoikeudellisen yhdistyksen ilman minkään virallisen elimen vahvistusta. Nykyisten osakuntien hyvä maine voisi murentua, jos muutama opiskelija päättäisi kokeilla huumorimielessä osakuntalaitoksen rajoja.

Osakuntaa koskevat riita-asiat käsittellään tällä hetkellä lääninoikeudessa. Yliopiston autonomia-ajatuksen mukaista olisi käsittellä riidat yliopiston sisällä."^{”1374}

Ylioppilaskuntaa säätelevää asetusta (116 / 98) on käsitelty erikseen vuoden 1998 toiminnan kuvaamisen yhteydessä.

Abi-info -Karhunkierros informoi nuoria satakuntalaisia osakunnasta

Osakunnan yhtenä tehtävänä on uusien opiskelijoiden rekrytoiminen. Osakunta on tästä tarkoitusta varten tehnyt useita menestyksellisiä abi-info -kiertueita. Se on myös toimittanut abi-info -numeroita Karhunkierros-lehdestä.

Abi-info -lehdet ovat nimensä mukaisesti informaatiolehtiä. Niitä on toimitettu vuosittain. Esimerkiksi abi-info -numerosta valitsin satunnaisperiaatteella vuoden 1992 numeron.

Lehdessä esitellään Helsingin yliopiston eri tiedekunnat ja muut pääkaupunkiseudun korkeakoulut kuten eläinlääketieteellinen korkeakoulu (nykyään osa Helsingin yliopistoa), kauppa-korkeakoulu, taide- ja teollinen korkeakoulu, teatterikorkeakoulu, TKK ja Sibeliusakatemia.

Korkeakoulujen esittelyn ohella puututaan opiskelijan talousasioihin otsakkeen ”Riittääkö rahat?” alla. Esittelyssä ovat matkustuskustannukset, ruokailukustannukset, asumiskustannukset ja opintokustannukset (HYY:n jäsenmaksu, osakuntien jäsenmaksu etc.). Menopuolen lisäksi kerrotaan opintotuesta ja asumistuesta sekä muista opiskelijan ulottuvilla olevista yhteiskunnan tarjoamista tukimuodoista.

Kustannusesittelystä siirrytään asumiseen. Eri opiskelija-asuntolat hintoineen esitellään lyhyesti. Satakuntataloa lehti kuvaa seuraavasti:

”Satakuntalaisen Osakunnan eli SatO:n asuntola Satakuntatalo, jonka omistaa Satalinnan Säätiö, sijaitsee Helsingin keskustassa Kampissa. Lisäksi Säätiöllä on osakehuoneistoja eri puolilla keskustaa. Säätiön vuokrataso on alhainen. Tällä hetkellä vuokrat ovat huoneista riippuen n. 290 – 570 mk / kk. Aika halpa vuokra keskustassa olevasta kalustetusta asunnosta!!! Taloon muuttavat asuvat ensin kahden hengen huoneissa. Se on ihan mukavaa varsinkin opiskelun alkuvaiheessa, kahdestaan on paljon helpompi selvitetellä opintojen alkuvaiheisiin liittyviä ongelmia. Vähitellen siirrytään sitten yhden hengen huoneisiin. Talon hyviä puolia on, että tutustuu useampiin ihmisiin kuin soluasunnoissa. Satakuntatalon solu muodostuu kerroksesta, jossa asuu 8 – 10 henkeä. Lisäksi talossa on osakuntahuoneisto ajantietomahdollisuuksineen: videot, Filmnet, lehtihuone, kirjasto jne.”¹³⁷⁵

Osakunnan kerhot ovat myös esittelystä: SAKE (kellistäjät), kirkkoratti, SOTA (tarkk’ampujat), luontokerho (SIPIRIA), naistenkerho, erilaisen kehityksen kerho (afrikkalaiseen kummilapseen yhteydenpito) ja kinokerho Kike Elomaa.¹³⁷⁶

Lehden takasivulla on satakuntalaisopiskelijoiden yhteystietoja tiedekunnittain. Heihin voi tiedonhaluinen abi ottaa yhteyttä. Osakunnan nykyinen kuraattori Riku Jaakonsaari oli tuolloin matematiikan opintoja suunnittelevien opiskelijoiden yhteyshenkilö.

Lehden sisällysluettelosivulla (s. 2) on ”kirje abeille”.

”Rakkaat abiturientit

Tämä abi-infolehti on tehty juuri Sinua ajatellen. Pienoiskokoon tehty ammatinvalintaopas. Olemme kaiken tehneet mahdolisimman helpoksi. Kirjoitusten jälkeen otat tämän esille, tilaat hakupaperit mieleisestäsi paikasta, valitset sen oikean asumisvaihtoehdon ja suuntaat välistömästi Satakuntalaisen Osakunnan toimintaan mukaan.

Onnea kevättä varten!

Tapaamisiin

Kata

Opastussihteeri 91 – 92.”¹³⁷⁷

Lehti on ainakin tekijän mielestä onnistuneesti toimitettu. Jäsenrekrytoinnille näyttää olleen hyvä ”kirjalliset evääät”.

Yhteenvetoa 1990-luvusta

Kokonaisuudessaan voidaan todeta tradition säilyttäneen asemansa. Jo 1980-luvun yliop-pilaselämälle ominainen puoluepoliittisen toiminnan korvaantuminen sitoutumattomuu-della¹³⁷⁸ jatkui edelleen. Paluu vanhaan akateemiseen traditioon näkyi osakunnassa myös juhla-ja pukeutumiskulttuurin renessanssina 1980-luvulla. Tämä perinne jatkui, tosin eräätt vuosi-kymmenen vuosijuhat eivät olleet perinteisen juhlallisia. Juhlia arvostettiin kuitenkin edelleen etikettipukeutumisen muodossa, vaikka meno olikin rennompaa kuin tradition renessanssi-aikana. Vuosijuhlaan ei silti tultu ”vapaassa, mutta pakollisessa asussa” vaan juhla- tai tummaan pukuun pukeutuneena. Akateeminen traditio otti siten voiton seitsemänkymmentäluvun suosimasta ”löököksyni mun -tematiikasta”.¹³⁷⁹ Vaikka juhlia saatettiinkin välillä viettää vapaammassakin hengessä, säilyivät tietyt perinteet, ainakin 340-vuotisjuhlassa. Tuolloin käytiin vanhan 1950- ja 1960-luvun perinteiden mukaan myös osakunnan merkkihenkilöiden haudoilla.¹³⁸⁰

Osakunnan monipuolinen ja monisyinen kerhotoiminta oli toinen hyvä mittari paluusta perinteiseen opiskelija-aktiivisuuteen 1980-luvulla. Uuden vuosikymmenen kerhotoiminta alkoi vilkkaana, mutta vuoden 1997 kuluessa ja sen jälkeen se lamaantui. Osakuntalaisten into yhteisen asian eteen tuntui laimenevan, mikä puhutti myös osakunnan hallitusta.¹³⁸¹

Keskusteltaessa osakunnan historian kirjoittamisesta 1980-luvulla katsottiin, ettei osakunta ole yksin yhteiskunnassa, vaan se on pikemminkin yksi sen moninaisista osasista. Tämän toi esille mm. Jyrki Kallio keskusteltaessa osakunnan historiikin aikarajauksesta.¹³⁸² Niinpä onkin perusteltua hakea syitä muutokselle myös yhteiskunnallisen muutoksen suunnalta. Historia-projekti keskeytti 1990-luvun alussa¹³⁸³, mutta se jatkui vuonna 1999 kun osakunta sai kirjoittajaksi historianmaisteri Antero Alhosen.¹³⁸⁴ Näin eräs osakunnan pitkääikäisistä projekteista saadaan päätökseen. SatO:n vaiheet ajalta 1950 – 2000 tullaan nyt tallettamaan yksiin kansiin. Eri osakuntapolvien yli kahden vuosikymmenen ponnistelut arvoisensa tuloksen.

1980-luvulla suomalainen yhteiskunta koki voimakkaan talouskasvun. Tämä kohensi entisestään hyvinvointivaltion asemaa. Samalla taloudellisen nousun vanavirrassa yhteiskunta alkoi käentyä oikeistolaisempaan suuntaan. Poliittisen vasemmiston kannatus heikkeni, kan-sandemokraatit muuttuivat vasemmistoliittolaisiksi ja sosialismin tavoittelut alkoi jäädä vasem-mistonkin poliittisessa ohjelmassa sivilauseeseen. Kansallinen Kokoomus nosti voimakkaasti kannatustaan ja pääsi hallitusvastuuseen pitkän oppositiokauden päättytyä vuonna 1987. Radikalismille ei siten ollut muuttuvassa yhteiskunnassa enää samankaltaista sijaa kuin 1970-luvulla.

1990-luku oli puolestaan taloudellisesti vastakohtaisuuksien aikaa. Syvä talouslama vuosi-kymmenen alussa ja jyrkkä talouskasvu vuosikymmenen puolivälin jälkeen eivät tehneet suuria muutoksia poliittiseen kentään. Vasemmiston esiinmarssia ei tapahtunut, ei yhteiskunnallisella eikä ylioppilaselämän tasolla. Vasemmistoliitto on yhdessä Kokoomuksen ja sosialidemo-kraattien kanssa siunaamassa hyvinvointivaltion järjestelmien järkeistämistä. Poliittiselle radi-kalismille ei näytänyt olevan tilaisuutta yhteiskunnallisten epäkohtien, kuten köyhyyden, lisääntymisestä huolimatta. Opiskelijoista tuli 1990-luvun kuluessa entistä uratietoisempia

vuosikymmenen lopun business-ajattelun saadessa jalansijaa kaikissa yhteiskunnan eri kerroksissa.

Ylioppilaselämässä 1980-luvulla solidaarisuuden kohdentumaksi tuli kehitysmaatoiminta vasemmistolaisen poliikan lietsomisen sijaan. Hyvänä esimerkkinä voidaan mainita Satakuntalaisessa Osakunnassa perusteilla ollut kehitysmaakerho ja kummilapsitoiminta.¹³⁸⁵ Myös ylioppilaskunnalla oli samankaltaisia hankkeita. Ulkomaalaiskysymys ja pakolaistoiminta puhuttivat niin osakunnissa kuin ylioppiluskunnassakin. HYV:ssa painopisteprojektina vuosina 1987 – 1988 oli ulkomaalaisten ja pakolaistoiminta. Myös ulkomaalaisten opiskelijoiden asemasta Suomessa keskusteltiin vilkkaasti ylioppilaskunnan piirissä.¹³⁸⁶

Yhdeksänkymmentäluvulla solidaarisuusaate jää pikemminkin puheisiin, ainakin Satakuntalaisessa Osakunnassa. Kehitysmaakerho jatkoi toimintaansa erilaisen kehityksen kerhona, mutta uutta kummilasta ei enää otettu.

1980-luvulla satakuntalaisylioppilaat alkoivat jälleen suhtautua vakavasti osakuntalaiseen. Esimerkkinä mainittakoon monet abi-info -kiertueet Satakunnassa. Osakunta teki siten itseään tunnetuksi maakunnassa ja rekrytoi samalla uusia jäseniä. Myös muu maakunnallinen toiminta ja yhteydenpito elpyivät. Yhteyksiä oli mm. Harjavallassa sijaitsevaan Emil Cedercreutzin museoon. Yhteydet pidettiin edelleen 1990-luvullaakin, ja osakunta kantoi huolta näkyvyydestään maakunnassa.¹³⁸⁷ Tuloksena oli osallistuminen Satakunnan Messuille, josta ei valitettavasti kuitenkaan ollut suurempaa menestystä osakunnalle.¹³⁸⁸

Osakuntahenki oli alkanut jälleen merkitä jotakin 1980-luvulla. Tästä hyvänä esimerkkinä on vakavissaan käyty keskustelu osakuntahengestä vuosikymmenen lopulla. Keskustelu oli monipuolin ja useita mielipiteitä esiintuova. Sen yhteydessä saatettiin kuitenkin todeta, että kritiikistä huolimatta Satakuntalainen Osakunta oli yksi 1980-luvun toimivimmista osakunnista.¹³⁸⁹ Aktiiviset jäsenet suhtautuivat edelleen toimintaan vakavasti. Heitä huolestutti toveriensa passiivisuus.¹³⁹⁰ Yhdeksänkymmentäluvunkaan aktiivi satakuntalaisopiskelija ei keksinyt keinoja aktivoida passiivista ystävänsä. Vuosikymmenet osakuntatoiminta riivannut ongelma näytti edelleen olevan pysyväinen.

Vastakkainasettelua talolaiset – muut oli laimentunut 1980-luvun kuluessa. Sitä ei enää ollut selkeästi havaittavissa. Syykin on ilmeinen, nimittäin ylioppilaiden huomattavissa määrin parantunut asuntotilanne. Myöskään samankaltaisia viitteitä ”rautaisesta Pori-Rauma -akselista” kuin ennen ei enää ollut näkyvissä.¹³⁹¹ Vielä kuusenkymmentäluvullaakin useimmat keskeiset virkailijat tulivat mainituista ”akselin” kaupungeista. Poikkeuksiakin toki oli. Tyrvällä syntynyt ja Vammalassa koulunsa käynyt Helsingin yliopiston rehtori Kari Raivio toimi lukuvuonna 1959 – 1960 osakunnan sihteerinä.¹³⁹²

1990-luvulla ilmeni aina silloin tällöin keskustelua ongelman tiimoilta. Osakuntailloista ja varsinkin niiden tason heikkoudesta keskusteltaessa todettiin myös, että ulkotalolaisten tarpeet olisi paremmin huomioitava.¹³⁹³ 1990-luvun merkittäviä uudistuksia oli äänioikeuden myöntäminen ulkojäsenille. Osakunta päätyi ratkaisuun vuonna 1998.¹³⁹⁴

Osakuntien asema oli eräänlaisessa kriisissä 1990-luvulla. Tähän vaikutti uusi ylioppilaslaiki ja asetus osakunnista. Lain ongelmat tuntuivat erityisesti Satakuntalaisessa Osakunnassa, sillä säätömuutosta ulkojäsenistä ei rehtori voinut vahvistaa.¹³⁹⁵

Pääsihteeri Kaisa Rantasärkkä luki johdannon osakuntalainsäädännön ongelmakohtien selvityksestä, jonka olivat yliopiston rehtorin pyynnöstä laatineet kolme oikeustieteellisen tiedekunnan professoria. Hallitus tutustui raporttiin ja päätyi odottavalle kannalle. Vuonna 1998 voimaan tullut uusi yliopistolaki ja -asetus sekä asetus ylioppilaskunnista sääteli osakuntia hyvin niukasti, eikä aseta osakunnille valvovaa instanssia. Uusi laki ei esimerkiksi edellytä inspektorin ja kuraattorin pysytämistä osakunnan organisaatiossa. Osakuntien säätöjä ei vahvisteta missään, mikä tarkoittaa, että niitä on mahdollista muuttaa miten tahansa.¹³⁹⁶

Vaikka kysymystä on tässä teoksessa käsitelty jo toisaalla, on asia sen tärkeyden vuoksi hyvä tuoda esiin vielä yhteenvetö-osuuudessakin. Muutos osakunnan statuksessa saattaa olla yksi tekijä, mikä on vaikuttanut vuonna 1997 alkaneeseen osakuntatoiminnan lamaan. Myös Satakuntalaisen Osakunnan asema koko prosessissa oli keskeinen, sillä tuolloinen opetusministeri Olli-Pekka Heinonen oli Satakunnasta kotoisin.

Valmisteilla olleessa yliopistolaissa ei ollut erikseen mainintaa osakunnista. Tämä oli luonollisesti huolenaiheena niin osakunnissa kuin ylioppilaskunnassakin. HYY:n hallituksen puheenjohtaja Janne Laine esitti hallituksen kokoukselle ylioppilaskunnan kantaa. Hänen mukaansa oli keskeistä saada maininta osakunnista yliopistolain puitelakiin. Osakuntien aseman heikentäminen lakisalalta asetustasolle oli ylioppilaskunnan tulkinnan mukaan lainvastaista. Janne Laine muistutti Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan olevan asiassa

Laskiainen 16.2.1999. Kuvassa vasemmalta Miia Mäkelä ja Jenni Tanner. Kuvaaja Tanja Kuusela. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan valokuvakokoelma.

strategisessa asemassa, sillä opetusministeri Olli-Pekka Heinonen oli satakuntalainen. Tarkoituksena oli toimittaa kannanotto niin opetusministerille kuin satakuntalaisselle kansanedustajillekin. Katri Rantanen ehdotti, että toimikunnan kokoukseen pitäisi lähetä osakuntien delegaatio. Tähän Ari Rakkolainen huomautti, että hän oli yhdessä inspektori Alhosen ja kuraattori Kontulaisen kanssa menossa tapaamaan opetusministeri Olli-Pekka Heinosta, mikäli audiensi saataisiin järjestymään. Joni Hiitola totesi yhteiskunnallisella toimikunnalla olevan tarkoitus mennä lobbaamaan asiaa eduskuntaan satakuntalaisten kansanedustajien luo. Kannanotto voitaisiin luovuttaa heille tuolloin. HYY:lta oli mennyt kannanotto parlamentaaraiselle toimikunnalle. Hallituksen kokous päätti toimittaa Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan kannanoton opetusministeri Olli-Pekka Heinosselle, satakuntalaisselle kansanedustajille sekä Satakunnan suurimpiin päivälehtiin.¹³⁹⁷ Osakunnan onnistuikin saada aika tapamiselle ministeri Heinosen kanssa. Ari Rakkolainen kertoил hallituksen kokoukselle 31.10.1995, että Satakuntalaisen Osakunnan delegaatio, inspektori Pentti Alhonen, kuraattori Nina Konkulainen ja hallituksen puheenjohtaja Ari Rakkolainen tapaavat ministerin 2.11.1995.¹³⁹⁸ Lobbaus näytti kannattavalta, sillä huhtikuun 1996 kokouksessa Ari Rakkolainen kertoил yliopistolain lähteneen lausuntokierrokselle. Tällä hetkellä lakiehdotuksessa ylioppilaskunnat ja osakunnat ovat rinnastisia ja molemmilla on itsehallinto.¹³⁹⁹

Osakunnalla oli myös mahdollisuus lobbaustyöhön vuoden 1996 vuosijuhlan yhteydessä, jolloin Olli-Pekka Heinonen piti vuosijuhlaesitelmän. Hallitus oikein suositti lobbausta vuosijuhlan yhteydessä.¹⁴⁰⁰

Vaikuttiko osakuntien statuksen heikkeneminen niiden opiskelijoiden aktiivisuuteen? Kysymykseen voitaneen vastata myöntävästi, sillä erityisesti vuoden 1997 fuksit olivat passiivisia kuten hallituksen kokous 22. maaliskuuta 1999 totesi. Seuraavan vuoden fuksit olivat taas aktiivisempia.¹⁴⁰¹ Tosin passiivisuus ei valitettavasti ollut suinkaan uusi ongelma. Kuten tässäkin teoksessa useampaan otteeseen on todettu oli, enemmistön passiivisuus aktiiveja osakuntalaisia vaivannut ongelma.

A-Talk ohjelmassa 26.4.2000 Satakuntalaisen Osakunnan ja HYY:n aktiivinen osallistuja, Ylioppilaslehden entinen päätoimittaja Arvo Salo muisteli omaa opiskeluaiakaansa. Hän totesi enemmistöä opiskelijoista kiinnostaneen Porthanian ruoka-annosten hinnat.¹⁴⁰² Passiivisuuden ongelma lienee kiteytettyä tähän yhteen toteamukseen. Suurin osa opiskelijoista näyttää edelleen haluavan keskittyä opiskelemiseen, nykyikäinen individualisti ei enää yhteisöllisyttää kaipaa.

8. Vuosi 2000

Vuoden 2000 poliittinen ja taloudellinen tilanne

Uusi vuosituhat alkoi ilman pelättyjä tietokoneongelmia. Y2K-ongelma ei syössyt maailmaa kriisiin eikä maailmanloppuaan koettanut. Uudella vuosituhannella Suomi astui uuteen aikakauteen ja naisvaltikan alle. Tasavallan presidentiksi valittiin Tarja Halonen. Hän voitti ratkaisevalla toisella kierroksella vastaehdokkaansa Esko Ahon selvin lukemin. Ensimmäinen syntyperäinen helsinkiläinen presidentti, Tarja Halonen sai taakseen 51,3 % kansalaisista.¹⁴⁰³

Taloudellinen tilanne maassamme jatkui pääosin suotuisana. Yksityisen sektorin talouskasvu jatkui edelleen ennätystahtiin. Uusi vuosituhatkaan ei tuonut kuitenkaan merkittävää parannusta julkisen sektorin tilanteeseen. Lamakauden tarpeellinen säästövaihde tuntui jumittuneen päälle. Erityisen tukala tilanne oli kunta- ja sivistyssektorilla.

Korkeakoulujen perusrahoituksen kriisi aikaansai historiallisen ilmiön, mielenosoituksen yliopistojen rahoituksesta. Professorit ja opiskelijat seisovat ensi kertaa yhtenä rintamana yhteisen asiansa puolesta. Mielenosoitus järjestettiin 27.4.2000 eduskuntatalon edessä. Eritystä sympatiaa ei poliitikoilta kuitenkaan herunut. Esimerkiksi Ben Zysckowitz kehotti mielenosoittajia etsimään säästökohteita muualta rahoituksen turvaamiseksi.¹⁴⁰⁴ Kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtajan nuivuus korkeakouluja kohtaan sai historiantutkija, dosentti Anneli Mäkelä-Alitalon tarttumaan kynäänsä ja kirjoittamaan ”terassipoliitikkoa” arvostelevia kirjoituksia kokoomuksen pää-äänenkannattajaan Nykypäivään.¹⁴⁰⁵ Terassipoliitikoksi moittitu Ben Zysckowitz ei kuitenkaan vastannut julkisesti kriitikkiin.

Ilmiönä mielenosoitus oli kuitenkin ainutkertainen. Milloinkaan aikaisemmin eivät yliopiston opettajat ja opiskelijat olleet seisoneet yhteisessä rintamassa. Punaisen aatteeen lopullisesti väistettyä oli tämäkin mahdollista. Mielä saatettiin osoittaa jonkin asian puolesta eikä ainoastaan jotakin asiaa vastaan.

Professorien ja opiskelijoiden yhteinen mielenilmaus ei saanut kuitenkaan aatehistorioitsijaa, professori Matti Klingen tukea. Hän kirjoitti pääkirjaansa mielenosoituksesta:

”... oli järjestetty suuri yliopistolaisten mielenosoitus Eduskuntatalon edessä, jossa rehtorit, professorit, dosentit, assistentit ja ylioppilaat demonstroivat määrärahojen puolesta.

...

Nyt yliopistolaisetkin, joiden määritelmän mukaan pitäisi uskova argumentteihin, puhuttuun ja kirjoitteluun sanaan, todisteluun ja järkeilyyn, turvautuvat huutamiseen ja iskulauseisiin. Ja ilmeisestikin menestyksellisesti?”¹⁴⁰⁶

Professori arvosteli kommenttinsa yhteydessä myös europarlamenttia siitä, että se oli buuannut Ranskan presidentille Chiracille. Tässäkin tapauksessa oli käytetty hänen mukaansa liian voimakasta ääntä keskustelun sijaan. Demokratia perustuu Klingin mielestä ”vapaaseen argumentointiin, toisia mielipiteitä kuuntelevaan ja kunnioittavaan yhteiskuntakäsitykseen –

mieli- ja väkivallan sijasta". Samalla perusteella Klinge siten tyrmäsi yliopistolaisten miehenilmauksen. Hän toivoi yliopiston edustajien keskustelevan, huutamisen sijaan.¹⁴⁰⁷

Helsingin yliopiston Satakuntalaisesta Osakunnasta mielenilmaukseen osallistuivat mm. inspehtori, professori Pentti Alhonen, kuraattori Riku Jaakonsaari ja hallituksen puheenjohtaja Kaisa Rantasärkkä.¹⁴⁰⁸

Satakuntalainen Osakunta vuonna 2000

Vuosi 2000 nähtiin ihmismielissä mystisenä ja pelottavana. Historian lehdiltä löydämme mitä merkillisimpiä visioita vuoden 2000 tilasta. Yksikään näistä ei ole toteutunut. Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakuntakaan ei ollut historiansa aikana visioton. Vuonna 1986 osakunnan lehdessä, Karhunkierroksessa hahmoteltiin visiota, millainen Suomen pääkaupunki Helsinki olisi vuonna 2001. Kirjoituksessa Helsinki A. D. 2001 annettiin aika lohduton kuva tilanteesta. Näin Karhunkierros hahmotti tulevaa:

"Vuodesta 1991 lähtien pääkaupunkiseudulla tauotta jatkunut Virkamiesliiton vauhdituslakko on lähinnä vauhdittanut maamme hallinnollisen ja taloudellisen toiminnan painopisteen siirtymisen Turkuun, Tampereelle ja Raumalle. Helsingin hiljalleen rauhoituvassa kaupungissa on enää jäljellä vain yliopiston aukeamista sitkeästi odottavat opiskelijat ja epämääräinen joukko paikallista alkuperäisväestöä.

...

Tämä verinen yhteenotto oli alkuna ns. KSKS-sodille (kunnon stadilainen = kuollut stadilainen). Kaupungin ruotsinkielinen asujaimisto suoritti välittömästi siirtymisen turvalisemmille vesille, Stockmann muutti nimensä Varastovalinnaksi ja HKL:n busseista katosivat vanhat mummut. Rohkeimmat ruotsia sopertavat kuulemma pysähtyivät jo Vaasan seuduilla."¹⁴⁰⁹

Kuvaus jatkuu edelleen lohduttomana. Syntyperäiset helsinkiläiset asutettiin Vuosaareen. Rappeutuneisuuden asteelle valahtaneet opiskelijatkin vajosivat sotien myötä heimoasteelle. Kampailut eri heimojen välillä olivat luonnollisesti aseellisia. Kirjoittaja jatkaa:

"... Suurin taistelu syntyi, kun metrorataa pitkin Kampista edenneet satakuntalaiset valtasivat Alepan ja Tunnelivideon hämäläisiltä ja etenivät aina Heimolan itsepalvelualkon luo (joka ei ollut lakossa). Mahdolliset vastahyökkäykset tyrehtyivät satolaisen uhatessa muita uudella salaisella aseella, kvarkkipommilla."

Kuvaus jatkuu vielä kertomuksella abikiertueesta, jonka satakuntalaiset urheat naiset suorittivat hankkiakseen tuoretta verta osakuntaan:

"Raumalla kaikki abit olivat karanneet merille. Porissa kaikki olivat suuryöttömyyden seurauksena niin jurissa, etteivät kelvanneet mihinkään. Onneski tieto maakunnan sisäosissa kulki hitaasti ja vain harva ehti paeta salojen piilopirtteihin. Joten nyt Helsingissä onnellinen opiskelijayhteisö suuntaa katseensa kohti tulevaisuutta ja odottaa yliopiston ja ennen kaikkea opintotukitoimiston aukeamista."¹⁴¹⁰

Jutun kirjoittajaksi on merkity nimimerkki "Levä". Kirjoitus sisältää lopulta kuitenkin toivon kipinän, kuten edeltä esitetystä loppukantaatista käy ilmi.

Kirjoitus kuvastaa ihmisten ajatuksia vuoden 2000 kaoottisesta luonteesta. Se heijastelee myös maakuntien ihmisten kriittistä suhtautumista syntyperäisiin helsinkiläisiin, Stadilaisiin. Voidaankin hyvällä syällä todeta olleen varsin onnellista, ettei 14 vuotta sitten tehty visio toteutunut. Tämäkin historiateos olisi mahdollisesti jäänyt syntymättä, mikäli sen tekijä, syntyperäisenä helsinkiläisenä, olisi menettänyt henkiriepunsa KSKS-sodissa. Tosin voidaan olettaa, ettei tuossa kaoottisessa tilanteessa Satakuntalaisella Osakunnalla mahdollisesti olisi ollut intressiä laadituttaa historiateosta menneestä ajasta.

Eletty elämä ja Satakuntalaisen Osakunnan vaiheet osoittavat tapahtumien kulkeneen eri suuntiin. Vuoden 1986 virkamieslakko päätti ja maa eli nousukauden, syöksyn, laman ja uuden nousun. Jotakin kaoottista vuosissa oli. Tapahtumat eivät kuitenkaan kaikkien onneski olleet niin dramaattisia kuin Karhunkierros numerossaan ennakoit.

Millainen tuo vuosi 2000 sitten todellisuudessa oli Helsingin yliopiston Satakuntalaisessa Osakunnassa? Siihen vastauksensa antavat osakunnan toiminnan tuloksen syntyneet kirjalliset lähteet. Tammikuussa 2000 osakuntalaiset kokoontuivat vuosituhannen ensimmäiseen varsinaiseen kokoukseen. Siinä käsiteltiin tyypillisiä ensimmäisen kokouksen asioita. Vuosijuhlan päivämääräksi päättiin 18.3.2000. Kokouksessa päättiin myös valokuvalaboratorioon kuu-luvan suurennuskoneen myynnistä. Tapio Kyö kertoi kokoukselle, että Ylioppilaskamerat ry. oli kiinnostunut hankkimaan kyseisen laitteen. Kokous päätti, että suurennuskone myydään ja valtuutti isännän hoitamaan asian käytännöllisen puolen. Päättiin myös, että tulevai-suudessa varsinaisten kokousten esityslistat olisi nähtävissä internetissä. Asiaa oli kokouksessa toivonut Jaana Markkula ja kokoukseen osallistuneet pitivät ideaa hyvänä. Kuraattori Riku Jaakonsaari lupasi toteuttaa hyvän ehdotuksen.¹⁴¹¹

Helmikuussa varmistui vuosijuhlaesitelmän pitäjä. Kunnian sai osakunnan pitkäaikainen inspehtori Pentti Alhonen. Hänen esitelmän aiheeksi tuli "Hominisaatio ihmiskäsityksen perustana". Pöytäkirjaan kirjattiin, että esitelmä sai olla enintään 30 minuuttia pitkä.¹⁴¹² Maaliskuussa vuosijuhlaan liittyvistä asioista kirjattiin pöytäkirjaan hallituksen puheenjohtajan Kaisa Rantasärkän esittämä toivomus, ettei juhlassa laulettaisi laulua "Kotikalja", koska sen sisältö saattaisi herättää pahennusta juhlaväen keskuudessa.¹⁴¹³

Suomen taloudellinen nousukausi näkyi myös Satakuntalaisen Osakunnan varallisuudessa. Osakunnan rikastuminen suunniteltiin hyödyntää hankkimalla mökki osakuntalaisten virkistyksessi. Hankintaprojektia varten päättiin perustaa mökkityöryhmä, johon valittiin Lauri Korkeaoja, Matti Hirvola, Mikko Salo ja Teemu Korhonen. Työryhmän tehtävänä oli karttata osakunnan varallisuus, realisoida se ja ostaa mökki.¹⁴¹⁴

Ususia virkailijoita – kevään 2000 virkailijavaalit

Osakunnan kappalainen Ulla Mäkilä jätti eroanomuksensa tehtävästäan huhtikuun kokousselle. Hän luopui samalla myös osakunnan hallituksen jäsenyydestä.¹⁴¹⁵ Uudeksi kappalaiseksi valittiin toukokuun kokouksessa Johanna Tuori. Samainen kokous valitsi juhlamestariksi Christa Salmisen ja opastussihteeriksi Kalle Järvenpään.¹⁴¹⁶

Yliopisto nyt! -mielenosoitus 27.4.2000 eduskuntatalolla

Vaikka maan talous olikin kunnossa ja osakuntakin oli saanut myönteisestä pörssikehityksestä osansa, ei talouskasvu näkynyt sivistyselämässä. Lama jatkui korkeakoulujen perusrahoituksessa nousukaudellakin. Yliopisto ja ylioppilaskunta päättivät osoittaa mieltään perusrahoituksen puolesta. Mielenilmaus pidettiin eduskuntatalon edessä 27.4.2000. Asiasta osakuntalaisia valisti hallituksen puheenjohtaja Kaisa Rantasärkkä.¹⁴¹⁷ Yliopiston perusrahoituksen turvaamista puolustanutta mielenosoitusta, Yliopisto nyt!, käsiteltiin myös osakunnan hallituksen kokouksessa 17.4.2000, jossa Lauri Korkeaoja muistutti mielenosoituksesta ja kertoi sen perusteista. Vuoden 1991 jälkeen yliopistojen perusrahoitus ei ollut noussut yhtään, vaikka samaan aikaan maisterin tutkinnot olivat lisääntyneet 41 % ja tohtorin tutkinnot peräti 122 %. Hallitus toivoi, että mahdollisimman moni osakuntalainen olisi mielenilmäkussa mukana. Mielenosoitus oli tarkoitus järjestää rauhallisissa merkeissä, mukaan otettaisiin osakunnan lippu ja ylioppilaslakit. Haalarit ja väkijuomat saivat puolestaan jäädä kotiin.¹⁴¹⁸ Helsingin yliopiston Satakuntalaisesta Osakunnasta mielenilmäkseen osallistuivat mm. inspehtori, professori Pentti Alhonen, kuraattori Riku Jaakonsaari ja hallituksen puheenjohtaja Kaisa Rantasärkkä.¹⁴¹⁹

Maakunnallista toimintaa Helsingissä ja Satakunnassa

Toukokuun kokouksessa vahvistettiin ehtoon ajankohdaksi lauantai 28. lokakuuta ja kuntavieraaksi tuli tällä kertaa Säkylä. Maakunnalliseen toimintaan voidaan laskea myös osakunnan taiteen deponointi Harjavaltaan Emil Cedercreutzin museoon, jossa on tarkoitettu kesällä 2001 järjestää näyttely osakunnan taideteoksista. Kuraattori Jaakonsaari esittikin toukokuun kokouksessa, että osakunta voisi tuolloin tehdä Harjavaltaan tutustumismatkan.¹⁴²⁰ Maakuntasihteerin viran uudelleenperustamisesta keskusteltiin syksyllä 2000, mutta se todettiin tarpeettomaksi, sillä sääntöjen mukaan maakuntasuhaita hoiti yhteiskuntasihteeri.¹⁴²¹

Kerhotoiminnasta

Osakunnan kerhoista näytti olevan toiminnassa vuosituhanne vaihteessa kirkkoraati, kulttuuritoimikunta, yhteiskunnallinen toimikunta ja SatORuPi HT. Nämä kerhot olivat jättäneet toimintakertomuksensa syksyltä 1999 ja toimintasuunnitelmansa keväälle 2000. Toimikunnille oli budjetoituu 4000 markkaa ja kerhoille 1500 markkaa. Rahat jaettaisiin puoliksi keväälle

Osakunta deponoi 4.5.2000 taideaarteitaan Harjavaltaan Cedercreutzin museoon. Gallen-Kallelan Tulen syntynä luovuttamassa kuraattori Riku Jaakonsaari ja vastaanottamassa museonjohtaja Ritva Kava. Taulusta ja esineistöstä on museolla pysyväisnäytely. Heidi Burjamin valokuvakokoelma.

ja syksyllé. Kirkkoraati ja yhteiskunnallinen toimikunta saivat molemmat 300 markkaa ja kulttuuritoimikunta äänestyksen jälkeen 800 markkaa, sekä SatORuPi HT 600 markkaa kahden uuden pöytälätkäpelin ostoon.¹⁴²²

Hallituksen toisessa kokouksessa kerhojen määärärahoja oli enemmän käsitellyssä. Tuolloin esillä oli SORI:n toimintasuunnitelma ja -kertomus. Myös urheilutoimikunnalle ja naistenkerholle myönnettiin määärärahoja toiminnan pyörittämiseen.¹⁴²³

Pikkujoulun painiotelu – kuka maksaa?

Lauri Korkeaoja kertoii hallituksen kokouksessa ikävästä tapahtumasta viime vuoden (1999) pikkujoulussa. Kahden herrasmiehen painiotelon seurauksena osakuntahuoneistosta oli hajonnut ikkuna. Osakunnan vahingonmaksukäytäntö oli hieman epäselvä, joten maksajaksi tämän Hellaan lajin tuloksille tulikin osakunta ottelijoiden sijaan. Ehdotettiin, että vastaisuudessa vahingon tekijä joutuisi korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Ehdotus sai kannatusta ja asia päättiin viedä varsinaisen kokouksen käsiteltäväksi.¹⁴²⁴ Se tulikin hyväksytyksi tammiin varsinaisessa kokouksessa hallituksen esittämällä tavalla.¹⁴²⁵

Taideteokset Satalinnan sairaalasta Emil Cedercreutzin museoon

Kuraattori Riku Jaakonsaari kertoi, että osakunnan omistamia taideteoksia oli deponoituna Satalinnan sairaalaan Harjavaltaan. Sairaalan organisaatiossa tapahtuneiden muutosten vuoksi oli perusteltua siirtää siellä olevat taideteokset Emil Cedercreutzin museoon, jossa jo ennestään oli tallennettuna osakunnan taidetta. Museossa oli oltu asiasta kiinnostuneita ja tarkoituksena oli perustaa sinne oma huone Helsingin yliopiston Satakuntalaista Osakuntaa varten. Koska museo oli valmis vastaamaan siirron kustannuksista, päättiin teokset tallettaa Emil Cedercreutzin museoon.¹⁴²⁶

Vuosijuhlan 2000 jälkipyykkiä

Juhlamestari kertoi vuosijuhlien tuloksesta, joka oli pysynyt budjetoidun tappiotakuun puitteissa. Juhlat olivat kaikin puolin onnistuneet, ja yhteistyö Sodexhon kanssa oli kehittynyt myönteiseen suuntaan aiempiin vuosiin verrattuna. Keskustelua kuitenkin herätti mm. alkololin myynti tiskillä, mikä oli häirinyt osaa juhlavieraista. Kokouksessa ehdotettiinkin, että tulevaisuudessa alkoholia myytäisiin ainoastaan etukäteen hankittuja ”viinalipukkeita” vastaan. Tällöin myynnistä ei aiheutuisi haittaa.

Kuraattori Riku Jaakonsaari lupasi kirjoittaa Sodexholle virallisen pahoittelukirjeen, koska sunnuntaina silliksen jatkoilta osakuntahuoneistosta kuulunut meteli oli keskeyttänyt Sodexhon tiloissa pidetyt juhlat kahteen otteeseen. Juhlamestari puolestaan harmitti sitä, että esiintyjät olivat jääneet liian vähälle kiitokselle. Osakunnan hallitus totesi heidän olleen loistavia, mutta muistutti samaan hengen vetoon, ettei osakunnan omille esiintyjille ollut välttämätöntä antaa palkkiota. Osakunnan vuosijuhlassa esiintyminen oli hallituksen näkemyksensä mukaan sinällään palkitsevaa. Vaikka juhlat olivat kokonaisuutena onnistuneet ei tälläkään kertaa välttytty ikäviltä asioilta. Juhlamestari Mari Lahnaviikin käsilaukku varastettiin jatkoilta ja sen mukana hän menetti mm. rahaa ja rannekellonsa.¹⁴²⁷

Satakunnan kansansoutu

Hallituksen jäsen Jenni Ryypöllä oli heränyt ajatus osakunnan osallistumisesta Satakunnan Kansansoutuun 14. – 16.7.2000. Näin osakuntalaisille järjestyi hauskaa yhteistoimintaa myös kesällä. Mukaan mahtui 14 soutajaa ja perämies. Aidon kirkkoveneen, minkä Jenni Ryypö oli jo varannut, vuokrahinta oli 4 500 markkaa ja soudun osallistumismaksu 150 markkaa soutajalta. Ideaa pidettiin erittäin hyvänä, mutta soudun kustannuksia kauhisteltiin. Päättiin etsiä hankkeelle sponsoreita osakunnan ulkopuolelta. Kokouksen päätöksen mukaan osakunta osallistuisi tarvittaessa 1 500 markalla kirkkoveneen vuokraan. Jenni Ryypö lupasi ottaa yhteyttä mahdollisiin sponsoreihin ja ilmoittaa asiasta osakuntalaisille.¹⁴²⁸ Soutuhanke etenikin nopeasti. Jo viikon päästä Jenni Ryypö saattoi kertoa hankkeen edenneen mukavasti. Tarvitava määrä innokkaita soutajia oli koossa, ja Satakunnan OK-autolta oli saatu 3 000 markkaa sponsorirahaa. Osakunta oli luvannut mainitut 1 500 markkaa, joten vuokraraha oli koossa.

Osakuntalaisia Satakunnan Kansansoudussa Kokemäenjoella heinäkuussa 2000. Kuvassa vasemmalla alhaalta Marko Korte, Riku Jaakonsaari, Timo Huhtala, Tiina Lukkala, Reia Lehtinen, Leena Koivisto, Otto Jaakonsaari, oikealla alhaalta Mikko Järvinen, Heidi Burjam, Kaarina Huhtinen, Mikko Mäkipää, Tanja Kuusela, Jenni Ryypö ja Juha Vuorela. Osakunnaan kakkoslippua kannattelee keulassa Riikka Lammi. Kuvaaja kirkkoveneen kippariperämies Johannes Tiusanen. Heidi Burjamin valokuvakokoelma.

Hallitus päätti korvata veneen perämieheksi lupautuneelle Johannes Tiusaselle kulut, jotka hänelle aiheutuvat kipparikoulutuksesta.¹⁴²⁹ Mainittakoon, että Satakuntalaisen Osakunnan inspektori Pentti Alhonen oli 1990-luvun alkupuolella osallistunut kansansoutuun.¹⁴³⁰

Vapun jälkeinen siivous

Vappu on ylioppilaselämässä perinteinen railakas juhla, jossa väkijuomilla on keskeinen sijansa. Vaikka osakunta ei vuonna 2000 järjestänytkään vappubileitä, olivat Satakuntatalon rappukäytävät ja kongit vapun jälkeen erittäin epäsiistissä kunnossa. Kiinteistöemäntä oli joutunut turvautumaan erikoisjärjestelyihin saadakseen paikat puhtaaksi. Lasku luonnollisesti kohosi sen

seurannaisvaikutuksena. Vastuullisia epäsiisteyteen olivat talon asukkaat ja heidän vieraansa. Jotkei lasku lankeaisi kokonaisuudessaan osakunnan maksettavaksi, päätteliin keskustella asian tiimoilta AJK:n puheenjohtaja Maija Salokaarron ja Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajan Veikko Lahtisen kanssa.¹⁴³¹

Meteli kiusasi myös vuonna 2000

Osakunnan syyskuun varsinaisessa kokouksessa meteli Satakuntatalossa nousi jälleen kerran esille. AJK:n puheenjohtaja Maija Salokaarto huomautti siitä kokouksessa. Asiasta oli ilmestynyt osakunnan ilmoitustaululle lappu, jossa oli kehotettu vähentämään meteliä. Salokaarto toivoi, että kaikki osakuntalaiset pyrkisivät huomioimaan muutkin talon asukkaat. Hän muisitti, että asuntolajohtokunnalle saattoi tehdä ilmoituksen häiritsevästä metelistä myös nimetömänä.¹⁴³²

Riku Jaakonsaaresta Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja

Osakunnan kuraattori Riku Jaakonsaari valittin Satalinnan Säätiön uudeksi toiminnanjohtajaksi 1.11.2000 alkaen. Asia todettiin myös osakunnan varsinaisessa kokouksessa. Jaakonsaaren toimikausi toiminnanjohtajana on voimassa toistaiseksi. Udesta toimestaan huolimatta hän jatkoi kuraattorina toimikautensa loppuun (v. 2000). Asia kirjattiin osakunnan lokakuun varsinaisen kokouksen päytäkirjaan.¹⁴³³ Hallitus käsitteili Jaakonsaaren ehdokkuutta toiminnanjohtajan tehtävään kokouksessaan 4.9.2000, kannattaen yksimielisesti hänen valintaa.¹⁴³⁴

Vitosen korjaus

Osakuntahuoneistoa eli Vitosta korjattiin taas kerran syksyllä 2000. Osakunnan hallituksen kokouksessa asiaa käsiteltiin 30.10.2000. Työ oli jo lähtenyt hyvin käyntiin. Isäntä Olavi Raunio esitti hallituksen kokouksessa suunnitelmiaan. Lokakuun loppuun mennessä oli saatu valmiiksi Pori-huoneen lattian uudistus. Se oli hiottu ja lakattu. Kustannukset lankesivat Satalinnan Säätiön maksettaviksi. Suunnitteilla oli WC tilojen remontti, joka maksaisi arviolta 30 000 markkaa. Pori-huoneeseen kaavailtiin hienoa baaritiskikokonaisuutta. Säätiö ei kuitenkaan osallistui näihin kustannuksiin, joten hallitus päätyi esittämään varsinaiselle kokoukselle rahansiirtoa talousrahastosta Vitosen korjausarahastoon. Siirrettävä summa oli 40 000 markkaa.¹⁴³⁵ Osakunnan varsinaisen kokous siunasi asian marraskuussa. Kuraattori Jaakonsaari teki tuolloin esitykseen ehdon, jonka mukaan rahat otettaisiin talousrahaston siitä osasta, joka on luotettavasti sijoitettu.¹⁴³⁶

Puhelinlasku puhuttaa

Osakunnan hallituksen kokouksessa 13.11.2000 kuraattori Riku Jaakonsaari huomautti osakunnan toimiston suurenevista puhelinlaskuista. Toimiston puhelinta oli viime aikoina

käytetty myös henkilökohtaisten asioiden hoitamiseen, mihin sitä ei luonnollisesti kaan ollut tarkoitettu. Satalinnan Säätiö on ennen maksanut toimiston puhelinlaskut, mutta tästä lähtien Säätiö on valmis maksamaan laskusta vain 300 mk / kk osakunnan saadessa itse maksaa loput. Pienenä rangaistuksena puhelimen holtittomasta käytöstä kuraattorin näkemyksen mukaan osakunnan tuli itse suorittaa vuoden 2000 syys-lokakuun puhelinlasku, jonka loppusumma oli 824 markkaa 30 penniä. Hallitus ei kuitenkaan suostunut kuraattorin ehdotukseen. Sen sijaan sovittiin, että osakunta maksaa syyskuun alusta yli 300 markan menevän osan per kuu-kausi eli 224 markkaa 30 penniä. Samalla päätettiin, että puhelimen käytöstä huomautetaan virkailijoille, ja tarpeen vaatiessa tullaan selvittämään puhelimen käyttäjät.¹⁴³⁷

Uusia virkailijoita vuodelle 2001

Marraskuun varsinaisessa kokouksessa on perinteisesti valittu seuraavan vuoden virkailijat. Uusi vuosituhatkaan ei tuonut muutosta tähän totuttuun perinteeseen.

Uusi inspehtori

Osakunnan legendaarinen inspehtori, Helsingin yliopiston ympäristögeologian professori Pentti Alhonen jää vuodenvaihteessa 2000 / 2001 eläkkeelle. Hän toimi osakunnan inspehtorina vuodesta 1986 alkaen. Uudeksi inspehtoriksi esitettiin kirkkohistorian määräaikaista professoria Kyllikki Tiensuuta, joka esitti itsensä osakunnan varsinaisessa kokouksessa. Koska hänen professuurinsa ei ollut vakinainen, voitiin hänet valita ainoastaan virkaa tekevään tehtävään. Muita ehdokkaita viranhaltijaksi ei ollut, joten professori Kyllikki Tiensuu tuli valituksi Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan vt. inspehtoriksi.¹⁴³⁸

Uudeksi kuraattoriksi valittiin DI Kaisa Nera., hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Kalle Järvenpää, taloudenhoitajaksi Mauri Mikola, pääsihteeriksi Johanna Järvinen, emännäksi Hanna Sonne, isännäksi Mikko Järvinen ja historioitsijaksi Piritta Lampila. Osakunnan hallituksen tulivat äänestyksen jälkeen Kaarina Huhtinen, Jenni Rypö, Olavi Raunio ja Teemu Korhonen. Satalinnan Säätiön hallituksen opiskelijäseniksi valittiin Kaisa Rantasärkkä, Mikko Salo ja Jenni Tanner.¹⁴³⁹

Kokonaan uusi virka – nettisihteeri eli URHO

Osakuntalaitos, perinteinen aatteellinen organisaatio, on kokenut tarpeelliseksi verkottua www-kauden huumassa. Myös Satakuntalainen Osakunta on kokenut tämän tärkeäksi. Nettisihteerin virkaan kuuluu osakunnan www-sivujen päivitys ja hoito, sekä myös osakunnan sähköpostilistan osoitteiston ylläpito. Koska tietokoneita suojeleva operaattori oli nimeltään OTSO, sai nettisivuista vastaava viranhaltija nimikkeen URHO. Nimitys tulee sanoista Uusmedian Ratkaisut Hallitseva Operaattori. Marraskuun varsinaisen kokous hyväksyi osakunnan hallituksen esityksen uuden viran perustamiseksi. Ensimmäiseksi URHOksi valittiin Jussi Järvinen. Tehtävään esitettiin myös Mikko Mäkipää ja Johannes Tiusasta, mutta nämä kieltyivät tehtävästä.¹⁴⁴⁰

Uuden inspektorin muotokuva ja inspektorinvaihtokaronkka

Hallitus oli saanut kirjeen Tanja Kuuselalta, joka tarjoutui maalaamaan uuden inspektorin muotokuvan 4 000 markan korvausta vastaan. Koska uusi inspektori toimi tehtävässään virkaa tekevänä, keskusteltiin hallituksen kokouksessa hankkeen mielekkyydestä. Päättettiin kysyä myös vt. inspektori Kyllikki Tiensuun kantaa asiaan. Kokouksessa päättettiin keskustella inspektorinvaihtokaronkan järjestämisestä.¹⁴⁴¹ Hallituksen ja Tiensuun keskustelujen tuloksena päättettiin joulukuun 11. päivän kokouksessa, että Tanja Kuusela maalaa vt. inspektorin muotokuvan. Kuuselan kanssa tehdään asiasta sopimus, jossa määritellään myös työn aikataulu. Palkkio maksettaneen stipendinä, mutta tähänkin asiaan tultaisiin palaamaan myöhemmin.¹⁴⁴²

”Satakuntatalo dualismi vuonna 2000”

Osakunnan oma talo, siunaus vai kirous? Asiaa on pohdittu osakunnassa koko Satakuntatalon olemassaolon ajan. On puhuttu talolaisten sisäpiiristä ja ulkopuolelle joutuvista. Karhunkierroksessa 3 / 2000 osakunnan kuraattori ja Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja Riku Jaakonsaari kirjoittaa seuraavasti:

”Välillä tuntuu siltä, että Satakuntatalolle arkaillaan tulla. Ensiksikin se on hankala löytää. Toiseksi, jos perille asti pääsee, on ovi aina tiukasti lukossa. Kolmanneksi näyttäytyminen Talolla kolmannen opiskeluvuoden jälkeen viittaa joidenkin mielestä häiriintyneeseen mielenlaatuun. Näistä uskomuksista aion päästää eroon. Visioni on tehdä Satakuntatalosta kaikkien satakuntalaisten pysähdyspaikka Helsingissä. On aika nostaa Satakuntatalo yhtä tunnetuksi kuin hämäläisten talot.

Pidemmän tähtäimen haaveena pidän toisen talon hankkimista. Kohtuuhihnaisille yksilöille ja kaksioille olisi varmasti kysyntää satakuntalaisten korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. Satakuntatalo ykkösen kiihkeään rytmii ja välillä aavistuksen levottomaan ilmapiiriin kyllästyneet voisivat valita keskustan ulkopuolelta Satakuntatalo kakkosen seesteisemmän elämärytmin.”¹⁴⁴³

Satakuntalainen Ehtoo

Ehtoon kuntavieraana oli Säkylä, joka oli esittelyssä Karhunkierroksessa 3 / 2000. Artikkeli päätti osakunnan ja maakunnan yhteyttä korostaen:

”Säkylä on siis menestyvä kunta, jolta kuitenkin puuttuu kantava silta ulkomaailmaan. Tärkeä Helsinkiin ja muuhun Satakuntaan yhteyden luova silta on Satakuntalainen Osakunta. Avataamme tämä silta Säkylälle lämpimällä vastaanotolla. Vastineeksi rikkaalta kunnalta voidaan sitten nyhtää sitä ja tätä, alkaen ensi kesän kesäretkestä.”¹⁴⁴⁴

Satakuntatalon tontin loppukauppahinnasta

Aikanaan pelkästään ylioppilaita varten rakennetun Satakuntatalon kauppahinnasta jää kauppalinja Helsingin kaupungin kanssa 13.7.1950 allekirjoitettaessa puolet velkaa eli 42 500 markkaa. Tästä annettiin tuolloin erillinen velkakirja, jossa todettiin velan olevan irtisanomaton ja koroton, niin kauan kuin Satakuntatalon kahta alinta kerrostaa tai niitä vastaavaa pinta-alaa lukuunottamatta käytetään opiskelija-asuntolana tai Satakuntalaisen Osakunnan tarpeisiin. Lainan määrä on sidottu elinkustannusindeksiin, ja se erääntyy maksettavaksi heti, jos velkakirjan em. rajoituksista poiketaan. Velka alkaa kasvaa korkoa erääntymispäivästä lukien.

Tilanne muuttui osakunnan kannalta sen vuokrattua tilojaan Sodexholle ja muille ulkopuolisille. Tämä aikaansai keskustelutarpeen kaupungin edustajien kanssa ja varaustarpeen luoton mahdolliselle maksamiselle. Asiaa selvitti osakunnan puolesta Satalinnan Säätiön hallituksen jäsen varatuomari Hannu Salo, joka laati asiasta muistion.

Kaupungin laskelmien mukaan velan loppusumma olisi noin 866 000 markkaa. Tämä perustuu Helsingin kiinteistöviraston 15.2.1994 ilmoittamaan maksamattoman kauppahinnan summaan 806 650 markkaa. Kaupunki näyttää tulkinneen erittäin tiukasti sopimuksen indeksiehtoja. Vuonna 1999 loppusumma oli siten mainittu 866 000 markkaa.

Osakunnan käsityksen mukaan velan loppusumma olisi noin 125 000 markkaa lisättynä korko. Pienempi arvio perustuu mm. siihen, että Säätiön mielestä indeksiehito on ollut vaikuttason vuoden 1968 maaliskuusta alkaen. Samaa käsitystä on edustanut myös valtiovarainministeriön virkamies Petri Syrjänen. Kaupunki lupasi selvittää asiaa, mutta ei muuttanut kantaansa Tosin muistion laatija varatuomari Hannu Salo toteaa, ettei asiaa enää oltu perusteellisesti tutkittu. Siitä neuvoteltiin kuitenkin Säätiön ja kaupungin välillä, mutta varsinaiseen lopputulokseen ei kuitenkaan päästy. Neuvotteluiden kuluessa nähti siltä, että kaupungin kanta olisi lientymässä. Asia on kuitenkin vielä kesken ja tilanne on jäänyt avoimeksi.¹⁴⁴⁵

Inspehtorinvaihtokaronkka 26.1.2001

Inspehtorinvaihtokaronkka vietettiin 26.1.2001 klo 19 alkaen Satakuntatalon osakuntahuoneistossa, jonne oli kokoonnut kaikkiaan 44 juhliaa. Eroava inspehtori Pentti Alhonen ja inspitar Säde Mantere-Alhonen haettiin kodistaan Vantaan Hämevaarasta pikkubussilla seitsemän Alhosen kauden kuraattorin voimin. Saattajina Satakuntatalolle olivat Seppo Sattilainen, Tero Tuominen, Kalle-Antti Suominen, Vesa Syrjä, Jukka Topi, Riku Jaakonsaari ja Kaisa Nera. Talolla entisiin kuraattoreihin liittyivät Merja Salmi ja Yrjö Kaimio. Vain Heikki Topi ja Nina Kontulainen (nyk. Asikainen) olivat estyneet saapumasta juhlaan. Ennen juhlaa Satakuntatalossa vierailtiin Risto Rytin ja Maila Talvion patsailla. Kahvit nautittiin Vanhalla ylioppilastalolla.

Inspehtorinvaihtokaronkka alkoi Vitosessa kuraattori Neran tervehdyssanoilla, jonka jälkeen vuorossa oli diaesitys inspehtoriparin toiminnasta Satakuntalaisessa Osakunnassa. Esitystä elävästi kuraattorit, jotka tarinoi kuka omasta ajanjaksostaan. Legendaarista ja

värikästä inspehtoria muisteltiin lämmöllä. Eroava inspehtori kertoi henkilöhistoriastaan ja inspehtorivuosiensa merkittävimmistä tapahtumista. Professori Alhonen kiitti osakuntaa menestä sekä mainitsi inspittären ja inspehtorin viihtyneen osakunnassa erinomaisesti. Alhonen toivotti puheensa pääteeksi osakunnalle ja sen uudelle inspehtorille onnea ja menestystä jatkossakin. Inspehtorin vitjat irrotettiin Pentti Alhosen kaulasta emäntä Hanna Sonnen toimesta. Isäntä Mikko Järvinen puolestaan kiinnitti ne uuden inspehtorin Kyllikki Tiensuun kaulaan. Tämän jälkeen inspitär Säde Mantere-Alhonen muisteli spontaanissa puheessaan Satakuntalaista Osakuntaa mieleenpainuvasti kiittäen vielä omasta puolestaan antoisista vuosista. Gaudeamus Igitur kajahti ilmoille ja puheet palkittiin Johannes Tiusasen johtaman kvartetin esittämän serenadein. Lämmintunnelmainen ja mieleenpainuva tilaisuus päätti saksalaiseen klassiseen ylioppilaslauluun ”O alte Burschenherrlichkeit”.¹⁴⁴⁶

Puheensa eroava inspehtori päätti seuraavin sanoin:

”Hauska sattuma on, että kun tulin tähän virkaan, vastaanotin sen teologi Tapio Lampiselta ja luovutan sen nyt teologi Kyllikki Tiensulle. Kiitän mitä lämpimimin osakuntaa, jonka elämänmenossa me molemmat, inspitär ja minä olemme erinomaisesti viihtyneet. Toivotan SatO:lle ja sen uudelle inspehtorille sekä pehtoorille onnea ja menestystä tulevinakin vuosina lyhyesti ynnä ponnekkaasti vanhan gaudeamuksen tapaan: *semper sint inflore!*”¹⁴⁴⁷

9. Helsingin yliopiston Satakuntalaista Osakuntaa lähellä olevia tahoja

Emil Cedercreutzin Säätiö

Emil Cedercreutzin Säätiön keskeinen toimintamuoto on sen omistaman museon hallinnointi yhdessä Harjavallan kaupungin kanssa. Museo järjestää näyttelyn ohella myös yhteistyössä Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kanssa opetustoimintaa. Opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa 15 opintovuikon kokonaisuus kansatieteessä. Museolla on myös laaja yhteistyö maakunnan oppilaitosten kanssa. Se on myös osallistunut Museoviraston ja Opetushallituksen Kulttuuriperintöopetuksen kehittämisprojektiin Suomen Tammi vuonna 1998.

Vuonna 1998 museossa järjestettiin Emil Cedercreutzin syntymäpäivänä 16.5. juhla, jossa paljastettiin kuvanveistäjä Pertti Mäkiseltä tilattu säätiön pitkääikaisen puheenjohtajan professori Niilo Valosen korkokuva. Juhlassa luovutettiin myös museoliiton mitaleja ja ansio-merkkejä.¹⁴⁴⁸ Kuten hyvin muistamme, oli professori Niilo Valonen keskeinen vaikuttaja myös Satakuntalaisessa Osakunnassa ja sen kotiseutututkimustoiminnassa.

Emil Cedercreutzin säätiön toiminnallisia tavoitteita listasi vuonna 1995 sen hallituksen puheenjohtaja, professori Heikki Jokela. Hänen mukaansa säätiön tavoitteena tuli olla perustajansa viitoittamalla tavalla kehittää museota itsenäiseksi kulttuurikesukseksi hyödyttämään maakunnan kulttuuritarpeita. Keskus voisi Jokelan tavoitteiden mukaan vastata myös korkea-koulutasoisien opetuksen antamisesta maakunnassa. Erityisenä kohderyhmänä olisivat ammattikorkeakoulut. Säätiön toiminta oli 1990-luvulla monipuolistunut, minkä professori Jokela panikin tyydytyksellä merkille. Hän listasi viisi merkittävintä kohtaa muistoonsa:

1. Museonjohtaja Ritva Kavan ansiokas tutkimustyö on tuottanut säätiön perustajan elämäntyötä koskevan hyvän väitöskirjan Turun yliopistossa.
2. Museonjohtajan avuksi on perustettu museolehtorin virka 12 kuukauden ajaksi.
3. Harjavallan maataloustuottajien keskuudessa perustettu talkooryhmä on museoviraston tukemana tehnyt Maahengen temppelin korjaustyötä.
4. Lisärakennusprojektiin aloittaminen ja
5. Ympäristö on havainnut vireän elämän merkit museon toiminnassa.¹⁴⁴⁹

On todettava, että professori Heikki Jokelalle Emil Cedercreutzin säätiön toiminnan kehittäminen on ollut merkittävä osa elämäntyötä.

Emil Cedercreutzin Säätiön sääddekirjasta käy ilmi sen tarkoitus:

"Säätiön nimi on Emil Cedercreutzin säätiö. Sen tarkoituksesta on säilyttää vapaaeherra Emil Cedercreutzin taiteilijakoti ja kokoelmat sekä hoitaa ja kartuttaa niitä."¹⁴⁵⁰

Säätiön ja Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan välinen suhde on myös kirjattuna sääddekirjaan:

”Säätiön hallituksessa on kuusi jäsentä. Itseoireutettuna siihen kuuluvat säätiön perustaja ja Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori. Muut jäsenet määräät säätiön perustaja. ...”¹⁴⁵¹

Säätiön hallituksen itseoireutettuna jäsenenä on siten ollut mm. osakunnan inspehtori Pentti Alhonen. Hän osallistui säätiön maakunnalliseen toimintaan Ulvilassa paljastaessaan yhdessä vuorineuvos Tauno Matomäen kanssa Juhana Hertuan reliefin.

Vuonna 2000 säätiö palkitsi merkittävän satakuntalaisen historiantutkijan, professori Mauno Jokipiin 30 000 markan suuruisella Emil Cedercreutz -palkinnolla. Palkinto oli lajissaan ensimmäinen ja se annettiin Jokipiin ansioista satakuntalaisen historiantutkimuksen edistäjänä.¹⁴⁵²

Emil Cedercreutzin Säätiö on päättänyt lahjoittaa 450 vuotta täyttäneelle Helsingin kaupungille Cedercereutzin patsaan nimeltään Hevonen ja jousimies (Arcum Tendit Apollo).¹⁴⁵³ Se sijoitetaan Lapinlahdenkadun varrella sijaitsevaan puistoon lähelle Satakuntataloa. Teoksen paljastamisjuhla 3.4.2001 vietetään Satakuntatalossa. Kutsuvieraaksi on ajateltu maakunnan vaikuttajia niin kulttuurin kuin politiikan alalta.¹⁴⁵⁴ Patsastoimikuntaan kuuluvat inspehtori Pentti Alhonen puheenjohtajana, FT Marja-Liisa Rönkkö ja toimitusjohtaja Veikko Lahtinen.¹⁴⁵⁵ Patsaan vastaanottaa Helsingin kaupungin puolesta apulaiskaupunginjohtaja Ilkka-Christian Björklund.

Yhteistyö ja ystävyys ruotsalaisen Gästrike-Hälsinge Nationin kanssa

Satakuntalaisen Osakunnan ja Gästrike-Hälsinge Nationin välisiä suhteita on tarkasteltu tässä teoksessa vuosittaisen käsittelyn yhteydessä. Ruotsalainen ystävyysosakunta on jo 350-vuotis-historiikkinsä kirjoittanut. Tässä kauppakollegion johtaja Bo G. Hallin ansiokkaasti toimittamassa teoksessa ”350 år i vardag & fest – Gästrike-Hälsinge Nation 1646 – 1996” käsitellään lyhyesti suhdetta Satakuntalaiseen Osakuntaan. Tarkastelu tapahtuu osin ruotsalaisten, osin suomalaisten näkökulmasta. Satakuntalaisista teokseen ovat panoksensa antaneet mm. Seija Tiisala ja Pentti Alhonen.

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan ja Uppsalan yliopiston Gästrike-Hälsinge Nationin välinen ystävyys sopimus solmittiin GH:n 300-vuotisjuhlassa 1.5.1946. Allekirjoittajina olivat Satakuntalaisen Osakunnan puolesta inspehtori Pekka Katara ja kuraattori Sakari Mattila, sekä Gästrike-Hälsinge Nationin inspehtori Jan Axel Nannfeldt ja ensimmäinen kuraattori (1Q) Lars Brun. Sopimusteksti alkoi ylevään sävyyn:

”Uppsalan yliopiston Gästrike-Hälsinge Nation ja Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta solmivat tätä ystävyys sopimuksen luojtaakseen ja edelleen kehittääkseen niitä kulttuurisiteitä, jotka yhdistävät Ruotsin ja Suomen kangoja sekä erikoisesti niiden akateemista nuorisota.”¹⁴⁵⁶

Sopimus definioi yhteistyömuodoksi mm. vierailut ystävyysosakunnan kotiseuduilla. Tämä todellakin toteutui, kuten aiemmin esitetystä muistamme. Bo G. Hallin teoksessa mm. Karin

Krigsman muistee lämmöllä vierailuaan Satakuntatalossa ja retkeä Sipin mökille.¹⁴⁵⁷

Erityisesti 1950- ja 1960-lukujen satakuntalaisylioppilaille stipendiaattivaihto oli tärkeä. Stipendiaattina ollut Seija Tiisala muistee aikaa erityisellä lämmöllä. Ainoana tytymätömyyden aiheena oli 24.4.1953 Lindholmin ruokasalissa tarjoillusta kamalasta ruuasta saatu ruokamyrkytys. Tämä tapaus ei kuitenkaan pilannut Seija Tiisalan stipendiaattiaikaa Uppsalassa, vaan ajasta jää positiivinen muisto.¹⁴⁵⁸

Kuusikymmenluku oli erityisen vilkasta stipendiaattitoiminnan ja vierailujen aikaa, kuten osakunnan 1960-luvun toimintakuvaussessa on kerrottu. Ruotsalaisylioppilaat olivat mukana kotiseuduntutkimusretkillä, ja satakuntalaiset puolestaan tekivät vuosikymmenen puolivälissä kesäretken Gävleen.

Seitsemänkymmentäluku vasemmistoradikalismeineen lõi punaisen varjonsa ylioppilaselämään. Tämä heijastui myös SatO:n ja GH:n suhteisiin. Koko ystävyden ajan välit olivat olleet lämpimät ja yhteydenpito vilkasta, 1970-luku poikkesi epäedukseen tästä kehityssuunnasta. Toki 1970 –luku oli muutenkin poikkeuksellinen, aivan kuten Bo G. Hallkin toteaa.¹⁴⁵⁹ Vasemmistolaisuuden vuosikymmen katkaisi opiskelijavaihto ja stipendiaattiperintein tyystin. Vasta 1980-luvun alussa koettiin uusi nousu suhteiden aktivoituessa uudestaan.¹⁴⁶⁰ Erityinen ansio 1980-luvulla tapahtuneesta ystävyssuhteen kehittymisestä ja elpymisestä kuuluu inspektori Penti Alhosen arvioinnin mukaan hänen uppsalalaiselle inspektorikolleegalleen Lars Bäcklundille.¹⁴⁶¹

Vaikka ystävyys uudelleen lämpenikin, ei suhteissa enää päästy kultaisen kuusikymmenluvun intensiteettiin. Ystävyden muodot olivat kuitenkin saaneet jälleen perinteiset ominaispiirteensä, retkeiltiin, kissaitiin ja pidettiin yhdessä hauskaa, sanalla sanoen vietettiin ylioppilaselämää. Vuosikymmenen puolivälissä GH otti käyttöönsä matkastipendin, joka mahdollisti viikon mittaisen tutustumisen Satakuntalaiseen Osakuntaan. Vanha perinne oli tässäkin kohtaan herätetty eloona, tosin ei aivan alkuperäisessä muodossa. Ystävyden ylläpitoon on aina kuulunut myös vierailut toisen osakunnan vuosijuhliin ja muihin juhlatilaisuuksiin.¹⁴⁶²

Satakuntalaisen Osakunnan inspektori Penti Alhonen on Hallin teoksessa luonnehtinut ystävyssuhdetta Gästrike-Hälsinge Nationin kanssa. Otsakkeella ”Perspektiv från SatO” hän pohtii sen merkitystä nimenomaan satakuntalaisten kannalta. Alhonen päätää tekstinsä seuraavaan toteamukseen (vapaa käänös AA):

”Kuinka SatO sitten näkee veljesosakuntansa GH:n ja mitä se sille merkitsee? Kronikkamme kertovat kuinka ihastuneen tytyväisiä osakuntalaiset ovat olleet ystäviensä vieraanvaraisuuteen. Samalla he ovat voineet aistia, kuten minäkin aikoinani, Pohjolan vanhimman yliopiston ilmapiiriä. Ylioppilaselämä Fyrisjoen rannalla on antanut satakuntalaistille unohtumattomat muistot. Kun olen haastatellut heitä, olen saanut yksinomaan positiivista palautetta ystävyystoiminnaamme GH:n kanssa. Ystävyssiteet jotka solmittiin 50 vuotta sitten ovat vahvalla pohjalla. Toivomme niiden edelleen lujittuvan samassa hengessä, sillä niin antoisaa on yhteistyö ollut molempien maakuntien ylioppilaille.”¹⁴⁶³

Mielestäni inspektori Penti Alhonen on onnistunut erinomaisesti kiteyttämään tämän ystävyssuhteen merkityksen.

Omat positiviset kokemuksensa Uppsalan ajasta Pentti Alhonen keräsi osakuntalaisena keväällä 1963 ollessaan Uppsalassa stipendiaattina. Hän tutki vierailunsa yhteydessä väitöskirjansa aineistoa kvartäärigeologian laitoksessa professori Sten Florinin ja dosentti Maj-Britt Florinin johdolla. Vierailusta osakuntaan tuli kuitenkin Alhoselle lyhyt kvartäärigeologisten tutkimusten viedessä leijonanosan käytettävissä olevasta ajasta.¹⁴⁶⁴ Ystävyys on säilynyt ja tulee aivan varmasti jatkossakin säilymään lämpimänä ja hedelmällisenä.

Satakuntatalon Kannatusyhdistys

Satakuntalaisten perinteisen seniorijärjestön rinnalle on syntynyt Satakuntatalon Kannatusyhdistys. Siinä aktiiveina ovat olleet pääsääntöisesti 1980- ja 1990-luvuilla opiskelleet satolaiset. Puuhamiehenä on toiminut aikanaan sangen aktiivinen osakuntalainen FM Jari Marjanen. Hänen ideoimanaan Satakuntalon Kannatusyhdistys keräsi rahaa Satakuntatalon remonttia varten. Tuotto luovutettiin Satalinnan Säätiölle 29.9.1999.¹⁴⁶⁵

10. Epilogi

Miten osakuntalaitos ja Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta selviytyvät tulevaisuudessa?

Jo kolme ja puoli vuosisataa vanha osakuntaperinne jatkuu varmasti pitkälle tulevaisuuteen. Osakuntalaitoksen juridinen asema on selvästi heikentynyt yliopistolain muutoksen pyörteissä, mutta osakuntien henkinen asema säilyy käsitykseni mukaan vahvana myös tulevaisuudessakin. Ylioppilasosakuntien henkistä merkitystä kuvaavat mielestäni hyvin aate- ja kulttuurihistorioitsija Matti Klinge artikkelissaan ”Kansallismielens synty” professori Päiviö Tommilan julkaisemassa teoksessa ”Miten meistä tuli historian tohtoreita”. Klinge pohtii osakunnan ja osakuntalaisuuden merkitystä oman mahdollisen kansanedustajaehdokkuutensa (vaalit 1966) kautta:

”... Kun olin juuri noina vuosina ollut hyvin näkyvä nuori henkilö akateemisessa maailmassamme ja itse mm. henkilökohtaisesti ja kättä puristaen jne. ojentanut tuhansille uusille yliopilaille – ja ensimmäistä kertaa äänestäville! – heidän akateemisen identiteettinsä tunnuksen, osakuntakortin (myöhemmän ylioppilaskortin edeltäjän), minua houkuteltiin vuoden 1966 vaaleihin Kokoomuksen ehdokkaaksi, jolle voitaisiin taata eräiden Eduskunnasta luopuvien kansanedustajien kannattajajoukotkin, valintaa voitiin pitää erittäin todennäköisenä.”¹⁴⁶⁶

Professori Matti Klingen näkemys osakuntalaitoksesta ja sen merkityksestä on traditionaalisen osakunta-aktiivin näkemys. Mutta samalla se on sen osakuntalaisten ydinjoukon näkemys, jotka pyyteettömällä toiminnallaan muokkaavat osakuntalaisuuden ja osakunnan imagoa ja toimintamuotoja. Tällainen yhteisö identiteetin luojana ja akateemisuuden vahvistajana säilyttää paikkansa myös nykyisessä arvottomassa virtuaalimaailmassa. Osakunnan merkitys yhdistävänä tekijänä ei ole menettänyt asemaansa säätykierron nopeutuessa ja yhteiskunnallisten rajoitosten murentuessa.

Euroopan voimakas yhdentyminen ja kulkeutuminen kohti federaatio-ideologiaa on omiaan heikentämään kansallista identiteettiä. Samalla se on kuitenkin oivallinen keino vahvistaa lokaali-identiteettiä. Kotipaikkakunta ja kotimaakunta korostuvat profiloitumisen keinoina uudessa federatiivisemmassa Euroopassa. Osakuntalaitoksella on tässä keskeinen haaste ja tehtävä. Miten säilyttää maakunnallinen omaleimaisuus ja traditio kansainvälistyvän opiskelijayhteisön keskellä? Osakuntien on kyettävä vahvasti taistelemaan tämän asian puolesta!

Helsingin yliopiston Satakuntalaisessa Osakunnassa järjestettiin yhteiskuntasihteeri Vesa Syrjän kaudella (1992) keskustelutilaisuus siitä, tulisiiko Suomen hakea jäsenyyttä silloisessa Euroopan Yhteisössä. Keskustelutilaisuudessa oli paikalla, tuolloin yhteiskunnallisen kerhon jäsenenä ja tulevana yhteiskuntasihteerinä myös tämän teoksen tekijä. Muistikuvani mukaan civis Pirjo Nieminen pelkäsi tuolloin satakuntalaisen identiteetin ja koko maakunnan kohtaloa yhdentymisprosessissa. Käsittääkseni Niemisen pelko on osoittautunut turhaksi. Kuin vastapainona eurooppalaiselle yhtenäisyshankkeelle yhteiskuntasihteeri Antero Alhosen kaudella

(1993) järjestettiin keskustelutilaisus vastaperustetun maakunnallisen kulttuuriyhdistyksen Nousee Satakunnan kansa ry:n toiminnasta. Vaikka keskusteluprosessi liittymisestä suurempaan eurooppalaiseen perspektiiviin oli tuolloin jo käynnissä, ei maakunnallisuus ja maakunta-henki ollut mihinkään kadonnut. Se säilytti asemansa ja tulee säilyttämään sen globalisoituvalla kolmannella vuosituhannella.

Maakunnallisuuden säilyttämisessä on osakunnalla luonnollisesti merkittävä tehtävä; Maakunta on aina ollut keskeinen arvo Satakuntalaisessa Osakunnassa. Esimerkiksi 1970-luvun loppupuolen kuraattori VTK Tapio Aho piti maakuntaa osakunnan tukipisteenä.¹⁴⁶⁷ Voidaan hyvällä syällä puhua maakunta-aatteesta, vaikka sanalle ei virallista merkitystä aina-kaan Nykysuomen sanakirjassa ole annettu. Olenkin tarkastellut tästä käsitetä ”aattellisemman” ja ”maakunnalliseman” ajan sanakirjasta, mutta se on ollut tuolloinkin tuntematon. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö maakunta-aatetta olisi olemassa.

Nykysuomen sanakirja vuodelta 1966 määrittelee sanat aate, aatteellinen / aatteellisuus ja aatteeton seuraavasti:

Aate = 1. ihmisen maailmankatsomusta ja toimintaa määrävä yleväisältöinen ajatus; pyrkimys, tavoite. | Jalo, korkea a. Uudet a:tteet. A:teiden mies. A:teiden maailma. Toteuttaa, ajaa a:ettaan. Taistella a:teiden puolesta. Kantaan a:teen lippua korkealla. Elää a:teilleen. Jokainen a. vaatii uhrinsa TALVIO. Sillä sinä olet minulle elämän pyhin a., korkein toivo, ihanin lupaus KIANTO. – *Yhd.* johto-, peria.; heimo-, itsenäisyys-, kansallisuus-, raitius-, suomalaisuusa.; oikeisto-, vasemmistoa.; rauhan-, vapaudena. 2. ajatus, suunnitelma, päähänpälkähdys, -pisto, mieleenjohtuma. | Sain hienon a:teen lukia. Se oli hyvä a.! Asiassa on kyllä a:etta – *Yhd.* kansanopisto-, laivasto-, luonnonsuojelu-, osuustoiminta—, säästöpankki-, urheilu-, vakuutus-, valtio-, yhteiskoulua. 3. *fil.* ajattelemana muodostettu yleiskäsite, joka pyrkii ilmaisemaan olioiden varsinaisen ytimen, perikuva.¹⁴⁶⁸

Aatteellinen/aatteellisuus = 1. aatteeseen perustuva, aatteeen innoittama ihanteellinen, ideaalinen. | A. puhe, toiminta. A:set tarkoitukset. Työn a. pohja. A. suomalaisuus, komunismi. A:set yhdistykset. Kansanliikkeen a. johtaja. Harrastaa a:sta runoutta. Mielipiteet eroavat a:sesti toisistaan. Puhuja voitti a:suudellaan kaikkien kannatuksen. 2. vain ajateltavissa oleva; ei-todellinen. | Kuninkaan a. valta. Osallistua a:sesti kapinaan. Vekselit ovat a:sia mak-suvälineitä. 3. vars. *lak.* murtoluvulla ilmaistava, idealinen, | Esineen a. eli murto-osuus, *pars quota*. Omaisuuden jako a:siin osiin.¹⁴⁶⁹

Aatteeton = *omin.* < aate. | A. pikkuminänsä palvelija LEINO. Sisäinen tyhjys ja a:tamuus.¹⁴⁷⁰

Nykysuomen sanakirja antaa siten termeille varsin laajan sisällön. Maakunta-aatetta kirja ei kuitenkaan tunne. Silti voidaan osakunnan toiminnassa nähdä juuri maakunnallisuudella olevan aatteellisia piirteitä. Oman maakunnan arvostus ja sen edun vaalinta pääkaupungissa saa osakunnan kunniakkaan menneisyyden aikana ideologisia, aatteellisia piirteitä. Maakunta-aatteeen vahvuudella oli panoksensa myös 1970-luvun radikalismin torjumisessa. Maaseutu-osakuntaan ei globaali vasemmistoate istunut.¹⁴⁷¹ Maakunta-aate on vahva, mutta sekä on uudella vuosituhannella aivan uudenlaisten haasteiden edessä. Uuden talouden ja maailman arvot poikkeavat kovin vanhoista. Virtuaalimaailma henkisesti harvinaisen köyhänä ilmiönä

ei valitettavasti tunne maakunnallisia eikä aatteellisia piirteitä. Osakunta, joka on vahvasti ja juurevasti sitonut itsensä maakunnallisuteen, on uuden ajan vedenjakajalla.

Osakuntien aatteellinen maailma

Kun professori Hannu Soikkasen väitöskirja ”Sosialismin tulo Suomeen” aikanaan ilmestyi, luettiin se aatehistoriaan kuuluvaksi. Oihan kysymyksessä työväenäatteet rantaatumista maahamme kuvaava perusteos. Se sai aikaan kritiikkiä aatehistorioitsijoiden keskuudessa. Tuolloiset aatehistorioitsijat olivat tehneet lähinnä tutkimuksiaan osakuntiin liittyen. Mikä sitten ärsytti Soikkasen kirjassa?

Se oli taloudellisten motiivien tarkastelu! Osakuntien historiaa tarkasteltaessa ei taloudellisia motiiveja voi käyttää aatehistoriallisena selittäjänä. Työväenliikettä tarkasteltaessa sen sijaan voidaan näin tehdä, sillä työväen aatteet tarkoituksesta oli työväestön taloudellisen (materiaalisen) aseman parantaminen. Soikkanen osoitti myös, että työväenliikkeen parissa esiintyi voimakasta epäilyä korkeakulttuuria kohtaan.

Koska osakunnissa ei taloudellinen motivaatio ole aatteeseen sopivaa, ei tulkintani mukaan vasemmistoradikalismi ja työväenäatteet tuominen yliopistoon voinut onnistua. Etenkin Satakuntalaisten Osakunnan kaltaiset maaseutuosakunnat ovat rakenteeltaan ”maakunta-aatteellisia”, eivät materialistisia (työväenäatteellisia) yksiköitä. Vasta kapitalismin ja globaalina markkinatalouden voima pystyi tuomaan talousajattelun ainakin Satakuntalaiseen Osakuntaan. Talous ei kuulu aatehistoriaan, kuten todettiin, mutta markkinatalous on nyt kuitenkin kyennyt syrjäyttämään perinteisen osakuntaelämän korkea-aatteelliset hyveet. Satakuntalaisessa Osakunnassa vaikuttavana tekijänä oli myös Satalinnan Säätiön toiminnanjohtajan tehtävien siirtyminen maakunnan ulkopuoliselle henkilölle Myös säätiön virkaatekevä toiminnanjohtaja Veikko Lahtinen on markkinatalouden edustaja.

Talousajattelun tulo osaksi osakunta-aatetta kuvaaa hyvin aikaa, jossa elämme. Yhteisöllisyys on korvautunut yksilöllisyydellä ja talkoohenki voiton- ja eduntavoittelulla. Ylioppilaskuntakin on muodostumassa eräänlaiseksi opiskelijoiden ammattiyhdistysliikkeeksi kansallishengen synnyttäjän ja ylläpitäjän roolin sijaan. Taistolaisuudella oli tavoitteena hävittää taantu-mukselliset osakunnat. Se ei siinä onnistunut. Sen taantumuksellinen arkkivihollinen, kapitalismi, puolestaan onnistui tunkeutumaan business-henkenä sisälle osakuntien rakenteisiin. Satakuntalaisessa Osakunnassa henkisyyden (maakunta-aate ja kulttuuri) ja markkinoiden välinen balanssi on kuitenkin kohtuullisen hyvä. Osakunta on onnistunut olemaan yhtä-aikaisesti business- ja tuohivirsukulttuurin tyyssija.¹⁴⁷²

Onko osakuntalaitoksella tulevaisuutta virtuaalimaailmassa?

Uudenlaisen maailmankuvan muodostavat voitonteon hyve ja globaalisen markkinatalouden ehdoton kaikkitietävyyss ja -taitavuus. Vanhentuneille ideologisille arvoille tuskien enää nettimaailman bittien keskellä lainkaan sijaa. Ihmisten kanssakäyminen on ansiotyön ja siten työpaineiden vuoksi vähentynyt.¹⁴⁷³ Työstä, elinehdosta on tullut meille hyve ja ehkä elämän ainoa tarkoitus.

Käsittääkseni sisäinen tyhjyys ja aatteettomuus sopii erinomaisesti kuvaamaan virtuaalimailman hengettömyyttä. Kun hyvällä syällä voimme pitää osakuntamaailmaa aatteellisena, ainakin maakunnallisuuden osalta, on tulevaisuudennäkymä mahdollisesti sittenkin synkkä. Virtuaaliyliopistot tuskin tuntevat virtuaaliosakuntaa. Osakunnalla, sosiaalisuuden ja yhteiskunnallisuuden kasvattajana, ei sen tähden ole sijaa virtuaaliyliopiston näyttöpäättelä. Tämä opiskelijayhteisö tarvitsee toimiakseen edes kourallisen aktiivisia ihmisiä, jotka kykenevät aitoon sosiaaliseen vuorovaikutukseen.

Vaikka bittien ja lumeen maailma on ottamassa vahvaa niskalenkkiä elämästämme, uskon kuitenkin tulevaisuteen. Ihminen on kuitenkin lopulta sosiaalinen eläin, joka tarvitsee luonnolliset ja normaalit vuorovaikutussuhteet selvitäkseen elämästä. Osakunnalla on tässä näytön paikka. Sen on toimittava ihmisten yksikkönä jatkossakin. Jos ja kun osakuntalaitos, Helsingin yliopiston Satakuntalainen Osakunta sen osana, voittaa selviytymistäistelunsa sen historiaan voidaan kirjoittaa tarvittavat jatko-osat tulevinakin vuosina.

Toivotan Helsingin yliopiston Satakuntalaiselle Osakunnalle onnea ja menestystä jatkossakin. Olen varma, että se viettää 400-vuotisjuhliaan 2054 lumemaailmasta huolimatta!

Lähdeviitteet

1. luku

1. Kolbe 1996, s. 377 – 392.
2. Esimerkiksi käyköön, että Satakuntalainen Osakunta antoi tukensa maakunnan telakkaloille 1970-luvulla.
3. Horila 1954, Heikki Jokelan kirjoitus Satakuntatalosta.
4. Klinge 1968, s. 267.
5. Heikki Jokelan kirjoitus Tapio Horilan teoksessa Satakuntalainen Osakunta 1929 - 1954.

2. luku

6. Klinge, Ylioppilaskunnan historia, mm. s. 51, 69, 100, 141 – 143 kuvataan Kekkosen toimintaa.
7. STV, XXIX Eduskuntavaalit 1951, 1954 ja 1958.
8. Mauranen 1995, s. 229 – 232.
9. Sama, s. 224.
10. Erkki Pihkalan artikkeli ”Sopeutuminen rauhaan” teoksessa Suomen taloushistoria 2, Tammi 1982.
11. Hertta Kuusisen kuuluusa toteamus ”Tshekkoslovakian tie on meidän” Neuvostoliiton asetettua kommunistinen hallitus Prahan.
12. Erkki Pihkalan ja Hannu Soikkasen artikkeli ”Talouspolitiikka ja työmarkkinasuhteet” teoksessa Suomen taloushistoria 2, Tammi 1982.

3. luku

13. Mauno Jokipiin artikkeli Satakuntalaisen 300-vuotisjuhlajulkaisussa 24.3.1954, s. 6-14.
14. Sama. Ks.myös Saarenheimo, Mikko: Satakuntalainen Osakunta 1904 – 1929, 25-vuotiskatsaus, Satakunta Kotiseutututkimuksia VII. Rauma, 1929, s. 1 – 10.
15. Nimitys inspehtorin puolisosta. Myös nimitystä inspehtorinna tavataan.
16. Saarenheimo 1929, s. 21.
17. Osakunnan vuoden 1957 säädöt.
18. Vuoden 1904 jaon perusteella syntynytä

Satakuntalaista Osakuntaa kutsutaan tässä uudeksi osakunnaksi.

19. Jaakkola, Jalmari, Vanha SatO yliopiston siirrytyä Helsinkiin, Satakunta III.
20. Asia käy selkeästi ilmi osakunnan toiminta-kertomuksista.
21. Satakuntalaisten Osakunnan säädöt 1957.
22. Yliopiston luettelot 1954 – 1958.
23. Sama.
24. Tämä käy ilmi esimerkiksi osakunnan pöytäkirjojen ulkoasusta ja sisällöstä.
25. Osakunnan toimintakertomukset.
26. Iloniemi, Jaakko, Satakuntalainen (Sat.) 3 – 4 / 1956, s. 24.
27. Klinge 1968, s. 246 – 247. Ks. myös Kuusisto, Seppo, Hämäläis-Osakunnan historia 2, Helsinki 1978.
28. Klinge – Harmo 1983, s. 272 – 276, 280.
29. Sama, s. 280, 285.
30. Ahlfors – Salo 1970, s. 17.
31. Horila 1954, s. 205.
32. Hongisto 1978, s. 215.
33. Nimitys on ryhmään kuuluneiden oma. Vuosina 1952 – 1954 sanaa jengi ei käytetty.
34. Sekä kahdeksannen kerroksen jengin ja opposition toimintaa valottaa mm. Seikko Eskolan ja A-V Perheentuvan 6.3.1959 päivätty kirje, jonka Eskola luovutti osakunnalle 7.3.1961. Kirje avattiin 4.6.1984. Mainittu kirje koski juuri vuoden 1956 inspehtorin vaalinnasta syntyneitä erimielisyksiä. Kirjettä ei saanut avata ennen 7.3.1979. Kirjettä säilytetään avaamattomana osakunnan kassakaapissa.
35. Pöytäkirja 2.5 ja 7.5.1956.
36. Osakunnan kokouksen pöytäkirja 24.11.1953.
37. Osakunnan pöytäkirjoja säätömuutos-työn ajalta 1953 – 1956.
38. Satakuntalainen 3 – 4 / 1956, s. 30.
39. Osakunnan kokouksen pöytäkirja 2.5.1956.
40. Satakuntalainen 3 – 4 / 1956, s. 27.
41. Sama.

42. Horila 1954, s. 275.
43. Vuosihistoriat 1954 – 1962.
44. Osakunnan talousarviot 1954 – 1962.
45. HOK maksoi aikanaan ostohyvitystä.
- Ostohyvityksen suuruus oli tietty prosenttiosuuus kuittien yhteissummasta.
46. Satakuntalaisessa Osakunnassa on Rauman ja Porin nimeä kantavat huoneet.
47. Pöytäkirja 12.10.1954, liite 9 ja pöytäkirja 22.1.1957 liite 59.
48. Hegedüs, Kálmán, Unkarin toinen historia (1956 - - -), Helsinki 1991.
49. Klinge 1978, s. 251.
50. Teineillä tarkoitetaan tässä yhteydessä teiniliittojen jäseniä.
51. Nykyrahaksi (v. 2000) muutettuna summa vastaa 89.811 markkaa 12 penniä.
52. Osakunnan pöytäkirjat 1 / 1957.
53. Vuosihistoria 1956 – 1957.
54. Osakunnan pöytäkirja 12.11.1957.
55. Toimintakertomus 9.11.1956.
56. Osakunnan pöytäkirjat 4.3.1957 ja 15.4.1957.
57. Horila 1954, s. 124. Fuksikasvatuksesta ks. myös Kuusisto 1978.
58. Osakunnan pöytäkirja 29.4.1957, liite 122.
59. Vuosihistoria 1956 – 1957.
60. Osakunnan pöytäkirja 12.4.1960, liitteen 161 ja 162.
61. Vuosihistoriat 1950-luvulla.
62. Sama.
63. Vuosihistoria 1956 – 1957.
64. Vuosihistoriat 1950-luvulla.
65. Vuosihistoria 1957 – 1958.
66. Vuosihistoriat 1950-luvulla.
67. Toimintakertomukset 8.5.1955, 19.10.1955 ja 5.10.1956.
68. Vuosihistoria 1955 – 1956.
69. Sama.
70. Osakunnan vuoden 1957 säännöt, 7§.
71. Satakuntalainen 1 / 1957, s. 12.
72. Toimintakertomus 20.1.1958.
73. Tuulio, Tyyni, Satakuntalainen Talvi-Henrikki. Satakunnan kilta 1924 – 1974, s. 36 – 38.
74. Toimintakertomus 27.10.1953.
75. Vuosihistoriat 1954 – 1960.
76. Saarenheimo 1929, s. 35 – 38.
77. Vuosihistoriat ja toimintakertomukset 1950-luvulla sisältävät kuvauksia vuosijuhlasta.
78. Osakunnan pöytäkirja 26.11.1957.
79. Vuosihistoria 1957 – 1958.
80. Vuosihistoria 1957 – 1958.
81. Vuosihistoria 1958 – 1959, Osakunnan pöytäkirja 25.3.1958.
82. Horila 1954, s. 283.
83. Vuosihistoriat 1950-luvulta ja toimintakertomukset 1950-luvulta.
84. Vuosihistoriat 1955 – 1956 ja 1956 – 1957.
85. Vuosihistoria 1954 – 1955.
86. Osakunnan pöytäkirja 23.1.1956 liite 70.
87. Kerhon toiminta ei ollut kovin aktiivista. Vain muutamia mainintoja vuosihistorioissa.
88. Toimintakertomus 6.10.1953.
89. Vuosihistoria 1957 – 1958.
90. Vuosihistoria 1954 – 1955.
91. Vuosihistoria 1957 – 1958.
92. Satakuntalainen 6 / 1956, s. 10.
93. Vuosihistoria 1954 – 1955.
94. Vuosihistoria 1959 – 1960.
95. Toimintakertomukset 1970-luvun alusta, esimerkiksi vuosilta 1970 – 71.
96. Satakuntalainen 1 / 1959, s. 20. Vertaa myös Klinge 1968, s. 255.
97. Naistenkerhon toimintakertomus 1959 – 1960.
98. Vuosihistoriat ja toimintakertomukset 1954 – 1960.
99. Sama.
100. Vuosihistoria 1957 – 1958.
101. Satakuntalainen 1 / 1954, s. 13.
102. Toimintakertomus 14.4.1959; Vuosihistoria 1960 – 1961.
103. Vuosihistoria 1954 – 1955.
104. Vuosihistoriat 1958 – 1960.
105. Ylioppilaslehti 7.10.1955, s. 13.
106. Ylioppilaslehti 30.9.1955, s. 9; Ylioppilaslehti 7.10.1955, s. 13; Satakuntalainen 6 / 1956, s. 23 ja Satakuntalainen 3 / 1957, s. 23.
107. Vuosihistoria 1956 – 1957.
108. Nimimerkki Tot Ali Tarisimus, Satakuntalainen 1 – 2 / 1955, s. 28.

109. Vuosihistoriat 1953 – 1958.
110. Vuosihistoria 1957 – 1958. Ks. myös Satakuntalainen 4 / 1958.
111. Lista urheilijoista on poimittu vuosihistorioista. Täydellisen luettelon tekeminen on mahdotonta. Nimet on nostettu esiiin osakunnan urheiluharrastuksen laajuuden osoitamiseksi. Vaikka urheiluinto taantuikin, riitti kuitenkin aktiivisia ja innokkaita liikunna ja urheilun harrastajia koko vuosikymmenen ajalle.
112. Ylioppilaslehti 13.1.1956, s. 15.
113. Ylioppilaslehti 23.3.1956, s. 1.
114. Ylioppilaslehti 5.4.1956, s. 6; Ylioppilaslehti 15.11.1957.
115. Satakuntalainen 3 – 4 / 1956, s. 11; Satakuntalainen 1 / 1958, s. 20.
116. Vuosihistoriat 1953 – 1959. Ks. myös Toimintakertomukset ko. ajalta.
117. Pöytäkirjat 16.3.1954 ja 18.3.1957, liite 100.
118. Vuosihistoria 1955 – 1956. Nykyrahassa (v. 2000 ostovoiman mukaan) määrärahan suuruudet: 15 190 mk ja 8 340 mk.
119. Vuosihistoria 1956 – 1957. Nykyrahassa (v. 2000 ostovoiman mukaan) määrärahan suuruudet: 9 375 mk ja 4 375 mk.
120. Pöytäkirja 15.4.1958. Nykyrahassa (ostovoiman mukaan) 40 000 mk on 4 200 mk ja 10 000 mk vastaavasti 1 050 mk.
121. Satakuntalainen 1 / 1960, s. 5.
122. Saarenheimo 1929, s. 85 – 87.
123. Saarenheimo 1929, s. 85 – 87, 139 – 140, 277.
124. Horila 1954, s. 100 – 105, 254 – 258.
125. Toimintakertomus 1954. Vuoden 1954 toimintakertomuksessa lukupiirin ydinjoukkoa kutsuttiin eliittiksi.
126. Maininnat lukupiirin tapahtumista on poimittu osakunnan viikkotaisista toimintakertomuksista sekä vuosihistorioista. Lukupiirin ns. mustaa kirjaa ei ole löytynyt. Mustaan kirjaan kirjattiin lukupiirin illan tapahtumat.
127. Vuosihistoriat ja toimintakertomukset 1950-luvulta.
128. Toimintakertomus 18.2.1957.
129. Vuosihistoria 1956 – 1957.
130. Satakuntalainen 3 – 4 / 1954, s. 32 – 33.
131. Laitinen 1967, s. 125.
132. Satakuntalainen 3 – 4 / 1956, s. 32 – 33.
133. Satakuntalainen 1 / 1954, s. 13.
134. Toimintakertomus 30.3.1954, toimintakertomus 6.4.1954 ja toimintakertomus 12.10.1954.
135. Toimintakertomus 8.3.1955.
136. Vuosihistoriat ja toimintakertomukset 1955 – 1958.
137. Hyypö oli nimitys ”seitsemän semesteriä” opiskelleelle osakuntalaistelle.
138. Vuosihistoriat 1950 - 1954.
139. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirjat 21.9.1954, 22.2.1955 ja 19.4.1955.
140. Satakuntalainen 3 – 4 / 1956, s. 8.
141. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.4.1956; Satakuntalainen 3 – 4 / 1956, s. 18.
142. Horila 1954, s. 266.
143. Vuosihistoria 1959 – 1960.
144. Vuosihistoria 1960 – 1961.
145. Vuosihistoriat 1950 – 1952.
146. Vuoden 1956 säädöt.
147. Satakuntalainen 4 – 5 / 1954, s. 22.
148. Vuosihistoriat 1954 – 1960.
149. Satakuntalaisten numeroita 1954 – 1957, osakunnan kokousten pöytäkirjoja vastaavalta ajalta.
150. Satakuntalaisten numeroita 1954 - 1960.
151. Harmo – Klinge 1983, s. 280 – 283.
152. Satakuntalainen 7 – 8 / 1955, s. 27.
153. Satakuntalainen 3 – 4 / 1956, s. 31.
154. Vuosihistoriat 1954 – 1957.
155. Kuusisto 1978, s. 235.
156. Satakuntalainen 8 / 1954, s. 19.
157. Vuosihistoria 1956 – 1957.
158. Klinge 1978, s. 240.
159. Vuosihistoria 1956 – 1957.
160. Toimintakertomus 7.12.1954.
161. Pekka Hartilan kirje Satakunta XIX – toimituskunnalle. Kirje on päivätty Wienissä 3.3.1981.
162. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.5.1956.
163. Vuosihistoria 1956 – 1957.
164. Sama.

165. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.9.1956; Ks. myös Klinge, Yliopiston historia.
166. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.10.1956.
167. Vuosihistoria 1956 – 1957.
168. Vuosihistoria 1959 – 1960.
169. Seikko Eskolan ja Antti-Veikko Perheentuvan kirje 6.3.1959. Kirje avattu 4.6.1984.
170. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.9.1956.
171. Seikko Eskolan ja Antti-Veikko Perheentuvan kirje 6.3.1959. Kirje avattu 4.6.1984.
172. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 16.10.1956 ja 23.10.1956.
173. Klinge 1978, s. 366; Vuosihistoria 1956–1957.
174. Horila 1954, s. 20 – 22.
175. Satakuntalainen 6 / 1956, s. 4; Satakuntalainen 2 / 1958, s. 4.
176. Vuosihistoria 1956 – 1957.
177. Toimintakertomus 27.11.1956; Vuosihistoria 1959 – 1960.
178. Vuosihistoria 1956 – 1957.
179. Vuosihistoriat 1956 – 1963.
180. Satakuntalainen 3 – 4 / 1955, s. 6 – 7.
181. Jakokirja Satakunnan Keuhkotautiparantola OY:n omaisuudesta yhtiön purkauissa, osakunnan pöytäkirjat 18.1.1955, liite 2 ja 25.1.1955 liite 1. Osaketta kohti kertynyt summa 356.700 markkaa on nykyrahassa (v. 2000), ostovoiman mukaan laskettuna 49 581 markkaa 30 penniä.
182. Osakunnan pöytäkirja 25.1.1955. Mainittu summa 100 600 000 markkaa on nykyrahassa (v. 2000), ostovoiman mukaan laskettuna 13 983 400 markkaa.
183. Satakuntalainen 2 / 1958, s. 4 – 5.
184. Toimintakertomus 25.2.1958 / 1.4.1958. Nykyrahassa (v. 2000) ostovoiman mukaan laskettuna tuotto 59 528 markkaa.
185. Leikekirja Satalinnan Säätiön toiminnasta: Osakunnan pöytäkirja 10.3.1959, liite 117.
186. Satakuntalainen 3 / 1959, s. 19.
187. Iltasanomat 15.1.1959.
188. Satakuntalainen 3 / 1958, s. 25. von Martensin kommentti suomennettuna: On häpeä, jos osakuntamme joutuvat elämään alkoholituloilla. Sellaiset osakunnat voivat kuivua.
189. Satakuntalainen 3 / 1959, s. 7.
190. Satalinnan Säätiön toimintakertomus 1958. Vaaditu 200.000 markan sijoitus on nykyrahassa (v. 2000) ostovoiman mukaan laskettuna 21.000 markkaa. Laskutoimitukseen on käytetty vuoden 1958 kerointia.
191. Satakuntalainen 3 / 1961, s. 8. Velanlyhennys 1 600 000 markalla on nykyrahassa (v. 2000) ostovoiman mukaan laskettuna 158 400 markkaa. Laskutoimitukseen on käytetty vuoden 1961 kerointia.
192. Satakuntalainen 1 / 1960, s. 21.
193. Nimi esiintyy useissa toimintakerto-muksissa.
194. Satakuntalainen 1 – 2 / 1955, s. 24 – 25.
195. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.2.1956.
196. Satakuntalainen 1 / 1957, s. 13.
197. Sama; Satakuntalainen 4 / 1960, s. 9.
198. Satakuntalainen 3 – 4 / 1956, s. 3.
199. Sama.
200. Satakuntalainen 2 / 1960, s. 4, Sata-kuntalainen 3 / 1961, s. 22 ja Satakuntalainen 2 / 1962, s. 21.
201. Kiltaa koskevassa kappaleessa on lähteenä käytetty Tyyni Tuulion kirjoittamaa Satakunnan Killan 50-vuotishistoriikka ”Satakuntalainen Talvi-Henrikki. Satakuntalainen Kilta 1924 – 1974”.
202. Horila 1954, s. 275.
203. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 17.9.1956 ja 24.9.1957.
204. Toimintakertomus 13.9.1955.
205. Horila 1954, s. 61 – 63 ja 152 – 153.
206. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 7.10.1958 ja 14.10.1958.
207. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.11.1956.
208. Satakuntalainen 2 / 1962, s. 3.
209. Vuosihistoria 1956 – 1957.
210. Vuosihistoriat ja toimintakertomukset 1950-luvulta.

211. Vuosihistoriat ja toimintakertomukset 1950-luvulta.
212. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.3.1957; Vuosihistoriat ja toimintakertomukset 1950-luvulta.
213. Vuosihistoriat 1955 – 1956 ja 1956 – 1957.
214. Akateemikko Pentti Virtaranta tutki Lavian mурteita ja kansanperinnettä. Satakuntalaisessa ehtoossa marraskuussa 1995 kunta-vieraana oli Lavia. Tuolloin akateemikko Virtaranta muisteli retkiään Laviaan. Retkissä saattoi välillä olla dramaattisiakin käänitteitä, esimerkiksi sääolosuhteista johtuen.
215. Vuosihistoriat ja toimintakertomukset 1959 – 1961.
216. Vuosihistoria 1959 – 1960.
217. Vuosihistoria 1959 – 1960.
218. Horila 1954, s. 237 – 238.
219. Jokipii, Mauno, Satakuntalaisen Osakunnan matrikkeli I, vv. 1640 – 1721. Täydentänyt ja toimittanut Mauno Jokipii. Otava 1954.
220. Pöytäkirja 2.2.1954 ja pöytäkirja 16.3.1954.
221. Satakuntalainen 1 / 1954, s. 13.
222. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 27.10.1959, 8.12.1959 ja 9.5.1961.
223. Satakunta XVII.
224. Saarenheimo 1929, s. 122 – 123.
225. Satalinna tarkoittaa Satalinnan keuhkotautiparantolaata.
226. Osakunnan varsinaisten kokousetn pöytäkirjat 6.4.1954, 27.4.1954, 3.5.1955, 10.5.1955, 2.5.1956 ja 20.11.1956.
227. Nykyrahassa (v. 2000) ostovoiman mukaan laskettuna mainittu summa vastaa 2.224 markkaa.
228. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 1.2.1955, 22.3.1955, 4.3.1957, 1.4.1957; Toimintakertomus 6.5.1958; Vuosihistoria 1957 – 1958.
229. Toimintakertomus 10.5.1960; Vuosihistoria 1956 – 1957.
230. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 4.5.1954, 5.4.1955 ja 27.9.1955.
231. Satakuntalainen 7 – 8 / 1955, s. 27.
232. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 23.4.1956, 18.3.1957 ja 15.10.1957.
233. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 14.10.1958, 17.2.1959, 10.3.1959; Vuosihistoria 1959 – 1960.
234. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 20.10.1953, 8.11.1955, 18.3.1957 ja 24.2.1959.
235. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 13.12.1955, 20.11.1956 ja 18.3.1957.
236. Alm, Jouko, Satakunnan maakuntaliitto 25 vuotta, s. 31, 321; Satakuntalainen 5 – 6 / 1955, s. 11.
237. Satakuntalainen 2 / 1959, s. 17.
238. Vuosihistoria 1959 – 1960.
239. Alm, Jouko, Muuta kulttuurityötä, s. 41 – 42. Satakunnan Maakuntaliitto 25 vuotta.
240. Satakuntalainen 4 / 1960, s. 14.
241. Satakuntalainen 3 / 1959, s. 2.
242. Alm, Jouko, Kunnallispoliikan sektorilta, s. 48 – 53. Satakunnan Maakuntaliitto 25 vuotta.
243. Tuulio, Tyyni, Satakuntalainen Talvi-Henrikki. Satakunnan kilta 1924 – 1974, s. 65.
244. Osakunnan varsinaisten kokousten pöytäkirjat 27.1.1959 ja 17.12.1959.
245. Tuulio, Tyyni, Satakuntalainen Talvi-Henrikki. Satakunnan kilta 1924 – 1974, s. 65.
246. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.12.1959; Satakuntalainen 3 / 1960, s. 15.
247. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.12.1959; Vuosihistoria 1959 – 1960.
248. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.12.1959.
249. Vuosihistoria 1959 – 1960.
250. Nykyrahassa (v. 2000) ostovoiman mukaan summa vastaa 19.600 markkaa.
251. Nykyrahassa (v. 2000) ostovoiman mukaan summa vastaa 10.976 markkaa.
252. Pentti Mattilan sanoin!
253. Pentti Mattilan kirjoittama Vuosihistoria 1956 – 1957:n liite.

4. luku

254. Uusi Suomi 25.11.1957, yleisönosasto.
255. Vihavainen 1987, s. 853 – 855.
256. Sama, s. 855. K-linjasta ks. myös Veikko Pihlajamäki, Kohtalon K-linja. Pohjalaisen patriootin muistelmat.
257. Vihavainen 1987, s. 864.
258. Sama, s. 869. Ylioppilaslehdestä ks. myös Matti Klinge, Maunu Harmo, Ylioppilaslehti.
259. Sama, s. 870 – 872.
260. Vihavainen 1987, s. 879.
261. Klinge 1978, s. 257.
262. Marin 1970, s. 15 – 19. Marin käyttää esimerkkinä opiskelijan tiedostamisen muutostapauksille kaavaa Olen hämäläinen – olen medisiinari – olen radikaali.
263. Vuosihistoria 1959 – 1960, jäsen- ja virkailijaluettelot.
264. Satakuntalainen 2 / 1960. Kaija Kouhin kirjoitus ”Onko Satakuntatalo ongelma”.
265. Vuosihistoria 1959 – 1960. Esipuhe ja selostus Karhuhihdosta.
266. Vuosihistoria 1959 – 1960. Vainajat ja Merkkipäivät.
267. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.11.1959. Ks. myös Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 16. Osakunnan johto.
268. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 26.
269. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 27.
270. Sama, s. 35.
271. Sama, s. 35 – 37.
272. Sama, s. 39 – 40.
273. Sama, s. 77. Juristikerhon toimintakertomus.
274. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 78. Juristikerhon toimintakertomus.
275. Sama, s. 80 – 81. Naistenkerhon toimintakertomus.
276. Sama, s. 82 – 85. Kuorot. Orkesteri.
277. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 87. Lukupiirin toiminnasta.
278. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 89 – 91. Reserviupseerikerhon toiminnasta.
279. Sama, s. 93.
280. Sama, s. 95.
281. Sama, s. 97.
282. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 99 – 100. YKK:n toimintakertomus.
283. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 104 – 107.
284. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 26.4.1960. Ks. myös vuosihistoria 1959 – 1960, s. 108.
285. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 109. Kotiseututoimikunnan toimintakertomus.
286. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 110 – 113. Kotiseututoimikunnan toimintakertomukseen yhteydessä oleva pieni lehtileikekokonaisuus.
287. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 127 – 162.
288. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 163 – 155.
289. Satakuntalainen 2 / 1960, s. 4 – 5.
290. Inspheptori, professori Pentti Alhosen päiväämätön haastattelu.
291. Satakuntalainen 2 / 1960, s. 4 – 5.
292. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.3.1960.
293. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 26.4.1960.
294. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.9.1960.
295. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.9.1960.
296. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.11.1960.
297. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 22.11.1960 ja osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.12.1960.
298. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.12.1960.
299. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.11.1960.
300. Vuosihistoria 1960 – 1961, esipuhe.
301. Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 32.
302. Sama, s. 31 – 36. Arto Valion puhe isänmaalle ja kotiseudulle.
303. Sama, s. 37.
304. Sama, s. 58, Aamulehti 22.11.1960
305. Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 122; Lalli 2.3.1961.
306. Sama, s. 125.
307. Sama, s. 126 – 127. Vuosihistoriassa on matkakertomuksen liitteenä lehtileike

- Satakunnan Kansasta, joka tosin on päiväämätön.
- 308. Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 130.
  - 309. Satakunnan Kansa 4. 6.1961.
  - 310. Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 136 – 138.
  - 311. Sama, s. 149.
  - 312. Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 176.
  - 313. Sama, s. 179 – 180.
  - 314. Sama, s. 182 – 184.
  - 315. Sama, s. 187.
  - 316. Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 186 – 187.
  - 317. Sama, s. 189 – 190.
  - 318. Sama, s. 192.
  - 319. Sama, s. 194.
  - 320. Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 197 – 198. Ks. myös näytelmäkerhon kohdalta: Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 176.
  - 321. Sama, s. 201 – 202.
  - 322. Sama, s. 206 – 224.
  - 323. Satakuntalainen 1 / 1961, kansanedustaja Arvo Pentin kirjoitus "Lääninjakoehdotus Satakunnan ja Tampereen läänien muodostamisesta on jätetty eduskunnalle".
  - 324. Professori Anto Leikolan kanssa käyty keskustelu keväällä 1997. Muistitieto.
  - 325. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.2.1961. Liite 111, kansanedustajien lääninjakoehdotus.
  - 326. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.1.1961.
  - 327. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.4.1961 ja osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.5.1961 (Satakuntalainen-lehdet virkailijoita koskeva säätömuutosasia, II käsittely §5).
  - 328. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.5.1961.
  - 329. Osakunnan viikoittainen toimintakertomus ajalta 6.12.1960 – 16.1.1961.
  - 330. Osakunnan viikoittainen toimintakertomus ajalta 21.3. – 10.4.1961. Inspehtori Niini esitti ylevän luonnehdintansa Satakuntatalosta, aatteesta ja työstä osakuntanauhojen jakotilaisuudessa 21.3.1961.
  - 331. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.9.1961.
  - 332. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 26.9.1961.
  - 333. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.10.1961.
  - 334. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 31.10.1961.
  - 335. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.11.1961.
  - 336. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.11.1961.
  - 337. Sama.
  - 338. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.11.1961.
  - 339. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 28.11.1961.
  - 340. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.12.1961.
  - 341. Sama.
  - 342. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.1.1962.
  - 343. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.1.1962.
  - 344. Satakuntalaisen Osakunnan säänöt, uusi 66a§, virkailijoiden tehtävät.
  - 345. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.1.1962.
  - 346. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.2.1962.
  - 347. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.3.1962.
  - 348. Osakunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 22.3.1962.
  - 349. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.4.1962.
  - 350. Kerhojen toimintakertomuksia on lukuvuoden 1961-1962 pöytäkirjamateriaalin liitteenä. Toimintakertomukset käsittelevät kuitenkin edellistä lukuvuotta. Lukuvuoden 1961 – 1962 kerhotoiminnasta ainoa lähdetieto kertoo osakunnan nokkahuilukerhon olleen varaton.
  - 351. Vuosihistoria 1962 – 1963, esipuhe s. 1 – 2.
  - 352. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 5 – 10.
  - 353. Sama, s. 8; osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.3.1963.
  - 354. Sama, s. 11; osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.11.1962.

355. Sama, s. 13 – 15.
356. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 36.
357. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 57.
358. Satakuntalainen 3 / 62, s. 19 – 22.
359. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 58 – 88.
360. Sama.
361. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 89 – 99.
- Vuosihistoriaan on koottu useita lehtileikkeitä Satakuntatalon kymmenvuotisjuhlasta. Valitettavasti vuosihistorian laatija ei ole dokumentoinut, mistä lehdistä ko. kirjoitukset on poimittu. Oletan juhlan saaneen huomiota pääsääntöisesti maakunnan lehdissä ja pääkauungin lehdissä.
362. Satakuntalainen 3 / 1962.
363. Sama, s. 23. Osakuntien ja tiedekunta-järjestöjen välistä problematiikkaa on sivuttu myös Marjatta Marinin väitöskirjassa ”Tiedekunnat oppimisympäristöönä” (Marin 1970).
364. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 101 – 106.
365. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 127. Ks. myös osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.4.1963, 9§.
366. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 134. Osakuntalraportin yhteyteen on kerätty useita lehtileikkeitä. Tosin tässäkään kohdassa vuosihistorian laatija ei ole dokumentoinut mistä maakunnan lehdistä hän kirjoitukset on poiminut.
367. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 137.
368. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 138.
369. Sama, s. 140 – 141. Osakunnan anomus Turun ja Porin lääninhallitukselle kesäjuhlien viettoa varten.
370. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 150 – 151.
371. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 158 – 160.
372. Satakunnan Kansa 5.6.1963.
373. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 176.
374. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 177.
375. Sama, s. 178 – 179.
376. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 180 – 183.
377. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 184.
378. Sama, s. 185 – 187.
379. Sama, s. 188.
380. Sama, s. 189 – 190.
381. Sama, s. 191 – 192.
382. Vuosihistoria 1962 – 1963, s. 193.
383. Sama, s. 195 – 196.
384. Vuosihistoria 1959 – 1960, s. 203.
385. Vuosihistoria 1960 – 1961, viikoittainen toimintakertomus ajalta 6.12.1960–16.1.1961.
386. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.11.1962.
387. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.11.1962.
388. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.10.1962.
389. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.11.1962.
390. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.11.1962.
391. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.2.1963.
392. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 26.2.1963.
393. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.3.1963.
394. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.3.1963.
395. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.4.1963.
396. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.4.1963.
397. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 1.
398. Uusi Suomi 9.9. 1963. Kansleri Linkomiehen muistokirjoitus.
399. Uusi Suomi 12.9.1963. Kansleri Linkomiehen hautaus tänään Helsingissä
400. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 6.
401. Sama, s. 8 – 14. Inspehtori Inkeri Anttilan puhe on luettavissa kokonaisuudessaan ko. vuosihistoriassa.
402. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 16 – 17.
403. Uusi Suomi 23.2.1964.
404. Satakunnan Kansa 23.2.1964.
405. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 21 – 31. Professori Valosen puhe on luettavissa kokonaisuudessaan ko. vuosihistoriassa.
406. Satakunnan Kansa 7.3.1964.
407. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 34 – 35.
408. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 45.
409. Sama, s. 64.
410. Sama, s. 65.
411. Sama.

412. Sama, s. 66.
413. Sama, s. 67 – 70.
414. Vuosihistoria 1963 – 1964, s 71.
415. Sama, s. 74.
416. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 101 – 104.
417. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 105 –
106. Kunnianauhatoimikunnan perustelut.
418. Sama, s. 113.
419. Sama, s 152.
420. Sama, s. 153 – 154.
421. Sama, s. 155.
422. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 162.
423. Sama, s. 163.
424. Sama.
425. Sama, s. 164 – 165.
426. Sama, s. 167.
427. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 168 – 169.
428. Sama, s. 172 – 173.
429. Sama, s. 174 – 176.
430. Sama, s. 178 – 179.
431. Sama, s. 180.
432. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 180.
433. Sama, s. 181.
434. Sama, s. 184 – 189.
435. Sama, s. 211.
436. Satakunnan Kansa 3.6.1964.
437. Dokumentoimaton lehtileike vuosihistorian yhteydessä.
438. Vuosihistoria 1963 – 1964, s. 218.
439. Sama, s. 222.
440. Satakuntalainen 2 / 1960, s. 4 – 5.
441. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.1.1964.
442. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 28.1.1964.
443. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 4.2.1964.
444. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.2.1964.
445. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.2.1964.
446. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 28.4.1964.
447. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.5.1964.
448. Uusi Suomi , kuolinilmoitus.
449. Uusi Suomi, artikkeli Pentti Eskolan ruumiisiinsiuastilaisuudesta. Artikkeli myös Satakunnan Kansassa 15.12.1964.
450. Satakunnan Kansa 15.12.1964.
451. Vuosihistoria 1964 – 1965, Professori Eskolan muistotilaisuus. Tämän vuosihistorian laatija Antti Keskinen ei ole merkinnyt sivunumeroitua. Siksi viitteen joudutaan tekemään totutusta poiketen ilman sivunumeromerkin-töjä. Pyrin viittaamaan aina käsittelyvän asian pääotsikkoon.
452. Vuosihistoria 1964 – 1965, Osakunnan jäsenet.
453. Sama, Opastustoiminta.
454. Sama, Itsenäisyysjuhla.
455. Vuosihistoria 1964 – 1965, Vuosijuhla.
456. Sama, Satakuntalainen Ehtoo.
457. Vuosihistoria 1964 – 1965, Satakunnan läänin alue. Vuosihistoriaan on liitetty päivää-mätön lehtileike Lauttakylä-lehdestä, jossa tilaisuutta on selostettu.
458. Sama, Satakunnan kulttuuripäivät.
459. Sama, Kotiseutupäivät Punkalaitumen kanteenmaassa.
460. Vuosihistoria 1964 – 1965, Nuoriso-seuravierailelu.
461. Sama, Tarvitseeko Satakunta korkea-koulun -keskustelutilaisuus osakunnassa.
462. Sama, Kotiseuduntutkimusretki.
463. Sama, Laulujuhlat.
464. Vuosihistoria 1964 – 1965, Kesäjuhlat.
465. Vuosihistoria 1964 – 1965, Orkesteri.
466. Sama, Juristikerho.
467. Sama, Kristillinen piiri.
468. Sama, Naistenkerho.
469. Sama, Reserviupseerikerho.
470. Vuosihistoria 1964 – 1965, Kerho 52.
471. Sama, Yhteiskunnallinen kerho.
472. Sama, Shakkikerho.
473. Sama, Tenniskerho.
474. Sama, Valokuvauskerho.
475. Sama, AAAARRGH.
476. Karhunkierros 10 / 64, etusivu.
477. Karhunkierros 11 / 64, etusivu.
478. Karhunkierros 2 / 65 ja 4 / 65. Mieli-pidekirjoitukset AAAARRGH-kerhosta.
479. Karhunkierros 4 / 65. Ylioppilaslehteä pöyhittiin.

480. Klinge 1983, s. 329.
481. Satakuntalainen 2 / 1964, pääkirjoitus.
482. Vuosihistoria 1965 – 1966, esipuhe.
483. Sama, s. 6.
484. Sama, s. 7.
485. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 24.
486. Koulusomat 2 / 1957, s. 24 – 25.
487. Satakuntalainen 2 / 1964.
488. Osakunnan varinaisen kokouksen pöytäkirja 17.1.1961. Inspektori Niinen tervetuliaissanat.
489. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 30 – 34.
490. Sama, s. 40 – 41.
491. Sama, s. 43.
492. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 51.
493. Sama, s. 55.
494. Sama, s. 79.
495. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 90; Karhunkierros 8 / 65.
496. Sama, s. 91, Satakunnan Kansan päivämätön artikkeli ”SatO:n uusi kuraattori uskoo osakunnan mahdollisuuksiin”.
497. Karhunkierros 1 / 66.
498. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirjat 26.2.63, 5.3.63 ja 12.3.63. Inspektorin vaali.
499. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 95.
500. Sama, s. 108 – 149.
501. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 151.
502. Satakunnan Kansa 12.4.1966. ”Kotiseututyön tähdättävä myös tulevaisuuteen”.
503. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 158.
504. Sama, s. 159.
505. Sama, s. 164.
506. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 183.
507. Satakunnan Kansa 2.6.1966. ”Osakuntaisten kotiseuturetkien osanottajat saapuvat Kokemäelle”.
508. Helsingin Sanomat 5.6.1966. ”Laaja kotiseutututkimus aloitettiin Kokemäellä”.
509. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 200 – 202.
510. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 204 – 218.
511. Sama, s. 224 – 227.
512. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 228.
513. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 229.
514. Sama, s. 231.
515. Sama, s. 232.
516. Sama, s. 233.
517. Sama, s. 234 – 235.
518. Sama, s. 236.
519. Sama, s. 237.
520. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 239 – 240.
521. Sama, s. 248 – 254.
522. Karhunkierros 7 / 65 ”Kulttuurin kauppa”.
523. Karhunkierros 3 / 1966.
524. Vuosihistoria 1965 – 1966, s. 239 – 240.
525. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 4.
526. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 4 – 5.
527. Sama, s. 6 – 8.
528. Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001. Veikko Lahtinen totesi Okon nauttineen laajalaista kunnioitusta osakunnassa.
529. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 9.
530. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 12 – 16. Merkkipäiviään viettäneiden entisten inspektorien merkkipäiviä koskeneet lehtiartikelit on liitetty osaksi osakunnan vuosihistoriaa. Artikelit ovat Uudesta Suomesta, Helsingin Sanomista ja Satakunnan Kansasta.
531. Sama, s. 17 – 23. Juhlaselostuksen yhteydessä on mm. professori Pekka Kataran puhe kokonaisuudessaan sekä asiaa käsitellyt lehtiartikkeli Uudesta Suomesta.
532. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 25 – 30.
533. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 31 – 46. Vuosihistorian yhteyteen on laajasti kerätty materiaalia kulttuuriviikon tapahtumista. Materiaalin runsauden vuoksi kulttuuriviikon huolellinen käsittely ei tämän teoksen puitteissa valitettavasti ole mahdollista.
534. Sama, s. 46 – 69.
535. Pöytäkirja Satakunnan tutkimusseuran perustavasta kokouksesta keskiviikkona 25.10. 1967 Porin Kauppaoppilaitoksessa.
536. Ehdotus Satakunnan tutkimusseuran säädöksi 3§, Tarkoituksensa toteuttamiseksi seura....
537. Ehdotus Satakunnan tutkimusseuran säädöksi, 5§ Jäsenet.
538. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 77.
539. Sama, s. 70 – 77. Lehtiartikkeleita asian tiimoilta mm. Satakuntalaisessa ja Lallissa.
540. Uusi Aika 15.11.1966. Ks. myös Länsi-

- Suomi 15.11.1966, Satakunnan Kansa 15.11.1966.
- 541. Karhunkierros 9a / 1966.
  - 542. Aamulehti 4.12.1966.
  - 543. Kansan Uutiset 5.12.1966. Ks. myös Osakunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 4.12.1966.
  - 544. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 83.
  - 545. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 90.
  - 546. Sama, s. 122.
  - 547. Sama, s. 125.
  - 548. Sama, s. 147.
  - 549. Sama.
  - 550. Sama, s. 148.
  - 551. Vuosihistoria 1966 – 1967, s. 148.
  - 552. Sama.
  - 553. Sama.
  - 554. Puolueen säännot, 2§.
  - 555. Puolueen säännot, 3§.
  - 556. Puolueen säännot, 4 – 12§.
  - 557. Karhunkierros 4 / 1966, s. 2 – 3.
  - 558. Karhunkierros 4 / 1967.
  - 559. Sama.
  - 560. Karhunkierros 5 / 1967.
  - 561. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.4.1967.
  - 562. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.5.1967.
  - 563. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.10.1967, liitteenä oleva toimintakertomus.
  - 564. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 31.10.1967, liitteenä oleva toimintakertomus.
  - 565. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 31.10.1967.
  - 566. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.11.1967, liitteenä oleva toimintakertomus.
  - 567. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.11.1967.
  - 568. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.1.1968, liitteenä oleva toimintakertomus.
  - 569. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.4.1968.
  - 570. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.4.1968.
  - 571. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.4.1968.
  - 572. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.5.1968, §15, ponsiehdotus.
  - 573. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.5.1968.
  - 574. Osakunnan varsinaisten kokoustien pöytäkirjat 1967 – 1968.
  - 575. Länsi-Suomi, lehtileikkeessä ei päiväystä. Ks. myös päiväämätön artikkeli Lauttakylä-lehdestä. Artikkelit vuosihistorian liitteenä.
  - 576. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.11.1968.
  - 577. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.12.1968.
  - 578. Lalli 21.12.1968.
  - 579. Lalli 21.12.1968.
  - 580. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.10.1968.
  - 581. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.10.1968.
  - 582. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.12.1968.
  - 583. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.2.1969.
  - 584. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 4.3.1969.
  - 585. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.4.1969.
  - 586. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.9.1969. Pöytäkirjan liitteenä oleva toimintakertomus.
  - 587. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.9.1969.
  - 588. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.9.1969.
  - 589. Osakunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 7.10.1969.
  - 590. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.11.1969.
  - 591. Sama.
  - 592. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.11.1969.
  - 593. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.12.1969.
  - 594. Marin 1970, s. 12 – 19.

595. Esimerkkinä Kaija Kouhin kirjoitus Satakuntalaisessa ja professori Pentti Alhosen haastattelu.

596. Kolbe 1996, s. 285.

597. Vuosihistoria 1960 – 1961, s. 75 – 76.

5. luku

598. Väyrynen 1993, s. 30 – 31.

599. Vihavainen 1987, s. 873.

600. Vihavainen 1987, s. 874.

601. Ylioppilaiden äänestyskäytäytymistä ja vasemmiston heikohko suosiota on pohtinut mm. Ilkka Kanerva artikkelissaan, joka on julkaistu SYL:n historiikkissa ”Frakkeja ja villapaitoja”. (toim. Pete Pakarinen).

602. Paavonsalo 1995, s. 223.

603. Paavonsalo 1995, s. 223 – 224.

604. Sama, s. 224 – 225.

605. Sama, s. 226 – 227.

606. Sama, s. 227.

607. Paavonsalo 1995, s. 228.

608. Sama, s. 255.

609. Sama, s. 230.

610. Sama, s. 231.

611. Korhonen 1999, s. 321

612. Väyrynen 1994, s. 13, 50 – 83.

613. Sama, toisen painoksen esipuhe, s. 7 – 28.

614. Sama, s. 35.

615. Sama, s. 36.

616. Väyrynen 1994, s. 36 – 37.

617. Pauli-Tapani Suhonen on omassa osiossaan puuttunut mm. muuttoliikkeeseen ja rakennemuutokseen.

618. Wiman 1982, s. 494 – 495.

619. Wiman 1982, s. 501.

620. Wiman 1982, s. 504 – 505.

621. Wiman 1982, s. 505.

622. Vihavainen 1987, s. 881 – 882.

623. Marin 1970, s. 15 – 19.

624. Klinge 1991, s. 155.

625. Marin 1970, s. 15 – 19.

626. Korhonen 1999, s. 222.

627. Sihvola 1993, s. 342 – 343.

628. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.2.1970, 7§, s. 45.

629. Osakunnan varsinaisen kokouksen

pöytäkirja 17.2.1970, 8§.

630. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 3.3.1970, 11§.

631. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.4.1970, 10§.

632. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 22.9.1970. Ks. toimintakertomus liitteineen.

633. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.10.1970, 8§.

634. Inspehtori Pentti Alhosen päiväämätön haastattelu.

635. Sama.

636. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 3.11.1970. Historioitsijan toimintakertomus.

637. Sama, 11§.

638. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.11.1970.

639. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.12.1970. Toimintakertomus.

640. Sama.

641. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.12.1970, 9§.

642. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.1.1971, 7§.

643. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.2. 1971, toimintakertomus liitteineen sekä 15§; osakunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 15.2.1971. Civis Lovénin kannanottoehdotus. Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001.

644. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.3.1971. Inspehtori Veikko Okon kirjallinen ilmoitus pöytäkirjan liitteenä.

645. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.4.1971. Toimintakertomus. Inspehtorin vaali käsiteltiin 7§ –

646. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 28.9.1971.

647. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.10.1971. 8§.

648. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.10.1971. Jäsentilanne 30.9.1971.

649. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.11.1971. Toimintakertomus on pöytäkirjan liitteenä 61.

650. Sama. Toimintakertomuksen herättämä keskustelu.
651. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.11.1971.
652. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.12.1971.
653. Karhuke 3 / 1971.
654. Tapiola Ahon haastattelu 22.1.2001. Tapiola Aho luonnehti osakunnan ilmapiiriä raskaaksi ja ilottomaksi. Syy tähän oli Aholta mukaan puoluepoliittinen kliktiytyminen ja painostus.
655. Klinge 1978, s. 278. Ylioppilaskunnan historian liite, Osakuntien inspektorit ja kuraattorit. Hannu Salo toimi kuraattorina 1973 – 1974. Häntä seurasivat M. Lehtinen 1975 – 1976 ja T. Aho 1977 – 1978.
656. Hannu Salo puhe vuosijuhlassa 1973. Puhe on niteessä, joka käsittelee osakunnan tapahtumia vuosilta 1972 – 1974.
657. Tapiola Ahon haastattelu 22.1.2001.
658. Jouko Jussilan tutkimus ”Osakunnat ja osakuntalaiset”. Ks. myös Marin 1970, s. 15 – 19 ja väitöskirjan liitteinen olevat taulukot. Osakuntien merkitys on molempien tutkimusten mukaan selkeästi pienentymässä.
659. Tapiola Ahon haastattelu 22.1.2001.
660. Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001.
661. Klinge 1978, s. 278. Liite: Osakuntien inspektorit ja kuraattorit.
662. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 4.2.1975.
663. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 4.3.1975.
664. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.4.1975, 9§.
665. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.4.1975, 12§.
666. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.5.1975.
667. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.10.1975.
668. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 4.11.1975.
669. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.11.1975.
670. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirjat 25.11.1975 ja 8.12.1975.
671. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.10.1975.
672. Osakunnan hallituksen pöytäkirja 1 / 76.
673. Osakunnan hallituksen pöytäkirja 2 / 76. Yhteiskunnallisen toimikunnan määrärahamonus pöytäkirjan liitteenä.
674. Osakunnan hallituksen pöytäkirja 7 / 76. Yhteiskunnallisen toimikunnan toimintakertomus, kl 76 pöytäkirjan liitteenä.
675. Osakunnan hallituksen pöytäkirja 9 / 76. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.10.1975 (toimik. perustaminen).
676. Klinge 1978, s. 278. Liite: Osakuntien inspektorit ja kuraattorit.
677. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.2.1977. Liitteenä oleva toimintakertomus. Moton päiväys on 6.1.1977.
678. Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001.
679. Klinge 1993, s. 153 – 158.
680. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.2.1977.
681. Osakunnan varsinaisten kokoustien pöytäkirjat 15.3.1977 ja 10.5.1977. Ystävyyserakkakiasia.
682. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 3.11.1977.
683. Osakunnan hallituksen pöytäkirjat 2 / 77 ja 12 / 77. Yhteiskunnallisen toimikunnan toimintasuunnitelma ja –kertomus. Molemmat ko. pöytäkirjojen liitteinä.
684. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.3.1978, liitteenä oleva toimintakertomus.
685. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.2.1978.
686. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.3.1978.
687. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.4.1978. Sovitteluneuvoston kokouksen pöytäkirja käsiteltiin 5§. Stiina Kestin eroanomuksen peruuutus 6§.
688. Sama, kokouksen pöytäkirjan liitteenä oleva toimintakertomus varsinaisten kokoustien väliseltä ajalta.
689. Osakunnan varsinaisen kokouksen

- pöytäkirja 7.11.1978.
690. Sama.
  691. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.12.1978.
  692. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.12.1978, 11§.
  693. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 2 / 78 (6.2.1978), 6§.
  694. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 3 / 78.
  695. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 10 / 78.
  696. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.1.1979.
  697. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.2.1979.
  698. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.5.1979. Pöytäkirjan liitteenä toimintakertomus sekä ohjesääntöuudistustoimikunnan esitys lausuntoineen (liite5).
  699. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.10.1979. Pöytäkirjan liitteenä oleva toimintakertomus.
  700. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.11.1979.
  701. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 4.12.1979.
  702. Osakunnan hallituksen kokouksen 2 / 79 (5.2.1979) pöytäkirja liitteineen.
  703. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.10.1979. Pöytäkirjan liitteenä oleva toimintakertomus.
  704. Karhunkierros 1 / 1979, s. 15.
  705. Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001.
  706. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.12.1977, toimintakertomuksen motto (osa).
  707. Suhonen 1972, saatesanat teokseen "Herää Satakunta".
  708. Salo 1972, s. 178.
  709. Marin 1970, s. 15 – 19.
  710. Klinge 1993, s. 153 – 158.
  711. Tapio Ahon haastattelu 22.1.2001.
  712. Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001.
  713. Tapio Ahon haastattelu 22.1.2001. Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001. Ks. myös Klinge 1993, s. 153 – 158. (Radikaalien toiminnan puitteista).
  714. Tapio Ahon haastattelu 22.1.2001.
  715. Esimerkiksi huomautus ylensyönnistä ja –juonnista korruptoituneessa seurassa. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.12.1970. Toimintakertomus.
  716. Tapio Ahon haastattelu 22.1.2001. Tapio Aho korosti maakunnallisuuden merkitystä. Veikko Lahtinen puolestaan näki maakunnallisuuden kriittisemmässä valossa. (Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001.)
  717. Burman, Pauli, Aatteet marssivat, mutta ylioppilaat eivät marssi niiden kanssa. Koulu sanomat 15 / 1957, s. 25.
  718. Veikko Lahtisen haastattelu 23.1.2001
  719. Burmanin mukaan. (Koulusanomat 15 / 1957, s. 25.)
  720. Lähteenmäen mukaan. (Toimintakertomuksen motto – Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1.12.1977.)
  721. Klinge mukaan. (Klinge 1993, s. 153 – 158.)
- ## 6. luku
722. Meinander 1999, s. 444 – 447.
723. Meinander 1999, s. 448 – 470.
724. Sama, s. 471 – 474. Mauno Koiviston Baltian poliitikasta.
725. Meinander 1999, s. 483 – 486.
726. Kolbe 1996, s. 538.
727. Sama, s. 536.
728. Tapio Ahon haastattelu 22.1.2001.
729. Sama 1996, s. 545 – 548.
730. Kolbe 1996, s. 548.
731. Sama, s. 549 – 553.
732. Kolbe 1996, s. 553.
733. Klinge 1991, s. 167.
734. Klinge 1991, s. 168.
735. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.2.1980.
736. Sama.
737. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.3.1980.
738. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.2.1980.
739. Osakunnan varsinaisen kokouksen

- pöytäkirja 12.2.1980.
740. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.3.1980. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus helmikuu 1980.
741. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.3.1980. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus helmikuu 1980.
742. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.4.1980.
743. Satakuntalaisen Osakunnan 326-vuotisjuhla, ohjelmalehtisen kansi.
744. Klinge 1999, Päävärjastani. Professori Klinge pohtii päävärjässään presidentin pyöreyden yhteydessä myös suomalaisen pukeutumista ja asuntosuunnittelun muuttumista vertikaalisesta horisontaaliseen.
745. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.4.1980. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus maaliskuu 1980.
746. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.11.1980.
747. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.11.1980.
748. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 3.12.1980.
749. Toimintakertomuksen "sensuroitu" osa. Teksti on luettavissa kun sitä katsoo valoa vasten.
750. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 3.12.1980. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus marraskulta 1980.
751. Osakunnan hallituksen kokouksien pöytäkirja 21.1.1980.
752. Sama. Liitteenä oleva maakuntapoliittisen ja yhteiskunnallisen toimikunnan määräraha-anomus.
753. Sama. Liitteenä oleva kirkkoraadin määräraha-anomus.
754. Osakunnan hallituksen kokouksien pöytäkirja 15.9.1980. Liitteenä oleva valokuvauskerhon määräraha-anomus.
755. Sama. Liitteenä olevat ko. kerhojen ja toimikuntien määräraha-anomukset.
756. Osakunnan hallituksen kokouksien pöytäkirja 29.9.1980. Liitteenä oleva osakunnan filmikerhon WC-paperille kirjattu perustavan kokouksen pöytäkirja.
757. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 29.9.1980.
758. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 15.9.1980.
759. Professori Pentti Alhosen haastattelu 5.4.2000.
760. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.2.1980.
761. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.3.1980.
762. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 9.12.1980.
763. Sama.
764. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.4.1981.
765. Sama.
766. Sama. Vuosijuhlasta kuukausittaisessa toimintakertomuksessa. Arvo Salon esitelmä on pöytäkirjamateriaalin liitteenä.
767. Arvo Salon kommentti Yleisradion A-Studion ohjelmassa A-Talk 26.4.2000. tekijän muistiinpanot ohjelman seuraamisesta (Ei arkistoitu).
768. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.9.1981. katso myös hallituksen kokouksen 11 / 81 pöytäkirjan pykälä 10.
769. Inspehtori Pentti Alhosen ja tekijän välinen keskustelu 7.5.2000.
770. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.9.1981. Inspehtori professori Heikki Jokelan asiaa koskeva kirjelmä on pöytäkirjamateriaalin liitteenä.
771. Inspehtori Heikki Jokelan kirjelmä, päivätty 18.9.1981 Helsingissä. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirjan 30.9.1981 liitteenä.
772. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.11.1981.
773. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.12.1981, virkailijavaalit.
774. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.12.1981, sääntöuudistus.
775. Osakunnan hallituksen pöytäkirja 23.11.1981. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirjaan on erheellisesti merkity hallituksen kokouksen päivämääräksi 25.11.1981, mikä on pöytäkirjan valmistumisen päivämäärä. Virhe

tulee esiiin osakunnan varsinaisen kokouksen 15§ käsittelyosuudeessa.

776. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.12.1981.

777. Sama. Esitykset uusiksi kunniajäseniksi allekirjoituksineen pöytäkirjan liitteenä.

778. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.4.1981.

779. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 19.1.1981.

780. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.3.1981.

781. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 11.5.1981.

782. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.5.1981.

783. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 14.9.1981.

784. Sama.

785. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 26.10.1981.

786. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 28.9.1981.

787. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 12.10.1981.

788. Karhunkierros 1 / 1981, s. 23.

789. Karhunkierros 1 / 1981, s. 23.

790. Numeroimaton Karhunkierros joulukuu 1981, s. 12.

791. Numeroimaton Karhunkierros joulukuu 1981, s. 14.

792. Sama, s. 15.

793. Karhunkierros 2 / 1981, s. 23.

794. Sama.

795. Vasemmistolaisuuden materialistisuutta pohdittiin professori Hannu Soikkasen 70 v. juhlaseminaarissa 13.9.2000. Vrt. myös aiemmin esitetyt Tapio Ahon ja Veikko Lahtisen kannat maakunnallisuuden merkityksestä 1970-luvulla.

796. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.1.1982. Osakunnan uudet säännöt ja ohjesäännöt pöytäkirjamateriaalin liitteenä.

797. Sama.

798. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.2.1982.

799. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.3.1982.

800. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 5.4.1982

801. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.4.1982.

802. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.5.1982.

803. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.9.1982.

804. Sama.

805. Karhunkierros 2 / 1982, s. 4 – 5.

806. Karhunkierros 2 / 1982, s. 5 – 7.

807. Sama.

808. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.11.1982.

809. Sama.

810. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.11.1982.

811. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.9.1982.

812. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.10.1982.

813. Osakunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 25.11.1982.

814. Osakunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirjan tarkastuslausunto, joka on liitetty pöytäkirjan jatkeeksi.

815. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 2.12.1982.

816. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.1.1982.

817. Sama. Lappuklubin määräraha-anomus.

818. Sama. Yökerhon toimintasuunnitelma ja määräraha-anomus.

819. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja. LSD-kerhon määräraha-anomus.

820. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.11.1982.

821. Sama. Luontokerhon toimintakertomus vuodelta 1981.

822. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.2.1982.

823. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.3.1982, 12§.

824. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 5.4.1982.

825. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 11.10.1982.
826. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.10.1982.
827. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.11.1982.
828. Karhunkierros 6 / 1982, s. 9.
829. Karhunkierros 6 / 1982, s. 10.
830. Karhunkierros 6 / 1982, s. 10.
831. Karhunkierros 6 / 1982, s. 11.
832. Karhunkierros 6 / 1982, s. 13.
833. Karhunkierros 6 / 1982, s. 13.
834. Karhunkierros 6 / 1982, s. 15.
835. Karhunkierros 6 / 1982, s. 17.
836. Karhunkierros 6 / 1982, s. 23.
837. Karhunkierros 6 / 1982, s. 14.
838. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.1.1983.
839. Sama.
840. Sama. Pöytäkirjan liitteenä oleva Seppo Sattilaisen osakunnan kuraattorille osoittama kirje.
841. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 15.12.1982.
842. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.1.1983.
843. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.1.1983, liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 28.12.1982 – 26.1.1983.
844. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.1.1983. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 28.12.1982 – 26.1.1983.
845. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.2.1983.
846. Sama.
847. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.2.1983. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 26.1. – 16.2.1982.
848. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.2.1983. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 26.1. – 16.2.1983.
849. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.2.1983.
850. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.3.1983.
851. Ks. pöytäkirjat hallitus 15.12.1982 ja osakunnan varsinaisen kokous 27.1.1983.
852. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.3.1983. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 17.2. – 9.3.1983.
853. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.4.1983.
854. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.5.1983.
855. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.9.1983. Liitteenä oleva toimintakertomus ajalta 2.5. – 28.9.1983.
856. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.9.1983.
857. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.9.1983.
858. Sama.
859. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.10.1983.
860. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.9.1983. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 2.5. – 28.9.1983.
861. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.11.1983.
862. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 31.1.1983 ja osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 14.2.1983.
863. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 26.9.1983.
864. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 28.2.1983.
865. Professori Pentti Alhosen haastattelu 5.4.2000.
866. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 12.9.1983.
867. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 2.5.1983.
868. Karhunkierros 3 / 1983, s. 18 – 21.
869. Karhunkierros 3 / 1983, s. 21.
870. Sama, s. 21 – 22.
871. Karhunkierros 3 / 1983, s. 22 - 23.
872. Karhunkierros 3 / 1983, s. 23.
873. Karhunkierros 1 / 1983, s. 23.

874. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 31.1.1984.
875. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.9.1983.
876. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 16.1.1984.
877. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 31.1.1984.
878. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 16.1.1984.
879. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 31.1.1984.
880. Sama.
881. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.2.1984. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 2.1. – 17.2.1984.
882. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.4.1984. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 15.3. – 4.4.1984.
883. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.2.1984.
884. Sama.
885. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.1984. Osakunnan varsinainen kokous myönsi kulttuurihaarikan inspektorilleen äänin 12 – 2. Toisena kulttuurihaarikan saajaehdokkaana oli Jari Marjasen ehdottama Petri Grönstrand. Inspektorin palkitsemista puolestaan esitti Pirkko Harrella. Äänestyksessä jätettiin lisäksi kaksi tyhjää lippua.
886. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 31.1.1984.
887. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.1984. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus.
888. Osakunnan hallituksen kokous 12.9. 1983.
889. Osakunnan hallituksen kokous 27.2. 1984.
890. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.4.1984.
891. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 7.5.1984.
892. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.9.1984.
893. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.10.1984.
894. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.11.1984.
895. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 4.12.1984. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 14.11. – 3.12.1984.
896. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 30.1.1984.
897. Sama. Liitteenä oleva Seppo Sattilaisen kirje.
898. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 9.4.1984.
899. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 24.9.1984.
900. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.1.1985.
901. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.1.1985.
902. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.2.1985.
903. Sama.
904. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.2.1985.
905. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.3.1985 ja osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.4.1985.
906. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.4.1985. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ”Tapahtui SatO:ssa maaliskuussa 1985”.
907. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.9.1985.
908. Sama. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ”1.6 – 30.9”.
909. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 11.9.1985.
910. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.10.1985.
911. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.12.1985.
912. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 9.12.1985.
913. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.11.1985.
914. Osakunnan varsinaisen kokouksen

- pöytäkirja 11.12.1985.
915. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 19.2.1985.
916. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 7.10.1985.
917. Sama. Liitteenä oleva Naistenkerhon määräraha-anomus.
918. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 18.11.1985; Liitteenä oleva kerhon perustamiasiakirja.
919. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.3.1985.
920. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 18.11.1985.
921. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.12.1985. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus "Tapahtui SatO:ssa marraskuussa".
922. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.12.1985. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus "Tapahtui SatO:ssa marraskuussa".
923. Vuosijuhlan kuvaus perustuu tiedotussihteeri Markku Tammisen laatimaan raporttiin osakunnan vuosijuhlasta. Raportti on osa osakunnan vuoden 1985 toimintaa kuvaavaa materiaalia.
924. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.1.1986.
925. Karhunkierros 1 / 1986, s. 4.
926. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 24.2.1986.
927. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.2.1986.
928. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.3.1986.
929. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.4.1986.
930. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.5.1986.
931. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.2.1986. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus "Toimintaa SatO:ssa 1. – 23.2.1986".
932. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.3.1986.
933. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.5.1986.
934. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 22.10.1986.
935. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.4.1986. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus "Satossa tapahtunutta 13.3 – 8.4.1986".
936. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.9.1986.
937. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.9.1986. Ks. myös osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.9.1986. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 8.5 – 23.9.1986.
938. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.11.1986.
939. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.12.1986.
940. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.11.1986. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 22.10. – 18.11.1986.
941. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.1.1986. Ks. myös osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.1.1986. Tenniskerhon alkuperäiset säännot tämän pöytäkirjan liitteenä. Alkuperäissä säänöissä ei selkeästäänaisesti korostettu tennistä vaan liikuntaharrastusta yleensä, mikä olisi voinut johtaa sekannukseen muun urheilutoiminnan kanssa.
942. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.11.1986. Liitteenä oleva historioitsijan toimintakertomus ajalta 22.10 – 18.11.1986.
943. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.1.1986. Liitteenä olevat kerhojen määräraha-anomukset ja toimintakertomukset; osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 9.10.1986. Liitteenä olevat kerhojen määräraha-anomukset ja toimintakertomukset.
944. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 7.4.1986.
945. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 5.5.1986. Pöytäkirjan liitteenä ote Viljakkalan kunnanhallituksen kokouksen pöytäkirjasta Vaakunan lahjoittamista koskevan

- asian osalta. Kunnanjohtajan päätösesitys vaakunan luovuttamisesta osakunnalle hyväksyttiin pöytäkirjan mukaan keskustelun jälkeen.
946. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 19.5.1986.
947. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.5.1987.
948. Karhunkierros 2 / 1986, s. 4.
949. Karhunkierros 2 / 1986, s. 31.
950. Osakunnan hallituksen yleisvaliokunnan kokouksen pöytäkirja 6.8.1986. Ks. myös osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.9.1986.
951. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.1.1986.
952. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.2.1987.
953. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.3.1987.
954. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.5.1987.
955. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.9.1987.
956. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.11.1987.
957. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.12.1987.
958. Sama.
959. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.2.1987. Ks. myös osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 26.1.1987.
960. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 26.1.1987.
961. Sama.
962. Vuoden 1986 ja 1987 kerhotoimintaa kuvava materiaali on vuoden 1987 arkisto-materiaalikokoelman omana niteenä 4. Hallituksen kokousten pöytäkirjojen liitteet. Aiemmin pöytäkirjojen liitteet nidottiin ko. pöytäkirjojen yhteyteen.
963. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 16.2.1987.
964. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 16.2.1987.
965. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.4.1987. Tarkemmat tiedot taideteoksista Isännän kortistossa.
966. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 2.3.1987.
967. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 30.3.1987.
968. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 2.3.1987.
969. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.3.1987; Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.4.1987. Kummassakaan kokouksessa ei Satakuntaravintolaan liittyviä asioita käsitelty.
970. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 16.3.1987.
971. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 5.10.1987.
972. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 2.11.1987. Ehtoon käytännön järjestelyihin, kuten esim. pääsymaksuihin ja osallistujamäärään on joitain hajatietoja myös muissa pöytäkirjoissa. Laajempi raportti ehtoon tapahtumista kuitenkin puuttuu.
973. Toimintakertomus ajalta 21.1. – 25.2.1987. Toimintakertomukset ovat omana niteenä arkistomateriaalissa. Ne löytyvät niteen kohdasta 3. Varsinaisten kokousten pöytäkirjojen liitteet.
974. Karhunkierros 3 / 1987, s. 9.
975. Karhunkierros 3 / 1987, s. 10.
976. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.12.1987
977. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.2.1988.
978. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.3.1988.
979. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.4.1988.
980. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 4.5.1988.
981. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.9.1988.
982. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.10.1988.
983. Sama. Puheenjohtajan ja pöytäkirjan-tarkastajien huomautukset pöytäkirjan lopussa.
984. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.11.1988.
985. Osakunnan varsinaisen kokouksen

- pöytäkirja 14.12.1988.
986. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.11.1988.
987. Toimintakertomus ajalta 21.12.1987 – 19.1.1988. Toimintakertomukset omana liitekokonaisuutenaan (3).
988. Toimintakertomus ajalta 13.4. – 3.5.1988. Toimintakertomukset omana liitekokonaisuutenaan (3).
989. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 21.11.1988. Ks. myös osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 2.12.1988. Inspehtori Alhonen oli ilmoittanut erheellisesti linja-auton lähtöajankohdan. Tämän vuoksi asiaa käsiteltiin kahdessa kokouksessa. (Tekijän huom.).
990. Toimintakertomus ajalta 12.10 – 15.11.1988. Toimintakertomukset omana liitekokonaisuutenaan (3).
991. Toimintakertomus ajalta 16.3. – 12.4.1988. Toimintakertomukset omana liitekokonaisuutenaan (3).
992. Karhunkierros 2 / 1988, s. 2.
993. Toimintakertomus ajalta 17.2. – 15.3.1988. Toimintakertomukset omana liitekokonaisuutenaan (3).
994. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.1.1988.
995. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.2.1988.
996. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.3.1988.
997. Satakuntalaisen Osakunnan kellaristäjät – kerhon perustamisiätkirjat ja säännot. Materiaali on hallituksen kokousten liitemateriaalin yhteydessä (nide 4).
998. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 7.3.1988.
999. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 31.10.1988.
1000. Karhunkierros 3 / 1988, s. 8 – 9.
1001. Karhunkierros 4 / 1988, s. 12 – 13.
1002. Karhunkierros 4 / 1988, s. 12 – 13.
1003. Karhunkierros 4 / 1988, s. 15.
1004. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.1.1989.
1005. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.1989.
1006. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.4.1989. Historiikkia käsittelevä keskustelu löytyy §9 META yhteydestä.
1007. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.9.1990.
1008. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.12.1988.
1009. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.1.1989.
1010. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.1989.
1011. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.2.1989.
1012. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.2.1989.
1013. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 20.2.1989.
1014. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.1989.
1015. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.4.1989.
1016. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.5.1989.
1017. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.10.1989.
1018. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.9.1989.
1019. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.5.1989.
1020. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 20.2.1989.
1021. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 6.3.1989.
1022. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 20.3.1989.
1023. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.4.1989.
1024. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 11.9.1989.
1025. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 18.10.1989 alkaen.
1026. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.2.1989.
1027. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 20.2.1989.
1028. Osakunnan hallituksen kokouksen

- pöytäkirja 3.4.1989.
1029. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 23.10.1989.
1030. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 6.11.1989.
1031. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 20.11.1989.
1032. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 6.3.1989.
1033. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.10.1989.
1034. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.11.1989.
1035. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.12.1989.
1036. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.10.1989.
1037. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 23.1.1989.
1038. Kulttuuritoimikunnan selvitys määrärahojen käytöstä 1.1. – 31.5.1989.
1039. Juristikerhon määräraha-anomus 9.10.1989.
1040. Naistenkerhon toimintakertomus kevätlukukaudelta 1989. Allekirjoitus Kirsi Kuusisto (6.10.1989)
1041. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 16.3 – 12.4.1989.
1042. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 18.10. alkaen.
1043. Sama.
1044. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.9.1989.
1045. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.12.1989.
1046. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 23.10.1989.
1047. Sama.
1048. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 20.11.1989.
1049. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.12.1989.
1050. Kolbe 1996, s. 545 – 548.
1051. Sama, s. 536.
1052. Sama, s. 538.
1053. Vuoden 1985 kuvaus perustuu osakunnan tuolloisen tiedotussihteeri Markku Tammisen laatimaan raporttiin. Raportti on osakunnan vuoden 1985 toimintaa käsittelevän materiaalin yhteydessä.
1054. Klinge 1999, s. 30. Teoksessa professori Matti Klinge arvostelee Summerhilliläistä ideologiaa ja sen mukanaan tuomaan velttoutta. Hän pohtii myös laajemmin suomalaisten pukeutumista ja asuntosuunnittelun muuttumista vertikaalisesta horisontaaliseen. Ks. myös Satakuntalaisen Osakunnan 326. vuosijuhlan ohjelmalehtisen kansi, jossa pukeutumisohje vaatii pukupukeutumista.
1055. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.4.1989.
1056. Osakunnan varsinaisten kokouksien pöytäkirjat 4.5.1988, 14.9.1988 ja 12.10.1988.
1057. Kolbe 1996, s. 549 – 553.
1058. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.10.1989.
1059. Pori-Rauma -akselista on useaan otteeseen puhunut osakunnan inspektori Pentti Alhonen muistellessaan omaa osakunta-aikaansa.
1060. Vuosihistoria 1959 – 1960, virkailijat.

7. luku

1061. STV, XXIX, eduskuntavaalit 1991.
1062. Meinander 1999, s. 478 – 482.
1063. Meinander 1999, s. 509 – 516.
1064. Sama, s. 514 – 516.
1065. STV, XXIX, eduskuntavaalit 1995.
1066. Meinander 1999, s. 517 – 524.
1067. Meinander 1999, s. 485 – 494.
1068. Meinander 1999, s. 524 – 525.
1069. Sama, s. 525 – 526.
1070. Kolbe 1996, s. 556 – 559.
1071. Kolbe 1996, s. 560 – 562.
1072. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.1.1990.
1073. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.5.1990.
1074. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.1.1990.
1075. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.12.1989.
1076. Osakunnan varsinaisen kokouksen

- pöytäkirja 14.2.1990.
- 1077. Kolbe 1996, s. 556 – 559.
  - 1078. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.2.1990.
  - 1079. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.2.1990.
  - 1080. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.12.1990.
  - 1081. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.4.1990.
  - 1082. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 25.4.1990.
  - 1083. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.9.1990.
  - 1084. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.9.1990.
  - 1085. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.10.1990.
  - 1086. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.10.1990.
  - 1087. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.11.1990. Tämän teoksen tekijä oli yksi vuoden 1990 fukseista.
  - 1088. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.11.1990.
  - 1089. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.12.1990.
  - 1090. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 29.11.1990.
  - 1091. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.12.1990.
  - 1092. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 1960-luvulta.
  - 1093. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.1.1990.
  - 1094. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 2.4.1990.
  - 1095. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.10.1990.
  - 1096. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.1.1990 ja osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 24.9.1990. Kerhojen määrärahat. Kerhojen toiminasta tarkemmin pöytäkirjojen liitemateriaalissa.
  - 1097. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 1. – 16.1.1990.
  - 1098. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 14.3. – 24.4.1990.
- 1099. Sama.
  - 1100. Karhunkierros 2a / 1990, s. 3.
  - 1101. Karhunkierros 2a / 1990, s. 4 – 5.
  - 1102. Karhunkierros 2a / 1990, s. 5.
  - 1103. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 17.10. – 11.12.1990.
  - 1104. Karhunkierros 4 / 1990, s. 6.
  - 1105. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.5.1990.
  - 1106. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.12.1989.
  - 1107. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.1.1991.
  - 1108. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.5.1991.
  - 1109. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.2.1990.
  - 1110. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.12.1990.
  - 1111. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.2.1991.
  - 1112. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.11.1991.
  - 1113. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.3.1991.
  - 1114. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.4.1991.
  - 1115. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.4.1991.
  - 1116. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.11.1991.
  - 1117. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 11.2.1991.
  - 1118. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.2.1991.
  - 1119. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 28.1.1991.
  - 1120. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 30.9.1991.
  - 1121. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 28.1.1991. Balalaikat olivat jääneet osakunnalle sen talonmieheltä, joka jätti osakunnan yllättäen jälkiä jättämättä. (Tekijän huom.).
  - 1122. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 6.5.1991.

1123. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 20.2 – 13.3.1991.
1124. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 20.2. – 13.3.1991.
1125. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 8.5. – 18.9.1991.
1126. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 14.3. – 17.4.1991.
1127. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 18.4. – 8.5.1991.
1128. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 10.10 – 13.11.1991.
1129. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 14.11. – 11.12.1991.
1130. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 14.11. – 11.12.1991.
1131. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 12.12. – 31.12.1991.
1132. Karhunkierros 3 / 1991, s. 13.
1133. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.1.1992. Viisi osakunnan valitsemata edustajaa Satalinnan Säätiön hallituksessa ovat inspehtori, kuraattori sekä kolme opiskelijajäsentä. (Tekijän huom.).
1134. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.2.1992.
1135. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.3.1992.
1136. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.2.1992.
1137. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.4.1992.
1138. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.11.1992.
1139. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 28.1.1992.
1140. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 11.2.1992.; Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.2.1992 ja Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.3.1992.
1141. UPEA-kerhon perustamisasiakirja.
1142. SALA-kerhon säännöt.
1143. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 24.3.1992.
1144. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.4.1992.
1145. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 15.4.1992.
1146. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 24.9.1992.
1147. Kerhojen toimintasuunnitelmat ja –kertomukset vuonna 1992.
1148. Esim. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 16.1. – 19.2.1992
1149. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 12.11.1992.
1150. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 23.11.1992.
1151. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 19.3. – 15.4.1992. Vuosijuhlaesitelmöitsijä kertoii myös vitsejä osakunnan arvovaltaisesta inspehtorista. (Tekijän huom.).
1152. Karhunkierros 1 / 1992, s. 7 – 8.
1153. Karhunkierros 1 / 1992, s. 9.
1154. Karhunkierros 1 / 1992, s. 15.
1155. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 15.10 – 18.11.1992.
1156. Karhunkierros 3 / 1992, s. 22.
1157. Karhunkierros 3 / 1992, s. 23.
1158. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 19.11. – 9.12.1992.
1159. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.1.1993.
1160. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.2.1993.
1161. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.2.1993.
1162. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.3.1993.
1163. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.2.1993.
1164. Karhunkierros 1 / 1993, s. 7.
1165. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.4.1993.
1166. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.5.1993.
1167. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.5.1993.
1168. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 22.9.1993.
1169. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 22.9.1993.
1170. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 13.10.1993 – 16.11.1993.

1171. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 22.9.1993.
1172. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.2.1993.
1173. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 22.9.1993.
1174. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.12.1993.
1175. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.2.1993.
1176. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.11.1993.
1177. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.12.1993.
1178. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.4.1993.
1179. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.11.1993.
1180. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 14.1.1993.
1181. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 31.1.1993.
1182. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 31.1.1993. Lisäksi ks. kerhojen toimintakertomukset ja määäräraha-anomukset.
1183. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.9.1993. Lisäksi ks. kerhojen määäräraha-anomukset.
1184. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 5.12.1993.
1185. Yhteiskunnallisen toimikunnan toimintakertomus ja –suunnitelma vuodelta 1993.
1186. Kerhojen toimintakertomukset ja – suunnitelmat vuodelta 1993.
1187. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.2.1993.
1188. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 28.3.1993.
1189. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 13.10.1993-16.11.1993.
1190. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.1.1994.
1191. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.2.1994.
1192. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.2.1994.
1193. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.11.1993 sekä osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.12.1993.
1194. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.3.1994.
1195. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.5.1994.
1196. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.2.1994.
1197. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.2.1994.
1198. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.2.1994.
1199. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.2.1994.
1200. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.3.1994.
1201. Osakunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 23.3.1994.
1202. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.9.1994.
1203. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.9.1994.
1204. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 10.10.1994.
1205. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.9.1994.
1206. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.4.1994.
1207. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.11.1994.
1208. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.12.1994.
1209. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.1.1994.
1210. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 3.5.1994.
1211. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.5.1994.
1212. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 7.4.1994.
1213. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 19.4.1994.
1214. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.8.1994.
1215. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 30.8.1994.

1216. Inspitär Säde Mantere-Alhosen päiväämätön haastattelu.
1217. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 16.3.-13.4.1994.
1218. Karhunkierros 1 / 1994, s. 5.
1219. Karhunkierros 1 / 1994, s. 7.
1220. Karhunkierros 1 / 1994, s. 15.
1221. Karhunkierros 1 / 1994, s. 19.
1222. Karhunkierros 1 / 1994, s. 19.
1223. Karhunkierros 1 / 1994, s. 18.
1224. Karhunkierros 1 / 1994, s. 11.
1225. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 19.10. – 16.11.1994.
1226. Tunnelman luonnehdinta perustuu tekijän omaan muistikuvaan mieleenpainuvasta ehtoosta.
1227. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 14.9 – 19.10.1994.
1228. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 14.9. – 19.10.1994.
1229. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 16.11. – 14.12.1994.
1230. Kerhojen toimintakertomukset ja – suunnitelmat vuodelta 1994.
1231. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.12.1994.
1232. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.1.1995.
1233. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.2.1995.
1234. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.1995.
1235. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.1.1995.
1236. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 14.3.1995.
1237. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.1995.
1238. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.1.1995.
1239. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.5.1995.
1240. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.9.1995.
1241. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.10.1995.
1242. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 5.4.1995.
1243. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.12.1994.
1244. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.11.1995.
1245. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.12.1995.
1246. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.11.1995.
1247. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 13.12.1995.
1248. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.5.1995.
1249. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 10.5.-20.9.1995.
1250. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 19.9.1995.
1251. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.10.1995.
1252. SOTA-kerhon toimintasuunnitelma keväälle 1995.
1253. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 19.9.1995.
1254. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.10.1995.
1255. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 31.10.1995.
1256. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.4.1996.
1257. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.2.1996.
1258. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 15.3.-9.5.1995.
1259. Karhunkierros 1 / 1995, s. 6.
1260. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.1.1996.
1261. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.1.1996.
1262. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.2.1996.
1263. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.4.1996.
1264. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.5.1996.
1265. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.9.1996.
1266. Osakunnan varsinaisen kokouksen

- pöytäkirja 20.11.1996.
1267. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 16.1.1996.
1268. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.12.1996.
1269. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 30.1.1996.
1270. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.2.1996.
1271. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 30.1.1996.
1272. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.2.1996
1273. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 11.3.1996.
1274. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 29.10.1996.
1275. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 16.4.1996.
1276. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 29.4.1996.
1277. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 1.10.1996; Historioitsijan toimintakertomus ajalta 19.9. – 23.10.1996.
1278. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 19.11.1996; Historioitsijan toimintakertomus ajalta 24.10. – 20.11.1996.
1279. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 26.11.1996.
1280. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 9.12.1996.
1281. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 1.1. – 17.1.1996.
1282. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 21.3. – 17.4.1996.
1283. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 24.10. – 20.11.1996.
1284. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 12.12. – 31.12.1996. Lähteesä erheellinen merkintä Anttilan muotokuvasta.
1285. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 22.1.1997.
1286. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.2.1997.
1287. Ks. 1960-luvun toiminnan materiaali ja tämän teoksen 1960-lukua käsitlevää osio.
1288. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.2.1997.
1289. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.2.1997.
1290. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.3.1997.
1291. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 7.5.1997.
1292. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 3.2.1997.
1293. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 24.9.1997.
1294. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.10.1997.
1295. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.11.1997.
1296. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 16.4.1997.
1297. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.11.1997.
1298. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 23.9.1997.
1299. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 8.10.1997.
1300. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 21.1.1997.
1301. Juristikerhon toimintakertomus.
1302. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 13.2. – 19.3.1997.
1303. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 9.10. – 12.11.1997.
1304. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 21.1.1998.
1305. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.3.1998.
1306. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.4.1998.
1307. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 6.5.1998.
1308. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 30.9.1998.
1309. Karhunkierros 2 / 1998, s. 3.
1310. Karhunkierros 2 / 1998, s. 3.
1311. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.10.1998.
1312. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.11.1998.
1313. Osakunnan varsinaisen kokouksen

- pöytäkirja 6.5.1998.
1314. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.4.1998.
1315. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.11.1998.
1316. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.12.1998.
1317. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.1.1998.
1318. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.10.1998.
1319. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 10.11.1998.
1320. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.11.1998. Pöytäkirjaan on erheellisesti kirjattu messujen ajankohdaksi 28. – 29.1.1998, vaikka messujen todellinen ajankohta oli 28. – 29.1.1999. (Tekijän huom.).
1321. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.1.1998.
1322. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 29.1.1998.
1323. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 10.3.1998.
1324. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 15.9.1998. Vesa Syrjän ja Tanja Hakalan laatima kirje on pöytäkirjamateriaalin liitteenä.
1325. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.12.1998.
1326. Yliopistolaki 645 / 97, 36§.
1327. Ylioppilaskunta-asetus 116 / 98, 5§.
1328. Helsingin yliopiston rehtorille osoitettu muistio osakuntalain tilanteesta, s. 4. Tekijän hallussa.
1329. Helsingin yliopiston rehtorille osoitettu muistio osakuntalain tilanteesta, s. 8. Tekijän hallussa.
1330. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 1.1. – 21.1.1998.
1331. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 18.3. – 15.4.1998.
1332. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 15.4. – 6.5.1998.
1333. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 14.10. – 18.11.1998.
1334. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 6.5. – 30.9.1998.
1335. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 18.3. – 15.4.1998.
1336. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.1.1999.
1337. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.1.1999.
1338. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.1.1999.
1339. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.3.1999.
1340. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.10.1999.
1341. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.2.1999.
1342. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.3.1999. FM Antero Alhosen ja Helsingin yliopiston Satakuntalaisten Osakunnan välinen sopimus historian kirjoittamisesta on pöytäkirjan liitteenä.
1343. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.2.1999. Hannu Uusihonko ei ollut ainostaan Satalinnan Säätiön huoltomies, vaan myös osakunta-aktiivi. (Tekijän huom.).
1344. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.9.1999.
1345. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 29.9.1999.
1346. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.10.1999.
1347. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.11.1999.
1348. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 27.10.1999.
1349. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.4.1999.
1350. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.11.1999.
1351. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.1.1999.
1352. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.1.1999. Ks. myös kerhojen toimintakertomukset ja -suunnitelmat.
1353. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.10.1998; osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 10.11.1998; osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 25.11.1998.

1354. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.2.1999.
1355. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.3.1999.
1356. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.9.1999.
1357. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.9.1999.
1358. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.9.1999.
1359. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.9.1999.
1360. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.9.1999.
1361. Tekijän muistikuvat vuosijuhlasta.
1362. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.3.1999.
1363. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.9.1999.
1364. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.9.1999.
1365. Karhunkierros 2 / 1999, s. 12.
1366. Karhunkierros 2 / 1999, s. 18.
1367. Helsingin Sanomat 12.8.2000, s. E7.
1368. Helsingin Sanomat 12.8.2000, s. E7.
1369. Karhunkierros 2 / 1999, s. 6 – 7.
1370. Satakunnan Kansa 12.5.1998, s. 6.
- Sitaatti on toiminnanjohtaja Rintalan haastattelun otsikosta.
1371. Karhunkierros 1 / 1999, s. 8.
1372. Karhunkierros 4 / 1999, s.10.
1373. Karhunkierros 4 / 1999, s.10.
1374. Karhunkierros 4 / 1999, s. 4 – 5.
1375. Karhunkierros, abi-info 1992, s. 8.
1376. Karhunkierros, abi-info 1992, s. 9.
1377. Karhunkierros, abi-info 1992, s. 2.
1378. Kolbe 1996, s. 545 – 548.
1379. Klinge 1999, s. 30. Teoksessa professori Matti Klinge arvostelee Summerhilliläistä ideologiaa ja sen mukanaan tuomaa velttoutta. Hän pohtii myös laajemmin suomalaisen pukeutumista ja asuntosuunnittelun muuttumista vertikaalisesta horisontaaliseen. Ks. myös Satakuntalaisen Osakunnan 326. vuosijuhlan ohjelmalehtisen kansi, jossa pukeutumisohje vaatii pukupukeutumista.
1380. Historioitsijan toimintakertomus ajalta 16.3. – 13.4.1994.
1381. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.3.1999.
1382. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.4.1989.
1383. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 9.5.1990.
1384. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.2.1999.
1385. Osakunnan varsinaisten kokouksien pöytäkirjat 4.5.1988, 14.9.1988 ja 12.10.1988.
1386. Kolbe 1996, s. 549 – 553.
1387. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.1.1998
1388. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.2.1999.
1389. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.10.1989.
1390. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.3.1999.
1391. Pori-Rauma -akselista on useaan otteeseen puhunut osakunnan inspehtori Pentti Alhonen muistellessaan omaa osakunta-aikaansa.
1392. Vuosihistoria 1959 – 1960, virkailijat.
1393. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 10.3.1998.
1394. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 14.10.1998; osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 18.11.1998.
1395. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.9.1999
1396. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.9.1999.
1397. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.10.1995.
1398. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 31.10.1995.
1399. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 17.4.1996.
1400. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.2.1996.
1401. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 22.3.1999.
1402. Tekijän muistiinpanot A-Talk -ohjelmasta 26.4.2000.

8. luku

1403. Helsingin Sanomat 7.2.2000.
1404. Helsingin Sanomat 28.4.2000.
1405. Nykypäivä 9.5.2000.
1406. Klinge 2000, s. 227 – 228.
1407. Sama.
1408. Inspehtori Pentti Alhosen päivittämän haastattelun 1409. Karhunkierros 2 / 86, s. 12 – 13.
1410. Karhunkierros 2 / 86, s. 12 – 13.
1411. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.1.2000.
1412. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.2.2000.
1413. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.2000.
1414. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 23.2.2000.
1415. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.4.2000.
1416. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.5.2000.
1417. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 12.4.2000.
1418. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.4.2000.
1419. Inspehtori Pentti Alhosen päivittämän haastattelun 1420. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 10.5.2000.
1421. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 16.10.2000.
1422. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.1.2000.
1423. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 31.1.2000.
1424. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.1.2000.
1425. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 19.1.2000.
1426. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 31.1.2000.
1427. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.3.2000.
1428. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 10.4.2000.

1429. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 17.4.2000.
1430. Inspehtori Pentti Alhosen haastattelu 26.9.2000.
1431. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 8.5.2000.
1432. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 20.9.2000.
1433. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 11.10.2000.
1434. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 4.9.2000.
1435. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 30.10.2000.
1436. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.11.2000.
1437. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 13.11.2000.
1438. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.11.2000. Pöytäkirjaan on erheellisesti kirjattu professori Pentti Alhosen aloittaneen inspehtorina vuonna 1987. Oikea aloitusvuosi on 1986, kuten aiemmin tässä teoksessa esitetystä käy ilmi.
1439. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.11.2000.
1440. Osakunnan varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.11.2000.
1441. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.11.2000.
1442. Osakunnan hallituksen kokouksen pöytäkirja 11.12.2000.
1443. Karhunkierros 3 / 2000, s. 4.
1444. Karhunkierros 3 / 2000, s. 5.
1445. Hannu Salon 28.3.2000 laatima muistio Satakuntalaisen tontin loppukauppana, s. 1 – 2. Tekijän hallussa.
1446. Professori Pentti Alhosen laatima muistio inspehtorinvaihtokaronkasta.
1447. Professori Pentti Alhosen puhe inspehtorinvaihtokaronkassa 26.1.2001.

9. luku

1448. Emil Cedercreutzin museon toimintakertomus vuodelta 1998, s. 1 – 9. Tekijän hallussa.

1449. Professori Heikki Jokelan 28.9.1995 päivätty muistio Emil Cedercreutzin Säätiön tavoitteista, s. 1 – 2. Tekijän hallussa.
1450. Emil Cedercreutzin säätiön säädekirja (jäljennös), s. 1. Tekijän hallussa.
1451. Emil Cedercreuzin säätiön säädekirja (jäljennös), s. 3. Tekijän hallussa.
1452. Professori Penti Alhoselta saatu dokumentoimaton sanomalehtileikkeen kopio. Tekijän hallussa.
1453. Helsingin Sanomat 26.1.2000.
1454. Satakunnan Kansa 27.1.2000.
1455. Veikko Lahtisen muistio Argum Tendit Apollo 20.10.1999.
1456. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan ja Uppsalan yliopiston Gästrike-Hälsinge Nationin välinen ystävyssopimus.
1457. Hall 1996, s. 214.
1458. Hall 1996, s. 208.
1459. Hall 1996, s. 207; 216.
1460. Hall 1996, s. 213; 216.
1461. Inspehtori Pentti Alhosen haastattelu 23.11.2000.
1462. Hall 1996, s. 213 – 214.
1463. Hall 1996, s. 216.
1464. Hall 1996, s. 215.
1465. Satakuntatalon Kannatusyhdistys ry. Jäsenkirje Helmikuu 2000.
- 10. luku**
1466. Klinge 1998, s. 172.
1467. Tapio Ahon haastattelu 22.1.2001.
1468. Nykysuomen sanakirja, A – K, s. 6 – 7., Porvoo 1966.
1469. Nykysuomen sanakirja, A – K, s. 8., Porvoo 1966.
1470. Nykysuomen sanakirja, A – K, s. 8., Porvoo 1966.
1471. Tapio Ahon haastattelu 22.1.2001.
1472. Tekijän muistiinpanot professori Hannu Soikkasen juhlaseminaarista 13.9.2000.
1473. Professori Juha Siltalan artikkeli Helsingin Sanomissa 4.11.2000. Artikkeliissaan Siltala pohti ihmisten kanssakäymisen muutosta. Enää ei kyläillä keskenään kuten aiemmin Siltala kiteyttää.

Lähteet ja kirjallisuus

Arkistolähteet

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan Arkisto

Ehdotus Satakunnan tutkimusseuran säädöaksi

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan ja Uppsalan yliopiston Gästrike-Hälsinge Nationin välinen ystävyssopimus 1.5.1946

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan kerhojen toimintakertomukset, -suunnitelmat ja määäräraha-anomukset

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan säännot (eri vuosilta)

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan pöytäkirjat (varsinaiset kokoukset, ylimääräiset kokoukset ja 1970-l:ta hallitusten kokoukset) liitteineen

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan viikoittaiset historioitsijan toimintakertomukset

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan vuosihistoriat

Jouko Jussilan tutkimus aiheesta Osakunnat ja osakuntalaiset

Puolueen säännot

Pekka Harttilan kirje Satakunta XIX -toimituskunnalle. Kirje päivätty 3.3.1981 Wienissä

Satakunnan tutkimusseuran perustamiskokouksen pöytäkirja 25.10.1967

Seikko Eskolan ja Antti-Veikko Perheentuvan kirje 6.3.1959

Tiedotussihteeri Markku Tammisen raportti vuoden 1985 vuosijuuhlasta

Tekijän hallussa olevat painamattomat lähteet

Emil Cedercreutzin museon toimintakertomus vuodelta 1998

Emil Cedercreutzin säätiön tavoitteista. Professori Heikki Jokelan laatima muistio 28.9.1995

Emil Cedercreutzin säätiön sääddekirja (jäljennös)

Hannu Salon 28.3.2000 laatima muistio Satakuntatalon tontin loppukauppahinta

Professori Antti Kivivuoren, professori Kaarlo Tuorin ja vt. professori Heikki Halilan tekemä selvitys Helsingin yliopiston rehtorille osakuntalainsäädännön ongelmakohdista 14.4.1999

Professori Pentti Alhosen inspektorinvaihtokaronkasta 26.1.2001 laatima muistio

Professori Pentti Alhosen inspektorinvaihtokaronkassa 26.1.2001 pitämä puhe

Satakuntatalon Kannatusyhdistys ry:n jäsenkirje helmikuu 2000

Tekijän muistiinpanot A-Talk ohjelmasta 26.4.2000

Tekijän muistiinpanot professori Hannu Soikkasen juhlaseminaarista 13.9.2000

Veikko Lahtisen 20.10.1999 laatima muistio Argum Tendit Apollo

Painetut lähteet

STV, XXIX Eduskuntavaalit 1951 – 1999

Helsingin yliopiston luettelot

Yliopistolaki 854 / 91

Yliopistolaki 645 / 97

Ylioppilaskunta-asetus 116 / 98

Lehdet

Aamulehti
Helsingin Sanomat
Ilta-Sanomat
Kansan Uutiset
Karhunkierros
Lalli
Lauttakylä
Länsi-Suomi
Nykypäivä
Satakunnan Kansa
Satakuntalainen
Uusi Suomi
Uusi Aika
Ylioppilaslehti
Koulusanomat 15 / 1957
Karhuks 3 / 1971

Haastattelut

Tapio Aho
Pentti Alhonen
Veikko Lahtinen
Säde Mantere-Alhonen

Kirjallisuus

Ahlfors – Salo 1970: Ahlfors, Bo ja Salo Arvo, 60-luku, silmäälyä, sormeilua. Helsinki 1970.
Autio 1997: Autio, Veli-Matti, Helsingin yliopisto – professorimatrikkeli 1918 – 1996. Jyväskylä 1997.
Autio 2000: Autio, Veli-Matti, Suomen professorit. Jyväskylä 2000.
Collan 1974: Collan, Yrjö (päätoim.), Suomen lääkärit 1972. Helsinki 1974.
Hall 1996: Hall, Bo, G. (toim.) 350 år i vardag & fest – Gästrike-Hälsinge Nation 1646 – 1996. Kristianstad 1996.
Hegedüs 1991: Hegedüs, Káláman, Unkarin toinen historia (1956 —). Helsinki 1991.
Horila 1954: Horila, Tapio, Satakuntalainen Osakunta 1929 – 1954. Satakunta Kotiseutututki-muksia XVI. Vammala 1954.
Jokipii 1954: Jokipii, Mauno (toim.), Satakuntalaisen Osakunnan matrikkeli I vv. 1640 – 1721.
Klinge 1968: Klinge, Matti, Ylioppilaskunnan historia. IV 1918 – 1960. Porvoo 1968.
Klinge 1983: Klinge, Matti ja Harmo, Maunu, Ylioppilaslehti. Jyväskylä 1983.
Klinge 1990: Klinge, Matti et al., Helsingin yliopisto. III 1917 – 1990. Helsinki 1990.
Klinge – Kolbe 1991: Klinge, Matti ja Kolbe, Laura, Suomen ylioppilas. Keuruu 1991.

- Klinge 1998: Klinge, Matti, Kansallismielien synty. Artikkeli teoksessa Miten meistä tuli historian tohtoreita. Helsinki 1998.
- Klinge 1999: Klinge, Matti, Päiväkirjastani. Fin de siècle. Keuruu 1999.
- Klinge 2000: Klinge, Matti, Eurooppaa. Päiväkirjastani 1999 – 2000. Keuruu 2000.
- Kolbe 1993: Kolbe, Laura, Sivistyneistön rooli. Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1944 – 1959. Helsinki 1993.
- Kolbe 1996: Kolbe, Laura, Eliitti, traditio, murros. Helsingin yliopiston Ylioppilaskunta 1960 – 1990. Keuruu 1996.
- Korhonen 1999: Korhonen, Keijo, Sattumakorpraali. Keuruu 1999.
- Kuusisto 1978: Kuusisto, Seppo, Kansallishenkeen uskoen. Hämäläis-Osakunnan historia 1918 – 1970. Helsinki 1990.
- Laitinen 1970: Laitinen, Kai, Suomen kirjallisuus 1917 – 1967. Ääriviivoja, päälinjoja, saavutuksia. Helsinki 1970.
- Mauranen 1995: Mauranen, Tapani, Taksi! Matka suomalaisen taksin historiaan. Forssa 1995.
- Marin 1970: Marin, Marjatta, Tiedekunnat opintoymäristönä. Helsinki 1970.
- Meinander 1999: Meinander, Martin, Tasavallan tiellä. (Suomennos Paula Autio). Helsinki 1999.
- Nenonen – Teerijoki 1998: Nenonen, Kaisu-Maija, Teerijoki, Ilkka, Historian suursanakirja. Juva 1998.
- Nykysuomen sanakirja, A – K. Porvoo 1966.
- Paavonsalo 1995: Paavonsalo, Matti, Kekkosen valta. Jyväskylä 1995.
- Pakarinen 1996: Pakarinen, Pete (toim.), Frakkeja ja villapaitoja. Jyväskylä 1996.
- Pieni ja paras tietosanakirja. Jyväskylä 1998.
- Pihkala 1982: Pihkala, Erkki, Sopeutuminen rauhaan. Artikkeli teoksessa Suomen taloushistoria 2. Helsinki 1982.
- Rentola 1997: Rentola, Kimmo, Niin kylmää että polttaa – Kommunistit, Kekkonen ja kreml 1948–1957. Keuruu 1997.
- Saarenheimo 1929: Saarenheimo, Mikko, Satakuntalainen Osakunta 1904 – 1929, 25-vuotiskatsaus, Satakunta Kotiseutututkimuksia VII. Rauma 1929.
- Salo 1972: Salo, Arvo, Kehitysalue keskellä kylää. Artikkeli teoksessa Herää Satakunta. Lauttakylä 1972.
- Seppinen 1997: Seppinen, Jukka, Ahti Karjalainen, poliittinen elämäkerta. Keuruu 1997.
- Sihvola 1993: Sihvola, Juha, Matti Viikarin historia. Artikkeli teoksessa Historian alku – historianfilosofia, aatehistoria, maailmanhistoria. Helsinki 1993.
- Suhonen 1972: Suhonen, Pauli-Tapani (toim.), Herää Satakunta. Lauttakylä 1972.
- Tiilikainen 1968: Tiilikainen, Anja (päätoim.) Suomen lääkärit 1967. Helsinki 1968.
- Tommila 1989: Tommila, Päiviö, Suomalainen historiakirjoitus. Porvoo 1989.
- Tuulio 1974: Tuulio, Tyyni, Satakuntalainen Talvi-Henrikki. Satakuntalainen Kilta 1924 – 1974. Helsinki 1974.
- Vihavainen 1987: Vihavainen, Timo, Hyvinvointi Suomi. Artikkeli teoksessa Suomen historian pikkujätiläinen. Porvoo 1987.
- Väyrynen 1993: Väyrynen, Paavo, On totuuden aika, osa 1. Juva 1993.
- Väyrynen 1994: Väyrynen, Paavo, On muutoksen aika, osa 1. Juva 1994.
- Wiman 1982: Wiman, Ronald, Maalta kaupunkiin. Artikkeli teoksessa Suomen taloushistoria 2. Helsinki 1982.

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan virkailijoita 1954 – 2001

Virkailijaluettelossa ei ole voitu mainita kaikkia mahdollisia osakunnan virkailijoita. Seuraavassa on luetteloituna muutamia osakunnan toiminnan ja rutiinien kannalta keskeisiä virkailijoita.

Inspektorit

1949 – 1956	Edwin Linkomies	1982 – 1985	Timo Tiusanen
1956 – 1963	Risto Niini	1985 – 1986	Tapio Lampinen (vt.)
1963 – 1966	Inkeri Anttila	1986 – 2000	Pentti Alhonen
1966 – 1971	Veikko Okko	2001 –	Kyllikki Tiensuu (vt.)
1971 – 1981	Heikki Jokela		

Kuraattorit

– 1956	Unto Partanen	1985 – 1986	Seppo Sattilainen
1957 – 1962	Antti Kotiranta	1987 – 1988	Tero Tuominen
1963 – 1965	Pentti Patja	1989	Merja Hermonen
1966 – 1968	Veikko Kauppila	1990	Heikki Topi
1969 – 1970	Pekka Harttila	1991 – 1992	Kalle-Antti Suominen
1970 – 1971	Reijo Rajamäki	1993 – 1994	Yrjö Kaimio
1971 – 1972	Veikko Lahtinen	1995	Nina Kontulainen
1973 – 1974	Hannu Salo	1996	Jukka Topi
1975 – 1976	Mauno Lehtinen	1997 – 1998	Vesa Syrjä
1977 – 1980	Tapio Aho	1999 – 2000	Riku Jaakonsaari
1981 – 1984	Eeva-Liisa Haanpää	2001 –	Kaisa Nera

Hallituksen puheenjohtajat

(vuodesta 1984 itsenäinen virka, sitä ennen kuraattori toimi hallituksen puheenjohtajana)

1984	Tero Tuominen	1993	Vesa Syrjä
1985	Tero Tuominen	1994	Sami Jäntti
1986	Merja Salmi	1995	Ari Rakkolainen
1987	Jyrki Kallio	1996	Jari Heikkilä
1988	Jyrki Kallio	1997	Elia Lennes
1989	Ulla Tulonen	1998	Tanja Hakala
1990	Pekka Vihervirta	1999	Mikko Salo
1991	Sirkku Heinimaa	2000	Kaisa Rantasärkkä
1992	Jukka Topi	2001	Kalle Järvenpää

Sihteerit (vuodesta 1984 pääsihteerit)

1953 – 1954	Osmo Särkilahti	1957 – 1958	Eero Helariutta
1954 – 1955	Timo S. Kylliäinen	1958 – 1959	Asta Salminen
1955 – 1956	Arto Valio	1959 – 1960	Kari Raivio
1956 – 1957	Olavi Huhtala	1960 – 1961	Jukka Haukka

1961 – 1962	Pekka Harttila	1982	Heikki Topi (kl)
1962 – 1963	Kaarina Tulonen	1983	Tero Tuominen
1963 – 1964	Pirkko Kotiranta	1984	Heikki Topi
1964 – 1965	Johanna Sunila	1985	Timo Leino
1965 – 1966	Hannu Grönvall	1986	Jyrki Kallio
1966 – 1967	Jyrki Tala	1987	Paula Rytälä
Syksy 1967	Jouko Arpaloo	1988	Maija Laurila
Kevät 1968	Jukka Kuoppala	1989	Sinikka Antman
1968 – 1969	Mauno Lehtinen	1990	Riikka Laiho
1969 – 1970	Tuomo Niemelä	1991	Vesa Syrjä
1970 – 1971	Pauli-Tapani Suhonen	1992	Hanna Reunanen
1972	Jorma Renfors	1993	Nina Kontulainen
1973	Eeva-Liisa Haanpää	1994	Nina Silvan
1974	Päivi Sipilä	1995	Anna Hannula
1975	Tarja Lähteenmäki	1996	Marika Heine
1976	Aulikki Ala-Kantti	1997	Minna Haapanen
1977	Aulikki Ala-Kantti	1998	Heidi Aro
1978	Lea Äikäs-Kohonen	1999	Kaisa Rantasärkkä
1979	Riikka Erkko-Aalto	2000	Reia Lehtinen
1980	Jari Marjanen	2001	Johanna Järvinen
1981	Jari Marjanen		

Taloudenhoitajat

– 1964	Pentti Mattila	1987	Kimmo Ala-Juusela
1964 – 1966	Veikko Kauppila	1989	Kari Ojala
1966	Heikki Arsalo	1990	Lasse Kallioniemi
-lokakuu '69	Reko Aalto-Setälä	1991 – 1992	Mika Heikkilä
	Seppo Koivula	1993	Kati Aaltonen
	Maija-Leena Laukkanen	1994	Juha Lindfors
	Anneli Grönlund	1995 – 1996	Kalle Kivimaa
	Kaisa Aho (os. Kuukkanen)	1997	Meri Porkka
1982	Tero Tuominen	1998	Jani Alkava
1983 – 1984	Kaisa Aho	1999	Otto Jaakonsaari
1985	Kaija Tamminen	2000	Otto Jaakonsaari
1986	Timo Leino	2001	Mauri Mikola

Isännät

1953 – 1954	Simo Horelli	1960 – 1961	Veikko Kauppila (aluksi
1954 – 1955	Matti Nissilä		Matti Änkö)
1955 – 1956	Pentti Mahlamäki (aluksi	1961 – 1962	Sakari Ryömä
	Aimo Koskimäki)	1962 – 1963	Juhani Hakaniemi
1956 – 1957	Raimo Holmén	1963 – 1964	Ismo Suojanen
1957 – 1958	Erkki Kesäläinen	1964 – 1965	Rafael Myrsky
1958 – 1959	Pentti Patja	1965 – 1966	Pentti Peltola
1959 – 1960	Pekka Santala	1966 – 1967	Reko Aalto-Setälä

1967 – 1968	Hannu Anttila	1985	Ari Vanamo
1968 – 1969	Veikko Lahtinen	1986	Kimmo Ala-Juusela
1969 – 1970	Tapio Aho	1987	Taneli Silvola
1971	Kari Niemelä	1988	Jouni Korpisaari
1972	Erkki Heinonen	1989	Hannu Myllykallio
1973	Seppo Lahdenniemi	1990	Petri Koskinen
1974	Jarmo Huida	1991	Vesa-Pekka Lahti
1975	Matti Rajamäki	1992	Jaakko Oksanen
1976	Esa Erola	1993	Eero Rantanen
1977	Kari Nurmela	1994	Riku Jaakonsaari
1978	Heikki Wikki	1995	Jarmo Hakala
1979	Pekka Väisänen	1996	Jani Alkava
1980	Timo Patja	1997	Otto Jaakonsaari
1981	Seppo Sattilainen	1998	Aki Railanmaa
1982	Seppo Vahasalo	1999	Lauri Korkeaoja
1983	Markku Tamminen	2000	Olavi Raunio
1984	Jorma Hermonen	2001	Mikko Järvinen

Emännät

1953 – 1954	Asta Lamminen	1978	Camilla Ingves
1954 – 1955	Ulla Hermonen	1979	Liisa Lähteenmäki
1955 – 1956	Anja Nuutinen	1980	Pirkko Harrela
1956 – 1957	Raili Mäki-Imppula	1981	Liisa Lähteenmäki
1957 – 1958	Maija Tolvi	1982	Elise Pekkala
1958 – 1959	Eeva Lehtinen	1983	Kirsi Marja Elo
1959 – 1960	Helka Pohjola	1984	Paula Äimälä
1960 – 1961	Kirsti Ruosteenoja	1985	Maija Salminen
1961 – 1962	Seija Varis	1986	Marja Sihvo
1962 – 1963	Sirkka-Liisa Leppäkoski	1987	Annamaija Setälä
1963 – 1964	Helmi Kauppila (os. Rytí)	1988	Anne-Mari Levanto
1964 – 1965	Aila Suutari	1989	Sirkku Heinimaa
1965 – 1966	Eeva Hakkarainen	1990	Helena Uusitalo
1966 – 1967	?	1991	Tarja Pajala
1967 – 1968	Paula Särkkä	1992	Miia Martinsuo
1968 – 1969	Leena Nissi	1993	Anne Jaakkola
1970	Arja Aholammi	1994	Eira Hyvätti
1971	Kaija Koivula	1995	Riikka Uusikulku
1972	Kirsi-Marja Aromaa	1996	Katri Rantanen
1973	Erika Horelli	1997	Kaisa Nieminen
1974	Anita Nuutila	1998	Kaisa Rantasärkkä
1975	Anita Nuutila	1999	Maija Salokaarto
1976	Liisa Liede	2000	Johanna Järvinen
1977	Helena Pekkarinen	2001	Hanna Sonne

Historioitsijat

1953 – 1954	Ulla Ihantola	1978	Jari Marjanen
1954 – 1955	Aira Nuutinen	1979	Jari Marjanen
1955 – 1956	Maija Sara	1980	Heikki Väkiparta
1956 – 1957	Marja Pajuri	1981	Päivi Bergman
1957 – 1958	Esa Rantala	1982	Päivi Bergman
1958 – 1959	Antti Lähde	1983	Seppo Vahasalo
1959 – 1960	Seppo Myllyniemi	1984	Marja Sihvo, loppuvuodesta Kimmo
1960 – 1961	Jouni Tarjamo		Ala-Juusela
1961 – 1962	Liisa Salminen (aluksi Arja Vaarne)	1985	Irmeli Nuotiomaan
1962 – 1963	Kaisa Pihlajamäki	1986	Maija Setälä
1963 – 1964	Maire Salminen	1987	Heikki Perko
1964 – 1965	Antti Keskinen	1988	Pekka Vihervirta
1965 – 1966	Johanna Österlund	1989	Annamari Levanto
1966 – 1967	?	1990	Sinikka Antman
1967 – 1968	Tapani Kontula	1991	Minna Kuusela
1968 – 1969	Kari Paavilainen	1992	Tuulikki Nieminen
1969 – 1970	K. J. Rajamäki	1993	Tarja Pajala
1970	T. Niemelä	1994	Markus Lindberg
1971	Pauli-Tapani Suhonen	1995	Suvi Aalto
1072	?	1996	Maria Vainio
1973	Eeva-Liisa Haanpää	1997	Paula Plathan
1974	Eeva-Liisa Haanpää	1998	Jenni Tanner
1975	?	1999	Johannes Tiusanen
1976	Tarja Lähteenmäki	2000	Sirpa Kyllönen
1977	Jari Marjanen	2001	Piritta Lampila

Arkistonhoitajat

1953 – 1954	Antero Esko	1978	Kaija Sievikorte
1955 – 1957	Pekka Manninen	1979	Erkki Kröger
1957 – 1959	Maija Miilunpalo	1980	Erkki Kröger
1959 – 1960	Leena Rinne	1981	Erkki Kröger
1960 – 1961	Kalevi Kyllänen	1982	Jari Marjanen
1961 – 1962	Ellen Vatka	1983	Jari Marjanen
1962 – 1963	Rauni Toikkanen	1984	Kari Ojala
1963 – 1964	Tauno Rintala	1985	Hannu Marjamäki
1964 – 1965	Pentti Peltola	1986	Harri Tuomi
1965 – 1966	Erkki Räty	1987	Jari Yli-Kauhaluoma
1966 – 1967	Marja-Liisa Itäranta	1988	Jari Marjanen ja Lasse Kallioniemi
1967 – 1968	Kalevi Takanen	1989	Lasse Kallioniemi
1968 – 1969	?	1990	Yrjö Hatakka
1970	Tapio Aho	1991	Tomi Salminen
1974	Jorma Renfors	1992	Jaani Nissilä
1975	Pirjo Nummelin	1993	Sami Jäntti

1994	Marika Ridell	1998	Elia Lennes
1995	Riku Jaakonsaari	1999	Timo Varjo
1996	Marja Santavuori	2000	Marja Moisalo
1997	Laura Tammi	2001	Jussi Järvinen

Opastussihteerit (v:teen 1970 Kaitsija)

1953 – 1954	Risto Tainio	1978	Erkki Sutinen
1954 – 1955	Horelli ja Salo	1979	Hannele Ruohola
1955 – 1956	Erkki Aho ja Teuvo Soljanto	1980	Liisa Lähteenmäki
1956 – 1957	Timo Kylliäinen	1981	Ulla Tommila
1957 – 1958	Arto Valio	1982	Maija Waahtera
1958 – 1959	Timo Lehtonen	1983	Tiinakaisa Honkasalo (-Wikki)
1959 – 1960	Jaakko Kurru	1984	Merja Salmi
1960 – 1961	Heikki Arsalo	1985	Sirpa Reunanan
1961 – 1962	Veikko Virtalainen	1986	Markku Kalliomäki
1962 – 1963	Veikko Kauppila	1987	Riitta Aalto-Setälä
1963 – 1964	Pentti Haapiseva	1988	Hannu Österlund
1964 – 1965	Ismo Suojanen	1989	Riikka Laiho
1965 – 1966	Tapio Lampinen	1990 – 1991	Suvi Aalto
1966 – 1967	?	1991 – 1992	Katariina Silvolta
1967 – 1968	Kaisa-Liisa Puonti	1992 – 1993	Riku Jaakonsaari
1969 – 1970	?	1993 – 1994	Annika Lindberg
1970	Pirjo Ajo	1994 – 1995	Ulla Laurila
1971	Kari Jansson (kl) ja Jari Rousku (sl)	1995 – 1996	Katri Miettinen
1972	Marketta Roukka	1996 – 1997	Matti Hirvola
1973	Riitta Ranne	1997 – 1998	Tommi Järvinen
1974	Pentti Rantanen	1998 – 1999	Christa Salminen
1975	Elli Äikäs	1999 – 2000	Ulla Mäkilä
1976	Eeva Aakus	2000 – 2001	Kalle Järvenpää
1977	Tarja Lähteenmäki		

Laulunjohtajat

1953 – 1954	Jaakko Perheentupa	1974	Pertti Vesterholm
1954 – 1955	Olli Ojala	1976	Pertti Vesterholm
1955 – 1956	Jukka Määttä	1978	Anna-Mari Koivisto
1956 – 1957	Jaakko Lehtinen	1979	Esa Erola
1957 – 1959	Kalle Hermonen	1980	Leila Hakala
1959 – 1960	Juhani Perälä	1981	Leila Hakala
1960 – 1962	Pentti Nurminen	1982	Leila Hakala
1962 – 1963	Timo Sarvilinna	1983	Jorma Hermonen
1963 – 1965	Hannu Lehtonen	1990	Yrjö Kaimio
1965 – 1967	Tuomo Liuhala	1991	Markus Lindberg
1967 – 1968	Seppo Ylikoski	1992	Timo Laurila
1971	Osmo Laine	1993	Markus Lindberg

1994 Ilkka Lehtonen
1995 Annika Lindberg
1996 Annika Lindberg
1997 Mikko Salo

1998 Mietta Lennes
1999 Johannes Tiusanen
2000 Johannes Tiusanen
2001 Lauri Korkeaoja

Tiedotussihteerit

1953 – 1954 Eero Maasalo
1954 – 1955 Osmo Särkilahti
1955 – 1956 Timo Tiusanen
1956 – 1957 Mauno Jaakkola
1957 – 1958 Paavo Silvola
1958 – 1959 Pekka Santala
1959 – 1960 Pertti Piirinen
1961 – 1962 Reijo Rajamäki
1962 – 1963 Mirja-Liisa Lehtonen
1963 – 1965 Mikko Tuohi
1965 – 1966 Sauli Pyyluoma
1967 – 1968 Kari Paavilainen
1968 – 1970 Jukka Kuoppala
1970 Pauli-Tapani Suhonen
1971 Kalevi Metsä-Tokila
1972 Kari Niemelä
1973 Jaakko Ansaharju
1974 Eeva-Liisa Haanpää
1975 Kaija Halme
1978 Seppo Tiainen
1979 Erkki Sutinen
1980 Maarit Tamminen

1981 Pirkko Harrela
1982 Pirkko Harrela
1983 Maria Sorainen
1984 Satu Alppi
1985 Markku Tamminen
1986 Tero Tuominen
1987 Timo Laurila
1988 Riitta Aalto-Setälä
1989 Timo Laurila
1990 Tuulikki Nieminen
1991 Jukka Topi
1992 Jukka Westerbacka
1993 Riku Jaakonsaari
1994 Ville Rantanen
1995 Eira Hyvätti
1996 Tuomas Vaittinen
1997 Vesa Sallinen
1998 Jussi Setälä
1999 Aki Railanmaa
2000 Lauri Korkeaoja ja Tapio Ahokas
2001 Noora Kainulainen

Kulttuurisihteerit (1963 alkaen)

1963 – 1964 Pekka Uusivirta
1964 – 1965 Jyrki Laelma
Sl. 1965 Kimmo Kevätsalo
Kl. 1966 Ristosakari Ennekari
1968 – 1969 Helinä Heinonen
1969 – 1970 Marjut Laakso
1970 Esko-Mikael Lauha
1971 Anna-Leena Lahdensalo
1973 Marita Laakso
1974 Hannele Hakanpää
1975 Marjatta Kuvanto
1976 Anita Nuutila
1978 Anna-Mari Koivisto
1979 Lea Äikäs
1980 Tarja Suhonen

1981 Petri Grönstrand
1982 Petri Grönstrand
1983 Ulla Tommila
1984 Matti Velhonoja
1985 Tiinakaisa Honkasalo(-Wikki)
1986 Kirsi Kuusisto
1987 Esko Keski-Vakkuri
1988 Else Mettälä
1989 Raija Syväniemi
1990 Minna-Maria Piironen
1991 Tiina Miettunen
1992 Päivikki Perko
1993 Markus Lindberg
1994 Johanna Saari
1995 Katja Keitaanniemi

1996	Elia Lennes	1999	Teemu Korhonen
1997	Christa Salminen	2000	Auli Karra
1998	Reia Lehtinen ja Tuukka Ylönen	2001	Venla Hovila

Virkailijoita 1981 – 2000

Yhteiskuntasihteerit

1982	Päivi Kauhajoki	1992	Vesa Syrjä
1983	Päivi Kauhajoki	1993	Antero Alhonen
1984	Sirpa Seppälä	1994	Ari Rakkolainen
1985	Lasse Siren	1995	Joni Hiitola
1986	Maija Salminen	1996	Eero Rantanen
1987	Anna Meskanen	1997	Matti Hirvola
1988	Suvi-Elise Manninen (myöh. Nurmi)	1998	Taina Järä
1989	Aki Karikoski	1999	Jussi Tanner
1990	Pirjo Nieminen	2000	Jaana Markkula
1991	Janne Laine	2001	Tapio Kytö

Juhlamestarit eli Lallit (virka väliaikainen vuosina 1982 ja 1983)

1982	Seppo Sattilainen	1992	Anita Nieminen
1983	Seppo Vahasalo	1993	Suvi Aalto
1984	Timo Patja	1994	Tiina Miettunen
1985	Jorma Hermonen	1995	Ville Rantanen
1986	Markku Tamminen	1996	Jukka Westerbacka
1987	Tiinakaisa Honkasalo-Wikki	1996 – 1997	Ira Saarinen ja Elia Lennes
1988	Ulla Tulonen	1997 – 1998	Tanja Kuusela
1989	Pekka Vihervirta	1998 – 1999	Otto Jaakonsaari
1990	Suvielise Nurmí	1999 – 2000	Mari Lahnaviik ja Mikko Salo
1991	Jussi Luomanen	2000 – 2001	Christa Salminen

Karhunkierroksen (osakuntalehden) päätoimittajat

1981	Ismo Ilén	1991	Märt Kivine
1982	Kari Ojala (alkuperäinen valittu oli Ilén, joka luopui tehtävästä)	1992	Tomi Salminen
1983	Raili Mykkänen	1993	Miia Martinsuo
1984	Tiina Reunanen	1994	Jari Rantala
1985	Heikki Wikki	1995	Jari Rantala
1986	Pirjo Nieminen	1996	Ville Rantanen
1987	Pirjo Nieminen	1997	Tuomas Vaittinen
1988	Sinikka Antman	1998	Lauri Korkeaoja
1989	Matti Laurila	1999	Tanja Kuusela
1990	Kalle-Antti Suominen	2000	Teemu Korhonen ja Pekko Ylönen
		2001	Antti Kokkonen

OTSOt (eli Osakunnan Tietokoneita Suojelevat Operaattorit, virka perustettu 1987)

1987	Jari Marjanen	1994	Kalle Kivimaa
1988	Petri Väinölä	1995	Tuomas Vaittinen
1989	Antti Hannula, 1.6. alkaen Petri Koskinen	1996	Timo Suoranta
1990	Antti Hannula	1997	Timo Suoranta
1991	Kalle Kivimaa	1998	Riku Jaakonsaari
1992	Kalle Kivimaa	1999	Mikko Järvinen ja Kari Hiitola
1993	Ilkka Nissilä	2000	Mikko Mäkipää
		2001	Jari Mäntylä

URHO eli Uusmedian Ratkaisut Hallitseva Operaattori (v. 2000 perustettu virka)

2001 Jussi Järvinen

Kappalaiset

1981	Arto Nurmi	1992	Satu Teerikoski (myöh. Salo)
1982	Jukka Jormanainen	1993	Satu Salo
1983	Arto Kallioniemi	1994	Anita Nieminen
1984	Tuija Timperi	1995	Ei valittu
1985	Kaisa Huhtala	1996	Ei valittu
1986	Marja Sihvo	1997	Jukka Purma
1987	Suvielise Manninen (myöh. Nurmi)	1998	Jenni Ryypö
1988	Sari Peltonen	1999	Antti Laine
1989	Päivi Lehtola	2000	Ulla Mäkilä, 5 / 2000 alkaen Johanna Tuori
1990	Jarmo Latvanen		Hanna-Leena Kevätsalo
1991	Anne Markus	2001	

Virkailijaluetteloon synnyssä on keskeisenä apuna ollut FM Jari Marjasen keräämät perustiedot virkailijoista vuosina 1954 – 1982.

URHOja osakunnassa on vasta ollut yksi, ja hänenkin toimikautensa alkaa siitä mihin tämän teoksen aikarajaus päättyy. Virka on uuden aikansa kuva, joten sekin on otettu mukaan kuvaamaan verkot-tunutta opiskelijamaailmaa.

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan kunniajäsenet

Korkein kunnianosoitus Helsingin yliopiston Satakuntalaisessa Osakunnassa on kunniajäseneksi kutsuminen. Kunniajäsenen tulee olla ansiokkaasti osakunnan ja sen päämäärien hyväksi toiminut entinen jäsen. Kansalaisansiodensa perusteella kunniajäseneksi voidaan kutsua myös joku muu kuin entinen osakuntalainen.

Kunniajäseniä ovat uuden osakunnan aikana olleet:

Maila Talvio (1920)	Pentti Eskola (1947)
Emil Nestor Setälä (1931)	Pekka Katara (1952)
J. J. Mikkola (1931, kunnaininspehtori)	Edwin Linkomies (1957)
Emil Cedercreutz (1934)	Risto Niini (1965)
Jalmari Jaakkola (1939)	Heikki Jokela (1982)
Risto Rytí (1941)	Pertti Virtaranta (1982)
Väinö Horelli (1944)	Risto Orko (1987)
Frans Emil Sillanpää (1946)	Kauko Malmi (1990)
	Pentti Alhonen (2001)

Maila Talvio (oik. Maria Mikkola o.s. Winter) (1871 – 1951), kirjailija. Lukuisia romaaneja. Aluksi realistinen, sittemmin romanttinen kausi kirjallisessa tuotannossa. Kirjoitti myös historiallisia romaaneja, kuten 3-osainen ”Itämeren tytär” (1929 – 1936) *Kunniajäsen 1920*. (Pieni ja paras tietosanakirja, s. 1563 – 1564.)

Jooseppi Juilius Mikkola (6.7.1866 – 28.9.1946), kielentutkija. Helsingin yliopiston slaavilaisen filologian ylimääräinen professori 1900 – 1921, varsinaisen professori 1921-1934. Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori 1904 – 1931. *Kunniajäsen 1931*. (Nenonen – Teerijoki 1998, s. 334 – 335.)

Eemil Nestor Setälä (27.2.1864 – 8.2.1935), kielen- ja kansanrunoudentutkija, poliitikko. Helsingin yliopiston Suomen kielen ja kirjallisuuden professori 1893 – 1929. Eduskunnan jäsen 1907 – 1926 (nuorsuomalainen puolue, kokoomus), itsenäisyssenaatin jäsen, opetusministeri 1925, ulkoministeri 1926. Valtioneuvos 1934. *Kunniajäsen 1931*. (Nenonen – Teerijoki 1998, s. 460 – 461.)

Emil Cedercreutz (16.5.1879 – 28.1. 1949), kuvanveistäjä, vapaaherra. Opiskeli Belgiassa ja vaikutti pitkään Pariisissa. Suomessa saavutti mainetta hevosten ja maatyön kuvaajana. Taitava siluettien leikkaaja. Testamenttasi omaisuutensa nimikkosäätiölle. Museo Harjavallassa *Kunniajäsen 1934*. (Pieni ja paras tietosanakirja, s. 222; VoV 1957, s.640.)

Jalmari Jaakkola (1.1.1885 – 12.2.1964), historiantutkija. Helsingin yliopiston Suomen historian professori 1933 – 1954. Jaakkola loi Suomen keskiajan historiasta kokonaiskuvan, joka on osin herätänyt arvostelua rohkeiden päätelmiens ja Suomen itsenäisen aseman korostamisen vuoksi. Lukuisia teoksia Suomen historian alalta. *Kunniajäsen 1939*. (Nenonen – Teerijoki 1998, s.178.)

Risto Ryti (3.8.1889 – 25.10.1956), poliitikko. Tasavallan Presidentti 1940 – 1944. Eduskunnan jäsen (edistyspuolue) 1919 – 1924 ja 1927 – 1929. Valtiovarainministeri 1921 – 1924. Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja (pääjohtaja) 1923 – 1940. Pääministeri 1939 – 1940. Talvi- ja jatkosodan ajan poliitikan kiistaton ykköshahmo. Maamme historian huomattavimpia merkkimiehiä. *Kunniajäsen 1941.* (Nenonen – Teerijoki 1998, s. 442.)

Väinö Horelli (5.10.1882 – 18.8.1973), professori, Satalinnan keuhkotautiparantolan ylilääkäri. Aktiivi Satakuntalaisen Osakunnan jäsen, joka oli mukana ideoimassa Satalinnan keuhkotautiparantolaa. Toimi osakunnassa kuraattorina 1910 – 1912 ja oli samanaikaisesti myös HYY:n hallituksen jäsen. Toimi parantolan ylilääkärinä 1924 – 1952. Sai professorin arvon 1948. Horelli oli aktiivi myös SPR:n toiminnessa ja kunnallispolitiikassa. Hän oli Harjavallan kunnanvaltuuston jäsen 1925 – 1950. *Kunniajäsen 1944.* (Tiilikainen 1968, s. 165; Collan 1974, s. 976.)

Frans Emil Sillanpää (16.9.1888 – 3.6.1964), kirjailija. Epäsovinnaista ja luontoa arvostavaa tyylilä käyttänyt Sillanpää palkittiin ansioistaan kirjallisuuden Nobel-palkinnolla 1939. Tunnetuimpia teoksia mm. "Hurskas kurjuus" (1919), "Ihmiset suviyössä" (1934) ja "Ihmiselon ihanuus ja kurjuus" (1945). *Kunniajäsen 1946.* (Nenonen – Teerijoki 1998, s. 465.)

Pentti Eskola (8.1.1883 – 6.12.1964), geologi. Helsingin yliopiston geologian ja mineralogian professori 1924 – 1953. Maailman tunnetuimpien geologeihin kuulunut Eskola tutki Suomen kallioperän syntyä ja kehitystä. Hän laati myös kansantajuisia teoksia geologian alalta ja kehitti alan suomenkielistä terminologiaa. *Kunniajäsen 1947.* (Nenonen – Teerijoki 1998, s. 96 – 97.)

Pekka Kataja (28.4.1882 – 15.12.1971), kielentutkija, professori. Saksalaisen filologian henkilökohtainen ylimääräinen professori 1938 – 1952. Saksan kielen lehtori Kauppakorkeakoulussa 1913 – 1937. Kauppakorkeakoulun vararehtori 1919 – 1938. Kauppakorkeakoulun oppilasyhdistyksen inspektori 1915 – 1917, Satakuntalaisen Osakunnan inspektori 1944 – 1949 (vt. 1943 – 44). *Kunniajäsen 1952.* (Autio 1997, s. 200 – 201.)

Edwin Linkomies (vuoteen 1928 Flinck) (22.12.1894 – 8.9.1963), yliopistomies ja poliitikko. Helsingin yliopiston Rooman kirjallisuuden professori 1921 – 1963, yliopiston rehtori 1956 – 1962 ja kansleri 1962 – 1963. Satakuntalaisen Osakunnan inspektori 1934 – 1944 ja 1949 – 1956. Eduskunnan jäsen 1935 – 1945 (kokoomus), pääministeri 1943 – 1944. Linkomies etsi turhaan mahdollisuksia irrottautua sodasta. *Kunniajäsen 1957.* (Autio 1997, s. 290 – 291.)

Risto Niini (vuoteen 1926 Lind) (16.1.1907 – 20.4.1968), professori. Helsingin yliopiston teoreettisen fysiikan henkilökohtainen ylimääräinen professori 1950 – 1968. Teknillisen korkeakoulun matematiikan assistentti 1934 – 1941, Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen assistentti 1935 – 1945. HYY:en puheenjohtaja 1945 – 1946, AKAVA:n hallituksen puheenjohtaja 1950 – 1956, AKAVA:n puheenjohtaja 1957 – 1965, Helsingin yliopiston opettaja- ja virkamiesyhdistyksen puheenjohtaja 1952 – 1961. *Kunniajäsen 1965.* (Autio 1997, s. 350.)

Heikki Jokela (14.5.1917 – 10.1.2001) professori. Helsingin yliopiston yleisen oikeustieteen ja kansainvälisen yksityisoikeuden professori 1966 – 1984. Satalinnan Säätiön taloudenhoitaja (nyk. toiminnanjohtaja) 1950 – 1958. Aktiivinen toimija Emil Cedercreutzin säätiössä ja Satalinnan Säätiön hallituksessa sen jäsenenä ja puheenjohtajana. Satakuntalaisen Osakunnan inspektori 1971 – 1981. *Kunniajäsen 1982.* (Autio 1997, s. 169; Karhunkierros 1 / 2001.)

Pertti Virtaranta (20.5.1918 – 9.7.1997), kielentutkija Helsingin yliopiston suomen kielen professori 1959 – 1981. Keskiitti tutkimuksessaan suomen murteisiin, karjalan kieleen, lydiläismurteisiin sekä amerikansuomeen. Teki radio- ja TV -ohjelmia sekä julkaisi kirjoja Suomen sukulaiskansoista. Akateemikko 1990. *Kunniajäsen 1982.* (Autio 1997, s. 628.)

Risto Orko (15.9.1899 – 28.9.2001) professori ja kauppaneuvos, suomalaisen elokuva-alan pioneereja. Suomi-Filmin pääohjaaja 1933 – 1945, toimitusjohtaja 1945 – 1976. Ohjasi vuosina 1933 – 1943 yhteensä 13 elokuvaa, joissa yleisön maun ymmärtämisen lisäksi osoitti vahvaa dramatiikan tajua ja tarkkaa filmisilmää. Elokuvia mm. ”Siltalan pehtoori” (1934), ”Jääkärin morsian” (1938), ”Aktivistit” (1939) ja ”Tulitikkuja lainaamassa” (1979). *Kunniajäsen 1987.* (Pieni ja paras tietosanakirja, s. 1123.)

Kauko Malmi (s. 26.1.1932), filosofian maisteri. Satalinnan Säätiön toiminnanjohtaja 1960 – 1990. *Kunniajäsen 1990.*

Pentti Alhonen (s. 26.2.1939), geologi. Helsingin yliopiston geologian ja paleontologian apulaisprofessori 1973 – 1998, professori 1998 – 1999, ympäristögeologian professori 1999 – 2001. Alhonen on julkaissut lukuisia tieteellisiä ja kansantajuisia teoksia. Palkittu Tieto Finlandia -palkinnolla. Satakuntalaisten Osakunnan inspektori 1986 – 2000. *Kunniajäsen 2001.* (Autio 1997, s. 18 ja Autio 2000, s. 22.)

Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan inspehtorit

Edwin Johan Hildegard Linkomies (vuoteen 1928 Flinck), Helsingin yliopiston Rooman kirjallisuuden professori, rehtori, kansleri. S. Viipuri 22.12.1894, k. Helsinki 8.9.1963. Vanhemmat kapteeni Evald Zacharias Flinck ja Hilda Vilhelmina Cajander. Ylioppilas Rauman lyseosta 1911, FK 1913, FM 1914, FL 1919, FT 1923. Helsingin yliopiston roomalaisen filologian dosentti 1921, Rooman kirjallisuuden professori 1921 – 1963, historiallis-kielitieteellisen osaston varadekaani 1930, dekaani 1931 – 1932, Helsingin yliopiston vararehtori 1932 – 1943, rehtori 1956 – 1962 ja kansleri 1962 – 1963. Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori 1934 – 1944 ja 1949 – 1956. Eduskunnan jäsen 1935 – 1945 (kokoomus), pääministeri 1943 – 1944. Puoliso: Vera Karolina Schultz (1891 – 1979). (Autio 1997, s. 290 – 291.)

Risto Ilmari Niini (vuoteen 1926 Lind), Helsingin yliopiston teoreettisen fysiikan henkilökohtainen ylimääräinen professori. S. Pori 16.1.1907, k. Helsinki 20.4.1968. Vanhemmat kirvesmies Johan Gustaa Lind ja Sofia Amanda Naski. Ylioppilas Porin lyseosta 1926, FK 1930, FL 1939, FT 1941. Teknillisen korkeakoulun matematiikan assistentti 1934 – 1941, Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen assistentti 1935 – 1945, teoreettisen fysiikan henkilökohtainen ylimääräinen professori 1950 – 1968. Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori 1956 – 1963. HYY:n puheenjohtaja 1945 – 1946, AKAVA:n hallituksen puheenjohtaja 1950 – 1956, AKAVA:n puheenjohtaja 1957 – 1965, Helsingin yliopiston opettaja- ja virkamiesyhdistyksen puheenjohtaja 1952 – 1961. Puoliso: Vuokko Maria Mäkipää (1915 –). (Autio 1997, s. 350.)

Sylvi Inkeri Anttila (o. s. Metsämies), Helsingin yliopiston rikosoikeuden professori. S. Viipuri 29.11.1916. Vanhemmat LaK, VT Veini Ireneus Metsämies (Horelli) ja Sylvi Airio. Ylioppilas Oulunkylän yhteiskoulusta 1933, ylempi oikeustutkinto 1936, LaK 1937, LaT 1946, VT 1942, VTK 1954, VTL 1954, VTT h.c. 1976. Helsingin yliopiston prosessi- ja rikosoikeuden vt. apulaisprofessori 1947 – 1948, Yhteiskunnallisen korkeakoulun vankeinhoito-opin opettaja 1949 – 1953, oikeusministeriön vankeinhoito-osaston virkamieskoulutuksen johtaja 1955 – 1959, Helsingin yliopiston rikosoikeuden professori 1961 – 1979. Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori 1963 – 1966. Lukuisia luottamustoimia mm. erilaisissa oikeuspolitiisisissa toimikunnissa. Puoliso: LL Sulo Valter Anttila (1909 –).

Veikko Oma Toivo Okko, Helsingin yliopiston maantieteen professori. S. Ikaalinen 1.9.1912. Vanhemmat kansakoulunopettaja Aatu Okko ja kirjakauppiaas Amanda Matilda Sundelin. Ylioppilas Tampereen suomalaisesta yhteiskoulusta 1930, FK 1937, FL(vät.) 1956, FT (priimus) 1957. Kallion yhteiskoulun maantieteen tuntiopettaja 1936 – 1941. Geologisen toimikunnan vt. apulaisgeologi 1938 – 1939, vakinainen 1939, vt. apulaismaalajigeologi 1942, ylimääräinen vanhempi tutkija 1942 – 1945, Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen ylimääräinen assistentti 1946 – 47, mineralogian ja geologian ylimääräinen opettaja maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa 1951 – 1961, maantieteen vt. apulaisprofessori 1956 – 1958, apulaisprofessori 1958 – 1961, professori 1961 – 1975. Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori 1966 – 1971. Puoliso: 2) FT, MA, professori Liisa Marjatta Syvänen (1925 – 1998). (Autio 1997, s. 366 – 367; Autio 2000, s. 857.)

Heikki Ensio Jokela, Helsingin yliopiston yleisen oikeustieteen ja kansainvälisen yksityisoikeuden professori. S. Ilmajoki 14.5.1917, k. Helsinki 10.1.2001. Vanhemmat keskusvankilan työntojohtaja Väinö Henrik Jokela ja Hulda Viktorina Tuohemaa. Ylioppilas Kallion yhteiskoulusta 1936, ylempi oikeustutkinto 1941, LaK 1948, LaL 1949, LaT 1960, VT 1944. Valtiollisen poliisin esittelijä 1944 – 45, Helsingin veroviraston verokäsittelijä 1945, Maatalousministeriön asutusasiainosaston ylimääräinen

esittelijä 1945 – 1948, Helsingin yliopiston hallinto-oikeuden, rikosoikeuden ja yleisen oikeustieteen assistentti 1951 – 1962, kanslerin sihteeri 1963 – 1966, yleisen oikeustieteen ja kansainvälisen yksityisoikeuden professori 1966 – 1984. Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori 1971 – 1981. Satalinnan Säätiön taloudenhoitaja (nyk. toiminnanjohtaja) 1950 – 1958. Puoliso HA Ulpu Aino Hämäläinen (s. 1922). (Autio 1997, s. 169; Karhunkierros 1 / 2001.)

Timo Tiusanen, Helsingin yliopiston teatteritieteen henkilökohtainen ylimääräinen professori. S. Viipuri 13.4.1936, k. Pälkäne 20.8.1985. Vanhemmat maanmittausinsinööri Mikael (Miikka) Tiusanen ja rehtori Selma Karin (Kaisu) Blom. Ylioppilas Rauman lyseosta 1954, logomi 1958, FK 1959, FL 1965, FT 1969. Helsingin Sanomien kirjallisuustoimittaja 1958 – 1963, Suomen puheopiston lausunnon yliopettaja 1962 – 1965, Suomen teatterikoulun korkeakouluosaston sihteeri ja vt. esimies 1964 – 1966, kollegion jäsen 1966 – 1968, puheenjohtaja 1969. Suomen kansallisteatterin apulaisjohtaja 1969, Helsingin kaupunginteatterin pääjohtaja 1970 – 1974, Helsingin yliopiston teatteritieteen henkilökohtainen ylimääräinen professori 1977 – 1985. Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori 1982 – 1985. Lukuisia teatterialan luottamustoimia. Puoliso FL Ritva Tuulikki Nieminen (s. 1935). (Autio 1997, s. 567.)

Pentti Kalervo Alhonen, Helsingin yliopiston ympäristögeologian professori. S. Tampere 26.2.1939. Vanhemmat pankinjohtaja, talousneuvos Eino Akseli Alhonen ja Kerttu Ester Leimu. Ylioppilas Ikaalisten yhteiskoulusta 1958, FK 1963, FM 1964, FL 1967, FT 1969, MMK 1969, MMM 1995. Helsingin yliopiston geologian laitoksen amanuenssi 1962 – 1968, valtion luonnontieteellisen toimikunnan tutkimusasistentti 1968 – 1970, vesihallituksen vesitutkimustointiston tutkija 1970 – 1973, Helsingin yliopiston geologian ja paleontologian apulaisprofessori 1973 – 1998, professori 1998 – 1999, ympäristögeologian professori 1999 – 2001. Geologian laitoksen esimies 1995 – 1998. Satakuntalaisen Osakunnan inspehtori 1986 – 2000. Professorin arvo 1995. Lukuisia maakunnallisia luottamustoimia. Puoliso MMT, dosentti, professori (mvs) Säde Mantere-Alhonen (s. 1940). Autio 1997, s. 18 ja Autio 2000, s. 22.)

Helsingin yliopiston satakuntalaiset rehtorit ja kanslerit 1950 – 2000

Edwin Johan Hildegard Linkomies (vuoteen 1928 Flinck), (s. Viipuri 22.12.1894, k. Helsinki 8.9. 1963), Helsingin yliopiston Rooman kirjallisuuden professori, rehtori, kansleri. Ylioppilas 1911, FK 1913, FM 1914, FL 1919, FT 1923. Helsingin yliopiston roomalaisen filologian dosentti 1921, Rooman kirjallisuuden professori 1921 – 1963, historiallis-kielitieteellisen osaston varadekaani 1930, dekaani 1931 – 1932, Helsingin yliopiston vararehtori 1932 – 1943, rehtori 1956 – 1962 ja kansleri 1962 – 1963. Eduskunnan jäsen 1935 – 1945 (kokoomus), pääministeri 1943 – 1944. (Autio 1997, s. 290 – 291.)

Juhani Päiviö Tommila (s. Jyväskylä 4.8.1931), Suomen historian professori, rehtori. Ylioppilas 1950, FK 1954, FM (priimus) 1957, FL 1960, FT (priimus) 1964. Helsingin yliopiston Suomen sekä Suomen ja Skandinavian historian assistentti 1959 – 1965. Turun yliopiston Suomen historian professori 1965 – 1976, Turun yliopiston humanistisen tiedekunnan dekaani 1967 – 1971 ja 1973 – 1975. Helsingin yliopiston Suomen historian professori 1976 – 1994. Historiallis-kielitieteellisen osaston varadekaani 1978 ja 1979, dekaani 1987 – 1988. Helsingin yliopiston rehtori 1988 – 1992. (Autio 1997, s. 570 – 571.)

Kari Olavi Raivio (s. Tyrvää 27.5.1940), perinataalilääketieteen henkilökohtainen ylimääräinen professori, rehtori. Ylioppilas 1958, LL 1965, LKT 1969. HYKS:n lastentautien klinikana apulaislääkäri 1969 – 1973, laboraattori 1973 – 1978, valtion lääketieteellisen toimikunnan vanhempi tutkija 1978 – 1981, perinataalilääketieteen henkilökohtainen ylimääräinen professori 1982-, lääketieteellisen tiedekunnan dekaani 1995 – 1996. Helsingin yliopiston rehtori 1996 –. (Autio 1997, s. 427.)

